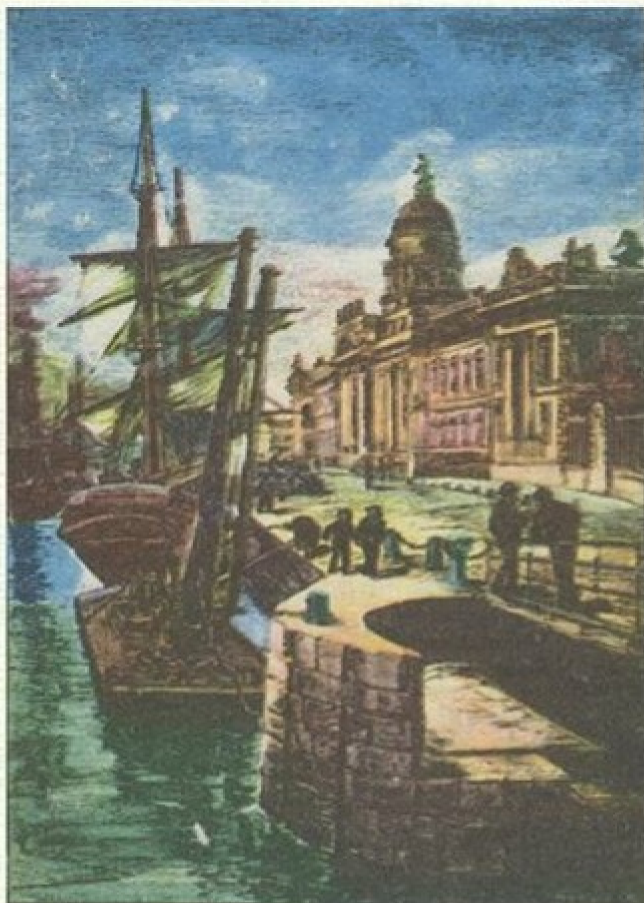
Jules Verne

Prichindel

EDITURA ION CREANGĂ

38

Jules Verne
Prichindel

ÎN ROMÂNEŞTE DE VALERIU MIHĂILĂ

Prezentarea grafică:
VAL MUNTEANU

JULES VERNE
P'tit bonhomme
Collection Hetzel, Paris

EDITURA ION CREANGĂ — BUCUREŞTI. l987

PARTEA ÎNTÂI PRIMII PAŞI

Capitolul I ÎNTR-UN COLŢ ÎNDEPĂRTAT AL PROVINCIEI CONNAUGHT

Irlanda, a cărei suprafaţă este de douăzeci de milioane de acri, adică de vreo zece milioane de hectare, este guvernată de un viceregе sau lord-locotenent[1], asistat de un Consiliu privat, pe baza unei împuterniciri a suveranului Marii Britanii. Ea este împărţită în patru provincii: Leinster la răsărit, Munster la miazăzi, Connaught la apus şi Ulster la miazănoapte.

Regatul-Unit al Marii Britanii si Irlandei alcătuia odinioară doar o singură insulă, ne spun istoricii. Acum există două şi sunt mai degrabă despărţite prin neînţelegeri de ordin moral, decât prin obstacole naturale. Irlandezii, prieteni ai francezilor, au rămas duşmanii englezilor la fel ca la început.

Este o ţară frumoasă pentru turişti această Irlandă, însă este o patrie tristă pentru locuitorii săi. Ei n-o pot face mai rodnică, dânsa nu-i poate hrăni — mai cu seamă în partea sa de nord. Şi, cu toate acestea, nu este un ţinut sterp, de vreme ce copiii ei se numără cu milioanele şi, dacă mama nu mai are lapte pentru puii săi, în schimb dânşii o iubesc cu toţii pătimaş. Aşa se face că au dăruit-o din belşug cu cele mai dulci nume, cele mai *sweet*[2], cuvânt care revine adesea pe buzele lor. Irlanda este „Verdele Erin" şi ea este într-adevăr înverzită. Este „Frumoasa de smarald, dar un smarald montat în granit şi nu în aur. Este „Insula pădurilor", însă, şi mai mult încă, insula stâncilor. Este „Ţinutul cântecelor", dar cântecele nu ies la iveală decât din guri bolnăvicioase. Este „Cea dintâi Floare a mărilor", însă aceste flori se veştejesc repede sub răsuflarea rafalelor de vânt. Sărmana Irlandă! Numele său ar fi mai curând „Insula Mizeriei", pe care ar fi trebuit să-l poarte de mai multe veacuri încoace: trei milioane de nevoiaşi la o populaţie de opt milioane de locuitori.

---

[1]Denumirea guvernatorului britanic al Irlandei până în 1922 (n.t.).

[2]Sweet (engl.) — dulce (n.t.).

În această ţară a Irlandei, a cărei altitudine medie este de o sută şi treizeci de metri, două regiuni înalte despart net câmpiile, lacurile şi turbăriile dintre golful Dublin şi golful Galway. Insula este scobită ca un lighean — un lighean din care apa nu lipseşte, deoarece, împreună, lacurile Verdelui Erin acoperă cam două mii trei sute de kilometri pătraţi.

Westport, un mic orăşel din provincia Connaught, este situat în fundul golfului Clew, presărat cu trei sute şaizeci şi cinci de insule sau insuliţe, întocmai ca şi golful Morbihan de pe coastele Bretaniei. Este unul dintre cele mai fermecătoare golfuri de pe întregul litoral irlandez, cu promontoriile, capurile şi limbile sale de pământ ce înaintează în ocean, aşezate ca tot atâţia colţi de rechin ce muşcă hulele din larg.

La Westport îl vom întâlni pe Prichindel la începutul istorisirii vieţii sale de copil. Vom vedea cum şi când povestea acestei vieţi avea să şi ia sfârşit.

Populaţia târguşorului — cu totul vreo cinci mii de suflete — este, în cea mai mare parte, catolică. În ziua aceea, care s-a nimerit să fie tocmai o duminică, l7 iunie l875, majoritatea locuitorilor se duseseră la biserică spre a lua parte la slujba de dimineaţă. Connaught, ţinutul de origine al înaintaşilor lui Mac Mahon[1], dă naştere acelor tipuri celtice prin excelenţă, care s-au păstrat în cele mai vechi familii şi pe care persecuţiile le-au tot dat îndărăt. Dar ce regiune sărmană, care îndreptăţeşte zicala obişnuită: „Să mergi în Connaught înseamnă să pătrunzi în infern"!

Lumea este săracă prin târguşoarele din Irlanda de Sus şi, cu toate acestea, dacă întâlneşti la tot pasul trenţele purtate în zi de lucru, ai să vezi acolo şi vechiturile zilelor de sărbătoare, zdrenţe cu volănaşe şi cu pene. Oamenii pun pe ei tot ce au mai puţin ferfeniţit. Bărbaţii umblă cu mantii peticite, cu poalele împodobite cu ciucuri; femeile, îmbrăcate cu fuste etajate unele peste altele, cumpărate de pe la negustorii de haine vechi, poartă pe cap pălării dintr-acelea garnisite cu flori artificiale, din care n-a mai rămas decât montura de sârmă.

Toţi aceşti oameni au venit în picioarele goale până în pragul bisericii, ca să nu-şi strice încălţămintea — ghetuţe cu pingelele crăpate, ciubote cu căputele rupte — fără de care, din bună-cuviinţă, nimeni n-ar îndrăzni să intre pe uşa templului.

---

[1]Edme-Patrice-Maurice de Mac Mahon (1808 – 1893) - mareşal şi om politic reacţionar francez, preşedinte al republicii (1873 – 1879); a fost comandantul trupelor regimului de la Versailles care a înăbuşit în sânge Comuna din Paris (1871).

În clipa când începe povestirea noastră, nu vedeai nici ţipenie de om pe străzile Westportului, dacă n-am pune la socoteală un individ ce împingea la o cotigă trasă de un câine mare şi costeliv, negru cu pete de culoarea focului, cu labele sfâşiate de pietrele drumurilor, cu blana roasă din pricina căpăstrului.

«Marionete regale... Marionete! striga omul acela cât îl ţinea gura.

Venise din Castlebar, capitala comitatului Mayo. Îndreptându-se către apus, el străbătuse trecătoarea dintre înălţimile ce stau faţă-n faţă cu marea, ca majoritatea cea mai însemnată a munţilor Irlandei: spre nord lanţul Nephin cu domul său mare de peste opt sute de metri, iar spre sud Croagh-Patrick, unde marele sfânt irlandez care a adus aici creştinismul în secolul al IV-lea îşi petrecea cele patruzeci de zile de post dinaintea paştelui. După aceea, coborâse primejdioasele povârnişuri ale podişului Conemare; sălbaticele ţinuturi ale lacurilor Mask şi Corrib, ce duc înspre golful Clew. Nu luase trenul companiei, de căi ferate Midland-Great-Western, ce face legătura între Westport şi Dublin; nici măcar nu-şi încărcase bagajele în diligenţa poştei ori în căruţele sau *carts*[1]care se vântură pe toată suprafaţa ţării. El călătorise întocmai ca un negustor de bâlci, lăudându-şi peste tot şi în gura mare spectacolul de marionete, ridicând în picioare, din când în când, cu câte o năprasnică lovitură de bici, pe câinele acela mare ce nu mai putea merge. Un urlet de durere răspundea acestei crâncene şfichiuiri, aplicată întotdeauna cu o mână viguroasă şi, uneori, un soi de geamăt prelung, care ieşea dinlăuntrul căruţului.

Şi, după ce omul nostru îi spune vânjosului animal:

— Ai să porneşti, odată, pui de căţea?...

Părea să se adreseze altcuiva, ascuns în lada vehiculului, atunci când strigă:

— Ai să taci, odată, fecior de câine?

În clipa aceea geamătul încetează şi cotiga o porneşte iar la drum, încet, încet.

Acest om se numeşte Thornpipe. Din ce ţinut s-o trage? N-are a face. Este de ajuns să ştim despre el că e unul dintre acei anglo-saxoni care, în insulele britanice, iau naştere în număr destul de mare din păturile cele mai de jos ale populaţiei. Thornpipe acesta nu este mai înzestrat cu simţire decât o fiară sălbatică şi nu are mai multă inimă decât o stâncă.

De îndată ce omul a ajuns în dreptul primelor locuinţe din Westport, a şi apucat-o pe strada principală, mărginită de case destul de cuviincioase, cu prăvălii având firme pompoase, dar în care nu găseai mare lucru de cumpărat. Din această uliţă se

[1]Cart (engl.) – căruţă, furgon (n.t.)

înfiripă nişte străduţe dezgustătoare, ca tot atâtea pârâiaşe mocirloase ce se aruneă într-un râu cu ape limpezi. Peste pietrele ascuţite din care-i era întocmit pavajul, cotiga lui Thornpipe îşi preumbla zdrăngănitul de fiare vechi, de bună seamă în dauna marionetelor pe care le căra spre înveselirea vieţuitorilor din provincia Connaught.

Dar, întrucât publicul nu-şi făcea deloc apariţia, Thornpipe a continuat să meargă la vale, ajungând până la capătul promenadei pe care strada o străbătea printre două şiruri de ulmi. De cealaltă parte a grădinii de promenadă se întinde un parc, ale cărui alei, acoperite cu nisip şi bine întreţinute, conduc până în portul ce se deschide în fundul golfului Clew.

Se înţelege de la sine că oraşul, portul, parcul, străzile, râul, podurile, bisericile, casele, colibele, toate acestea aparţin unui landlord foarte bogat, unul dintre acei oameni ce stăpânesc aproape întreg pământul Irlandei, marchizul de Sligo, de stirpe veche şi autentică nobleţe, ceea ce nu-l împiedică să fie un stăpân rău faţă de fermierii lui.

La fiecare douăzeci de paşi, sau aproape, Thornpipe îşi oprea cotiga, se uita de jur împrejur şi, cu o voce care semăna cu scârţâitul unei maşinării prost unse, răcnea în gura mare:

— Marionete regale... Marionete!

Nimeni nu se ivea de prin prăvălii, nimeni nu scotea capul pe fercastră. Ici şi colo, câteva siluete zdrenţăroase începeau să-şi facă apariţia în capătul ulicioarelor învecinate şi, dintre trenţe, răsăreau chipuri palide şi înfometate, cu ochii înroşiţi, la fel de adânci ca acele răsunători prin care se zăreşte hăul. Mai apoi, câţiva copii aproape goi şi, până la urmă, cinci sau şase dintre aceşti puşti şi-au luat inima în dinţi ca să se apropie de cotiga lui Thornpipe, atunci când ea a făcut popas pe marea alee a promenadei. Numai că, iată-i pe toţi acum strigând:

— *Copper... Copper!*

Este vorba despre o monedă de aramă mai mică de câteva ori decât un penny şi având valoarea cea mai neînsemnată. Dar cui i se adresau, oare, aceşti copii? Unui om care, mai degrabă, avea poftă să ceară decât să dea de pomană! De aceea, cu ce gesturi ameninţătoare i-a întâmpinat el pe micuţi, dând din mâini şi din picioare şi rostogolindu-şi furios ochii în cap, încât copiii au fost nevoiţi să se ţină prevăzători la distanţă de biciul lui şi, mai cu seamă, de colţii câinelui, o adevărată fiară sălbatică, turbată de-a binelea din cauza purtării neomenoase a stăpânului său!

Şi, de altfel, Thornpipe este de-a dreptul furios. El strigă în zadar. Nu se înghesuie nimeni să-i vadă marionetele regale. Paddy — aceasta este porecla pentru irlandezi, după cum John Bull este aceea pentru englezi — Paddy spun, nu dă dovadă de

cea mai mică urmă de curiozitate. Nu că ar duşmăni câtuşi de puţin augusta familie a Reginei. Nu! Ceea ce nu iubeşte dânsul, persoana pe care o urăşte din adâncul sufletului cu o ură strânsă de-a lungul veacurilor, este landlordul, care-l socoteşte drept o fiinţă inferioară foştilor iobagi din Rusia ţaristă. Şi, dacă l-a aclamat pe O'Connell[1], a făcut-o pentru că acest mare patriot a susţinut drepturile Irlandei, stabilite prin actul de unire al celor trei regate din l806[2], pentru că, mai târziu, energia, tenacitatea şi îndrăzneala politică a acelui bărbat de stat a obţinut acest *bill*[3] de emancipare din anul l829; pentru că, mulţumită atitudinii sale neînduplecate, Irlanda, Irlanda catolică îndeosebi, avea să intre într-o perioadă de cvasilibertate. Am fi deci îndreptăţiţi să credem că Thornpipe ar fi fost mai inspirat să li-l arate concetăţenilor săi pe O'Connell; însă acesta nu era un motiv ca efigia Preamilostivei Sale Majestăţi să fie în aşa chip dispreţuită. Ce-i drept, Paddy ar fi preferat — şi mult mai intens — să aibă portretul suveranei lui în chip de monede: lire sterline, coroane, şilingi, căci mai cu seamă portretul acesta, scos de monetăria britanică, lipseşte cel mai adesea din buzunarul irlandezului de rând.

Dar, întrucât nici un spectator serios nu dădea ascultare invitaţiilor repetate ale artistului de bâlci, cotiga s-a pus iarăşi în mişcare, trasă anevoie de câinele acela mare şi costeliv.

Thornpipe şi-a continuat preumblarea de-a lungul aleilor promenadei, la umbra măreţilor săi ulmi. Acum rămăsese singur. În cele din urmă, copiii îl părăsiseră. A ajuns astfel în parcul brăzdat de alei aşternute cu nisip, pe care marchizul de Sligo îl pune la dispoziţie circulaţiei publice, ca să dea acces spre port, aflat la vreo doi kilometri de oraş.

— Marionete regale... Marionete!

Nimeni nu-i răspundea. Păsările scoteau ţipete ascuţite, zburând din copac în copac. Parcul era la fel de pustiu ca şi aleile promenadei. De fapt, la ce bun să fi venit el, duminica, să invite nişte catolici la asemenea spectacol, în timpul slujbei religioase? Mai mult ca sigur că Thornpipe nu era de prin partea locului. Poate că, după masa de prânz, între liturghie şi vecernie, încercarca lui avea să se dovedească mai fericită. În orice caz, nu era mare greutate să meargă până în port, ceea

---

[1]Daniel O'Connell (1775—1847), patriot şi om politic irlandez, unul dintre conducătorii mişcării de eliberare naţională, luptător pentru independenţa patriei sale (n.t.).

[2]În realitate, anul proclamării (prin unirea forţată a Irlandei la Anglia şi Scoţia) Regatului - Unit al Marii Britanii şi Irlandei este 1 ianuarie 1801 (n.t.).

[3]Bill (engl. aici) — (proiect de) lege (n.t.).

ce a şi făcut, înjurând, în lipsa sfântului Patrick, de toţi dracii Irlandei.

Acest port pe care, în fundul golfului Clew îl scaldă un râu, este puţin frecventat, în ciuda faptului că este portul cel mai întins şi mai bine adăpostit de furtuni, de pe întreaga coastă de apus a Irlandei. Dacă ancorează aici câteva nave, o fac de nevoie, pentru ca Marea Britanie — adică Anglia şi Scoţia — să trimită în această regiune prea puţin roditoare a Connaughtului, ceea ce ca nu poate obţine din roadele propriului său pământ. Irlanda este ca un copil care suge la aceşti doi sâni; însă, doicile lui îl fac să plătească scump laptele cu care-l hrănesc.

Câţiva mateloţi se plimbau pe chei fumând. Şi, în această zi de sărbătoare, este de la sine înţeles că descărcarea navelor fusese amânată.

Se ştie cu câtă severitate respectă ziua de duminică populaţia anglo-saxonă. Protestanţii o fac cu toată intransigenţa puritanismului lor, iar, în Irlanda, catolicii se iau la întrecere cu dânşii în străşnicia cu care îşi practică religia. Şi, cu toate acestea, ei sunt două milioane şi jumătate, faţă de numai cinci sute de mii de adepţi ai diferitelor rituri ale bisericii anglicane.

De altminteri, nu vedeai la Westport nici o navă aparţinând altor ţări. Toate brigantinele, goeletele, cuterele, ca şi cele câteva bărci de pescuit care nu se avântau niciodată în larg, erau cu toate pânzele strânse, întrucât era ora refluxului. Majoritatea acestor vase, sosite de pe coasta de apus a Scoţiei cu câte o încărcătură de cereale — ceea ce lipseşte mai cu osebire în Connaught — porneau îndărăt cu calele pline de lest, după ce-şi livrau marfa. Pentru a întâlni bastimentele ce navighează pe distanţe mari trebuie să mergi la Dublin, la Londonderry, la Belfast, la Corck, acolo unde fac escală pacheboturile transatlantice ale companiilor maritime din Liverpool şi Londra.

Era limpede aşadar că Thornpipe nu putea scoate cei câţiva şilingi, de care avea nevoie, din fundul buzunarelor acestor marinari lipsiţi de ocupaţie şi că strigătele sale erau sortite să rămână fără ecou până şi pe cheiurile portului.

El şi-a lăsat, deci, cotiga să se oprească. Câinele, înfometat, frânt de oboseală, s-a lungit pe nisip. Thornpipe a scos din desagă o bucată de pâine, câţiva cartofi şi un hering sărat; apoi a început să mănânce, ca un om ce-şi ia primul prânz după o îndelungată călătorie.

Ogarul îl privea, clănţănind din dinţi şi cu limba atârnându-i fierbinte, din gură. Dar se pare că pentru el încă nu sosise ora mesei, astfel încât, în cele din urmă, şi-a întins capul între labele dinainte şi a închis ochii.

O uşoară mişcare, ce s-a făcut auzită în lada cotigii, l-a scos pe Thornpipe din apatie. El s-a ridicat numaidecât în picioare şi s-a uitat cu luare-aminte de jur împrejur, nu cumva să-l vadă careva ce face. După aceea, ridicând covorul ce acoperea cutia cu marionete, a vârât înăuntru o bucată de pâine, rostind cu glas sălbatic:

— Dacă n-ai să taci...!

I-a răspuns un zgomot de clefăit lacom, de parcă un animal rupt de foame ar fi stat ghemuit în ladă. Şi omul s-a întors la dejunul lui.

Thornpipe şi-a isprăvit repede scrumbia şi cartofii, fierţi în aceeaşi apă, ca să capete mai mult gust. A dus atunci la gură o ulcică grosolană plină cu lapte acru, băutură destul de răspândită prin ţinut.

Între timp, clopotul bisericii din Westport a început să bată din răsputeri, vestind sfârşitul slujbei.

Era ora unsprezece şi jumătate.

Thornpipe şi-a sculat câinele cu o lovitură de bici şi şi-a mânat iute cotiga înspre grădina de promenadă, în speranţa că va izbuti să strângă câţiva spectatori dintre oamenii ieşiţi de la liturghie. Poate că, într-o jumătate de ceas, cât mai rămânea până la masa de prânz, avea ocazia să încaseze ceva bani. Thornpipe îşi pusese în gând să-şi mai încerce o dată norocul înainte de vecernie şi să n-o pornească iar la drum decât a doua zi, pentru a-şi prezenta marionetele în vreun alt târguşor al comitatului.

Într-un cuvânt, ideea nu era rea deloc. În lipsa şilingilor, el s-ar fi putut mulţumi şi cu nişte *coppers* şi barem marionetele sale n-ar fi muncit pe de pomană, ca pentru acel vestit rege al Prusiei, atât de zgârcit încât nimeni, niciodată, n-a văzut de ce culoare îi erau banii.

Prin urmare, strigătul lui a răsunat din nou:

— Marionete regale... Marionete!

În două, trei minute, cam vreo douăzeci de persoane s-au strâns în jurul lui Thornpipe. A spune că acestea alcătuiau elita populaţiei din Westport, ar însemna să exagerăm foarte mult. Majoritatea erau copii, vreo zece femei, câţiva bărbaţi, cea mai mare parte ţinându-şi încălţările în mână, nu numai din dorinţa de-a nu şi le strica, ci şi pentru că aşa le venea mai la îndemână, de vreme ce erau deprinşi să umble desculţi.

Să facem totuşi o excepţie pentru anumiţi oameni cu vază din Westport, amestecaţi prin publicul acesta de duminică. Astfel, spre exemplu brutarul, care s-a oprit să se uite şi el, împreună cu soţia şi cei doi copii. Ce-i drept, costumul său de *tweed* are câţiva anişori buni de când e făcut şi se ştie că anii se numără dublu şi chiar triplu în climatul ploios al Irlandei; însă, una

peste alta, vrednicul patron arată prezentabil. Măcar datorită prăvăliei lui, cu firma botezată pompos *Brutărie publică centrală*. Şi, într-adevăr, ea centralizează atât de bine produsele sale de panificaţie, încât nu mai există alta în Westport. Îl puteţi vedea acolo şi pe droghist, care îşi pretinde sus şi tare titlul de farmacist, cu toate că în oficina lui nu găseşti medicamentele cele mai uzuale, în ciuda faptului că pe vitrina sa sunt desenate în relief cuvintele *Medical Hall*[1] scrise cu litere superbe şi care ar trebui să te vindece de toate bolile numai uitându-te la ele.

Exista niscai public împrejurul cotigii, însă un public mai puţin productiv — dacă ne este îngăduit să folosim acest cuvânt — decât putuse Thornpipe să nădăjduiască. După toate aparenţele, reprezentaţia lui avea ceva sorţi de izbândă, Westportul nemaifiind onorat vreodată până atunci cu un spectacol de acest gen.

Astfel încât, prezentatorul a făcut să răsune pentru ultima oară strigătul său de great attraction:

— Marionete regale... Marionete!

Capitolul II MARIONETE REGALE

Teleguţa lui Thornpipe era rostuită într-un chip foarte rudimentar: două hulube, la care este înhămat un câine miţos; o ladă dreptunghiulară, aşezată pe două roate — ceea ce face să poată fi trasă mai cu uşurinţă de-a lungul drumurilor pline de hârtoape ale comitatului; două mânere în partea dindărăt, îngăduind să fie impinsă ca şi cărucioarele negustorilor ambulanţi; deasupra lăzii, un mic cort din pânză, prins pe patru bare de fier, care o adăposteşte, dacă nu de soarele prea puţin arzător de obicei, cel puţin de ploile nesfârşite ale Irlandei de Sus. Harabaua seamănă cu maşinăriile acelea pe roate cu care se cară flaşnetele prin oraşe şi pe la ţară şi ale căror sunete stridente de flaut se însoţesc de sunetul trompetelor; însă nu o caterincă este ceea ce Thornpipe plimbă din târguşor în târguşor, ci, mai curând, în aparatul acesta mai complicat, flaşneta este prefăcută într-un simplu minavet de învăţat canarii să cânte, după cum veţi putea judeca şi singuri, numaidecât.

Partea de deasupra a lăzii o acoperă un capac, cu care se îmbucă până la un sfert din înălţimea ei. Capacul odată ridicat

---

[1]Medical Hall (engl. aici) — Salon medical (n.t.).

şi lăsat pe o parte, iată ce pot vedea spectatorii, cuprinşi de oarecare admiraţie, pe suprafaţa măsuţei.,.

Totuşi pentru a ne păzi de repetiţii inutile, vă sfătuim să-l ascultaţi pe Thornpipe debitându-şi reclama sforăitoare. Fără îndoială că artistul acesta de bâlci i-ar fi putut da lecţii, cu limbuţia lui nesecată, până şi vestitului Brioche, cel care a înfiinţat primul teatru de marionete de prin iarmaroacele Franţei.

— *Ladies and gentlemen*...

Este un început neschimbător, menit să stârnească simpatia spectatorilor, chiar şi atunci când se adresează celor mai jalnici zdrenţăroşi de la ţară.

— *Ladies and gentlemen*, aceasta vă reprezintă marea sală de festivităţi a castelului Osborne din insula Wight[1].

Într-adevăr, mescioara înfăţişează un salon în miniatură, cuprins între patru scândurele puse pe cant şi pe care sunt pictate uşi şi ferestre acoperite cu draperii; ici şi colo, mobile de cel mai bun gust, din carton, prinse în ace de un covor în culori: mese, fotolii, scaune, aşezate în aşa fel încât să nu stânjenească deloc circulaţia personajelor — prinţi, prinţese, duci, marchizi, conţi, baroneţi — care se împăunează, împreună cu nobilele lor soţii, în mijlocul acestei recepţii oficiale.

— În fund, continuă Thornpipe, veţi remarca tronul reginei Victoria[2], deasupra căruia se află baldachinul de catifea stacojie cu franjuri de aur, exact după modelul aceluia pe care ia loc Majestatea Sa Preamilostivă în timpul ceremoniilor de la curte.

Tronul despre care este vorba măsoară trei, patru degete în înălţime, dar, deşi catifcaua este din hârtie pluşată şi ciucurii sunt făcuţi din câte o simplă virgulă de culoare galbenă, îi amăgeşte totuşi pe oamenii cumsecade care n-au văzut niciodată această mobilă esenţialmente monarhică.

— Pe tron, reia Thornpipe, contemplaţi-o pe Regină — asemănare garantată — îmbrăcată cu veşmintele sale de gală, mantia regală prinsă de umeri, coroana pe cap şi sceptrul în mână.

Noi, care nu am avut onoarea măcar s-o întrezărim pe suverana Regatului-Unit, împărăteasă a Indiilor, în saloanele ei somptuoase, n-am putea spune dacă figurina o reprezintă pe Majestatea Sa cu o scrupuloasă exactitate. Cu toate acestea, dacă admitem că îşi pune coroana pe cap în timpul marilor

---

[1]Insulă situată în sudul Angliei, în Canalul Mânecii (n.t.).

[2]Regină a Marii Britanii şi Irlandei (1837—1901) şi împărăteasă a Indiei (1877—1901), în timpul domniei căreia Anglia a atins apogeul puterii sale maritime şi coloniale şi a politicii expansioniste (n.t.).

solemnităţi, este de-a dreptul îndoielnic că mâna sa roteşte ameninţător un sceptru ce seamănă cu tridentul lui Neptun. Lucrul cel mai simplu, de altfel, este să-l credem pe Thornpipe pe cuvânt, ceea ce lumea adunată în jurul lui a şi făcut-o, în chipul cel mai înţelept cu putinţă.

— De-a dreapta Reginei, declară Thornpipe, atrag atenţia spectatorilor asupra Alteţelor Lor Regale, prinţul şi prinţesa de Wales, după cum i-aţi putut vedea în timpul ultimei lor călătorii în Irlanda.

N-avem cum să ne înşelăm, iată-i într-adevăr pe prinţul de Wales în uniformă de feldmareşal al armatei britanice şi pe fiica regelui Danemarcei, drapată într-o splendidă rochie de dantelă, decupată dintr-o bucată de hârtie argintie, din acelea cu care se învelesc cutiile de praline.

De cealaltă parte, se află ducele de Edinburgh, se află ducele de Connaught, se află ducele de Fife, se află prinţul de Battenberg, se află soţiile lor, principesele, în sfârşit familia regală în întregime, aranjată în aşa fel incât să descrie un semicerc dinaintea tronului. Este de la sine înţeles că aceste păpuşi — asemănare, de fiecare dată, garantată — cu costumele lor de ceremonie, cu chipurile îmbujorate, cu atitudinile lor reproduse după natură, ne dau o idee foarte exactă despre curtea Angliei.

Iată-i apoi pe marii ofiţeri ai coroanei, printre care şi marele amiral sir George Hamilton. Thornpipe are grijă să-i arate cu vârful beţişorului său spre admiraţia publicului, adăugând că fiecare dintre ei îşi ocupă locul datorat rangului, după cum o pretinde eticheta ceremonialului.

Acolo, stând respectuos de nemişcat în faţa tronului, se găseşte un domn înalt de statură, de o distincţie foarte anglo-saxonă şi care nu poate fi decât unul dintre miniştrii reginei.

Este, într-adevăr, unul dintre aceştia, este însuşi şeful Cabinetului de la Castelul Saint James, foarte uşor de recunoscut după spinarca încovoiată sub greutatea afacerilor Statului[1].

Apoi, Thornpipe adaugă:

— Şi, în apropierea primului ministru, de-a dreapta lui, venerabilul domn Gladstone[2].

---

[1]Aluzie la Benjamin Disraeli, conte de Beaconsfield (1804-1881), om politic, prim ministru al Marii Britanii (1868 şi 1874-1880), conducător al partidului Tory (conservator), promotor al unei politici expansioniste (n.t.).

[2]William Ewart Gladstone (1809—1898), om politic, prim ministru al Mariii Britanii (1868—1874; 1880—1885; 1892—1894), şef al partidului liberal şi adversar al lui Disraeli; din

Şi, pe legea mea, ar fi fost şi greu să nu-l recunoşti pe ilustrul *old man*, acest frumos moşneag mereu drept, întotdeauna gata să apere ideile liberale împotriva ideilor autoritare. Poate că am avea motive să ne mirăm că îl priveşte pe primul ministru cu un aer de simpatie, însă, printre marionete, — ba chiar şi printre marionetele politice — se petrec sumedenie de lucruri şi, ceea ce i-ar dezgusta pe oamenii în carne şi oase, pe cabotinii din carton şi din lemn nu-i ruşinează nici cât negru sub unghie.

De altminteri, iată o altă împăcare neaşteptată, născută dintr-un nemaipomenit anacronism, căci Thornpipe strigă, umflându-şi glasul:

— Vi-l prezint, *ladies and gentlemen*, pe celebrul dumneavoastră patriot O'Connell, al cărui nume va găsi întotdeauna ecou în inima irlandezilor!

Da! O'Connell se găsea aici, la curtea Angliei, în l875, cu toate că murise de peste douăzeci şi cinci de ani. Şi, dacă i-ai fi făcut această observaţie lui Thornpipe, artistul de bâlci ţi-ar fi răspuns că, pentru un fiu al Irlandei, marele agitator este veşnic viu. După o asemenea socoteală, el l-ar fi putut prezenta la fel de bine şi pe domnul Parnell[1], cu toate că acest om politic nu era deloc cunoscut în epoca aceea.

Apoi, pe alocuri, sunt risipiţi şi alţi curteni, al căror nume ne scapă, cu toţii scânteind de decoraţii şi garnisiţi cu panglici, celebrităţi politice şi militare, printre alţii înălţimea Sa ducele de Cambridge lângă răposatul lord Wellington şi răposatul lord Palmerston lângă răposatul domn Pitt[2], în sfârşit, membrii Camerei lorzilor fraternizând cu membrii Camerei comunelor[3]; îndărătul lor un şir de *horse-guards* în ţinută de paradă, călare în mijlocul salonului, ceea ce dovedeşte prea bine că este vorba despre o festivitate cum rar se poate vedea în castelul din Osborne. Această adunare cuprinde vreo cincizeci de omuleţi mititei, zugrăviţi în culori ţipătoare, care închipuie cu siguranţă tot ceea ce există mai aristocratic, mai distins şi mai oficial în lumea militară şi politică a Regatului-Unit.

1886 a devenit partizanul autonomiei Irlandei (n.t.).

[1]Charles Stewart Parnell (1896— 1891), om politic, conducător al mişcării burgheziei liberale moderate irlandeze pentru obţinerea independenţei Irlandei pe cale paşnică (n.t.).

[2]William Pitt-junior (l759—1806) — om politic, prim-ministru (1783-1801; 1804-1806); a instaurat un regim autoritar, înăbuşind răscoala de la 1798 din Irlanda, pe care o încorporează(1801,1 ianuarie) la Marea Britanie (n.t.).

[3]Camera superioară şi Camera inferioară a Parlamentului (n.t.).

Se poate zări chiar că flota engleză n-a fost nici ea uitată şi, dacă iahtul regal *Victoria and Albert* nu se află cu cazanele sub presiune, barem pe geamurile ferestrelor sunt zugrăvite nişte nave, aşadar se socoteşte că ai putea vedea de aici rada Spithead. Având ochii buni, fără îndoială că ai putea distinge iahtul Enchanteress, avându-i la bord pe Senioriile Lor lorzii Amiralităţii, ţinând fiecare câte un ochean într-o mână şi o portavoce în cealaltă.

Trebuie să recunoaştem că Thornpipe nu şi-a înşelat publicul câtuşi de puţin spunându-i că această reprezentaţie este unică în lume. Mai mult ca sigur că ea îţi îngăduie să economiseşti banii pentru o călătorie în insula Wight. Aşa se face că sunt cuprinşi de uimire nu numai puştii ce privesc la asemenea minunăţie ci şi spectatorii de vârstă respectabilă, care n-au ieşit nicicând din hotarele comitatului Connaught, ba nici măcar n-au depăşit împrejurimile Westportului. Poate că doar preotul parohiei nu încetează să zâmbească *in petto*[1] cât îl priveşte pe farmacistul-droghist, el nu se fereşte să spună că aceste personaje seamănă cu cele adevărate ca două picături de apă, cu toate că nu le-a văzut în viaţa lui. Iar brutarul mărturiseşte că, pentru el, asta depăşeşte orice închipuire şi refuză să creadă că o recepţie la curtea Angliei se poate desfăşura cu atâta lux, strălucire şi distincţie.

— Ei bine, *ladies and gentlemen*, asta încă nu-i nimic! reia Thornpipe. Domniile voastre presupuneţi, fără îndoială, că aceste personaje regale şi toate celelalte nu pot face nici mişcări, nici gesturi... Eroare! Ele sunt vii, vii vă spun, ca dumneavoastră şi ca mine şi o să le vedeţi. Dar, mai înainte, îmi voi lua libertatea să-mi fac micul meu tur, încredinţându-mă generozităţii fiecăruia.

Este momentul critic pentru prezentatorii de curiozităţi şi alte asemenea, când micul taler de lemn începe să circule în rândurile asistenţei. Ca o regulă generală, spectatorii acestor exhibiţii de bâlci se împart în două categorii: cei care pleacă, pentru ca să nu vâre mâna în buzunar şi cei care rămân, cu intenţia de a se retrage pe gratis — aceştia din urmă, să nu vă prindă mirarea, fiind cu mult mai numeroşi. Mai există şi o a treia categorie, aceea a plătitorilor, însă aceasta este într-atât de infimă, încât nici nu merită să mai vorbim despre ea. Şi acest lucru a fost cât se poate de clar atunci când Thornpipe şi-a făcut „micul lui tur” cu un surâs care încerca să fie amabil, dar care era de-a dreptul sălbatic. Şi cum ar fi putut să arate altfel, pe figura aceasta de buldog, cu ochii plini de răutate şi

[1]In petto (ital.) — în sinea lui (n.t.).

cu gura gata mai degrabă să-i muşte pe oameni, decât să-i sărute?

Este de la sine înţeles că de la această şleahtă de plozi în zdrenţe, ce nici nu se clinteau, n-ai fi putut strânge nici măcar doi *coppers*. În ce-i priveşte pe spectatorii care, ademeniţi de reclama sforăitoare a prezentatorului de marionete, voiau să vadă fără să plătească, ci s-au mulţumit să întoarcă doar capul într-o parte. Numai cinci sau şase dintre cei de faţă au scos câteva monede mărunte din buzunăraşul de la vestă, ceea ce a alcătuit o reţetă de un şiling şi trei *pence*, pe care Thornpipe i-a primit cu o strâmbătură dispreţuitoare... Ce vreţi? Trebuia să se mulţumească şi cu atâta, aşteptând reprezentaţia de după-amiază ce avea să fie, poate, mai bine plătită şi, decât să dea banii îndărăt, era mai degrabă nevoit să se conformeze programului anunţat.

Şi atunci, spectatorii muţi de uimire au început să-şi dovedească admiraţia în chipul cel mai zgomotos cu putinţă. Mâinile au prins să aplaude, picioarele să tropotească, gurile să se umple de aer şi să se golească de oh-uri şi de ah-uri ce se auzeau cu siguranţă până în port.

Într-adevăr, Thornpipe izbise o singură dată cu băţul pe sub ladă, ceea ce stârnise un geamăt pe care nimeni nu-l luase în seamă. Şi, dintr-o dată, întreaga scenă a prins viaţă, am putea spune, ca prin farmec.

Marionetele, puse în mişcare de o maşinărie dinăuntru, păreau, pe drept cuvânt, însufleţite. Majestatea Sa regina Victoria nu şi-a părăsit tronul — ceea ce ar fi fost contrar etichetei — dânsa nici măcar nu s-a ridicat în picioare, însă mişcă din cap, agitându-şi boneta încoronată şi lăsându-şi în jos sceptrul, întocmai ca pe bagheta unui dirijor care bate o măsură în doi timpi. Cât despre membrii familiei regale, ei se roiesc şi se întorc dintr-o bucată, răspunzând cu câte un salut la fiecare salut ce le este adresat, în timp ce tot soiul de duci, marchizi şi baroneţi defilează, făcând mari demonstraţii de respect. În ce-l priveşte, primul ministru se înclină dinaintea domnului Gladstone, care face, la rândul său, o plecăciune. În urma lor, O'Connell înaintează plin de gravitate pe şănţuleţul lui nevăzut, urmat de ducele de Cambridge, ce pare să execute un dans de caracter. Celelalte personaje se plimbă în spatele lor, iar caii, călăriţi de *horse-guards*, ca şi cum nu s-ar afla într-un salon, ci în mijlocul curţii castelului din Osborne, tropăie cu picioarele dinainte şi dau din coadă.

Şi tot manejul acesta se desfăşoară în sunetele unei muzici stridente şi şopocăite totodată, ieşită dintr-un minavet de canari, căruia îi lipsesc numeroşi diezi şi bemoli. Însă cum de nu s-ar fi simţit Paddy plin de încântare — el, atât de simţitor

faţă de arta muzicală, încât Henric al VIII lea[1] a pus să fie desenată o harfă pe stema Verdelui Erin — cu toate că ar fi preferat cu siguranţă melancolicelor cânturi care sunt vrednicele imnuri naţionale ale tristului Regat-Unit, *God save the Queen* şi *Rule Britannia*, vreun vesel refren din scumpa lui Irlandă.

Ce-i drept, era tare frumos, iar pentru acela care nu văzuse niciodată punerile în scenă ale marilor teatre din Europa, ceea ce avea sub ochi îl umplea de un simţământ mai puternic decât admiraţia. Şi nu se poate descrie în cuvinte entuziasmul stârnit la vederea acestor marionete mişcătoare, care în termeni de breaslă se numesc „muzical-dansante”.

Dar, la un moment dat, datorită unei zguduiri a maşinăriei, iată că Regina coboară atât de mult sceptrul, încât acesta atinge spatele încovoiat al primului ministru. Atunci, uralele publicului devin de două ori mai puternice.

— Ei sunt vii, rosteşte unul dintre spectatori.

— Nu le lipseşte decât graiul, răspunde altul.

— Numai să nu ne pară rău! a adăugat farmacistul, care era democrat în clipele sale de răgaz.

Şi avea dreptate. Să vedeţi dumneavoastră aceste marionete ţinând discursuri oficiale!

— Aş vrea să ştiu ce anume le pune în mişcare, a spus atunci brutarul.

— Este însuşi necuratul! a replicat un fost matelot.

— Da, necuratul! au strigat câteva matroane, pe jumătate încredinţate de acest lucru, făcându-şi semnul crucii şi întorcând capul către preot, care privea spectacolul cu un aer gânditor.

— Cum aţi vrea dumneavoastră ca dracul să aibă loc înăuntru, în cutie? a băgat de seamă un tânăr funcţionar comercial, vestit pentru neroziile lui. Diavolul... este de talie mare...

— Dacă nu-i înăuntru, atunci este cu siguranţă afară! a ripostat o bătrână cumătră. Chiar el ne arată spectacolul...

— Nu, i-a răspuns droghistul, rostind cuvintele cu gravitate, ştiţi foarte bine că diavolul nu vorbeşte limba irlandeză!

Or, iată unul dintre adevărurile pe care Paddy le admite fără discuţie şi faptul că Thornpipe nu putea să fie necuratul era neîndoielnic, deoarece el se exprima în cea mai neaoşă limbă a ţării.

---

[1]Henric al VIII-lea Tudor (1509—1547) — suveran britanic; aflat în conflict cu papalitatea, a devenit (1535) şeful bisericii anglicane, separată de aceea catolică; a dus o politică de întărire a absolutismului regal în Anglia şi Irlanda (n.t.).

Hotărât lucru, dacă vrăjile nu aveau nici un amestec în această afacere, trebuie să admitem că un mecanism lăuntric dădea mişcare lumii aceleia micuţe de cabotini. Totuşi, nimeni nu-l văzuse pe Thornpipe răsucind arcul. Ba chiar, un amănunt care nu-i scăpase preotului, de îndată ce circulaţia personajelor începea să se încetinească, o lovitură de vargă dată pe sub lada acoperită cu un covor era de ajuns ca să le reînvie jocul de scenă. Cui îi era adresată această lovitură de bici, mereu urmată de un geamăt? Preotul a încercat să afle despre ce era vorba şi l-a întrebat pe Thornpipe:

— Aveţi, aşadar, un câine în fundul cutiei?

Omul s-a uitat la dânsul încruntând din sprâncene. S-ar fi zis că întrebarea i se păruse indiscretă.

— E ce e! a răspuns el. Este secretul meu... Nu sunt obligat să vi-l fac cunoscut...

— Dumneavoastră nu sunteţi obligat, desigur, i-a răspuns preotul, însă noi avem tot dreptul să presupunem că un câine vă face maşinăria să funcţioneze...

— Ei, da!... Un câine, a replicat Thornpipe prost dispus, un câine într-o cuşcă rotitoare... Mi-a trebuit mult timp şi multă răbdare ca să-l dresez!... Şi ce-am primit drept răsplată pentru osteneala mea? Nici măcar jumătate din ce-i este dat preotului parohiei ca să-ţi facă o slujbă!

Chiar în clipa în care Thornpipe isprăvea această frază, maşinăria s-a oprit, spre marea nemulţumire a spectatorilor, a căror curiozitate era departe de a fi fost satisfăcută. Şi, cum prezentatorul de marionete se pregătea să pună înapoi capacul lăzii, spunând că reprezentaţia se terminase, farmacistul l-a întrebat:

— N-aţi fi de acord s-o mai continuaţi măcar o secundă?

— Nu, i-a răspuns brusc Thornpipe, care se vedea înconjurat de chipuri bănuitoare.

— Nici dacă vi s-ar asigura o încasare frumoasă, de doi şilingi?

— Nici pentru doi şi nici chiar pentru trei, a strigat Thornpipe.

Nu se mai gândea acum decât cum să facă să plece cât mai repede, însă publicul nu părea deloc dispus să-l lase. Totuşi, la un semn al stăpânului, ogarul începuse să se opintească între hulubele lui, când, un geamăt lung, întretăiat de hohote de plâns, s-a făcut auzit, după cât se părea chiar dinlăuntrul lăzii.

Şi atunci, Thornpipe, furios, a început să strige la fel cum o făcuse şi mai înainte:

— Ai să taci odată, fecior de câine?

— Acolo nu este un câine! a făcut preotul, oprind în loc teleguţa.

— Ba da! a ripostat Thornpipe.

— Ba nu! Este un copil!

— Un copil... un copil.., au repetat toţi cei de faţă.

Ce schimbare avea să se petreacă în simţămintele spectatorilor! Nu curiozitatea, ci mila lor se făcea acum simţită, printr-o atitudine lipsită de simpatie faţă de Thornpipe. Un copil, vârât înlăuntrul acestei cutii deschise pe o parte şi plesnit cu lovituri de vargă atunci când se oprea, nemaiavând forţa să se mişte în cutia lui!...

— Copilul... copilul!... strigau ei cu multă energie.

Thornpipe avea de-a face cu un adversar prea puternic. El a vrut totuşi să ţină piept adunării şi să-şi împingă cotiga dindărăt... Încercare zadarnică. Brutarul a înşfăcat-o dintr-o parte, droghistul din cealaltă şi au zgâlţâit-o de toată frumuseţea. Niciodată curtea regală nu se mai aflase în asemenea animaţie, prinţii ciocnindu-se de prinţese, ducii răsturnându-le pe marchize, primul ministru prăvălindu-se şi pricinuind, o dată cu el, căderea cabinetului. — pe scurt, o zdruncinătură aşa cum s-ar fi produs la castelul din Osborne numai dacă insula Wight ar fi fost zguduită de un cutremur de pământ.

Pe Thornpipe au reuşit să-l imobilizeze cu uşurinţă, cu toate că se zbătea cuprins de furie. Toată lumea de faţă a dat o mână de ajutor. Cotiga a fost scotocită, droghistul s-a strecurat printre roţi şi a scos din ladă un copil...

Da, un micuţ de vreo trei anişori, palid, bolnăvicios, plăpând, cu picioarele brăzdate de julituri făcute de şfichiul biciului, abia mai putând să-şi tragă răsuflarea.

Nici o persoană din Westport nu cunoştea acest copil.

Astfel şi-a făcut intrarea în scenă Prichindel, eroul povestirii de faţă. Cum de căzuse el în mâinile acestui om brutal, care nu-i era, desigur, tată, ar fi fost anevoie de aflat. Adevărul este că micuţul fusese cules de Thornpipe, cu vreo nouă luni în urmă, de pe uliţele unui cătun din comitatul Donegal şi se vede în ce chip îl folosise călăul lui între timp.

O femeie cumsecade îl luase numaidecât în braţe şi încerca să-l readucă în simţiri. Toată lumea se îngrămădise în jurul lui. Avea o figură interesantă, inteligentă chiar această sărmană veveriţă pusă cu de-a sila să-şi învârtească singură cuşca de sub cutia de marionete, pentru a-şi câştiga existenţa. Să-ţi câştigi existenţa... la vârsta asta!

În cele din urmă el a deschis iarăşi ochii şi s-a tras îndărăt de cum l-a văzut pe Thornpipe venind, cu gândul să-l ia înapoi, strigând cu un glas întărâtat:

— Daţi-mi-l îndărăt!...

— Aşadar, sunteţi tatăl lui? l-a întrebat preotul.

— Da..., i-a răspuns Thornpipe.

— Nu!... Nu-i tăticul meu! a strigat atunci copilul, strângându-se şi mai tare la pieptul femeii.

— Nu este al dumneavoastră! a ţipat droghistul.

— Este un copil furat! a adăugat brutarul.

— Si noi n-avem să vi-l mai dăm înapoi! a spus hotărât preotul. Thornpipe a vrut totuşi să se opună. Roşu la faţă, cu ochii scăpărând de mânie, el nu se mai

Un micuţ de vreo trei anişori

putea stăpâni şi părea gata „să ia gluma în stil irlandez”, adică să se joace cu cuţitul, când, doi găligani vânjoşi s-au năpustit asupra lui şi l-au dezarmat.

— Alungaţi-l... alungaţi-l! repetau femeile.

— Cară-te de aici, ticălosule! a făcut droghistul.

— Şi să nu te mai vedem prin comitat! a strigat preotul, făcând un gest ameninţător cu mâna.

Thornpipe şi-a plesnit câinele cu o năprasnică lovitură de bici şi cotiga a pornit-o la drum, urcând pe strada principală a Westportului.

— Mizerabilul! a răcnit farmacistul. Nu-i dau mai mult de trei luni până ce are să danseze menuetul de la Kilmainham!

A dansa acest menuet înseamnă, după expresia locală, să ţopăie pentru ultima oară, atârnat de frânghia unei spânzurători.

Apoi, atunci când preotul l-a întrebat pe copil cum îl cheamă, acesta i-a răspuns destul de sigur pe sine:

— Prichindel.

Şi, de fapt, nici nu avea alt nume.

Capitolul III RAGGED-SCHOOL

— Şi numărul l3, ce are?

— Febră.

— Dar numărul 9?

— Tuse convulsivă.

— Şi numărul l7?

— Tot tuse convulsivă.

— Dar numărul 23?

— Eu cred că trebuie să fie scarlatină.

Şi, pe măsură ce primea aceste răspunsuri, domnul O'Bodkins le înscria într-un registru, ţinut într-o ordine desăvârşită, la fiecare dintre conturile deschise pentru numerele 23, l7, 9 şi 13. Exista câte o coloană menită numelui bolii, orei la care medicul şi-a făcut vizita, doctoriilor prescrise, condiţiilor în care trebuiau ele administrate, atunci când bolnavii ar fi trebuit să fie transportaţi la spital. Numele erau desenate cu litere gotice, numerele cu cifre arabe, medicamentele în scriere rondă, prescripţiile cu litere cursive,înclinate spre dreapta — totul legat laolaltă cu acolade fin trasate cu cerneală albastră şi cu bare duble liniate cu cerneală roşie. Un adevărat model de caligrafie, dublat de o capodoperă de contabilitate.

— Câţiva dintre aceşti copii sunt destul de grav bolnavi, a adăugat doctorul. Sfătuiţi-i să aibă grijă să nu răcească în timpul transportului.

— Da... da... am să-i sfătuiesc, i-a răspuns cu nepăsare domnul O'Bodkins. Atunci când ei nu se mai află aici, treaba nu mă mai priveşte în nici un fel şi, cu condiţia ca registrele mele să fie la zi...

— Ei, şi apoi, dacă boala îi răpune, i-a răspuns prompt doctorul, apucându-şi pălăria şi bastonul, pierderea n-are să fie prea mare, presupun eu.

— De acord, a replicat domnul O'Bodkins. Am să-i înscriu în coloana deceselor şi atunci conturile lor se vor afla în echilibru. Or, atunci când un cont este echilibrat, se pare că nimeni nu are motive să se plângă.

Şi doctorul a plecat, după ce a strâns mâna interlocutorului său.

Domnul O'Bodkins era directorul aşezămintului *ragged-school* din Galway, oraş situat în golful şi comitatul cu acelaşi nume, în sud-vestul provinciei Connaught. Aceasta era singura provincie în care catolicii posedau proprietăţi funciare şi, aici, ca şi în Munster, guvernul englez se străduia să înghesuie cu de-a sila populaţia neprotestantă.

Este prea bine cunoscut tipul aparte cu care se aseamănă domnul O'Bodkins şi el nu merită să fie rânduit printre reprezentanţii cei mai binevoitori ai neamului omenesc.Închipuiţi-vă un bărbat scurt şi gros, unul dintre acei celibatari ce n-au avut tinereţe şi nu vor avea bătrâneţe, fiind de totdeauna ceea ce sunt şi astăzi, împodobiţi cu păr care nu cade şi nu încărunţeşte, veniţi pe lume cu ochelari de aur ce ar fi bine să le fie lăsaţi pe nas şi în mormânt, neîncercaţi vreodată în viaţă de vreo neplăcere sau de vreo grijă legată de familie, fiind înzestraţi exact cu atâta inimă câtă le trebuie ca să trăiască şi pe care nicicând nu i-a putut emoţiona vreun simţământ ca dragostea, prietenia, mila sau simpatia. El face parte dintre fiinţele acelea nici bune, nici rele, ce păşesc pe pământ fără să facă bine, dar şi fără să facă rău, şi care nu sunt niciodată nefericite — nici măcar din cauza nenorocirii altora.

Aşa era O'Bodkins şi, trebuie să recunoaştem cu dragă inimă, că se născuse parcă anume ca să fie director de *ragged-school*. Căci *ragged-school* înseamnă şcoala zdrenţăroşilor şi am văzut de câtă minunată exactitate, de câtă înţelegere a activului şi pasivului conturilor dădeau dovadă registrele domnului O'Bodkins.

El avea drept ajutoare, în primul rând pe o bătrână fumătoare, mama Kriss. veşnic cu pipa în gură şi, în al doilea, pe un fost pensionar al şcolii, în vârstă de şaisprezece ani, pe nume Grip.

Băiatul, un prăpădit cu ochii blânzi, cu o voioşie firească întipărită pe trăsăturile chipului, cu nasul un pic în vânt, ceea ce este un semn caracteristic pentru irlandezi, valora infinit mai mult decât trei sferturi din mizerabilii adunaţi în acest soi de lazaret şcolar.

Zdrenţăroşii sunt copii orfani sau părăsiţi de părinţii lor, pe care, cea mai mare parte dintre dânşii nici nu şi i-au cunoscut vreodată.

Puteai număra vreo treizeci de bucăţi în şcoala din Galway, în vârstă de trei până la doisprezece ani, îmbrăcaţi în zdrenţe, veşnic înfometaţi, hrănindu-se doar cu resturile ce le erau aruncate de mila publică. Mulţi dintre ei erau bolnavi, după cum am văzut mai adineauri, căci, de fapt, aceşti copii oferă mortalităţii partea sa cea mai însemnată, ceea ce, dacă ar fi să-l credem pe doctor, nici n-ar fi cine ştie ce pierdere.

Şi el are dreptate, atâta vreme cât orice fel de îngrijire, orice fel de dojană, nu sunt în stare să-i împiedice să ajungă nişte fiinţe răufăcătoare. Există totuşi un suflet sub aceste triste învelişuri şi, cu o îndrumare mai bună, cu un devotament de misionar, poate că s-ar izbuti ca el să se dezvolte pe calea binelui. Numai că, în asemenea caz, ar fi nevoie pentru creşterca acestor nefericiţi de alt soi de educatori decât unul dintre acele triste manechine al căror jalnic reprezentant este domnul O'Bodkins, destul de uşor de întâlnit chiar şi altundeva decât prin comitatele nevoiaşe ale Irlandei.

Prichindel era printre elevii cei mai mititei din *ragged-school*. El nu avea decât patru ani şi jumătate. Bietul copil! Ar fi putut să poarte, întipărită pe frunte, această sfâşietoare expresie: lipsit de noroc! După ce fusese tratat cum bine ştim de către acel Thornpipe, văzându-se prefăcut în simplă manivelă, smuls apoi de la acest călău mulţumită bunătăţii câtorva suflete simţitoare din Westport, ajunsese acum oaspete al suspomenitei *ragged-school* din Galway! Şi atunci când urma s-o părăsească, n-avea oare să-i fie sortit să ajungă şi mai rău?...

Într-adevăr, preotul parohiei fusese mânat de un simţământ nobil când îl scosese pe micuţul nefericit din ghearele prezentatorului de marionete. După ce făcuse cercetări zadarnice cu privire la obârşia lui, fusese nevoit să renunţe să mai afle de unde se trage. Prichindel nu-şi mai aducea aminte decât de următorul lucru: că trăise la o femeie rea, unde mai erau o fetiţă care îl mângâia adesea şi o micuţă ce murise. Unde se petrecuseră aceste întâmplări? Nu ştia. Nimeni nu putea spune dacă era un copil părăsit sau furat de la familia lui.

Din clipa în care fusese întâmpinat cu bunăvoinţă la Westport, căpătase îngrijiri când într-o casă, când într-alta. Soarta lui stârnise mila femeilor din târg. Îi rămăsese numele de

Prichindel. Câteva familii l-au ţinut o săptămână, cincisprezece zile. Asta a durat timp de trei luni, însă parohia nu era deloc bogată. Mulţi nenorociţi îşi duceau zilele pe seama ei. Dacă ar fi avut o instituţie de binefacere pentru copii, micul nostru băieţel şi-ar fi găsit locul acolo. Dar aşa ceva nu exista. Astfel încât a fost nevoie să fie trimisla *ragged-school*în Galway şi, iată, trecuseră nouă luni de când vegeta în mijlocul acestei adunături de lichele. Când avea să iasă de aici, dacă urma să mai iasă vreodată viu, ce avea să se aleagă de el? Se află pe lume dezmoşteniţi ai soartei pentru care, de la cea mai fragedă vârstă, existenţa cu pretenţiile ei de fiecare zi se dovedeşte o chestiune de viaţă şi de moarte, o întrebare ce nu rămâne prea des fără răspuns.

Aşadar, Prichindel fusese încredinţat, de nouă luni încoace, îngrijirilor bătrânei Kriss; o fiinţă pe jumătate îndobitocită, ale sărmanului Grip, ce se resemnase cu soarta lui, şi ale domnului O'Bodkins, această maşină de contabilizat venituri şi cheltuieli. Totuşi, constituţia lui sănătoasă îi îngăduise să reziste atâtor elemente de distrugere. El încă nu figura în registrul cel mare al directorului în coloana pojarului, scarlatinei şi altor boli ale copilăriei, cu ajutorul cărora contul său ar fi fost până acuma lichidat... în fundul gropii comune, rezervate zdrenţăroşilor din Galway.

Însă, dacă în privinţa sănătăţii, Prichindel îndura fără urmări grave asemenea încercări, n-am avea cu atât mai multe motive să ne temem pentru dezvoltarea sa intelectuală şi morală? Cum urma el să reziste contactului cu aceşti *rogues* cum le spun englezii, în mijlocul acestor pitici vicioşi la trup şi la suflet, unii născuţi nu se ştie unde şi de către cine, alţii — cei mai mulţi — trăgându-se din părinţi surghiuniţi în colonii penitenciare, dacă nu chiar copii de oameni condamnaţi la moarte şi executaţi?

Ba, chiar exista unul a cărui mamă îşi tăcea ,,stagiul”în insula Norfolk din Mările Australiei, pe când tatăl, condamnat la moarte pentru asasinat, îşi sfârşise zilele la închisoarea Newgate, în mâinile faimosului călău Berry.

Băiatul acesta se numea Carker. La doisprezece ani, părea predestinat să păşească pe urmele părinţilor săi. Nu trebuie deci să ne mirăm că,în mijlocul acelei lumi dezgustătoare din *ragged-school*, el era cineva. Se bucura de oarecare consideraţie, fiind de pe acum un stricat, în stare să-i strice şi pe alţii, avându-şi linguşitorii şi complicii lui, şef potrivit pentru cei mai răi dintre dânşii, totdeauna gata să facă o blestemăţie, în aşteptarea viitoarelor crime, atunci când şcoala îi va fi scuipat afară, în stradă, ca pe o drojdie a societăţii.

Să ne grăbim s-o spunem. Prichindel nu simţea altceva decât scârbă faţă de acest Carker,în ciuda faptului că nu înceta să se

uite la el cu ochii mari, plini de uimire. Judecaţi şi dumneavoastră: fiul unui om care fusese spânzurat!

În general, asemenea şcoli nu seamănă câtuşi de puţin cu instituţiile moderne de educaţie în care fiece metru cub de aer este matematic distribuit. Aici, conţinătorul este adaptat conţinutului. Paie pentru aşternut şi patul se face repede: nici măcar nu este nevoie să le întorci. Săli de mese? La ce bun, câtă vreme nu există altceva de mâncare decât cele câteva coji de pâine şi cei câţiva cartofi care nu sunt niciodată de ajuns? În ceea ce priveşte materiile de invăţământ, domnul O'Bodkins era însărcinat cu predarea lor zdrenţăroşilor din Galway. El ar fi trebuit să-i înveţe să citească, să scrie şi să socotească, dar nu silea pe nimeni şi, după doi sau trei ani petrecuţi sub autoritatea lui, n-ai fi găsit mai mult de zece copii în stare să descifreze un simplu afiş. Prichindel, în ciuda faptului că făcea parte dintre cei mai mici, se deosebea de colegii săi, dovedind o oarecare înclinaţie spre a se instrui, ceea ce îi atrăgea mii de batjocuri. Ce mizerie şi, în acelaşi timp, ce lipsă de responsabilitate socială, când o fiinţă inteligentă, care nu cere nimic altceva decât să se cultive, rămâne fără cultură! Vom şti vreodată ce pierde viitorul omenirii prin sterilizarea unui creier tânăr în care natura a depus poate germenii săi cei buni, ce n-au să rodească nicicând?

Şi, dacă personalul şcolii muncea de nu-şi vedea capul, asta nu înseamnă că ei şi desfăşurau o muncă onorabilă cu mâinile lor. Să strângă ceva combustibil pentru iarnă, să cerşească bucăţi de veşminte de pe la persoanele milostive, să culeagă balegă de cal şi de vită ca să meargă s-o vândă pe câţiva *coppers* pe la ferme — încasări pentru care domnul O'Bodkins deschidea un cont special —, să răscolească prin grămezile de gunoaie strânse pe la colţurile străzilor, pe cât posibil înaintea câinilor sau, dacă era nevoie, după ce se luau cu ei la bătaie, iată ocupaţiile zilnice ale acestor copii. Nici un fel de jocuri sau de distracţii, afară de cazul când îşi găseau o plăcere să se zgârie unii pe alţii, să se ciupcască, să se muşte, să se bată cu picioarele şi cu pumnii, fără a mai vorbi despre festele pe care i le făceau lui Grip. Ce-i drept, bunul băiat privea toate astea fără a se nelinişti prea mult, ceea ce îi împingea pe Carker şi pe ceilalţi să se înverşuneze împotriva lui într-un mod pe cât de laş, pe atât de plin de cruzime.

Singura cameră aproape curată de la *ragged-school* era aceea a directorului. Se înţelege de la sine că el nu lăsa niciodată pe nimeni să intre într-însa. Registrele i-ar fi fost iute sfâşiate şi foile risipite care încotro. Astfel încât nu era deloc nemulţumit de faptul că „elevii" îi umblau toată ziua pe-afară, rătăcind la voia întâmplării, vagabondând, făcând ştrengării şi întotdeauna

i se părea că era prea devreme atunci când îi vedea întorcându-se, dacă nevoia de-a mânca sau de-a se culca îi mâna înapoi la şcoală.

Cu firea lui serioasă, cu instinctele sale sănătoase, Prichindel era de obicei expus nu numai glumelor prosteşti ale lui Carker şi ale altor cinci sau şase derbedei care nu făceau mai multe parale ca el, ci şi brutalităţii acestora. Se ferea însă să se plângă. Ah, de ce n-avea forţă? Cum s-ar mai fi făcut el respectat, cum ar mai fi dat el îndărăt fiecare lovitură de pumn, fiecare lovitură de picior; şi câtă mânie se strângea în inima lui, simţindu-se prea slab ca să se apere singur!

De altfel, el căuta să iasă cât mai puţin din şcoală, fericit să se bucure de un pic de linişte, în timp ce toţi aceşti ticăloşi hoinăreau prin împrejurimi. Fără îndoială că acest lucru era potrivnic propriei lui bunăstări, căci ar fi găsit vreo cojiţă bună de ros, vreo prăjitură veche, ce putea fi cumpărată cu doi, trei *coppers* căpătaţi de pomană, însă lui îi era silă să întindă mâna ca să cerşească, să alerge în urma trăsurilor în speranţa că are să agonisească ceva mărunţiş şi, mai ales, să ia pe furiş vreo jucărioară dintr-un raft, pe când numai bunul Dumnezeu ştie dacă ceilalţi se abţineau de la toate astea! Nu! El prefera să rămână cu Grip.

— Tu nu ieşi? îl întreba acesta.

— Nu, Grip.

— Carker are să te bată dacă n-aduci nimic diseară!

— Prefer să fiu bătut.

Grip îl îndrăgise pe Prichindel şi acesta îl îndrăgea la rândul său. Nefiind lipsit de inteligenţă, ştiind să scrie şi să citească, încerca să-l înveţe pe copil puţinul pe care-l deprinsese şi el. De când se afla la Galway, Prichindel începuse să facă oarecari progrese, la citire cel puţin, şi promitea să nu-şi facă maestrul de ruşine.

Se cuvine să mai adăugăm că Grip ştia o sumedenie de întâmplări hazlii şi că i le povestea plin de voioşie. Cu hohotele lui de râs,în mediul acela sumbru, lui Prichindel i se părea că bunul băiat răspândeşte o rază de lumină în mijlocul şcolii acesteia posomorâte.

Ceea ce îl întărâta cel mai mult pe eroul nostru era faptul că toţi ceilalţi se luau de Grip şi-l făceau ţinta pornirilor lor răuvoitoare. Acesta însă, trebuie s-o repetăm, îndura lotul cu o resemnare aproape filozofică.

— Grip... îi spunea uneori Prichindel.

— Ce doreşti?

— Carker e foarte rău!

— Fireşte... e foarte rău.

— Pentru ce nu-l plesneşti peste cap?

— Să-l plesnesc?
— Şi tot astfel şi pe ceilalţi, nu?
Grip ridica din umeri.
— Oare nu eşti tu puternic, Grip?
— Habar n-am.
— Păi, ai braţe lungi, picioare lungi...
Da, într-adevăr, Grip era mare şi slab ca un paratrăsnet.
— Ei bine, Grip, de ce nu-i plesneşti cu palma-n cap pe dobitocii ăştia răi?
— Aş! Nu merită osteneala.
— Ah! Dacă aş avea eu picioarele şi braţele tale...
— Ar fi mai bine, micule, să te foloseşti de ele ca să munceşti, îi răspundea atunci Grip.
— Aşa crezi tu?
— Sigur că da.
— Ei bine... o să muncim împreună! Spune... o să încercăm... Vrei? Şi Grip voia, bineînţeles.

Uneori, ieşeau împreună. Grip îl lua cu el pe copil atunci când era trimis să facă vreo alergătură. Prichindel era îmbrăcat mizerabil, cu o ţoală ce abia îi ajungea până la brâu, cu pantalonaşii găuriţi, cu şapca spartă-n fund, cu o pereche de *brogues*[1] în picioare, din piele de vită, având tălpile prinse doar cu o legătură întocmită dintr-un capăt de sfoară. Grip, el însuşi îmbrăcat în zdrenţe, nu arăta mai grozav. Cei doi copii alcătuiau o pereche cât se poate de potrivită. Şi, atunci când vremea rămânea frumoasă, mai era cum mai era; însă, timpul frumos prin comitatele din nordul Irlandei este la fel de rar ca şi un prânz bun în coliba lui Paddy. Şi atunci, prin ploaie, prin zăpadă, pe jumătate dezbrăcaţi, cu chipurile învineţite de frig, cu ochii muşcaţi de crivăţ, cu picioarele îngheţate de zăpadă, cei doi copii sărmani îţi stârneau mila; cel mare ţinându-l strâns pe cel mic de mână şi alergând amândoi ca să se încălzească.

Ei rătăceau astfel de-a lungul străzilor acestui Galway ce are înfăţişarea unui târguşor spaniol, singuri, în mijlocul unei mulţimi nepăsătoare. Prichindel tare ar fi mai vrut să ştie ce se petrece în casele pe lângă care treceau. Dar, prin ferestrele lor înguste şi zăbrelite cu grilaje, prin storurile lăsate, ar fi fost cu neputinţă să întrezăreşti ceva. Pentru el erau adevărate case de bani, umplute, de bună seamă, cu saci de monede. Dar hotelurile, unde călătorii trăgeau după ce coborâseră din trăsură, ce plăcere ar mai fi fost să le poţi vizita camerele, acelea de la Royal Hotel mai cu seamă! Însă servitorii i-ar fi alungat pe amândoi ca pe nişte câini sau, lucru încă şi mai rău,

[1] Brogues (engl.) — pantofi din pielenetăbăcită (n.t.).

ca pe nişte cerşetori, căci, în cel mai prost caz, câinii pot fi şi mângâiaţi…

Iar când se opreau în faţa magazinelor, aşa rău aprovizionate cum sunt ele prin târguşoarele Irlandei de Sus, obiectele din vitrine li se păreau grămezi de bogăţii incalculabile. Ce priviri aruncau aici, într-un galantar cu articole de îmbrăcăminte, ei, care nu umblau decât înveşmîntaţi în zdrenţe, acolo, în vitrina unui magazin de încălţăminte, ei, care umblau cu picioarele goale! Dar, oare, urmau să cunoască dânşii, vreodată, bucuria de-a avea un costum nou, ajustat pe talie, o pereche de pantofi făcuţi pe măsură? Nu, fără îndoială, asemenea atâtor nefericiţi, osândiţi să capete doar ce leapădă alţii, resturi de bulendre şi rămăşiţe de la bucătărie!

Mai erau şi vitrinele măcelăriilor, cu sferturi mari de bou atârnate în cârlige, care ar fi ajuns ca să hrănească o lună întreagă toată lumea de la *ragged-school*. Atunci când le contemplau, Grip şi Prichindel căscau gura cât puteau de tare şi simţeau cum spasme dureroase le contractă stomacul!

— Ei aş, făcea Grip pe un ton voios, pune-ţi fălcile la treabă, micule! E ca şi cum ai mânca de-adevăratelea!

Şi, dinaintea jimblelor calde, în mirosul de pâine proaspătă ieşind din cuptor, privind la *cakes* şi la alte soiuri de prăjituri care stârneau pofta trecătorului, ei rămâneau locului, neclintiţi; le lăsa gura apă, îşi mişcau convulsiv buzele, pe chipurile lor se citea foamea, iar Prichindel rostea în şoaptă:

— Cât de bune trebuie să fie!

— Îţi garantez eu! răspundea Grip.

— Ai mai mâncat?

— O singură dată.

— Ah! suspina Prichindel.

El nu mai mâncase niciodată, nici la Thornpipe, nici de când căpătase adăpost la *ragged-school*.

Într-o bună zi, o doamnă, înduioşată, văzându-l aşa de alb la faţă, l-a întrebat dacă nu i-ar face plăcere să mănânce o prăjitură.

— Aş dori mai curând o pâine, doamnă, i-a răspuns el.

— Şi pentru ce, copilul meu?

— Pentru că ar fi mai mare.

O dată, totuşi, când Grip căpătase câteva pence drept răsplată pentru un comision, a cumpărat o prăjitură care, de bună seamă, văzuse lumina zilei cu cel puţin o săptămână înainte.

— E bună? l-a întrebat flăcăul pe Prichindel.

— Oh… Ai zice că este îndulcită!

— Cred şi eu că-i îndulcită, i-a replicat Grip, ba chiar cu zahăr de-adevărate-lea pe deasupra!

Uneori, Grip şi Prichindel mergeau să se plimbe până în mahalaua Salthill. De acolo poţi cuprinde cu privirea tot golful, unul dintre cele mai pitoreşti din Irlanda, cu cele trei insule Aran aşezate la intrare asemenea celor trei conuri stâncoase din golful Vigo[1] — altă asemănare cu Spania — şi, îndărăt, sălbatecii munţi Burren, Clare, ca şi falezele abrupte de la Moher. Apoi se întorceau înspre port, umblând pe cheiuri, de-a lungul docurilor, a căror construcţie fusese începută într-o epocă în care se făurise visul ca oraşul Galway să devină punctul de plecare al unei linii de transatlantice pe cea mai scurtă rută dintre Europa şi Statele Unite ale Americii.

Când copiii dădeau cu ochii de cele câteva nave ancorate în golf sau amarate la ţărm, se simţeau irezistibil atraşi de ele, bănuind că, fără îndoială, marea trebuie să fie mai puţin crudă cu sărmanii oameni decât pământul, că dânsa le făgăduieşte o existenţă mai înlesnită, că viaţa este mai bună în aer liber pe oceanele lumii, departe de cocioabele împuţite din oraşe, că meseria de marinar este, prin excelenţă, aceea care poate asigura sănătatea copilului şi pâinea cea de toate zilele a bărbatului.

— Trebuie să fie foarte frumos să mergi pe corăbiile astea... cu pânzele lor aşa mari, Grip! spunea Prichindel.

— Dac-ai şti cât mă ispiteşte! îi răspundea Grip, moţăind din cap.

— Atunci, de ce nu eşti marinar pe mare?...

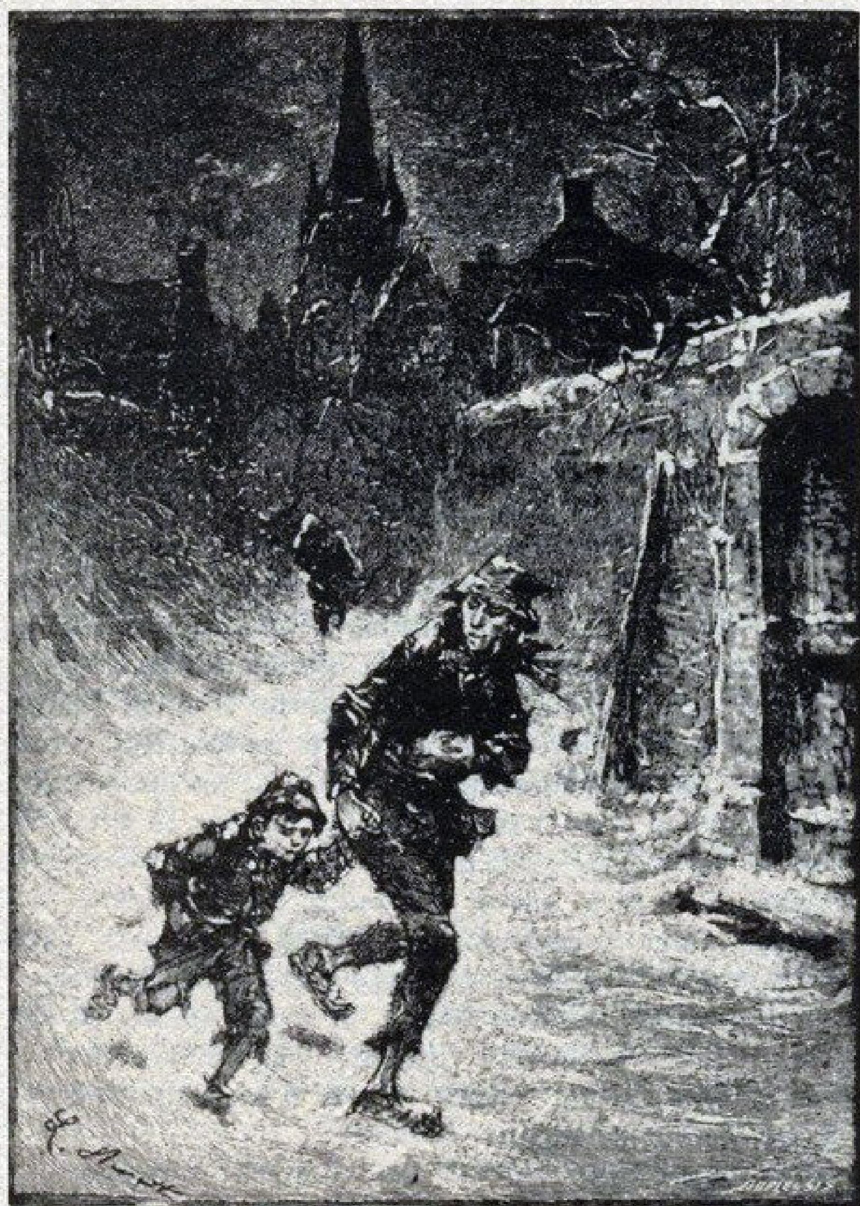
— Ştii că ai dreptate?... De ce nu-s eu marinar?

— Ai merge departe... departe...

---

[1]Vigo — golf şi oraş-port în nord-vestul Spaniei, la oceanul Atlantic,în provincia Galicia (n.t.).

Cel mare ținîndu-l strîns pe cel mic de mînă

— Poate c-o să vină şi asta într-o bună zi! a făcut Grip.

Portul Galway este alcătuit de gura unui fluviu ce izvorăşte din Lough[1] Corrib şi se varsăîn fundul golfului. Pe malul celălalt, la capătul unui pod, se întinde ciudatul sat Claddagh, cu cei patru mii de locuitori ai săi, toţi pescari, ce s-au bucurat vreme îndelungată de autonomie comunală şi al căror primar este înnobilat rege prin vechile privilegii feudale. Grip şi copilul nostru veneau uneori până la Claddagh. Ce n-ar fi dat Prichindel să fie în locul unuia dintre băieţii aceştia viguroşi, zburdalnici, cu chipul ars de soare şi de briză, să fie în locul fiului uneia dintre aceste mame vânjoase, cu sânge galician în vine, niţeluş sălbatică la înfăţişare, ca şi bărbatul ei de altfel. Da! El invidia adunătura asta de zgâmboi sănătoşi şi cu adevărat mai fericiţi decât copiii atâtor oraşe din Irlanda. Băieţi care strigau, se jucau, se bălăceau în apă... Ar fi vrut să facă parte dintre ei... Avea poftă să se ducă să-i ia de mână... Dar nu îndrăznea, de vreme ce era atât de zdrenţăros, căci, văzându-l că se apropie, ei şi-ar fi putut închipui că vine să le ceară de pomană. Şi atunci se ţinea la o parte, cu ochii plini de lacrimi, târşâindu-şi troşii prin piaţa de mărfuri, prinzând curaj să see uite la macrourile în culori scânteietoare, la heringii bătând în cenuşiu, singurii peşti pe care-i caută pescarii din Claddagh. În ce priveşte homarii şi crabii cei groşi ce se găseau şi ei din belşug printre stâncile golfului, nu putea crede că sunt buni de mâncat, în ciuda faptului că Grip afirma — după cum auzise şi dânsul pe la alţii vorbind — că „jivinele-astea au adevărate prăjituri cu frişcă în găoacele lor”! Poate că n-ar fi fost imposibil ca, într-o bună zi, să-şi poată da seama şi singuri de asta.

Plimbarca lor în afara oraşului odată isprăvită, amândoi ajungeau, umblând pe străzi înguste şi dezgustătoare, în cartierul în care se afla *ragged-school*. Treceauprin mijlocul ruinelor ce fac ca Galway să arate ca un târguşor pe care un cutremur de pământ l-a distrus pe jumătate. Au şi ruinele farmecul lor, atunci când se datoresc scurgerii timpului. Aici însă, casele acestea neterminate din lipsă de bani, aceste edificii abia schiţate şi cu zidurile gata crăpate, tot ce era înfăptuirea delăsării şi nu opera veacurilor de mult apuse, răspândea o atmosferă de tristeţe posomorâtă.

Şi, cu toate acestea, lucrul cu mult mai jalnic decât cartierele sărace din Galway, mai respingător decât cele mai de pe urmă dărăpănături ale mahalalelor de aici, era locuinţa oribilă şi greţoasă, adăpostul neîndestulător şi dezgustător unde mizeria îi îngrămădea pe colegii lui Prichindel, locul spre care el şi Grip

[1]Lough (irlandeză) — lac (n.t.).

nu sc grăbeau câtuşi de puţin să ajungă, atunci când sosea ora să se întoarcă la *ragged-school*.

Capitolul IV ÎNMORMÂNTAREA UNUI PESCĂRUŞ

Dar oare, în mijlocul acestei existenţe dureroase, în mediul înjositor al zdrenţăroşilor, Prichindel nu se întorcea din când în când cu gândul în trecut? Dacă un copil fericit, datorită grijii de care este înconjurat şi dezmierdărilor cu care este copleşit, se lasă cu totul în voia bucuriei de-a trăi, iată un lucru uşor de imaginat, deoarece aşa şi trebuie să fie. Vai! Nu acelaşi lucru se întâmplă atunci când trecutul n-a fost altceva decât un şir neîntrerupt de suferinţe. Viitorul apare sub înfăţişarea cea mai întunecată. Priveşti înainte numai după ce te-ai uitat în urmă.

Şi, dacă se întorcea îndărăt cu un an, doi, ce revedea Prichindel? Pe acel Thornpipe, un om brutal şi violent, pe pungaşul acesta lipsit de milă, pe care ţi-ar fi uneori teamă să nu-l întâlneşti la colţ de stradă sau la drumul mare, desfăcându-şi mâinile uriaşe ca să te înşface... Apoi, amintirea nedesluşită dar înfricoşătoare a femeii hapsâne care îl maltrata, ca şi chipul alinător al acelei fetiţe ce-l legăna pe genunehii ei.

— Cred că-mi aduc aminte că-i zicea Sissy, i-a spus el într-o bună zi prietenului său.

— Ce nume frumos! i-a răspuns Grip.

Ce-i drept, Grip era încredinţat că această Sissy nu exista decât în închipuirea copilului, pentru că niciodată nu se putuseră căpăta nici un fel de informaţii despre ea. Însă, de îndată ce părea să se îndoiască de existenţa ei, Prichindel începea să dea semne de supărare. Da! El o revedea cu ochii minţii... Avea oare s-o mai regăsească vreodată?... Ce s-o fi întâmplat cu ea?... O mai fi trăind tot la scorpia aia de femeie?... Departe de dânsul?... Poate că-i despărţeau zeci şi zeci de kilometri? Că îl iubea mult şi el o iubea la rândul său... Fusese pentru prima oară când prinsese drag de cineva înainte de a-l întâlni pe Grip şi vorbea despre ea ca despre o domnişoară în toată firea... Era bună şi blândă, îl mângâia, îi ştergea lacrimile, îl săruta, îşi împărţea cartofii cu el.

— Tare-aş mai fi vrut s-o apăr când o bătea femeia aia rea! spunea Prichindel.

— Şi eu, ba chiar cred c-aş fi pocnit-o rău! răspundea Grip ca să-i facă plăcere copilului.

De altfel, dacă băiatul acesta bun nu se apăra deloc atunci când era atacat, ştia la nevoie să-i apere pe alţii, lucru pe care

îl şi dovedise, punându-i cu botul pe labe pe nemernicii aceia ce se înverşunau împotriva protejatului său.

Odată, în timpul primelor luni de şedere la *ragged-school,* atras de dangătul clopotelor de duminică, Prichindel pătrunsese în catedrala din Galway. Trebuie să mărturisim că numai întâmplarea îl mânase într-acolo, deoarece chiar şi turiştii o descoperă cu destulă greutate, aşa pierdută cum este în mijlocul unui labirint de străduţe înguste şi noroioase.

Când Prichindel s-a întors de la biserică, n-a spus nimic nimănui, nici măcar lui Grip, care, de altfel, n-avea decât o foarte palidă idee despre însemnătatea fastului liturghiei şi vecerniei catolice. Cu toate acestea, după cea de-a doua vizită la catedrală, găsindu-se o dată singur cu Kriss, s-a încumetat s-o întrebe ce este Dumnezeu.

— Dumnezeu?... a făcut bătrâna femeie, rostogolind nişte ochi înspăimântători în mijlocul valurilor greţoase de fum ce-i scăpau din luleaua de pământ ars.

— Da... Dumnezeu.

— Dumnezeu, i-a răspuns dânsa atunci, este frate cu dracul, la care îi trimite pe ticăloşii de copii care nu sunt cuminţi, ca să-i ardă în focul gheenei.

Primind asemenea răspuns, Prichindel s-a îngălbenit la faţă şi, cu toate că avea mare poftă să afle unde se găseşte gheena aceea plină de flăcări, n-a mai îndrăznit s-o întrebe nimic în această privinţă.

Însă n-a încetat să se gândească la acel Dumnezeu a cărui singură ocupaţie părea să fie aceea de a-i pedepsi pe copilaşi — şi încă atât de îngrozitor, dacă ar fi fost să se ia după spusele bătrânei Kriss.

Totuşi, într-o bună zi, foarte neliniştit, a vrut să stea de vorbă şi cu Grip despre acest lucru.

— Grip, l-a întrebat el, ai auzit cumva, din când în când, vorbindu-se despre iad?

— Câteodată.

— Unde se găseşte iadul ăsta?

— Habar n-am.

— Ia spune... Dacă îi arde acolo pe copiii care sunt răi, au să-l ardă şi pe Carker?

— Da... Şi încă într-un foc mare!

— Dar eu... Grip...eu nu sunt rău, spune, nu-i aşa?

— Tu... rău? Nu... Nu cred.

— Atunci pe mine n-au să mă ardă, nu?

— N-o să-ţi ardă nici măcar un fir de păr!

— Nicipe tine n-au să te ardă, Grip?

— Nici pe mine... poţi fi sigur!

Iată, aşadar, tot ce învăţase Prichindel din catehism. Dar, chiar şi aşa, în simplitatea lui, în naivitatea vârstei sale fragede, simţea în chip nedesluşit ce este bine şi ce e rău. Însă, dacă n-ar fi avut de ce să fie pedepsit după preceptele bătrânei de la *ragged-school*, după acelea ale domnului O'Bodkins se afla în mare primejdie.

Într-adevăr, domnul O'Bodkins era foarte nemulţumit. Prichindel nu figura în registrele sale în coloana încasărilor, dar apărea în schimb în coloana cheltuielilor. Iată un puşti care costa — o, nu din cale-afară de mult, domnule O'Bodkins! — şi care nu producea nimic! Cel puţin ceilalţi, cerşind şi jefuind, contribuiau măcar în parte la cheltuielile pentru casă şi masă, pe câtă vreme acest copil nu aducea nici un venit.

Într-o zi, domnul O'Bodkins l-a dojenit cu multă asprime, săgetându-l cu o privire severă prin ochelarii săi cu ramă de aur.

Prichindel a găsit destulă putere într-însul ca să nu plângă ascultând mustrările pe care domnul O'Bodkins i le făcea în dubla lui calitate de contabil şi director.

— Tu nu vrei să faci nimic? l-a întrebat el.

— Ba da, domnule, i-a răspuns copilul. Spuneţi-mi... ce aţi dori să fac?

— Orice, care să scoată cheltuielile pe care le facem cu tine.

— Aş vrea, dar nu ştiu ce.

— Mergi după oameni pe stradă... Le ceri să-ţi dea comisioane de făcut.

— Eu sunt prea mic şi ei nu vor.

— Atunci, scormoneşte prin grămezile de gunoaie, în colţ, lângă bornele kilometrice! Totdeauna se găseşte câte ceva...

— Câinii mă muşcă şi eu nu sunt de-ajuns de puternic... Nu pot să-i pun pe fugă!

— Ce spui!... Dar mâini n-ai?

— Ba da.

— Şi picioare?

— Da.

— Ei bine, atunci aleargă pe drumuri după trăsuri şi agoniseşte măcar niscai *coppers*, dacă tot nu eşti în stare să faci altceva!

— Să cerşesc *coppers*?

Şi Prichindel a simţit cum i se întoarce stomacul pe dos de scârbă, într-atâta s-a revoltat mândria lui firească la auzul acestei propuneri. Da, mândria lui, acesta este cuvântul, căci el roşea numai la gândul că va trebui să întindă mâna.

— Nu, n-aş putea, domnule O'Bodkins! a răspuns el.

— Ah! Tu n-ai putea, spui?...

— Nu!

— Dar să trăieşti fără să mănânci, ai putea?... Nu, nu-i aşa? Îţi pun însă în vedere că, într-o bună zi, am să te pun la asemenea regim, dacă n-ai de gând să găseşti un mijloc pentru a-ţi câştiga existenţa!... Şi acum, întinde-o!

Să-şi câştige existenţa... la patru ani şi câteva luni! Ce-i drept, el o mai făcuse o dată, pe vremea când umbla cu prezentatorul de marionete... dar în ce chip! Aşadar, copilul a „întins-o", foarte deprimat. Şi, dacă l-ai fi văzut cum stă într-un ungher, cu mâinile la piept, cu capul plecat, ţi s-ar fi strâns inima de milă pentru el. Ce povară ajunsele să fie viaţa pentru această sărmană mică făptură!

Cu greu ţi-ai putea închipui ce mult suferă micuţii de felul lui Prichindel atunci când sunt îndobitociţi de mizerie din cea mai fragedă copilărie şi niciodată nu te-ai putea înduioşa îndeajuns de soarta lor!

Şi apoi, după mustrările domnului O'Bodkins, veneau provocările la care-l supuneau haimanalele din şcoală.

Faptul că acest copil era mai cinstit decât ei îi făcea să turbeze de furie. Aveau o plăcere deosebită să-l împingă la rele şi, de aceea, nu făceau economie nici de sfaturi perfide, nici de lovituri.

Carker, mai cu seamă, era neistovit în această privinţă şi numai firea lui perversă putea să explice de ce arăta atât de înverşunat.

— Tu nu vrei să ceri de pomană? l-a întrebat el într-o zi.

— Nu, i-a răspuns răspicat Prichindel.

— Ei bine, vită tâmpă, nu să ceri... să iei!

— Să iei?...

— Da!... Când vezi un domn bine îmbrăcat, cu o batistă care-i iese niţel din buzunar, te apropii, tragi cu îndemânare de batistă şi ea vine singură afară.

— Lasă-mă în pace, Carker!

— Şi, uneori, o dată cu batista, se iveşte şi un portofel...

— Dar asta înseamnă să furi!

— Şi, în portofelele celor bogaţi, nu găseşti *coppers*, ci şilingi, coroane, ba chiar monede de aur, şi aduci banii ca să-i împărţi cu camarazii tăi, secătură ce eşti!

— Da, a făcut alt mic ticălos, şi le dai cu tifla poliţailor, luînd-o la fugă.

— Şi apoi, dacă ai ajunge la închisoare, ce ţi-ar păsa? Acolo o duci la fel de bine ca şi aici — ba chiar mai bine. Ţi se dă pâine, supă de cartofi şi mănânci după pofta inimii!

— Eu nu vreau... nu vreau! repeta copilul, zbătându-se în mijlocul acestor derbedei, care îl aruncau de la unul la altul ca pe o minge.

Grip, intrând în sală, s-a grăbit să-l scoată din mâinile bandei.

— Lăsaţi-mi-l pe ăsta micu în pace! a strigat el, strângând pumnii gata să lovească.

De data aceasta, Grip era cu adevărat mânios.

— Tu ştii, i-a spus el lui Carker, eu cârpesc rar, nu-i aşa, dar când încep să dau...

Şi, după ce netrebnicii aceia şi-au lăsat victima în pace, să fi văzut ce priviri i-au mai aruncat, de parcă-şi făgăduiau s-o ia de la început de îndată ce Grip n-avea să mai fie de faţă, ba chiar, cu prima ocazie, „să le facă seama” la amândoi!

— Bineînţeles că tu, Carker, ai să fii ars! a spus Prichindel cu oarecare compătimire în glas.

— Ars?...

— Da... în focul gheenei... dacă vei continua să fii rău!

Iată un răspuns care a stârnit batjocurile întregii şleahte de necredincioşi. Ce vreţi? Transformarca lui Carker în friptură ajunsese la Prichindel o idee fixă.

Totuşi, era de aşteptat ca intervenţia lui Grip în favoarea lui să nu aibă rezultate prea fericite. Carker şi ceilalţi din banda lui erau hotărâţi să se răzbune, atât pe supraveghetor, cât şi pe protejatul său.

Pe la colţuri, cei mai mari ticăloşi din *ragged-school* ţineau tainice consfătuiri care nu prevesteau nimic bun. Astfel încât Grip nu înceta să-i supravegheze, având grijă să-l lase cât mai puţină vreme singur pe băieţelul nostru. Noaptea îl lua cu el sus, în chiţimia lui de sub şindrila acoperişului. Acolo, în acel colţişor foarte friguros şi cât se poate de mizerabil, Prichindel se afla măcar la adăpost de sfaturi rele şi de bruftuieli.

Într-o zi, Grip şi micuţul o porniseră la plimbare înspre plaja de la Salthill, unde îşi făceau din când în când plăcerea să se scalde. Grip, care ştia să înoate, îi dădea lecţii lui Prichindel. Ah, cât de fericit era acesta din urmă să se arunce în apa aceea limpede, pe deasupra căreia pluteau până departe, foarte departe, corăbii ale căror pânze albe le vedea pierzându-se în zare.

Se zbenguiau amândoi în mijlocul talazurilor lungi ce bubuiau izbindu-se de ţărm. Grip, ţinând copilul de umeri, îl învăţa să facă primele mişcări de înot.

Pe neaşteptate, dinspre stânci s-au făcut auzite adevărate urlete de şacali şi şi-au făcut apariţia zdrenţăroşii de la *ragged-school*.

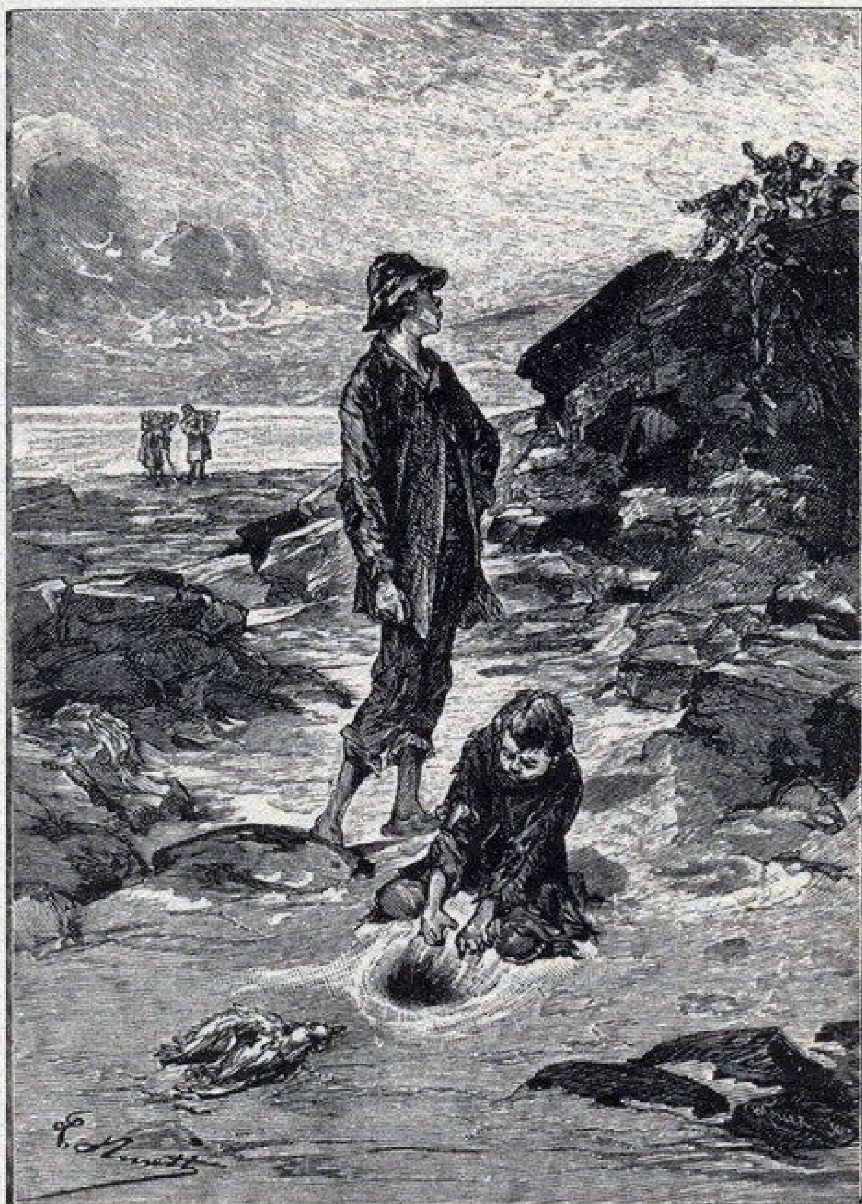
Erau cu totul vreo doisprezece, dintre cei mai stricaţi, dintre cei cruzi, cu Carker în frunte.

Ţipau şi vorbeau atât de răstit pentru că zăriseră un pescăruş rănit la o aripă, care încerca să fugă de ei. Şi poate că ar fi izbutit să scape, dacă nu l-ar fi nimerit Carker cu o piatră.

Prichindel a scos un strigăt de-ai fi zis că pe el îl lovise.

— Sărmanul pescăruş... sărmanul pescăruş! repeta micuţul.

Cu ochii scăldaţi în lacrimi,
a făcut o gaură în nisip...

Grip s-a mâniat straşnic şi poate că i-ar fi tras lui Carker o bătaie s-o pomenească toată viaţa, dacă nu l-ar fi văzut pe copil dând buzna pe plajă în mijlocul bandei, cerând îndurare pentru biata pasăre.

— Carker... te rog, repeta el, bate-mă pe mine... bate-mă pe mine... dar nu pescăruşul... nu pescăruşul!

Cu ce ploaie de batjocuri usturătoare l-au mai întâmpinat, văzându-l cum se târăşte pe nisip, gol-goluţ, cu mâinile şi cu picioarele lui firave, cu coastele ce-i ieşeau prin piele! Şi el striga mai departe, în gura mare:

— Îndurare... Carker... Îndură-te de pescăruş!

Dar nimeni nu-l asculta. Râdeau cu toţii de umilele-i rugăminţi. Întreaga şleahtă fugărea pasărea care încerca zadarnic să se ridice de la pământ, ţopăind stângaci de pe o labă pe alta şi încercând să-şi găsească un adăpost printre stânci.

Strădanii de prisos.

— Laşilor... laşilor! striga Prichindel.

Carker a apucat pescăruşul de-o aripă şi, învârtindu-l de mai multe ori pe deasupra capului, l-a aruncat în aer. Acesta a căzut iarăşi pe nisip. Alt derbedeu l-a cules de pe jos şi l-a azvârlit în pietriş.

— Grip... Grip! repeta Prichindel, apără-l... apără-l!

Grip s-a năpustit asupra trenţăroşilor ca să le smulgă biata pasăre din mâini... dar era prea târziu. Carker strivise cu călcâiul capul pescăruşului.

Şi hohotele de râs au răsunat şi mai puternic, în mijlocul unui concert de urale frenetice.

Prichindel era indignat. A fost cuprins atunci de mânie, de o furie oarbă şi, nemaiputând să se stăpânească, a ridicat o piatră de pe jos şi a aruncat-o din toate puterile în Carker, care a primit-o drept în piept.

— Ah, ai să mi-o plăteşti! a strigat Carker.

Şi, mai înainte ca Grip să-l fi putut împiedica, a tăbărât asupra băieţelului, târându-l pe marginea plajei, doborându-l sub lovituri. Apoi, în timp ce toţi ceilalţi derbedei îl ţineau pe Grip de mâini şi de picioare, el l-a cufundat pe Prichindel cu capul în valuri, cu riscul să-l sufoce.

Izbutind să scape de acei nemernici care, luaţi la palme, s-au rostogolit în cea mai mare parte la pământ urlând de durere, Grip a alergat după Carker, dar acesta a rupt-o la fugă,împreună cu toată banda.

Talazurile, retrăgându-se, l-ar fi purtat cu ele pe Prichindel, dacă Grip nu l-ar fi înşfăcat şi nu l-ar fi tras îndărăt pe nisip, pe jumătate leşinat.

Şi după ce l-a frecat viguros pe tot trupul, Grip l-a pus repede pe picioare. L-a îmbrăcat iar în zdrenţele lui şi, apucându-l de mână, i-a spus:

— Vino... vino!

Prichindel a urcat panta în direcţia stâncilor. Acolo, văzând pasărea strivită, a îngenuncheat, cu ochii scăldaţi în lacrimi, a făcut o gaură în nisip şi a îngropat-o.

Căci el însuşi ce era altceva decât o sărmană pasăre părăsită... un biet pescăruş cu chip de om?

Capitolul V DIN NOU LA *RAGGED-SCHOOL*

Întorcându-se la şcoală, Grip a crezut că este de datoria lui să-i atragă atenţia domnului O'Bodkins asupra purtării lui Carker şi a celorlalţi ticăloşi. Aceasta însă nu pentru a-i vorbi despre renghiurile ce i le jucau şi pe care, de cele mai multe ori, nici măcar nu le lua în seamă. Nu! Era vorba despre Prichindel şi maltratările la care era supus. De astă dată lucrurile ar fi mers atât de departe, încât, fără intervenţia lui Grip, valurile ar fi rostogolit acum cadavrul unui copil pe plaja de la Salthill.

În loc de orice alt răspuns, Grip n-a obţinut din partea domnului O'Bodkins decât o moţăială din cap. El ar fi trebuit să priceapă că asemenea lucruri n-aveau nimic de-a face cu contabilitatea. Ce dracu; doar nu era să înscrie în registrul cel mare o coloană pentru palme şi alta pentru lovituri de picior! Astea, potrivit regulilor aritmeticii, nu puteau fi puse laolaltă, după cum ar fi fost cu neputinţă să aduni trei pietre cu cinci sticleţi. Fără îndoială că domnul O'Bodkins avea, ca director, datoria să se îngrijoreze din pricina relelor purtări ale elevilor săi interni; însă, în calitate de contabil, el s-a mărginit să-l trimită la plimbare pe supraveghetorul şcolii.

Începând din ziua aceea, Grip s-a hotărât să nu-l mai piardă din ochi pe protejatul lui, să nu-l mai lase niciodată singur în sala cea mare şi, atunci când ieşea fără el, să aibă grijă să-l încuie în fundul chiţimiei sale de sub acoperiş, unde, cel puţin, copilul se afla în siguranţă.

Între timp, s-au scurs şi ultimele săptămâni ale verii. Sosise luna septembrie. Acesta este începutul iernii în districtele comitatelor din nord, iar iarna în Irlanda de Sus este alcătuită dintr-un şir neîntrerupt de ninsori, rafale de crivăţ, vijelii şi ceţuri, venite dinspre câmpiile îngheţate ale Americii septentrionale şi pe care vânturile Atlanticului le aruncă asupra Europei.

Pe scurt, o vreme aprigă şi nemiloasă pentru locuitorii din jurul golfului Galway, cuprins în împrejmuirea lui de munţi, ca între pereţii unei gheţării. Zile prea scurte şi nopţi prea lungi de îndurat pentru cei ce n-au cărbuni sau turbă în vatră. Să nu vă prindă mirarea dacă temperatura e scăzută atunci în *ragged-school,*în afară, poate, de camera domnului O' Bodkins. Oare, dacă directorul-contabil n-ar sta la căldură, nu i s-ar slei cerneala în călimară? Şi nu i-ar îngheţa parafele înainte de-a le isprăvi înfloriturile?

Acum ori niciodată era momentul ca toată lumea s-o pornească pe străzi şi pe şosele ca să strângă tot ce putea fi în stare să se combine cu oxigenul pentru a produce căldură. Slabe posibilităţi, trebuie s-o recunoaştem, atunci când eşti silit să aduni crengi căzute din copaci, tăciuni lepădaţi în uşa locuinţelor sau sfărâmături de cărbune pe care se băteau oamenii sărmani în port, pe cheiurile unde erau descărcate navele. Pensionarii şcolii se ocupau deci de asemenea recoltă, dar cât de numeroşi mai erau culegătorii!

Băieţelul nostru lua şi el parte la asemenea muncă obositoare. Zilnic se întorcea cu câte un pic de combustibil. Asta măcar nu era cerşetorie. Astfel, de bine de rău, în vatră ardeau nişte flăcări prăpădite şi fumegoase cu care erau nevoiţi să se mulţumească toţi elevii, care, dârdâind de frig în zdrenţele lor, se înghesuiau împrejurul plitei, cei mai mari în locurile cele mai bune, se înţelege de la sine, în timp ce, în marmită, mâncarea de seară încerca să dea în fiert. Şi ce mai mâncare!... Coji de pâine, cartofi strânşi de prin gunoaie, câteva ciolane de care mai atârnau fărâmiţe de carne, o fiertură groaznică, plină de pete de unsoare în locul steluţelor din supa de carne.

De bună seamă că niciodată nu se găsea un loc în faţa focului şi pentru Prichindel, care doar arareori căpăta un blid din lichidul acesta, pe care bătrâna îl păstra numai pentru cei mari. Ei se năpusteau asupra fierturii ca nişte câini înfometaţi şi nu şovăiau să-şi arate colţii ca să-şi apere porţiile neînsemnate.

Din fericire, Grip se grăbea să-l ia pe copil în chiţimia lui ca să-i dea partea cea mai bună din hrana sa zilnică. Fără îndoială că, acolo, sus, nu era foc. Totuşi, ghemuindu-se în paie, înghesuindu-se unul în altul, izbuteau amândoi să se apere de frig şi apoi să adoarmă, căci somnul poate că te încălzeşte, nu-i aşa?... Trebuie ca, măcar, să sperăm acest lucru.

Într-o bună zi a dat norocul peste Grip. Tocmai ieşise la plimbare şi umbla de-a lungul străzii principale din Galway când, un călugăr care se întorcea la *Royal Hotel*, l-a rugat să-i ducă o scrisoare la poştă. Grip s-a grăbit să-i facă acest serviciu şi, pentru osteneală, a căpătat un frumos şiling nou-nouţ. Desigur, nu făcuse rost de cine ştie ce capital sub această

formă, deci nu era nevoit să-şi spargă capul ca să se hotărască dacă să-l plaseze în rente de stat sau în valori industriale. Nu! Plasamentul cel mai indicat avea să fie făcut în natură, în cea mai mare parte în stomacul lui Prichindel şi câte un pic într-al său. Astfel încât s-a dus să cumpere tot soiul de mezeluri de porc, care le-au ajuns să se ospăteze trei zile-n şir, în ascuns de Carker şi de ceilalţi. Vă puteţi desigur închipui că Grip nu înţelegea să le împartă cu cei ce nu împărţeau niciodată nimic cu dânsul.

În plus — ceea ce a făcut deosebit de fericită întâlnirea dintre Grip şi călătorul care trăsese la Royal Hotel — acest onorabil gentleman, văzându-l atât de prost îmbrăcat, a renunţat în favoarea lui la un tricou de lână care era încă în bună stare.

Dar să nu credeţi cumva că lui Grip i-a trecut prin cap să şi-l păstreze sieşi spre folosinţă. Nu, el nu s-a gândit decât la Prichindel. Socotea că ar fi fost „a-ntâia" să poarte tricoul ăsta bun pe sub zdrenţele sale.

,,O să se simtă-n el ca un berbec în blana lui", şi-a spus băiatul acesta bun la inimă.

Însă „berbecul" n-a vrut cu nici un chip ca Grip să se despoaie de blana lui pentru dânsul. S-au purtat discuţii aprinse. În cele din urmă, lucrurile s-au putut aranja spre mulţumirca amândurora.

Într-adevăr, bunul gentleman era gras şi tricoul s-ar fi putut înfăşură de două ori pe trupul lui Grip. Acel gentleman era înalt, astfel încât tricoul lui l-ar fi îmbrăcat pe Prichindel din cap până-n picioare. Deci, scoţând din lungime şi din grosime, ar fi fost cu putinţă ca tricoul să fie ajustat în folosul ambilor prieteni. Dacă ar fi rugat-o pe beţiva aceea bătrână de Kriss să-l descoasă şi să-l coasă din nou, ar fi fost ca şi cum i-ar fi cerut să renunţe la pipa ei. Aşa că,închizându-seîn chiţimia lui din pod, Grip s-a pus pe treabă, punându-şi la bătaie întreaga inteligenţă. După ce i-a luat măsură copilului, a izbutit să-i confecţioneze o vestă bună, de lână. În ce-l priveşte, el s-a văzut căpătuit cu o jiletcă — fără mâneci, ce-i drept — dar, în sfârşit, o jiletcă înseamnă ceva, nu-i aşa?

Este de la sine înţeles că Prichindel a fost sfătuit să-şi ascundă vesta pe sub zdrenţe, să nu i-o vadă ceilalţi. Căci, decât să-l lase s-o poarte, aceştia mai curând i-ar fi rupt-o în bucăţi. Ceea ce el a şi făcut şi vă lăsăm să apreciaţi şi singuri dacă s-a bucurat de căldura plăcută pe care i-o oferea tricoul în timpul gerurilor aspre ale iernii!

După ploile lunii octombrie, ce cădeau fără încetare, noiembrie a dezlănţuit asupra comitatului un vânt îngheţat, care a tăcut ca toată umezeala din atmosferă să se transforme în zăpadă. Stratul alb de nea a depăşit şaizeci de centimetri pe

străzile oraşului Galway. De aceea, recolta zilnică de huilă şi de turbă a avut de suferit. Se făcuse un frig straşnic în *ragged-school* şi, dacă vatra era lipsită de combustibil, stomacul, care este şi el un focar, rămânea la fel de gol, căci nici într-însul nu se mai făcea focul în fiecare zi.

Era însă neapărat nevoie ca, înfruntând furtunile de zăpadă şi curenţii îngheţaţi, zdrenţăroşii săstrăbată străzile şi şoselele, căutând să se îngrijească de nevoile şcolii. Acum nu se mai găsea însă de strâns printre pietrele de pavaj. Singura nădejde era ca ei să umble din poartă-n poartă. Desigur, parohia făcea ce putea pentru săracii săi; însă, lăsând la o parte *ragged-school,* multe aşezăminte de caritate se bizuiau pe ea în vremurile acelea de restrişte.

Copiii erau siliţi de-acum înainte să ceară de pomană din casă-n casă şi, acolo unde milostenia nu dispăruse cu desăvârşire, nu erau întâmpinaţi cu rea-voinţă. Însă, ce-i drept, cel mai adesea erau primiţi cu atâta brutalitate, cu asemenea ameninţări, în caz că mai aveau de gând să revină, încât se întorceau la şcoală cu mâinile goale.

Lui Prichindel i-a fost cu neputinţă să nu urmeze exemplul colegilor săi. Şi, cu toate acestea, de fiecare dată când se oprea dinaintea unei uşi, după ce ridica ciocănelul ca să bată într-însa, i se părea că acesta îl loveşte în piept, cu o izbitură puternică. Şi atunci, în loc să întindă mâna,el întreba daca n-au să-i dea vreun comision de făcut. Astfel, era cel puţin scutit de ruşinea de a cere de pomană... Un comision pentru puştiul ăsta de cinci ani, pricepea toată lumea ce vrea să însemne şi, câteodată, i se arunca o bucată de pâine... pe care el o lua plângând. Ce vreţi?... Îi era foame.

O dată cu luna decembrie, vremea a devenit foarte rece şi foarte umedă. Ningea fără încetare cu fulgi mari. Cu greu îţi mai găseai drumul pe străzile oraşului. La ora trei după-amiaza era nevoie să fie aprinse felinarele cu gaz aerian şi lumina gălbuie a becurilor acestora nu izbutea câtuşi de puţin să străpungă valurile groase de ceaţă, ca şi cum şi-ar fi pierdut orice putere de luminare. Nu mai circulau nici trăsuri, nici şarete. Rarii trecători se grăbeau spre casă. Şi Prichindel, cu ochii arşi de ger, cu faţa şi cu mâinile învineţite de muşcătura crivăţului, alerga, ghemuindu-se în zdrenţele-i albite de zăpadă.

În cele din urmă, iarna aceea grea a luat sfârşit. În primele luni ale anului 1877 vremea a fost mai puţin aspră. Vara şi-a făcut apariţia devreme. Încă de la jumătatea lui iunie s-au pornit călduri destul de mari.

La 17 august, Prichindel — care avea atunci cinci ani şi jumătate — a avut norocul să facă o descoperire, fapt ce urma să aibă consecinţe dintre cele mai neaşteptate.

La ora şapte seara el mergea pe una dintre străduţele care duc către podul dinspre Claddagh, în drum spre *ragged-school*, unde se aştepta să fie foarte prost primit, de vreme ce turneul său nu fusese deloc rodnic. Dacă Grip n-avea pusă deoparte vreo coajă veche de pâine, amândoi ar fi fost nevoiţi să se lipsească de cină în seara aceea. De altfel, n-ar fi fost pentru prima oară şi nu erau ei atât de îngâmfaţi încât să se aştepte să mănânce în fiecare zi la oră fixă. Dacă oamenii bogaţi au asemenea obiceiuri, este cât se poate de bine, deoarece lor le stă în putinţă s-o facă!

Un biet sărăntoc însă, mănâncă numai atunci când poate „şi nu mâncă atunci cân' nu poate" cum spunea Grip, foarte obişnuit să-şi ţină zilele cu maxime filozofice.

Dar iată că, la două sute de paşi de şcoală, Prichindel s-a poticnit de ceva şi s-a întins pe pavaj cât era el de lung. Şi, cum nu căzuse de la înălţime, nu s-a vătămat defel. Un obiect, izbit de piciorul lui, i s-a rostogolit dinainte. Era un clondir mare de gresie, care, din fericire, nu se spărsese, pentru că altfel s-ar fi putut răni grav.

Băieţelul nostru s-a ridicat în picioare şi căutând de jur împrejur, a dat în cele din urmă peste clondir, a cărui capacitate putea fi de două, trei galoane[1]. Era astupat cu un dop de plută pe care, dacă-l scoteai, puteai afla cu uşurinţă ce conţine.

Prichindel l-a destupat aşadar şi i s-a părut că este plin cu gin.

Pe legea mea, avea acolo cu ce să-i mulţumească pe toţi zdrenţăroşii, astfel încât Prichindel putea fi sigur că are să i se facă o primire cât se poate de bună.

Pe străduţă nu era nici ţipenie de om, nici un trecător nu-l văzuse găsind băutura şi nu-l măi despărţeau de *ragged-school* decât vreo două sute de paşi.

Însă atunci i-au trecut prin cap anumite idei, care nu le-ar fi venit nici lui Carker, nici celorlalţi. Clondirul acesta nu-i aparţinca. Nu era vorbă de un dar, căpătat de pomană, sau de nişte rămăşiţe aruncate la gunoi, ci de un obiect pierdut. Fără îndoială, avea să fie destul de greu să-i găsească proprietarul. Ce contează, conştiinţa îi spunea că nu are dreptul să dispună de bunul altuia. Ştia acest lucru din instinct, căci nici Thornpipe şi nici domnul O'Bodkins nu-l învăţaseră niciodată ce înseamnă să fii cinstit. Din fericire, există suflete de copii în care cinstea stă înscrisă de la sine.

Prichindel, destul de stânjenit din cauza descoperirii sale, a luat hotărârea să-i ceară sfatul lui Grip. Fără îndoială că Grip

---

[1]Galon (engl. gallon) — măsură de capacitate pentru lichide, de 3,785 l sau 4,546 l (galonul imperial) (n.t.).

avea să izbutească să-l descopere pe păgubaş. Esenţialul era să se poată strecura cu clondirul în mansardă fără să-l vadă derbedeii, care nu s-ar fi sinchisit câtuşi de puţin că trebuie să-l dea îndărăt proprietarului. Două sau trei galoane de gin... Ce mană cercască pentru ei!... Până la căderea nopţii n-ar mai fi rămas nici o picătură! În schimb, de Grip, Prichindel răspundea ca şi de sine însuşi. El nu s-ar fi atins de clondir, l-ar fi pitit în paie şi a doua zi ar fi cules informaţii prin cartier. Lanevoie, amândoi ar fi mers din casă-n casă, ar fi ciocănit la toate uşile, pentru că, de astă dată, n-ar fi făcut-o pentru ca să cerşească.

Prichindel s-a îndreptat atunci spre şcoală încercând, de bine de rău, să ascundă umflătura pe care clondirul i-o făcea pe sub zdrenţe.

Dar, spre ghinionul lui, tocmai când ajunsese în dreptul uşii, Carker a ieşit pe neaşteptate, astfel încât n-a mai putut evita ciocnirea cu acesta. De altfel, Carker îl recunoscuse numaidecât şi, văzându-l singur, a găsit că este o ocazie cum nu se poate mai nimerită ca să-i plătească vechca datorie, de când cu intervenţia lui Grip pe plaja de la Salthill.

El s-a năpustit aşadar asupra lui Prichindel şi, simţindu-i clondirul de sub zdrenţe, s-a grăbit să-l înşface.

— Ei, ce-i asta? a strigat Carker.

— Asta... nu-i a ta!

— Atunci, o fi a ta?

— Nu... nueste a mea!

Şi Prichindel a vrut să-l împingă la o parte pe Carker care, cu o lovitură de picior, l-a trimis să se rostogolească la trei paşi distanţă.

Să pună mâna pe clondir şi să intre cu el în sală nu i-a luat lui Carker decât o clipă, iar Prichindel n-a mai putut face altceva decât să-l urmeze, plângând de furie.

A încercat iarăşi să protesteze, însă Grip nu era de faţă ca să-i poată veni în ajutor, încât a primit palme, lovituri de picior, ba chiar a fost şi muşcat. Până şi bătrâna Kriss s-a amestecat în încăierare, de îndată ce a zărit clondirul cu băutură.

— Gin, a strigat ea, gin din cel bun, şi are să ajungă pentru toată lumea! Bineînţeles, Prichindel ar fi făcut mai bine să filăsat clondirul în stradă, unde poate că proprietarul său îl căuta la această oră, căci, în sfârşit, două sau trei galoane de gin valorează câţiva şilingi, ba chiar mai mult de o jumătate de coroană. Ar fi trebuit să-şi spună că era cu neputinţă să urce în chiţimia lui Grip fără să fie văzut de ceilalţi. Acum, însă, era prea târziu.

Şi, dacă i s-ar fi adresat domnului O'Bodkins, povestindu-i ce se petrecuse, bună primire i s-ar mai fi făcut! Să meargă până la cabinetul directorului, să crape câtuşi de puţin uşa, riscând

să-l deranjeze în cursul celui mai dificil dintre calculele sale... Şi, până la urmă, ce s-ar fi întâmplat? Domnul O'Bodkins ar fi pus să-i fie adus clondirul şi, ca tot ceea ce intra în biroul lui, n-ar mai fi ieşit de-acolo niciodată.

Prichindel nu putea face nimic şi, prin urmare, s-a grăbit să urce în mansardă la Grip, ca să-i spună tot.

— Grip, l-a întrebat el, nu-i aşa că un clondir pe care-l găseşti nu este al tău?...

— Nu, nu crez, i-a răspuns Grip. Da' ce, ai găsit tu un clondir?...

— Da... Aveam de gând să ţi-l dau ţie şi mâine ne-am fi dus prin cartier, ca să aflăm...

— Al cui este, nu-i aşa? l-a întrebat Grip.

— Da, Şi poate tot căutând...

— Şi ei ţi-au luat clondiru' ăsta?

— Carker mi l-a luat!... Eu am încercat să-l împiedic... şi atunci ceilalţi... Dacă ai coborî tu, Grip?

— Am să cobor şi-o să vedem noi la cine rămâne clondiru'!

Însă, atunci când Grip a vrut să iasă, n-a izbutit. Uşa era închisă pe dinafară. Şi uşa aceasta, oricit de viguros a zgâlţâit-o el, a rezistat, spre marea bucurie a bandei, care striga din josul scării:

— Ei, Grip!

— Ei, Prichindel!

— În sănătatea lor!

Grip, neputând sparge uşa, s-a resemnat, după cum îi era obiceiul, străduindu-se să-şi calmeze tovarăşul, din cale-afară de mâniat.

— Ei bine, a făcut el, să-i lăsăm baltă pe dobitocii ăştia!

— Oh! Ce rău este să nu fii cel mai puternic!

— Şi la ce-ar folosi!... Uite, puştiule, ia cartofii pe care ţi i-am păstrat... Mănâncă...

— Nu-mi e foame, Grip!

— Mănâneă, totuşi, după aia o să ne băgăm în paie ca să dormim. Erade altfel, lucrul cel mai bun pe care-l aveau de făcut după o cină, vai, atât de săracă!

Carker zăvorâse uşa de la mansardă pentru că în seara aceea nu voia să fie deranjat, îl închisese pe Grip înăuntru, ca să poată bea după pofta inimii clondirul de gin, întrucât Kriss n-avea să se opună dacă i se dădea porţia cuvenită.

Şi atunci au început să circule cănile cu băutură. Ce mai strigăte, ce de urlete! Acestor derbedei nu le trebuia prea mult ca să se îmbete, poate numai cu excepţia lui Carkcr, care era deprins de pe acum cu băuturile alcoolice.

În curând aşa s-a şi întâmplat, într-adevăr. Clondirul nu se golise nici pe jumătate — deşi Kriss băuse chiar dintr-însul — şi

banda de netrebnici se cufundase în beţie. Şi acest tumult, acest vacarm stârnit de zdrenţăroşi, n-a fost de ajuns spre a-l scoate pe domnul O'Bodkins din obişnuita-i indiferenţă. Ce-i păsa lui ce se petrecea jos, atâta vreme cât el se afla sus, dinaintea cartoanelor şi a registrelor sale?... Nici măcar trâmbiţele judecăţii de apoi nu l-ar fi putut îndepărta de ele.

Şi, cu toate acestea, peste puţină vreme avea să fie smuls pe neaşteptate de la biroul lui, nu fără mari daune pentru scumpa sa contabilitate.

După ce înghiţiseră un galon şi jumătate de gin din cele trei câte cuprindea clondirul, cei mai mulţi dintre netrebnicii aceia căzuseră răpuşi pe paie, ca să nu zicem peste gunoiul lor de grajd. Şi pe loc ar fi şi adormit, dacă lui Carkcr nu i-ar fi venit ideea să facă o băutură fiartă.

Atunci când restul de gin a fost vărsat în marmită — singura ustensilă pe care bâtrâna Kriss a avut-o la dispoziţie — Carker a aprins un chibrit şi i-a dat foc.

De îndată ce flacăra albăstruie a luminat sala, zdrenţăroşii care mai erau în stare să se ţină pe picioare au încins o horă zgomotoasă în jurul marmitei. Cine ar fi trecut în clipa aceea pe stradă ar fi crezut că o legiune de diavoli a năpădit şcoala. Nu-i mai puţin adevărat însă că acest cartier este pustiu încă de la primele ore ale serii.

Deodată, o vâlvătaie mare s-a iscat în mijlocul casei. Cineva făcuse un pas greşit şi vărsase recipientul, din care se revărsau acum vaporii aprinşi de gin; lichidul s-a răspândit peste paie, ajungând până în ungherele cele mai îndepărtate ale sălii.Într-o clipă, focul s-a întins peste tot, de parcă ar fi ţâşnit dintr-un morman de artificii. Cei ce rămăseseră valizi, ca şi cei treziţi din beţie de trosnetele incendiului, abia au mai avut timp să deschidă uşa, s-o târască după ei pe bătrâna Kriss şi să se năpustească în stradă.

În clipa aceea, Grip şi Prichindel, care se deşteptaseră, încercau în zadar să fugă din mansarda ce se umpluse de fumul înăbuşitor.

De altfel, reflexele flăcărilor începuseră să fie observate de către oamenii din cartier. Câţiva localnici veneau în goană, înarmaţi cu scări şi cu găleţi. Din fericire, *ragged-school* era o clădire izolată şi vântul, bătând din direcţia opusă, nu ameninţa câtuşi de puţin casele din faţa şcolii.

Însă, dacă erau prea puţine speranţe ca bâtrâna baracă să poată fi salvată, lumea trebuia să se gândească la cei ce rămăseseră înăuntru şi cărora flăcările le tăiau orice ieşire.

Atunci, la etaj, s-a deschis o fereastră ce dădea spre stradă.

Era fereastra cabinetului domnului O'Bodkins, unde flăcările incendiului aveau să ajungă cât de curând. Directorul şi-a făcut apariţia foarte înspăimântat, smulgându-şi părul din cap.

Să nu vă închipuiţi că-şi făcea griji dacă internii săi se află în siguranţă... El nu se gândea nici măcar la sine-însuşi şi la primejdia pe care o înfrunta.

— Registrele mele... Registrele mele! striga dânsul, agitându-şi braţele, cuprins de disperare.

Şi, după ce zadarnic încercase să iasă din cabinet şi să coboare scara ale cărei trepte trosneau, linse de flăcări,s-a decis să-şi arunce pe fereastră registrele, cartoanele şi ustensilele de birou. Cât ai clipi, ticăloşii lui de elevi s-au şi năpustit asupra lor, călcându-le în picioare, risipindu-le foile în bătaia vântului ce le împrăştia în toate direcţiile, în timp ce domnul O'Bodkins se hotărâse în sfârşit să se salveze, cu ajutorul unei scări ce fusese rezemată de perete.

În schimb, Grip şi copilul nu puteau face acelaşi lucru ca directorul. Chiţimia de sub acoperiş nu era luminată decât printr-o lucarnă îngustă, iar scara de acces se prăbuşea, treaptă cu treaptă, în mijlocul acelui cuptor încins. Pereţii, făcuţi din paiantă, începuseră şi ei să ardă, iar scânteile, căzând ca o ploaie pe acoperişul de paie, aveau să prefacă în curând *ragged-school* într-o pălălaie uriaşă.

Strigătele lui Grip au ajuns atunci să acopere zgomotele incendiului.

— Mai există deci oameni în podul acela? a întrebat cineva care abia sosise la locul catastrofei.

Era o doamnă purtând veşminte de călătorie. După ce-şi lăsase trăsura în colţul străzii, ea dăduse fuga aici, însoţită de camerista dumneaei.

Dar, în realitate, văpaia se întinsese cu atâta iuţeală, incât nu mai era chip să poată fi stăpânită. De aceea, de îndată ce directorul fusese salvat, nimeni nu se mai gândise să lupte cu focul, crezând că nu se mai găseşte nimeni în casă.

— Ajutor... ajutaţi-i pe cei ce sunt acolo! a strigat din nou călătoarea, făcând gesturi mari, dramatice. Aduceţi scări, prieteni, scări... şi salvatori!

Însă cum să mai poţi propti scările de pereţii aceştia care ameninţau să se prăbuşească? Şi cum să ajungă până la mansardă pe un acoperiş învăluit într-un fum gros şi cu paiele trosnind ca un stog cuprins de flăcări?

— Dar cine se află în acest pod? a fost întrebat domnul O'Bodkins, ocupat să-şi strângă registrele.

— Cine?... eu nu ştiu... a răspuns directorul înnebunit, conştient doar de propriul său dezastru.

Apoi, aducându-şi aminte, a adăugat:

— Ah... da!... Sunt doi... Grip şi Prichindel.

— Nenorociţii! a strigat atunci doamna. Aurul meu, bijuteriile mele, dau tot ce am aceluia care-i va salva!

Numai că, acum ar fi fost cu neputinţă să mai pătrunzi în şcoală. O jerbă stacojie era proiectată de-a curmezişul zidurilor. Tot ce se găsea înăuntru ardea, trosnea, se prăvălea. Câteva clipe numai şi, sub răsuflarca rafalei care răsucea flăcările ca pe etamina unui stindard, *ragged-school* avea să se preschimbe într-o peşteră de foc, într-un vârtej de aburi incandescenţi.

Pe neaşteptate, acoperişul de paie a crăpat în dreptul lucarnei. Grip izbutise să-l rupă, să-i sfărâme şindrila, în clipa în care incendiul făcea să trosnească podelele mansardei. S-a urcat apoi pe grinzile ce alcătuiau coama casei, târându-l după el pe băieţelul pe jumătate sufocat. Ajungând în colţul dinspre dreapta al clădirii, şi-a dat drumul să alunece pe muchia zidului, ţinându-l tot timpul pe Prichindel.

În momentul acela, aruncate prin acoperiş, au răbufnit cu violenţă flăcări negre ca funinginea, făcând să ţâşnească mii de scântei.

— Salvaţi-l, a strigat Grip, salvaţi-l!

Şi a azvârlit copilul în direcţia străzii unde, din fericire, un bărbat l-a prins în braţe, înainte de-a se zdrobi de caldarâm.

Grip s-a aruncat şi el, rostogolindu-se aproape sufocat lângă o bucată de zid, care s-a năruit dintr-o dată.

Atunci călătoarea, păşind în întâmpinarea omului ce-l ţinea pe Prichindel în braţe, l-a întrebat cu o voce tremurând de emoţie:

— A cui este făptura aceasta nevinovată?

— A nimănui!... Nu este altceva decât un copil găsit, i-a răspuns bărbatul acela.

— Ei bine, este al meu... al meu!... a strigat dânsa, înşfăcându-l şi strângându-l la piept.

— Doamnă... i-a atras atenţia camerista.

— Taci, Elisa... taci! Este un înger care mi-a căzut din cer!

Şi, întrucât îngerul nu avea nici rude şi nici familie, era mai bine să fie lăsat pe mâinile acestei frumoase doamne, înzestrată cu o inimă atât de generoasă şi pe care mulţimea a salutat-o cu urale în chiar clipa când, în mijlocul unei jerbe de flăcărui, se prăbuşeau ultimele rămăşiţe ale şcolii zdrenţăroşilor.

Capitolul VI LIMERICK

Cine era această femeie milostivă care tocmai intrase în scenă într-un asemenea chip, puţin cam melodramatic? Dacă ar fi fost văzută aruncându-se în mijlocul flăcărilor, jertfindu-şi viaţa

spre a smulge victima aceea plăpândă în ghearele morţii, nimeni nu s-ar fi mirat, într-atât de multă convingere scenică punea în tot ce făcea. Căci, într-adevăr, al ei să fi fost acel copil şi nu l-ar fi strâns atât de tare în braţe în timp ce-l ducea spre trăsură. Zadarnic încercase camerista s-o uşureze de preţioasa-i povară... Niciodată... niciodată!

— Nu, Elisa, lasă-mi-l! repeta dânsa cu o voce vibrantă. Este al meu... Cerul mi-a îngăduit să-l scot din ruinele acestei case în flăcări... Ah, scumpul!... Scumpul de el!

Însă, scumpul de el era pe jumătate sufocat, abia respirând, gâfâind cu gura larg deschisă, cu ochii închişi. Ar fi avut nevoie de aer, i-ar fi trebuit să stea în aer liber şi, în schimb, după ce fusese aproape înăbuşit de fumul incendiului, acum era în primejdie să fie sufocat de năbădăioasele izbucniri drăgăstoase ale eliberatoarei sale.

— La gară, i-a spus ea birjarului, îndată ce a ajuns înapoi la trăsură, la gară!... Ai o *guinee*... dacă prindem trenul de nouă patruzeci şi şapte!

Vizitiul nu putea rămâne nesimţitor la asemenea făgăduială, căci în Irlanda bacşişul era pe vremuri o adevărată instituţie socială. Astfel încât, el şi-a mânat la trap calul înhămat la *growler*, nume ce se dă acestor străvechi vehicule lipsite de confort.

Dar, în sfârşit, cine era acea călătoare providenţială? Oare, datorită unui noroc extraordinary, Prichindel încăpuse pe nişte mâini ce n-aveau să-l mai părăscască?

Miss Anna Waston, interpreta marilor roluri de dramă la teatrul Drury Lane, era un soi de Sarah Bernhardt în turneu, care dădea în momentul acela reprezentaţii la teatrul din Limerick, comitatul Limerick, provincia Munster. Tocmai isprăvise o călătorie de agrement de câteva zile de-a curmezişul comitatului Galway, însoţită de camerista ei — la drept vorbind o prietenă pe cât de bombănitoare pe atât de devotată, uscăţiva Elisa Corbett.

Minunată fată comediana aceasta, foarte apreciată de publicul melodramelor, veşnic pe scenă chiar şi după căderea cortinei, totdeauna gata să se entuziasmeze în chestiuni sentimentale, foarte bună la suflet, la fel de largă la inimă ca şi la pungă şi, cu toate acestea, foarte serioasă în privinţa artei sale, neînduplecată în cazurile când o stângăcie ar fi putut s-o compromită şi ţinând morţiş la problemele legate de onorarii şi de renumele ei de vedetă.

Miss Anna Waston, foarte cunoscută în toate comitatele Regatului-Unit, abia aştepta ocazia să fie aplaudată în America, în Indii şi în Australia — adică pretutindeni unde este vorbită limba engleză — întrucât era prea mândră din fire spre a se

înjosi s-o facă pe păpuşa de pantomimă prin teatre în care n-ar fi fost înţeleasă.

De trei zile încoace, dornică să se refacă de pe urma neîncetatelor osteneli ce i le impunea drama modernă în care dânsa nu înceta să moară în ultimul act, venise să respire aerul curat şi întăritor al golfului Galway. Călătoria odată terminată, ea se îndrepta în scara aceea spre gară ca să ia trenul către Limerick unde trebuia să joace a doua zi, când, deodată, strigăte disperate de ajutor, o puternică reverberaţie de flăcări îi atrăseseră atenţia. Era *ragged-school* care ardea.

Un incendiu?... Cum să poată rezista dorinţei de-a vedea unul dintre acele incendii „natur", care seamănă atâtde puţin cu incendiile de teatru, făcute cu licopodiu[1]? La porunca ei, şi în ciuda observaţiilor Elisei, trăsura se oprise în capătul străzii şi *miss* Anna Waston asistase la diferitele peripeţii ale acestui spectacol, cu mult superior aceluia de pe scenă, pe care pompierii de serviciu îl privesc cu un ochi atent şi surâzător. De astă data, practicabilele se prăbuşeau răsucindu-se, decorurile ardeau de-adevăratelea. În plus, împrejurarca nu era câtuşi de puţin lipsită de interes. Situaţia devenise tot mai dramatică, întocmai ca într-o piesă bine condusă. Două fiinţe omeneşti erau închise în fundul unei odăi de mansardă, cu scara devorată de flăcări şi fără nici o ieşire. Doi băieţi, unul mare şi unul mic... Poate era mai bine să fi fost o fetiţă?... Şi atunci, ce mai strigăte ar fi scos *miss* Anna Waston... S-ar fi aruncat să le vină în ajutor, de n-ar fi fost îmbrăcată cu pardesiul ei uşor ce-o apăra de praf şi care ar fi oferit un nou aliment incendiului nesăţios... De altfel, acoperişul tocmai fusese spart de jur împrejurul lucarnei... Cei doi nefericiţi şi-au făcut apariţia în mijlocul aburilor încinşi, cel mare purtându-l pe cel mic în braţe... Ah, cel mare, ce erou! Şi cum mai ştie el să pozeze, întocmai ca un artist!... Ce ştiinţă a gestului, ce sinceritate a expresiei!... Sărmanul Grip! Habar n-are că a produs asemenea efect... Cât despre celălalt, ce băiat drăguţ, drăgălaşul! repetă *miss* Anna Waston, iată un înger ce străbate flăcările unui adevărat infern!... Ce-i drept, e drept, este pentru prima oară când Prichindel a fost comparat cu un heruvim sau cu oricare altă mostră a puştimii cereşti!

Da, *miss* Anna Waston sesizase cele mai mici amănunte ale punerii în scenă! Ea strigase ca la teatru: „Aurul, bijuteriile mele şi tot ce am, aceluia care-i va salva!" Însă nimeni nu se putuse avânta de-a lungul zidurilor ce se clătinau, pe deasupra acoperişului care stătea să se prăbuşească... în sfârşit, heruvimul fusese primit de nişte braţe, deschise la timp ca să-l

[1]Pulbere foarte fină,sporii plantei Lycopodium (n.t.).

primească... apoi, din aceste braţe, el trecuse în acelea ale domnişoarei Anna Waston... iar în clipa de faţă, Prichindel avea o mamă şi însăşi mulţimea adunată la faţa locului era încredinţată că o mare doamnă îşi recunoscuse fiul în mijlocul incendiului ce mistuise *ragged-school*.

După ce salutase cu o plecăciune publicul care o aplauda, miss Anna Waston dispăruse, ducându-şi comoara cu sine, în pofida a tot ce-i spunea camerista. Ce vreţi? Nu trebuie să-i ceri unei comediene în vârstă de douăzeci şi nouă de ani, cu părul ca o văpaie, cu un ten plin de prospeţime — şi niţeluş smintită pe deasupra — să-şi stăpânească simţămintele şi să păstreze măsura în toate, aşa cum făcea, la vârsta de treizeci şi şapte de ani, Elisa Corbett, o blondă rece şi nesărată, aflată de mai mulţi ani în slujba năzuroasei sale stăpâne. Ce-i drept, era caracteristic pentru această actriţă să se creadă mereu în timpul unei reprezentaţii pe scenă, în luptă înverşunată cu peripeţiile repertoriului său. Pentru dânsa, împrejurările cele mai obişnuite ale vieţii erau „situaţii" şi, când se iveşte situaţia...

Trăsura ajunsese la timp la gară şi se înţelege de la sine că birjarul şi-a primit guineea făgăduită. Iar acum, rămasă singură cu Elisa în fundul unui compartiment de clasa I, *miss* Anna Waston poate să se lase pradă tuturor efuziunilor ce ar fi putut umple inima unei adevărate mame.

— Este copilul meu... sânge din sângele meu... viaţa mea! repeta dânsa. Nimeni n-are să mi-l poată smulge!

Între noi fie vorba, cui i-ar fi trecut prin minte să i-l smulgă pe micuţul acesta părăsit, lipsit de familie?

Iar Elisa îşi spunea în sinca ei:

— Să vedem cât are să dureze!

Trenul mergea atunci cu viteză mică spre Artheury-junction, străbătând comitatul Galway, pe care îl pune în legătură cu capitala Irlandei. În timpul acestei prime părţi a traseului — vreo douăzeci de kilometri — Prichindel nu-şi venise încă în fire, în ciuda îngrijirilor stăruitoare şi a frazelor tradiţionale ale comedienei.

Miss Anna Waston se apucase în primul rând să-l dezbrace. După ce-l descotorosise de zdrenţele mânjite de funingine — mai puţin tricoul de lână ce se afla într-o stare destul de bună — îi întocmise o cămaşă dintr-un camizol de-al ei scos din sacul de voiaj, o vestă dintr-un corsaj de postav, o cuvertură din propriul său şal. Însă copilul nu dădea semne c-ar fi băgat de seamă că este înfăşurat în veşminte calde şi este strâns la piept lângă o inimă şi mai caldă încă.

În cele din urmă, ajungând la un nod de cale ferată, cele mai multe vagoane au fost detaşate şi îndreptate către Kilkree,

localitate aflată la marginca comitatului Galway, unde au făcut o haltă de vreo jumătate de oră. În tot acest timp, Prichindel nu-şi venise încă în simţire.

— Elisa... Elisa, a strigat *miss* Anna Waston, trebuie să vedem dacă nu există vreun medic în tren!

Elisa a mers să se intereseze, deşi îşi asigurase stăpâna că nu merită osteneala. Nu exista nici un medic în tren.

— Ah, monştrii ăştia, i-a răspuns miss Anna Waston, nu-i găseşti niciodată acolo unde ar trebui să fie!

— Ei, vedeţi şi dumneavoastră, doamnă, n-are nimic, ştrengarul!...

— Aşa crezi tu, Elisa?... Scumpul copilaş! Ce vrei? Eu nu mă pricep. N-am avut niciodată copii! Ah, dacă l-aş fi putut hrăni eu...

Miss Anna Waston s-a ales deci numai cu părerile de rău că nu-i putea fi mamă în toată puterea cuvântului.

Trenul a străbătut comitatul Clare — această peninsulă azvârlită între golful Galway spre nord şi lungul estuar al fluviului Shannon înspre sud — un comitat din care ai putea face o insulă numai săpând un canal de vreo cincizeci de kilometri la baza munţilor Slieve-Sughty. Noaptea era întunecoasă, atmosfera plină de zgomote, măturată de rafalele de vânt dinspre apus. Nu acesta era oare cerul care se potrivea cel mai bine cu situaţia?...

— Oare îngeraşul acesta nu-şi mai revine? striga fără încetare *miss* Anna Waston.

— Vreţi să vă spun eu, doamnă, despre ce este vorba?...

— Spune, Elisa, spune, fie-ţi milă!

— Ei bine... Eu cred că doarme.

Şi acesta era adevărul.

Au trecut în continuare prin Dromor, prin Enis, care este capitala comitatuluişi unde trenul a ajuns pe la miezul nopţii, apoi prin Clare, după aceea prin New Market şi prin Six Miles, în sfârşit au trecut graniţa dintre cele două comitate şi, la ora cinci dimineaţa, trenul pătrundea în gara din Limerick.

Prichindel dormise tot timpul drumului, însă şi *miss* Anna Waston căzuse până la urmă răpusă de somn şi, atunci când s-a deşteptat, a băgat de seamă că protejatul ei o priveşte, căscând ochii mari de uimire.

— Trăieşte!... Trăieşte!

Elisa a catadicsit să fie de acord că Dumnezeu n-ar fi putut să fie până într-atâta de crud. Iată, aşadar, cum s-a făcut că băieţelul nostru a trecut aproape fără tranziţie din mansarda de la *ragged-school* în frumosul apartament pe care *miss* Anna Waston, aflată în reprezentaţie la teatrul din Limerick, îl ocupa la Royal George Hotel.

Fără îndoială că Limerick este astfel situat, încât ar putea deveni un însemnat centru industrial şi comercial. Shannon, „fluviul de azur”, îi oferă una dintre acele căi curgătoare, ca şi Clyde[1], Tamisa ori Mersey[2]. Din nefericire, dacă Londra, Glasgow şi Liverpool se folosesc de fluviile lor, Limerick-ul şi-l lasă pe al său aproape lipsit de întrebuinţare. Doar câteva bărci mai înviorează apele acestea leneşe, care se mulţumesc să scalde frumoasele cartiere ale oraşului şi să stropească păşunile cu iarbă grasă de pe valea propriei lor albii. Emigranţii irlandezi ar trebui să ducă fluviul Shannon cu dânşii în America. Şi, să fiţi încredinţaţi că americanii ar şti să-l foloscască aşa cum se cuvine.

Dacă întreaga industrie a oraşului Limerick se mărgineşte la fabricarea jamboanelor, asta nu înseamnă câtuşi de puţin că n-ar fi o localitate fermecătoare, în care partea femeiască a populaţiei este cum nu se poate mai frumoasă — lucru uşor de constatat în timpul reprezentaţiilor date de miss Anna Waston.

Trebuie să mărturisim cu mâna pe inimă că aceste comediene nu au o personalitate atât de zgomotoasă încât să ceară sus şi tare ca un zid să le împrejmuiască viaţa particulară. Nu! Mai degrabă ele ar face în aşa fel încât să crească, pe cât posibil, chiria caselor cu pereţii din sticlă, în ziua în care arhitecţii ar şti să construiască asemenea clădiri. Şi, la urma urmelor, *miss* Anna Waston nu avea nimic de ascuns în privinţa celor petrecute la Galway. Chiar de a doua zi după sosire, dânsa nu maiînceta să povestească despre *ragged-school.* Începuse să umble zvonul că eroina atâtor drame se aruncase în mijlocul flăcărilor spre a salva viaţa unei mici fiinţe omeneşti şi ea nu l-a dezminţit din cale-afară de mult. Ba, poate că-l şi credea, întocmai ca acei palavragii care ajung să fie încredinţaţi de propriile lor flecăreli. Un lucru era insă sigur: că adusese cu sine un copil la *Royal George Hotel,* un copil pe care voia să-l înfieze, un orfan căruia să-i dea numele ei, de vreme ce el n-avea nici unul; nu, nici măcar un nume de botez!

„Prichindel", răspunsese micuţul atunci când dânsa îl întrebase cum îl cheamă.

Ei bine,*Prichindel* i se potrivea de minune. Ea nu i-ar fi putut găsi un nume mai nimerit. I se potrivise mai bine decât Eduard, Arthur sau Mortimer. Şi, de altfel, dânsa îl copleşea cu tot soiul de *baby, bebery, babiskly* şi multe asemenea nume de alint folosite de mamele din Anglia.

---

[1]Clyde — fluviu în Scoţia, ce scaldă oraşul Glasgow şi se varsă în Marea Irlandei (n.t.).

[2] Mersey — fluviu în Anglia care se varsă în Marea Irlandei printr-un lung estuar, unde se află situat oraşul Liverpool (n.t.).

A băgat de seamă că protejatul ei o privește

Trebuie să mărturisim că eroul nostru nu pricepea nimic din toate astea, dar nu se împotrivea. Nu fusese deloc obişnuit cu mângâierile şi era mângâiat, nici cu sărutările şi era sărutat, nici cu hainele frumoase şi a fost îmbrăcat după ultima modă, nici cu încălţămintea şi i s-au pus ghetuţe noi, nici cu frizura şi părul i-a fost aranjat bucle-bucle, nici cu mâncarea bună şi era hrănit împărăteşte, nici cu dulciurile şi era de-a dreptul îndopat cu ele.

Se înţelege de la sine că prietenii şi prietenele actriţei au dat năvală în apartamentul ei de la Royal George Hotel. Ce de complimente a mai primit şi cu câtă plăcere le întâmpina! Mereu era reluată istoria cu şcoala zdrenţăroşilor. După douăzeci de minute de povestit, rareori focul nu mistuise întreg oraşul Galway. Această nenorocire nu putea fi comparată decât cu faimosul incendiu ce a distrus, o mare parte a capitalei Regatului-Unit[1] şi pentru care depune mărturie acel *Fire Monument*[2], înălţatla câţiva paşi de London Bridge[3].

Ne putem da seama cu uşurinţă că nici copilul nu era uitat în timpul acestor vizite, iar *miss* Anna Waston îşi juca rolul în mod desăvârşit. Totuşi, el îşi aducea aminte, îşi reamintea că, dacă niciodată nu fusese atât de răsfăţat, cel puţin fusese iubit. Astfel incât, într-o bună zi, a întrebat:

— Dar unde este Grip?

— Ce este aceea Grip, dragul meu *babish*? s-a interesat *miss* Anna Waston.

Şi atunci, dânsa a aflat cine era Grip. Cu siguranţă că, de n-ar fi fost el, Prichindel ar fi pierit în mijlocul flăcărilor... Dacă Grip n-ar fi dat dovadă de devotament ca să-l salveze cu riscul propriei sale vieţi, sub dărâmăturile şcolii s-ar fi găsit un cadavru de copil. Fusese frumos... foarte frumos din partea lui Grip. Cu toate acestea, eroismul lui — era acceptat un asemenea cuvânt — nu putea să micşoreze câtuşi de puţin partea ce-i revenea domnişoarei Anna Waston în operaţia de salvare. Admiteţi dar cazul că această femeie admirabilă nu s-ar fi aflat, în chip providenţial, de faţă în timpul incendiului. Unde s-ar fi găsit astăzi Prichindel?... Cine l-ar fi adunat de pe drumuri?... În ce cocioabă jalnică ar fi fost iarăşi închis, împreună cu zdrenţăroşii de la *ragged-school*?

---

[1]Marele incendiu din 1666 a mistuit aproape în întregime vechea Londră de pe vremea lui Shakespeare,în care majoritatea caselor erau clădite din lemn (n.t.).

[2]*Fire Monument* (engl.) — Monumentul focului (n.t.).

[3]London Bridge (engl.) — Podul Londrei, ce face legătura cu centrul istoric al oraşului, actualul cartier City (n.t.).

Adevărul este că nimeni nu se interesase de soarta lui Grip. Nimeni nu ştia nimic în privinţa lui şi nici nu ţinea să afle mai mult. Până la urmă, Prichindel avea să-l uite, nici măcar n-are să mai vorbească despre el. Seînşelau însă cu toţii, căci icoana aceluia care-l hrănise şi-l apărase urma să nu se şteargă nicicând din inima micuţului.

Şi, cu toate acestea, ce de distracţii găsea, în noua lui existenţă, copilul adoptiv al comedianei noastre! El o însoţea pe *miss* Anna Waston, aşezat lângă dânsa pe pernele trăsurii, în cursul plimbărilor prin frumoasele cartiere ale oraşului Limerick, la ora când lumea elegantă putea s-o vadă trecând pe stradă. Niciodată vreun copilaş nu fusese mai împopoţonat, mai garnisit cu panglicuţe, mai decorativ, dacă binevoiţi să ne îngăduiţi această expresie. Şi ce de mai costume avea, de toate soiurile, alcătuindu-i o adevărată garderobă de actor. Când era îmbrăcat ca un scoţian, cu mantie de tartan, tocă şi *philabegg*[1] când ca paj, purtând maiou gri şi haină strânsă pe trup de culoare stacojie, sau ca elev marinar, cu bluză înfoiată din pânză groasă şi beretă lăsată pe ceafă. Într-adevăr, el luase locul mopsului pitic al stăpânei sale, o lighioană arţăgoasă şi, veşnic gata să muşte şi, dacă ar fi fost mai mititel, poate că dânsa şi l-ar fi vârât în manşon, nemailăsându-i afară decât capul plin de buclişoare. Şi, în afara plimbărilor de-a lungul şi de-a latul oraşului, acele excursii până la staţiunile balneare de primprejurul localităţii Kilkree, cu minunatele lor faleze de pe coasta Clare, sau Miltow-Malbay, pomenită pentru stâncile sale de temut, care au sfărâmat odinioară o parte a invincibilei Armada[2]...Prichindel era purtat pe acolo ca un adevărat fenomen şi prezentat la toată lumea drept „îngerul salvat din mijlocul flăcărilor"!

O dată sau de două ori, a fost condus la teatru. Merita să-l vedeţi în chip de *baby* din lumea mare, proaspăt înmănuşat — acest băieţel purtând mănuşi! — şi tronând în rândul dintâi al unei loji, sub privirile severe ale Elisei, abia mai îndrăznind să răsufle şi luptând din greu cu somnul până la sfârşitul reprezentaţiei. Dar, dacă nu pricepea mare lucru din piesele reprezentate pe scenă, el credea cu tărie că tot ce vede este adevărat şi nu imaginar. Aşa încât, atunci când *miss* Anna

---

[1]Philabegg sau filibeg (în idiomul scoţian) sau kilt — fustă scurtă până la genunchi, plisată, din tartan (stofă din lână cadrilată), făcând parte din costumul naţional scoţian (n.t.).

[2] Invincibila Armada — nume dat flotei spaniole (127 de nave) trimisă de Filip al II-lea în 1588 împotriva Angliei: a fost înfrântă de amiralul Thomas Howard şi distrusă de furtuni în apropierea insulelor Hebride (n.t).

Waston apărea în costum de regină, cu diademă şi mantie regală, apoi în chip de femeie din popor, purtând scufie şi şorţ sau îmbrăcată în zdrenţe cu volănaşe ca o sărăntoacă şi având pe cap pălăria împodobită cu flori a cerşetoarelor engleze, nu putea crede că este una şi aceeaşi persoană cu fiinţa pe care-o regăsea la *Royal George Hotel*. De unde şi adânca tulburare de care era cuprinsă închipuirea lui de copil. Nu ştia deci ce să mai creadă despre dânsa. O visa noaptea, de parcă sumbra dramă ar fi continuat şi atunci şi avea coşmaruri înfricoşătoare, în care se amestecau prezentatorul de marionete, pungaşul de Carker şi ceilalţi ticăloşi dela şcoală. Se trezea scăldat de sudoare şi nu îndrăznea să strige...

Se ştie cât de împătimiţi sunt irlandezii după exerciţiile sportive şi, mai cu seamă, după cursele de cai. În zilele când au loc asemenea întreceri, pieţele, străzile şi hotelurile din Limerick sunt năpădite de *gentry*[1] din împrejurimi, de fermierii ce-şi lasă fermele pustii şi de nevoiaşii de toată mâna care au izbutit să economisească un şiling sau o jumătate de şiling ca să parieze pe un cal de curse.

Or, la cincisprezece zile după ce sosise, Prichindel a avut ocazia să fie expus în mijlocul unui concurs de acest soi. Ce mai toaletă purta! Ai fi jurat că-i mai degrabă un buchet decât un copilaş, într-atâta era de înflorit din cap până-n picioare — un buchet pe care *miss* Anna Waston îl punea la dispoziţia prietenilor şi cunoştinţelor sale spre a fi admirat, ba chiar, s-ar putea spune, pentru a putea fi mirosit de aceştia!

În sfârşit, trebuie s-o luăm pe această făptură aşa cum este dânsa în realitate: puţin extravagantă, cu minţile niţeluş rătăcite, dar bună la suflet şi milostivă atunci când găsea prilejul să facă dovada unor asemenea însuşiri cu oarecare pompă. Fireşte, atenţiile cu care-l copleşea pe copil erau în mod vădit teatrale, iar sărutările ei semănau cu săruturile convenţionale de pe scenă, care nu vin decât din vârful buzelor, însă Prichindel nu era în stare să-şi dea seama de deosebire. Şi, cu toate acestea, el simţea că nu este iubit aşa cum ar fi vrut şi poate că-şi spunea în sinea lui, fără să-şi dea seama, ceea ce îşi repeta fără încetare Elisa:

„O să vedem noi cât timp are să dureze... dacă admitem că asta are să dureze!"

Capitolul VII SITUAŢIE PRIMEJDUITĂ

[1]Gentry (engl.) — boiernaşi de ţară; nobilime fără titlu (n.t.).

Se scurseseră, în asemenea condiţii, şase săptămâni şi n-ar fi fost lucru de mirare ca Prichindel să se fi deprins cu o viaţă atât de plăcută. Dacă te obişnuieşti cu mizeria, nu poate fi prea greu să te înveţi şi cu o existenţă îndestulată. În schimb, *miss* Anna Waston, toată numai însufleţire în primul moment, n-avea oare să se plictiscască în curând să facă abuz de dezmierdările ei exagerate? Căci se întâmplă cu simţămintele acelaşi lucru ca şi cu corpurile: şi unele şi celelalte sunt supuse legii inerţiei. De îndată ce forţa căpătată de ele ajunge să nu mai fie întreţinută, mişcarea încetează. Or, dacă şi inima are un resort, *miss* Anna Waston nu urma oare să uite să-l întoarcă, tot astfel cum uita, de nouă ori din zece, să-şi întoarcă şi ceasul? Ca să ne folosim de o expresie din lumea ei, pe dânsa „o apucase o ţâcneală” dintre cele mai bătătoare la ochi, urmând exemplul majorităţii ţicnitelor din teatru. Copilul nu fusese deci pentru ea decât o plăcută trecere de vreme... o jucărie... o reclamă?... Nu, căci dânsa era cu adevărat o fată bună la suflet. Cu toate acestea, dacă îl îngrijea mai departe, nu-l mai mângâia fără contenire şi atenţiile ei ajunseseră să fie mai rare în ultima vreme. De altfel, o actriţă este atât de ocupată, fiind absorbită de problemele artei sale — să înveţe noi roluri, să facă repetiţii, să dea reprezentaţii — care nu-i lasă nici o seară liberă... Ca să nu mai vorbim despre oboselile meseriei!... În primele zile, heruvimul îi era adus în pat. Se juca atunci cu el, o făcea pe „mămica”. Mai apoi, întrucât acest lucru îi întrerupea somnul — pe care obişnuia să şi-l prelungească până târziu —, ea nu-l mai cerea decât la prânz. Ah, ce bucurie să-l vadă şezând pe un scaun înalt, care fusese anume cumpărat pentru el, şi mâncând cu atâta poftă!

— Ei, este bun? îl tot întreba dânsa.

— Oh, da, doamnă, i-a răspuns el într-o bună zi, e bun ca mâncarea de la azil, când eşti bolnav.

Îngăduiţi-ne să facem o observaţie: cu toate că Prichindel nu primise niciodată ceea ce se numeşte de obicei „lecţii privind bunele maniere" — şi, de bună seamă că nici Thornpipe, nici chiar domnul O'Bodkins nu l-ar fi putut învăţa aşa ceva — el avea o fire rezervată şi discretă şi un caracter blând şi iubitor, care fuseseră întotdeauna în contrast cu neastâmpărul şi ştrengăriile zdrenţăroşilor de la *ragged-school*. Copilul acesta se vădea superior condiţiei sale, tot astfel cum, prin purtări şi simţăminte, părea mai mare decât vârsta lui. Desigur, chiar aşa de uşuratică şi de zăpăcită cum era, *miss* Anna Waston nu putuse să nu bage de seamă acest lucru. Despre viaţa lui, dânsa nu ştia decât ceea ce-i putuse povesti el însuşi, începând de pe vremea când fusese cules de prezentatorul de marionete. Era deci, fără umbră de îndoială, un copil găsit. Totuşi, dată fiind

ceea ce ea numea „distincţia sa naturală", *miss* Anna Waston a vrutsă vadă într-însul pe fiul vreunei doamne din înalta societate — după obişnuitele reguli ale dramelor în care jucase —, un fiu pe care, din motive necunoscute, poziţia socială o silise să-l abandoneze. Astfel încât s-a entuziasmat după obiceiul ei, brodând pe urzeala acestei istorii un întreg roman, care nu strălucea câtuşi de puţin prin noutate. Dânsa îşi închipuia situaţii pe care le-ar fi putut adapta pentru teatru... Se putea scoate de aicio piesă de efect, care să stoarcă lacrimi spectatorilor... Şi ea ar fi jucat în această piesă... Ar fi fost cel mai măreţ succes din întreaga sa carieră dramatică. Ea s-ar dovedi uluitoare şi, de ce nu, de-a dreptul sublimă... etc. etc. Şi, când ajungea în asemenea stare sufletească, îşi înşfăca îngeraşul, îl strângea la piept de parcă ar fi fost pe scenă şi i se părea că aude o sală întreagă strigând bravo...

Într-o zi, tulburat de asemenea demonstraţii, Prichindel i-a spus:

— Doamnă Anna...

— Ce vrei tu, iubitule?

— Aş vrea să vă întreb ceva.

— Întreabă-mă, inimioara mea, întreabă-mă!

— Şi n-o să mă certaţi?

— Să te cert?

— Toată lumea are o mamă, nu-i aşa?

— Da, îngeraşul meu, toată lumea are o mamă.

— Atunci, eu pentru ce nu mi-o cunosc pe a mea?

— Pentru ce?... Pentru că... i-a răspuns *miss* Anna Waston destul de stânjenită, pentru că... există anumite motive... Dar, într-o bună zi, ai s-o vezi... Da!... Îmi închipui că ai s-o vezi...

— Eu v-am auzit spunând că trebuie să fie o doamnă frumoasă, nu-i aşa?

— Da, cu siguranţă... o doamnă frumoasă!

— Şi pentru ce o doamnă frumoasă?

— Pentru că... înfăţişarea ta... figura ta... Ce caraghios, acest amoraş cu întrebările lui! Păi... situaţia... situaţia din piesă cere să fie o doamnă frumoasă... o doamnă din înalta societate... Tu nu poţi înţelege...

— Nu... eu nu înţeleg! i-a răspuns Prichindel cu un glas foarte trist. Îmi vine câteodată să cred că mămica mea este moartă...

— Moartă?... O, nu!... Nici să nu te gândeşti la asemenea lucruri!... Dacă ea ar fi moartă, n-ar mai exista nici o piesă...

— Ce fel de piesă?

Miss Anna Waston l-a sărutat, ceea ce se dovedea, încă o dată, cel mai bun mijloc de a-i răspunde.

— Dar, dacă ea nu e moartă, a reluat Prichindel cu stăruinţa logică a vârstei sale, dacă este o doamnă frumoasă, de ce m-a părăsit?

— Ea va fi fost forţată, dragul meu *babery*!... Oh, fără vrerea ei, desigur!... De altminteri, la deznodământ...

— Doamnă Anna...

— Ce mai vrei iar?

— Mămica mea...

— Ei, ce anume?

— Nu sunteţi dumneavoastră?

— Cine... eu... mămica ta?

— Da, pentru că mă numiţi copilul dumneavoastră!...

— Aşa se spune, heruvimul meu, aşa li se spune întotdeauna copilaşilor de vârsta ta... Bietul micuţ, ce-a putut el să creadă!... Nu, eu nu sunt mămica ta! Dacă ai fi fost fiul meu, nu eu aş fi fost aceea care să te fi părăsit... care să te fi făgăduit mizeriei! Oh, nu!

Şi *miss* Anna Waston, peste măsură de emoţionată, a încheiat conversaţia sărutându-l din nou pe Prichindel, care a plecat foarte amărât.

Bietul copil! Dacă ieşise dintr-o familie bogată sau dintr-o familie nevoiaşă, ne temem că n-are să afle lucrul acesta niciodată, întocmai ca atâţia alţii, culeşi de pe la colţuri de stradă!

Luîndu-l cu dânsa,*miss* Anna Waston nu se gândise cu nici un chip la obligaţiile pe care fapta ei bună i le impunea în viitor. Nici nu-i trecuse prin minte că acest copilaş avea să crească şi că va fi nevoie să se îngrijească de învăţătura, de educaţia lui. Este bine să copleşeşti o mică fiinţă cu dezmierdări, este însă şi mai bine să-i dai învăţămintele pe care spiritul lui le cere. Adoptarea unui copil dă naştere datoriei de-a face din el un om. Comediana întrevăzuse în chip nedesluşit această îndatorire. Ce-i drept, Prichindel avea abia cinci ani şi jumătate, însă, la vârsta asta, inteligenţa începe să se dezvolte. Ce avea să se întâmple cu dânsul? El nu putea s-o urmeze în timpul turneelor sale, din oraş în oraş, din teatru în teatru... mai cu seamă atunci când urma să meargă în străinătate... Ea ar fi silită să-l vâre la pension... Oh! La un pension bun!... Dar, lucru sigur, n-avea să-l părăsească niciodată.

Şi, într-o bună zi, i-a spus Elisei:

— El se dovedeşte din ce în ce mai gentil, nu bagi de seamă? Ah, ce fire drăgăstoasă are! Ah, dragostea lui mă va răsplăti pentru tot ceea ce voi fi făcut pentru el. Şi, pe deasupra, este precoce... vrând să ştie toate lucrurile... Socotesc chiar că este mai chibzuit decât s-ar fi cuvenit să fie la vârsta lui... Şi a putut să creadă că este fiul meu!... Sărman micuţ! Îmi închipui că nu

semăn deloc cu mama pe care a avut-o, nu?... Aceea trebuie că a fost o femeie serioasă... gravă... Ascultă, Elisa, va trebui să ne gândim, totuşi...

— La ce, doamnă?

— Ce-o să facem cu el?

— Ce-o să facem cu el... acum?

— Nu, nu acum, fata mea... Acum n-avem decât să-l lăsăm să se dezvolte ca un copăcel! Nu... Mai târziu... mai târziu... când va avea şapte sau opt ani... Nu la vârsta aceea sunt daţi copiii la pension?

Elisa era gata să-şi închipuie că puştiul fusese obişnuit cu regimul de pension şi ştim noi bine la ce regim fusese el supus — acela de la *ragged-school*. După dânsa, lucrul cel mai bun ar fi fost să fie trimis într-o instituţie de acest soi — mai cuviincioasă, se înţelege. Însă *miss* Anna Waston nu i-a lăsat timp să răspundă:

— Spune-mi, Elisa...

— Da doamnă.

— Crezi că heruvimului nostru ar putea să-i placă teatrul?

— Lui?

— Da... uită-te bine la el!... Are să aibă o figură frumoasă... ochi minunaţi... o impunătoare prestanţă!... Asta se vede încă de pe acum, şi sunt sigură că va ieşi din el un adorabil june prim...

— Asta-i bună, doamnă! Iar v-aţi pornit!

— Ce!... Am să-l învăţ să joace teatru... Elevul domnişoarei Anna Waston!... Îţi dai seama de efect?

— Peste cincisprezece ani...

— Peste cincisprezece ani, Elisa, fie! Însă ţi-o repet, peste cincisprezece ani el va fi cel mai fermecător cavaler la care poţi visa! Toate femeile vor fi...

— Geloase! a replicat Elisa. Cunosc refrenul. Ştiţi ce, doamnă? Vreţi să vă spun ce cred eu?

— Spune, fata mea.

— Ei bine, copilul ăsta... nu va consimţi niciodată să facă pe actorul...

— Şi pentru ce, mă rog?

— Pentru că este prea serios din fire.

— Poate că este adevărat, i-a răspuns *miss* Anna Waston. Totuşi... vom mai vedea...

— Avem şi timp pentru asta, doamnă!

Nimic mai adevărat, timp aveau. Şi, dacă Prichindel, în ciuda celor spuse de Elisa, avea să dovedească aptitudini pentru teatru, totul ar fi fost minunat, pur şi simplu.

Până atunci, domnişoarei Waston i-a venit o idee — una dintre acele idei „wastoniene” al cărei secret părea să-l aibă numai

dânsa — şi anume, să-l facă pe copil să debuteze cât de curând pe scena teatrului din Limerick.

Să debuteze? veţi striga dumneavoastră. Atunci, această stea a dramei moderne nu este doar zăpăcită, ci este nebună.

Nebună?... Da, dar nu în sensul obişnuit al acestui cuvânt. Şi, de altminteri — ,,numai pentru o singură dată" — cum spun afişele, ideea ei nu era deloc o idee rea.

Miss Anna Waston lua atunci parte la repetiţiile unei ,,maşinaţii" de mare efect, una dintre acele piese de rezistenţă destul de frecvente în repertoriul teatral englez. Această dramă, sau, mai bine spus, această melodramă intitulată *Remuşcările unei mame*, făcuse să se scurgă atât de multe lacrimi din ochii unei întregi generaţii de spectator,încât puteau umple toate fluviile Regatului-Unit.

Or, în această operă a dramaturgului Furpill exista — după cum, de altfel, era şi regula — un copil: copilul pe care maică-sa nu-l putea păstra, pe care fusese nevoită să-l abandoneze la un an după naştere, pe care-l găsea ajuns în mizerie, pe care voiau să i-l răpească şi aşa mai departe.

Se înţelege de la sine că acest rol emoţionant era un rol mut. Micul figurant ce ar fi urmat să-l joace n-avea nimic altceva de făcut decât să nu se împotrivească, adică să se lase sărutat, mângâiat, îmbrăţişat, strâns la pieptul matern, tras într-o parte, târâtîn alta, fără să pronunţe vreodată un singur cuvânt.

Şi oare, nu era copilul nostru cât se poate de nimerit ca să joace un asemenea rol? Avea doar vârsta, avea înălţimea potrivită, înfăţişa privirilor o figură încă palidă şi nişte ochi care se vedea limpede că plânseseră adesea. Ce efect ar fi produs asupra acelora ce l-ar fi văzut pe scenă şi, mai cu seamă, lângă mămica lui adoptivă! Cu câtă pasiune, cu câtă strălucire ar ataca aceasta din urmă scena a V-a din actul III, marea scenă în care dânsa îşi apără fiul în clipa când vor să i-l smulgă din braţe! Nu-i aşa că situaţia imaginară avea să fie dublată de o situaţie reală? Nu vor ţâşni, din adâncul inimii artistei, adevărate strigăte de mamă? Şi, oare, lacrimile ce-i vor picura din ochi nu vor fi ele cât se poate de adevărate? A urmat, aşadar, o nouă izbucnire de entuziasm din pareta domnişoarei Anna Waston; ba încă una dintre cele mai izbutite din întreaga sa carieră dramatică.

S-a pus deci numaidecât pe treabă şi Prichindel a fos adus la ultimele repetiţii.

Prima oară, micuţul a fost cât se poate de uimit de tot ce vedea şi de tot ce auzea acolo. Într-adevăr *miss* Anna Waston îl numea „copilul meu" în timp ce-şi recita rolul, însă lui i se părea că dânsa nu-l strânge pătimaş la piept, că nu plânge când îl îmbrăţişează. Şi, ce-i drept, ar fi fost de-a dreptul zadarnic să

plângă la repetiţii. La ce bun să-şi fi stricat ochii de pomană? Va fi de-ajuns să verse lacrimi în prezenţa publicului.

De altfel, băieţelul nostru se simţea foarte impresionat. Ramele decorurilor din culisele întunecoase, aerul acela cu iz de mucegai umed, sala aceasta pustie şi spaţioasă, ale cărei lucarne de la galerie nu lăsau să treacă decât o lumină cenuşie şi mohorâtă, totul avea o înfăţişare lugubră, întocmai ca într-o casă în care se priveghează un mort. Totuşi, Sib — căci el se numea în piesă Sib — a făcut ceea ce i se cerea, încât *miss* Anna Waston n-a şovăit să prorocească: Prichindel va avea un mare succes — ca şi dânsa, de altfel!

Ce-i drept, poate că această credinţă nu era împărtăşită de toată lumea. Printre bunii săi colegi se numărau o serie de persoane care-o invidiau pe actriţă, mai cu seamă în rândul femeilor. Pe acestea, îndeosebi, ea le jignise adesea, datorită personalităţii sale stânjenitoare, cu capricii de artistă care-o face pe vedeta. Şi aceasta fără să bage de seamă — cum de-ar fi observat, oare? Şi fără să afle — cine-ar fi riscat s-o încunoştiinţeze? Iar acum, datorită temperamentului ei, care-o făcea mereu să exagereze, iat-o repetând cui voia s-o asculte că, sub îndrumarea sa, acest micuţ, nu mai mare decât o cizmă, are să-i înfunde într-o bună zi pe de-alde Kean, Macready, ca şi pe orice alt actor de mâna-ntâi al teatrului modern... Într-adevăr, asta depăşea orice măsură!

În cele din urmă, a sosit şi ziua primei reprezentaţii.

Lucrurile se petreceau pe data de l9 octombrie, într-o joi. Se înţelege de la sine că pe miss Anna Waston o cuprinsese o stare de enervare foarte uşor de înţeles. Acum îl strângea pe Sib la piept şi îl săruta, îl zgâlţâia cu o violenţă nervoasă, acum prezenţa lui o scotea din sărite şi-l alunga de la dânsa, încât el nu mai pricepea nimic.

Nu este câtuşi de puţin de mirare că în seara aceea s-a produs mare îmbulzeală la uşa teatrului din Limerick, unde publicul dăduse năvală cu nemiluita.

Nu-i mai puţin adevărat că şi afişul avusese drept urmare atragerea unui mare număr de curioşi. El suna astfel:

Pentru reprezentaţiile
cu
Miss Anna Waston
REMUŞCĂRILE UNEI MAME
SFÂŞIETOAREA DRAMĂ A
CELEBRULUI FURFILL
ETC., ETC.

*Miss*Anna Waston va interpreta rolul ducesei de Kendalle
Rolul lui Sib va fi jucat de Prichindel în vârstă de cinci anişi
nouă luni, etc.

Ce mândru ar fi fost băieţaşul nostru dacă s-ar fi oprit în faţa acestui afiş! El ştia să citească şi, dacă nu vă este cu supărare, numele lui, scris cu litere groase, ieşea în relief pe fondul alb al hârtiei.

Din nefericire, mândria lui a avut în curând de suferit: o mare supărare îl aştepta în cabina domnişoarei Anna Waston.

Pânăîn scara aceea, el nu ,,repetase în costum" cum se spune şi, ce-i drept, nici nu meritase osteneala. Astfel încât venise la teatru cu hainele lui cele mai bune. Dar, în această cabină, unde se pregătea bogata toaletă a ducesei de Kendalle, iat-o pe Elisa aducându-i nişte zdrenţe cu care se pregăteşte să-l îmbrace. Nişte otrepe dezgustătoare, curate pe dedesubt, de bună seamă, însă pe deasupra murdare, peticite, sfâşiate. Căci, într-adevăr, în acea dramă mişcătoare, Sib este un copil părăsit pe care maică-sa îl regăseşte în ţoalele lui de mic sărăntoc. În schimb mama, o ducesă, o frumoasă doamnă, este gătită toată numai cu mătăsuri, dantele şi catifea!

Cum a dat cu ochii de cârpele acelea ponosite, lui Prichindel i-a trecut prin cap că aveau de gând să-l trimită înapoi la *ragged-school*.

— Doamna Anna... doamna Anna! a strigat el înspăimântat.

— Ei, ce ţi-a venit? l-a întrebat *miss* Waston.

— Nu mă alungaţi!...

— Să te alung?... Şi pentru ce, mă rog?

— Hainele astea urâte...

— Ia te uită!... Îşi închipuie că...

— Ba nu, prostănacule!... Stai cuminte un pic! a replicat Elisa, zgâlţâindu-l destul de viguros.

— Ah, drăgălaşul de heruvim! a strigat *miss* Anna Waston, care se simţea cuprinsă de înduioşare.

Şi, în acest timp, ea îşi zugrăvea nişte sprâncene subţiri şi bine arcuite, cu vârful unei pensule.

— Ce îngeraş scump... dacă s-ar şti asta în sală! Şi îşi dădea cu roşu în obraji.

— Dar se va afla, Elisa... Are să apară mâine în ziare... El a putut crede că... Şi îşi dădea cu pămătuful, alb de pudră, peste umerii săi de actriţă distribuită numai în roluri de mâna-ntâi.

— Hainele astea...

— Păi nu... păi nu, copilule... Hainele-astea urâte sunt numai aşa, ca să râdem...

— Ca să râdem, doamna Anna?...

— Da, şi nu trebuie să plângem!

Căci, cu dragă inimă ea ar fi vărsat câteva lacrimi de înduioşare, dacă nu i-ar fi fost teamă să nu-şi strice culorile artificiale, zugrăvite pe faţă. La rândul său, Elisa repeta, scuturând din cap:

— O să vedeţi dumneavoastră, doamnă, că n-o să putem scoate niciodată un actor dintr-însul!

Cu toate acestea, Prichindel, din ce în ce mai tulburat, cu inima grea şi ochii plini de lacrimi, nu s-a împotrivit când i s-au scos hăinuţele frumoase şi a fost îmbrăcat în zdrenţele lui Sib.

Atunci i-a trecut prin gând domnişoarei Anna Waston să-i dăruiască o guinee nouă-nouţă. Aceasta avea să-i fie plata lui ca artist aflat în reprezentaţie, „în luminile rampei", repeta dânsa. Şi, pe legea mea, copilul — pe dată alinat — a apucat moneda de aur cu vădită încântare şi a vârât-o în buzunar după ce o privise cu atenţie.

După toate astea, *miss* Anna Waston i-a dat o ultimă sărutare şi a coborât pe scenă, îndemnând-o pe Elisa să-l ţină pe micuţ în cabină, întrucât el nu urma să-şi facă apariţia decât în actul al treilea.

În seara aceea, lumea bună şi plebea umpleau teatrul, de la fotoliile de orchestră şi până la ultimul rând de la galerie, în ciuda faptului că piesa nu mai prezenta atracţia noutăţii. Ea văzuse până atunci focul rampei vreme de o mie două sute sau o mie trei sute de reprezentaţii pe diversele scene ale Regatului-Unit, aşa cum se întâmplă adesea cu operele violente, chiar şi atunci când sunt mediocre.

Primul act s-a desfăşurat aşa cum se cuvine. *Miss* Anna Waston a fost călduros aplaudată şi ea o merita pe deplin, prin pasiunea jocului şi prin strălucirea talentului său, care impresionau în mod vădit pe spectatori.

După primul act, ducesa de Kendalle a urcat iarăşi în cabina sa şi, spre marea uimire a lui Sib, iat-o scoţându-şi gătelile de mătase şi de catifea ca să îmbrace veşminte de biată slujnică — o schimbare pretinsă de combinaţiile dramaturgului, pe cât de vechi, pe atât de complicate şi asupra cărora nu este cazul să mai insistăm.

Prichindel o contempla pe femeia aceasta de catifea cum se preschimbă într-o femeie de dimie şi se simţea din ce în ce mai neliniştit, ba chiar de-a dreptul înmărmurit, de parcă o zână făcuse să se petreacă în faţa lui această fantastică transformare.

Apoi, s-a făcut auzit până în cabină vocea aceluia ce anunţa intrarea actorilor în scenă — o voce groasă şi răsunătoare care l-a făcut să tresară, iar „servitoarea" i-a făcut un semn cu mâna, spunându-i:

— Aşteaptă, copilaş!...În curând are să vină şi rândul tău. Şi a coborât pe scenă.

Actul al doilea: servitoarca a obţinut un succes la fel de mare cu acela pe care-l obţinuse ducesa în actul întâi şi cortina a trebuit să fie ridicată, în mijlocul unui întreit ropot de aplauze.

Hotărât lucru, bunele prietene ale domnişoarei Anna Waston şi iubiţii lor n-a-veau ocazia să-i facă neplăceri.

Ea s-a înapoiat în cabină şi a picat pe o canapea, niţeluş obosită, cu toate că-şi păstrase pentru actul următor puterea de-a săvârşi cel mai mare efort dramatic.

A urmat şi de astă dată o schimbare de costumaţie. Acum nu mai este servitoare, este o doamnă — o doamnă în straie de doliu, ceva mai în vârstă, căci s-au scurs cinci ani între actele al doilea şi al treilea.

Prichindel căsca ochii mari de uimire, stând nemişcat în colţişorul lui, fără a îndrăzni să se clintească din loc sau să vorbească.

Cu toate acestea, de îndată ce dânsa a fost gata îmbrăcată, i-a spus:

— Micuţule, vine rândul tău.

— Al meu, doamna Anna?...

— Da, şi adu-ţi aminte că pe tine te cheamă Sib.

— Sib?... Da!

— Elisa, repetă-i că el se numeşte Sib până în clipa când ai să cobori cu el în scenă, ca să-l conduci la regizorul de culise.

— Da, doamnă.

— Şi, mai ales, vezi să nu uite să intre pe uşă la timp.

— Nu, n-are să uite, chiar dacă va fi nevoie să-l ajut cu o palmă zdravănă pe micuţul Sib... Sib... Sib...

— Ştii, de altminteri, a mai spus *miss* Anna Waston, arătându-l pe copil cu degetul, că altfel ţi se va lua guineea... Aşa că, păzeşte-te de amendă...

— Şi de închisoare! a adăugat Elisa dojenitoare, cu o privire pe care el o ştia prea bine.

Sus-pomenitul Sib s-a asigurat atunci că guineea este în fundul buzunarului său, fiind foarte hotărât să nu lase pe nimeni să i-o mai ia îndărăt.

Când a sosit clipa, Elisa l-a apucat pe Sib de mână şi a coborât cu dânsul pe scenă.

Mai întâi, Sib a privit cu uimire la dârele de pe jos, la grilajele de deasupra, la grinzile sclipitoare din cauza gazului aerian. Se simţea pierdut în mijlocul acelui du-te-vino de figuranţi şi actori care se uitau la el râzând.

Adevărul este că se simţea de-a dreptul ruşinat de hăinuţele lui urâte, de mic sărăntoc!

În sfârşit, au răsunat cele trei lovituri de gong.

Sib a tresărit de parcă le-ar fi primit în spinare.

S-a ridicat atunci cortina.

Ducesa Kendalle era singură în scenă, rostind un monolog, în mijlocul unui decor închipuind o colibă acoperită cu paie.

Numaidecât, uşa din spate se deschidea, intra un copil, înainta spre dânsa cu mâna întinsă şi acest copil era al ei.

Trebuie să facem observaţia că, în timpul repetiţiilor, Prichindel fusese foarte mâhnit văzându-se obligat să ceară de pomană. Ne reamintim de mândria lui înnăscută, de dezgustul de care era cuprins când voiau să-l silească să cerşcască în folosul şcolii zdrenţăroşilor. *Miss* Anna Waston îi tot spusese că nu era „de-adevărat". N-are a face, asta nu i se potrivea defel... În naivitatea lui, el lua lucrurile în serios şi ajungea să creadă că este într-adevăr micuţul şi nefericitul Sib.

Aşteptând să intre, în timp ce regizorul îl ţinea de mână, se uitase prin uşa întredeschisă. Cu câtă uimire au străbătut privirile lui sala aceea uriaşă, înţesată de lume, scăldată în lumină, sfeşnicele cu multe braţe din avanscenă, lustra enormă ca un balon de foc suspendat în aer. Totul era atât de diferit de ceea ce văzuse atunci când asistase la câteva reprezentaţii, stând în partea din faţă a unei loje!

În aceeaşi clipă, regizorul i-a spus:

— Atenţie, Sib!

— Da, domnule.

— Ştii ce ai de făcut... mergi drept înainte până la mămica ta şi ai grijă să nu cazi!

— Da, domnule.

— Şi întinde bine mâna...

— Da, domnule... Aşa?

Şi i-a arătat mâna întinsă, dar ţinând-o ţeapăn.

— Nu, nătărăule!... Acesta este un pumn strâns!... Întinde mina, dar desfăcută, pentru că tu ceri de pomană...

— Da, domnule.

— Şi mai ales, bagă de seamă: nu pronunţa nici un cuvânt... nici unul!

— Da, domnule.

Uşa colibei s-a deschis şi regizorul l-a împins înăuntru, tocmai pe replică.

Prichindel îşi făcea debutul în cariera dramatică. Ah! ce tare-i mai bătea inima!

Un murmur a prins să se audă din toate colţurile sălii, un înduioşător murmur de simpatie, în timp ce Sib, cu mâna tremurândă, cu ochii în pământ, înainta cu paşi nesiguri înspre doamna în doliu. Cât de bine se vedea că este deprins cu zdrenţele şi că rupturile lui de veşminte nu-l stânjenesc câtuşi de puţin!

A fost îndată aplaudat, ceea ce l-a stânjenit şi mai tare.

Pe neaşteptate, ducesa se ridică, îl priveşte, se aruncă îndărăt, apoi deschide larg braţele.

Ce strigăt îi scapă! Unul dintre ţipetele acelea care, conform tradiţiei, îţi sfâşie inima:

— Este el!... Este el!...Îl recunosc!... Este Sib... este copilul meu!

Şi îl trage spre dânsa, şi-l strânge la piept, îl acoperă cu sărutări, iar el nu se împotriveşte câtuşi de puţin... Ea plânge — cu lacrimi adevărate de astă dată — şi strigă:

— Copilul meu... Acest mic nefericit care îmi cere de pomană este copilul meu!...

Asta îl emoţioneează din cale-afară pe micuţul Sib şi, în ciuda faptului că i s-a recomandat să nu vorbcască, el spune:

— Copilul dumneavoastră... doamnă?

— Taci... şopteşte încetişor *miss* Anna Waston. Apoi, ea continuă replica:

— Cerul mi l-a luat ca să mă pedepsească şi mi-l aduce înapoi astăzi... Şi, printre aceste fraze întretăiate de hohote de plâns, ea îl acoperă pe Sib cusărutări, îl scaldă în lacrimi. Niciodată, într-adevăr, niciodată Prichindel nu fusese într-atât de dezmierdat, atât de năvalnic strâns în braţe! Nicicând nu se simţise mai iubit, cu o asemenea dragoste de mamă! Ducesa s-a ridicat iarăşi, tresărind, de parcă ar fi auzit vreun zgomot de afară.

— Sib... a strigat dânsa, tu n-ai să mă mai părăseşti!

— Nu, doamna Anna!

— Dar, taci odată! repeta ea, înfruntând riscul de-a fi auzită din sală. Uşa colibei s-a deschis pe neaşteptate. Doi bărbaţi s-au ivit în prag. Unul dintre ei este soţul, celălalt este magistratul care-l însoţeşte pentru a face ancheta.

— Luaţi acest copil... El îmi aparţine!

— Nu, acesta nu este fiul vostru! răspunde ducesa, trăgându-l pe Sib lângă sine.

— Dumneavoastră nu sunteţi tăticul meu! strigă Prichindel.

Degetele domnişoarei Anna Waston l-au strâns atât de tare de braţ, încât el nu-şi poate înăbuşi un ţipăt. La urma urmelor, acest strigăt se potriveşte cu situaţia, n-o compromite câtuşi de puţin. Acum, dânsa este o mamă care-şi ţine copilul strâns la piept... N-au să i-l smulgă... Leoaica îşi apără puiul cu îndârjire.

Şi, de fapt, puiul de leu îndărătnic, care ia scena în serios, va şti foarte bine să reziste. Căci ducele a izbutit să pună mâna pe el, dar micuţul scapă şi, alergând spre ducesă, strigă:

— Ah, doamnă, pentru ce nu mi-aţi spus că sunteţi mămica...

— Ai să taci odată, nenorocit mititel!... Nu vrei să taci? îi şopteşte dânsa, în timp ce ducele şi magistratul rămân descumpăniţi dinaintea acestor replici neprevăzute.

— Da... da, răspunde Sib, dumneavoastră sunteţi mămica mea... V-am spus eu drept, doamnă Anna... adevărata mea mămică!

Sala începe să priceapă că „asta nu este în piesă”. Se şuşoteşte, se glumeşte. Câţiva spectatori aplaudă în bătaie de joc. În realitate, ei ar fi trebuit să plângă, căci ce putea fi mai mişcător decât acest copil sărman care credea că şi-a regăsit mama în persoana ducesei de Kendalle!

Însă, prin asta, situaţia nu e mai puţin primejduită. Căci, dacă pentru un motiv sau altul izbucneşte râsul acolo unde ar trebui să curgă lacrimi, s-a isprăvit cu scena aceea!

Miss Anna Waston a simţit întreg ridicolul acestei situaţii. Dinspre culise îi ajung la ureche cuvinte ironice, aruncate de bunele sale colege.

Înnebunită, enervată, ca s-a lăsat cuprinsă de furie... Pe prostul ăsta mic, care era cauza tuturor relelor, ar fi fost în stare să-l nimicească!... Dar atunci forţele au părăsit-o. A căzut leşinată pe scenă, iar cortina a fost lăsată, în vreme ce sala întreagă se lăsa pradă unor hohote de râs nebun...

În aceeaşi noapte, miss Anna Waston, care fusese transportată la Royal George Hotel, a părăsit oraşul, însoţită de Elisa Corbett. Ea renunţa să mai susţină reprezentaţiile anunţate pentru restul săptămânii. Avea să plătească pentru neîndeplinirea contractului şi gata. Niciodată nu-şi va mai face apariţia pe scena teatrului din Limerick.

În privinţa lui Prichindel, dânsa nu-şi mai făcuse nici o grijă. Se descotorosea de el ca de un obiect care încetase să-i mai facă plăcere, de parcă simpla lui vedere ajunsese să-i fie nesuferită. Nu există dragoste care să dureze atunci când amorul propriu se simte jignit.

....
.

Rămas singur, Prichindel, fără să bănuiască nimic, însă simţind că pricinuise probabil o mare nenorocire, fugise fără ca nimeni să bage de seamă. Toată noaptea a rătăcit pe străzile din Limerick la voia întâmplării şi, în cele din urmă, s-a refugiat în fundul unui soi de grădină foarte întinsă, cu căsuţe risipite ici şi colo şi cu plăci de piatră deasupra cărora se înălţau nişte cruci.În mijloc se ridica o zidărie uriaşă, foarte întunecată, dinspre partea ce nu era luminată de lună.

Această grădină era cimitirul din Limerick — unul dintre cimitirele acelea englezeşti cu umbrare, boschete înverzite, alei cu nisip, peluze şi fântâni arteziene —, care sunt în acelaşi timp locuri de promenadă foarte frecventate. Plăcile de piatră acopereau morminte, căsuţele erau monumente funerare, iar zidăria, catedrala gotică Sfânta Maria.

Aici îşi găsise copilul un adăpost, aici şi-a petrecut noaptea, culcat pe o dală de piatră în umbra bisericii, tremurând la cel mai mic zgomot, întrebându-se dacă omul acela rău... ducele de Kendalle, n-are să vină să-l caute... Şi doamna Anna care n-are să se mai afle acolo ca să-l apere!... Au să-l ducă departe... foarte departe... într-o ţară „unde au să fie dobitoace”... El n-are să-şi mai revadă mămica... şi lacrimi mari au început să-i şiroiască din ochi...

Când s-a luminat de ziuă, Prichindel a auzit o voce care-l striga.

Un bărbat şi o femeie se găseau în apropiere — un fermier şi nevastă-sa. Trecând strada, dăduseră cu ochii de el. Tocmai se îndreptau spre staţia diligenţei, care urma să pornească înspre sudul comitatului.

— Ce faci acolo, puştiule? l-a întrebat fermierul

Prichindel hohotea atât de tare, încât nici nu mai putea vorbi.

— Ei, haide, ce faci tu acolo? a repetat soţia fermierului, cu o voce mai blajină...

Prichindel continua să tacă.

— Tăticul tău...? a întrebat dânsa atunci.

— N-am tătic, a răspuns el, în sfârşit.

— Şi mămica ta?...

— Nu mai am mămică!

Şi a întins mâinile spre nevasta fermierului.

— Este un copil părăsit, a spus bărbatul.

Dacă Prichindel ar fi purtat haine frumoase, fermierul ar fi tras concluzia că este un copil rătăcit şi ar fi făcut tot ce era de trebuinţă spre a-l înapoia familiei. Însă, îmbrăcat în zdrenţele tui Sib, el nu putea fi decât unul dintre acei sărăntoci mititei care nu aparţin nimănui pe lume...

— Vino, dar, a încheiat fermierul.

Şi, ridicându-l de pe jos, i l-a pus soţiei sale în braţe, spunând cu glas liniştitor:

— Un mormoloc în plus la fermă nici n-are să se bage de seamă, nu-i aşa, Martino?

— Nu, Martine.

Şi Martina a şters cu o sărutare ochii plini de lacrimi ai lui Prichindel.

Capitolul VIII FERMA KERWAN

Se prea poate ca viaţa lui Prichindel să nu fi fost din cale-afară de fericită în provincia Ulster, deşi nimeni n-ar fi putut să

ne spună cum şi-a petrecut el prima copilărie, în cine ştie ce sat de prin comitatul Donegal.

Provineia Connaught nu se dovedise mai îngăduitoare cu dânsul, nici când alergase pe drumurile comitatului Mayo sub biciul prezentatorului de marionete, nici în timpul celor doi ani petrecuţi la *ragged-school*, în comitatul Galway.

În această provincie a Munsterului, mulţumită toanei unei actriţe, fusese probabil îndreptăţit să tragă nădejde că, măcar, se isprăvise cu mizeria! Dar nu... Fusese părăsit şi acum existenţa sa primejduită avea să-l arunce în fundul comitatului Kerry, în capătul de sud-vest al Irlandei. De astă dată, nişte oameni cumsecade s-au milostivit de el... De-ar putea să nu-i mai părăsească niciodată!

Ferma Kerwan se afla situată într-unul dintre districtele de nord-est ale comitatului Kerry, în apropierea râului Cashen. La vreo douăzeci de kilometri se găseşte Tralee, oraşul de reşedinţă, de unde, dac-ar fi să dăm crezare legendei, sfântul Brandon a pornit, în secolul al VI-lea, să descopere America înaintea lui Columb. Aici se întretaie diferitele linii de cale ferată din Irlanda Meridională.

În acest teritoriu, foarte accidentat, se întâlnesc munţii cei mai înalţi ai insulei, cum ar fi lanţurile Clanarederry şi Stacks. Numeroase cursuri de apă alcătuiesc afluenţii râului Cashen şi, împreună cu terenurile mlăştinoase din jur, fac ca traseele drumurilor să fie destul de întortocheate. La vreo cincizeci de kilometri spre apus se desfăşoară litoralul, brăzdat adânc, scobit în plus de estuarul fluviului Shannon şi de lunga crestătură a golfului Kerry, ale cărui stânci, de formele cele mai capricioase, sunt roase de acidul carbonic al apelor mării.

N-au fost uitate acele cuvinte ale lui O'Connell pe care noi le-am citat mai sus: ,,Irlandezilor — Irlanda!" Or, iată cum ea, Irlanda, aparţine irlandezilor.

Există trei sute de mii de ferme, care aparţin unor proprietari străini. Din acest număr, cincizeci de mii cuprind peste douăzeci şi patru de acri, adică vreo douăsprezece hectare fiecare, pe când opt mii n-au decât între opt şi doisprezece acri de pământ. Restul au suprafeţe şi mai mici. Cu toate acestea, nu trebuie să tragem concluzia că pământul este îmbucătăţit în mici proprietăţi. Ba, dimpotrivă. Trei dintre aceste domenii depăşesc o sută de mii de acri, printre care acela al domnului Richard Barridge, ce se întinde pe o sută şaizeci de mii.

Şi ce înseamnă aceste proprietăţi funciare pe lângă acelea ale landlorzilor din Scoţia, cum ar fi contele de Breadalbane, stăpân peste patru sute treizeci şi cinci de mii de acri, M. J. Matheson, posesorul a patru sute şase mii de acri sau ducele de

Sutherland, stăpânind o mie două sute de mii de acri de pământ, adică suprafaţa unui întreg comitat?

Adevărul este că, după cucerirca ei de către anglo-normanzi în anul ll00, „Insula Soră" a fost tratată în chip feudal şi pământul său a rămas împărţit în mod feudal.

Ducele de Rockingham era, în epoca aceea, unul dintre marii landlorzi din comitatul Kerry. Domeniul său, cu o suprafaţă de o sută cincizeci de mii de acri, cuprindea terenuri de cultură, pajişti, păduri, iazuri, îngrijite de o sută cincizeci de fermieri. Era un străin, unul dintre aceia pe care irlandezii îi învinuiesc pe bună dreptate de absenteism. Or, urmările acestui absenteism sunt acelea că banii, munciţi de irlandezi, sunt trimişi în afară şi nu aduc Irlandei nici un folos.

Verdele Erin — iată un lucru pe care nu trebuie să-l uităm niciodată — nu face parte din Marea Britanie, denumire ce se aplică doar Scoţiei şi Angliei. Ducele de Rockingham era un lord scoţian. După exemplul multor altora care stâpânesc nouă zecimi din Insulă, el nu făcuse vreodată efortul de a-şi vizita pământurile, astfel încât fermierii lui nici măcar nu-l cunoşteau. În schimbul unei sume anuale, ducele lăsa exploatarea domeniului pe mâna arendaşilor, a acelor *middlemen*, care profitau, arendând parcele de pământ cultivatorilor. Aşa se face că ferma Kerwan, împreună cu alte câteva, se găsea în puterea unui oarecare John Eldon, agentul ducelui de Rockingham.

Această fermă era de mai mică importanţă, întrucât nu se întindea decât pe vreo sută de acri. Nu-i mai puţin adevărat că ţinutul udat de cursul superior al râului Cashen este greu de cultivat şi că doar muncind din răsputeri ţăranul izbuteşte să smulgă pământului plata arendei, mai cu seamă atunci când i se cere preţul din cale-afară de ridicat de o liră pe an pentru fiecare acru de teren.

Era chiar cazul fermei Kerwan, condusă de fermierul Mac Carthy.

Martin Mac Carthy, om în floarea vârstei — avea cincizeci şi doi de ani — era unul dintre cei mai buni fermieri de pe domeniu. Muncitor, inteligent, priceput înprivinţa cultivării pământului, ajutat cum se cuvine de copii crescuţi cu severitate, fusese în stare să pună ceva bani de-o parte, în ciuda atâtor taxe şi dijme care-l fac pe ţăranul irlandez să fie veşnic înglodat în datorii.

Soţia sa se numea Martina, tot astfel cum pe el îl chema Martin. Această făptură vitează avea toate calităţile unei bune gospodine. La cincizeci de ani,ea muncea de parcă n-ar fi avut decât douăzeci. Iarna, când lucrările agricole se întrerupeau, cu furca plină de lână, cu fusul încărcat cu fire toarse, îi auzeai

sforăitul vârtelniţei în faţa vetrei, atunci când nevoile gospodăriei n-o sileau să aibă grijă de casă.

Familia Mac Carthy, trăind în aer curat şi veşnic ruptă de oboscală după muncile câmpului, se bucura de o sănătate excelentă, astfel încât nu se ruina cu doctoriile şi cu medicii. Ea aparţinca acelui neam vânjos de cultivatori irlandezi care se aclimatizează cu destulă uşurinţă în mijlocul preeriilor din Far-West-ul american, ca şi al teritoriilor din Australia şi Noua Zeelandă.

În fruntea familiei, iubită şi respectată de toţi, se găsea mama lui Martin, o bătrână de şaptezeci şi cinci de ani, al cărei soţ condusese odinioară treburile aceleiaşi ferme. Mama mare, pentru că nuera cunoscută sub alt nume — n-avea altceva de făcut decât să toarcă în tovărăşia nurorii sale, dornică, pe cât îi stătea în putinţă, să nu fie o povară pentru copiii ei.

Cel mai mare dintre băieţi, Murdock, în vârstă de douăzeci şi şapte de ani, cu mai multă carte decât tatăl lui, se interesa cu înfocare de problemele care i-au înflăcărat de totdeauna pe irlandezi, încât familia era fără încetare îngrijorată să nu se amestece în cine ştie ce poveste primejdioasă. El făcea parte dintre aceia care nu se gândeau decât la revendicările cunoscute sub numele de *home rule,* adică la cucerirea autonomiei, fără a avea cea mai mică îndoială că *home rule* ţinteşte mai cu seamă reforme politice decât sociale. Şi, cu toate acestea, de acelea din urmă ar avea nevoie mai cu seamă Irlanda, atâta vreme cât este încă supusă crâncenei jefuiri din partea regimului feudal.

Murdock, flăcău vânjos, tăcut din fire şi prea puţin comunicativ, se căsătorise de puţină vreme cu fiica unui fermier din împrejurimi. Această tânără şi vrednică femeie, iubită de întreaga familie Mac Carthy, avea frumuseţea aceea cu trăsături regulate, mândre şi calme şi atitudinea plină de nobleţe şi de distincţie ce se întâlneşte adesea la irlandezele din clasele de jos. Chipul ei era însufleţit de nişte ochi mari, albaştri şi cosiţele sale blonde făceau bucle pe sub panglicile ce-i prindeau părul.

Kitty îşi iubea mult soţul, iar Murdock, care de obicei nu zâmbea deloc, ajungea uneori să surâdă când o privea, căci simţea pentru dânsa o dragoste adâncă. De aceea, ea îşi folosea întreaga înrâurire asupra lui ca să-l înfrâneze, de fiecare dată când vreun trimis al naţionaliştilor venea să facă propagandă prin ţinut şi să proclame că nu este cu putinţă nici o cale de împăcare între landlorzi şi fermieri.

Se înţelege de la sine că alde Mac Carthy erau buni catolici şi să nu vă prindă mirarea dacă ei îi socoteau pe protestanţi ca pe nişte adevăraţi duşmani.

Murdock umbla pe la mitinguri şi Kitty simţea cum i se strânge inima când îl vedea plecând la Tralee sau în cutare alt târguşor din vecinătate. La aceste întruniri, el vorbea cu elocinţa firească irlandezilor şi, la întoarcere, în timp ce Kitty îi citea pe faţă patimile ce-l frământau, pe când îl auzea izbind cu piciorul în pământ şi murmurând o chemare la înfăptuirea revoluţiei agrare, la un semn al Martinei se străduia să-l calmeze.

— Bunul meu Murdock, îi spunea dânsa, este nevoie de răbdare... şi de resemnare...

— Răbdare, răspundea el, atâta vreme cât anii trec şi nimic nu ne izbuteşte! Resemnare, când vezi cum fiinţe curajoase ca Mama mare au ajuns în mizerie după o îndelungată viaţă de muncă neostoită! Tot fiind răbdători şi resemnaţi, sărmana mea Kitty, oamenii ajung să accepte orişice, să-şi piardă simţământul drepturilor fireşti, să se încovoaie sub jug,şi eu asta n-am s-o fac niciodată... ni-ciodată, repeta el, înâlţând cu mândrie capul.

Martin Mac Carthy mai avea încă doi băieţi, pe Pat sau Patrick, de douăzeci şi cinci de ani şi pe Sim sau Simon, de nouăsprezece.

În clipa aceea, Pat naviga pe mare, în calitate de simplu matelot, pe una dintre navele comerciale ale onorabilei case Marcuard din Liverpool. Cât despre Sim, întocmai ca şi Murdock, el nu părăsise niciodată ferma, iar tatăl lor avea într-înşii două ajutoare de nădejde pentru munca pământului şi îngrijirea animalelor. Sim îşi asculta fără umbră de pizmă fratele mai mare, căruia îi recunoştea superioritatea, îi dovedea atâta respect, de parcă ar fi fost însuşi şeful familiei. Fiind ultimul fecior şi în această calitate cel mai răsfăţat dintre toţi, era înclinat spre acea voioşie care stă la baza caracterului irlandezului. Îi plăcea să glumească, să râda, înveselind prin prezenţa şi prin replicile sale interiorul cam sever al acestei case bătrâneşti. Foarte zburdalnic din fire, el contrasta cu firea mai liniştită, cu judecata mai serioasă a fratelui său Murdock.

Aşa era această harnică familie în sânul căreia avea să fie adus Prichindel. Ce deosebire între mediul înjositor de la *ragged-school* şi mediul acela sănătos şi întremător al unei ferme irlandeze!... Dar oare închipuirca sa precoce n-avea să primească o prea puternică lovitură?... În această privinţă, nici pomeneală de aşa ceva. Ce-i drept, eroul nostru petrecuse câteva săptămâni de anume bunăstare la năzuroasa *miss* Anna Waston; însă el nu întâlnise acolo adevăratele dovezi de afecţiune, pe care viaţa de teatru le face atât de puţin sigure, de trecătoare, de fugitive...

Ansamblul clădirilor care dădea adăpost familiei Mac Carthy nu cuprindea decât strictul necesar. Multe aşezări agricole de prin comitatele bogate ale Regatului-Unit sunt instalate în condiţii cu mult mai luxoase, însă, la urma urmelor, fermierul este acela ce face ferma şi nu contează dacă întinderea ei de pământ nu este prea însemnată, atâta vreme cât este inteligent diriguită. Să mai băgăm de seamă totuşi că Martin Mac Carthy nu aparţinea acelei categorii mai favorizate, de ycomeni. care sunt micii proprietari de pământ. El nu era decât unul dintre numeroşii arendaşi mărunţi ai ducelui de Rockingham, ba, s-ar putea spune, chiar una dintre sutele de maşini agricole puse în mişcare pe vastul domeniu al acestui *landlord*.

Clădirea principală, înălţată pe jumătate din piatră, pe jumătate din paie, nu este alcătuită decât dintr-un parter, unde Mama mare, Martin şi Martina Mac Carthy, Murdock şi soţia lui ocupă camere despărţite printr-o sală comună înzestrată cu o vatră largă, în care se strânge familia ca săia masa. Deasupra, alăturată podului, o mansardă luminată de două lucarne, îi slujeşte drept locuinţă lui Sim — ca şi lui Pat de altfel, în intervalul dintre două călătorii pe mare.

În schimb, de o parte a casei se întind ariile de treier, hambarele, magaziile ce adăpostesc materialul săditor şi uneltele pentru arat, iar de cealaltă, grajdul de vaci, staulul pentru oi, lăptăria, cocina de porci şi curtea de păsări.

Cu toate acestea, în lipsa unor reparaţii făcute la timp, construcţiile au un aspect destul de neîngrijit. Ici şi colo, scânduri de felurite obârşii —canaturi de uşă, obloane care nu mai sunt folosite, câteva bucăţi de bordaj smulse de pe carcasa unor vechi corăbii, grinzi subţiri de pe la dărâmături, plăci de zinc, ascund spărturile zidurilor, pe când acoperişurile de paie sunt pline de pietre adunate de pe malul mării, spre a putea ţine piept vijeliilor.

Între aceste trei corpuri de clădiri se întinde o curte, cu o poartă mare, prinsă de doi stâlpi. Totul este împrejmuit de un gard viu, împodobit din belşug cu acei strălucitori cerceluşi, atât de numeroşi în câmpia irlandeză. O pajişte plină de bălării acoperă curtea şi păsările vin să le ciugulească. În mijloc, scânteiază o băltoacă, mărginită de ronduri cu azalee, cu margarete galbene-aurii şi crini-de-pădure, flori reîntoarse cu toatele la starea lor de sălbăticie.

Se cuvine să adăugăm că şi acoperişurile de paie, de jur împrejurul pietroaielor ce le ţin locului, sunt la fel de înflorite ca şi pajiştile şi gardul viu ce înconjoară curtea mare. Cresc acolo tot soiul de plante care farmecă privirile şi, mai cu seamă, nenumărate tufe de cerceluşi, cu clopoţeii lor veşnic legănaţi de brizele din vale. Cât despre ziduri, nu trebuie să vă întristaţi

că apar pline de zdrenţe şi de petice, întocmai ca un veşmânt de om sărac. Oare nu sunt ele căptuşite pe dinafară de acea iederă cu întreită armură, puternică şi viguroasă, care ar susţine clădirile chiar şi atunci când temeliile li s-ar prăpădi cu totul?

Între câmpurile arabile propriu-zise şi gospodăria fermei se întinde o grădină de zarzavaturi, unde domnul Martin îşi cultivă legumele trebuincioase casei şi îndeosebi napi, varză şi cartofi. Această porţiune rezervată este înconjurată cu o perdea de arbori şi de arbuşti, lăsaţi în voia toanelor unei vegetaţii atât de fanteziste ca aceea din Ţara Irlandei.

Ici, se află grupuri de ilice vânjoase, cu frunzele lor ţepene de un verde aprins, care seamănă cu nişte cochilii cu o ţesătură ciudată. Colo, se înalţă tise crescute în voia lor şi cărora nicicând o pereche de foarfeci imbecilenu le-a dat formă de sticlă sau de lampadar. Pe mâna stângă, la o bătaie de puşcă de casă, se îngrămădeşte o pădurice de frasini — şi frasinul este unul dintre cei mai frumoşi copaci din aceste şesuri. Mai departe se întreţes fagi înverziţi vârstaţi uneori cu tonuri purpurii, tufe înalte de strugurii ursului, de scoruşi, asemănătoare — de departe — cu o vie ai cărei butuci ar fi încărcaţi cu ciorchini de mărgean. Nu-i nevoie să străbaţi mai mult de cinci kilometri pornind din acest loc, spre a simţi cum pământul este umflat pe dedesubt de primele ramificaţii ale lanţului de munţi Clanaraderry şi unde cresc acele păduri de brazi ale căror conuri par a fi suspendate în reţeaua de caprifoi ce li se strecoară printre ramuri.

Exploatarca fermei Kerwan cuprinde culturi destul de felurite, dar care aduc, într-un cuvânt, un venit destul de scăzut. Puţinul grâu din care se scoate de obicei făină de arpacaş şi pe care îl culeg alde Mac Carthy nu este prea arătos nici în ce priveşte lungimea spicelor şi nici prin greutatea boabelor. Ovăzul creşte subţiratic şi pipernicit, lucru cu atât mai întristător cu cât făina de ovăz se foloseşte statornic, întrucât grâului îi merge destul de prost pe terenurile acestea de calitate secundară. Este mai bine să se cultive orz şi mai ales secară, care se folosesc în proporţie însemnată la fabricarea pâinii. Şi atât de mare este asprimea climatului de aici, încât recoltarea acestor cereale nu poate fi făcută decât în lunile octombrie şi noiembrie.

Printre legumele cultivate în mari cantităţi, pe lângă napii şi verzele de dimensiuni uriaşe, cartoful trebuie pus pe primul loc. Se ştie doar că el este baza alimentaţiei în Irlanda, mai ales în mijlocul districtelor dezmoştenite de natură. Şi stai să te întrebi cu ce-şi ţinea zilele această populaţie de ţărani înainte ca Parmentier să-şi fi făcut cunoscut şi adoptat preţiosul său

tubercul[1]. Sau, poate, din cauza lui agricultorul să fi devenit neprevăzător, obişnuindu-se să se bizuie pe acest produs spre a se salva de foamete atunci când nu se amestecă ghinionul?

Dacă pământul hrăneşte animalele şi animalele contribuie la hrănirea pământului. Nici un fel de exploatare agricolă nu este posibilă fără ele. Unele servesc la muncile câmpului, la cărăuşie, la arat; celelalte ne dau produsele lor naturale — ouă, carne, lână. Dar de la toate vin îngrăşăminte, atât de necesare culturilor. Astfel, la ferma Kerwan se numărau şase cai şi abia dacă erau de ajuns atunci când, înhămaţi câte doi sau câte trei, scobeau cu plugul aceste pământuri pietroase. Animale curajoase şi răbdătoare ca şi stăpânii lor şi care, înciuda faptului că nu pot fi înscrise în *stud-book*[2]cartea de aur a rasei cabaline, nu înseamnă că n-ar fi adus mari servicii, mulţumindu-se cu iarbă-neagră uscată atunci când nutreţul lipsea. Le ţinea tovărăşie un măgar căruia nu-i lipseau câtuşi de puţin scaieţii, deoarece toate încercările autorităţilor de a-i stârpi n-ar ajunge să distrugă acest parazit ce năpădeşte terenurile irlandeze.

Vom mai pomeni, printre vilele din staul, o jumătate de duzină de vaci de lapte, destul de frumoase cu părul lor galben, ca şi vreo două sutede oi cu capul negru şi cu lâna de pe trup foarte albă, tare greu de întreţinut în timpul lungilor luni de iarnă, când pământul este acoperit cu un strat de nea de mai multe picioare grosime[3]. Mai puţine motive de îngrijorare aveau pentru cele vreo douăzeci de capre ale lui Martin Mac Carthy, întrucât puteau fi lăsate să-şi agoniscască hrana şi singure. Căci, dacă nu mai este iarbă, ele găsesc întotdeauna niscai frunze care rezistă la cele mai aspre geruri de peste iarnă.

Cât priveşte porcii, se înţelege de la sine că vreo duzină de asemenea animale îşi aveau cocina printre clădirile anexe din dreapta casei şi că nu erau puşi la îngrăşat decât pentru nevoile familiei. Într-adevăr, nu intra în vederile fermierului să se ocupe de creşterea porcilor, în ciuda faptului că la Limerick se desfăşoară un comerţ înfloritor cu jamboane, la fel de bune ca şi acelea de York şi care, de obicei, se vând sub acelaşi nume.

---

[1] Antoine Augustin baron de Parmentier (l737—l8l3) — agronom francez, -nembru al Academiei de ştiinţe; a contribuit, prin scrierile sale, la generalizarea cultivării cartofului în Franţa şi Europa(n.t.).

[2]Stud-book (engl.) — carte cuprinzând genealogia cailor de prăsilă (n.t.).

[3]Picior — veche măsură de lungime engleză de 30,48 cm (n.t.).

Găini, gâşte, raţe se află în număr îndestulător spre a procura ouă pentru piaţa din Tralee, însă de curcani şi chiar de porumbei, nici urmă. Aceştia nu se prea găsesc prin curţile de păsări ale fermelor Irlandei.

Se mai cuvine să pomenim un câine, un grifon scoţian, însărcinat cu paza turmei de oi. Nici pomeneală de vreun câine de vânătoare, cu toate că vânatul este destul de numeros prin aceste ţinuturi — găini sălbatice, cocoşi de munte, becaţe, becaţine, dropii, căpriori şi capre sălbatice. La ce bun? Vânătoarea este o plăcere a landlorzilor. Costul permisului este foarte ridicat, în profitul fiscului britanic şi, de altfel, pentru a avea dreptul să ţii câine de vânătoare, trebuie să faci dovada că ai o proprietate funciară de cel puţin o mie de lire sterline.

Aşa era ferma Kerwan, aproape izolată în fundul unui cot pe care-l face râul Cashen, la opt kilometri de parohia Silton. Desigur, există în comitat terenuri şi mai proaste încă, soluri uşoare şi silicioase, care nu păstrează îngrăşămintele, cu alte cuvinte un pământ atât de neroditor, încât este arendat cu mai puţin de o coroană, adică vreo şase franci francezi acrul. Însă, la urma urmelor, câmpurile lui Martin Mac Carthy nu erau decât de o calitate mijlocie.

Dincolo de porţiunea cultivată se întindeau câmpii mlăştinoase şi sterpe, brăzdate-n lung şi-n lat de boschete de drobiţe, înţesate de tufişuri de stuf şi acoperite pretutindeni de inevitabila şi cotropitoarea iarbă neagră. Pe deasupra lor planau stoluri uriaşe de corbi, ahtiaţi după grânele abia semănate, ca şi de vrăbii din acelea cu ciocul gros, care devorează boabele din spice, spre marea păgubire a fermelor din jur.

Apoi, în depărtare, se etajează codri deşi de mesteceni şi de zade, agăţaţi de aceste escarene care sunt pantele abrupte ale munţilor. Şi numai Dumnezeu ştie cât de tare sunt zgâlţâiţi acei copaci de rafalele ce invadează valea îngustă a râului Cashen în timpul anotimpului rece!

Într-un cuvânt, un ţinut neobişnuit, vrednic să atragă turiştii, acest comitat Kerry, cu minunatele sale amfiteatre alcătuite din înălţimi împădurite, cu măreţe peisaje dispuse în planuri îndepărtate, estompate de plutirea ceţurilor hiperboreene.

Ce-i drept, un ţinut aspru cu cei ce locuiesc într-însul, care prea adesea se vădeşte o adevărată mamă vitregă pentru cei care-i cultivă pământul.

Deie cerul ca recolta de cartofi, această adevărată pâine a insulei, să nu lipsească vreodată din Kerry ori din altă parte!

Când ea lipseşte de pe cei un milion de acri meniţi cultivării cartofilor, urmează foametea, cu întreaga sa grozăvie[1].

Astfel încât, după ce aţi cântat *God Save the Queen*, cucernici irlandezi, întregi-ţi-vă rugăciunea, spunând:

God Save the Potatoes![2]

Capitolul IX FERMA KERWAN (CONTINUARE)

A doua zi, în 20 octombrie, pe la ora trei după-amiaza, strigăte voioase au răsunat pe drumul ce ducea spre intrarea fermei Kerwan.

— Iată-l pe tata!

— Iat-o pe mama!

— Iată-i pe amândoi!

Erau Kitty şi Sim, care-i salutau de departe pe Martin şi pe Martina MacCarthy.

— Bună ziua, copii, a spus Martin.

— Bună ziua, fiii mei, a rostit şi Martina.

Şi în gura ei, acest cuvânt posesiv — mei — purta pecetea mândriei sale de mamă.

Fermierul şi soţia lui părăsiseră oraşul Limerick dis-de-dimineaţă. Dar, după ce-ai străbătut vreo cincizeci de kilometri, atunci când vântul toamnei a şi început să sufle rece, ai de ce să te simţi rebegit de frig, mai cu seamă dacă ai făcut drumul în *jaunting-car*.

Acesta este numit car pentru că este un vehicul şi i se adaugă calificativul *jaunting*, deoarece călătorii se aşază spate-n spate pe două banchete aranjate în axul hulubelor. Închipuiţi-vă una dintre băncile acelea duble care împodobesc bulevardele oraşelor, potriviţi-o deasupra unei perechi de roate, completaţi ansamblul cu o scândurică pe care-şi sprijină picioarele călătorii, rezemaţi cu spatele de bagajele aşezate îndărătul lor şi veţi avea în faţa ochilor trăsura folosită în mod obişnuit în Irlanda. Dacă nu este şi cea mai comodă, întrucât nu-ţi îngăduie să vezi decât o singură parte a peisajului, nici cea mai confortabilă, pentru că este descoperită, este măcar cea mai rapidă, iar vizitiul dă dovadă de tot atâta dibăcie cât şi iuţeală.

---

[1] Aşa a fost foametea din 1740—1741, care a cauzat moartea a 400 000 de irlandezi, ca şi aceea din 1847, care a făcut să piară o jumătate de milion, silind un număr egal de locuitori să emigreze în Lumea Nouă (n.a.).

[2] God Save the Potatoes (engl.) — Doamne apără(-ne) cartofii (n.t.).

Deci să nu ne mirăm dacă Martin şi Martina MacCarthy, plecaţi pe la vreo şapte dimineaţa din Limerick, ajunseseră la trei după-amiaza în apropierca fermei. De altfel, nu se aflau singuri în acest *jaunting-car*, care putea să cuprindă până la zece călători o dată. Astfel încât, după ce fermierul şi soţia lui au coborât, vehiculul acela rapid şi-a continuat drumul către reşedinţa comitatului Kerry.

Murdock a ieşit în aceeaşi clipă din locuinţa lui, aflată în colţul curţii, în locul în care anexele din dreapta se unesc cu clădirea din fundul curţii.

— Aţi călătorit bine, tată? a intrebat tânăra femeie, în timp ce Martina o săruta.

— Foarte bine, Kitty.

— Aţi găsit răsaduri de varză în piaţă la Limerick? s-a interesat Murdock.

— Da, fiule, şi au să ni le expedieze mâine.

— Şi seminţe de napi?

— Da... din soiul cel mai bun.

— Bine, tată.

— Şi, pe deasupra, alt soi de sămânţă...

— De care anume?

— Sămânţă de copil mic, Murdock, şi care nu se pare a fi de-o calitate excelentă.

Şi cum Murdock şi frate-său făceau ochii mari uitându-se la copilul pe care Martina îl ţinea în braţe, dânsa le-a spus:

— Uite, deocamdată, un băiat, până când Kitty are să ne dăruiască unul la fel.

— Dar micuţul ăsta a îngheţat de tot, a răspuns tânăra femeie.

— Şi cu toate astea l-am învelit bine în tartanul meu în timpul călătoriei, a replicat fermiera.

— Iute, a adăugat domnul Martin, haide să-l încălzim dinaintea focului din vatră şi să o sărutăm mai întâi pe Mama mare, care cred că de asta are nevoie.

Kitty l-a luat pe Prichindel din braţele Martinei şi toată familia s-a strâns în scurtă vreme'în sala cea mare, unde bunica ocupa un vechi fotoliu, căptuşit cu perne.

I-a fost prezentat copilul. Ea l-a luat în braţe şi l-a pus pe genunchi.

El s-a lăsat în voia bătrânei. Privirile sale treceau de la unul la altul. Nu pricepea nimic din cele ce se petreceau cu dânsul. Nu era obişnuit cu ai casei. Negreşit, ziua de astăzi nu semăna câtuşi de puţin cu cea de ieri. Să fi fost un soi de vis? Vedea în jurul lui chipuri blajine, figuri bătrâne şi tinere. Din clipa când se trezise nu mai auzea decât cuvinte drăgăstoase. Călătoria cu trăsura aceea care mergea repede de-a curmezişul câmpiei îl distrase. Aerul curat, înmiresmat de parfumul arbuştilor şi al

florilor, îi umplea pieptul. O supă fierbinte îl înzdrăvenise înainte de plecare şi, pe drum, tot ronţăind câteva prăjiturele din sacoşa Martinei, povestise cum se pricepuse mai bine ce ştia despre viaţa lui de până atunci — existenţa sa la *ragged-school*, care luase foc; apoi, doamna Anna ce-l numise copilul ei şi care nu-i era mamă; după aceea un domn furios, căruia i se spunea ducele... un duce al cărui nume îl uitase şi care voia să-l ia cu sine; în cele din urmă, despre felul vum fusese părăsit şi cum de ajunsese să se găsească singur-singurel în cimitirul din Limerick. Martin MacCarthy şi nevastă-sa nu înţeleseseră mare lucru din istorisirea lui, în afară de faptul că n-avea nici rude, nici familie şi că era o fiinţă părăsită, căreia providenţa îi insărcinase să-i poarte de grijă.

Mama mare, foarte mişcată, l-a sărutat. Ceilalţi, la fel de înduioşaţi, l-au sărutat şi ei, rând pe rând.

— Şi cum se numeşte? a întrebat Mama mare.

— Nu ne-a putut spune alt nume decât Prichindel, a răspuns Martina.

— Nici n-are nevoie să poarte altul, a făcut domnul Martin, iar noi o să continuăm să-i spunem aşa cum i s-a zis întotdeauna.

— Dar când va fi mare? a băgat de seamă Sim.

— Totuşi, Prichindel are să-l cheme!... a replicat bătrâna femeie, pecetluind botezul copilului cu o sărutare plină de dragoste.

Iată cum a fost primit eroul nostru la sosirea sa la fermă. I s-au scos apoi zdrenţele pe care le îmbrăcase pentru rolul lui Sib. Ele au fost înlocuite cu ultimele hăinuţe purtate de Sim când era de aceeaşi vârstă — nu prea noi, dar curate şi călduroase. Să mai pomenim faptul că i-a fost păstrat numai tricoul de lână care începea să-l cam strângă, dar părea să mai reziste.

Şi după aceea a luat masa de seară împreună cu familia, laolaltă cu aceşti oameni cumsecade, aşezat pe un scaun înalt, întrebându-se dacă toate acestea n-aveau să dispară. Nu! N-a dispărut supa aceea bună de ovăz, din care avea farfuria plină. N-a dispărut bucata de slănină cu varză, din care primise o porţie îndestulătoare. N-a dispărut nici prăjitura cu ouă şi arpacaş, care a fost împărţită în porţii egale comesenilor. Totul era stropit cu o stacană din acel excelent potheen[1] pe care fermierul îl scotea din orzul de pe terenurile fermei Kerwan.

O cină grozavă, fără a mai pune la socoteală că băieţelul nu vedea decât chipuri surâzătoare — în afară, poate, de figura fratelui mai mare, mereu serioasă şi chiar un pic cam tristă. Şi

[1] Potheen sau poteen (engl., după irlandezul poitin) — whisky obţinut în alambicuri clandestine. (n.t.).

iată că ochii i s-au umezit şi că lacrimile au început să-i curgă pe obraji.

— Ce ai tu, Prichindel? l-a întrebat Kitty.

— Nu trebuie să plângi, a adăugat Mama mare. Ai să fii iubit aici.

— Şi eu am să-ţi fac jucării, i-a spus Sim.

— Nu plâng, le-a răspuns el. Astea nu-s lacrimi!

Nu, într-adevăr, era vorba mai degrabă de prea-plinul inimii acestei sărmane făpturi, care se revărsa.

— Haide, haide, i-a spus domnul Martin pe un ton în care nu suna nici urmă de răutate, o dată mai merge, băiatul meu, dar te înştiinţez că nimeni nu are voie să plângă aici!

— Eu n-am să plâng, domnule, i-a răspuns micuţul şi s-adus la Mama mare, care întinsese braţele să-l primească.

Martin şi Martina aveau nevoie de odihnă. De altfel, lumea se culca devreme la fermă, căci aveau cu toţii obiceiul să se scoale dis-de-dimineaţă.

— Unde o să-l punem pe copilul ăsta? a întrebat fermierul.

— În camera mea, i-a răspuns Sim, şi am să-i dau jumătate din patul meu, ca unui frate mai mic!

— Nu, copiii mei, a spus Mama mare. Lăsaţi-l să se culce lângă mine. N-are să mă stânjenească defel. Am să mă uit la el cum doarme şi asta îmi va face plăcere.

Niciodată vreo dorinţă a bunicii nu întâmpinase nici cea mai mică împotrivire. Ca urmare, un pat fusese instalat lângă al său după cum ceruse dânsa şi Prichindel a fost transportat numaidecât acolo.

Cearşafuri curate, o cuvertură bună — mai cunoscuse el asemenea plăceri în timpul celor câteva săptămâni petrecute la Royal George Hotel din Limerick, în apartamentul domnişoarei Anna Waston. Însă desmierdările comedianei nu se puteau compara cu acelea ale acestei cinstite familii! Poate că băgase singur de seamă că exista o deosebire, mai cu seamă atunci când Mama mare, trecând pe lângă pătucul lui, i-a dat o sărutare.

— Ah, mulţumesc… mulţumesc! a şoptit el.

În seara aceea a fost singura lui rugăciune şi, fără îndoială, nici nu ştia alta.

Era la începutul anotimpului rece. Recolta fusese strânsă de pe câmp. Nu mai era nimic de făcut, sau nu prea mare lucru, în afara clădirilor fermei. În ţinuturile acestea aspre, semănatul grâului, orzului, ovăzului, n-are loc la începutul iernii, a cărei lungime şi străşnicie le-ar putea primejdui. Este o chestiune de experienţă. Astfel încât, Martin Mac Carthy avea obiceiul să aştepte luna martie şi chiar aprilie pentru a semăna cerealele, alegând soiurile cele mai potrivite. El se descurcase bine până

atunci, căci să fi făcut brazde într-un pământ care îngheaţă până la mai multe picioare adâncime, ar fi fost o muncă pe cât de grea, pe atât de zadarnică. Căci ar fi fost tot una dacă şi-ar fi aruncat sămânţa pe nisipul plajelor ori pe stâncile de pe ţărmul mării.

Nu trebuie totuşi să credem că la fermă nu mai era chiar nimic de făcut. Întâi şi-ntâi, trebuia bătut stocul de orz şi de ovăz. Şi apoi, în timpul lungilor luni de iarnă, munca la fermă nu încetează. Prichindel a putut băga de seamă acest lucru chiar din dimineaţa următoare, căci, încă de a doua zi, el a încercat să se facă folositor. Trezindu-se în zori, s-a dus spre grajduri, unde avea presimţirea că ar putea da o mână de ajutor. Avea doar să împlinească şase ani la sfârşitul anului şi, la şase ani, eşti în stare să păzeşti gâştele, vacile, ba chiar şi oile dacă te ajută un câine bun!

Aşadar, la micul dejun, dinaintea unei căni cu lapte cald, a şi făcut propunerea.

— Bine, băiatul meu, i-a răspuns domnul Martin, tu vrei să munceşti şi ai dreptate. Trebuie să înveţi să-ţi câştigi existenţa.

— Şi am să mi-o câştig, domnule Martin, i-a răspuns micuţul.

— Dar este încă atât de mic! a băgat de seamă bătrâna femeie.

— Nu face nimic, doamnă...

— Spune-mi Mama mare...

— Ei bine... nu face nimic, Mamă mare! Aş fi atât de mulţumit să muncesc...

— Şi ai să munceşti, i-a spus Murdock, destul de mirat să întâlnească asemenea fire puternică şi hotărâtă la un copil care nu cunoscuse până atunci decât mizeriile vieţii.

— Mulţumesc, domnule.

— Am să te învăţ să îngrijeşti caii, a reluat Murdock, şi să-i încaleci dacă nu-ţi este frică...

— Aş vrea tare mult, i-a răspuns Prichindel.

— Şi eu am să te învăţ să îngrijeşti vacile, a spus Martina, şi să le mulgi, dacă nu-ţi este teamă de coarnele lor...

— Aş vrea foarte mult, doamnă Martina.

— Şi eu, a strigat Sim, am să-ţi arăt cum se păzesc oile la câmp...

— Aş vrea din toată inima.

— Ştii să citeşti, micuţule? a întrebat fermierul.

— Un pic. Şi să scriu cu litere mari...

— Dar să numeri?

— Oh, da... până la o sută, domnule...

— Bine, a făcut Kitty surâzând, cu am să te învăţ să numeri până la o mie şi să scrii cu litere mici.

— Aş vrea din tot sufletul, doamnă.

Şi, într-adevăr, el voia să facă tot ce i se propunea, bietul copil. Se vedea limpede că este hotărât să se arate recunoscător acestor oameni de treabă pentru tot ce aveau să facă pentru dânsul. Ambiţiile lui se mărgineau la puţin lucru: să ajungă să fie micul servitor al fermei. Dar, ceea ce dovedeşte cel mai bine seriozitatea de care dădea dovadă, este răspunsul pe care l-a dat fermierului când acesta l-a întrebat, râzând:

— Ei, Prichindel, tu ai să ajungi un băiat nepreţuit la noi la fermă. Cai, vaci, oi... dacă tu ai să te ocupi de toate astea, pentru noi n-are să mai rămână nici o treabă de făcut... Vai de mine! Ce simbrie ai să-mi ceri atunci?

— Simbrie?

— Da!... Presupun că nu vrei să munceşti pe degeaba?

— Oh, nu, domnule Martin!

— Cum, a strigat Martina destul de uimită, cum, în afară de hrană, de casă, de masă, de îmbrăcăminte, el are pretenţia să mai fie şi plătit?

— Da, doamnă.

Se uitau la acest copilaş de parcă li s-ar fi părut că le spusese o gugumănie. Murdock, care-l privea cu atenţie, s-a mulţumit să adauge:

— Atunci, lăsaţi-l să se explice.

— Da, a reluat Mama mare, spune-ne şi nouă: ce vrei tu să câştigi, bani? Prichindel a clătinat din cap.

— Hai, spune... o coroană pe zi? l-a întrebat Kitty.

— Oh, doamnă...

— Pe lună?... a făcut fermiera.

— Doamnă Martina...

— Pe an, poate? a replicat Sim izbucnind în râs. O coroană pe an...

— În sfârşit, ce vrei tu, băiatul meu? a intervenit iarăşi Murdock. Înţeleg că vrei să-ţi câştigi existenţa, ca şi noi toţi, de altfel... Oricât de puţin ai primi, asta te va învăţa să numeri... Ce vrei tu? Un *penny*... un *copper* pe zi?

— Nu, domnule Murdock.

— Atunci, explică-te!

— Ei bine... în fiecare seară, domnule Martin, dumneavoastră o să-mi daţi câte o pietricică.

— O pietricică? Şi cu pietricelele-astea ai să strângi tu o avere?

— Nu... dar asta are să-mi facă plăcere, totuşi, şi, mai târziu, peste câţiva ani, atunci când am să fiu mare, dacă veţi fi fost întotdeauna mulţumiţi de mine...

— Ne-am înţeles, Prichindel, i-a răspuns domnul Martin, îţi vom schimba pietricelele în *pence* sau în şilingi!

Aveau dar, cu toţii, de ce să-l felicite pe Prichindel pentru ideea lui minunată. Astfel încât, începând chiar din seara aceea, Martin Mac Carthy i-a înmânat o pietricică adusă de pe fundul râului Cashen — mai erau acolo milioane şi milioane de pietricele asemănătoare. Prichindel a strecurat-o cu grijă într-o oală de gresie pe care i-o dăruise Mama mare şi din care el îşi făcuse puşculiţă.

— Ciudat copil, i-a spus Murdock tatălui său.

Da, ce-i drept, însă firea lui bună nu i-o putuseră schimba nici maltratările lui Thornpipe, nici sfaturile rele căpătate la *ragged-school*. Familia Mac Carthy, observându-l îndeaproape pe măsură ce săptămânile treceau, a fost nevoită să-i recunoască însuşirile înnăscute. Nu era lipsit nici măcar de voioşia aceea ce stă la baza temperamentului naţiunii, pe care o întâlneşti până şi la cei mai săraci locuitori ai sărmanei Irlande. Dar, cu toate acestea, el nu făcea parte din categoria acelor puşti ce-şi pierd vremea cu fleacuri din zori şi până-n seară, cu privirile umblând de colo-colo, distraţi de apariţia unei muşte sau a unui fluture. Îl vedeai atent la tot ce face, atent la cauzele lucrurilor, întrebându-l pe unul sau pe altul, dornic să se instruiască. Ochii săi erau veşnic iscoditori. Nu lăsa nici un obiect să zacă în dezordine, chiar dacă era de o valoare neînsemnată. Strângea de pe jos un ac, de parcă ar fi strâns un şiling. Îşi îngrijea hainele, ţinând să fie curat. Îşi rânduia cu grijă ustensilele de toaletă. Într-însul, simţul ordinii era înnăscut. Răspundea politicos când i se vorbea şi nu şovăia să stăruie asupra răspunsurilor primite, atunci când nu le înţelegea. În acelaşi timp, s-a băgat de seamă că face progrese rapide la scris. Părea îndemânatic mai cu seamă la socotit. Nu că ar fi avut stofa unora ca Mondeaux şi Inaudi care, după ce fuseseră copii minune, n-au izbutit nimic la o vârstă mai înaintată, ci făcea cu uşurinţă în minte câteva operaţiuni, acolo unde alţi copii ar fi fost cu siguranţă nevoiţi să pună mâna pe pană şi să scrie. Murdock a observat — fapt ce i-a provocat o adevărată uimire —că judecata parea să-i călăuzească toate acţiunile.

Iarna continua — o iarnă foarte rece, hărţuită de vânturi puternice, bântuită de rafale violente, dezlănţuite ca nişte adevărate trombe de-a curmezişul văii râului Cashen. De câte ori cei de la fermă nu tremuraseră de teama primejdiei ca acoperişurile să fie luate de vânt, ca anumite părţi ale zidurilor, alcătuite doar din paie, să se năruiască! Ar fi fost zadarnic să i se ceară lui John Eldon, *middleman*-ul să facă reparaţii. Astfel încât, Martin Mac Carthy şi copiii săi erau siliţi să se apuce singuri să le facă. În afară de bătutul grânelor, acest lucru ajungea să însemne grosul trebii: ici, un acoperiş de paie de

cârpit, colo o spărtură de astupat şi, în mai multe locuri, de întărit gardurile.

Între timp, femeile făceau diferite munci — Mama mare torcea la gura sobei. Martina şi Kitty vedeau de vite şi de păsări. Prichindel, toată vremea împreună cu ele, le ajuta cât putea mai bine. El ţinea seama de tot ce privea bunul mers al casei. Prea tânăr ca să poată îngriji caii, legase relaţii mai prieteneşti cu măgarul, un animal bun, îndârjit la muncă, pe care-l îndrăgise şi de care era iubit la rândul său. Voia ca măgarul lui să fie la fel de curat ca şi dânsul,ceea ce-i atrăgea laude din partea Martinei. Ce-i drept, în privinţa porcilor s-ar fi ostenit zadarnic, astfel încât a fost nevoit să se lase păgubaş. Cât despre oi, după ce le numărase şi răsnumărase, le-a înscris numărul — trei sute — într-un carnet vechi, dăruit de Kitty. I se trezea treptat gustul pentru acest soi de contabilitate, mai-mai să-ţi vină să crezi că luase lecţii de la domnul O'Bodkins, la *ragged-school*.

De altfel, vocaţia lui pentru asemenea meserie s-a vădit a fi de netăgăduit în ziua în care Martina s-a dus să caute ouă conservate, puse la păstrare pentru iarnă.

Fermiera tocmai luase vreo douăsprezece, la întâmplare, când Prichindel a strigat:

— Nu pe astea, doamnă Martina.

— Nu pe astea? Şi pentru ce?

— Pentru că n-au fost luate în ordine.

— Care ordine? Ce, oare ouăle de găină nu sunt toate la fel?

— Sigur că nu, doamnă Martina. L-aţi luat pe al patruzeci şi optulea, pe când trebuia să începeţi cu al treizeci şi şaptelea... Uitaţi-vă bine!

Şi Martina s-a uitat. Nu vedea dânsa că fiecare ou purta câte un număr pe coajă, număr pe care Prichindel îl scrisese cu cerneală? Întrucât fermiera avea nevoie de douăsprezece ouă, ar fi trebuit să le ia în ordinea numerotării — de la treizeci şi şapte la patruzeci şi opt şi nu de la patruzeci şi opt la cincizeci şi nouă. Ceea ce dânsa a şi făcut, după ce l-a felicitat pe băieţel.

Atunci când ca le-a povestit tuturor întâmplarea, la masa de prânz, numărul laudelor s-a dublat şi Murdock s-a apucat să-l întrebe:

— Prichindel, ai numărat şi găinile şi puii din coteţul de păsări?

— Sigur că da.

Şi, scoţându-şi carnetul, a adăugat:

— Sunt patruzeci şi trei de găini şi şaizeci şi nouă de pui. Auzind aceasta, Sim a spus, în glumă:

— Tu ar trebui să numeri şi boabele de ovăz din fiecare sac.

— Nu râdeţi de el, copiii mei! a replicat Martin Mac Carthy. Asta dovedeşte că îi place rânduiala, iar rânduiala în lucrurile mici înseamnă ordine în cele mari şi în viaţă.

Apoi, adresându-se copilului, l-a întrebat:

— Şi pietricelele tale?... Pietricelele pe care ţi le dau seară de seară?

— Sunt strânse toate în oala mea, domnule Martin, i-a răspuns Prichindel, şi am de pe acum cincizeci şi şapte.

Căci, într-adevăr, trecuseră cincizeci şi şapte de zile de când se afla la ferma Kerwan.

— Ei, a făcut atunci Mama mare, la preţul de un penny pietricica, asta i-ar aduce cincizeci şi şapte de *pence*.

— Ehei, Prichindel, ce de prăjituri ai putea să-ţi cumperi cu barnii ăştia!

— Prăjituri? Nu, Sim... Caiete frumoase, ca să scriu în ele, asta mi-ar plăcea mai mult!

Sfârşitul anului se apropia cu repeziciune. După vijeliile lunii noiembrie, urmaseră geruri aspre. Un strat gros de zăpadă îngheţată acoperea pământul. Copacii, albi cu totul de chiciură, împodobiţi cu cristalele lor de gheaţă, alcătuiau

Legase relații mai prietenești cu măgarul

un spectacol ce-l încânta pe băieţelul nostru. Şi la ferestre, pe geamuri, umezeala care se condensase în cristale capricioase, ce închipuiau desene atât de frumoase!... Şi râul, îngheţat de la un mal la altul, cu sloiurile îngrămădite care-i blocau trecerea!... Sigur, asemenea fenomene ale iernii nu erau noi pentru dânsul, căci le observase adesea pe când alerga de-a lungul străzilor din Galway până la Claddagh. Însă, în epoca aceea mizerabilă a vieţii sale, el era îmbrăcat ca vai de lume. Mergea cu picioarele goale prin zăpadă. Vântul îngheţat îi sufla printre zdrenţe. Ochii îi lăcrimau, mâinile îi erau plesnite de degerături. Şi, atunci când se întorcea la *ragged-school*, pentru el nu se găsea loc în faţa focului...

Cât de fericit se simţea în prezent! Ce mulţumire să trăiască în mijlocul unor oameni care-l iubeau! I se părea că dragostea lor îl încălzeşte mai mult decât hainele ce-l ocroteau de crivăţ, decât hrana sănătoasă întinsă pe masă şi decât flăcările crengilor care trosneau în vatră. Şi, ceea ce i se părea şi mai grozav încă, acum când începuse să fie de folos, erau sufletele bune ce-l înconjurau. Ajunsese să fie într-adevăr de-al casei. Avea o Mama mare, o mamă, fraţi, rude... Şi gândea că are să-şi petreacă viaţa printre ei, fără să-i mai părăsească vreodată... Aici avea să-şi câştige existenţa... Se gândea fără încetare la cele spuse de Murdock, într-o bună zi, când venise vorba despre asta.

Şi ce bucurie a simţit atunci când, pentru prima oară în viaţa lui, a putut lua parte la una dintre sărbătorile care, dintre toate, este poate cea mai sfântă din cursul anului.

Era în ziua de 25 decembrie. Prichindel încă nu ştia că era şi o sărbătoare intimă, de familie, în Regatul-Unit. Avea deci să fie o adevărată surpriză pentru dânsul. Totuşi, în cursul dimineţii, începuse să înţeleagă că se făceau nişte pregătiri mai deosebite. Şi, întrucât Mama mare, Martina şi Kitty păreau să păstreze o desăvârşită discreţie, el s-a păzit să le pună vreo întrebare.

Vă puteţi închipui că s-a mâncat şi s-a băut cu toată voioşia. Cu toţii erau plini de voie bună. Însuşi Murdock s-a lăsat pradă veseliei, mai mult decât o făcea el de obicei. Atunci când ceilalţi râdeau în hohote acesta doar zâmbea, dar un surâs de-al lui era ca o rază de soare în mijlocul ceţurilor.

În ceea ce-l priveşte pe Prichindel, ceea ce l-a încântat mai cu osebire a fost un pom de iarnă înfipt în mijlocul mesei — un arbore împodobit cu panglici, cu stele luminoase, scânteind printre ramuri.

Şi, în plus, s-o audă pe Mama mare cum îi spune:

— Priveşte cu atenţie pe sub frunze, copilul meu... Cred că acolo trebuie să fie ceva pentru tine!

Prichindel nu s-a lăsat rugat prea mult şi ce fericire l-a cuprins, cât de tare i s-au împurpurat obrajii de plăcere când a „culés" un frumos cuţit irlandez în teaca lui, legată de o curea de piele!

Era primul dar de anul nou pe care-l primea în viaţa lui şi ce mândrie a simţit atunci când Sim l-a ajutat să şi-l prindă la cingătoare, peste haină!

— Mulţumesc, Mama mare, mulţumesc la toată lumea! a strigat el, mergând de la unul la altul.

Capitolul X CE SE PETRECUSE ÎN COMITATUL DONEGAL

A sosit clipa să pomenim despre faptul că fermierului Mac Carthy îi venise ideea să facă unele cercetări referitoare la starea civilă a copilului său adoptiv. I se ştia povestea începând din ziua când milostivii locuitori din Westport îl smulseseră din mâinile nemilosului prezentator de marionete. Dar, mai înainte, care fusese existenţa acestei sărmane fiinţe? Se ştia doar că lui Prichindel îi rămăsese o amintire nedesluşită că parcă locuise la o femeie rea, împreună cu una, ba chiar cu două fetiţe, în fundul unui cătun din Donegal. Astfel încât dinspre partea aceea a trebuit să înceapă domnul Martin cercetările.

Aceste căutări n-au adus alte informaţii decât puţinul care urmează: la casa de caritate din Donegal s-a dat de urma unui copil de optsprezece luni, primit sub numele de Prichindel şi trimis apoi într-un cătun al comitatului, la una dintre femeile acelea care fac meseria de dădacă.

Să ne fie aşadar îngăduit să completăm aceste informaţii cu acelea pe care ni le-a dezvăluit o anchetă mai amănunţită. Nu va fi altceva, de altminteri, decât povestea obişnuită a acelor micuţi sărmani lăsaţi în voia asistenţei publice.

Donegal, cu populaţia sa de două sute de mii de suflete, este probabil cel mai nevoiaş dintre comitatele provinciei Ulster[1], ba chiar din toată Irlanda. Acum câţiva ani, abia de găseai acolo două saltele şi opt mindire de paie la patru mii de locuitori. În teritoriile acestea aride din nordul insulei, nu mâna de lucru lipseşte în agricultură, ci pământul cultivabil. Cel mai îndârjit muncitor se istoveşte zadarnic, în interior nu vezi decât albii uscate de torente, trecători prăpăstioase, terenuri accidentate,

---

[1] Comitatul Donegal este unul dintre cele trei *counties* rămase şi astăzi în componenţa Irlandei — în provincia irlandeză Ulster, restul celor 6 comitate alcătuind provincia britanică Ulster. cunoscuta şisub numele de Irlanda de Nord. (n.t.).

mase stâncoase, dune de nisip, turbării căscate ca nişte jupuituri nesănătoase, bărăganuri mlăştinoase, încălecări de munţi — lanţurile Glendowan, Derryveagh — într-un cuvânt „o ţară ruptă", cum îi spun englezii. Pe litoral, golfuri şi fiorduri, golfuleţe deschise sau ferite, desenează tot atâtea pâlnii cavernoase în care dau năvală vânturile din larg, gigantică orgă de granit pe care Oceanul o umple din plin cu furtunile sale. Comitatul Donegal se află în prima linie a regiunilor oferite asaltului uraganelor venite dinspre America, umflate pe un parcurs de trei mii de mile de alaiul de vijelii pe care le atrag în drumul lor. Ar fi nevoie de o coastă de fier spre a putea rezista acestor formidabile *galerne*[1] dinspre nord-vest.

Şi tocmai golful Donegal,în care se deschide portul de pescari cu acelaşi nume, crestat ca o falcă de rechin, trebuie să aspire aceşti curenţi atmosferici, saturaţi de ploaia stropilor valurilor sparte de ţărm. Astfel încât, micul oraş situat în fundul golfului este aerisit din belşug în orice anotimp. Doar ecranul său de coline nu este în stare să ţină piept uraganelor din larg. Ele nu-şi pierd aşadar nimic din străşnicie atunci când iau cu asalt cătunul Rindock, aflat la unsprezece kilometri dincolo de Donegal.

Un cătun?... Nici măcar. Nouă sau zece colibe risipite primprejurul unei trecători înguste, săpată de un curs de apă, simplu firicel vara, torent vijelios iarna.Între Donegal şi Rindock, nici urmă de drum. Câteva poteci abia practicabile pentru şaretele din ţinut, trase de caii aceia irlandezi cu mersul prudent, siguri pe picioarele lor şi, uneori, de *jaunting-cars*. Dacă mai multe *railways*[2] deservesc de pe acum Irlanda, pare destul de îndepărtată ziua în care trenurile lor vor străbate în mod regulat comitatele din Ulster. La ce bun, de altfel? Târguşoarele şi satele sunt rare. Locurile de popas ale călătorului sunt mai degrabă fermele decât parohiile.

Apar totuşi, ici şi colo, câteva castele, înconjurate de verdeaţă, care îţi farmecă privirile prin ornamentaţia lor fantezistă de arhitectură anglo-saxonă. Printre ele, mai înspre nord-vest, în apropiere de Milford, se înalţă reşedinţa seniorială Carikhart, în mijlocul unui vast domeniu de nouăzeci de mii de acri, proprietatea contelui de Leitrim.

Cabanele sau colibele cătunului Rindock — numite de obicei *cabins* — nu se aseamănă cu colibele de paie decât datorită acoperişului —acoperământ neîndestulător împotriva ploilor iernii —, înveselit de capricioasa înflorire a micşunelelor şi

---

[1]Galerne (fr., de origine bretonă) — vânt de V-N-V pe coastele franceze ale Oceanului Atlantic. (n.t.).

[2]Railway (engl.) — cale ferată. (n.t.).

urechelniţelor ce-i cresc în creştet. Acest acoperiş de paie înveleşte o cabană de lemn uscat, întărită prost cu muruială de pietriş, înstelată de crăpături, care nu face mai multe parale decât *ajoupa*[1] sălbatecilor. Este mai puţin decât o bojdeucă, mai puţin decât o cocioabă. Nici nu ţi-ai putea măcar închipui că asemenea maghernită ar putea sluji drept locuinţă unor fiinţe omeneşti, de n-ar fi firicelul de fum ce scapă din coama smălţată cu flori. Fumul acesta nu este produs nici de lemne, nici de huilă, ci de turbă, scoasă din mlaştina învecinată cu nuanţe roşcate, cu băltoace de apă întunecată la culoare, totul înverzit de iarba-neagră şi din care sărmanii oameni din Rindock îşi taie direct bucăţile lor de combustibil.

Nu eşti aşadar în primejdie să mori de frig în mijlocul acestor aspre comitate, dar ai de înfruntat pericolul de-a muri de foame. Abia dacă pământul îţi dă —parcă de pomană — câteva legume şi fructe. Totul se ofileşte aici, cu excepţia cartofului.

La această legumă, ce poate adăuga ţăranul din Donegal? Uneori, o gâscă sau o raţă, mai curând sălbatice decât domestice. Cât despre vânat, iepurii şi potârnichile aparţin numai landlordului. Mai există, risipite prin văgăuni, câteva capre ce dau un strop de lapte, apoi nişte porci cu părul aspru şi negru, care încearcă să se îngraşe scormonind cu râtul prin puţinele rămăşiţe de alimente. Porcul este aici un adevărat prieten, un intim al casei, aşa cum este câinele în ţinuturi mai puţin mizerabile. El este „gentlemanul care plăteşte renta", după întemeiata expresie populară, culeasă de domnişoara de Bovet la faţa locului.

Iată ce se găsea în interiorul uneia dintre cele mai vrednice de plâns colibe din cătunul Rindock; o singură încăpere, închisă cu o uşă măcinată de cari, cu canaturile strâmbe; două găuri, în dreapta şi în stânga ei, lăsând să treacă lumina şi aerul printr-un perete subţire, alcătuit din paie uscate; pe jos, un covor de noroi; la căpriori, ciucuri de pânze de păianjen; o vatră în fund, cu coşul urcând până la acoperişul de paie; un pat mizerabil într-un colt, un aşternut de paie în celălalt, în chip de mobilier, un scaun de bucătărie şchiop, o masă schiloadă, un hârdău brăzdat de dâre de mucegai verzui, o vârtelniţă cu mânerul scârţâind înfiorător. Drept ustensile, o marmită, o tigăiţă, câteva străchini, niciodată spălate — abia şterse din când în când, fără a mai pune la socoteală două sau trei sticle umplute cu apă luată din gârlă, după ce fuseseră golite de whisky sau de ginul pe care-l conţinuseră. Ici şi colo, spânzurate sau aruncate în dezordine, boarfe şi zdrenţe ce nu mai aveau formă de

[1]Ajoupa (fr., de origine necunoscută) — colibă înălţată pe stâlpi, acoperită în grabă cu frunziş şi cu ramuri verzi. (n.t.).

veşminte, rufe dezgustătoare muiate în hârdău sau puse la uscat afară, în capătul unei prăjini. Pe masă stă veşnic un mănunchi de nuiele, scămoşate de atâta folosire.

Era, vai, mizeria în toată grozăvia ei, mizeria aşa cum se făleşte ca şi cum cloceşte în mijlocul cartierelor sărace din Dublin sau din Londra, la Clerkenwell, la Saint-Giles, la Marylebone, la Whitechapel — mizeria irlandeză, cea mai înspăimântătoare dintre toate, cuprinse în acele ghetouri din East-End-ul capitalei! Ce-i drept, aerul dintre aceste trecători din Donegal nu este împuţit, încât poţi respira atmosfera întremătoare emanată de munţi; plămânii nu se otrăvesc aici cu miasme distrugătoare, năduşelile acelea bolnăvicioase ale marilor oraşe.

Se înţelege de la sine că, în această şandrama, patul, oricât de mizerabil, îi era rezervat lui *Hard*, iar aşternutul de paie copiilor, ca, de altfel, şi nuielele.

Hard! Da, aşa i se spunea, adică „nemiloasa" şi dânsa îşi merita cu prisosinţă numele. Era de departe cea mai mârşavă megeră[1] ce s-ar fi putut închipui, în vârstă de patruzeci până la cincizeci de ani, lungă, mare, ciolănoasă, cu o claie zbârlită de harpie în cap, ochi ca două crăpături pe sub hăţişul roşcat al sprâncenelor, dinţi ca nişte colţi, nas coroiat, mâini descărnate şi osoase, mai curând labe decât mâini, cu degetele ca nişte gheare, răsuflarea trăsnind de emanaţii alcoolice, îmbrăcată cu o cămaşă petecită şi o fustă numai zdrenţe, cu picioarele goale, dar având o piele atât de groasă, încât nu o zgâriau pietrele.

Această femeie neîndurătoare era de meserie torcătoare de in, aşa cum se întâmplă de obicei în satele Irlandei şi mai cu seamă la ţărăncile din Ulster. Cultura inului este destul de rentabilă, în ciuda faptului că nu ajunge să compenseze pierderile de cereale pe care un pământ mai rodnic ar fi trebuit să le producă.

Dar, la munca aceasta, care-i aducea câteva *pence* pe zi, *Hard* mai adăuga şi alte activităţi, pe care era incapabilă să le îndeplinească. Ea făcea meseria de dădacă la copiii mici pe care i-i încredinţa *Baby-farming*[2].

Atunci când casele de caritate din oraşe sunt prea pline sau când sănătatea micilor nefericiţi are nevoie de aerul de la ţară, ei sunt trimişi acestor matroane care-şi vând îngrijirile materne tot astfel cum ar vinde orice marfă, la preţul de două-trei lire sterline pe an. Apoi, de îndată ce copilul atinge vârsta de cinci sau şase ani, el este înapoiat casei de caritate. De altfel, dădaca

---

[1]Megera — era una dintre cele trei Erinii (Furii). (mit.) (n.t.).

[2]Baby-farming (engl.), aici — leagăn de copii, casa copilului. (n.t.).

nu poate câştiga nimic de pe urma lui, într-atâta de infimă este suma alocată pentru întreţinerea sa. În plus, din nenorocire, când copilaşul pică în mâinile unei creaturi lipsite de inimă — şi aceasta se intâmplă prea adesea — nu arareori moare datorită modului mârşav în care este îngrijit şi din cauza lipsei de hrană. Si câte dintre aceste larve omeneşti nu apucă să se mai întoarcă în casa de caritate!... Aşa era, cel puţin, înaintea legii din l889, lege de apărare a copilăriei care, datorită unor riguroase inspecţii la asemenea ticăloase ce exploatau *baby-farming*, a făcut să scadă mult mortalitatea copiilor crescuţi în afara oraşelor.

Vom face observaţia că, în epoca aceea, o asemenea supraveghere se făcea prea puţin sau deloc. În cătunul Rindock, *Hard* nu avea a se teme nici de vizita vreunui inspector, nici măcar de plângerile vecinilor, ajunşi să fie nesimţitori, din cauza propriei lor mizerii.

Trei copii îi fuseseră încredinţaţi de astă dată de către casa de caritate din Donegal, două fetiţe, de patru şi de şase ani şi jumătate şi un băieţel de doi ani şi nouă luni.

Copii părăsiţi, se înţelege de la sine, poate chiar orfani culeşi de pe drumuri. În orice caz, nu li se cunoşteau părinţii şi, fără îndoială, ei nici nu vor fi cunoscuţi vreodată. Dacă aveau să se mai întoarcă în Donegal, îi aştepta munca în *workhouse*[1] atunci când atingeau vârsta cuvenită — acest *workhouse* cu care sunt prevăzute nu numai oraşele, ci şi târgurile, ba chiar şi satele Marii Britanii.

Care era numele acestor copii sau, mai curând, cine li-l dăduse la casa de caritate? Primul venit. De altfel, prea puţin interesează cum se numea cea mai mică dintre cele două fetiţe, căci ea avea să moară în curând. În ceea ce o priveşte pe cea mare, i se spunea Sissy, prescurtare de la Cecily. Copil drăguţ, cu părul blond care, puţin îngrijit, ar fi devenit moaleşi mătăsos, cu ochi mari, albaştri, blânzi şi inteligenţi, a căror limpezime era încă de pe atunci stricată de lacrimi, însă trasă la faţă, cu tenul palid, mâinile şi picioarele subţiate, pieptul scobit şi coastele ieşindu-i de sub zdrenţe întocmai ca acelea ale unui ecorşeu[2]. Iată ce făcuseră din ea bătăile şi lipsurile! Şi, cu toate acestea, înzestrată cu o fire răbdătoare şi supusă, dânsa accepta viaţa aşa cum îi era ea oferită, fără să-şi poată imagina că ,,aceasta ar putea să fie altfel". Dar de unde ar fi

---

[1] Workhouse (engl. ist.) — azil de săraci; casă de corecţie; atelier. (n.t.).

[2] Ecorşeu (fr. écorché) — reprezentare a corpului omenesc jupuit de piele, servind sculptorilor sau pictorilor pentru studiul anatomic al musculaturii. (n.t.).

aflat biata copilă că există şi copii răsfăţaţi de mamele lor, înconjuraţi de atenţii, copleşiţi cu dezmierdări, cărora nu le lipsesc nici sărutările, nici hainele bune, nici hrana îndestulătoare? În nici un caz din casa de caritate, unde semenele sale nu erau mai bine tratate decât micile animale.

Dacă vei întreba de numele băiatului, ai să primeşti răspunsul că el nici măcar nu are aşa ceva. Fusese găsitîn colţul unei străzi din Donegal, la vârsta de şase luni, înfăşurat într-o bucată de pânză groasă, vânăt la faţă şi abia mai trăgându-şi răsuflarea. Transportat la azil, fusese pus laolaltă cu alţi copii mici şi nimeni nu şi-a mai bătut capul să-i dea un nume. Ce vreţi, o simplă pierdere din vedere! De obicei i se spunea Little Boy, adică Prichindel şi, după cum am văzut, acest calificativ i-a rămas drept nume.

Este foarte posibil, de altfel, orice ar fi putut gândi Grip pe de o parte şi *miss* Anna Waston pe de alta, ca el să nu fi văzut lumina zilei într-o familie bogată şi să fi fost furat de acolo. Asemenea lucruri sunt bune doar pentru romane!

Sosise luna octombrie. Era frig înlăuntrul acelei cocioabe dărăpănate, închisă ca vai de lume, ciuruită de ploaie prin acoperişul ei, chel pe alocuri asemenea capului unui bătrân. Vântul lătra printre scândurile descheiate ale dulgheriei. Focul firav, făcut cu turbă, nu era în stare să menţină o temperatură suportabilă. Sissy şi Prichindel se înghesuiau unul într-altul, fără a ajunge să se încălzească.

În timp ce mica bolnavă asuda din pricina febrei, pe aşternutul de paie, megera umbla de ici-colo cu paşi nesiguri, agăţându-se de pereţi, ocolită cu grijă de băieţel, pe care ea l-ar fi trimis de-a berbeleacul în vreun colţ. Sissy îngenunchease lângă bolnavă, căreia îi umezea buzele cu apă rece. Din când în când se uita spre vatră, unde turba ameninţa să se stingă. Marmita nu mai era pe trepied şi, de altfel, nu era nimic de pus într-însa.

Hard bombănea mai departe pentru sine:

„Cincizeci de şilingi!... Să hrăneşti aşadar un copil cu cincizeci de şilingi!... Şi, dacă le-aş cere un supliment oamenilor ăia fără inimă de la casa de caritate, ei m-ar trimite la dracu'!"

Se prea poate să fi fost aşa, era chiar lucru sigur dar, dacă i s-ar fi acordat acest supliment, cele trei mici sărmane fiinţe n-ar fi primit nici măcar o îmbucătură în plus.

Încă din ajun se isprăvise tot ce mai rămăsese din *stirabout*, fiertură grosolană din făină de ovăz, fiartă în apă, ca acele *grous* din Bretania şi, de atunci, nimeni din coliba aceea nu mai mâncase nimic, nici *Hard* şi nici copiii. Ea se ţinea cu gin şi înţelegea să nu mai cheltuiască pentru hrană nici un penny din

banii puşi deoparte. Ar fi fost deci silită să strângă în colţul străzii câteva coji de cartofi pentru masa de seară.

În clipa aceea, de afară s-au auzit nişte grohăieli. Uşa a fost dată numaidecât de perete. Un porc, ce rătăcea pe străzile pline de noroi, a pătruns în *cabin*.

Dobitocul, înfometat, a început să scormonească prin toate ungherele, adulmecând zgomotos. *Hard*, după ce a închis uşa la loc, nici măcar nu a încercat să-lalunge. Ea se uita la animal cu privirea aceea a beţivului, care nu se poate aţinti nicăieri.

Sissy şi Prichindel s-au ridicat în picioare ca să se poată feri de porc, în timp ce animalul scotocea cu râtul prin gunoaiele de pe jos, instinctul l-a făcut să descopere, îndărătul focului stins din vatră, pe sub turba cenuşie, un cartof mare care se rostogolise în acel loc. A pus stăpânire pe el şi, după un nou grohăit, l-a apucat între fălci.

Prichindel l-a ochit numaidecât. Cartoful ăsta mareîi trebuia lui. Dintr-un salt, s-a aruncat asupra porcului şi i l-a smuls din rât, cu riscul de a fi călcat în picioare şi muşcat. Apoi, strigând-o pe Sissy, l-au înfulecat cu lăcomie, împreună.

Animalul rămăsese nemişcat; după aceea, cuprins de furie, s-a năpustit asupra copilului.

Prichindel a încercat să se facă nevăzut, împreună cu bucata de cartof pe care o ţinea în mână; dar, fără intervenţia lui *Hard*, ar fi fost aruncat pe jos de către fiorosul animal şi n-ar fi scăpat de muşcăturile lui groaznice, în ciuda faptului că Sissy îi sărise în ajutor.

Beţiva, care privea năucită la toate acestea, a părut în cele din urmă să priceapă ce se petrece. Înşfăcând un ciomag, ea a izbit porcul cu toată puterea, căci acesta părea hotărât să nu dea drumul copilului. Loviturile, lipsite de precizie, ar fi putut să-i sfărâme capul lui Prichindel şi nu se ştie cum s-ar fi isprăvit scena aceea dacă nu s-ar fi auzit atunci un zgomot uşor îndărătul uşii.

Capitolul XI O PRIMĂ UŞOR DE CÂŞTIGAT

Hard s-a oprit, buimăcită. Nimeni nu încerca, vreodată, să pătrundă în cocioaba ei. Şi, de altfel, pentru ce să ciocănească? N-avea decât să ridice ivărul şi să intre.

Copiii se refugiaseră într-un colţ, unde isprăveau de devorat cartoful cu lăcomie, cu obrajii umflaţi de îmbucăturile uriaşe.

S-a auzit o nouă bătaie în uşă, ceva mai tare. Ciocănitul acesta nu vădea câtuşi de puţin un vizitator trufaş sau grăbit, care îşi pierde răbdarea cu uşurinţă. Să fi fost oare vreun om nevoiaş,

un cerşetor la drumul mare, venit să ceară de pomană?... Milostenie în şandramaua asta? Şi totuşi, părea un ciocănit de om sărman.

Hard s-a ridicat, s-a proptit bine pe picioare şi a făcut un gest ameninţător în direcţia copiilor. S-ar fi putut să fie un inspector din Donegal şi nu trebuia ca Prichindel şi tovarăşa lui de suferinţă să se fi pornit să urle de foame.

Uşa s-a deschis atunci şi porcul s-a făcut nevăzut, scoţând un grohăit cumplit.

Un bărbat, oprit în prag, era cât pe ce să fie doborât la pământ de lighioana înfuriată. Şi-a regăsit iute echilibrul şi, în loc să se supere, părea mai degrabă gata să-şi ceară scuze pentru deranj. Salutul său părea să se adreseze atât dezgustătorului animal, cât şi nu mai puţin dezgustătoarei matroane din *cabin*. Şi, pe drept cuvânt, de ce ar fi fost dânsul uimit să vadă un porc ieşind din această adevărată cocină?

— Cine sunteţi... şi ce doriţi dumneavoastră? l-a întrebat *Hard* pe un ton tăios, barându-i drumul.

— Eu sunt un agent, bună doamnă, i-a răspuns omul acela.

Un agent? Cuvântul acesta o făcu să dea îndărăt. Agentul ăsta nu ţinea de *baby-farming*, în ciuda faptului că vizitele erau într-atât de rare, încât niciodată vreun inspector nu-şi făcuse apariţia prin cătunul Rindock? Să fi venit din partea casei de caritate din Donegal ca să-şi facă raportul privitor la soarta copiilor trimişi la ţară? Oricum ar fi fost, de îndată ce dânsul a pus piciorul în cocioabă, *Hard* a şi început să-l aiurească de cap cu vorbăria ei.

— Scuze, domnule, scuze!... Aţi sosit tocmai când mă apucasem să fac curat... Aceşti scumpi micuţi, vedeţi şi dumneavoastră cum se poartă! Tocmai şi-au înghiţit fiecare *pinta*[1] de supă bună, cu arpacaş... Fetiţa şi băiatul, se înţelege, căci cealaltă este bolnăvioară... da... o febră ce nu poate fi oprită cu nici un chip... Taman era să plec la Donegal ca să caut un medic... Bietele sufleţele, îi iubesc atât de mult!

Şi, cu înfăţişarea ei sălbatică, cu privirea-i cumplită, *Hard* era aidoma unei tigroaice care se străduieşte să se prefacă în pisicuţă.

— Domnule inspector, a reluat dânsa, dacă măcar aş primi niscai bani de la casa de caritate, ca să pot cumpăra leacuri... Tot ce avem abia dacă ne ajunge pentru hrană...

— Eu nu sunt inspector, bună doamnă, i-a răspuns bărbatul pe un ton mieros.

---

[1]Pintă (engl. pint) — măsură de capacitate egală cu 0,56 litri. (n.t.)

— Ce sunteţi dumneavoastră atunci, l-a întrebat ea, destul de aspru.

— Un agent de asigurări.

Era unul dintre acei misiţi care forfotesc prin câmpiile irlandeze, precum ciulinii pe pământurile neroditoare. Ei străbat satele, căutând să asigure viaţa copiilor şi, în aceste condiţii, este ca şi cum ai spune că le asigură moartea.

Agentul care venise să se înfăţişeze dinaintea lui *Hard* era un bărbat între patruzeci şi cinci şi cincizeci de ani, cu un aer suspect, înfăţişare ipocrită, purtare convingătoare şi vorbire insinuantă. Adevărat model de misit care nu se gândeşte decât la comision şi pentru care orice mijloc este bun spre a-l obţine. S-o linguşească pe această megeră, să se prefacă a nu vedea nimic din starea ruşinoasă în care zăceau victimele sale, s-o felicite, dimpotrivă, pentru dragostea cu care le înconjura, prin asemenea procedee socotea el „să încheie afacerea".

— Bună doamnă, a reluat dânsul, dacă nu v-ar deranja din cale-afară, v-ar conveni să ieşim o clipă?

— Aveţi ceva să-mi spuneţi? l-a întrebat *Hard*, veşnic bănuitoare.

— Da, bună doamnă am a vă vorbi despre aceşti micuţi copilaşi... şi m-aş dojeni însumi să tratez dinaintea lor un subiect care le-ar putea pricinui un cât de mic rău...

Astfel încât, amândoi au ieşit, îndepărtându-se câţiva paşi, după ce avuseseră grijă să închidă uşa în urma lor.

— Să spunem, deci, bună doamnă, a reluat agentul de asigurări, că dumneavoastră aveţi trei copii...

— Da.

— Ai dumneavoastră?

— Nu.

Le sunteţi cumva rudă?

— Nu.

— Atunci... ei v-au fost trimişi de casa de caritate din Donegal?

— Da.

— După părerea mea, bună doamnă, nici n-ar fi putut încăpea pe mâini mai bune. Şi, cu toate acestea, în ciuda celor mai stăruitoare îngrijiri, se întâmplă uneori ca micuţele fiinţe să cadă bolnave... Este doar atât de fragilă viaţa unui copil, şi cred că am văzut cum una dintre fetiţele dumneavoastră...

— Fac tot ce pot, domnule, i-a răspuns *Hard*, care izbutise să stoarcă o lacrimă din ochii ei de femeie dezmăţată. Veghez zi şi noapte asupra acestor copii... Mă lipsesc adesea de hrană ca să nu le lipsească lor nimic... Căci,ceea ce ne dă casa de caritate pentru întreţinerca lor, e atât de puţin... Abia trei lire, domnule... trei lire sterline pe an...

— Ce-i drept, este de-a dreptul insuficient, bună doamnă, şi e nevoie de un adevărat devotament din partea dumneavoastră pentru a veni în ajutorul nevoilor acestor scumpe făpturi... Spuneam, aşadar, că aveţi actualmente două fetiţe şi un băieţel?

— Da.

— Orfani, fără îndoială?...

— Se prea poate.

— Obişnuinţa de a vizita copiii îmi îngăduie să apreciez la patru şi la şase ani vârsta celor două fetiţe şi la doi ani şi jumătate pe aceea a băiatului...

— Pentru ce puneţi toate aceste întrebări?

— Pentru ce?... Apăi, bună doamnă, aveţi să aflaţi.

Hard s-a uitat la el chiorâş.

— Cu siguranţă, a reluat dânsul, aerul este curat în acest comitat Donegal... Condiţiile igienice sunt excelente... însă, totuşi, aceşti *babys* sunt atât de fragili, încât, în ciuda iubirii dumneavoastră pline de duioşie, s-ar putea să se întâmple — iertaţi-mă dacă am să vă sfâşii inima — s-ar putea să vi se întâmple să pierdeţi pe unul sau pe altul dintre micuţii aceştia... Ar trebui să-i asiguraţi...

— Să-i asigur?,..

— Da, bună doamnă, să-i asiguraţi... în folosul dumneavoastră...

— În folosul meu! a strigat *Hard*, a cărei privire s-a însufleţit de lăcomie.

— O să pricepeţi fără nici o greutate... Plătind la Compania mea câteva *pence* pe lună, veţi primi o primă de două până la trei lire, dacă se întâmplă ca ei să moară.

— Două până la trei lire!... a repetat *Hard*.

Şi agentul şi-a putut spune că propunerca lui avea sorţi de izbindă.

— Aşa se face în general, bună doamnă, a reluat el pe un ton mieros. Noi avem de pe acum asiguraţi mai multe sute de copii prin fermele din Donegal şi, dacă nimic nu te poate mângâia de moartea unei biete fiinţe pe care ai înconjurat-o cu devotament, este măcar cel puţin... o... compensaţie, o, foarte mică, mărturisesc!... să încasezi câteva guinee din aur englezesc, pe care Compania este fericită să le ofere...

Hard a înşfăcat mâna misitului

— Şi se primeşte... fără dificultăţi? a întrebat dânsa cu o voce răguşită şi aruncând priviri furişe în jurul ei.

— Fără dificultăţi, bună doamnă. De îndată ce medicul a constatat moartea copilului, nu mai trebuie decât să treceţi pe la reprezentantul Companiei din Donegal.

Apoi, scoţând o hârtie din buzunar, a adăugat:

— Am poliţe gata pregătite şi, dacă dumneavoastră consimţiţi să vă puneţi semnătura dedesubt, veţi fi mai puţin neliniştită pentru viitor. Şi adaug, în cazul în care unul dintre copiii dumneavoastră ar muri — vai, asta se vede cât se poate de limpede! —, prima ar putea să vă ajute să-i întreţineţi pe ceilalţi... Ce-i drept, este atât de puţin ceea ce oferă casa de caritate...

— Şi asta m-ar costa ceva?... a întrebat *Hard*.

— Trei *pence* pe lună, de fiecare copil... adică nouă *pence*...

— O asiguraţi chiar şi pe cea mică?

— De bună seamă, bună doamnă, şi asta cu toate că ea mi s-a părut a fi foarte bolnavă! Dacă îngrijirile dumneavoastră nu ar izbuti s-o salveze, asta ar însemna două lire... înţelegeţi, două lire!... Şi băgaţi de seamă, ceea ce face Compania, a cărei operă este morală, este spre binele scumpilor *babys*... Noi avem interesul ca ei să trăiască, deoarece existenţa lor ne aduce un profit! Suntem dezolaţi atunci când unul dintre ei sucombă!

Nu, aceşti prea cinstiţi asigurători nu erau câtuşi de puţin dezolaţi, din moment ce mortalitatea nu ar fi depăşit o anumită medie! Şi, oferindu-se s-o înscrie pe micuţa muribundă, agentul avea siguranţa că încheie o afacere bună, aşa cum o demonstrează următorul răspuns, dat de un doctor care se pricepea:

„A doua zi după înmormântarea unui copil asigurat, noi contractăm mai multe asigurări ca orişicând".

Era purul adevăr şi, nu-i mai puţin adevărat că unii mizerabili — o infimă minoritate, ne grăbim noi s-o spunem — nu se dădeau îndărăt nici din faţa unei crime, pentru a putea căpăta prima!

Concluzia este că aceste Companii şi clientela lor ar trebui supravegheate foarte îndeaproape. Însă, în fundul unui asemenea cătun, situaţia era în afara oricărui control. Astfel încât agentul nu avea a se teme să intre în legătură cu această odioasă *Hard*, cu toate că nu se putuse nicicum îndoi de ce era în stare dumneaei.

— Haideţi, bună doamnă, a reluat el pe un ton şi mai insinuant încă, nu vă înţelegeţi propriul dumneavoastră interes?

Cu toate acestea, ca mai şovăia să dea cele nouă pence, chiar şi având perspectiva să capete în curând prima pentru micuţa moartă.

— Şi asta cât ar costa?... a întrebat dânsa din nou, de parcă ar fi tras nădejde să i se facă o reducere.

— Trei *pence* pe lună şi de fiecare copil, vă repet, adică nouă *pence*.

— Nouă *pence!*

Ea ar fi vrut să se târguiască.

— Este zadarnic, i-a replicat agentul. Gândiţi-vă, bună doamnă, că, în ciuda îngrijirilor dumneavoastră, acest copil poate muri mâine... astăzi chiar... şi că atunci Compania va avea să plătească două lire. Haide... semnaţi... Credeţi-mă pe mine... semnaţi.

Avea la el pană şi cerneală. O semnătură în josul poliţei şi gata.

Semnătura fiind pusă, din cei zece şilingi ascunşi în fundul buzunarului ei, *Hard* a scos nouă *pence*, pe care le-a pus în palma misitului.

Apoi, în clipa în care se pregătea să-şi ia rămas bun, cât se poate de mieros şi numai schime ipocrite, acesta a adăugat:

— Acum, bună doamnă, cu toate că n-am nevoie să vă încredinţez soarta acelor scumpi copii, o fac totuşi în numele Companiei noastre şi a Providenţei. Noi suntem reprezentaţii lui Dumnezeu pe pământ. Dumnezeu care întoarce însutit pomana făcută celor nefericiţi... Bună ziua, bună doamnă, bună ziua!... Luna viitoare voi reveni să încasez mica sumă şi sper să vă găsesc tustrei pensionarii în perfectă stare de sănătate — chiar şi această fetiţă pe care devotamentul dumneavoastră va ajunge s-o vindece. Nu uitaţi că, în bătrâna noastră Anglie, viaţa omenească are o mare valoare şi că, fiecare mort este o pierdere suferită de capitalul social... La revedere, bună doamnă, la revedere!

Hard, nemişcată,l-a lăsat pe agentul de asigurări să se îndepărteze de *cabin*, din care copiii nu îndrăzniseră să iasă. Până atunci, ea nu luase în consideraţie decât cele câteva guinee pe care i le procura fiecare an de viaţă a acestora şi iată că moartea lor avea să-i aducă acelaşi venit! Depindea numai de dânsa să nu mai plătească şi a doua oară cele nouă *pence* cheltuite prima dată.

Astfel încât, întorcîndu-se în casă, ce mai privire le-a aruncat *Hard* acestor nefericiţi: privirea uliului îndreptată către păsărică tupilată în iarbă! După cât se părea, Prichindel şi Sissy o pricepuseră. Din instinct, ei au dat îndărăt, de parcă mâinile acelui monstru cu chip de om ar fi fost gata să-i sugrume!

Totuşi, se cuvenea ca dânsa să acţioneze cu băgare de seamă. Trei copii morţi ar fi stârnit, de bună seamă, bănuieli. Din cei opt sau nouă şilingi ce-i mai rămăseseră, *Hard* avea să folosească o mică parte ca să-i hrănească pentru câtva timp, încă trei sau patru săptămâni... O, nu mai mult!

Agentul, când urma să sosească din nou, avea să-şi primească suma de nouă *pence*, iar prima de asigurare va răsplăti înzecit aceste cheltuieli indispensabile. Acum,ea nu se mai gândea să-i ducă înapoi pe copii la casa de caritate.

La cinci zile după vizita agentului, fetiţa a murit, fără ca vreun medic să fi fost chemat la căpătâiul său.

Era în dimineaţa zilei de 6 octombrie. *Hard*, fiind plecată la băutură, îi lăsase pe copii în părăsire în cocioaba ei, a cărei uşă avusese grijă s-o încuie.

Micuţa bolnavă horcăia. În afară de un strop de apă pentru a-i umezi buzele, nu i se mai putea da nimic. Medicamente? Ar fi trebuit să se ducă după ele cineva până la Donegal şi să le plătească... *Hard* îşi folosea mai bine timpul şi banii. Mica victimă nu mai avea nici forţa să se mişte. Dârdâia de frig, scăldată în sudoarea cauzată de febră, care uda aşternutul depaie. Ochii ei rămăseseră larg deschişi, spre a vedea pentru ultima oară, şi parcă-şi spunea:

— Pentru ce m-am mai născut oare?... pentru ce?

Sissy, stând pe vine, îi muia încetişor tâmplele.

Prichindel, într-un ungher, privea de parcă s-ar fi uitat la o cuşcă a cărei uşiţă se va deschide, lăsând să scape o pasăre...

După un geamăt mai plângăreţ care a strâmbat gura copilei, el a întrebat: ,,are să moară?” poate fără să-şi dea seama ce înseamnă acest cuvânt.

— Da, i-a răspuns Sissy, şi are să meargă în cer!

— Adică, nu poţi merge în cer fără să mori?

— Nu, nu se poate!

Câteva clipe mai târziu, o mişcare convulsivă a zgâlţâit această gingaşă făptură, a cărei viaţă nu mai atârna decât de un fir. Ochii i s-au dat peste cap şi sufletul său de copil i-a părăsit trupul, cu un ultim suspin.

Sissy a căzut în genunchi, înspăimântată. Prichindel, imitându-şi tovarăşa de suferinţă, a îngenuncheat şi el dinaintea acestui trupuşor pipernicit care nu se mai mişca.

Când *Hard* s-a întors acasă, după o oră, a început să răcnească. Apoi, ieşind din nou, a urlat: „moartă... moartă!", străbătând cătunul, pe care voia să şi-l ia martor durerii sale.

Câţiva vecini abia dacă s-au prefăcut că bagă de seamă. Ce le păsa acestor oameni sărmani că pe lume era un nefericit mai puţin! Nu erau destui alţii pe pământ? Şi numărul lor avea să crească încă!... Sămânţa asta n-are să dispară niciodată!

Jucând asemenea rol,*Hard* nu se gândea decât la interesele ei, înţelegând să nu-şi primejduiască prima de asigurare.

Dar, mai intâi, trebuia să dea fuga la Donegal spre a cere ajutorul medicului Companiei. Dacă tot nu-l chemase ca să-l îngrijească pe copil, avea să-i ceară acum să vină ca să constate decesul — formalitate neapărat trebuincioasă pentru plata asigurării.

Hard a pornit deci la drum chiar în ziua aceea, lăsând-o pe micuţa moartă în grija celor doi copii. A plecat din Rindock pe

la două după-amiaza şi, cum avea de făcut zece kilometri dus şi zece kilometri întors, ea nu avea să se întoarcă înainte de ora opt sau nouă seara.

Sissy şi Prichindel rămăseseră în *cabin*, unde fuseseră încuiaţi pe dinafară. Băiatul, nemişcat lângă vatră, abia dacă îndrăznea să mai facă vreo mişcare. Sissy îi dădea fetiţei mai multă atenţie decât primise poate biata copilă în întreaga ei viaţă. A spălat-o pe faţă, i-a aranjat părul, i-a scos cămăşuţa numai zdrenţe şi a înlocuit-o cu un ştergar pus la uscat pe un cui. Micul cadavru nu urma să aibă alt giulgiu, după cum nu avea să aibă alt mormânt decât gaura în care urma să fie aruncată.

Îndată ce şi-a isprăvit treaba, Sissy a sărutat fetiţa pe amândoi obrajii. Prichindel a vrut să facă şi el tot aşa... dar l-a cuprins spaima.

— Vino... vino! i-a spus el lui Sissy.

— Unde?

— Afară! Vino... vino!

Sissy l-a refuzat. Ea nu voia să părăsească acest trup în colibă. Şi, de altfel, uşa era încuiată.

— Vino... vino! a repetat copilul.

— Nu... nu! Trebuie să rămânem!

— Ea e rece cu totul... şi eu la fel... Mi-e frig... mi-e frig! Vino, Sissy, vino. Ea vrea să ne ia cu dânsa acolo... unde e ea acum...

Copilul era de-a dreptul înspăimântat. Avea simţământul că moare şi el dacă nu fuge de acolo... Începea să se lase seara...

Sissy a aprins un căpeţel de lumânare înfipt în crăpătura unei bucăţi de lemn şia pus-o în apropierea aşternutului de paie.

Prichindel s-a simţit şi mai înspăimântat când luminiţa aceeapâlpâitoare a făcut să tremure obiectele din jurul lui. O iubea mult pe Sissy... o iubea ca pe o soră mai mare... Singurele mângâieri pe care le primise vreodată de la ea veniseră... Dar el nu putea să rămână acolo... nu mai putea...

Şi atunci, cu mâinile goale, zgâriindu-se, rupându-şi unghiile, a izbutit să scobească pământul într-un colţ al uşii, să dea la o parte pietrele ce sprijineau canatul acesteia, să facă o gaură îndeajuns de mare ca să poată trece printr-însa.

— Vino... vino!... a spus el pentru ultima oară.

— Nu, i-a răspuns Sissy, nu vreau să plec... Ea ar rămine singură... Nu vreau! Prichindel i s-a agăţat de gât, a îmbrăţişat-o, a sărutat-o... Apoi, strecurându-se prin gaura aceea a dispărut, lăsând-o pe Sissy lângă micuţa moartă.

Câteva zile mai târziu, copilul, găsit pe câmp, a căzut în mâinile prezentatorului de marionete şi se ştie ce i s-a întâmplat după aceea.

Capitolul XII ÎNTOARCEREA

Acum, Prichindel era fericit şi nu-şi putea închipui că ar fi cu putinţă să existe mai multă fericire — numai în prezent, fără a se gândi câtuşi de puţin la viitor, însă viitorul este oare altceva decât un prezent care se reînnoieşte din ziua de mâine în ziua de mâine?

Ce-i drept, memoria lui îi aducea adesea în faţa ochilor imagini din trecut. Se gândea adesea la fetiţa împreună cu care vieţuise la femeia aceea rea. Sissy ar avea astăzi aproape unsprezece ani. Ce s-o fi întâmplat cu dânsa?... Oare n-o fi eliberat-o şi pe ea moartea ca pe cealaltă micuţă?... Îşi tot spunea că are s-o regăsească într-o bună zi. Îi datora atâta recunoştinţă pentru îngrijirile pline de dragoste şi, în nevoia lui de-a se lega sufleteşte de toţi aceia care-l iubiseră în trecut, voia să vadă într-însa o adevărată soră.

După aceea mai fusese Grip — bunul Grip, pe care-l punea laolaltă cu Sissy în cadrul aceluiaşi simţământ de recunoştinţă. Trecuseră şase luni de la incendierea şcolii zdrenţăroşilor din Galway, şase luni în timpul cărora Prichindel fusese jucăria unor întâmplări atât de felurite! Ce s-o fi întâmplat cu Grip?... Nu, nici el nu putea să fi murit... Nişte inimi atât de bune „nu încetează să bată astfel!". Mai degrabă unora ca alde *Hard* sau Thornpipe li s-ar putea întâmplă să piară, şi nimănui nu i-ar părea rău după ei... Bestiile astea au o viaţă grea!

Aşa judeca Prichindel şi, putem fi siguri că el le spusese celor de la fermă despre prietenii săi de odinioară. Astfel încât fermierul se interesase de soarta lor.

Martin Mac Carthy făcuse deci o anchetă; însă, în ciuda faptului că nu fusese uitată, cu privire la Sissy nu reieşise nimic: fetiţa dispăruse din cătunul Rindock.

În legătură cu Grip, primise însă un răspuns din Galway. Bietul băiat, abia reînsănătoşit după rana sa, nemaiavând slujbă, părăsise oraşul şi, fără îndoială, rătăcea dintr-un târguşor într-altul spre a găsi de lucru. Mare necaz pe capul lui Prichindel, care se simţea atât de fericit în timp ce Grip probabil că nu era câtuşi de puţin! Domnul Martin se interesase de existenţa lui Grip şi nimic nu şi-ar fi dorit mai mult decât să-i dea de lucru la fermă, unde ar fi făcut treabă bună, însă nu se ştia ce se întâmplase cu dânsul... Cei doi foşti interni de la *ragged-school* aveau oare să se mai revadă într-o bună zi?... În definitiv, de ce să-şi piardă speranţa?

La Kerwan, familia Mac Carthy ducea o viaţă anevoioasă şi rânduită. Fermelecele mai apropiate se găseau la distanţe de trei până la cinci kilometri. Vecinii, mici arendaşi, nu se prea

vizitează, în mijlocul acestor districte puţin populate din Irlanda de Jos. Tralee, capitala comitatului, se afla la vreo douăzeci şi doi de kilometri şi domnul Martin sau Murdock nu plecau la oraş decât dacă erau siliţi de treburi şi numai în zilele de târg.

Anotimpul înainta. Februarie a fost foarte friguros, iar martie foarte ploios. Se apropia perioada când trebuiau să înceapă iarăşi arăturile de primăvară. Într-un cuvânt, iarna, nefiind din cale-afară de aspră, nu părea că are de gând să se prelungească.Însămânţările aveau să se facă în bune condiţii. Fermierii puteau fi, aşadar, în măsură să răspundă pretenţiilor proprietarilor în privinţa plăţii arendei la Crăciunul următor, fără a fi puşi în situaţia îngrozitoare de-a fi alungaţi de pe ogoarele lor, aşa cum se întâmplă în atâtea districte, de ajung să se depopuleze parohii întregi.[1]

Cu toate acestea, după cum se spune, exista un punct întunecat la orizontul fermei.

În urmă cu doi ani, cel de-al doilea fiu, Pat, pornise la drum pe nava de comerţ *Guardian*, aparţinând casei Marcuard din Liverpool. Primiseră doar două scrisori de la dânsul, după ce străbătuse mările sudului; cea din urmă sosise de vreo nouă sau zece luni şi, de atunci, nu mai aveau nici o veste de la el. Se înţelege de la sine că domnul Martin scrisese la Liverpool, însă răspunsul nu fusese deloc mulţumitor. Nu se aflase nimic nici prin curieri, nici prin corespondenţele maritime şi domnii Marcuard nu-şi ascundeau îngrijorarea cu privire la soarta lui *Guardian*.

Ca urmare, aşadar, Pat devenise principalul subiect de conversaţie la fermă şi Prichindel înţelegea câtă supărare îi pricinuia familiei lipsa de veşti de la dânsul.

Nu ne vom mira deci de nerăbdarea cu care era aşteptat, în fiecare dimineaţă, acel *mail-coach*[2] de la *post-office*. Micul nostru băieţel îl pândea, pe şoseaua care pune în legătură această parte a comitatului cu capitala sa. Când zărea de la distanţă poştalionul, uşor de recunoscut după culoarea-i roşie ca a sângelui de bou, alerga cât îl ţineau picioarele, dar nu ca puştii dând fuga după niscai *coppers*, ci spre a afla dacă nu era vreo scrisoare pe adresa lui Martin Mac Carthy.

Serviciul poştal este admirabil organizat până şi în părţile cele mai lăturalnice ale comitatelor Irlandei. Factorul se opreşte din poartă în poartă ca să primească sau să împartă scrisorile. Pe

---

[1]Abia începând din l870, fermierii nu mai pot fiexpulzaţifără a primi o despăgubire pentru ameliorările aduse pământului. (n.a.).

[2]Mail-coach (engl.) — diligenţa poştei. (n.t.).

câte o bucată de zid, în dreptul unei borne kilometrice, se află cutii, puse în evidenţă de câte o placă din fontă roşie, ba chiar şi saci, aliniaţi de ramurile copacilor şi pe care poştaşul îi ridică în trecere pe-acolo.

Din nefericire, nici o scrisoare de la Pat nu ajungea la ferma Kerwan, nici una expediată de casa Marcuard. De când *Guardian* fusese văzut pentru ultima oară în largul coastelor Australiei, nu se mai primise nici o ştire despre el.

Mama mare suferea foarte mult din această pricină. Pat fusese întotdeauna nepotul ei preferat. Vorbea neîncetat despre dânsul. Era doar foarte bătrână, oare n-avea să-l mai vadă niciodată?... Prichindel se străduia s-o liniştească.

— Se va întoarce, spunea el. Nu-l cunosc şi trebuie să-l cunosc... Nu de alta, dar face parte din familie.

— Şi are să te îndrăgească, la fel cum te iubim noi toţi, i-a răspuns ea.

— Este totuşi frumos să fii marinar, Mamă mare! Ce păcat însă că trebuie să-i părăseşti pe-ai tăi pentru atâta vreme! Nu s-ar putea, dar, să plece pe mare câte o familie întreagă?

— Nu, copilul meu, nu, şi când a plecat Pat, eu m-am întristat foarte tare. Cât sunt de fericiţi aceia care pot să nu se despartă niciodată! „.Băiatul nostru ar fi putut să rămână la fermă... şi-ar fi avut partea lui de muncă, iar noi nu ne-am mai nelinişti atât de mult! El n-a vrut-o...

Arăturile au fost reluate încă din primele zile ale lunii aprilie. Trudă grea, căci pamântul este încă tare acum, încât, pentru a-l putea răsturna cu plugul, a-l strivi cu tăvălugul spre a-l egaliza şi pentru a-l grapa, era nevoie să fie tocmiţi câţiva muncitori cu ziua din afara fermei. Domnul Martin şi cei doi feciori ai săi n-ar fi fost de-ajuns pentru atâta treabă. Într-adevăr, clipele sunt preţioase atunci când ai fost nevoit să aştepţi primăvara ca să semeni. Şi, în plus, mai erau de pus legumele, iar, în ceea ce priveşte cartofii, trebuiau aleşi tuberculii ai căror ,,ochi" pot asigura o recoltă bună.

În acelaşi timp, vitele începeau să fie şi ele scoase din staule. Porcii erau lăsaţi să hălăduiască prin curte şi pe şosea. Vacile, priponite pe pajişti, n-aveau nevoie de cine ştie ce supraveghere. Erau scoase la păscut dimineaţa şi aduse înapoi seara. Mulsul era treaba femeilor. În schimb trebuiau păzite oile, care, hrănite peste iarnă cu paie, varză şi napi, erau scoase la păşunat acum când pe un camp, când pe altul. S-ar fi părut că Prichindel era cum nu se poate mai potrivit să devină păstorul acestei turme.

Martin Mac Carthy nu avea, după cum ştim, decât o sută de oi din rasa aceea bună, scoţiană, cu lâna lungă, mai curând bătând în cenuşiu decât alba, cu botul negru şi cu picioarele de

aceeaşi culoare. Astfel încât, atunci când Prichindel le-a condus pentru prima oară la păşune, la vreun kilometru de fermă, s-a simţit destulde mândru să îndeplinească asemenea slujbă nouă. Această trupă behăitoare ce defila sub ordinele sale, cânele lui, Birk, care aducea în turmă oile rămase în urmă, cei câţiva berbeci ce păşeau în frunte, mieii care se înghesuiau pe lângă mamele lor... câtă răspundere! Dacă vreuna s-ar fi rătăcit!... Dacă lupii ar fi dat târcoale primprejur!... Nu, împreună cu Birk şi cu cuţitul său trecut prin cingătoare, tânărul păstor n-avea a se teme de lupi!

Pornea dis-de-dimineaţă, având cu sine o pâine groasă, un ou fiert tare şi o bucată de slănină ca să aibă ce mânca la prânz, în aşteptarea mesei de seară. Oile, le număra la ieşirea din staul şi le număra iarăşi la întoarcere. Tot astfel şi caprele, pe care tot el le păzea, în timp ce câinii le lăsau să plece şi să vină după pofta lor, când doreau.

În primele zile soarele abia începea să se înalţe pe cer când Prichindel o pornea la drum îndărătul turmei sale. Spre apus încă mai sclipeau câteva stele. Le vedea stingându-se puţin câte puţin, de parcă ar fi suflat vântul peste ele. Atunci, razele solare, fremătând în zori, se strecurau până la dânsul, străpungând cu o scânteiere pietrele şi mănunchiurile de iarbă. El se uita de-a curmezişul câmpiei. Cel mai adesea, domnul Martin şi Murdock împingeau, pe un ogor învecinat, plugul, care lăsa o brazdă dreaptă şi negricioasă în urma lui. Pe alt câmp, Sim azvârlea cu gesturi regulate sămânţa, pe care grapa avea în curând s-o acopere cu un strat subţire de pământ.

Trebuie să reţinem faptul că Prichindel, deşi nu se afla decât la începutul vieţii, era mai înclinat să priceapă partea practică, decât latura ciudată a lucrurilor. El nu se întreba, de pildă, cum poate ieşi un spic dintr-un simplu bob, ci câte boabe poate produce un spic de grâu, de orz sau de ovăz. Şi, la seceriş, îşi făgăduia să le numere, tot astfel cum număra ouăle din curtea de păsări, şi să însemne rezultatul calculelor sale. Asta îi era firea. El, mai curând, ar fi numărat stelele, decât să le admire.

De exemplu, el întâmpina cu bucurie ivirea soarelui, mai puţin pentru lumina, cât pentru căldura ce urma s-o răspândească asupra lumii. Se spune că elefanţii din India salută astrul zilei atunci când se înalţă la orizont, iar Prichindel îi imita, mirându-se că oile sale nu lasă să le scape un lung behăit de recunoştinţă. Nu este el acela care topeşte nămeţii ce acoperă pământul? Atunci, de ce, în miezul zilei, în loc să-l privească în faţă, aceste animale se înghesuie unele în altele, cu capul în jos, astfel încât nu li se mai văd decât spinările, făcând-o, cum se spune, ,,de oaie"? Hotărât lucru, oile sunt nişte nerecunoscătoare!

Arareori se întâmpla ca Prichindel să nu rămână singur pe păşune cea mai mare parte a zilei. Câteodată, totuşi, Murdock sau Sim se opreau în drum, nu spre a-l supraveghea pe păstor, ci din plăcerea de-a schimba câteva cuvinte cu el, ca în familie.

— Ascultă, îl întrebau ei, turma o duce bine şi iarba este deasă, nu-i aşa?...

— Foarte deasă, domnule Murdock.

— Şi oile tale sunt cuminţi?...

— Foarte cuminţi, Sim... întreabă-l şi pe Birk... El nu-i silit niciodată să alerge ca să le muşte!

Birk, deloc frumos, dar foarte inteligent, foarte curajos, ajunsese tovarăşul credincios al lui Prichindel. Ceea ce este sigur e că amândoi tăifăsuiau, împreună, ceasuri în şir. Îşi spuneau lucruri care-i interesau pe amândoi. Atunci când tânărul băiat îl privea în ochi, vorbindu-i, Birk, cu nara-i brună tremurând uşor în capătul nasului său lung, părea să-i adulmece cuvintele. Mişca din coadă parcă flecărind — din coada aceasta care, pe drept cuvânt, a fost numită un ,,semafor portabil". Doi buni prieteni, aproape de aceeaşi vârstă, şi care se înţelegeau de minune unul cu altul.

O dată cu luna mai, câmpiile au înverzit. Pe islazuri se conturau acum smocuri stufoase de sparcetă, de trifoi şi de lucernă. Ce-i drept, pe ogoarele însămânţate cu grâne nu apăruseră încă decât vlăstare subţirele, palide, ca acele firişoare de păr ce se ivesc în creştetul unui copil mic. Prichindel avea poftă să tragă de ele ca să le facă să crească. Şi, într-o zi când domnul Martin venise să-l vadă ce mai face, i-a adus la cunoştinţă faimoasa lui idee.

— Ei, băiatul meu, i-a răspuns fermierul, îţi închipui că, dacă te-ar trage careva de păr, ţi-ar creşte mai repede?... Nu, numai te-ar durea, asta-i tot!

— Atunci, nu trebuie?...

— Nu, nu trebuie să faci rău nimănui, nici măcar plantelor. Aşteaptă să vină vara, lasă natura să lucreze şi toate firele astea verzi vor face spice frumoase, iar noi le vom secera, ca să le luăm boabele şi paiele!

— Credeţi, domnule Martin, că recolta va fi frumoasă anul acesta?

— Da, se anunţă bună! Iarna nu a fost prea aspră şi, de când a venit primăvara, am avut mai multe zile cu soare decât cu ploaie. Deie Domnul să ţină aşa încă trei luni şi recolta va plăti cu vârf şi îndesat taxele şi arenda.

Existau totuşi şi duşmani de care trebuiau să ţină seama. Aceştia erau păsările prădătoare şi hulpave care foiesc la suprafaţa câmpiei irlandeze. Mai treacă-meargă cu rândunelele astea care nu se hrănesc decât cu insecte în timpul şederii lor

de câteva luni pe an! Dar vrăbiile, neruşinate şi lacome, adevăraţi şoareci înaripaţi care atacă grânele şi, mai cu seamă, corbii aceştia ale căror stricăciuni sunt de-a dreptul de neîngăduit, ce de daune mai aduc recoltelor!

Ah, ticăloasele zburătoare, cum îl mai făceau să turbeze de furie pe Prichindel! Şi cum mai păreau că-şi bat joc de dânsul! Când el îşi mâna turma peste păşuni, făcea să se înalţe şiruri negricioase care scoteau croncănituri ascuţite şi zburau cu ghearele atârnând. Erau nişte jivine cu o anvergură uriaşă şi pe care aripile lor puternice le făceau să se îndepărteze iute. Prichindel pornea atunci să le urmărcască şi-l stârnea pe Birk, care-şi spărgea pieptul lătrând. Dar, ce poţi să le faci unor păsări de care nu te poţi apropia? Şi care te sfidează chiar şi de la zece paşi! Apoi fac ,,crrraa... crrraa!" şi norul negru o ia la sănătoasa.

Însă, ceea ce-l înciuda mai tare pe Prichindel, era faptul că sperietorile, aşezate în mijlocul lanurilor de grâu şi de ovăz, nu foloseau la nimic. Sim întocmise nişte manechine cu o înfăţişare straşnică, având braţele întinse, trupurile înveşmântate în zdrenţe şi care se agitau în bătaia vântului. Cu siguranţă, copiilor le-ar fi fost teamă de ele, dar corbii nici nu se sinchiseau. S-ar fi cuvenit poate să fie născocită vreo maşinărie mai înspăimântătoare şi mai zgomotoasă. Iată aşadar ce idee i-a venit eroului nostru după îndelungate chibzuieli. Fără îndoială, manechinul îşi mişcă braţele atunci când briza este puternică, însă el nu vorbeşte, nu strigă: trebuia, făcut ceva ca să strige.

Minunată idee, au recunoscutcu toţii şi, pentru a o aduce la îndeplinire, Sim n-a găsit altceva mai bun decât să fixeze pe capul momâii o hârâitoare, pe care vântul o învârtea cu mare zgomot.

Aş! În primele două zile, când domnii corbi şi-au făcut apariţia, au fost, dacă nu nelinişti ţi, cel puţin miraţi, însă, în cea de-a treia, nici măcar n-au mai luat seama şi Prichindel i-a văzut aterizând liniştiţi pe manechin, a cărui pârâitoare nu se putea lua la întrecere cu croncănitul lor.

,,Hotărât lucru, s-a gândit el, nu e totul perfect pe lumea asta."

Lăsând la o parte asemenea mici necazuri, treburile mergeau bine la ferma Kerwan. Prichindel era cât se poate de fericit. În timpul lungilor seri de iarnă, el făcuse progrese serioase la citit şi la socotit. Iar acum, când se întorcea acasă la sfârşitul zilei, îşi punea contabilitatea în ordine. Ea cuprindea,în afara ouălor de găină, puii din coteţele de găini, înscrişi la data ieşirii lor din găoace şi numerotaţi după specia din care făceau parte. Tot astfel făcea cu purceluşii şi cu iepurii, care alcătuiesc familii

numeroase în Irlanda ca şi în alte ţări. Nu era o sarcină prea uşoară pentru tânărul contabil; dar se ştia că asta îl încântă. Dădea dovadă de un spirit într-atât de ordonat, încât cei ai casei îl încurajau să continue. Şi, în fiecare seară, domnul Martin îi înmâna cuvenita pietricică, pe care el o strecura în oala lui de gresie. Aceste pietricele aveau în ochii săi aceeaşi valoare ca şilingii. La urma urmelor, moneda nu este altceva decât o simplă convenţie. Pe deasupra, în oală se mai găsea şi frumoasa guinee pe care i-o adusese debutul său la teatrul din Limerick şi despre care, din nu ştiu ce simţământ de discreţie, nu le vorbise celor de la fermă. În plus, neavând pe ce s-o cheltuiască, deoarece nu ducea lipsă de nimic, punea mai puţin preţ pe dânsa decât pe micile sale pietricele ce-i dovedeau zelul şi buna purtare.

Întrucât vremea fusese prielnică, pregătirile pentru cositul fânului au început în ultima săptămână din iulie. Recolta părea să fie frumoasă. Toată lumea de la fermă a fost rechiziţionată în acest scop. Erau de cosit vreo cincizcei de acri, treabă pe care au făcut-o Murdock şi Sim, împreună cu doi muncitori zilieri din afară. Femeile le veneau în ajutor, întinzând fânul abia cosit ca să se usuce, înainte de a-l face căpiţe, pentru ca apoi să-l vâre în magazie. Se înţelege că, într-un climat atât de ploios, nu e zi de pierdut şi că, atunci când este timp frumos, trebuie să te grăbeşti să profiţi de el. Poate că Prichindel nu prea şi-a mai văzut de turmă o săptămână întreagă, dornic să le ajute pe Martina şi pe Kitty. Şi cu cât avânt stringea el nutreţul cu grebla, cât de bine se pricepea să-şi înalţe căpiţele!

Astfel s-a scurs anul acela, unul dintre cei mai fericiţi pentru domnul Martin la ferma Kerwan. Trecerea lui n-ar fi lăsat nici un fel de păreri de rău, dacă ar fi adus şi veşti de la Pat. Ai fi zis că prezenţa lui Prichindel le adusese tuturor noroc. Şi, atunci când s-a înfăţişat încasatorul de taxe şi perceptorul de dijme, li s-a achitat întreaga sumă. După iarna care a urmat, lipsită de geruri prea mari şi foarte umedă, a sosit o primăvară timpurie ce a îndreptăţit nădejdile pe care şi le puseseră agricultorii într-însa.

S-au întors cu toţii la muncile câmpului. Prichindel şi-a reînceput lungile zile petrecute în tovărăşia lui Birk şi a oilor sale. A văzut iarăşi păşunile înverzind şi a ascultat din nou foşnetul delicat pe care-l fac grâul, secara şi ovăzul când încep să dea în spic. Şi s-au distrat iarăşi văzând cum vântul mângâie panaşele mătăsoase ale firelor de orz. Iar, după aceea, s-a vorbit în familie despre un alt soi de recoltă aşteptată cu nerăbdare, lucru ce-o făcea să zâmbească pe Mama mare... Da, şi n-au trecut trei luni şi familia Mac Carthy a sporit cu un nou membru, pe care Kitty se pregătise să i-l aducă în dar.

În timpul cositului fânului, tocmai când treaba era în toi, unul dintre zilieri a fost doborât de febră şi nu şi-a mai putut continua munca. Spre a putea fi înlocuit era nevoie să fie căutat vreun cosaş fără lucru, dacă avea să mai fie cu putinţă să se găsească vreunul. Necazul era că domnul Martin şi-ar fi pierdut o jumătate de zi ca să alerge până la parohia Silton şi înapoi. Astfel încât a acceptat cu plăcere atunci când Prichindel s-a oferit să se ducă în locul lui.

Adevărul este că putea să se încreadă în el ca să poarte un mesaj şi să-l transmită destinatarului. Opt kilometri pe un drum pe care îl cunoştea, întrucât îl străbătea în fiecare duminică, iată un lucru departe de a-l stânjeni pe băiatul nostru. Ba chiar îşi propunea să meargă pe jos, deoarece caii şi măgarul erau puşi la cărat nutreţ. Plecând de la fermă dis-de-dimineaţă, el făgăduia să fie înapoi înainte de prânz.

Astfel încât, Prichindel a pornit în zori, cu un pas hotărât, având în buzunar scrisoarea fermierului, pe care trebuia s-o înmâneze hangiului din Silton, iar în desagă, mâncare pentru drum.

Vremea era frumoasă dar răcoroasă, datorită unei brize uşoare ce bătea dinspre răsărit, drept care primii cinci kilometri au fost străbătuţi cu vioiciune.

Nici ţipenie de om pe şosea sau prin casele risipite ici şi colo, deoarece toată lumea era ocupată cu muncile câmpului. Cât vedeai cu ochii, câmpia era plină de căpiţe, ce urmau să fie cărate grabnic în şire.

Într-un loc anume, drumul întâlneşte un codru des, pe care-l înconjoară pe o lungime de mai bine de un kilometru şi jumătate. Prichindel s-a gândit că ar fi mai bine să treacă prin pădure, ca să câştige timp. A pătruns deci în codru, nu fără a fi cuprins de teama aceea, foarte firească de altfel, pe care pădurea o inspiră copiilor — pădurea în care există hoţi, pădurea în care sunt lupi, pădurea în care se petrec toate întâmplările povestite în nopţile de veghe. Nu-i mai puţin adevărat că Paddy, când vine vorba despre lup, se roagă bucuros de toţi sfinţii să-l ţină sănătos şi-l numeşte „naşul său".

Prichindel abia dacă făcuse vreo sută de paşi pe o alee îngustă, că s-a şi oprit la vederea unui om întins la umbra unui copac.

Să fi fost vreun drumeţ care căzuse în acest loc sau pur şi simplu, un trecător ce se odihnea înainte de-a o porni iarăşi la drum?

Prichindel privea neclintit şi, cum omul nu se mişca, a înaintat spre dânsul.

Omul dormea adânc, cu braţele încrucişate la piept, cu pălăria trasă pe ochi. Părea tânăr, de douăzeci şi cinci de ani cel mult.

După cizmele lui pline de pământ, după hainele-i prăfuite, se cunoştea că străbătuse fără îndoială o mare distanţă, urcând pe şoseaua dinspre Tralee.

Însă, ceea ce i-a atras atenţia mai cu seamă lui Prichindel, a fost faptul că drumeţul era de bună-seamă marinar... da, după îmbrăcăminte, ca şi după bagaj, cuprins într-un sac de pânză groasă, gudronată. Pe acest sac era scrisă o adresă, pe care băieţelul nostru a izbutit s-o citească de îndată ce s-a apropiat mai mult.

„Pat, a strigat el, ăsta-i Pat!"

Da, Pat era şi l-ar fi recunoscut numai şi numai după asemănarea cu fraţii lui. Pat de la care nu mai aveau veşti de atâta amar de vreme. Pat, a cărui întoarcere era aşteptată cu atâta nerăbdare!

Şi atunci, Prichindel a fost cât pe ce să-l strige ca să-l trezcască... Dar s-a stăpânit. Tot gândindu-se a priceput că, dacă Pat se ivea din nou la fermă fără ca familia să se aştepte să-l revadă, maică-sa şi mai cu seamă bunică-sa ar fi cuprinse de-o emoţie atât de violentă, încât s-ar putea îmbolnăvi. Nu! Ar fi mai bine să-l înştiinţeze pe domnul Martin... El ar aranja cu duhul blândeţii lucrurile... Cât priveşte comisionul pentru hangiul din Silton, ei bine, are să-l facă mâine... Şi apoi, nu era Pat un muncitor cum nu se poate mai nimerit, un copil al fermei, care valora la fel de mult ca oricare altul?... De altfel, tânărul marinar era obosit, căci părăsise oraşul Tralee la miezul nopţii, după ce ajunsese acolo pe *railway*. De îndată ce va fi în picioare, are să ajungă repede la fermă. Principalul era deci să i-o ia înainte, pentru ca taică-său şi fraţii lui, anunţaţi la vreme, să-i poată ieşi în întâmpinare.

N-avea rost, nu-i aşa, să-i lase pachetul ăsta, ca să-l care pe ultimii cinci kilometri. De ce să nu i-l ducă Prichindel? Nu era oare îndeajuns de puternic ca să-l poarte pe umeri?... În plus, i-ar face atâta plăcere să ia în spinare un sac de marinar... un sac care navigase... Vă daţi seama!

A apucat aşadar sacul de bucla pe care-o făcea sfoara ce-l lega la gură şi, cumpănindu-şi-l bine în spate, s-a avântat în direcţia fermei.

Odată ieşit din pădure, nu avea altceva de făcut decât s-o apuce pe şoseaua care se întindea drept înainte pe distanţă de vreun kilometru.

Dar n-apucase Prichindel să facă nici cinci sute de paşi din drumul spre casă, că a şi auzit nişte strigăte răsunându-i în spate. Pe legea mea, el n-ar fi vrut nici să se oprească, nici să-şi încetinească paşii, ci, dimpotrivă, chiar a încercat să-şi mărească avansul.

Însă, persoana care striga în acelaşi timp alerga.

Era însuşi Pat.

Trezindu-se din somn, nu-şi mai găsise sacul. Furios, dăduse buzna afară din pădure şi văzuse copilul, în timp ce acesta dădea colţul pe şosea.

— Ei, hoţule!... N-ai de gând să te opreşti?

Vă închipuiţi, de bună seamă, că Prichindel n-avea de gând să facă aşa ceva. El alerga cât îl ţineau picioarele, însă, cu sacul acela greu în spate, ar fi fost cu neputinţă să nu fie ajuns din urmă de tânărul marinar, care, se vede treaba, avea picioare de gabier.

— Ah, hoţule, hoţule... N-ai să-mi scapi tu... şi e limpede ce-ai să păţeşti!

Atunci, simţind că Pat nu se mai afla decât la două sute de paşi în urma lui, Prichindel a lăsat sacul să-i cadă şi a spălat putina cu cea mai mare iuţeală.

Pat a cules sacul de pe jos şi şi-a continuat urmărirea.

În sfârşit, ferma li s-a ivit în faţa ochilor chiar în clipa în care Pat, izbutind să-l ajungă din urmă pe copil, îl înşfăcase de gulerul hainei.

Domnul Martin şi copiii săi se aflau atunci în curte, ocupaţi cu descărcarea nutreţului. Ce mai strigăt a putut să le scape, de vreme ce nu luaseră seama să şi-l înfrâneze!

— Pat... fiul meu!

— Frate... frate!

Şi iată-le pe Martina şi pe Kitty, şi iat-o pe Mama mare, dând fuga să-l strângă în braţe pe Pat...

Prichindel rămăsese locului, nemişcat, cu ochii strălucind de bucurie şi se întreba dacă nu se găseşte cineva care să-l mângâie şi pe el.

— Ah... hoţul meu! a strigat atunci Pat.

Totul a fost explicat în numai câteva cuvinte şi Prichindel, năpustindu-se spre Pat, i s-a aruncat de gât, de parcă s-ar fi căţărat pe gabia[1] unei nave.

Capitolul XIII DOUĂ BOTEZURI

Ce bucurie pe alde Mac Carthy! Pat întors acasă, tânărul marinar la ferma Kerwan, familia strânsă iarăşi toată laolaltă, cei trei fraţi adunaţi în jurul aceleiaşi mese. Mama mare împreună cu nepotul ei cel mai drag, Martin şi Martina cu toţi copiii lor!

---

[1]Gabie (fr. gabie) — platformă în formă de coş, fixată pe coloana unui catarg, folosită ca mijloc de observaţie, post de luptă sau loc de manevrare a velelor şi de fixare a şarturilor. (n.t).

Şi apoi, anul se anunţa bun. Recolta era îmbelşugată, iar aceea de cereale nu avea să fie mai mică. Cartofii, sfinţii cartofi, care umpleau brazdele cu tuberculii lor gălbui sau roşietici! Doar ei sunt pâine gata făcută: n-ai decât să-i coci, iar un pic de cenuşă fierbinte poate fi de-ajuns pentru asta, în cea mai simplă vatră. Din capul locului, Martina l-a întrebat pe Pat:

— Te-ai întors pentru un an întreg, fiul meu?

— Nu, mamă, doar pentru şase săptămâni. N-am de gând să mă las de meserie, căci este o meserie bună... Peste şase săptămâni trebuie să mă întorc la Liverpool, unde am să mă îmbarc din nou pe *Guardian*...

— Peste şase săptămâni! a murmurat Mama mare.

— Da, însă în calitate de şef de echipaj de astă dată, şi şeful de echipaj la bordul unei nave este cineva!...

— Bine, Pat, bine! a spus Murdock, strângând cu dragoste mâna fratelui său.

— Dar până în ziua plecării, a reluat tânărul marinar, dacă aveţi nevoie de două braţe vânjoase la fermă, vi le pun la dispoziţie pe ale mele.

— Iată un lucru ce nu se poate refuza, i-a răspuns pe dată domnul Martin.

În ziua aceea, Pat abia făcuse cunoştinţă cu cumnată-sa Kitty, care se căsătorise cu fratele lui după ce se îmbarcase el ultima dată. A fost încântat să întâlnească în persoana ei o femeie atât de desăvârşită, vrednică de Murdock, ba chiar a crezut că-i de datoria lui să-i mulţumească pentru că avea să-i dăruiască un nepot — dacă nu cumva urma să-i facă o nepoată — înainte ca el să se întoarcă la bordul navei. Se bucura mult să devină unchi şi o săruta pe Kitty ca pe o soră ce se ivise pe neaşteptate în timpul îndelungatei sale absenţe.

Desigur, veţi crede cu dragă inimă că Prichindel nu rămăsese nesimţitor în faţa unor asemenea efuziuni. Li se alătura şi el din adâncul sufletului, stând cuminte într-un ungher al sălii celei mari. Însă avea să vină cât de curând şi timpul său. Şi, pe deasupra, oare nu făcea parte din familie? Povestea vieţii sale i-a fost istorisită lui Pat. Bunul băiat a părut foarte înduioşat de cele auzite. Începând din clipa aceea, cei doi au devenit foarte buni prieteni.

— Şi eu, repeta tânărul matelot, eu care-l luasem drept hoţ văzându-l cum fuge cu sacul meu! Într-adevăr, a fost în primejdie să capete câteva palme...

— Oh, palmele dumneavoastră nu mi-ar fi făcut nici un rău, i-a răspuns Prichindel, deoarece nu vă furasem nimic!

Şi, vorbind astfel, s-a uitat la flăcăul acesta viguros, bine făcut, bine clădit, cu înfăţişarea sa hotărâtă, purtarea lui sinceră, figura sa arsă de soare şi de briza mării. Un marinar i

se părea un personaj însemnat... o fiinţă aparte... un domn ce umbla pe apă. Cât de bine pricepea el de ce Pat era preferatul lui Mama mare, care-l ţinea de mână de parcă ar fi vrut să-l împiedice să-şi părăsească familia prea curând!

În această geantă era o adresă

Se înţelege de la sine că, încă din prima oră, Pat îşi spusese povestea, explicase pentru ce nu dăduse de veste atâta timp — atât de multă vreme, încât se crezuse că a dispărut. Şi, de fapt, puţin mai lipsise ca să nu se mai întoarcă niciodată înapoi în ţară. Guardian eşuase pe un banc de nisip într-o insuliţă din părţile sudice ale Oceanului Indian. Acolo, timp de treisprezece luni, naufragiaţii n-au avut alt refugiu decât o insulă pustie, situată în afara rutelor maritime, fără nici o legătură cu restul lumii. În sfârşit, după numeroase strădanii, marinarii au izbutit să-l pună din nou pe *Guardian* pe linia de plutire. Totul fusese salvat — atât nava, cât şi încărcătura. Iar Pat se remarcase într-atâta prin zelul şi curajul său, încât, la propunerca căpitanului, casa Marcuard din Liverpool hotărâse să-l îmbarce dinnou în calitate de şef de echipaj pentru viitoarea cursă în Pacific. Lucrurile mergeau, aşadar, cât se poate de bine.

Încă de a doua zi, toată lumea de la ferma Kerwan s-a pus iarăşi pe treabă şi s-a văzut de îndată că zilierul bolnav avea să fie înlocuit de un muncitor straşnic.

O dată cu sosirea lunii septembrie, secerişul era în toi. Iar dacă la grâu producţia rămânea, ca de obicei, destul de slabă, cel puţin secara, orzul şi ovăzul dăduseră o recoltă îmbelşugată. Anul acesta l878 era, în chip de netăgăduit, un an rodnic. Încasatorul de arenzi putea să se prezinte chiar şi înainte de Crăciun, dacă era grăbit. Avea să fie plătit cu bani buni şi sunători, iar procurarea de rezerve urma să rămână pentru la iarnă. Nu-i mai puţin adevărat că Martin Mac Carthy nu izbutea câtuşi de puţin să-şi sporească economiile; el trăia numai de pe urma muncii sale, care îi asigura prezentul, însă nu şi viitorul. Ah, viitorul fermierilor arendaşi din Irlanda, veşnic la cheremul capriciilor vremii! Acest lucru îl preocupa fără încetare pe Murdock. Astfel încât nu înceta să-i sporească ura împotriva unei asemenea stări sociale, care nu va lua sfârşit decât o dată cu abolirea sistemului landlorzilor şi cu înapoierea pământului acelora ce-l cultivă prin plata lui eşalonată.

«Trebuie să avem încredere!" îi tot repeta Kitty.

Şi Murdock se uita la dânsa fără să-i răspundă.

În cea de a noua zi a aceleiaşi luni, evenimentul aşteptat cu atâta nerăbdare a adus mare bucurie la ferma Kerwan. Kitty, care nu stătuse decât foarte puţină vreme la pat, a adus pe lume o fetiţă. Ce încântare pentru toată lumea! Acest copilaş a fost întâmpinat întocmai ca un înger ce-ar fi pătruns, bătând din aripi, pe fereastra sălii celei mari. Mama mare şi Martina şi-l smulgeau una alteia din braţe.

Pe chipul lui Murdock s-a întipărit un zâmbet de fericire atunci când şi-a îmbrăţişat copilul. Cei doi fraţi ai săi îşi priveau nepoata cu adoraţie. Nu era oare dânsa primul fruct pe care-l

dădea ramura principală a arborelui familiei, ramura Kitty-Murdock, aşteptând ca şi celelalte două să binevoiască a produce aşijderea? Şi să ne mai mirăm atunci că tânăra mamă a fost felicitată, răsfăţată, înconjurată cu tot soiul de îngrijiri! Şi ce de lacrimi de înduioşare n-au mai curs!.,. Ai fi zis că locuinţa fusese pustie înainte de naşterea acestei mici fiinţe!

Cât despre băieţelul nostru, niciodată nu mai fusese atât de emoţionat ca în clipa în care i s-a îngăduit să-i dea o sărutare noii născute.

Nimeni nu se îndoia că această naştere trebuia să dea ocazia unei adevărate sărbători, de îndată ce Kitty ar fi putut să ia şi dânsa parte. Şi fapt este că nici n-a întârziat câtuşi de puţin. De altminteri, programul avea să fie foarte simplu. După ceremonia botezului, oficiată la biserica din Silton, preotul şi câţiva prieteni ai domnului Martin, o jumătate de duzină de mici arendaşi de prin împrejurimi, care nu pregetau să vină de la patru-cinci kilometri, s-au strâns la fermă. Îi aştepta un dejun îmbelşugat şi delicios. Oamenii aceia cumsecade erau încântaţi să împărtăşească bucuria acestei familii cinstite,la un banchet prietenesc. Şi, ceea ce-i făcea pe-ai casei îndeosebi fericiţi era faptul că Pat lua parte la petrecere, întrucât plecarea lui la Liverpool nu urma să aibă loc decât către sfârşitul lunii septembrie. Hotărât lucru, zeiţa Lucina care veghează asupra naşterilor, aranjase împrejurările cum se cuvine şi ar fi meritat să i se aprindă o lumânare dacă n-ar fi fost — ce îngrozitor! — de origine păgână.

Dar, mai întâi şi mai întâi trebuia hotărât ceva foarte important, ce nume să i se dea copilului?

Mama mare a propus să i se spună Jenny şi, în această privinţă, n-au existat nici un fel de dificultăţi ca, de altfel, nici în aceea a alegerii unei naşe. Toată lumea era atât de sigură că i-ar face plăcere bătrânei dacă i s-ar propune aşa ceva, încât s-a căzut numaidecât de acord. Ce-i drept, patru generaţii o despărţeau pe străbunică de strănepoată şi, fără îndoială că este mai bine ca o fină să poată conta pe naşa ei, cel puţin în timpul copilăriei. Însă, în atare caz, era o chestiune de simţăminte care trebuiau să aibă întâietate asupra tuturor celorlalte lucruri: ar fi fost parcă o ocazie pentru bătrâna femeie de a-şi regăsi maternitatea şi lacrimi de înduioşare i-au scăldat obrajii atunci când, cu oarecare solemnitate, i s-a făcut propunerea.

Şi naşul?... Ah, aici e aici! Iată ceva care n-are să meargă la fel de repede. Un străin?... Nici nu putea fi vorba de asta, deoarece existau în casă doi fraţi, cu alte cuvinte doi unchi, Pat şi Sim, care cereau insistent să li se facă cinstea de-a fi naşi. Totuşi, să-l fi ales pe unul, ar fi însemnat să-l nemulţumeşti pe

celălalt. Fără îndoială că Pat, mai mare decât Sim, s-ar fi putut folosi de dreptul lui în această împrejurare, însă el era matelot, sortit să-şi petreacă pe mare cea mai mare parte a existenţei sale. Cum i-ar fi fost cu putinţă să vegheze asupra micuţeilui fine?... A priceput dar acest lucru, oricâtă mâhnire i-a pricinuit, astfel încât alegerea urma să cadă asupra lui Sim.

Or, iată că Mama mare a avut o idee care, mai întâi, a stârnit uimire. Oricum, dânsa avea dreptul să aleagă un naş pe placul său. Ei bine, ea l-a numit pe Prichindel.

Cum adică! Acest copil găsit, orfanul ăsta căruia nu i s-a cunoscut niciodată familia să fie naş?...

Se putea oare admite aşa ceva?... Fără îndoială, se ştia că este inteligent, harnic, devotat... El era iubit, stimat, apreciat de toţi cei de la fermă... Dar, în sfârşit... Prichindel!... Şi, pe deasupra, puştiul nu avea încă decât şapte ani şi jumătate, ceea ce înseamnă o vârstă cam mică pentru un naş.

— Ce contează, a făcut Mama mare, el are prea puţin, în schimb eu am prea mult... Are să se compenseze.

Într-adevăr, dacă naşul nu avea încă opt ani, naşa împlinise şaptezeci şi şase — adică optzeci şi patru de ani la un loc... Iar Mama mare afirma că asta nu însemna decât patruzeci şi doi pentru fiecare...

Pat își spusese povestea

— Tocmai în puterea vârstei, a adăugat dânsa.

Dar, după cum vă daţi seama, oricât ar fi dorit ceilalţi să-i fie bătrânei pe plac, se cădea ca propunerca să fie judecată cu toată chibzuinţa. Tânăra mamă, când i s-a cerut părerea, n-a văzut în asta nici un neajuns, căci ea îi vădise lui Prichindel o dragoste aproape maternă. Însă domnul Martin şi Martina s-au arătat destul de nehotărâţi, întrucât nu izbutiseră să afle nimic în privinţa stării civile a copilului, cules din cimitirul oraşului Limerick şi care nu-şi cunoscuse niciodată părinţii.

Între timp, a intervenit Murdock şi a lămurit problema. Inteligenţa lui Prichindel, cu mult deasupra vârstei sale, judecata lui serioasă, silinţa pe care o punea în tot ce făcea şi ceea ce desluşea limpede pe chipul lui, adică faptul că avea să-şi croiască un drum în viaţă, au fost motivele ce l-au hotărât să limpezească lucrurile.

— Vrei? l-a întrebat el.

— Da, domnule Murdock, a făcut Prichindel.

Şi i-a dat răspunsul pe un ton atât de hotărât, încât cu toţii au fost mişcaţi. Avea, fără îndoială, simţământul responsabilităţii pentru viitorul finei sale, pe care şi-l asuma din toată inima.

La 26 septembrie, încă din zori, fiecare era pregătit pentru ceremonie. Îşi puseseră cu toţii hainele de duminică şi, femeile în droşcă, bărbaţii pe jos, s-au îndreptat plini de voioşie spre parohia Silton.

Însă, de îndată ce au păşit în biserică, s-a ivit o complicaţie, o dificultate la care nimeni nu se gândise până atunci. A descoperit-o preotul paroh.

În clipa când acesta a întrebat ce naş aleseseră pentru noul-născut, Murdock i-a răspuns:

— Prichindel.

— Şi ce vârstă are?...

— Şapte ani şi jumătate.

— Şapte ani şi jumătate?... Este cam prea tânăr... Totuşi, n-ar fi nici o piedică. Dar, spuneţi-mi, presupun că mai are şi alt nume în afară de Prichindel?

— Părinte, noi altul nu-i ştim, i-a răspuns Mama mare.

— Nu-i ştiţi alt nume? a replicat preotul. Şi, adresându-se băieţelului, l-a întrebat:

— Tu trebuie să ai un nume de botez, nu?

— Nu am, părinte.

— Ei, asta-i, copilul meu, nu cumva, din întâmplare, tu n-ai fost niciodată botezat?

Indiferent dacă din întâmplare sau altcumva, un lucru este sigur — că Prichindel se afla în imposibilitatea de-a da vreo informaţie cât de mică asupra acestui subiect. N-avea nici un fel de amintire cu privire la ceremonia botezului. Ne-am putea

chiar mira de faptul că familia Mac Carthy, atât de religioasă îndeobşte şi ţinând toate regulile bisericii catolice, nu se preocupase până atunci de asemenea problemă.

Adevărul este că nimănui nu-i trecuse prin cap această idee.

Prichindel, închipuindu-şi că era vorba despre o piedică de netrecut pentru a putea deveni naşul lui Jenny, se tulburase din cale-afară şi era foarte ruşinat. Însă, atunci, Murdock a strigat:

— Ei, păi dacă nu a fost botezat, părinte, să fie botezat acum!

— Dar dacă o fi mai fost... a băgat de seamă Mama mare.

— Ei bine, are să fie de două ori mai creştin! a strigat Sim. Botezaţi-l pe el înaintea micuţei...

— De fapt, de ce nu? i-a răspuns preotul.

— Atunci, va putea să fie naş?

— De bună seamă.

— Şi nu este nici o oprelişte ca amândouă botezurile să se facă unul după altul?... a întrebat Kitty.

— Nu văd nici o dificultate, i-a răspuns, dacă Prichindel îşi găseşte un naş şi o naşă pentru sine însuşi.

— Am să-i fiu eu naş, a spus domnul Martin.

— Şi cu mine, a adăugat Martina.

Ah, vă închipuiţi cât de fericit a fost Prichindel la gândul că legătura dintre el şi familia lui adoptivă are si fie şi mai strânsă!

— Mulţumesc... vă mulţumesc! repeta el, sărutând mâinile bunicii, ale lui Kitty şi ale Martinei.

Şi, întrucât avea nevoie de un nume de botez, i-a fost dat acela de Edit, care era sfântul din calendar în ziua aceea.

Edit? Fie! Dar, după toate aparenţele, pe dânsul avea să-l cheme şi mai departe tot Prichindel... Numele acesta i se potrivea atât de bine şi lumea se obişnuise într-atâta cu el!

Tânărul naş a fost aşadar mai întâi botezat; apoi, ceremonia odată terminată, Mama mare şi el au ţinut deasupra cristelniţei copilul, care a fost botezat creştineşte şi după toate regulile cu numele Jenny, după dorinţa naşei mele.

De îndată, clopotele au început să răspândească sunetele cele mai voioase din parohie, petardele să pocnească la ieşirea din biserică, iar mărunţii *coppers* să plouă peste capetele puştilor din ţinut... Doamne, şi câţi mai erau dinaintea tindei! Ai fi crezut că toţi sărmanii din comitat îşi dăduseră întâlnire în piaţa din Silton.

Dragă Prichindel, ţi-ai fi putut închipui vreodată că va sosi ziua în care ai să figurezi în primul rând într-o împrejurare atât de solemnă?

Întoarcerea la fermă s-a făcut în pas vioi, cu preotul în frunte şi cu invitaţi — vreo cincisprezece vecini şi vecine. Cu toţii au luat loc în faţa mesei întinse în sala cea mare, ţinută sub

supraveghere de o desăvârşită bucătărească, pe care domnul Martin o adusese de la Tralee.

Se înţelege de la sine că bucatele pregătite pentru acest ospăţ de neuitat erau toate făcute din proviziile fermei. Nimic nu venea din afară — nici pulpele de miel fript stropite cu zeamă dreasă cu mirodenii, nici puii scăldaţi într-un sos alb cu verdeţuri, nici jamboanele, a căror grăsime delicioasă se revărsa peste marginile farfuriilor, nici ostropelul de iepure în sos de vin alb, nici chiar somonii şi ştiucile, deoarece peştii fuseseră prinşi în apele râului Cashen în timpul fluxului.

De prisos să mai adăugăm că, în carnetul lui Prichindel, toate aceste îmbelşugate feluri de mâncare erau înscrise la coloana „ieşiri" şi că, astfel, contabilitatea lui era în cea mai bună rânduială. Putea aşadar să mănânce cu

Era o grămadă de oameni în fața porții

inima împăcată şi să bea aşijderea. De altmineri, erau de faţă vlăjgani vânjoşi ce-i dădeau exemplu, oameni cu stomacuri viguroase, pe care obârşia bucatelor nu-i nelinişteşte atâta vreme cât ele se găsesc din belşug. Nu! N-a rămas nici urmă din acest dejun ce putea ţine loc şi de cină — nici din cele trei rânduri de feluri de mâncare, nici din desert, în ciuda faptului că fusese servit un uriaş *plum-pudding* (budincă de prune) cu orez şi că mai fusese câte o tartină de coacăze de persoană, însoţită de legături de ţelină crudă.

Tot astfel şi cu vinul de ghimber, cu berea *stout* şi *porter*, cu *soda*, cu *usquebaugh* care este un soi de whisky şi cu *brandy*, cu ginul ca şi, cu grogul, preparat după faimoasa reţetă *hot*, *strong* and *plenty*, adică fierbinte, tare şi mult. Se găsea acolo cu ce săvâri sub masă pe cei mai oţeliţi băutori de provincie. Astfel încât, spre sfârşitul prânzului, care a durat trei ceasuri bune, ochii tuturor ardeau ca jăratecul şi obrajii le erau roşii precum cărbunii aprinşi. Fără îndoială că erau cumpătaţi cei din familia Mac Carthy... Ei nu umblau prin „cârciumile de eter" rezervate catolicilor, din dispreţ pentru „cârciumile de alcool" rezervate protestanţilor. Şi, de altfel, nu există oare îngăduinţă pentru o zi de botez, iar preotul nu se găsea acolo tocmai ca să-i ierte pe păcătoşi?

Cu toate acestea, domnul Martin îşi supraveghea atent musafirii şi îşi găsise un ajutor destul de neprevăzut în Pat, cel de-al doilea fecior al său, care devenise cumpătat, în timp ce frate-său Sim parcă începuse niţel să se scrântească la cap.

Şi, cum un fermier de prin împrejurimi găsise cu cale să se minuneze că un matelot este atât de cumpănit la băutură, tânărul marinar i-a răspuns:

— Asta pentru că ştiu povestea lui John Playne!

— Povestea lui John Playne?... au strigat mai multe glasuri.

— Povestea sau balada, după cum vă e pe plac.

— Ei bine, cântă-ne-o şi nouă, Pat, a spus preotul, pe care această mică diversiune nu-l supăra câtuşi de puţin.

— Dar să ştiţi că este tristă... şi lungă de nu se mai sfârşeşte.

— Haide, totuşi, băiatul meu... Avem tot timpul să te ascultăm până la capăt! Atunci Pat a început să intoneze jelania cu un glas atât de emoţionant, încât lui Prichindel i se părea că aude întreg oceanul cântând prin gura lui.

Jeluire pentru John Playne

I

John Playne, de mă-ţi credea,
E cherchelit de tot;

El n-a-ncetat să bea
Pân’ n-a căzut beat mort.

Căci două ore-a stat —
În crâşmă, şi-a băut
Pân’ ce şi-a terminat
Toţi banii ce-a avut.

Ei şi? La pescuit
Îi va redobândi;
Beţivul înrăit
Din nou i-o cheltui.

La cei pescari din Kromer
Năravul e mai tare,
Chiar de-s bărbaţi de fier...
Haide, John Playne, pe mare!

— Bun, iată-l acum afară din cârciumă! a strigat Sim.

— Grea lovitură pentru un băutor! a adăugat fermierul cel gros.

— Lasă-l, c-a băut destul! a băgat de seamă domnul Martin.

— Prea mult, chiar! a spus preotul.

Şi Pat a continuat să cânte:

Trage-o bluză vătuită,
Cizmele, o glugă groasă
Şi mantaua-iceruită
Că-i vremea geroasă.

După asta, el ridică
Trudnic, arborele mare;
De strădanii nu-i e frică,
John e-ndemânatic, tare.

Apoi, trage de-o parâmă
Să înalţe, iarăşi focul;
Se-ncordează, se dărâmă
Pânza grea îşi reia locul.

II

Hai, scoate vasu-n larg
Cu botul lui avan,
Cu pânzeşi catarg,
Cu numele Cavan.

Deci, John să se grăbească
Să urce iar la bord.
Şalupa pescărească
De mult ieşi din port.

Căci marea-i schimbăcioasă
Şi scade mai demult.
Refluxul mai durează
Un ceas-două, cel mult.

— Mai mult ca sigur că i se va întâmpla o nenorocire, din vina lui! a spus Mama mare.

— Cu atât mai rău pentru el, i-a replicat parohul.

Pat a reluat numaidecât balada:

III

Ceru-i vânăt, noaptea-ntunecoasă,
Vântul, ca un corb de pradă
Peste nava lui selasă...
John,cu ochi ca de iscoadă

Cată, mai aproape încă...
Ce aude, ce-l deşteaptă?
Iată-l, s-a izbit de-o stâncă...
Vai de el de mai aşteaptă!

Vasul său se clatină —
Valul greu nu doarme
Şi o hulă mai haină
Ar putea să-l sfarme.

John Playne bombăne şi-njură
Printre dinţi, pe drum;
E o-ntreagă tevatură
Să se-mbarce-acum.

Sughiţând, se echipează
Cu mişcări hai-hui;
Pipa şi-o aprinde, trează,
Cu bricheta lui.

În sfârşit, desface-amara
Şi-o aruncă la pământ;
Mâna-i strânge-acuma bara

Şi-i dă navei drumu-n vânt.

Dar, în drept la Drumul Crucii
Când beţivul a trecut
Nu se poate, bată-l cucii.
Cred c-o cruce şi-a făcut.

— Un irlandez trebuie întotdeauna să se închine, observă Murdock cu gravitate.

— Chiar şi când e băut, răspunde Martina.

— Dumnezeu să-l aibă în pază! adaugă preotul.

Şi Pat îşi reia jeluirea:

IV

Golful are două mile
Până-n bancul de nisip.
Treceri foarte dificile,
Şerpuite-n fel şi chip.

Este ca un labirint
Unde, chiar în plină zi.
Drumul nu e un alint
Tot curajul de-a-i găsi.

John stă la postul lui, neabătut,
Cu mâna viguroasă, ochiul sigur;
El ştie doar ce are de făcut
Şi seîndreaptă, fără înconjur

Spre capul ce-l vezi apărând
În josul vechiului fanal;
Acolo, curentul apei-i mai bland
Decât de-a dreptul prin şenal.

John desfăşoară pânzele toate
Le dezleagă dintr-o dat'
Şi acum, făr-a se-abate
Duce nava, ne-nfricat.

Iată şi mareea scade-aici
Iar John Playne e în acest
Loc unde trec, amici,
Vânturile dinspre Nord-Est.

Loc uşor de cunoscut,

Căci se află, ştie-oricare.
Und' se-nfige, la-nceput.
Bancul de nisip în mare.

Şi acum, fixându-şişcota
Pe tachetu-i greu, de ferării,
John poate s-ajungă flota;
John Playne este-n largul mării.

În largul mării! se gândea Prichindel. Cât de frumos trebuie să fie când te afli acolo!

V

În faţă se cască hăul,
Gol negru şi fioros
Şi doar, palid, fulgerul
Îl face mai luminos!

Cu o furie turbată
Vântul bubuie-n tării;
Furtuna o să-l abată
Până la nivelul mării

Şi, într-adevăr, rafala
Se dezlănţuie în aer
Şi,până-ce valul mării spală,
Ea din cer coboară, caer.

Pat se oprise singur din cântat. De data aceasta, nimeni n-a mai făcut nici o observaţie. Fiecare asculta cu atenţie, de parcă furtuna pomenită în baladă ar fi vuit pe deasupra fermei Kerwan, preschimbată ca prin farmec în corabia lui John Playne.

VI

Dar John are o idee,
Să depăşească vântul
Măcar cu o bordee
Cum făcusc ani de-a rândul.

Cu toate pânzeleîn vânt
Deşi acesta suflă, rece,
El le-a întins, din jos, cu-avânt
Şi vasul mai aproape trece.

Iar dacă straşnica furtună
Seînteţeşteşi mai tare,
El cu munca se răzbună…
Şi lasă tot năvodu-n mare.

Şi acum cu lanţu-ntins
Ancora fiind în apă
Şi cu năvodul destins,
Nava lui John nu mai scapă.
Ştie orice marinar încercat
Că un vas gonind pe-ancoră,
Ambardeea nu-l abate niciodat
Chiar de nu-l cârmeşti la proră...

Însă şi cu capul greu
Şi cu ochi cătând cruciş,
John ar bea mereu, mereu…
Deci, ia plosca fără ocoliş.

O desface şi-o duce la gură.
O stoarce, o răsuceşte,
Golind-o de băutură;
Pe-o bancă sc culcuşeşte.

El doarme, cu burta plină
De gin şi rachiu de vin;
Nu mai e John Playne de vină;
Vai,el este John cel plin!

— Nesocotitul! a strigat domnul Martin.

— Se zice că există un Dumnezeu al beţivilor, a băgat de seamă, cu un aer firesc, Sim.

— Cât de ocupat trebuie să mai fie! i-a răspuns, prompt, Martina.

— O să vedem îndată! a replicat preotul. Continuă, Pat.

VII

Dimineaţa, timp frumos
Cerul e spălat de nori:
Străluceşte luminos
Soarele, încă din zori.

Şi cum se uită de uşor
De primejdii, ca de-un val;

Toţi pescarii îi dau zor,
Fluxul să-i ducă la mal

Fiecare vas grăbeşte;
Iată-le, bord lângă bord.
Ca-n regată se grăbeşte,
Toată lumea, către port.

— Şi John Playne? a întrebat Prichindel, foarte neliniştit de soarta beţivului care a adormit, trăgând după el năvodul.
— Ai răbdare,i-a răspuns domnul Martin.
— Mă tem pentru dânsul, a adăugat Mama mare.

VIII

Dar iată, ce se petrece?
Primul vas iese din rând —
Parcă n-ar mai vrea să plece —
Şi se-ntoarce iar în vânt

Acelea ce-i vin din spate
Manevrează în tăcere;
Îl urmează iarăşi, toate
Fără gând de-ntoarcere.

Noaptea ce s-o fi-ntâmplat?
În furtună, nu cumva
Vreo nav-a naufragiat?
Da! Iată-i acum epava!

Se grăbesc, toţi pe potrivă..
Un vas, profilat pe cer
Este singur, în derivă
Răsturnat, cu chila-n aer.

— Răsturnat! a strigat Prichindel.
— Răsturnat! a repetat Mama mare.

IX

Iute, că e iar de muncă!
Năvodul trebuie săltat.
Ochi cu ochi, din mare-adâncă
Şi la bord iar ridicat.

Îl apucă,îl agaţă

Şi cu scripeţi îl aburcă;
El se urcă,el se-nalţă;
Iată, un cadavru-l spurcă!

Iar epava cea umană
Smulsă mării cu braţ de fier
E John Playne, de bună seamă,
E pescarul din Kromer.

X

Vasul său, ce mai năpastă,
Pe seama lui l-a lăsat;
Prins de vântul dintr-o coastă
Acesta s-a răsturnat.

E uşor de priceput
Cum beţivul cel nărod,
John Playne însuşi a căzut
În al său propriu năvod.

Ce privelişte urâtă
Când pe puntee urcat:
Cu toată apa băută
El pare că-i iarăşi beat!

— Nenorocitul! a făcut Martina.
— Să ne rugăm pentru dânsul! a spus Mama mare.

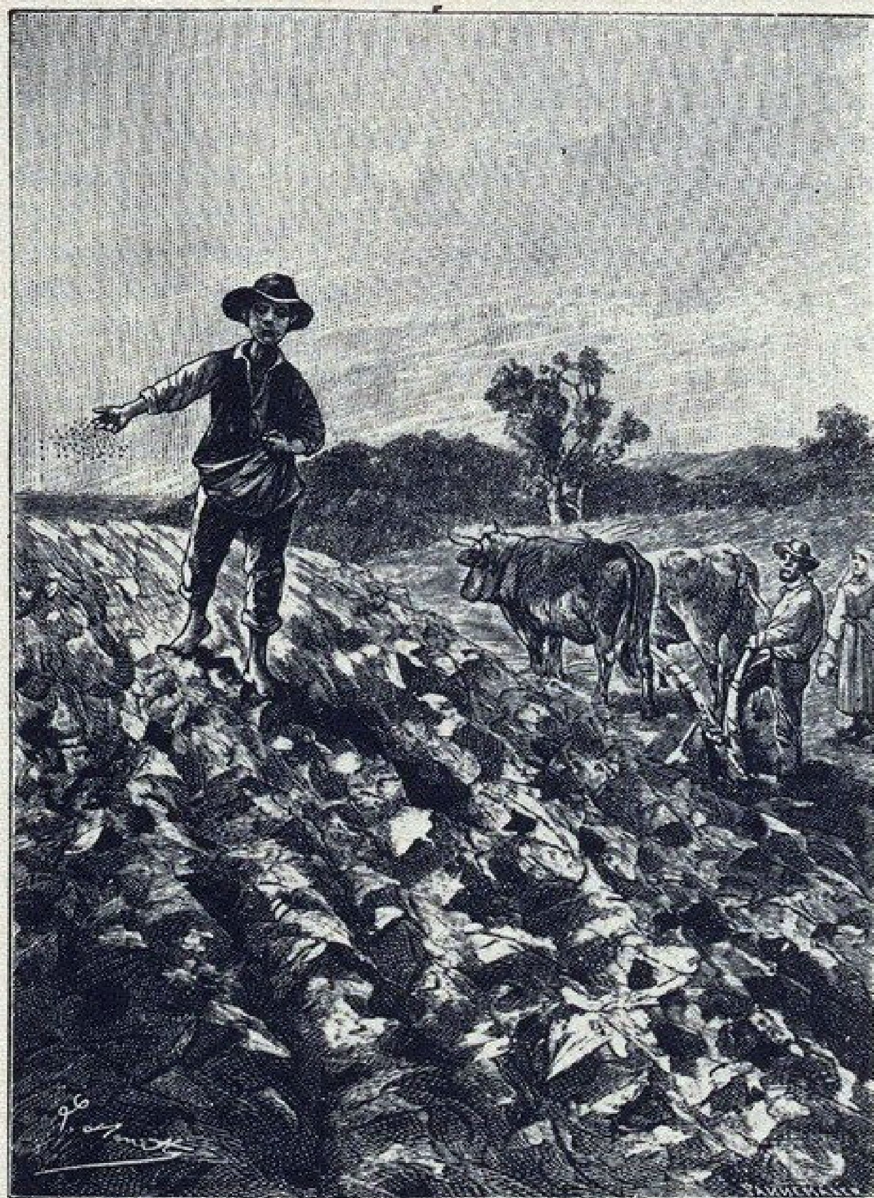
Hai pescari, fără folos
Treaba să ne-o terminăm:
Pe beţivul ticălos
Să mergem să-l îngropăm.

Şi, de vreţi, mă credeţi încă,
Să cătaţi un loc, aşa,
Groapa i-o săpaţi adâncă,
John să nu mai poată bea!

John cel din Kromer s-a dus
John Playne, cu braţul tare;
Însă mareea e sus
Haidem, pescari, pe mare!

Glasul lui Pat răsuna ca o trâmbiţă atunci când rostea versurile de pe urmă ale jeluirii. Iar comesenii au fost atât de mişcaţi, încât s-au mulţumit să mai tragă câte o singură duşcă în sănătateafiecăreia dintre gazde — ceea ce n-a însemnat mai mult de zece pahare bune... Şi şi-au luat rămas bun, cu făgăduiala că n-au să-l imite niciodată pe John Playne — nici măcar pe pământ.

Îl puteai vedea pe Prichindel aruncînd seminţe

Capitolul XIV ŞI ÎNCĂ NU ÎMPLINISE NOUĂ ANI...

După ce a trecut ziua aceea mare, toată lumea de la fermă s-a întors la muncile câmpului. S-a muncit mult, pe rupte. Cu siguranţă, Pat nu şi-a dat deloc seama că venise în concediu de odihnă. Şi cu cât avânt îşi ajuta el tatăl şi fraţii! Mateloţii sunt, într-adevăr, truditori neînfricaţi, chiar şi atunci când nu se găsesc pe mare. Pat sosise în toiul secerişului, după care a urmat strânsul legumelor. Ne luăm îngăduinţa să spunem că el s-a „zgâlţâit" ca un gabier la vela trincă — expresie de care însuşi s-a folosit şi a fost nevoit să i-o explice lui Prichindel. Ştim că acesta nu era niciodată împăcat cu sine atâta vreme cât nu i se arătau motivele oricărui lucru. Nu se dezlipea de Pat care se împrietenise cu dânsul — prietenia unui marinar faţă de musul său.Îndată ce se isprăvea ziua de muncă, în timp ce toată lumea era strânsă în jurul mesei de seară, ce bucurie simţea Prichindel să-l asculte pe tânărul matelot istorisindu-şi călătoriile, incidentele la care luase parte, furtunile ce le avusese de îndurat *Guardian*, cursele frumoase şi rapide ale navelor peste mări şi oceane! Însă ceea ce îl interesa mai cu seamă erau bogatele încărcături aducătoare de venit, purtate în contul casei Marcuard, îmbarcarea mărfurilor pe velierul cu trei catarge, plecat la drum cu destinaţia Europa. Fără nici o îndoială că aceste probleme de comerţ îi atingeau spiritul practic. După părerea lui, armatorul îl depăşea ca importanţă pe căpitanul vasului.

— Atunci, îi întreba el pe Pat, asta se numeşte negoţ?

— Da, se îmbarcă produsele care se fabrică într-o ţară şi ele urmează a fi vândute într-o ţară unde acestea nu se fabrică...

— Mai scump decât au fost cumpărate?

— Bineînţeles... ca să poţi scoate câştig de pe urma lor. Apoi, se importă produse din alte ţinuturi, ca să le vinzi din nou...

— Întotdeauna mai scump, Pat?

— Da, întotdeauna mai scump... atunci când se poate!

Să nu-ţi vină să crezi că Prichindel i-a pus asemenea întrebări de sute de ori lui Pat în timpul şederii acestuia la ferma Kerwan! Din nefericire însă şi spre marea mâhnire a tuturor, a sosit clipa când Pat s-a văzut nevoit să-i părăsească şi să se întoarcă la Liverpool.

30 septembrie a fost ziua despărţirii. Pat avea să-şi ia rămas bun de la toţi cei ce-l iubeau. Câtă vreme urma să mai treacă fără să-i revadă? Nimeni nu putea şti. Însă el a făgăduit să scrie, şi încă des. Cu câtă emoţie l-a îmbrăţişat toată lumea pe bunul băiat! Mama mare era şi dânsa de faţă, plângând! Avea

oare s-o mai regăsească la întoarcere, în faţa vetrei, cu furca-n brâu, în mijlocul copiilor ei, sărmana femeie atât de bătrână? Cel puţin o lăsa într-o bună stare a sănătăţii, ca pe toţi membrii familiei de altfel. În plus, anul fusese favorabil agricultorilor din comitat. Nu exista nici o temere pentru iarna care începea să se facă simţită. Astfel încât, Pat i-a spus fratelui său mai mare:

— Aş vrea să te ştiu mai puţin îngrijorat, Murdock. Cu curaj şi cu voinţă ieşi cu bine din orice împrejurare...

— Da, Pat... dacă norocul este de partea ta, însă nu poţi să-i comanzi norocului. Vezi tu, frate, să munceşti fără încetare pe o bucată de pământ care nu este altău, care nu va deveni niciodată al tău şi, pe deasupra, să fii la cheremul unei recolte proaste, nici curajul şi nici voinţa nu pot rezolva nimic!

Pat nu prea ştia ce să-i răspundă fratelui său mai mare şi, cu toate acestea când i-a strâns ultima oară mâna, i-a şoptit:

— Fii încrezător!

Tânărul marinar a fost condus până la Tralee cu brişca. Era însoţit de tatăl său, de fraţii lui şi de Prichindel, care şi-a avut şi el partea de afectuoase cuvinte de despărţire. Trenul urma să-l ducă până la Dublin, de unde pachebotul avea să-l transporte la Liverpool.

Mai era încă multă treabă de făcut la fermă pentru săptămânile următoare. Recolta odată strânsă în hambare, venise momentul să fie îmblătită şi, după aceea, domnul Martin a trebuit să bată pieţele ca să-şi vândă produsele, nemaipăstrând decât boabele pentru sământă.

Aceste vânzări îl interesau pe băiatul nostru în cel mai înalt grad. Astfel încât, fermierul îl lua mereu cu sine. Să nu-l acuzaţi pe acest copil de opt ani că era aprig la câştig. Nu! Aşa îi era firea şi instinctul îl împingea către negoţ. În rest, se mulţumea cu pietricica pe care Martin Mac Carthy i-o înmâna în fiecare seară şi el se felicita văzând cum îi sporeşte comoara. Vom face, de altfel, observaţia că dorinţa de profit este înnăscută la naţia irlandeză. Locuitorilor din Verdele Erin le place să agonisească bani, cu condiţia — totuşi — de a şi-i fi câştigat în mod cinstit. Iar atunci când fermierul încheia o afacere bună în piaţa din Tralee sau din târguşoarele învecinate. Prichindel se arăta aşa de fericit, de parcă ar fi făcut-o spre profitul lui.

Lunile octombrie, noiembrie şi decembrie s-au scurs în condiţii destul de bune. Muncile câmpului erau de multă vreme încheiate atunci când perceptorul de arenzi s-a înfăţişat, în ajunul Crăciunului, la Kerwan. Banii erau pregătiţi; însă, odată schimbaţi contra unei chitanţe în bună regulă, nu mai rămânea nici o para chioară la fermă. De aceea, nedorind să vadă cum se duc aceşti bani, smulşi cu atâta greutate de pe pământul altuia, Murdock se grăbise să iasă de cum dăduse cu ochii de

încasator. Nu era nimic altceva decât îngrijorarea pentru ziua de mâine. Însă, din fericire, pentru iarnă erau asiguraţi, iar rezervele le îngăduiau să reînceapă arăturile de primăvară fără cheltuieli suplimentare.

O dată cu sosirea noului an, s-au pornit nişte geruri straşnice. Nimeni nu mai părăsea acum ferma. Ce-i drept, înăuntru rămăsese destul de lucru. Nu era de făcut mâncare şi nu trebuiau îngrijite animalele? Prichindel avea în seamă mai cu deosebire curtea păsărilor şi se putea pune bază pe dânsul. Găinile şi puii erau, pe cât de bine îngrijiţi, pe atât de meticulos număraţi. Între timp, el nu uita că mai are şi o fină. De câtă bucurie era cuprins atunci când o ţinea pe Jenny în braţe, o făcea să surâdă zâmbindu-i, cântându-i felurite cântece, când o legăna ca să adoarmă, în timp ce maică-sa era ocupată cu cine ştie ce treabă! Adevărul este că îşi luase îndatoririle în serios. Un naş este aproape ca un părinte, iar el o privea pe fetiţă ca pe propriul său copil. În privinţa ei, îşi făurea planuri foarte ambiţioase de viitor. Dânsa nici nu urma să aibă alt profesor în afara lui... Avea s-o înveţe să vorbească mai întâi, apoi să citească, să scrie, mai târziu, „să-şi ţină casa”...

Să băgăm aici de seamă că Prichindel trăsese foloase de pe urma lecţiilor domnului Martin şi a fiilor săi, mai cu seamă ale acelora pe care i le dădea Murdock.

În această privinţă, el nu se mai găsea în starea în care îl lăsase Grip — acel sărman Grip ce-i stăruia veşnic în gând şi a cărui amintire n-avea să i se mai şteargă niciodată din minte...

Primăvara şi-a făcut apariţia fără prea mare întârziere, după o iarnă ce fusese destul de aspră. Tânărul păstor, însoţit de prietenul său Birk, îşi relua îndeletnicirile obişnuite. Sub supravegherea lui, oile şi caprele se învârteau prin păşunile din jurul fermei, pe o rază de vreo doi kilometri. Ardea de nerăbdare ca vârsta să-i îngăduie a lua parte la arat, muncă necesitând o vigoare de care era încă lipsit, spre marea lui părere de rău. Uneori vorbea cu Mama mare despre acest lucru şi ca îi răspundea clătinând din cap:

— Răbdare... are să vină şi asta...

— Dar, până atunci, n-aş putea semăna şi eu un capăt de ogor?

— Te-ai simţi mai fericit?...

— Da, Mamă mare. Când îl văd pe Murdock sau pe Sim aruncând boabele în brazdă, legănându-şi braţul, mergând cu paşi măsuraţi, am mare poftă să-i imit şi eu. Este o muncă atât de frumoasă şi e atât de interesant să te gândeşti că aceste seminţe vor încolţi în brazdele acestui pământ şi că din ele au să iasă spice lungi... lungi... Cum de se întâmplă aşa ceva?

— Habar n-am, copilul meu, dar ştie bunul Dumnezeu, ceea ce nouă trebuie să ne fie de-ajuns.

Urmarca acestei conversaţii a fost că, după câteva zile, îl puteai vedea pe Prichindel măsurând cu paşi mari o bucată de pământ pregătită cu plugul şi cu tăvălugul şi aruncând sămânţa de ovăz cu o îndemânare desăvârşită — ceea ce i-a atras felicitările lui Martin Mac Carthy.

Astfel încât, atunci când micuţele vârfuri verzi au început să răsară, să-l fi văzut cu câtă îndărătnicie s-a apucat să-şi apere viitoarea recoltă de corbii hrăpăreţi, sculându-se în revărsatul zorilor ca să arunce cu pietre după ei! Am uitat să pomenim, printre altele, de faptul că la naşterea lui Jenny el sădise un mic brad în mijlocul curţii celei mari, cu gândul că au să crească amândoi odată, arborele ca şi copilaşul. Şi nu fără osteneală căta să apere plăpândul copăcel de păsările răufăcătoare. Hotărât lucru. Prichindel şi reprezentanţii acestui neam prădalnic n-aveau să fie niciodată buni prieteni.

În vara aceasta a anului l880 s-a muncit din greu în câmpiile din vestul Irlandei. Din nefericire, împrejurările climaterice s-au arătat prea puţin binevoitoare cu producţia solului. În cea mai mare parte a comitatelor de aici, ea a fost cu mult mai mică decât aceea din anul precedent. Cu toate acestea, foametea nu era de temut, deoarece recolta de cartofi făgăduia să fie îmbelşugată, deşi cam întârziată, lucru pentru care fermierii puteau să se felicite, dat fiind că semănăturilor le mersese prost, iar grâul abia dacă apucase să se coacă. Cât despre secară, orz şi ovăz, erau nevoiţi a recunoaşte că aceste cerealeaveau să fie neîndestulătoare pentru nevoile ţinutului. Fără îndoială, urmau să crească preţurile. Dar cât puteau să tragă folos din asta agricultorii, câtă vreme nu aveau nimic de vândut, fiind siliţi să păstreze puţinul ce-lculegeau pentru însămânţările de anul viitor? Astfel încât, chiar şi aceia care izbutiseră să facă niscai economii, trebuiau să se aştepte să le sacrifice, mai intâi pentru plata diferitelor taxe; apoi, toţi banii aveau să le dispară, până la ultimul şiling, la încheierea socotelilor în privinţa arenzilor.

Urmarea acestor stări de lucruri a fost aceea că mişcarea naţionalistă avea tendinţa să se intensifice în toate comitatele. Aşa cum se întâmplă de fiecare dată când un nor de mizerie se ridică la orizontul câmpiilor irlandeze, în numeroase locuri au răsunat proteste însoţite de strigătele disperate ale partizanilor ligii agrare. Cumplite ameninţări au fost acum rostite împotriva proprietarilor pământului, fie ei localnici sau străini şi nimeni n-a uitat că landlorzii scoţieni sau englezi erau socotiţi ca atare.

În anul acela, în luna iunie, la Westport, oamenii asmuţiţi de foame au prins să strige: „Agăţaţi-vă cu ghearele şi cu dinţii de

fermele voastre", iar cuvântul de ordine care cutreiera satele şi câmpiile era: „pământul — ţăranilor!”

Au izbucnit câteva tulburări în ţinuturile Donegal, Sligo, Galway. Nici comitatul Kerry n-a fost scutit de frământări. Peste măsură de speriate, Mama mare, Martina şi Kitty l-au văzut adesea pe Murdock părăsind ferma la căderea nopţii şi nemaifăcându-şi apariţia decât a doua zi, istovit de atâta mers pe mari distanţe şi mai întunecat, mai indignat ca niciodată. Se întorcea de la acele *meetings* organizate în principalele târguşoare unde se predica revolta, răzmeriţa împotriva lorzilor, boicotul general, care i-ar sili pe proprietari să-şi lase pământurile în paragină.

Şi,ceea ce a sporit temerile familiei în legătură cu Murdock, a fost aceea că lordul locotenent al Irlandei, hotărât să ia cele mai energice măsuri, punea brigăzile de poliţie să-i supravegheze îndeaproape pe naţionalişti.

Domnul Martin şi Sim, încercând aceleaşi simţăminte ca şi Murdock, nu scoteau o vorbă când acesta se întorcea acasă după o absenţă mai îndelungată. Însă femeile îl rugau fierbinte să fie prevăzător, să ia seama la tot ce face, la tot ce spune. Ele ar fi vrut să-i smulgă făgăduiala că n-are să se amestece în răzvrătirile în favoarea lui *home rule*, care nu puteau duce decât la o catastrofă.

Atunci, Murdock izbucnea şi sala cea mare răsuna de strigătele sale de mânie. Vorbea, se înfuria, de parcă s-ar fi trezit în toiul vreunui *meeting*.

„Mizeria, după o întreagă viaţă, mizeria fără sfârşit!" repeta el.

Şi, în timp ce Martina şi Kitty tremurau la gândul că putea fi auzit de afară, în cazul în care vreun agent ar fi dat târcoale în jurul fermei, domnul Martin şi Sim, şezând la o parte, lăsau capul în jos.

Prichindel asista foarte emoţionat la scenele acelea triste. După ce trecuse prin atâtea încercări, nu ajunsese, în sfârşit, la capătul nenorocirilor în ziua în care fusese adăpostit la ferma Kerwan? Avea oare viitorul să-i menească altele şi mai mari?

Împlinise opt ani şi jumătate. Bine făcut pentru vârsta lui, deoarece avusese norocul să scape de bolile copilăriei, nici suferinţele, nici maltratările, nici lipsa de îngrijiri nu-i putuseră slăbi organismul. Se spune despre cazanele cu vapori că au fost încercate la „atâtea" atmosfere, atunci când au fost supuse la presiunile corespunzătoare. Ei bine, Prichindel fusese încercat — acesta este cuvântul nimerit — încercat până la limita maximă a rezistenţei sale şi era în stare de o surprinzătoare putere de a îndura suferinţe fizice şi morale. Asta se vădea după umerii săi dezvoltaţi, după pieptul lui lat încă de pe acum,

după membrele sale subţirele dar nervoase şi bine învelite cu muşchi. Părul începea să-i bată în negru şi îl purta tuns scurt, în locul acelor buclişoare pe care *miss* Anna Waston punea să i se facă pe frunte. Ochii lui, cu irisul albastru închis, luminaţi de nişte pupile scânteietoare, vădeau o extraordinară vioiciune. Gura, cu buzele cam strânse şi bărbia puţin cam mare erau dovada firii sale energice şi hotărâte. Acest fapt atrăsese mai cu seamă atenţia noii sale familii. Oamenii ce cultivă pământul, serioşi şi chibzuiţi, sunt destul de buni observatori. Nu putea deci să le scape faptul că băieţelul ăsta era un copil deosebit, date fiind instinctele sale de ordine şi de stăruinţă şi cu siguranţă că el avea să ajungă cineva dacă, vreodată, găsea ocazia să-şi exercite însuşirile înnăscute.

În perioada cositului fânului şi a secerişului, condiţiile atmosferice au fost mai puţin favorabile decât anul precedent. Pierderile au fost destul de însemnate, după cum se şi prevăzuse în privinţa recoltei de cereale. Oamenii de la fermă erau îndestulători pentru tot ce era de lucru, fără a mai fi nevoie să se caute braţe de muncă din afară. Totuşi, recolta de cartofi a fost frumoasă. Însemna că hrana pentru sezonul rece era, în parte cel puţin, asigurată. Dar de astă dată, cum aveau să facă rost de banii trebuincioşi plăţii arenzii şi a dijmelor?

Iarna şi-a făcut iarăşi apariţia, foarte de timpuriu însă. Încă de la începutul lui septembrie s-au şi pornit gerurile. Apoi au căzut zăpezi mari. A fost nevoie ca animalele să fie vârâte foarte devreme în staul. Straiul alb de nea era atât de gros, atât de persistent, încât nici oile, nici caprele nu mai puteau ajunge până la iarba rămasă pe sol. De unde şi teama, foarte întemeiată de altfel, că furajele n-aveau să ajungă până la sosirea primăverii. Cei mai prevăzători, sau cel puţin aceia cărora le dădea mâna s-o facă — şi Martin Mac Carthy s-a numărat printre cei din urmă — au fost nevoiţi să cumpere. Ce-i drept, n-au putut s-o facă decât la preţuri foarte ridicate, dată fiind raritatea mărfii şi poate că ar fi fost mai bine să se despartă de animale — pe care n-ar fi izbutit să le întreţină dacă iarna urma să fie lungă.

O situaţie foarte neplăcută pentru toată ţara se petrece atunci când, din cauza gerurilor prea mari, pământul îngheaţă pe o adâncime de mai multe picioare. Lucru cu atât mai supărător cu cât solul Irlandei, uşor şi silicios, a reţinut prost puţinele îngrăşăminte ce i-au putut fi adăugate. Atunci când iarna se prelungeşte cu o statornicie faţă de care cultivatorul rămâne dezarmat, este de temut că pământul va rămâne îngheţat cu mult peste data obişnuită. Şi ce-ar putea face brăzdarul plugului, câtă vreme stratul de humus a rămas la fel de tare ca şi cremenea? Iar dacă însămânţările nu s-au putut face la timp,

ce mizerie în perspectivă! Dar nu-i este dat omului să schimbe toanele climaterice ale unui anotimp. El este nevoit să aştepte cu braţele încrucişate, în timp ce rezervele îi sunt secăiuile de pe o zi pe alta. Şi braţele ce stau încrucişate, de bună seamă că nu lucrează!

Pe la sfârşitul lui noiembrie, lucrurile s-au înrăutăţit şi mai mult. După furtunile de zăpadă au urmat geruri dintre cele mai aspre. În mai multe rânduri, coloana termometrului a scăzut sub nouăsprezece grade centigrade.

Ferma, acoperită cu o carapace îngheţată, semăna cu acele colibe groenlandeze, pierdute în nemărginirea peisajelor polare. Nu-i mai puţin adevărat că stratul gros de zăpadă păstra înăuntru căldura vetrelor,încât cei ai casei nu sufereau prea mult din cauza frigului excesiv. De pildă, era cu neputinţă să te aventurezi afară, în mijlocul acelei atmosfere liniştite ale cărei molecule păreau a fi congelate, fără să-ţi fi luat anumite măsuri de precauţie.

Tocmai în perioada aceasta, în vederea plăţii arendei pe care-o aveau de făcut peste câteva săptămâni, Martin Mac Carthy şi Murdock s-au văzut siliţi să vândă o parte din vite şi mai cu seamă o mare parte dintre oi. Era nevoie să se grăbească să facă rost de bani de pe la negustorii din Tralee.

Sosise ziua de l5 decembrie. Deoarece brişca n-ar fi putut umbla decât cu mare greutate pe deasupra stratului îngheţat de zăpadă, fermierul şi fiul lui au luat hotărârea să facă drumul pe jos. La douăzeci de grade sub zero, avea să fie foarte obositor pentru dânşii să străbată aproape patruzeci de kilometri. S-ar fi putut ca ei să lipsească de la fermă două sau chiar trei zile.

Toţi ai casei i-au privit cu îngrijorare cum pleacă, o dată cu primele luciri ale zorilor. Căci, în ciuda faptului că vremea era foarte uscată, aburi grei se îngroşau spre apus, ameninţând s-o schimbe cât de curând.

Domnul Martin şi Murdock porniseră la drum în data de l5 şi nu avea rost să-i aştepte să se întoarcă mai înainte de l7 decembrie, pe înserat.

Până în seara acelei zile, starea atmosferică nu se schimbase în mod simţitor. Coloana termometrului a mai scăzut cu un grad sau două. Briza începuse să bată încă din timpul după-amiezii, ceea ce era un alt motiv de îngrijorare, căci pe valea râului Cashen furtunile se stârnesc cu o violenţă nemaipomenită atunci când, în timpul perioadei de iarnă, valurile mării pătrund până acolo.

În cursul nopţii de l6 spre l7 decembrie furtuna s-a dezlănţuit cu o furie oarbă, însoţită de vârtejuri mari de zăpadă. N-ai fi putut zări de la zece paşi ferma, ascunsă sub mantia sa albă.

Bubuitul gheţurilor izbite unele de altele în albia râului era înspăimântător. Oare la ora aceea domnul Martin şi Murdock să fi fost iar la drum după ce îşi isprăviseră afacerile la Tralee? Cine să ştie? Ce-i sigur însă este că, în seara zilei de l8, ei încănu se întorseseră.

Toată noaptea rafalele de vânt nu s-au potolit. Este uşor să ne închipuim îngrijorarea cu care ascultau urletele furtunii Mama mare, Martina, Kitty, Sim şi Prichindel. Poate că tocmai atunci fermierul şi feciorul său se rătăciseră în vâltoarea viforniţei... Ori poate că picaseră la câţiva kilometri de fermă, sleiţi de puteri, murind de foame şi de frig...

A doua zi, pe la zece dimineaţa, s-a făcut o spărtură în perdeaua de nori şi asalturile vijeliei au mai slăbit. O dată cu schimbarea bruscă a direcţiei vântului înspre miazănoapte, troienele s-au întărit cât ai clipi. Sim a declarat că avea s-o pornească în întâmpinarea tatălui şi a fratelui său, luându-l cu sine şi pe Birk. Hotărârea lui a fost aprobată, cu condiţia de a le îngădui Martinei şi lui Kitty să-l însoţească.

A reieşit aşadar că Prichindel, în ciuda dorinţei sale de a merge cu dânşii, va rămâne acasă, împreună cu Mama mare şi copilul.

S-au înţeles, de altminteri, să se mărginească a cerceta drumul pe o distanţă de patru, cinci kilometri şi, în cazul în care Sim ar fi găsit cu cale să-i caute şi mai departe, Martina şi Kitty să se întoarcă acasă până la căderea nopţii.

După un sfert de oră, Mama mare şi Prichindel rămăseseră singuri. Jenny dormea în camera alăturată sălii celei mari — odaia lui Murdock şi a lui Kitty. Un soi de coş, suspendat cu două sfori de una dintre grinzile tavanului, după obiceiul irlandez, îi slujea copilaşului drept leagăn.

Fotoliul bunicii era aşezat în faţa vetrei, în care Prichindel întreţinea un foc bun de lemne şi de turbă. Din când în când se scula şi mergea să vadă dacă nu i se trezise fina, atent la fiecare mişcare a ei, gata să-i dea un pic de lapte sau s-o facă să adoarmă din nou, legănând-o încetişor.

Mama mare, frământată de griji, asculta cu luare-aminte toate zgomotele de afară — sfârâitul zăpezii care îngheţa pe acoperişurile de paie, geamătul scândurilor ce trosneau sub muşcătura gerului.

— Tu nu auzi nimic, Prichindel? întreba dânsa.

— Nu, Mamă mare.

Şi, după ce zgâria geamurile vărgate de chiciură, încerca să arunce o privire pe fereastra care dădea spre curtea troienită de zăpadă.

Pe la douăsprezece şi jumătate, fetiţa a scos un uşor strigăt. Prichindel s-a dus numaidecât s-o vadă. Dar, cum ea nu

deschisese ochii, s-a mărginit s-o legene câteva clipe, până ce a adormit iarăşi.

Se pregătea să se întoarcă lângă bătrână pe care nu voia s-o lase singură, când, de afară s-a auzit un freamăt. A ascultat atunci cu mai multă atenţie. Nu era altceva decât un soi de râcâit ce părea să vină dinspre staulul alăturat camerei lui Murdock. Totuşi, întrucât zidul despărţitor era solid, el nu s-a mai preocupat câtuşi de puţin de acest zgomot. Erau, fără îndoială, niscai şobolani care alergau printre mănunchiurile aşternutului de paie. În ce priveşte fereastra, ea era închisă bine, astfel încât nu avea de ce să se teamă.

Prichindel, după ce a împins înapoi uşa ce despărţea cele două încăperi, s-a grăbit să intre iarăşi în sală.

— Şi Jenny? l-a întrebat Mama mare.

— A adormit la loc.

— Atunci, rămâilângă mine, copilul meu.

— Da, Mamă mare.

Amândoi, aplecaţi deasupra vetrei, au stat iarăşi de vorbă despre Martin şi Murdock, apoi despre Martina, Kitty şi Sim, care o porniseră în întâmpinarea lor.

Numai să nu li se fi întâmplat vreo nenorocire! În timpul unor asemenea furtuni de zăpadă au loc uneori nişte catastrofe înspăimântătoare! Ei, aş! Bărbaţii energici şi viguroşi ştiu cum s-o scoată la capăt... Îndată ce au să se întoarcă, vor găsi un foc bun în vatră, un grog fierbinte pe masă... Prichindel n-avea decât să mai arunce un braţ de vreascuri în fundul vetrei.

Trecuseră două ceasuri bune de când Martina şi ceilalţi plecaseră şi nimic nu părea să anunţe apropiata lor întoarcere.

— Nu vrei să mă duc până la poarta din fundul curţii, Mamă mare? s-a oferit Prichindel. De acolo, am să înaintez pe şosea, ca să pot vedea mai departe.

— Nu... nu!... Casa nu trebuie să rămână nepăzită, i-a răspuns Mama mare, şi este ca şi cum ar fi nepăzită când sunt numai eu într-însa!

Şi s-au apucat iarăşi să stea de vorbă. Însă curând — lucru care se mai întâmplă din când în când în ultima vreme — mai adăugându-se şi oboscala şi neliniştea, bătrâna a aţipit.

Prichindel, după bunul lui obicei, i-a strecurat o pernă sub cap şi, făgăduindu-şi să evite orice zgomot care ar fi putut s-o trezească, s-a dus să se aşeze lângă fereastră.

După ce a izbutit să dezgheţe un ochi de geam, s-a uitat afară.

Totul era alb, totul era tăcut, ca în cuprinsul unui ţintirim.

Deoarece Mama mare adormise, întrucât Jenny se odihnea în camera de alături, ce neajuns ar fi fost să meargă până în capătul şoselei? Curiozitatea aceasta sau, mai curând, dorinţa

de-a vedea dacă nu apare cineva pe drum, era foarte uşor de înţeles.

Prichindel a deschis aşadar uşa sălii şi a închis-o încetişor în urma lui. Înfundându-se în nămeţi până aproape de genunchi, a ajuns până la poarta în formă de barieră din capătul curţii.

Pe şoseaua albă de nea, nici ţipenie de om cât vedeai cu ochii. Nici un zgomot de paşi dinspre apus. Se vede treaba că Martina, Kitty şi Sim nu erau pe-aproape, întrucât pe asemenea geruri, care poartă glasul la mari distanţe, băiatul l-ar fi auzit pe Birk lătrând.

Prichindel a înaintat atunci până în mijlocul şoselei.

În clipa aceea, un nou zgomot ca un râcâit i-a atras atenţia, dar nu în drum, ci în curte, înspre dreapta clădirilor aflate lângă grajduri. Ai fi zis că râcâitul acesta este însoţit de un urlet înăbuşit.

Prichindel, nemişcat, stătea să asculte. Inima îi bătea cu putere.În ciuda acestui lucru, neînfricat, s-a îndreptat spre zidul grajdurilor şi, după ce a dat colţul în partea aceea, s-a apropiat prevăzător, cu paşi furişaţi.

Zgomotul se auzea mai departe, dar în interior, îndărătul unghiului pe care camera lui Murdock şi a lui Kitty îl făcea cu staulul.

Presimţind că se întâmplă o nenorocire, Prichindel s-a târât într-acolo de-a lungul zidului.

Abia trecuse de colţ, că a şi scos un strigăt.

În locul acela — peretele de paie fusese fărâmiţat de trecerca timpului — se căsca o gaură destul de largă, care se deschidea în camera unde dormea Jenny.

Cine oare făcuse spărtura asta?... Să fi fost om?... Să fi fost animal?...

Fără să stea la gânduri, Prichindel s-a avântat dintr-un salt şi a pătruns în ca-meră...

În aceeaşi clipă, un animal înspăimântător, ieşind în goană, l-a răsturnat la pământ pe băiatul nostru.

Era un lup — unul dintre lupii aceia vânjoşi, cu botul ascuţit ca o pană, ce colindă în haite câmpiile irlandeze în iernile îndelungate.

După ce sfâşiase peretele de paie şi intrase în încăpere, smulsese leagănul lui Jenny, ale cărei sfori se rupseseră şi acum fugea, târându-l după el pe zăpadă.

Fetiţa ţipa înspăimântată...

Prichindel n-a şovăit s-o apuce pe urmele lupului cu cuţitul în mână, strigând după ajutor cu o voce disperată. Dar cine ar fi putut să-l audă, cine ar fi putut să-i sară în ajutor? Şi dacă fiorosul animal se întorcea împotriva lui?... Se gândea el oare la aşa ceva?... Îşi spunea cumva că-şi pune viaţa în primejdie?...

Nu! El nu avea în faţa ochilor decât imaginea copilei, târâtă de fiara aceea uriaşă...

Lupul o luase la sănătoasa cât putea de repede, întrucât leagănul, pe care-l târa de una dintre sfori, era uşor pentru dânsul. Prichindel a fost nevoit să alerge vreo sută de paşi până să-l ajungă. După ce înconjurase zidurile fermei, lupul se avântase pe şosea şi se îndrepta spre Tralee atunci când l-a ajuns Prichindel din urmă.

Lupul s-a oprit şi,dând drumul leagănului, s-a năpustit asupra băieţelului.

Acesta îl aştepta fără să dea un pas înapoi, cu mâna întinsă şi, în clipa în care animalul i-a sărit la gât, i-a implântat cuţitul într-o latură a trupului. Însă asta nu l-a împiedicat pe lup să-l muştede braţ şi muşcătura a fost atât de dureroasă, încât Prichindel a căzut leşinat în zăpadă.

Din fericire, mai înainte ca el să-şi piardă cunoştinţa, s-au făcut auzite nişte lătrături.

Era Birk venind în goană. El s-a aruncat asupra lupului, care a luat-o la fugă.

Aproape în aceeaşi clipă şi-au făcut apariţia Martin Mac Carthy şi Murdock, pe care Sim, Martina şi Kitty îi întâlniseră, în sfârşit, la vreo trei kilometri mai încolo.

Micuţa Jenny fusese salvată şi maică-sa o purta acum în braţe. Cât îl priveşte pe Prichindel, după ce Murdock i-a oblojit rana, oprindu-i sângele, a fost dus înapoi la fermă şi aşezat în patul lui, în camera bunicii. Când şi-a venit în simţiri, a întrebat:

— Şi Jenny?

— Este aici, i-a răspuns Kitty, aici... în viaţă... şi asta datorită ţie, viteazul meu copil!

— Aş vrea s-o sărut...

Şi, după ce a văzut-o pe micuţă cum surâde după sărutarea lui, ochii i s-au închis din nou şi a adormit.

Capitolul XV UN AN PROST

Rana lui Prichindel nu era gravă, cu toate acestea el pierduse mult sânge. Astfel încât, dacă ar mai fi întârziat doar câteva clipe, Murdock n-ar fi ridicat de pe jos decât un cadavru, iar Kitty nu şi-ar mai fi revăzut copilul niciodată.

Ar fi de prisos să vă spunem că Prichindel a fost înconjurat cu cele mai afectuoase îngrijiri în timpul zilelor ce s-au scurs până la reînsănătoşirea lui. Mai mult ca oricând a simţit că are o familie, el, sărmanul orfan al unor părinţi necunoscuţi! Cu câtă căldură primea inima lui toate aceste manifestări de dragoste,

când se gândea la atâtea şi atâtea zile fericite petrecute la ferma Kerwan. Şi, pentru a le afla numărul, nu era oare de ajuns să numere pietricelele pe care domnul Martin i le înmâna seară de seară? Ce bucurie a simţit el când a strecurat-o în vechea-i oală de gresie pe aceea primită după întâmplarea cu lupul!

Prichindel îl aştepta fără teamă

După anul nou, iarna a devenit şi mai aspră. A fost nevoie să fie luate câteva măsuri de precauţie. Haite fioroase de lupi fuseseră semnalate în împrejurimile fermei şi pereţii de paie n-ar fi rezistat colţilor acestor carnivore. Domnul Martin şi fiii săi au fost siliţi în mai multe rânduri să lupte cu focuri de armă împotriva acestor fiare primejdioase. Asemenea lucruri au avut loc în tot comitatul, ale cărui câmpii, în timpul nesfârşitelor nopţi de iarnă, răsunau de urletele lor lugubre.

Da, a fost una dintre acele ierni jalnice care fac parcă să sufle asupra Europei septentrionale toate crivăţurile aspre şi pătrunzătoare ale regiunilor polare! Vântul bătea mai cu seamă dinspre miazănoapte şi se ştie doar cât frig hiperborean este el în stare să aducă. Din nefericire, era de temut ca această perioadă să nu se prelungească peste măsură de mult, aşa cum se întâmplă cu faza algidă[1] la bolnavii mistuiţi de febră. Iar atunci când suferindul este însuşi pământul, care se face tare ca piatra din cauza îngheţurilor şi când crapă asemenea buzelor unui muribund, eşti înclinat să crezi că însuşirile sale productive au să se stingă pe vecie, ca la acei aştri morţi, gravitând în spaţiu.

Temerile fermierului şi ale familiei sale erau, aşadar, cât se poate de îndreptăţite, dată fiind străşnicia nemaipomenită a acestui anotimp. Totuşi, mulţumită venitului agonisit de pe urma vinderii oilor, domnul Martin a putut face faţă plăţii taxelor şi chiriei. Tot astfel, atunci când, de Crăciun, s-a înfăţişat agentul trimis de *middleman*, el şi-a încasat arenda în întregime — ba chiar a părut niţel mirat căci, mai puţin norocos la majoritatea celorlalte ferme, fusese nevoit să acţioneze pe calea justiţiei pentru alungarea micilor arendaşi. Dar cum avea să facă faţă Martin Mac Carthy termenelor de plată anul viitor, dacă lungimea excesivă a iernii avea să împiedice însămânţările de primăvară?

De altfel, s-au mai întâmplat şi alte nenorociri. Ca urmare a scăderii temperaturii, care a coborât până la treizeci de grade sub zero, patru capre şi cinci vaci au pierit de frig în grajduri. Era cu neputinţă ca aceste şandramale să fie închise mai bine; se găseau într-o stare atât de proastă, încât se năruiseră în parte, din cauza aprigelor vijelii. Chiar şi la păsări, în ciuda a tot ce se putea închipui, alde Mac Carthy au avut de suferit pierderi foarte mari. În fiecare zi, în carnetul lui Prichindel, coloana deficitului se lungea tot mai mult. Pe deasupra — fapt de care se temeau din cale-afară şi care ar fi pus familia într-o situaţie dintre cele mai primejdioase — însăşi locuinţa putea să

[1]Algid (despre o boală) — care este întovărăşită de senzaţia de frig. (n.t.).

nu mai ţină piept atâtor cauze de distrugere. Domnul Martin, Murdock şi Sim se străduiau neîncetat s-o repare, s-o consolideze pe dinafară. Dar stăteau mereu cu frica în sân ca pereţii din paie şi acoperişurile pe care le sfâşia vântul să nu se prăbuşească în mijlocul rafalelor învârtejite.

S-au scurs zile întregi, în cursul cărora nimeni n-a putut pune piciorul afară din casă. Drumul era acoperit de zăpadă, iar troienele depăşeau un stat de om. În mijlocul curţii, brăduţul plantat la naşterea lui Jenny nu mai lăsa să i se vadă decât vârful albit de promoroacă. Pentru a se putea ajunge la grajduri, a fost nevoie să se sape o tranşee care trebuia desfundată de câte două ori în douăzeci şi patru de ore. Nutreţul era cărat cu strădanii nemaipomenite de la un staul la altul.

Şi, lucru ce depăşea orice închipuire, cu toate că gerul nu slăbea deloc, zăpada continua să cadă din belşug. Ce-i drept, nu mai era căderea lină a fulgilor uşori şi înstelaţi, ci o adevărată aversă de mici sloiuri de gheaţă, azvârlite de vârtejurile rotitoare ale vijeliei. Ca urmare, au fost desfrunziţi complet arbuştii şi copacii veşnic verzi.

Între malurile râului Cashen se formase un blocaj de sloiuri, care ajunsese la nişte dimensiuni uriaşe. Ai fi zis că este un adevărat aisberg şi se întrebau cu toţii dacă creşterea apelor n-avea să provoace alte nenorociri, atunci când această masă de gheaţă urma să se topească o dată cu primele călduri ale primăverii. Şi, în acest caz, cum ar fi izbutit domnul Martin şi fiii săi să apere clădirile dacă râul s-ar fi revărsat până la fermă?

Oricum, aveau în prezent şi alte griji — să ia măsuri de prevedere pentru întreţinerea şi păstrarea vitelor ce le mai rămăseseră în viaţă. Într-adevăr, sub biciuirile uraganului, acoperişurile de paie ale staulelor fuseseră smulse şi trebuiau reparate de urgenţă. Rămăşiţele turmei de oi, vacile şi caii au rămas timp de mai multe zile fără adăpost, pradă străşniciei vremii şi câteva animale au pierit din pricina frigului. A fost nevoie de multă muncă pentru refacerea, de bine de rău, a acoperişurilor şi aceasta în toiul furtunii. Grajdurile din faţă, acelea ce dădeau spre drum, au trebuit să fie sacrificate, întrucât fuseseră despuiate de acoperişurile lor de paie spre a putea fi învelite celelalte.

Casa în care locuia familia Mac Carthy n-a fost nici ea cruţată. Într-o noapte, partea mansardată de la etaj s-a prăbuşit şi Sim, care dormea acolo, a fost silit să părăsească podul ca să se instaleze în sala de la parter. Şi atunci, întrucât şi tavanul ameninţa să se surpe, a fost nevoie să fie proptit cu bârne groase, într-atâta de greu atârna zăpada deasupra grinzilor.

Iarna înainta, însă rămânea la fel de neînduratoare. Vremea în februarie a fost tot aşa de aspră ca şi în cursul lunii ianuarie. Temperatura medie s-a menţinut tot timpul la douăzeci de grade sub zero. Cei de la fermă erau parcă nişte naufragiaţi pe vreun ţărm din ţinuturile polare, care nu puteau să prevadă cât va dura iernatul. Şi, pe deasupra, dezgheţul ameninţa să provoace catastrofe si mai de temut încă o dată cu ieşirea din matcă a râului Cashen.

Vom spune totuşi că, măcar din punctul de vedere al hranei, familia nu avea de ce să fie neliniştită. Carnea şi legumele nu-i lipseau deloc. De altfel, animalele ucise de frig — vaci şi oi — uşor de păstrat în gheaţă, alcătuiau o rezervă îmbelşugată. Apoi, dacă păsările fuseseră decimate, porcii îndurau asemenea temperaturi scăzute fără să sufere din cale-afară şi, numai pe seama lor, alimentaţia ar fi fost asigurată pe o lungă perioadă de timp. În ce priveşte încălzitul, era de-ajuns ca, zilnic, să iasă cineva să scoată din zăpadă crengile rupte de rafalele de vânt, spre a economisi turba care începea să fie pe sfârşite.

Pe deasupra, voinici şi sănătoşi, căliţi de îndelungă vreme, tatăl şi feciorii erau deprinşi cu încercările acestui climat aspru. În ceea ce-l priveşte pe micul nostru băiat, el dădea dovadă de o vigoare nemaipomenită. Până în clipa aceea şi femeile, Martina şi Kitty, luând parte la muncă la fel cu toată lumea, rezistaseră cu bine. Micuţa Jenny, ţinută tot timpul într-o cameră închisă ermetic, creştea ca o plantă într-o seră încălzită. Singură, numai Mama mare era în mod vizibil atinsă de boală, în ciuda îngrijirilor cu care era înconjurată. În plus, suferinţele sale fizice erau dublate de suferinţe morale, întrucât vedea că viitorul alor săi este compromis. Era mai mult decât putea dânsa să îndure. De altminteri, starea bătrânei constituia un serios motiv de îngrijorare pentru întreaga familie.

În aprilie temperatura a început treptat, treptat să se normalizeze, ridicându-se peste zece grade. Cu toate acestea, pământul a trebuit să aştepte căldurile lunii mai pentru a se elibera de stratul său de gheaţă. Era acum târziu, foarte târziu pentru însămânţările de primăvară. Poate că furajele aveau să reuşească totuşi. În privinţa grânelor însă, cu siguranţă că ele n-ar fi ajuns să se coacă. Astfel încât, s-au gândit că ar fi mai bine să nu irosească de pomană seminţele şi să-şi îndrepte toate eforturile spre cultivarea legumelor a căror recoltare putea să aibă loc la sfârşitul lui octombrie şi, mai cu seamă, către aceea a cartofilor — ceea ce i-ar salva pe oamenii de la ţară de foame.

Dar, după topirea zăpezilor, în ce stare aveau să găsească pământul? Îngheţat, fără îndoială, până la cinci-şase picioare

adâncime. Nu un sol sfărâmicios, ci un humus tare ca granitul, în care fierul plugului va putea oare să pătrundă?

N-a fost cu putinţă să se înceapă arăturile decât în ultimele zile ale lunii mai. Ai fi zis că soarele e lipsit de căldură, atât de încet se topeau zăpezile, iar prin părţile muntoase ale comitatului ele aveau să dăinuie până în luna iunie.

Toţi agricultorii de prin partea locului luaseră hotărârea să se mărginească la cultivarea cartofilor şi să renunţe la cereale în acel an. Ceea ce avea să se întâmple la ferma Kerwan urma să se înfăptuiască întocmai şi la celelalte ferme de pe domeniul Rockingham. Aceeaşi măsură a fost luată nu numai în comitatul Kerry, ci şi în acelea din Irlanda de Vest,în Munster ca şi în Connaught şi Ulster. Doar în provincia Leinster, unde solul se eliberase mai repede de gheţuri, s-au făcut însămânţări cu oarecare sorţi de izbândă.

A urmat de aici că micii arendaşi, atât de crunt încercaţi până atunci, au fost siliţi să se resemneze la a depune eforturi nemăsurate pentru pregătirea ogoarelor, asigurând astfel condiţii prielnice culturii legumelor. La ferma Kerwan, domnul Martin şi fiii săi s-au înjugat la această strădanie, cu atât mai grea, cu cât şi animalele le lipseau. Un singur cal, înhămat împreună cu măgarul, era singurul atelaj de care puteau dispune pentru plug, tăvălug sau grapă. În sfârşit, printr-o muncă indârjită, de câte douăsprezece ore pe zi, au reuşit să planteze cu cartofi vreo treizeci de acri, cu spaima în suflet ca truda lor să nu fie zădărnicită de sosirea prea limpurie a iernii următoare.

Atunci şi-a făcut apariţia un alt dezastru, obişnuit tuturor ţinuturilor muntoase ale Irlandei. La sfârşitul lunii iunie soarele răspândea o arşiţă nemaipomenită şi mari mase de zăpadă s-au topit pe pantele munţilor. Poate că provincia Munster, datorită ramificaţiilor nenumărate ale cursurilor sale de apă, a fost mai lovită decât celelalte. În ce priveşte comitatul Kerry, aceasta a luat proporţiile unui adevărat cataclism. Numeroase râuri şi-au ieşit din matcă, ceea ce a provocat uriaşe pagube. Toată ţara a fost inundată peste măsură. Multe case, târâte de torenţi, şi-au lăsat locatarii fără adăpost. Luaţi pe nepregătite de dezlănţuirea bruscă a revărsărilor, aceşti sărmani oameni au aşteptat zadarnic ajutoare. Le-au pierit toate vitele şi, în acelaşi timp, culturile agricole, pregătite cu atâtea cazne, au fost iremediabil pierdute!

În comitatul Kerry, o parte a domeniului Rockingham a dispărut sub apele râului Cashen. Timp de cincisprezece zile, pe o rază de patru-cinci kilometri, împrejurimile fermei s-au prefăcut într-un soi de lac — un lac străbătut de curenţi furioşi ce târau cu sine arbori dezrădăcinaţi, sfărâmături de colibe,

acoperişuri smulse de pe casele vecinilor, toate epavele unor nemărginite demolări, ca şi cadavre de animale, dintre care ţăranii pierduseră cu sutele.

Revărsarea apelor s-a întins până la şurele şi staulele fermei, ceea ce a produs distrugerea lor aproape totală. În ciuda celor mai energice eforturi, a fost cu neputinţă ca restul animalelor să fie salvate, cu excepţia numai a câtorva porci. Dacă locuinţa nu ar fi fost etajată, valul ar fi izbit-o şi pe ea, căci revărsarea nu s-a oprit decâtîn dreptul parterului care, timp de o noapte întreagă, s-a văzut ameninţat de apele învolburate.

În sfârşit, ultima lovitură pe care a primit-o ţinutul, cea mai îngrozitoare, cea mai dezastruoasă: recolta de cartofi a fost cu totul nimicită în mijlocul ogoarelor răvăşite de torente.

Niciodată nu văzuse familia Mac Carthy apărându-i în prag un asemenea cortegiu de nenorociri. Nicicând viitorul nu i se înfăţişase fermierului irlandez sub un chip atât de lugubru. Îi era cu neputinţă să facă faţă nevoilor într-o asemenea situaţie, însăşi existenţa acestor nefericiţi era pusă acum în discuţie. Şi, atunci când urma să i se ceară domnului Martin să-şi achite datoriile faţă de Stat, faţă de proprietarii pământului, ce avea să răspundă?

Într-adevăr, sunt împovărătoare impozitele pentru micul arendaş. Fie că primeşte vizita încasatorului de taxe sau i se înfăţişează administratorul landlorzilor, întotdeauna cea mai mare parte a beneficiului său trece în buzunarele acestora. Dacă proprietarii de pământ au de plătit trei sute de mii de lire pentru proprietatea funciară şi şase sute de mii de lire drept taxe pentru ajutorarea săracilor, ţăranii sunt şi mai striviţi de impozitele pe care le au de achitat personal, adică dările pentru drumuri, poduri, poliţie, justiţie, închisori, lucrări publice — sumă care se ridică la totalul uriaş de un milion de lire sterline numai pentru Irlanda.

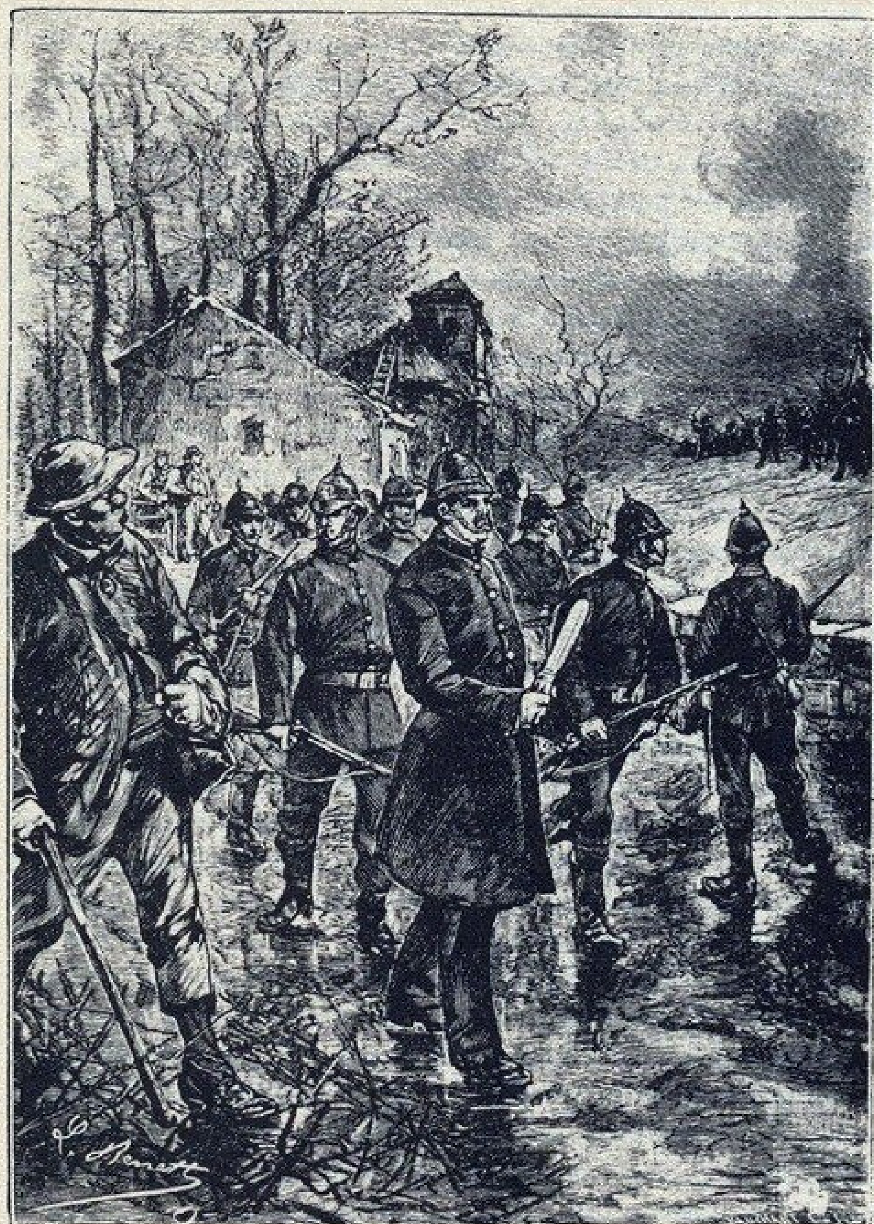
Satisfacerca tuturor acestor pretenţii fiscale înseamnă o grea povară pentru fermier chiar şi atunci când recolta a fost bună şi până la sfârşitul anului a izbutit să facă niscai economii, dat fiind faptul că-i mai rămâne de plătit arenda. Însă atunci când pământul n-a fost rodnic, când asprimea iernii şi inundaţiile au desăvârşit ruina unei ţări întregi şi, când spectrul foametei şi primejdia alungării se înalţă la orizont, ce este de făcut? Toate acestea nu-l împiedică pe perceptor să-şi facă apariţia la ora obişnuită şi, după vizita lui, ultimul bănuţ economisit a dispărut. Aşa i s-a întâmplat şi lui Martin Mac Carthy.

Unde erau ceasurile de voie-bună şi de sărbătoare pe care Prichindel le petrecuse în prima parte a şederii sale la fermă? Nimeni nu mai muncea acum când nu mai era nimic de lucru şi,

în timpul acestor zile nesfârşite, familia lâncezea pe lângă Mama mare, care se prăpădea văzând cu ochii.

În rest, această avalanşă de nenorociri nimicise cea mai mare parte a districtelor comitatului. Astfel, la începutul iernii anului l88l, izbucniseră pretutindeni ameninţări de „boicot", adică de violenţe puse în slujba grevelor agrare, pentru a împiedica arendarea sau cultivarea pământurilor — mijloace

Escadroane din mounted constabulary *străbăteau cîmpiile*

lipsite de eficacitate, care-i ruinează totodată pe fermier şi pe proprietarul lui. Nu pe asemenea căi poate să scape Irlanda de hoţiile regimului feudal, nici să obţină înapoierea pământului în mod echitabil fermierilor, nici să desfiinţeze funestele practici ale landlordismului!

Cu toate acestea, tulburările s-au înteţit prin parohiile lovite de atâtea calamităţi. Comitatul Kerry s-a distins în primul rând prin răsunetul pe care l-au stârnit mitingurile locuitorilor săi şi prin îndrăzneala agenţilor autonomiei, care-l străbăteau în lung şi-n lat, desfăşurând steagul purtat de *land league*. Cu un an mai înainte, domnul Parnell fusese ales de trei circumscripţii electorale.

Spre mai mare groaza soţiei şi mamei sale, Murdock n-a şovăit să se arunce nebuneşte în această mişcare. Înfruntând frigul şi foamea, nimic nu-i putea sta în drum. A cutreierat târguşor după târguşor, pentru a pune la cale o înţelegere generală în privinţa refuzului de-a mai plăti arenzile şi a împiedicării rearendării pământurilor după alungarea fermierilor. Zadarnic ar fi încercat domnul Martin şi Sim să-l oprească. Şi, de altminteri, nu-l aprobau ei înşişi, întrucât, cu toate sforţările lor, ajunseseră în sapă de lemn şi se vedeau în ajunul izgonirii de la ferma Kerwan, ţinută de familia lor atâta amar de vreme?

Însă autorităţile, ştiind bine că agricultorii puteau fi făcuţi cu uşurinţă să se răzvrătească după un an atât de ruinător, îşi luaseră măsuri de precauţie. Lordul locotenent se grăbise să dea ordine pentru prevenirca unei probabile rebeliuni a naţionaliştilor. Escadroane din *mounted constabulary* şi începuseră să străbată câmpiile cu misiunea de a da ajutor portăreilor şi adjuncţilor acestora. Ele mai trebuiau, la nevoie, să împrăştie cu forţa mulţimea adunată la mitinguri şi să pună în stare de arest pe cei mai înfocaţi dintre fanaticii naţionalişti semnalaţi poliţiei. Evident, Murdock avea să se numere în curând printre aceştia, dacă nu se număra chiar de pe acum. Ce pot face irlandezii împotriva unui sistem bazat pe treizeci de mii de soldaţi cartiruiţi — acesta este cuvântul cel mai nimerit — în Irlanda?

Vă închipuiţi aşadar în ce stare de nelinişte trăia familia Mac Carthy! Când răsunau paşi pe şosea, Martina şi Kitty se îngălbeneau la faţă. Mama mare înălţa o clipă capul, apoi îl lăsa să-i cadă iar în piept. N-or fi cumva oamenii poliţiei care se îndreaptă spre fermă ca să-l aresteze pe Murdock, ba poate şi pe tatăl ca şi pe fratele lui?

De mai multe ori Martina îşi implorase feciorul mai mare să se păzească de măsurile ce-i ameninţau pe cei mai de seamă membri ai ligii agrare. Prin oraşe avuseseră loc arestări; urmau

să aibă loc şi la ţară. Dar unde s-ar fi putut ascunde Murdock? Nici vorbă nu putea fi să caute adăpost în cavernele de pe ţărmul mării sau să se refugieze prin păduri în timpul iernilor aspre ale Irlandei. De altminteri, Murdock nu voia să se despartă nici de soţia, nici de copilul lui şi, chiar admiţând faptul că ar fi izbutit să se găsească într-o oarecare siguranţă în mijlocul comitatelor din Nord, mai puţin supuse supravegherii poliţiei, i-ar fi lipsit posibilităţile s-o aducă acolo şi pe Kitty şi să se îngrijească de nevoile existenţei. Casieria naţionalistă, chiar dacă veniturile sale se ridicau la două milioane de lire, n-ar fi făcut faţă răzmeriţei împotriva landlordismului.

Murdock rămânea deci la fermă, gata oricând să fugă dacă poliţiştii veneau s-o percheziţioneze. Şoseaua era supravegheată fără încetare. Prichindel şi Birk dădeau târcoale prin împrejurimi. Nimeni nu s-ar fi putut apropia la mai puţin de un kilometru şi să treacă neobservat.

În plus, ceea ce îl neliniştea pe Murdock în altă privinţă, era apropiata vizită a administratorului domeniului, însărcinat să încaseze arenzile cu scadenţa la Crăciun.

Până atunci, Martin Mac Carthy fusese întotdeauna în măsură să le achite, cu ajutorul produselor fermei şi al economiilor făcute în anii precedenţi. Numai o dată sau de două ori ceruse şi obţinuse, nu fără mare greutate, scurte amânări pentru completarea sumei. Însă, astăzi, de unde să facă rost de bani? Şi ce-ar mai fi putut să vândă, de vreme ce nu-i mai rămăsese nimic, nici animale — care îi pieriseră, nici produse agricole — pe care impozitele agricole i le înghiţiseră?

Nu uita nici o clipă că proprietarul domeniului Rockingham era un lord de origine engleză, care nici nu pusese vreodată piciorul prin Irlanda. Chiar dacă am admite faptul că acest lord ar fi fost însufleţit de cele mai bune intenţii faţă de fermierii săi, el nici măcar nu-i cunoştea şi deci nici nu se putea interesa de dânşii, astfel încât nici ei nu-i puteau cere sprijinul. În cazul de faţă, *middleman*-ul John Eldon, care luase pe seama lui exploatarea domeniului, locuia la Dublin. El avea rareori de-a face cu fermierii şi lăsa pe seama vechilului grija de-a face încasările la datele stabilite după datină.

Acest administrator, care se înfăţişa o dată pe an la fermierul Mac Carthy, se numea Harbert. Aprig şi crud din fire, prea deprins cu priveliştea nenorocirilor ţăranului spre a se mai emoţiona, era un soi de portărel, de om ce pune sechestru, de individ ce protestează o poliţă[1], pe care nici cea mai umilă rugă nu-l putuse înduioşa vreodată. Se ştia cât este de neîndurător

[1]A protesta o poliţă — a stabili, pe cale judiciară, că o poliţă nu a fost plătită la scadenţă. (n.t.).

în îndeplinirea meseriei sale. Cutreierând fermele comitatului, el arătase de ce era în stare — familii alungate fără milă din locuinţele lor neîncălzite, amânări refuzate chiar şi atunci când ele ar fi îngăduit salvarea situaţiei. Având ordine categorice, ai fi zis că acestui om îi face plăcere să le aplice cu toată străşnicia. Vai, Irlanda este şi astăzi aceeaşi ţară în care odinioară a fost proclamată îngrozitoarea declaraţie: „să ucizi un irlandez nu înseamnă să încalci legea!"

Astfel încât,la Kerwan, toţi erau peste măsură de neliniştiţi. Vizita lui Harbert nu mai putea să întârzie mult. Căci, în ultima săptămână a lunii decembrie, avea obiceiul să străbată domeniul Rockingham.

În dimineaţa zilei de 29 decembrie, Prichindel, oare îl văzuse cel dintâi, a dat fuga să anunţe familia, strânsă în sala mare de la parter.

Erau acolo cu toţii — tatăl, mama, feciorii, bunica şi strănepoata ei, pe care Kitty o ţinea pe genunchi.

Vechilul a împins poarta-barieră, a străbătut curtea cu paşi hotărâţi — adevăraţi paşi de stăpân — a deschis uşa salonului şi, fără ca măcar să-şi scoată pălăria, fără să salute dând bineţe, întocmai ca un om care se simte la el acasă în mai mare măsură decât cei peste care dă buzna, a scos câteva hârtii din geanta lui de piele şi a spus pe un ton grosolan:

— Am de încasat o sută de lire pentru anul care s-a scurs, Mac Carthy. Suntem de acord, presupun.

— Da, domnule Harbert, i-a răspuns fermierul cu un glas niţel tremurat. Sunt. intr-adevăr, o sută de lire... Dar v-aş cere o amânare... Mi-aţi mai acordat dumneavoastră, uneori...

— O amânare... amânări! a strigat Harbert, Ce înseamnă asta?... În toate fer-mele nu aud decât acest refren!... Oare cu amânări va putea să se achite domnul Eldon faţă de lordul Rockingham?

— Anul a fost prost pentru toată lumea, domnule Harbert, şi puteţi să mă credeţi că ferma noastră n-a fost câtuşi de puţin scutită...

— Asta nu mă priveşte pe mine, Mac Carthy şi nu-ţi pot acorda nici o amânare.

Prichindel, ghemuit într-un ungher întunecos, cu braţele încrucişate pe piept, cu ochii larg deschişi, era numai urechi.

— Haideţi, domnule Harbert, fiţi milostiv cu bieţii oameni... Nu este vorba decât să ne daţi un mic răgaz. Iată, am trecut de jumătatea iernii şi nu a fost prea aspră... O să ne scoatem pârleala în anotimpul viitor...

— Mac Carthy, vreţi să plătiţi sau nu?

— Noi am vrea, domnule Harbert... ascultaţi-mă... vă asigur că ne este cu neputinţă...

— Cu neputinţă! a strigat administratorul. Ei bine, faceţi rost de bani, vânzând...

— Am făcut-o, iar tot ce ne mai rămăsese a fost distrus de inundaţie... Nu mai avem mobilă nici de o sută de şilingi...

— Şi acum, atâta vreme cât nu sunteţi în stare nici măcar să începeţi să araţi pământul, a strigat vechilul, vă bizuiţi pe prima recoltă pentru a vă achita datoriile?... Haida de! Nu cumva vă bateţi joc de mine, Mac Carthy?

— Nu, domnule Harbert, să mă păzească Dumnezeu! Dar fie-vă milă, nu ne luaţi şi ultima speranţă!

Murdock şi fratele lui, nemişcaţi şi tăcuţi, cu greu îşi înfrânau indignarea, văzându-şi tatăl încovoindu-se cu umilinţă în faţa acestui om.

În clipa aceea, Mama mare, înălţându-se pe jumătate din fotoliul ei, a rostit plină de gravitate:

— Domnule Harbert, am şaptezeci şi şapte de ani şi, de şaptezeci şi şapte de ani mă aflu în această fermă, pe care tatăl meu o conducea, împreună cu soţul şi cu fiul meu. Până în această zi, noi ne-am plătit întotdeauna arenzile şi, pentru întâia oară, cerem un an de păsuire. N-am să cred niciodată că lordul Rockingham ar voi să ne alunge...

— Nu este vorba despre lordul Rockingham! i-a răspuns Harbert cu brutalitate. Lordul Rockingham nici măcar nu vă cunoaşte! În schimb, domnul John Eldon vă cunoaşte... El mi-a dat ordine categorice şi, dacă nu îmi plătiţi, veţi părăsi ferma Kerwan...

— Să părăsim Kerwanul! a strigat Martina, palidă ca o moartă.

— Într-o săptămână!

— Şi unde vom găsi noi un adăpost?

— Unde veţi dori!

Prichindel văzuse până atunci multe lucruri triste, el însuşi trecuse prin groaznice nenorociri... dar, cu toate acestea, i se părea că niciodată nu mai asistase la ceva asemănător. Nu era o scenă cu plânsete şi cu strigăte dar, prin asta, nu era mai puţin înspăimântătoare.

Între timp, Harbert se ridicase şi, înainte de a-şi pune hârtiile înapoi în geantă, a întrebat:

— Încă o dată, vreţi să plătiţi sau nu?

— Şi cu ce?...

Murdock intervenise, aruncând aceste cuvinte cu o voce răsunătoare.

— Da... cu ce? a repetat dânsul, şi a înaintat, încet, încet, spre administrator. Harbert îl cunoştea de multă vreme pe Murdock. Ştia că este unul dintre cei mai activi partizani ai luptei împotriva landlordismului şi, fără îndoială, s-a gândit că era cea

mai bună ocazie să scape ţinutul de dânsul. Astfel încât, necrezând de datoria lui să-l cruţe, i-a răspuns ironic, înălţând din umeri:

— Cu ce să plătiţi, mă întrebaţi dumneavoastră?... Nu alergând pe la toate mitingurile, amestecându-vă cu răzvrătiţii şi boicotându-i pe proprietarii pământurilor veţi avea cu ce plăti, ci muncind...

— Muncind! a exclamat Murdock, întinzându-şi mâinile bătătorite de trudă. Oare mâinile-astea n-au muncit?... Înseamnă că tata, fraţii mei, mama, au stat cu braţele încrucişate de atâta amar de ani la ferma asta?... Domnule Harbert, nu spuneţi asemenea lucruri, că nu sunt în stare să le pricep...

Murdock şi-a isprăvit fraza cu un gest care l-a făcut pe vechil să dea îndărăt. Şi atunci, lăsând să-i scape din prea-plinul inimii toată mânia pe care i-o îngrămădiseră acolo nedreptăţile sociale, a făcut-o cu vigoarca ce-o îngăduie limba irlandeză — această limbă despre care s-a putut spune, pe drept cuvânt: „Când pledaţi pentru propria voastră viaţă, pledaţi în irlandeză!" Şi, într-adevăr, pentru viaţa tuturor alor săi, s-a lăsat târât de groaznice acuzaţii.

Apoi, cu inima împăcată, s-a dus să se aşeze mai la o parte.

Sim simţea cum clocoteşte în el indignarea, întocmai ca focul într-un cuptor.

Martin Mac Carthy, cu capul plecat, nu îndrăznea să întrerupă tăcerea apăsătoare care se lăsase după cuvintele violente ale lui Murdock.

Pe de altă parte, Harbert nu înceta să-i privească pe aceşti oameni, pe cât de arogant, pe atâta de dispreţuitor.

Martina s-a ridicat şi, adresându-se administratorului, i-a spus:

— Domnule, eu vin acum să vă implor... să vă cer o amânare... Asta ne-ar îngădui să vă plătim... Doar câteva luni, acolo... Şi muncind... de-am şti că o să murim de atâta trudă!... Domnule, vă rog fierbinte... vă rog în genunchi... fie-vă milă!

Şi nefericita femeie se înjosea dinaintea acestui om necruţător, care o jignea prin însăşi atitudinca lui.

— Destul, mamă! Prea multă... prea multă umilinţă! a făcut Murdock, silind-o pe Martina să se ridice în picioare. Nu prin rugăminţi se răspunde unor asemenea mizerabili...

— Nu, a replicat Harbert, şi eu n-am ce face cu atât de multe cuvinte! Bani... bani chiar în clipa asta sau, de nu, până într-o săptămână veţi fi alungaţi...

— Până într-o săptămână, fie! a strigat Murdock. Însă, mai întâi, pe dumneavoastră am să vă arunc pe uşă-afară din această casă unde noi mai suntem încă stăpâni...

Şi, năpustindu-se asupra administratorului, l-a apucat de după mijloc şi l-a îmbrâncit în curte.

— Ce-ai făcut, fiul meu... ce-ai făcut? a exclamat Martina, în timp ce toţi ceilalţi îşi plecau capetele.

— Am făcut ceea ce orice irlandez ar trebui să facă, i-a răspuns Murdock, să-i alunge pe lorzi din Irlanda, tot aşa cum l-am alungat eu pe agentul lor din această fermă!

Capitolul XVI IZGONIREA

Aceasta era deci situaţia familiei Mac Carthy la începutul lui l882. Prichindel abia împlinise zece ani. O viaţă scurtă, fără îndoială, dacă n-o socoteşti decât după timpul scurs, dar de pe acum lungă datorită încercărilor la care fusese ea supusă. Nu număra, cu totul, decât trei ani fericiţi — cei trei ani ce urmaseră sosirii sale la fermă.

Aşadar, mizeria, aşa cum o cunoscuse el odinioară, venea să se abată asupra fiinţelor pe care le iubea cel mai mult pe lume, asupra acestei familii ce ajunsese să fie a lui. Nenorocirea venea să rupă cu brutalitate legăturile ce uneau fratele, mama, copiii. Ei vor fi nevoiţi să se despartă, să se împrăştie, să părăsească poate Irlanda, de vreme ce nu mai puteau trăi în insula lor natală. Nu se procedase oare, în ultimii ani,la izgonirea a trei milioane şi jumătate de fermieri şi, ceea ce li se întâmplase altora, nu avea să se petreacă şi cu ei înşişi?

Fie ca Dumnezeu să se milostivească de această ţară! Foametea este aici ca o epidemie, ca un război care pustieşte totul. Aceleaşi catastrofe, aceleaşi consecinţe.

Va rămâne de neuitat pentru totdeauna iarna l740—l74l, când atâţia înfometaţi au pierit, ca şi anul l847, încăşi mai îngrozitor, „anul negru”, care a făcut să descrească numărul locuitorilor ţării cu aproape cinci sute de mii.

Atunci când se prăpădesc recoltele, sate întregi sunt părăsite. Poţi să intri prin ferme pe uşile rămase larg deschise: nu mai găseşti pe nimeni. Micii arendaşi au fost alungaţi fără milă. Industria agricolă este lovită drept în inimă. Dacă se întâmplă să nu rodească grâul, secara, ovăzul, ar mai fi fost, poate, cu putinţă, ca ei să aştepte un an mai bun. Însă când o iarnă din cale-afară de grea şi de îndelungată a distrus cartofii, locuitorilor de la sate nu le mai rămâne altceva mai bun de făcut decât să se refugieze în *work-houses*, dacă nu preferă cumva să ia drumul emigranţilor. În acest an, numeroşi cultivatori aveau de luat o hotărâre. Mulţi dintre dânşii se şi resemnaseră. Ca urmare a unor asemenea dezastre, populaţia

anumitor comitate se micşorase într-o proporţie considerabilă. Odinioară, Irlanda număra, se pare, douăsprezece milioane de locuitori, iar acum există în Statele Unite ale Americii, între şase şi şapte milioane de colonişti de origine irlandeză.

Să emigreze, nu aceasta era soarta la care se vedea osândită familia lui Martin Mac Carthy? Da, şi încă în cel mai scurt timp. Nici recriminările ligii agrare, nici mitingurile la care lua parte Murdock nu puteau schimba această stare de lucruri. Resursele lui *poor-board*[1] aveau să se dovedească neîndestulătoare în faţa unui număr atât de mare de victime. Casa instituţiei, alimentată cu fonduri de către asociaţiile de *home-rulers*, nu va întârzia să se golească de bani. Cât priveşte o răzvrătire împotriva proprietarilor pământului, cu jafurile care i-ar fi urmat, lordul locotenent hotărâse să o înăbuşe cu forţa. Puteau fi văzuţi numeroşi agenţi de poliţie răspândiţi prin comitatele suspecte — cu alte cuvinte, cele mai mizerabile.

Astfel încât, ar fi fost mai prudent ca Murdock să-şi ia serioase măsuri de precauţie, însă el nu voia s-o facă. Turbat de furie, nebun de disperare, el nu se mai stăpânea, rostea mânios ameninţări, îi aţâţa pe ţărani la răzmeriţă. Tatăl şi fratele său, târâţi de exemplul acestuia, se primejduiau o dată cu el. Nimic nu mai era în stare să-i oprească. Prichindel, de teamă să nu vadă apărând poliţia, îşi petrecea zilele supraveghind împrejurimile fermei.

Între timp, trăiau cu toţii din ultimele provizii. Câteva mobile fuseseră vândute pentru a mai face rost de ceva bani. Şi iarna care avea să dureze alte câteva luni!... Cum să-şi ducă zilele până la sosirea anotimpului călduros şi la ce se mai puteau aştepta din partea unui an ce părea de pe atunci cu desăvârşire compromis?

La aceste nelinişti, iscate atât de prezent cât şi de viitor, se adăuga îngrijorarea cauzată de starea sănătăţii bătrânei. Sărmana Mamă mare işi pierdea puterile de pe o zi pe alta. Vlăguită de şocurile vieţii, trista ei existenţă se apropia grabnic de sfârşit. Dânsa nu-şi mai părăsea camera, ba nici măcar patul. Cel mai adesea, Prichindel rămânea pe lângă ea. Bietei femei îi făcea plăcere ca el să stea acolo, ţinând-o în braţe pe Jenny, acum în vârstă de doi ani şi jumătate şi care îi zâmbea. Uneori mai lua şi dânsa copila în braţe, îi surâdea la rândul său... Şi ce gânduri pline de jale cu privire la viitorul acestei fetiţe îi mai treceau prin cap. Atunci, îl întreba pe Prichindel:

— Tu o iubeşti mult, nu-i aşa?

— Da. Mamă mare.

---

[1]Poor-board (engl.) — Comitet pentru ajutorarea săracilor. (n.t.).

— Şi n-ai s-o părăseşti niciodată, nu?...

— Niciodată... niciodată!

— Deie Domnul ca ea să fie mai fericită decât am fost noi!... Este fina ta, să nu uiţi!... Tu ai să fii băiat mare, câtă vreme dânsa va mai fiîncă o fetiţă!... Un naş este ca şi un tată... Dacă are să rămână fără părinţi...

— Nu, Mamă mare, îi răspundea Prichindel, lasă ideile-astea negre!... N-o să fim mereu nenorociţi... Mai avem de îndurat câteva luni... Dumneata ai să te însănătoşeşti din nou şi o să te vedem iarăşi în fotoliul dumitale, ca şi altă data, în timp ce Jenny se va juca pe-alături...

Şi, în timp ce Prichindel vorbea astfel, îşi simţea inima grea şi lacrimile gata să-i ţâşnească din ochi, deoarece ştia că Mama mare esle bolnavă, foarte bolnavă. Cu toate acestea, el avea forţa să se stăpânească — dinaintea ei cel puţin. Dacă plângea, o făcea numai pe-afară, atunci când nimeni nu putea să-l vadă. Şi apoi, îi era mereu teamă să nu se găsească în prezenţa administratorului Harbert, venit, împreună cu ajutoarele de portărei, să alunge familia din unicul ei adăpost.

În timpul primei săptămâni din ianuarie, starea sănătăţii bătrânei femei s-a înrăutăţit. Ea a suferit câteva sincope una după alta, cea mai gravă dintre ele fiind atât de prelungită, încât s-a putut crede că i-a sosit sfârşitul.

Un medic venise în ziua de 6, un D.M.[1] din Tralee, unul dintre acei practicieni miloşi care nu-şi refuză serviciile oamenilor nevoiaşi, cu toate că nu pot trage nici un folosdin asta. Tocmai dădea o raită prin câmpiile acelea pustiite, călare, după obiceiul vremurilor de odinioară. Cum tocmai trecea pe şosea, Prichindel care îl ştia din vedere, întrucât îl mai întâlnise în capitala comitatului, l-a rugat să treacă şi pe la fermă. Aici, doctorul a constatat că lipsurile, împreună cu vârsta şi cu necazurile care o mistuiau pe muribundă, făceau catastrofa de neînlăturat.

Nu era cu putinţă ca familiei să i se ascundă acest lucru. Mama mare nu mai avea de trăit un şir de luni întregi, ba nici măcar două-trei săptămâni, ci doar câteva zile. Mintea îi era limpede, urma să şi-o păstreze tot astfel până la sfârşit. Şi, sub învelişul ăsta de ţărancă, se ascundea atâta vitalitate, se găsea într-însa atâta putere de-a îndura boala, atâta rezistenţă faţă de nimicire, încât lupta împotriva morţii avea să meargă, de bună seamă, mână-n mână cu o cumplită agonie. În cele din urmă, când forţele îi vor fi slăbit îndeajuns, respiraţia i se va opri, inima va înceta să-i mai bată.

---

[1]D.M. — corect M.D. (engl.) — doctor în medicină. (n.t.).

Înainte de a părăsi ferma, medicul a scris o reţetă în care a prescris o poţiune ce putea să-i aline bătrânei ultimele clipe. Apoi a plecat, lăsând plină de disperare o casă în care pătrunsese mânat doar de milă.

Să mergi până la Tralee, să comanzi doctoria, s-o aduci apoi la fermă, asta putea să dureze chiar şi douăzeci şi patru de ore... Dar de unde bani ca s-o plăteşti?... După ce totul fusese cheltuit pentru achitarea impozitelor, familia nu-şi mai ducea zilele decât cu puţinele legume produse la fermă, fără să cumpere nimic. Căci, prin sertare nu se mai găsea nici măcar un şiling... Era mizeria cea mai neagră, ajunsă la ultima ei limită.

Şi atunci, Prichindel şi-a adus aminte. Îi mai rămânea acea guinee pe care i-o dăruise *miss* Anna Waston la teatrul din Limerick, simplă glumă a comedianei; însă el, care luase în serios rolul lui Sib, socotea aceşti bani ca fiind câştigaţi pe merit. Astfel încât, ascunsese cu grijă sus-pomenita guinee în casa lui de bani, vrem să spunem în oala de gresie unde îşi depunea pietricelele... Dar, în acea clipă, putea el să spere că acestea se vor mai preface vreodată în pence sau în şilingi?

Nimeni de la fermă nu ştia că Prichindel are moneda aceea de aur, aşa că i-a venit ideea s-o folosească pentru cumpărarea doctoriei prescrise pentru Mama mare. Ar fi însemnat să-i aline suferinţele, poate să-i prelungească viaţa şi, cine ştie... chiar să-i îmbunătăţcască starea sănătăţii... Prichindel voia să nădăjduiască mai departe, cu toate că nu mai era nici o speranţă.

Hotărât să-şi ducă planul la îndeplinire, s-a ferit să-i spună cuiva ceva. Era dreptul lui de netăgăduit să foloscască aceşti bani după cum îi convenea mai bine. Totuşi, nu era timp de pierdut. Şi, ca să nu fie văzut de nimeni, plănuia să plece de cu noapte. Vreo douăzeci de kilometri ca să ajungă Ia Tralee, alţi douăzeci ca să se întoarcă, iată un traseu cam lung pentru un copil, dar el nici nu se gândea la asta. Cât priveşte lipsa lui de-acasă, care avea să dureze pe puţin o zi întrcagă, aveau oare s-o bage de seamă, atâta vreme cât el obişnuia să colinde pe-afară tottimpul pe care nu şi-l petrecea cu Mama mare, supraveghind împrejurimile, cercetând cu luare-aminte şoseaua pe o distanţă de doi-irei kilometri, pândindu-l pe administrator, sosit împreună cu ajutoarele lui de portărel ca să evacueze familia, sau pe *constable* flancat de agenţii săi, venit să-l aresteze pe Murdock?

A doua zi, în 7 ianuarie, la ora două noaptea, Prichindel a ieşit din cameră, nu înainte de a o săruta pe bătrâna femeie; aceasta aţipise şi nu s-a deşteptat. Apoi, ieşind din sală, a închis uşa fără zgomot, l-a mângâiat pe Birk care-i ieşise în întâmpinare şi părea să-l întrebe: „nu mă iei cu tine?" Nu, el voia să-l lase la

fermă! Cât timp avea să lipsească de acasă, credinciosul animal putea da de ştire la apropierca oricărei persoane suspecte. Odată curtea străbătută şi poarta deschisă, băiatul s-a găsit singur pe drumul spre Tralee.

Era încă foarte întuneric în primele zile ale lunii ianuarie, la trei săptămâni de la solstiţiul de iarnă, la această latitudine cuprinsă între paralele de cincizeci şi două şi cincizeci şi trei de grade, soarele se înălţa foarte târziu la orizont, înspre sud-est. La ora şapte dimineaţa, slabele luciri ale zorilor abia colorează culmile munţilor. Prichindel avea aşadar de făcut jumătate de drum în plină noapte; însă nu se speria câtuşi de puţin de aşa ceva.

Văzduhul era foarte limpede, frigul foarte tăios, în ciuda faptului că termometrul nu arăta decât vreo douăsprezece grade sub zero. Mii şi mii de aştri străluceau pe firmament. Drumul, alb de nea, fugea înainte cât vedeai cu ochii, luminat parcă de strălucirea ninsorii. Paşii copilului răsunau cu un pocnet scurt.

Prichindel, plecat la ora două noaptea, trăgea nădejde să fie înapoi la fermă până la căderea nopţii. După socoteala notată în carnetul său, el trebuia să ajungă la Tralee pe la opt. Să străbată douăzeci de kilometri în şase ore, iată un lucru ce nu putea să pună în încurcătură un băiat deprins cu ostenelile şi care avea picioare vânjoase. La Tralee îşi pusese în gând să se odihnească vreo două ceasuri, în care timp să mănânce o bucată de pâine cu brânză şi să bea o pintă de bere într-o cârciumă, la preţul de două-trei pence. Apoi, cu poţiunea în mână, ar fi pornit-o iar la drum pe la zece, în aşa fel încât să se poată întoarce în cursul după-amiezii.

Acest program, bine chibzuit, ar fi fost urmat cu străşnicie dacă nu s-ar fi ivit ceva neprevăzut. Drumul se străbătea uşor, vremea era prielnică mersului rapid. Şi, din fericire, gerul făcuse să se domolească tulburările atmosferice.

Într-adevăr, dacă s-ar fi stârnit rafalele dinspre apus ori ar fi fost nevoit să înainteze sub loviturile de bici ale viscolului, Prichindel n-ar fi putut merge împotriva vântului. Împrejurările îi erau aşadar favorabile.

Ce-i drept, poate că ar fi trebuit să se teamă de vreo întâlnire primejdioasă — cu o haită de lupi, spre pildă. Acesta era adevăratul pericol. Cu toate că iarna nu fusese deosebit de aspră, fiarele umpleau cu urletele lor lugubre pădurile şi şesurile comitatului. Prichindel se gândise şi la asta. Astfel încât, inima îi bătea cu putere atunci când s-a trezit dintr-o dată singur, în câmpia netedă ca în palmă, pe drumul acesta nesfârşit, de-a lungul căruia se scălâmbăiau scheletele arborilor festonaţi de promoroacă.

Băiatul nostru a străbătut primii zece kilometri în două ceasuri, mergând cu paşi zoriţi şi fără să se odihnească nici o clipă. Se făcuse ora patru dimineaţa. Era încă foarte întuneric, mai cu seamă înspre apus, dar cerul începea să fie spuzit de pete uşoare de culoare, iar stelele întârziate prindeau să pălească. Mai aveau să treacă trei ceasuri bune până ce soarele să se înalţe la orizont.

Prichindel a simţit atunci nevoia să poposească vreo zece minute. S-a aşezat prin urmare pe o rădăcină de copac şi, scoţând din buzunar un cartof mare, copt în spuză, l-a mâncat cu lăcomie. Asta avea să-i îngăduie să ajungă cu bine la Tralee. La patru şi un sfert a pornit-o iar la drum.

De prisos să vă mai spunem că Prichindel n-avea motive să se teamă că s-ar fi putut rătăci. Ştia bine drumul de la Kerwan şi până la capitala comitatului, deoarece îl străbătuse adesea cu brişcaă, de fiecare dată când Martin Mac Carthy îl lua cu el la piaţă. Ce vremuri bune erau atunci, ce timpuri fericite!... Şi acum, vai, cât de îndepărtate erau toate astea!

Şoseaua se întindea mai departe pustie, cât vedeai cu ochii. Nici urmă de trecător — lucru de care lui Prichindel nici că-i păsa — dar nici de şaretă mergând către Tralee, unde nu i s-ar fi refuzat un loc, ceea ce l-ar mai fi scutit de osteneală. El nu putea deci să se bizuie decât pe picioruşele lui — mici, într-adevăr, însă vânjoase.

În sfârşit, au mai fost străbătuţi alţi şapte kilometri, poate ceva mai încet decât primii zece, dar, oricum, nu mai rămâneau decât trei de parcurs.

Se făcuse şapte şi jumătate. Spre apus, ultimele stele păleau la orizont. Lucirea melancolică a zorilor de la aceste latitudini înalte lumina nedesluşit spaţiul, până în clipa în care soarele va fi străpuns ceţurile lânoase ale zonelor inferioare. Priveliştea începea treptat să se lărgească pe un sector din ce în ce mai amplu.

În clipa aceea, un grup de oameni şi-a făcut apariţia în susul drumului, venind dinspre Tralee.

Primul gând al lui Prichindel a fost acela de-a nu se lăsa văzut. Şi, cu toate acestea, ce i s-ar fi putut spune acelui copil? Aşadar, instinctiv şi fără a mai chibzui că nu se cuvenca s-o facă, băiatul a dat fuga să se ghemuiască îndărătul unui tufiş, astfel încât să-i poată observa pe oamenii ce se apropiau de dânsul fără a fi văzut.

Erau agenţi de poliţie, vreo doisprezece la număr, însoţiţi de un *constable*. De câtă vreme ţinutul fusese pus sub supraveghere, te întâlneai la tot pasul cu asemenea patrule, organizate din porunca lordului locotenent.

Prichindel nu avusese deci pricini să se mire de această întâlnire. Însă, era cât pe ce să scoată un strigăt de uimire când, în mijlocul grupului, l-a recunoscut pe vechilul Harbert, urmat de doi sau trei indivizi — ajutoare de portărei — folosiţi de obicei la evacuări.

Ce presimţire i-a strâns atunci inima! Oare nu înspre fermă se îndreptau vechilul şi oamenii săi? Şi această ceată de agenţi n-avea cumva să procedeze la arestarea lui Murdock?

Prichindel nici n-a mai vrut să se gândească la asta. De îndată ce grupul de oameni a dispărut, s-a năpustit înapoi pe şosea şi, alergând cât îl ţineau puterile, a ajuns în dreptul primelor case din Tralee pe la opt şi jumătate.

Prima lui grijă a fost să meargă la un farmacist; unde a aşteptat ca poţiunca să-i fie preparată după reţetă. Apoi, a scos moneda sa de aur, singura lui avere, ca s-o plătească. Farmacistul i-a schimbat *guineea* şi, cum doctoria era foarte scumpă, cumpărătorului nu i-au mai rămas decât vreo cincisprezece şilingi. Nu era cazul să se târguiască, nu-i aşa?

Şi, pentru că era vorba de Mama mare, Prichindel nici nu s-a mai gândit la bani, făgăduindu-şi să facă economie când avea să-şi ia micul dejun. Deci, în loc de brânză şi de bere, el s-a mulţumit cu o felie groasă de pâine pe care a înfulecat-o cu multă poftă şi cu o bucăţică de gheaţă pe care a topit-o între buze. Astfel încât, puţin după ora zece, el părăsise oraşul Tralee şi o pornise înapoi, pe drumul spre Kerwan.

În orice altă împrejurare, la acest moment al zilei s-ar fi făcut simţită oarece mişcare. Drumurile ar fi fost străbătute de şarete sau de *jaunting-cars*, transportând oameni sau mărfuri către diferitele târguşoare ale comitatului. Ai fi simţit, aşadar, fremătând viaţa comercială sau agricolă a ţinutului. Dar vai, ca urmare a înlănţuirii de dezastre din timpul anului, foametea şi mizeria înspăimântătoare, căreia aceasta îi dă naştere, goliseră provincia de locuitori! Ce de ţărani se hotărâseră să-şi părăsească ţara unde nu le mai era cu putinţă să trăiască! Oare, chiar şi în vremuri normale, nu se evaluează la o sută de mii pe an numărul irlandezilor care se duc în Lumea Nouă, în Australia sau în Africa meridională, în căutarea unui colţişor de pământ unde să poată trage nădejde că n-or să mai moară de foame? Nu există oare companii de emigraţie care, pentru un preţ derizoriu de numai două lire sterline, îi transportă pe emigranţi până pe ţărmurile Americii de Sud?

Or, în cursul acestui an, ţinuturile Irlandei apusene fuseseră părăsite într-o măsură şi mai însemnată încă de locuitorii lor şi ai fi zis că drumurile, altădată atât de însufleţite, nu mai slujeau decât unui deşert sau, lucru şi mai întristător chiar, unei ţări pustiite...

Prichindel mergea, ca întotdeauna, cu paşi zoriţi. El nu voia să ia seama la oboseală şi făcea mare risipă de energie. Se înţelege de la sine că, acum, nu mai putea ajunge din urmă grupa de poliţai, care i-o luase înainte cu două sau trei ore. Cu toate acestea, urmele lăsate pe zăpadă îi arătau că sergentul şi oamenii lui, împreună cu Harbert şi ajutoarele sale de portărel, urmau drumul ce ducea spre fermă. Pricină în plus pentru ca băiatul nostru să vrea să ajungă mai iute acasă,în ciuda faptului că picioarele îi erau înţepenite de atâta mers fără odihnă. S-a lipsit chiar de un popas de câteva minute, ca să poată umbla în acest timp. A mers, a mers fără contenire. Pe la două după-amiaza nu mai avea decât vreo trei kilometri până la Kerwan. După încă o jumătate de ceas, începeau să se vadă clădirile fermei, în mijlocul şesului întins în caretotul se confunda într-o mare de albeaţă lăptoasă.

Ceea ce l-a uimit încă din prima clipă pe Prichindel în clipa când s-a apropiat, a fost faptul că nu se zărca nici o dâră de fum în aer, cu toate că pentru vatra din sala cea mare segăsea combustibil din belşug.

În plus, locul acela îi stârnea parcă un simţământ greu de exprimat în cuvinte, de singurătate şi de părăsire.

Prichindel a zorit paşii, a făcut o nouă sforţare, aînceput să alerge. Tot căzând şi ridicându-se a ajuns dinaintea porţii-barieră ce închidea curtea.

Ce spectacol groaznic! Poarta era sfărâmată, curtea plină de urme de paşi în toate direcţiile. Din clădiri, staule, magazii, nu mai rămăseseră decât cei patru pereţi, lăsaţi fără acoperişuri. Învelişul de paie fusese smuls. Nu mai exista nici o uşă, nici un toc de fereastră. Dorise cineva să facă această casă de nelocuit, pentru a împiedica familia să mai găsească aici un adăpost?... Era oare ruina voită, făcută de mâna omului?...

Prichindel a rămas ţintuit locului. Ceea ce simţea acum era pur şi simplu groază. Nu îndrăznea să împingă bariera din faţa curţii... Nici nu cuteza să se apropie de casă...

În cele din urmă, a luat o hotărâre. Trebuia să afle dacă fermierul sau vreunul dintre copiii săi se mai afla încă acolo.

Prichindel a înaintat până la uşa casei. A început să strige... Nu i-a răspuns însă nimeni.

Atunci, s-a aşezat pe prag şi a început să plângă. Să vedem ce se petrecuse în timpul absenţei sale.

Prin comitatele Irlandei sc petrec destul de des scene dintr-acestea, de alungare a oamenilor de prin case, în urma cărora nu numai fermele, ci chiar sate întregi sunt părăsite de locuitorii lor. Însă aceşti sărmani oameni, izgoniţi din locuinţa unde s-au născut, unde au trăit şi trăgeau nădejde să moară, poate că ar fi vrut să se întoarcă acasă, forţând uşile bătute în

cuie şi căutând acolo un refugiu pe care nu l-ar fi găsit în altă parte...

Ei bine, mijlocul de a-i împiedica este foarte simplu! Casa trebuie făcută de nelocuit. Se înalţă un *battering-ram*. Acesta este alcătuit dintr-o grindă ce se balansează la capătul unui lanţ fixat între trei stâlpi. Un asemenea berbece sparge orice. Casa este despuiată de acoperiş, coşul dat jos, vatra dărâmată. Uşile sunt sfărâmate, ferestrele scoase din zid. Nu mai rămân în picioare decât pereţii... Şi, din moment ce această ruină este căscată în calea tuturor rafalelor, pe care ploaia o inundă, în care zăpada se îngrămădeşte, landlordul şi agenţii săi pot fi liniştiţi: familia nu se va mai putea adăposti într-însa.

După asemenea execuţii, atât de frecvente, ce merg adesea până la ferocitate, cum să te mai miri că în inima ţăranului irlandez, s-a strâns atâta ură!

Iar aici, la Kerwan, izgonirea familiei fusese întovărăşită de scene încă şi mai înspăimântătoare.

Căci, într-adevăr, răzbunarea îşi avusese partea ei în această faptă lipsită de omenie. Harbert, voind să-l facă pe Murdock să plătească pentru violenţele sale, nu se mulţumise să vină cu ajutoarele de portărei ca să acţioneze pe seama *middleman*-ului ci, ştiindu-l pe fermier supus urmăririi judecătoreşti, îl denunţase, iar sergenţii primiseră ordinul să pună mâna pe el.

Astfel încât, mai întâi, domnul Martin împreună cu soţia şi copiii lui fuseseră aruncaţi afară, în timp ce ajutoarele de portărel pustiau locuinţa pe dinăuntru. Nu avuseseră pic de respect măcar pentru bătrâna Mamă mare. Smulsă din patul ei, târâtă în mijlocul curţii, dânsa mai izbutise totuşi să se ridice ca să-i blesteme pe asasinii săi în care vedea pe înşişi ucigaşii Irlandei, apoi căzuse moartă la pământ.

În clipa aceea, Murdock, care ar fi avut timp să fugă, se năpustise asupra acestor mizerabili. Nebun de furie, el agita în aer o toporişcă... Tatăl şi fratele său voiseră, întocmai ca şi el, să-şi apere familia... Dar portăreii şi sergenţii erau în număr destul de mare, aşadar forţa era de partea legii, dacă se poate da acest nume unui asemenea atentat împotriva a tot ce este drept şi omenesc pe lume.

Răzvrătirea contra agenţilor de poliţie fusese vădită, până într-atâta, încât nu numai Murdock, ci şi domnul Martin şi Sim au fost puşi în stare de arest. Şi, ca urmare, deşi nici o izgonire nu se mai putea face de la 1870 încoace fără plata unor despăgubiri acordate fermierilor alungaţi, ei pierduseră dreptul de a beneficia de această lege.

Străbunei nu i se putea face o înmormântare creştinească la fermă. Ea trebuia dusă într-un cimitir. Au fost văzuţi atunci cei doi nepoţi ai bătrânei punând-o pe o targă şi cărând-o, urmaţi

de domnul Martin, de Martina şi de Kitty care-şi purta copilul în braţe, în mijlocul sergenţilor de poliţie şi al portăreilor.

Jalnicul alai a apucat-o pe drumul dinspre Limerick. Vă puteţi închipui un lucru mai întristător şi mai vrednic de plâns ca acest cortegiu, alcătuit dintr-o întreagă familie făcută prizonieră, însoţind cadavrul unei sărmane femei bătrâne?

Prichindel, care izbutise să-şi înfrângă spaima, străbătea acum camerele pustiile prin care zăceau sfărâmăturile de mobilă, strigând mereu... Şi nu-i răspundea nimeni... nimeni!

Iată, aşadar, în ce stare găseael această casă unde se scurseseră singurii ani fericiţi ai vieţii sale... locuinţa de care se legase prin atâtea fire nevăzute, nimicită de o supremă catastrofă!...

El şi-a adus atunci aminte de comoara lui, de acele pietricele care arătau numărul de zile ce trecuseră de la sosirea sa la Kerwan. A căutat îndată oala de gresie unde le strânsese. A găsit-o într-un ungher, scăpată neatinsă.

Ah, pietricelele acestea! Prichindel, aşezat pe treptele din faţa uşii, a vrut să le numere: erau o mie şi cinci sute patruzeci de bucăţi.

Ele reprezentau cei patru ani şi optzeci de zile — de la 20 octombrie l877 la 7 ianuarie l882 — cât vieţuise la fermă.

Iar, în prezent, copilul era nevoit s-o părăsească. Trebuia să încerce să regăsească familia Mac Carthy, care devenise propria sa familie.

Înainte de a pleca, Prichindel s-a dus să-şi pună într-un pachet rufăria, pe care o regăsise în fundul unui sertar pe jumătate sfărâmat. Şi, întorcându-se în mijlocul curţii, a săpat o groapă la rădăcina bradului plantat o dată cu naşterea finei sale, unde a aşezat oala de gresie în care îşi ţinea pietricelele...

Apoi, după ce a mai aruncat o privire de rămas bun asupra casei căzută în ruină, s-a avântat pe şoseaua întunecată de pe acum de umbrele amurgului.

Sfârşitul primei părţi

PARTEA A DOUA ULTIMELE ETAPE

Capitolul I ÎNĂLŢIMILE LOR

Lordul Piborne, fără a-şi pierde câtuşi de puţin din demnitatea ţinutei nobiliare, a ridicat diferite hârtii împrăştiate pe masa camerei lui de lucru, a mutat din loc ziarele risipite icişi colo, şi-a pipăit buzunarele halatului de casă din pluş galben-auriu, le-a scotocit pe acelea ale pardesiului gri-fer întins pe spătarul unui fotoliu, apoi, întorcându-se, şi-a concentrat privirea printr-o încruntare imperceptibilă a sprâncenelor.

În felul acesta aristocratic, fără nici o altă încordare a trăsăturilor feţei, îşi făcea de obicei cunoscute Înălţimea Sa cele mai vii nemulţumiri.

O uşoară înclinare a bustului a dat de înţeles că este cât pe ce să se aplece casă arunce o privire pe sub masă, acoperită până jos la picioare de un covor cu ciucuri mari; însă, răzgândindu-se, a găsit de cuviinţă să apese pe butonul unei sonerii, aflată la colţul căminului.

Aproape numaidecât John, feciorul, s-a ivit în pragul uşii şi a rămas nemişcat.

— Vedeţi dacă portofelul meu n-a căzut cumva sub această masă, a spus lordul Piborne.

John s-a aplecat, a săltat covorul acela gros şi s-a ridicat cu mâinile goale. Portofelul Înălţimii Sale nu se găsea câtuşi de puţin în acest loc. A urmat o nouă încruntare a sprâncenelor lordului Piborne.

— Unde este lady Piborne?

— În apartamentele domniei sale, i-a răspuns valetul.

— Dar contele Ashton?

— Se plimbă prin parc.

— Prezentaţi-i omagiile mele Înălţimii Sale lady Piborne, spunându-i totodată că aş dori să am onoarea de a-i vorbi cât mai curând cu putinţă.

John a făcut stânga-mprejur ţeapăn de parcă înghiţise un par — un servitor stilat nu are de ce să se încline în timpul serviciului — şi a ieşit din cabinet cu un pas mecanic spre a îndeplini poruncile stăpânului său.

Înălţimea Sa lordul Piborne este în vârstă de cincizeci de ani —cincizeci de ani de adăugat celor câteva secole pe care le numără nobila lui familie, neîntinată de vreo pierdere de rang şi privilegii sau decădere de la virtuţile strămoşeşti. Membru de seamă al Camerei superioare[1], el este de bună credinţă atunci când îi pare rău după străvechile drepturi ale feudalităţii —

---

[1]Autorul se referă la camera Lorzilor, camera superioară a Parlamentului britanic. (n.t.).

vremea fiefurilor[1], a rentelor, a bunurilor ereditare scutite de privilegii senioriale, a domeniilor, a dreptului de viaţă şi de moarte asupra supuşilor exercitate de strămoşii săi, a omagiilor nelimitate aduse de către vasali. Nici unul din cei ce n-au avut parte de o origine la fel de veche ca a lui, care nu poate invoca o stirpe tot atât de veche, nu sc deosebeşte, pentru dânsul, de ţărănoi, mitocani, şerbi şi ţopârlani. Dumnealui este marchiz, fiul său este conte. Baroneţii, cavalerii şi alţii asemenea de rang inferior abia dacă au, după părerea lui, dreptul de a figura în anticamerele adevăratei nobilimi. Înalt, slab, spânatic la faţă, cu ochii stinşi de atâta obişnuinţă de-a se arăta plini de dispreţ, cu vorba rară şi tăioasă, lordul Piborne reprezintă tipul acelor trufaşi gentilomi turnaţi în învelitoarea vechilor hrisoave de nobleţe şi care sunt — din fericire — pe cale de dispariţie chiar şi din acest aristocratic regat al Marii Britanii şi Irlandei.

Se cuvine să observăm că marchizul este de obtrâşie engleză şi că nu a făcut o mezalianţă căsătorindu-se cu marchiza, care este de origine scoţiană. Înălţimile Lor erau născute una pentru cealaltă, foarte hotărâte să nu coboare nicicând de pe înaltul lor *perchoir*[2] şi menite, după toate aparenţele, să lase nişte urmaşi de un soi cu totul superior. Ce vreţi? Asta li se trage de la calitatea lutului din care au fost plămădiţi primii indivizi ai acestor seminţii, încă de la începutul vremurilor istorice. Dumnealor îşi închipuie, fără îndoială, că bunul Dumnezeu îşi pune mănuşile ca să-i primească în sfântul său paradis!

Uşa s-a deschis şi, întocmai ca la intrarea unei înalte doamne în sălile de recepţie, feciorul a anunţat: ,,Înălţimea Sa lady Piborne".

Marchiza — numărând patruzeci de ani mărturisiţi — lungă, slabă, colţuroasă, cu părui lins şi cărare la mijloc, cu buzele strânse, nasul coroiat foarte aristocratic, pieptul ca o scândură şi umerii foarte înclinaţi îndărăt, de bună seamă că nu fusese frumoasă niciodată; dar, în ceea ce priveşte distincţia portului şi a manierelor, cât şi înţelegerea tradiţiilor şi a privilegiilor, lordul Piborne n-ar fi putut nicicând să se însoţească mai nimerit decât cu dânsa.

John a împins un fotoliu blazonat în care a luat loc marchiza şi s-a retras de îndată.

Nobilul soţ s-a exprimat în următorii termeni:

---

[1] Fief (fr.) — domeniu nobiliar depinzând de un senior, cedat de acesta cu condiţia respectării jurământului de credinţă şi a aducerii de omagii, supus îndeplinirii anumitor servicii, ca şi a plăţii unor dijme, feudă. (n.t.).

[2] Perchoir (fr.) — stinghie pe care se cocoaţă găinile. (n.t.).

— Mă veţi scuza, marchiză, dacă am fost nevoit să vă rog a binevoi să vă părăsiţi apartamentele ca să îmi acordaţi favoarea unei convorbiri în cabinetul meu.

Nu trebuie să vă prindă mirarea dacă Înălţimile Lor schimbă între ele fraze de acest soi, chiar şi atunci când stau de vorbă între patru ochi. De altminteri, aşa o cer manierele alese. Şi, în plus, dânşii au fost crescuţi la şcoala „pudrei şi a perucii" a acelei *gentry* de odinioară. Niciodată n-au să fie dumnealor de acord să se înjosească rostind familiarităţi şi renunţând astfel la obişnuita trăncăneală pe care Dickens a botezat-o într-un chip cât se poate de nostim şi anume ,,peruco-pălăvrăgeală”.

— Mă aflu la ordinele domniei voastre, marchize, i-a răspuns lady Piborne. Ce întrebare anume aţi dori să-mi adresaţi?

— Aceea care urmează, marchiză, cerându-vă cu insistenţă să faceţi apel la amintirile dumneavoastră.

— Vă ascult.

— Marchiză, nu am plecat noi ieri de la castelpe la orele trei după-amiază ca să mergem la Newmarket la domnul Laird, *attorney*-ul nostru?

Trebuie să vă spunem că *attorney* se numeşte avocatul care funcţionează pe lângă tribunalele civile ale Regatului-Unit.

— Într-adevăr... ieri... în cursul după-amiezii, i-a răspuns lady Piborne.

— Dacă am memorie hună, contele Ashton, fiul nostru, ne însoţea în caleaşcă, nu-i aşa?

— Ne însoţea, marchize; el ocupa un loc în partea din faţă.

— Cei doi feciori nu şedeau în picioare, în spate?

— Ba da, după cum se şi cuvine de altfel.

— Acestea fiind spuse, marchiză, a replicat lordul Piborne, aprobând cu o uşoară mişcare a capului, vă reamintiţi, fără îndoială, că am luat cu mine un portofel ce conţinca hârtii referitoare la procesul cu care suntem ameninţaţi de către parohie...

— Proces nedrept, pe care ca are îndrăzneala şi neruşinarea să ni-l intenteze! a adăugat lady Piborne, subliniind această frază cu o intonaţie foarte semnificativă a vocii.

— Acest portofel, a reluat lordul Piborne, cuprindea nu numai acte importante, ci şi o sumă de o sută de lire sterline, în bancnote, destinată *attorney*-ului nostru.

— Amintirile domniei voastre sunt exacte, marchize.

— Ştiţi dar, marchiză, modul în care s-au petrecut lucrurile. Noi am ajuns la Newmarket fără a fi părăsit caleaşca. Domnul Laird ne-a întâmpinat în pragul casei sale. Eu i-am arătat hârtiile, m-am oferit să-i depun bancnotele în mână. El ne-a răspuns că nu are nevoie, pentru moment, nici de unele, nici de altele, adăugând că îşi propunea să se deplaseze la castel

atunci când va fi venit vremea să se opună pretenţiilor parohiei...

— Pretenţii odioase, care odinioară ar fi fost considerate ca atentând la drepturile senioriale...

Şi, folosind asemenea termeni, atât de precişi, marchiza nu făcea altceva decât să repete cuvânt cu cuvânt o frază de care se servise lordul Piborne în mai multe rânduri în prezenţa ei.

— Rezultă aşadar, a reluat marchizul, că eu mi-am păstrat portofelul, că noi am urcat înapoi în trăsură şi că ne-am reîntors la castel pe la orele şapte, în clipa în care începea să se lase noaptea.

Seara fusese, într-adevăr, întunecoasă; lucrurile nu se petreceau decât în ultima săptămână a lunii aprilie.

— Or, a adăugat marchizul, acest portofel, pe care l-am pus înapoi în buzunarul stâng al şubei, îmi este cu neputinţă să-l regăsesc.

— Poate că l-aţi depus la întoarcere pe masa din cabinetul dumneavoastră?

— Tot astfel credeam şi eu, marchiză, însă l-am căutat zadarnic printre hârtiile mele...

— Nimeni nu a mai intrat aici de ieri încoace?...

— Ba da... John, feciorul, pe care nu este cazul să-l suspectez...

— Este întotdeauna prudent să ai suspiciuni faţă de oameni, i-a răspuns lady Piborne, chit că îţi recunoşti eroarea după aceea.

— Ar fi cu putinţă, la urma urmelor, a reluat marchizul, ca acest portofel să fi alunecat pe vreuna dintre banchetele caleştii...

— Feciorul ar fi băgat de seamă şi, afară numai dacă nu o fi crezut de datoria lui să-şi însuşească această sumă de o sută de lire...

— Cele o sută de lire, a spus lordul Piborne, în cel mai rău caz, le-aş sacrifica; însă aceste hârtii de familie care constituie drepturile noastre faţă de parohie...

— Parohie! a repetat lady Piborne.

Şi simţeai că însuşi castelul glăsuieşte prin gura ei, surghiunind parohia la rangul cel mai neînsemnat al unei vasale, ale cărei revendicări erau pe cât de vrednice de plâns, pe atât de necuviincioase...

— Astfel încât, a reluat dânsa, dacă se va întâmpla să pierdem acest proces... împotriva oricărei justiţii...

— Şi noi îl vom pierde fără îndoială, a afirmat lordul Piborne, dacă n-o să putem prezenta aceste acte...

— Parohia ar intra atunci în posesia celor o mie de acri de pădure care se învecinează cu parcul şi fac parte din domeniul

casei de Piborne încă de pe vremea Plantageneţilor, nu este aşa?

— Ba da, marchiză.

— Ar fi un lucru de-a dreptul înfiorător!

— Înfiorător, desigur, ca tot ceea ce ameninţă proprietatea feudală din Irlanda — revendicările acestor *home-rulers,* retrocedarea pământului ţăranilor, răzvrătirea împotriva landlordismului!... Ah, noi trăim într-o epocă neobişnuită şi, dacă lordul-locotenent nu face bună rânduială, eu nu ştiu sau, mai curând, ştiu prea bine cum au să sfârşească stările acestea de lucruri...

În acel moment, uşa camerei de lucru s-a deschis şi un băiat tânăr s-a ivit în prag.

— Ah, dumneavoastră sunteţi, conte Ashton? a făcut lordul Piborne. Marchizul şi marchiza n-au neglijat niciodată să-i dea acest titlu fiului lor, care ar fi fost încredinţat că-şi încalcă toate îndatoririle decurgând din naşterea sa aleasă dacă nu i-ar fi răspuns:

— Vă doresc ziua bună, *mylord* tată.

După aceea, a înaintat către *milady* maică-sa, căreia i-a sărutat ceremonios mâna.

Acest tânăr *gentleman* de patrusprezece ani avea un chip cu trăsături regulate, dar din cale-afară de neînsemnat şi o fizionomie care, chiar cu trecerca anilor, n-avea să câştige nici în vioiciune, nici în inteligenţă. Dânsul era produsul cât se poate de firesc al unui marchiz şi al unei marchize rămaşi în urmă cu două veacuri, potrivnici oricărui progres al vieţii moderne, adevăraţi *torys*[1] de dinaintea lui Cromwell, doi indivizi de neînduplecat. Instinctul de neam îl făcea să se poarte destul de cuviincios pe băiatul acesta ce rămânea conte până în vârful unghiilor, deşi fusese răzgâiat de către marchiză, iar servitorii castelului erau instruiţi cu grijă să-i îndeplincască până şi cea mai micătoană, în realitate, el nu avea nici una dintre însuşirile vârstei sale — nici mişcările neaşteptate, nici ardoarea inimii, nici entuziasmul tinereţii.

Era un mic domn crescut anume ca să nu vadă decât fiinţe inferioare printre cei ce-i stăteau în preajmă,prea puţin milostiv cu oamenii sărmani, foarte la curent de pe acum cu toate lucrurile privind sportul — călărie, vânătoare, curse, crocket şi tenis, dar de o neştiinţă de carte aproape desăvârşită, în ciuda

---

[1] Tory — cuvânt irlandez, denumire injurioasă cu sensul de briganzi, adversari ai lui Cromwell şi partizani ai dinastiei Stuart; partidul tory era legat de proprietatea funciarăşi a dat naştere partidului conservator; pluralul corect: tories. (n.t.).

strădaniilor a o jumătate de duzină de profesori particulari, care acceptaseră misiunea zadarnică de a-l instrui.

Numărul acestor tineri *gentlemen* de obârşie înaltă, meniţi să ajungă într-o bună zi nişte desăvârşiţi imbecili, dar de o desăvârşită distincţie de altfel, are, de bună seamă, tendinţa de a se restrânge. Totuşi, ei mai fiinţează încă şi contele Ashton Piborne făcea parte dintre aceştia.

Problema portofelului i-a fost expusă neîntârziat. El şi-a reamintit că *mylord* tatăl său ţinea sus-zisul portofel în mână în clipa în care părăsea casa acelui *attorney* şi că l-a pus nu în buzunarul şubei sale, ci pe una dintre pernele trăsurii, îndărătul lui, atunci când au plecat din Newmarket.

— Sunteţi sigur de ceea ce spuneţi acum, conte Ashton?... a întrebat marchiza.

— Da, *milady*, şi nu cred că portofelul a putut să cadă din trăsură.

— Ar rezulta de aici, a spus lordul Piborne, că el se găseaîncă acolo în clipa când noi am ajuns la castel...

— De unde trebuie să tragem concluzia că a fost sustras de către unul dintre servitori, a adăugat lady Piborne.

Aceasta a fost întru totul şi părerea contelui Ashton. El nu avea nici cea mai mică încredere în caraghioşii ăştia care sunt nişte spioni, atunci când nu sunt adevăraţi tâlhari — cel mai adesea şi una şi alta — şi pe care ar trebui să ai dreptul să-i baţi cu vergile, ca odinioară pe şerbii din Marea Britanie. (De unde o mai fi scos-o el şi pe asta, că în Marea Britanie au fost vreodată şerbi?[1]) Dar, cea mai mare părere de rău îi era stârnită de faptul că marchizul şi marchiza nu-i atribuiseră un fecior pus numai în slujba lui sau, cel puţin, un groom[2]. Aşadar, un slujitor ce putea fi pedepsit de mâna stăpânului şi aşa mai departe.

Iată ce înseamnă într-adevăr să ştii să vorbeşti şi, ca să poţi folosi un asemenea limbaj, trebuie să recunoaştem că este nevoie să-ţi curgă prin vine un autentic sânge de Piborne!

Pe scurt, concluzia convorbirii a fost că portofelul fusese furat, că hoţul nu putea fi decât unul dintre servitori, că se cuvenea să se deschidă o anchetă şi că, aceia asupra cărora atârna până şi cea mai mică umbră de bănuială aveau să fie

---

[1] În realitate, elementele instituţiei feudale ale şerbiei începuseră să apară încă din perioada anglo-saxonă; şerbia, introdusă de cuceritorii normanzi, a persistat până la mijlocul secolului al XV-lea şi,în unele comunităţi rurale aservite clerului, chiar şi mai mult. (n.t.).

[2]Groom (engl. aici) — lacheu care îşi urma stăpânul călare. (n.t.).

predaţi pe loc sergentului de poliţie, întrucât lordul Piborne nu mai avea dreptul de justiţie majoră şi minoră.[1]

Ca urmare, contele Ashton a apăsat pe butonul unei sonerii şi, după câteva clipe, intendentul se înfăţişa dinaintea Înălţimilor Lor.

Era un adevărat tip de mâţă blândă domnul Scarlett, intendentul lordului Piborne, unul dintre indivizii aceia făţarnici şi pehlivani făcând-o pe sfântul şi fiind urât din toată inima de toată servitorimea castelului. Plin de purtări mieroase şi de mutre ipocrite, în chip mieros şi ipocrit îşi şi ocăra subalternii, fără mânie şi fără semeţie, mângâindu-i cu ghearele.

Însă, în prezenţa marchizului, a marchizei şi a contelui Ashton, avea înfăţişarea aceea modestă a unui paracliser dinaintea preotului paroh.

I s-a povestit întâmplarea. Portofelul, fără nici o îndoială, fusese depus pe pernele trăsurii şi ar fi trebuit să fie regăsit în acelaşi loc.

Aceasta a fost părerea domnului Scarlett, deoarece era părerea lordului şi a lady-ei Piborne. La sosirea caleştii, în timp ce dânsul se aţinea respectuos pe lângă portieră, întunericul îl împiedicase să vadă dacă portofelul era aşezat în locul indicat de marchiz.

Poate că domnul Scarlett avea să sugereze ideea că sus-pomenitul portofel putuse să cadă pe drum... Iată un lucru pe care s-a abţinut să-l facă. Asta ar fi sub-înţeles o lipsă de atenţie din partea lordului Piborne. Păzindu-se, aşadar, să-şi formuleze bănuiala, el s-a mulţumit să atragă atenţia asupra faptului că, de bună seamă, portofelul conţinea hârtii de mare valoare... Şi aceasta, se înţelege de la sine, pentru că aparţinea... pentru că avea onoarea să aparţină unui personaj atât de însemnat cum era castelanul.

— Fără cea mai mică îndoială, a afirmat acesta din urmă, că a fost comisă o sustragere.

— Noi vom spune un furt, dacă Înălţimea Sa binevoieşte să ne-o îngăduie, a adăugat intendentul.

— Da, un furt, domnule Scarlett, ba chiar furtul nu numai a unei sume destul de considerabile, ci şi a hârtiilor stabilind drepturile familiei noastre faţă în faţă cu parohia!

Şi cine n-a văzut expresia feţei intendentului,la gândul că parohia îndrăznea să-şi invoce drepturile împotriva nobilei case a Pibornilor — înfiorarea că nicicând n-ar fi fost cu putinţă în

[1]Justiţie majoră (fr. háute justice) — dreptul seniorului feudal de a condamna la moarte în cauze criminale; justiţie minoră (fr. basse justice) — dreptul acestuia de a pedepsi delicte şi contravenţii.(n.t.).

vremurile când privilegiile naşterii alese erau respectate de toată lumea — cine n-a observat atitudinca indignată a domnului Scarlett, tremurul mâinilor sale pe jumătate înălţate spre cer, ochii lui plecaţi spre pământ, nu şi-ar putea închipui ce grad de perfecţiune poate atinge în arta grimaselor prefăcătoria omului, nu, niciodată!

— Însă, dacă furtul a fost comis... a spus el în cele din urmă.

— Cum... dacă a fost comis? a replicat marchiza pe un ton plin de asprime.

— Înălţimea Sa să mă ierte, s-a grăbit intendentul să adauge, vreau să spun... de vreme ce el a fost comis, n-ar fi putut să fie săvârşit...

Înălţimea Sa să mă ierte

— Decât de către unul dintre oamenii noştri! a răspuns contele Ashton, fluturând în aer biciul pe care-l ţinea în mână într-un mod cu totul feudal.

— Domnul Scarlett, a reluat lordul Piborne, va binevoi să înceapă o anchetă, spre a descoperi vinovatul sau vinovaţii şi, pe baza unui *affidavit*[1] să reclame intervenţia justiţiei, deoarece nouă nu ne mai este îngăduit s-o exercităm pe propriul nostru domeniu!

— Iar dacă ancheta nu duce la nici un rezultat, a întrebat intendentul, ce hotărâre urmează să ia Înălţimea Sa?

— Toţi oamenii de la castel vor fi concediaţi, domnule Scarlett, toţi!

După acest răspuns, intendentul s-a retras, în momentul în care marchiza se reîntorcea în apartamentele sale iar contele Ashton se ducea din nou în parc după câinii săi de vânătoare.

Domnul Scarlett a fost nevoit să se ocupe numaidecât de însărcinarca ce-i fusese impusă. Pentru dânsul era neîndoios faptul că portofelul căzusedin trăsură, în timpul drumului de la Newmarket la castel. Era cu mult prea vădit, chiar dacă asta făcea să iasă în evidenţă neglijenţa lordului Piborne. Dar, atâta vreme cât stăpânii îi pretindeau să constate un furt, el avea să-l constate... să descopere un hoţ, el urma să-l descopere... de-ar fi ştiut de bine că trebuie să vâre în pălărie numele tuturor servitorilor şi să-l facă răspunzător de această crimă pe acela care ar fi ieşit la sorţi.

Deci, valeţii de însoţire şi feciorii de casă, femeile de serviciu, bucătarul şef, vizitiii, băieţii de la grajduri, au fost siliţi să se înfăţişeze dinaintea intendentului. Se înţelege de la sine că ei şi-au afirmat sus şi tare nevinovăţia şi, în ciuda faptului că domnul Scarlett avea o părere bine stabilită în această privinţă, el nu i-a scutit de insinuările cele mai răuvoitoare, ameninţându-i că-i va da pe mâna sergenţilor de poliţie dacă nu se găseşte portofelul. Nu numai că fusese furată suma de o sută de lire, dar hoţul sau hoţii mai sustrăseseră şi un act autentic, ce stabilea drepturile lordului Piborne la procesul în curs de judecată... Si pentru ce vreun servitor să nu-şi fi trădat stăpânul în folosul parohiei?... Cine putea face dovada că n-a fost tocmit ca să dea lovitura?... Ei bine, să ajungă el să pună mâna pe acest răufăcător, că se va considera fericit dacă va ajunge într-un convoi pentru penitenciarele din insula Norfolk... Lordul Piborne era un om puternic şi să furi un senior ca dânsul e ca şi cum ai fi prădat pe un membru al familiei regale...

---

[1]Affidavit — atestare pe baza de jurământ sau depoziţie scrisă. (n.a.).

Domnul Scarlett le-a vorbit în acest chip tuturor acelora pe care i-a supus interogatoriului. Din nenorocire, nimeni n-a vrut să accepte a mărturisi că este autorul crimei şi, după ce şi-a încheiat minuţioasa anehetă, intendentul s-a grăbit să-l informeze pe domnul Piborne că toată strădania lui n-a dus la nici un rezultat.

— Aceşti oameni sunt înţeleşi, a declarat marchizul, şi cine poate şti dacă nu şi-au împărţit între ei beneficiul furtului?...

— Eu cred că înălţimea Sa are dreptate, a replicat domnul Scarlett. La toate întrebările pe care li le-am pus, mi-au dat răspunsuri identice. Acest lucru dovedeşte îndeajuns că oamenii sunt înţeleşi între ei.

— Le-aţi inspectat camerele, dulapurile şi valizele, Scarlett?

— Nu încă. Înălţimea Sa va fi fără îndoială de acord că nu aş putea-o face în chip eficient decât în prezenţa domnului *constable*...

— Este adevărat, i-a răspuns lordul Piborne. Trimiteţi deci un om la Kanturk... sau mai bine... duceţi-vă dumneavoastră înşivă. Voiesc ca nimeni să nu poată părăsi castelul înainte de terminarea anchetei.

— Poruncile Înălţimii Sale vor fi îndeplinite întocmai.

— Şi acel *constable* se va îngriji să aducă şi câţiva agenţi de poliţie cu sine, domnule Scarlett...

— Am să-i transmit dorinţa Înălţimii Sale şi el nu va întârzia s-o aducă la îndeplinire.

— Veţi merge, de asemenea, la Newmarket, ca să-l preveniţi pe *attorney*-ul meu că trebuie să mă întreţin cu el în privinţa acestei afaceri şi că îl aştept la castel.

— Va fi înştiinţat chiar astăzi.

— Când plecaţi?

— Numaidecât. Am să fiu înapoi până la căderea serii.

—Bine!

Toate acestea se petreceau la 29 aprilie, în cursul dimineţii. Fără să spună ni-mănui ce avea de gând să facă la Kanturk, domnul Scarlett a poruncit să-i fie înşeuat unul dintre cei mai buni cai din grajd şi tocmai se pregătea să-l încalece, când sunetul unui clopot a răsunat la poarta de serviciu, în apropierca locuinţei portarului.

Poarta s-a deschis şi un copil de vreo zece ani s-a ivit în cadrul ei. EraPrichindel.

Capitolul II VREME DE PATRU LUNI

În provincia Munster este cuprins comitatul Cork, care se învecinează cu comitatele Limerick şi Kerry. El ocupă partea meridională a acesteia, între golfurile Bauntry şi Youghal-Haven şi are drept capitală oraşul Cork, iar ca port principal, Queenstown, situat în golful cu acelaşi nume, unul dintre cele mai frecventate din întreaga Irlandă.

Comitatul este străbătut de diferite linii de *railway*; una dintre ele, trecând prin Mallow şi Killarney, urcă până la Tralee. Ceva mai sus, în porţiunea de cale ferată ce merge de-a lungul albiei râului Blackwater, la şase kilometri spre sud de Newmarket se află târgul Kanturk, iar mai departe, la încă doi kilometri, castelul Trelingar.

Acest măreţ domeniu aparţine străvechii familii a Pibornilor. El cuprinde o sută de mii de acri aparţinând aceluiaşi proprietar — printre cele mai mănoase terenuri din câte se găsesc în Irlanda şi a căror exploatare îi aduce landlordului arenzile cele mai ridicate din regiune. Marchizul de Piborne ar fi deci un om foarte bogat numai prin aceasta, fără a mai vorbi despre celelalte venituri pe care i le aduc proprietăţile marchizei din Scoţia. Averea sa este socotită printre cele mai considerabile din ţară.

Dar, dacă lordul Rockingham nu venise niciodată să-şi viziteze pământurile din comitatul Kerry, lordul Piborne n-ar fi putut să fie acuzat că practică absenteismul! După o şedere de patru sau cinci luni, fie la Edinburgh, fie la Londra, el venea cu regularitate să se instaleze la Trelingar-*castle*.

Un domeniu cu o asemenea întindere cuprinde neapărat un mare număr de mici arendaşi. Populaţia agricolă ce vieţuia pe pământurile marchizului ar fi fostde ajuns ca să umple un sat întreg. Însă, din faptul că ţăranii de la Trelingar-*castle* nu erau administraţi de unul ca John Eldon în contul ducelui de Rockingham şi strânşi cu uşa de unul ca Harbert pe seama lui John Eldon, n-ar trebui să trageţi concluzia că ei erau mai bine trataţi. Atâta doar că erau luaţi mai cu duhul blândeţii. Fără îndoială că vechilul Scarlett îi urmărea cu străşnicie pe fermieri pentru neplata arenzilor şi-i alunga de la casele lor; însă o făcea în felul lui, compătimindu-i, deplângându-i, întristându-se la gândul necazurilor pe care aveau să le întâmpine — rămaşi fără adăpost, lipsiţi de pâine — asigurându-i că asemenea izgoniri îl fac pe stăpânul său să i se rupă inima... Sărmanii oameni nu erau, prin asta, mai puţin daţi afară şi este foarte puţin probabil că simţeau o cât de mică mângâiere sufletească, gândindu-se cât de tare se întristează Înălţimile Lor.

Castelul aveavreo trei secole, fiind clădit pe vremea Stuarţilor. Deci, construcţia sa nu urca până în epoca Plantageneţilor, atât de scumpă Pibornilor. Totuşi, actualul său

proprietar îl reparase pe dinafară, astfel încât să-i dea o înfăţişare cât mai feudală, punându-i creneluri, *machicoulis*[1], gherete pentru santinele, apoi, deasupra unui şanţ lateral, un pod mobil care nu se ridica niciodată şi o hersă[2] care nu cobora nicicând.

În interior se desfăşurau apartamente spaţioase, mai confortabile decât ar fi fost ele pe vremea lui Eduard al IV-lea[3] sau a lui Ioan Fără Ţară[4]. Aceasta reprezenta o sarcină impusă de modernism, pe care trebuiau să o suporte personajele, în fond foarte grijulii cu tabieturile şi confortul lor

Pe laturile castelului se înălţau acareturile şi anexele — grajduri, remize pentru trăsuri, clădiri de serviciu. În faţă se întindea o vastă curte de onoare, plantată cu fagi superbi, mărginită de două pavilioane şi înconjurată de un grilaj monumental. Unul dintre pavilioane, pe dreapta, slujea drept locuinţă portarului sau mai degrabă străjerului, ca să folosim un cuvânt mai medieval.

La poarta acestui pavilion tocmai suna eroul nostru, în clipa în care grilajul se deschidea ca să-i îngăduie administratorului Scarlett să treacă.

Se scurseseră vreo patru luni de la ziua aceea de neuitat în care copilul adoptiv al familiei Mac Carthy a părăsit ferma Kerwan. Ne vor fi de ajuns doar câteva rânduri spre a vă spune ce se întâmplase cu dânsul în această perioadă a existenţei sale.

Atunci când Prichindel a părăsit casa în ruine, pe la vreo cinci seara, începuse de fapt să se lase noaptea. Întrucât nu-i întâlnise pe domnul Martin şi pe ai săi pe drumul ce ducea spre Tralee, s-a gândit mai întâi să se îndrepte către Limerick unde, fără îndoială, sergenţii primiseră ordin să-şi conducă prizonierii. Să regăsească familia Mac Carthy, să i se alăture spre a-i împărtăşi soarta — oricare ar fi fost aceea — i se părea a fi lucrul cel mai indicat. Ce, nu era el destul de mare, îndeajuns de puternic ca să câştige niscaiva bani de pe urma muncii lui? Şi-ar fi oferit braţele, nu s-ar fi dat în lături de la orice trudă... Dar, vai! La zece ani, ce putea dânsul să

---

[1]Machicoulis (fr.) — galerii sau balcoane cu orificii prin care se aruncau pietre asupra asediatorilor. (n.t.).

[2] Hersă (fr. herse) — gard mobil din fier, coborând ca o ghilotină, ce închidea intrarea într-o cetate fortificată. (n.t.).

[3]Eduard al IV-lea (l46l—l470; l47l—l483), primul rege britanic din dinastia York.(n.t.).

[4]John Lackland, cunoscut în istorie sub denumirea Ioan Fără (de) Ţară (ll99—l2l6), rege britanic din dinastia Plantagenet. (n.t.).

nădăjduiască? Ei bine, mai târziu da, atunci când va căpăta lefuri mari, toţi banii vor fi pentru părinţii săi adoptivi şi, mai târziu încă, ajungând bogat — căci o să ştie să se îmbogăţească —le va face o viaţă înlesnită, le va asigura bunăstarea de care se bucurase şi dânsul la ferma Kerwan.

Între timp, pe şoseaua aceea pustie, în plină regiune devastată de mizerie, părăsită de cei pe care nu mai ajungea să-i hrănească, pierdut în mijlocul unei întunecimi îngheţate, Prichindel se simţea mai singur ca oricând în viaţă. La vârsta lui, rar se întâmplă să existe copii lipsiţi de o legătură oarecare, dacă nu cu o familie, cel puţin cu o instituţie de binefacere care îi adăposteşte şi îi creşte. Însă el, era el altceva decât o frunză smulsă şi rostogolită în drum? Frunza aceasta merge oriîncotro o bate vântul şi tot astfel se va întâmpla cu dânsa până în clipa când nu va mai fi decât praf şi pulbere. Nu, nu e nimeni pe lume căruia să i se facă milă de el! Dacă nu-i va regăsi pe alde Mac Carthy, nu ştie ce se va alege de dânsul!... Dar, încotro să meargă să-i caute?... Pe cine să întrebe ce s-a întâmplat cu ei?... Şi dacă s-or decide să părăscască ţara, asta presupunând că n-au fost vârâţi la puşcărie, dacă vor cumva să emigreze — ca atâţia alţii dintre compatrioţii lor — în Lumea Nouă?...

Băieţaşul nostru s-a hotărât să meargă în direcţia oraşului Limerick — păşind de-a dreptul peste câmpia albă de nea. Temperatura glacială ar fi devenit de neîndurat dacă sufla vreun crivăţ aspru. Însă atmosfera era liniştită, iar cel mai mic zgomot se făcea auzit până departe. A mers astfel mai bine de doi kilometri, fără să întâlnească ţipenie de om, cam la întâmplare s-ar putea spune, întrucât nu se încumetase niciodată să umble prin această parte a comitatului, acolo unde iau naştere primele ramificaţii ale munţilor. Drept înaintea lui, pădurile de brazi întunecau şi mai tare orizontul câmpiei.

În acel loc, Prichindel, pe care călătoria până la Tralee şi înapoi îl obosise peste măsură, a simţit că-l părăsesc puterile, oricât de rezistent era el. I se îndoiau genunchii, picioarele i se poticneau prin toate gropile. Şi, cu toate acestea, nu voia, nu voia deloc să se oprească şi, târându-se cu trudă mare, a reuşit totuşi să mai străbată aproape un kilometru. Izbutind şi această ultimă sforţare, a căzut de-a lungul unui taluz, plantat cu copaci mari, ale căror ramuri se încovoiau sub greutatea franjurilor de promoroacă.

Se găsea acum la o răscruce alcătuită din încrucişarea a două drumuri, astfel încât, dacă ar fi fost în stare să se scoale, Prichindel tot n-ar fi ştiut în ce direcţie s-o apuce.

Întins în zăpadă, cu mâinile şi cu picioarele îngheţate, singurul lucru pe care a mai izbutit să-l facă,în clipa în care a

simţit că i seînchid ochii, atunci când simţurile au început să i se stingă, a fost să strige:
„Ajutor... ajutor!"
Aproape numaidecât un şir de lătrături a străbătut aerul uscat şi îngheţat al nopţii. Apoi, ele s-au apropiat şi un câine s-a ivit la cotitura şoselei, adulmecând, cu limba atârnând, cu ochii sclipind asemenea ochilor de pisică.
Din cinci sau şase salturi, animalul a ajuns lângă copil. Liniştiţi-vă, nu avea de gând să-l devoreze, ci să-l încălzească, lungindu-se alături de el.
Prichindel n-a întârziat să-şi revină în simţiri. A deschis ochii şi a simţit cum o limbă caldă şi mângâietoare îi linge mâinile îngheţate.
„Birk!" a şoptit dânsul atunci.
Era într-adevăr Birk, singurul său prieten, tovarăşul lui credincios de la ferma Kerwan.
Cum l-a mai mângâiat şi el, în timp ce căldura îl învăluia între labele bunului animal! Asta l-a reînsufleţit. Şi-a spus că nu mai este singur pe lume... Împreună aveau să pornească în căutarea familiei Mac Carthy... Greu de crezul ca Birk să nu fi vrut s-o urmeze după izgonirea ei de la fermă... Dar oare pentru ce se întorsese?... Fără îndoială că ajutoarele de portărei şi agenţii de poliţie îl alungaseră cu lovituri de baston şi aruncând într-însul cu pietre... Într-adevăr, aşa se şi petrecuseră lucrurile, iar Birk, respins cu atâta brutalitate, se vede treaba că avusese de gând să revină la fermă. Acum, el va şti să regăsească urmele sergenţilor... Prichindel nu avea altceva de făcut decât să se încreadă în instinctul acestuia, spre a-l regăsi pe domnul Mac Carthy.
A început aşadar să stea de vorbă cu Birk, aşa cum făcea în cursul îndelungatelor ceasuri petrecute împreună pe pajiştile de la Kerwan. Birk îi răspundea în felul lui, cu lătrături scurte, care nu erau greu de priceput.
„Haide, Birk, i-a spus copilul, hai să mergem!”
Şi Birk, ţopăind, s-a năpustit pe una dintre cele două şosele, la întâmplare, după cât s-ar fi părut, luând-o înaintea tânărului său stăpân.
Dar, de fapt, s-a întâmplat următorul lucru: câinele, aducându-şi aminte că fusese maltratat de către oamenii de escortă, n-a vrut s-o apuce pe drumul către Limerick. Birk a pornit-o pe şoseaua ce merge de-a lungul graniţei comitatului Kerry şi duce la Newmarket, unul dintre târgurile comitatului Cork. Fără să ştie, Prichindel se îndepărta aşadar de familia Mac Carthy şi, a doua zi de dimineaţă, frânt de oboseală, s-a oprit să ceară adăpost şi hrană la vreo douăzeci de kilometri de fermă, în direcţia sud-est.

În afara pachetului său cu rufărie, Prichindel avea prin buzunare — nu am uitat doar acest lucru — ceea ce-i mai rămăsese din *guineea* schimbată la farmacia din Tralee. O sumă foarte mare, nu-i aşa, cei vreo cincisprezece şilingi! Nu ajungi prea departe cu banii ăştia şi ei nu durează mult, mai ales atunci când sunt două guri de hrănit, chiar şi economisind cât poţi de tare, necheltuind decât câteva *pence* pe zi. Întocmai astfel a făcut şi băiatul nostru care, după ce şi-a petrecut douăzeci şi patru de ore la un han, neavând drept cameră decât podul şi drept masă de prânz decât câţiva cartofi, a pornit-o iar la drum împreună cu Birk.

La întrebările privitoare la alde Mac Carthy, hangiul i-a răspuns că nu ştie nimic, întrucât nu auzise niciodată despre această familie. Şi, ce-i drept, prea fuseseră numeroase alungările de mici arendaşi în iarna aceea, pentru ca atenţia opiniei publice să fi fost atrasă de scenele atât de întristătoare petrecute la ferma Kerwan.

Prichindel a continuat deci să meargă, în urma lui Birk, în direcţia orăşelului Newmarket.

Puteţi ghici cu uşurinţă ce existenţă a dus până a ajuns în acel târg. Dar niciodată n-a întins mâna să cerşească, nu, niciodată! Mândria lui firească, simţământul propriei demnităţi, nu slăbiseră în cursulacestor noi încercări. Dacă, uneori, nişte oameni cumsecade i-au făcut ceva mai mare porţia de pâine, de legume, de slănină pe care o cumpăra de pe la hanuri şi dacă nu plătea decât un *penny* pentru ceea ce valora doi, asta nu însemna cerşetorie. El umbla astfel, împărţind totul cu Birk, amândoi culcânduse prin poduri, ghemuindu-se prin căpiţe, suferind de foame şi de frig, cruţând cât mai mult cu putinţă ceea ce mai rămăsese din *guinee*.

S-au mai nimerit şi câteva întâmplări fericite. De mai multe ori, Prichindel a găsit câte ceva de lucru. Timp de cincisprezece zile a rămas la o fermă să îngrijească de turma de oi, în lipsa ciobanului. Nu i se plătea nimic, dar câinele lui şi el însuşi căpătau casă şi masă. Apoi, treaba odată terminată, a plecat iarăşi la drum. Câteva comisioane pe care le-a avut de îndeplinit între un sat şi altul i-au mai adus doi sau trei şilingi. Nenorocirca era că nu găsea un loc unde să se tocmească pentru mai multă vreme. Anotimpul era nepotrivit din acest punct de vedere, deoarece nu se găsea de lucru, iar mizeria ajunsese peste tot foarte mare în cursul acelei ierni!

De altminteri, Prichindel renunţase la ideea de-a regăsi familia Mac Carthy, în ciuda faptului că zadarnic se interesase despre ceea ce se petrecuse cu dânsa. Mergând la întâmplare, habar n-avea dacă se apropie sau se îndepărtează de aceşti oameni. Cui ar fi putut să i se adreseze şi cine ar fi fost în

măsură să-i dea lămuriri în această privinţă? Într-un oraş, un oraş mare, desigur, ar fi izbutit să afle câte ceva.

Nu se temea acum decât de un singur lucru şi anume, că fiind văzut singur, părăsit, fără vreun protector, la vârsta lui, să nu fie luat drept vagabond şi închis în niscai *ragged-school* sau *workhouse*. Nu! Ar fi îndurat cu dragă inimă toate greutăţile unei vieţi rătăcitoare mai curând decât să intre iar în asemenea ruşinoase aziluri!... Şi apoi, însemna să-l fi despărţit de Birk, or, cu asta el nu avea să fie de acord niciodată!

„Nu-i aşa, Birk, îl întreba el, aşezând capul lui mare de câine bun pe genunchi, că noi n-am putea trăi unul fără altul?"

Şi, cu siguranţă, viteazul animal îi răspundea că asemenea lucru ar fi fost cu neputinţă.

Apoi, de la Birk, gândul îi zbura la vechiul său tovarăş de suferinţă de la Galway. Se întreba dacă Grip nu ajunsese, ca şi el, fără nici un căpătâi. Ah, dacă s-ar fi întâlnit amândoi, i se părea că împreună ar fi putut ieşi din încurcătură... Ba chiar în trei, dacă o găseau pe buna Sissy, despre care n-a mai avut nici o ştire de când a părăsit coliba lui Hard!... Trebuie să fi fost domnişoară acum... Să tot aibă paisprezece-cincisprezece ani... La vârsta asta eşti în stare — la oraş ca şi la ţară — să-ţi câştigi existenţa, greu, ce-i drept, însă ţi-o poţi câştiga... Lui, când are să ajungă la asemenea vârstă, nu-i va fi greu deloc să găsească un loc de muncă... Oricum ar fi, Sissy nu putuse să-l uite... Îi reveneau în minte cu o uimitoare intensitate toate acele amintiri din prima copilărie — maltratările la care-l supunea megera, cruzimile lui Thornpipe, prezentatorul de marionete. Iar acum, prin comparaţie — singur, liber — el se simţea mai puţin vrednic de plâns decât fusese în vremurile acelea blestemate!

Cu toate acestea, alergând neîncetat pe drumurile comitatului, zilele treceau şi situaţia nu se schimba deloc în bine. Din fericire însă, luna februarie n-a fost prea aspră în acel an şi oamenii nevoiaşi n-au avut de îndurat geruri prea mari. Iarna se apropia de sfârşit. Putea trage nădejde că perioada arăturilor şi a însămânţărilor de primăvară nu putea să întârzie prea mult. Muncile câmpului puteau aşadar să înceapă din vreme. Oile şi vitele urmau să fie trimise la păşunat pe pajişti... Va putea oare Prichindel să capete de lucru la vreo fermă?...

Nu-i mai puţin adevărat că trebuia să supravieţuiască cinci sau şase săptămâni până atunci, iar din cei câţiva şilingi câştigaţi ici şi colo, ca şi din restul de bani din acea *guinee*, nu-i mai rămăseseră, pe la jumătatea lunii februarie, decâtvreo şase *pence*. Cu toate acestea, făcuse cele mai mari economii la hrana cea de toate zilele. Dar, ce spunem noi „de toate zilele", câtă vreme nu mâncase niciodată pe săturate, ba nici măcar în

fiecare zi. Era foarte slăbit, galben la faţă din cauza lipsurilor de tot felul, cu trupul vlăguit de osteneală.

Birk, la fel de prăpădit, cu pielea încreţită pe coastele ieşite în afară ca o armonică, nu părea să se afle într-o stare mai bună decât el. Şi, silit să se mulţumească doar cu rămăşiţele aruncate primprejurul satelor, oare nu urma să le împartă în curând şi cu Prichindel?...

Dar, cu toate acestea, copilul nu se lăsa cuprins de disperare. Nu-i stătea în fire. Îşi păstrase o asemenea tărie de caracter, încât se abţinea să cerşească. Atunci, cum avea să se descurce după ce şi cel din urmă *penny* va fi fost schimbat pentru o ultimă bucăţică de pâine?

Ce mai tura-vura, când Prichindel a ajuns împreună cu Birk la Newmarket, în data de l3 martie, nu mai avea în buzunar decât şase sau şapte *pence*.

Se scurseseră astfel două luni şi jumătate de când, împreună, băteau drumurile comitatului, fără să se fi putut statornici pe undeva.

Newmarket, situat la mai bine de treizeci de kilometri de ferma Kerwan, este o localitate oarecare, nici prea însemnată, nici prea populată. Nu este altceva decât unul dintre târguşoarele acelea pe care nepăsarea irlandeză nu ajunge nicicând să-l prefacă în oraş şi care, mai curând, este pe ducă decât pe cale să propăşească.

Era poate regretabil că întâmplarea nu-l călăuzise pe Prichindel în direcţia oraşului Tralee. Ştim doar că gândul mării îl muncise întotdeauna — marea, această inepuizabilă sursă de hrană pentru toţi cei ce au curajul de-a încerca să trăiască de pe urma ei!

Atâta vreme cât nu se găseşte de lucru în oraşe sau la ţară, pe ocean nu se stă niciodată de pomană. Mii de nave îl străbat fără încetare. Marinarul are mai puţin a se teme de sărăcie decâtmuncitorul sau agricultorul. Ca să-ţi dai seama de acest lucru nu era de ajuns să compari situaţia lui Pat, cel de al doilea fecior al lui Martin Mac Carthy, cu aceea a familiei sale, alungată de la ferma Kerwan? Şi, cu toate că Prichindel se simţea mai ademenit de atracţia negoţului decât de gustul navigaţiei, îşi zicea că este la vârsta la care te poţi îmbarca în calitate de mus!...

Bineînţeles, el urma să meargă dincolo de Newmarket; avea de gând să meargă până pe litoral, de pildă la Cork, centru al unei însemnate circulaţii maritime, să caute să se îmbarce... însă până atunci trebuia să trăiască, trebuia să-şi câştige cei câţiva şilingi de care avea nevoie spre a-şi continua călătoria, astfel încât, la cinci săptămâni de la sosirea lui la Newmarket, segăsea tot acolo, bineînţeles, împreună cu Birk.

Trebuie să ne reamintim că lucrul ce-l neliniştea cel mai tare era teama de-a nu fi arestat ca vagabond, de-a nu se vedea închis în cine ştie ce aşezământ de caritate, în chip foarte fericit, veşmintele îi erau în stare bună, încât n-avea câtuşi de puţin înfăţişarea unui mic sărăntoc. Puţina rufărie cu care se înzestrase îi era îndestulătoare, ciorapii îi rezistaseră la ostenelile călătoriei. Nu avea deci pricini să roşească pentru îmbrăcămintea lui, când urma să se înfăţişeze pe oriunde s-ar fi dus. Nimeni nu s-ar fi simţit ispitit să-i dăruiască haine şi nici să-l hrănească, totodată, pe cheltuiala parohiei.

În sfârşit, în timpul şederii sale la Newmarket, a trăit de pe urma unor practici modeste, aflate la îndemâna copiilor — mici comisioane făcute pentru unul şi pentru altul, bagaje uşoare de cărat, vânzarea câtorva cutii de chibrituri pe care putuse să le cumpere cu jumătatea de coroană câştigată într-o bună zi şi, de pe urma căreia, cu instinctul său pentru ale negoţului, stârnit înainte de vreme, a ştiut să scoată un câştig mulţumitor. Fizionomia lui serioasă îl făcea interesant celor ce îl priveau şi persoanele ieşite la plimbare erau înclinate să-i cumpere chibriturile, atunci când striga cu glăsciorul lui limpede:

„Some light, sir... some light".

Într-un cuvânt, Birk şi el însuşi au avut mai puţin de pătimit în acest târg decât de-a lungul obositorului lor traseu de-a curmezişul comitatului. Ba chiar, s-ar fi putut crede că Prichindel, care prin inteligenţa lui ştiuse să-şi agonisească oarecari mijloace de trai, ar fi făcut mai bine dacă ar fi rămas la Newmarket. Însă, într-una dintre zilele de sfârşit de aprilie, mai precis în data de 29, a apucat-o brusc pe drumul ce ducea la Cork.

Se înţelege de la sine că Birk îl însoţea. În acest moment, el aveaîn buzunar exact trei şilingi şi şase *pence.*

Cine l-ar fi observat încă din ajun, ar fi băgat de seamă ce schimbare se petrecuse în fizionomia lui. Căzut pradă unei oarecare stări de nelinişte, privea de jur împrejur de parcă i-ar fi fost teamă să nu fie spionat. Păşea foarte iute şi puţin mai lipsea să nu înceapă să alerge cât îl ţineau picioarele.

Bătea ora nouă dimineaţa când a trecut de ultimele case din Newmarket. Soarele strălucea cu putere. O dată cu sfârşitul lunii aprilie, începea primăvara Verdelui Erin. Pe şesurile de primprejur domnea o oarecare însufleţire. Însă băieţelul nostru părea într-atâta de preocupat, încât nici plugul târâtîn brazdă, nici sămănătorii aruncând boabele cu gesturi largi, nici animalele răspândite pe pajişti, nimic din toate acestea nu reînsufleţea într-însul amintirile legate de ferma Kerwan. Nu, el păşea mai departe, drept înainte! Birk, umblând pe lângă

dânsul, îi arunca priviri întrebătoare şi, de astă dată, nu câinele era acela care-şi călăuzea tânărul stăpân.

Zece-unsprezece kilometri au fost astfel străbătuţi în două ceasuri, de la Newmarket la Kanturk. Prichindel a trecut prin acest din urmă târguşor fără a mai pierde vremea ca să se odihnească, întrucât prânzise pe drum, mâncând o bucată de pâine din care îi dăduse jumătate credinciosului său Birk, astfel încât, atunci când s-a oprit, orologiul din donjonul de la Trelingar-*castle* arăta douăsprezece ceasuri.

Capitolul III LA TRELINGAR-CASTLE

În clipa în care se deschidea poarta pavilionului, vechilul Scarlett se pregătea să treacă dincolo de grilajul curţii de onoare spre a se duce la Kanturk, urmând instrucţiunile date de lordul Piborne. Câinii contelui Ashton, adulmecându-l pe Birk, care nu le plăcea, s-au pornit să latre, furioşi.

Prichindel, temându-se să nu se işte vreoîncăierare în cursul căreia Birk, lipsit de avantajul numărului, să nu fie înfrânt, i-a făcut semn să se îndepărteze şi ascultătorul animal a mers să se aşeze îndărătul unui tufiş, în aşa fel încât să nu fie văzut.

Zărindu-l pe băiatul acesta tânăr ce se înfăţişase la poarta castelului, domnul Scarlett i-a strigat să se apropie.

— Ce vrei tu? l-a întrebat dânsul pe un ton aspru.

Căci, dacă intendentul se arăta mieros faţă cu oamenii mari, el se prefăcea a fi brutal cu copiii — o fire plină de amabilitate, nu-i aşa?

Glasurile ,,groase" nu erau făcute să-l intimideze pe băieţelul nostru. Mai auzise multe altele — al lui Hard, al lui Thornpipe, ale celor de la *ragged-school*! Însă, după cum se cuvenea, el şi-a scos şapca de pe cap în timp ce înainta către domnul Scarlett, pe care nu-l luase câtuşi de puţin drept Înălţimea Sa lordul Piborne, castelanul domeniului Trelingar.

— Ai să-mi spui odată ce-ai venit să faci aici? s-a răstit iarăşi la el domnul Scarlett. Dacă e vorba de milostenie, poţi să speli putina!... Nu se dă de pomană micilor pungaşi de teapa ta... nu, nici măcar un *copper!*

Ce de fraze zadarnice, în timpul cărora Prichindel nu izbutea să strecoare un răspuns şi se tot trăgea la o parte ca să se ferească de săriturile calului. În vremea asta, câinii, săltând de colo-colo prin curte, îşi urmau nestingheriţi concertul de mârâituri. Pas de te mai înţelege în mijlocul unui asemenea vacarm, unde cu greu mai auzeai ce se vorbeşte!

Astfel încât, domnul Scarlett a fost nevoit să ridice vocea ca să adauge:

— Şi te previn că, dacă n-ai s-o ştergi numaidecât, dacă mai dau de tine dând târcoale castelului, am să te duc de urechi la Kanturk, unde vei fi vârât cu siguranţă la *workhouse*!

Însă Prichindel nu s-a tulburat câtuşi de puţin nici de ameninţări şi nici de tonul cu care au fost ele rostite. Şi, folosindu-se de o mică acalmie, a reuşit în cele din urmă să răspundă:

— Eu nu cer de pomană, domnule, şi nu am cerut niciodată...

— Şi nici n-ai accepta când ţi s-ar oferi?... a replicat, ironic, vechilul Scarlett.

— Nu... de la nimeni.

— Atunci, ce ai venit să faci aici?

— Vreau să-i vorbesc lordului Piborne.

— Înălţimii Sale?

— Da, Înălţimii Sale.

— Şi îţi închipui că Domnia Sa are să te primească?

— Da, întrucât este vorba despre un lucru cât se poate de important.

— Cât se poate de important?...

— Da, domnule.

— Şi despre ce este vorba?

— Doresc să vorbesc despre aceasta numai cu lordul Piborne.

— Ei bine, cară-te de aici!... Marchizul nu se află la castel.

— Am să-l aştept până se întoarce.

— În orice caz, nu în locul acesta!

— Atunci am să mă întorc altă dată.

Oricine altcineva în afara mârşavului de Scarlett ar fi fost izbit de ciudata stăruinţă a acestui copil, de caracterul atât de hotărât al răspunsurilor sale. Ar fi trebuit să-şi spună că, dacă venise la Trelingar-castle, l-o fi mânat o pricină serioasă şi, prin urmare, se cădea să-i acorde o binevoitoare atenţie. Dar, în loc de asta, enervându-se, s-a lăsat târât de furie şi a răcnit la el:

— Nu se vorbeşte aşa, oricum, cu Înălţimea Sa lordul Piborne! Eu sunt intendendul castelului! Mie trebuie să mi te adresezi şi, dacă nu vrei să-mi spui ce vânt te aduce...

— Nu pot să-i spun decât personal lordului Piborne şi vă rog să-l anunţaţi...

— Lichea ce eşti, a răspuns domnul Scarlett ridicând ameninţător cravaşa, cară-te sau, de nu, pun câinii să te muşte de picioare!... Ia seama ce faci!...

Şi, într-adevăr, aţâţaţi peste măsură de glasul intendentului, câinii începeau să se apropie.

Singura teamă a lui Prichindel era ca Birk, năpustindu-se din tufişul lui, să nu-i sară în ajutor, ceeace ar fi complicat lucrurile.
În clipa aceea, auzind hărmălaia câinilor care lătrau cu o furie crescândă, contele Ashton şi-a făcut apariţia în fundul curţii şi, înaintând spre grilaj, a întrebat:
— Ce se petrece aici?
— Un băiat care a venit să cerşcască...
— Eu nu sunt cerşetor! a repetat Prichindel.
— O obrăznicătură de drumul mare...
— Fugi, calic bădăran ce eşti, că nu mai răspund de câinii mei! a strigat contele Ashton.
Şi, într-adevăr, acele animale întărâtate, pe care tânărul Piborne încerca să le potolească, deveniseră foarte ameninţătoare.
Dar iată că în înaltul peronului, în pragul uşii centrale, şi-a făcut apariţia însuşi lordul Piborne, în toată măreţia lui. Băgând de seamă că domnul Scarlett încă nu apucase să plece spre Kanturk, a coborât cu paşi măsuraţi treptele peronului, a traversat curtea de onoare a castelului şi s-a informat asupra motivelor acestei întârzieri şi ale acestui zgomot supărător.
— Să mă ierte înălţimea Sa, a răspuns intendentul, copilul ăsta vagabond, care se încăpăţânează, un cerşetor...
— Pentru a treia oară, domnule, a stăruit Prichindel, vă afirm că nu sunt cerşetor!
— Ce voieşte acest băiat? a întrebat marchizul.
— Să vorbească înălţimii Voastre.
Lordul Piborne a mai făcut un pas, a luat o atitudine feudală şi, îndreptându-şi spinarea, şi-a arătat toată înălţimea.
— Dumneavoastră aveţi a-mi vorbi? a făcut dânsul.
Nu l-a tutuit, în ciuda faptului că nu era decât un copil. Supremă distincţie, marchizul nu tutuise niciodată pe nimeni — nici pe marchiză, nici pe contele Ashton, nici chiar pe propria-i doică — s-ar părea —, cu vreocincizeci de ani în urmă.
— Vorbiţi, a adăugat dânsul.
— Domnul marchiz a fost ieri la Newmarket?...
— Da.
— Ieri, în cursul după-amiezii?.,.
— Da.
Domnul Scarlett nu-şi mai revenea din uimire. Puştiul ăsta punea întrebări şi înălţimea Sa cadadicsea să-i răspundă!
— Domnule marchiz, a reluat copilul, nu cumva aţi pierdut un portofel?
— Într-adevăr. Şi acest portofel?...
— L-am găsit pe drumul ce duce la Newmarket şi vi-l aduc înapoi.

Şi i-a înmânat lordului Piborne portofelul a cărui dispariţie pricinuise atâta tulburare, îngăduise atâtea bănuieli, compromisese atâtea persoane nevinovate de la Trelingar-castle. Astfel încât, chiar dacă avea să-i sufere amorul-propriu, greşeala îi revenea în întregime Înălţimii Sale, iar acuzaţia împotriva servitorilor cădea de la sine, nemaifiind nevoie, spre marea lui părere de rău, de altfel, ca intendentul să se ducă la Kanturk să-l cheme pe *constable*.

Lordul Piborne a primit portofelul, în interiorul căruia erau înscrise atât numele său, cât şi adresa şi a constatat că el cuprinde şi actele şi banii.

— Dumneavoastră aţi ridicat de pe jos acest portofel? l-a întrebat dânsul pe Prichindel.

— Da, domnule marchiz.

— Şi l-aţi deschis, fără îndoială?

— L-am desfăcut, spre a afla cui aparţine.

— Aţi văzut că înăuntru se găsea o bancnotă... Dar poate că nu-i cunoaşteţi valoarea?

— Este o bancnotă de o sută de lire sterline, a răspuns Prichindel fără să şovăie o clipă.

— O sută de lire... Cât înseamnă aceasta?

— Două mii de şilingi.

— Ah, dumneavoastră ştiaţi acest lucru şi, cunoscându-l, nu v-a venit ideea să vă însuşiţi aceşti bani?...

— Eu nu sunt hoţ, domnule marchiz, a replicat Prichindel cu mândrie, tot aşa cum nu sunt nici cerşetor!

Lordul Piborne închisese la loc portofelul, după ce scosese banenota şi o vârâse în buzunar. Cât despre băiat, el tocmai saluta şi făcea câţiva paşi îndărăt, pregătindu-se să plece, când înălţimea Sa l-a întrebat, fără a da de înţeles că o asemenea dovadă de corectitudine l-ar fi privit în vreun fel:

— Ce recompensă doriţi pentru că aţi adus portofelul?...

— Haida de... câţiva şilingi acolo... a fost de părere contele Ashton.

— Sau câteva *pence*, asta-i tot ce merită! s-a grăbit să adauge domnul Scarlett. Prichindel a fost de-a dreptul revoltat la gândul că se târguiau astfel cu dânsul, câtă vreme el nu ceruse nimic, prin urmare a răspuns prompt:

— Nu-mi datoraţi pentru asta nici *pence*, nici şilingi.

Apoi s-a îndreptat spre şosea.

— Aşteptaţi, a făcut lordul Piborne. Ce vârstă aveţi dumneavoastră?...

— În curând zece ani şi jumătate.

—Şi tatăl dumneavoastră... mama dumneavoastră?...

— Eu nu am nici tată, nici mamă.

— Familia dumneavoastră, atunci?...

— Eu nu am familie.
— De unde veniţi dumneavoastră?...
— De la ferma Kerwan, unde am locuit patru ani şi pe care am părăsit-o acum patru luni.
— De ce?
— Pentru că fermierul care m-a adăpostit a fost alungat de către portărei.
— Kerwan?... a reluat lordul Piborne. Se află, cred, pe domeniul lui Rockingham, nu-i aşa?
— Înălţimea Voastră nu se înşeală câtuşi de puţin, a răspuns intendentul.
— Şi acum, ce aveţi de gând să faceţi?... l-a întrebat marchizul pe Prichindel.
— Mă voi întoarce la Newmarket, unde am găsit până acum cu ce să-mi câştig existenţa.
— Dacă doriţi să rămâneţi la castel, vi se va găsi o slujbă, într-un fel sau în altul.
Cu siguranţă, asta era o ofertă binevoitoare. Şi, cu toate acestea, să nu vă închipuiţi cumva că fusese făcută dintr-o pornire a inimii aceleia trufaşe şi nesimţitoare a lordului Piborne şi nici că va fi fost însoţită de vreun zâmbet sau de vreo mângâiere.
Prichindel a priceput cât poate de bine despre ce era vorba şi, în loc să se grăbească să răspundă plin de curtenie, s-a apucat să reflecteze. Atâta cât apucase el să vadă din castelul Trelingar îi dăduse de gândit. Se simţea prea puţin atras de Înălţimea Sa, ca şi de fiul său Ashton, înzestrat cu o fizionomie rea şi batjocoritoare şi câtuşi de puţin de intendentul Scarlett, a cărui primire brutală îl indignase din capul locului. În plus, mai era vorba şi despre Birk. Dacă-l voiau pe el, nu l-ar fi vrut şi pe Birk, or, dânsul nu s-ar fi putut hotărî niciodată să se despartă de tovarăşul său nici la bine, nici la rău.
Totuşi, cum să nu vadă în această propunere un adevărat noroc, chit că nu i-ar fi asigurat decât nevoile cele mai elementare? Astfel încât, raţiunca îi spunea cătrebuie s-o accepte, că poate ar avea să se căiască dacă s-ar întoarce la Newmarket!...Câinele era stânjenitor, ce-i drept, dar va mai găsi el ocazia să vorbească despre dânsul... Vor consimţi ei să-l primească, măcar în chip de câine de pază... Şi apoi, dacă urma să fie folosit la castel, nu putea să n-aibă un oarecare profit şi, făcând ceva economii...
— Ei bine... te hotărăşti odată? a bombănit intendentul, care ar fi vrut mai degrabă să-l vadă ducându-se la mama dracului.
— Cât am să câştig? a întrebat pe un ton hotărât Prichindel, împins de spiritul său practic.
— Două lire pe lună, i-a răspuns lordul Piborne.

Două lire pe lună!... Suma i se părea enormă şi, în realitate, era destul de neaşteptată pentru un copil de vârsta lui.

— Îi mulţumesc Înălţimii Sale, a spus el, îi accept oferta şi o asigur că voi face tot ce îmi stă în putinţă ca să-i satisfac dorinţele.

Şi iată cum Prichindel, admis în aceeaşi zi printre oamenii castelului, cu încuviinţarea marchizei, se înţelege, s-a văzut înălţat, după numai o săptămână, la eminentele funcţii de *groom* al moştenitorului Pibornilor.

Dar, în cursul acelei săptămâni, ce se petrecuse cu Birk? Stăpânul său îndrăznise oare să-l prezinte la curte?... Adică la castel vrem să spunem — se înţelege... Nu, căci l-ar fi întâmpinat cea mai proastă primire cu putinţă.

Într-adevăr, contele Ashton poseda trei câini, pe care-i iubea aproape la fel de mult ca pe sine însuşi. Gusturile şi le simţea întru totul satisfăcute, îşi folosea din plin inteligenţa numai şi numai trăind în tovărăşia lor. Erau nişte animale de rasă, ai căror strămoşi trăiseră încă de pe vremea cuceririi normande — dacă nu şi mai de demult — trei superbi *pointers*[1] scoţieni, înzestraţi cu o fire arţăgoasă. Când un câine trecea prin faţa grilajului, trebuia s-o ia degrabă la sănătoasa dacă nu voia să fie devorat de bestiile, pe care hăitaşul lor le aţâţa cu dragă inimă. Astfel încât Birk se mulţumise să dea târcoale de-a lungul anexelor castelului, aşteptând ca, o dată cu căderea nopţii, noul *groom* să-i poată aduce un pic din ceea ce pusese deoparte din propria sa hrană. A urmat din asta că amândoi slăbeau... Vor veni, desigur, zile mai fericite, când se vor îngrăşa împreună!

Astfel a început pentru acest copil, a cărui dureroasă istorie o povestim aici, o viaţă foarte diferită de aceea pe care o dusese până atunci. Fără a vorbi despre anii petrecuţi la Hard şi în *ragged-school* şi pentru a nu face o comparaţie decât cu existenţa sa la ferma Kerwan, ce schimbare intervenise în situaţia lui! În mijlocul familiei Mac Carthy el era de-al casei şi jugul slugăritului nu-i apăsa grumazul. Însă aici, la castel, nu stârnea decât cea mai deplină indiferenţă. Marchizul îl privea ca pe una dintre acele cutii ale milei în care punea câte două lire pe lună, contele ca pe o jucărie ce-i fusese dăruită fără să-şi mai aducă aminte cineva să-l îndemne să n-o strice. În ceea ce-l privea, domnul Scarlett îşi făgăduise cu tot dinadinsul să-i dovedească antipatia prin ciomăgeli neîncetate şi ocaziile nu-i lipseau. Cât despre servitori, ei îl socoteau cu mult sub nivelul lor pe acesi copil găsit, pe care lordul Piborne crezuse de datoria lui să-l introducă la Trelingar-castle. Ce dracu', oamenii

[1] Pointer (engl.) — prepelicar (n.t.).

de casă mare au mândria lor, orgoliul unei poziţii câştigate după vreme îndelungată şi nu le convine să se compromită cu asemenea indivizi care nu fac altceva decât să bată străzile şi şoselele! Astfel încât, îl făceau s-o simtă din plin, atât în ce priveşte nenumăratele amănunte ale serviciului, cât şi în timpul prânzurilor din sala de mese comună. Prichindel nu lăsa să-i scape nici o plângere, nu răspundea, se străduia să-şi facă treaba cât mai bine cu putinţă. Dar cu câtă satisfacţie se întorcea în cămăruţa lui, pe care o ocupa singur, de îndată ce dusese la îndeplinire ultimele porunci ale stăpânului său! Totuşi, în mijlocul acestei stirpe răuvoitoare, exista o femeie care începuse să prindă drag de dânsul. Nu era decât o simplă spălătoreasă, Kat pe numele ei, însărcinată să cureţe rufăria de la castel. În vârstă de cincizeci de ani, dânsa trăise toată viaţa pe domeniu şi aici avea să-şi sfârşească probabil zilele, dacă nu cumva o dădea afară domnul Scarlett — lucru pe care şi încercase să-l mai facă, această sărmană Kat neavând norocul să-i fie pe plac. Un văr de-al lordului Piborne, sir Edward Kinney, gentleman foarte spiritual după cât se părea, afirma că dânsa fierbea leşia încă de pe vremea lui Wilhelm Cuceritorul. În orice caz, ea nu se lăsase câtuşi de puţin influenţată de spiritul prea puţin milostiv al anturajului său. Avea un suflet minunat şi Prichindel a fost fericit să găsească puţină mângâiere pe lângă dânsa.

Astfel, stăteau de vorbă când contele Ashton era plecat fără să-şi fi luat şi *groom*-ul cu el. Şi, de fiecare dată când era amărât după ce fusese ocărât de intendent sau de vreunul dintre valeţi, Kat îi repeta:

,,Ai răbdare! Nu lua în seamă ce vorbesc! Cel mai bun dintre ei nu face prea multe parale şi nu ştiu măcar unul singur în stare să fi adus înapoi portofelul pierdut!"

Poate că spălătoreasaavea dreptate, ba chiar este de crezut că aceşti oameni prea puţin scrupuloşi îl priveau pe Prichindel ca pe un nătărău, pentru că fusese atât de cinstit!

Am mai spus că un *groom* era aici un soi de jucărie, pe care marchizul şi marchiza i-o făcuseră cadou contelui Ashton. O jucărie —cuvântul este cât se poate de nimerit. El se distra cu dânsa ca un copil năzuros şi bizar ce era. Îi dădea porunci nesăbuite în cea mai mare parte a timpului, apoi le contramanda fără motiv, îl suna de zece ori într-un ceas să vină să rânduiască ceva sau să pună în neorânduială astalaltă, îl silea să-şi îmbrace livreaua mare sau livreaua mică imbinând numeroase culori pe care butonii îmboboceau cu sutele ca pe o tufă de trandafiri primăvara. Tânărul nostru băiat semăna,

împopoţonat astfel, cu un *ara*[1] de la tropice. Să-l facă să meargă îndărătul lui la douăzeci de paşi, cu braţele căzând ţepene pe lângă corp, lipite de vipuştile pantalonilor, nu numai pe străzile celui mai apropiat târguşor, ci şi pe aleile parcului, era pentru înfumuratul de Ashton culmea satisfacţiei. Prichindel se supunea tuturor acestor fantezii cu o exactitate fără cusur. Asculta ca o maşinărie de vrerile aceluia ce-o reglează. Dacă l-aţi fi văzut, cu şalele arcuite, cu braţele încrucişate peste haina ce-i înfăşura bustul, stând în picioare dinaintea calului înhămat la cabrioletă ce tropăia nerăbdător cu copitele din faţă, aşteptând ca stăpânul său să urce, apoi, în timp ce trăsurica o pornise din loc, repezindu-se şi agăţându-se de curelele capotei, cu riscul de-a le scăpa din mână şi de a-şi frânge gâtul! Iar cabrioleta, mânată de un braţ neîndemânatic, gonea cu toată viteza, fără ca tânărul să se sinchisească de bornele de care se izbea şi nici de trecătorii ce scăpau ca prin urechile acului de primejdia de-a fi striviţi!... Era doar bine cunoscut la Kanturk echipajul contelui Ashton!

Pe scurt, cu condiţia să se învoiască întotdeauna fără să scoată o vorbă cu toate toanele stăpânului său. Prichindel nu era, în alte privinţe, nefericit. Desigur, lucrurile mergeau astfel şi aveau să dureze atâta vreme cât stăpânului nu înceta să-i placă jucăria. Ce-i drept, din partea acestui tânâr atât de răzgâiat, atât de capricios şi de egoist, se cuvenea să se aştepte la o schimbare bruscă de atitudine. Copiii ajung întotdeauna să se scârbească de jucăriile lor şi atunci le aruncă, afară de cazul că nu le sfărâmă. Însă, după cum se ştie, Prichindel era foarte hotărât să nu se lase făcut bucăţi.

De altfel, nu socotea situaţia lui la Trelingar-castle decât ca pe o soluţie de moment. O acceptase, în lipsă de altceva mai bun, aşteptând să i se ofere o ocazie mai bună ca să-şi câştige existenţa. Ambiţia lui copilărească se ridica deasupra slujbei de *groom*. De aceea, mândria lui firească avea de suferit. Îl umilea această anihilare a propriei personalităţi dinaintea moştenitorului Pibornilor, căruia i se simţea superior. Da, superior, deşi contele Ashton lua încă lecţii de latină, de istorie etc., căci veneau destui profesori să i le predea, încercând să-i umple capul aşa cum se umple cu apă un urcior! De fapt, latina sa nu era altceva decât, cum zic francezii, „latin de cuisine"[2], iar cunoştinţele sale de istorie se mărgineau la cele citite în *Cartea de aur* a rasei cabaline.

---

[1] Ara - specie de papagal sud-american (Ara macao). (n.t.).

[2]Latin de cuisine — latină de bucătărie. Expresia echivalentă românească ar fi „latină de baltă". (n.t.).

Dacă Prichindel nu avea habar de asemenea frumoase lucruri, ştia în schimb să reflecteze. La zece ani, el ştia să gândească sănătos. Îl judeca pe copilul ăsta de neam mare la adevărata lui valoare şi roşea uneori pentru ceea ce avea de îndeplinit pe lângă dânsul. Ah, cât de rău îi părea după munca aceea întremătoare de la fermă şi după viaţa ce-o dusese în sânul familiei Mac Carthy despre care nu avea nici o ştire! Spălătoreasa de la castel era singura fiinţă în faţa căreia putea să-şi dea frâu liber inimii.

De altminteri, s-a ivit curând ocazia să pună la încercare prietenia acestei femei bune la suflet.

Este nimerit să pomenim aici că procesul împotriva parohiei din Kanturk se judecase în favoarea familiei Piborne, mulţumită prezentării actului adus de Prichindel, însă, ceea ce făcuse el părea acum uitat cu desăvârşire. Şi de ce i s-ar mai fi păstrat recunoştinţă pentru asta?

Lunile mai, iunie şi iulie trecuseră. Pe de o parte, de bine de rău, Birk fusese hrănit; el părea să înţeleagă nevoia de-a se arăta cât se poate de prevăzător când dădea târcoale prin împrejurimile parcului, ca să nu stârnească bănuieli. Pe de alta, Prichindel îşi încasase în trei rânduri cele două lire lunare — ceea ce îi asigura importanta sumă de şase lire înscrisă în agendă, din care coloana cheltuielilor lipsea.

În cursul acestor trei luni, singura ocupaţie a lordului şi a lady-ei Piborne fusese aceea de a primi şi de a face vizite de politeţe castelanilor din vecinătate. Se înţelege de la sine că, în timpul unor asemenea recepţii, landlorzii nu stăteau de vorbă decât despre situaţia proprietarilor din Irlanda. Şi cu ce cuvinte tratau ei revendicările fermierilor, pretenţiile Ligii agrare, ca şi pe domnul Gladstone, persoană pe atunci în vârstă de şaptezeci şi trei de ani, dedicată din toată inima cauzei dezrobirii Irlandei[1], ca de altfel şi pe domnul Parnell, căruia îi doreau, plini de milostenie, spânzurătoarea cea mai înaltă din Insula de Smarald! Astfel s-a scurs cea mai mare parte a verii. De obicei, lordul Piborne, lady Piborne şi fiul lor părăseau castelul pentru o călătorie de câteva săptămâni — cel mai adesea în Scoţia, pe

---

[1]Redevenit prim-ministru (pentru a treia oară) în urma alegerilor anticipate din l885 (cu sprijinul deputaţilor partidului naţional irlandez) Gladstone a introdus în programul de guvernare autonomia Irlandei, al cărei proiect de lege l-a propus şi susţinutîn Camera Comunelor în l886, pe când avea 76 de ani. În timpul mandatului precedent, Gladstone se convinsese că o nouă lege rurală, departe de a da satisfacţie ţăranilor irlandezi, dusese la un val de tulburări care n-au putut fi potolite decât după instituirea stării excepţionale. (n.t.).

pământurile moştenite de marchiză. Printr-o excepţie, în acel an, călătoria avea să fie înlocuită printr-o excursie pe care tradiţiile din lumea mare o impuneau seniorilor de la Trelingar, ce n-o făcuseră până atunci. Era vorba despre vizitarea acelei admirabile regiuni a lacurilor de la Killarney şi, întrucât proiectul căpătase aprobarea marchizei, lordul Piborne a fixat data plecării la 3 august.

Dacă Prichindel trăgea cumva nădejde că această excursie avea să-i lase câteva săptămâni de răgaz la castel, se înşela amarnic. Întrucât lady Piborne urma să fie însoţită de Marion, camerista ei, deoarece lordul Piborne era însoţit de John, valetul lui, nici contele Ashton nu se putea lipsi de serviciile *groom*-ului său.

S-a ivit atunci o încurcătură îngrozitoare: ce se va întâmpla cu Birk?... Cine se va ocupa de el?... Cine avea să-l hrăncască?...

Prichindel s-a grăbit prin urmare s-o înştiinţeze pe Kat despre această situaţie, iar Kat nici nu cerea mai mult decât să se îngrijească de Birk, fără ştirea nimănui,

„Să nu fii îngrijorat, băiatul meu, i-a răspuns buna făptură. Pe câinele tău îl iubesc ca şi pe tine şi n-are să sufere deloc cât timp vei lipsi!"

Auzind acestea, Prichindel a sărutat-o pe Kat pe amândoi obrajii şi, după ce i l-a prezentat pe Birk în seara de dinaintea plecării, şi-a luat rămas bun de la credinciosul animal.

Capitolul IV LACURILE DE LA KILLARNEY

Plecarea, după cum se hotărâse în sferele înalte, a avut loc în dimineaţa zilei de 3 august. Cei doi servitori, camerista marchizei şi valetul marchizului, au luat loc în trăsura castelului, care transporta bagajele la gară, aflată la o distanţă de vreo cinci kilometri.

Prichindel îi însoţea, spre a supraveghea mai cu osebire calabalâcul tânărului său stăpân, potrivit cu poruncile primite. De altfel, Marion şi John erau de acord să-l lase să se descurce cum o putea pe „acest copil al nimănui şi om de nimic", cum era numit în anticameră şi la bucătărie.

Copilul nimănui s-a descurcat cu multă pricepere şi bagajele contelui Ashton au fost înregistrate prin grija lui, de îndată ce biletele de călătorie au fost cumpărate de la ghişeu.

Caleaşca şi-a făcut apariţia pe la ora prânzului, după ce mersese de-a lungul râului Allo. Lordul şi lady Piborne au coborât dintr-însa. Întrucât un oarecare număr de persoane ieşeau din gară pentru a se uita la augustele personaje — într-

un mod foarte respectuos, se înţelege de la sine — contele Ashton nu putea să piardă ocazia să se joace cu *groom*-ul său. L-a chemat pe numele de *boy*, după cum se obişnuise s-o facă, deoarece nici nu-i cunoştea altul. Sus-pomenitul *boy* a înaintat spre caleaşcă şi a fost lovit drept în piept de cuvertura ce i s-a aruncat. Izbitura era cât pe ce să-l culce la pământ, ceea ce i-a făcut foarte tare să râdă pe toţi cei de faţă.

Marchizul, marchiza şi fiul lor au urcat în compartimentul care le fusese rezervat, într-un vagon de clasa I. John şi Marion s-au instalat pe banchetele unui vagon de clasa a II-a, fără să-l poftească pe *groom* să urce împreună cu ei. Acesta s-a dus să ocupe un alt compartiment, care era gol, nefiind încercat de nici o părere de rău pentru faptul că se afla singur, cel puţin la începutul călătoriei.

Trenul a pornit imediat. S-ar fi zis că nu aşteptase altceva decât sosirea nobililor castelani de la Trelingar.

Prichindel mai călătorise o dată pe calea ferată în braţele domnişoarei Anna Waston, lucru de care abia îşi mai aducea aminte, întrucât dormise tot timpul. Cât despre vagoane, agăţate unele dealtele şi alcătuind convoaie trecând în mare viteză, mai văzuse el primprejurul oraşelor Galway şi Limerick. Astăzi avea într-adevăr să i se realizeze dorinţa de a fi tras de o locomotivă, acest puternic cal din oţel şi aramă, nechezând şi aruncând vârtejuri de aburi, în plus — lucrul care îi stârnea admiraţia — nu erau aceste vagoane pline de călători, ci furgoanele ticsite de mărfurile pe care industria şi comerţul le trimiteau dintr-o regiune într-alta.

Prichindel privea pe fereastra al cărei geam era coborât. În ciuda faptului că trenul nu mergea cu viteză prea mare, tot ce vedea i se părea nemaipomenit: casele şi arborii ce alergau în sens contrar de-a lungul căii ferate, firele telegrafice întinse de la un stâlp la altul şi prin care telegramele fug mai iute decât obiectele ce-i dispăreau din faţa ochilor, convoaiele ce se încrucişau cu trenul în mers şi din care nu se întrezărea decât o masă nedesluşită şi mugitoare. Cede impresii pentru închipuirea lui atât de simţitoare, unde ele se întipăreau ca nişte imagini de neşters!

Un anumit număr de kilometri trenul a urmat malul stâng al râului Blackwater, străbătând un şir de locuri pitoreşti. Pe la două după-amiaza, după ce se oprise în câteva staţii intermediare, a făcut o haltă de douăzeci şi cinci de minute în gara Millstreet.

Nobila familie nu s-a dat jos din al său vagon-salon, unde Marion a fost chemată ca s-o servească pe stăpână-sa. John se aţinea pe lângă portieră spre a fi la dispoziţia stăpânului. Micul *groom* a primit poruncă de la contele Ashton să-i cumpere

vreo,,chestie amuzantă" uşor de citit pentru un ceas-două. El s-a îndreptat atunci către tejgheaua librăriei din gară, unde vă puteţi închipui prea bine cât s-a simţit de încurcat. În sfârşit, este de presupus că şi-a ascultat propriul gust mai degrabă decât pe acela al tânărului Piborne. Astfel încât, ce mai papară a mâncat când i-a adus Ghidul turistului la lacurile din Killarney. Că pe moştenitorul de la Trelingar-castle îl şi interesa să studieze un itinerar de călătorie! De parcă s-ar fi sinchisit câtuşi de puţin de regiunea pe care o vizita! Prin urmare, ghidul a trebuit să fie înlocuit cu o foaie cu caricaturi neroade, cu explicaţii fără haz, ce păreau să-i facă mare plăcere.

Plecarea din Millstreet a avut loc la două şi jumătate. Prichindel s-a lipit iarăşi de geamul vagonului. Trenul a intrat atunci în defileurile unei regiuni muntoase, cu un peisaj foarte variat — cerul era destul de senin, ziua nu era prea umedă — ceea ce rar seîntâmplă în Irlanda. Lordul Piborne putea deci să se felicite că a ales o perioadă secetoasă pentru această excursie. Umbrela de soare a marchizei i-ar fi mai de folos decât propriul său impermeabil. Totuşi, văzduhul nu era lipsit de pâcla aceea uşoară şi fremătătoare, care dă mai mult farmec vârfurilor de munte, îmblânzindu-le contururile. Prichindel a putut contempla, înspre miazăzi de *railway*, piscurile înalte din partea aceea a comitatului — Caherbarnagh şi Pass, a căror înălţime atinge două mii de picioare[1].Într-adevăr, în Irlanda frământările straturilor geologice s-au produs cu cea mai mare vigoare în împrejurimile oraşului Killarney.

Trenul a străbătut fără întârziere graniţa dintre comitatele Cork şi Kerry. Prichindel, care păstrase acel Ghid de călătorie refuzat de stăpânul său, urmărea cu mare interes traseul căii ferate. Ce de aduceri aminte îi mai stârnea numele acesta, Kerry! La vreo treizeci de kilometri spre miazănoapte se scurseseră anii cei mai fericiţi ai copilăriei sale, la ferma Kerwan, părăsită acum, de unde nemilosul *middleman* alungase familia Mac Carthy!... Şi atunci, şi-a întors ochii de la peisajul înconjurător. Privea acum în sine-însuşi şi impresiile acelea dureroase încă mai stăruiau într-însul în clipa când trenul s-a oprit în gara Killarney.

Este un adevărat noroc pentru acest târguşor — noroc împărtăşit de alte câteva oraşe din Europa — că se află aşezat pe malurile unui lac minunat. Killarneyul îşi datoreşte — poate — existenţa uşoară şi fericită şiragului aceluia de pânze lichide care se desfăşoară la picioarele sale. Căci turiştii dau aici năvală în număr mare în fiecare vară nu pentru palatul

[1]Aproximativ 6l0 metri. (n.t.).

episcopului catolic al comitatului, nici pentru catedrala lui, nici pentru azilul de alienaţi mintal, nici pentru mânăstirea de maici, nici pentru aceea a călugărilor franciscani şi nici pentru *work-house*. Nu! Dacă târguşorul acesta devine locul deîntâlnire al excursioniştilor, aceasta se întâmplă pentru că ei se simt atraşi de splendorile naturale ale lacurilor sale. În caz că vreo zguduire geologică ar ajunge să le distrugă astfel încât apele lor s-ar pierde în măruntaiele pământului, ar însemna că orăşelul Killarney şi-a trăit traiul — ceea ce ar fi regretabil, mai cu seamă pentru familia Kenmare, deoarece această localitate face parte din uriaşul ei domeniu de nouăzeci de mii de hectare. Hotelurile nu lipsesc dintr-însa, fără a le mai pune la socoteală pe acelea înălţate pe malurile lacului Leane, pe o lungime de o jumătate de kilometru.

Lordul alesese unul dintre cele mai bune aşezăminte de acest fel. Din nefericire pentru dânsul, hotelul acela era tocmai atunci „boicotat”. Acest neologism, irlandez de origine, vine de la numele unui oarecare căpitan Boycott, care ceruse ajutorul poliţiei pentru a-şi vârî recolta în hambare, de vreme ce muncitorii zilieri refuzau să lucreze pe domeniul său. A fi izolat, iată exact ce înseamnă verbul a boicota. Şi, dacă hotelul în chestiune suferea de pe urma asprimii acestei puneri în carantină, lucrul se datora faptului că proprietarul lui îşi alungase o parte din micii arendaşi. Drept urmare, în hotelul său nu mai existau nici oameni de serviciu, nici bucătari, iar furnizorii n-ar mai fi îndrăznit să-i vândă nimic, de teamă să nu păţească la fel ca şi dânsul.

Marchizul şi marchiza de Piborne au fost nevoiţi să meargă la alt hotel, amânând pentru ziua următoare plecarea în zona lacurilor. După ce se ocupase de bagajele stăpânului său, micul *groom* a primit porunca să-i stea la dispoziţie toată seara. Aşadar, i s-a interzis categoric să părăsească anticamera, în timp ce junele Piborne o făcea pe gentlemanul în mijlocul turiştilor care citeau, stăteau de vorbă sau se îndeletniceau cu jocurile de societate în salonul cel mare al hotelului.

A doua zi dimineaţa, o trăsură aştepta în faţa peronului. Era un landou mare şi confortabil, care se putea descoperi în partea de sus, prevăzut cu o banchetă în spate pentru John şi Marion şi un loc pe capră, unde micul *groom* putea lua loc lângă vizitiu. În chichiţele trăsurii au fost închise rufăria şi hainele de schimb, precum şi provizii într-o cantitate îndestulătoare pentru a face faţă diverselor împrejurări neprevăzute ale călătoriei, posibilelor întârzieri sau lipsei hotelurilor, căci se cuvenea ca mesele Înălţimilor Lor să fie pretutindeni şi întotdeauna asigurate. Atâta doar că Domniile

Lor nu aveau de gând să urce în această trăsură la plecarea din Killarney.

Într-adevăr, cu bunul lui simţ practic, cu care lordul Piborne se fălea neîncetat — chiar şi în timpul dezbaterilor din Camera înaltă — el îşi împărţise itinerariul în două părţi distincte: prima cuprindea explorarea lacurilor şi urma să se desfăşoare pe apă; cea de a doua prilejuia explorarea comitatului până la ţărmul mării şi avea să se înfăptuiască pe pământ. A urmat de aici că landoul nu urma să fie adus să-i transporte pe nobilii excursionişti decâtîn timpul celei de a doua părţi a călătoriei. Astfel încât, trăsura a fost pornită la drum încă de dimineaţă, spre a merge să-i aştepte la Brandons-cottage, la capătul lacurilor Killarney, după ce le dăduse ocol pe malurile lor dinspre soare-răsare. Or, cum în înţelepciunea lui, lordul Piborne fixase la trei zile durata traversării lacurilor, camerista, feciorul şi *groom*-ul nu-şi puteau părăsi stăpânii pe durata acestor trei zile. Judecaţi şi dumneavoastră dacă tânărul nostru băiat a fost sau nu mulţumit la gândul că avea să navigheze pe apele acelea strălucitoare!

Ce-i drept, nu era aici vorba despre mare — marea aceea uriaşă, nesfârşită, care merge de la un continent la altul. Aici nu erau decât lacuri, ce nu oferă nici un debuşeu pentru comerţ şi a căror suprafaţă nu este brăzdată decât de ambarcaţiunile turiştilor. Dar, în sfârşit, chiar şi în asemenea condiţii, Prichindel avea de ce să se bucure. Ieri umblase pentru a doua oară pe calea ferată... Astăzi, pentru prima dată în viaţă, urma să se urce într-o barcă.

În timp ce John şi Marion, urmaţi de *groom*, străbăteau pe jos cei aproape doi kilometri ce despart orăşelul Killarney de malul septentrional al lacurilor, o caleaşcă îi conducea acolo pe marchiz, pe marchiză şi pe fiul lor. În colţul unei pieţe, Prichindel a întrezărit catedrala, pe care nu avusese timp să o viziteze. A văzut puţină lume pe străzi — mai degrabă plimbăreţi decât muncitori. Într-adevăr, Killarneyul nu se însufleţeşte decât în cursul celor câteva luni de vară, când zece până la douăsprezece mii de excursionişti dau aici năvală din toate punctele Regatului-Unit. Şi atunci, ţi se pare că întreaga populaţie a târgului nu este alcătuită decât din vizitii şi barcagii care-şi dispută, fără s-o insulte prea tare, dar exploatând-o cu neruşinare, clientela în trecere prin localitate.

La debarcader, o ambarcaţie cu cinci oameni la bord, dintre care patru la vâsle şi unul la cârmă, era în aşteptarea Înălţimilor Lor. Bănci acoperite cu perne umplute cu câlţi şi un mic cort la pupa pentru cazul când soarele ar arde prea tare sau ploaia ar ţine prea mult, asigurau confortul călătorilor. Lordul şi lady Piborne s-au instalat pe acele bănci, iar contele

Ashton a luat loc lângă dânşii; servitorii şi *groom*-ul s-au dus să se aşeze în faţă; parâma a fost desfăcută, ramele s-au înfipt în acelaşi timp în apă şi ambarcaţia s-a îndepărtat de mal.

Lacurile de la Killarney acoperă o suprafaţă de douăzeci şi unu de kilometri din această regiune lacustră. Sunt trei la număr: lacul Superior, care primeşte apele culese din bazinele râurilor Grenshorn şi Doogary; lacul Muckross sau Tore, unde se varsă apele râului Owengariff, după ce au urcat cursul strâmtului canal Lough-Range; lacul Inferior sau Lough-Leane, care se varsă, prin Lawne şi alţi afluenţi, către golful Dingle, situat pe litoralul oceanului Atlantic. Trebuie să facem observaţia că, întrucât curentul apelor celor trei lacuri se stabileşte dinspre sud spre nord, aceasta explică de ce lacul Inferior ocupă o poziţie septentrională în raport cu celelalte două.

Văzut în plan geometral[1], ansamblul celor trei bazine reprezintă un palmiped[2] mare — un pelican sau altul asemenea lui —, având drept labă canalul Lough-Range, drept gheară lacul Superior, drept corp lacurile Muckross şi Lough-Leane. Întrucât ambarcaţia s-a desprins de la malul de nord al lui Lough-Learte, explorarea avea să continue din aval în amonte — mai întâi lacul Inferior, după aceea lacul Muckross, apoi, urcând înapoi prin canalul Lough-Range, lacul Superior. După programul întocmit de lordul Piborne, câte o zi avea să fie dedicată vizitării fiecărui lac în parte.

Înspre miazăzi şi spre apusul acestei regiuni, cele mai înalte sisteme orografice[3] ale Verdelui Erin se încalecă până la încântătorul golf Bantry, tăiat în coasta comitatului Cork. Acolo se află micul port pescăresc Glengariff, în care Hoche şi cei paisprezece mii de oameni ai săi au debarcat în l796, atunci când Republica Franceză i-a trimis în ajutorul fraţilor ei din Irlanda[4].

Lough-Leane, cel mai întins dintre cele trei lacuri, măsoară nouă kilometri lungime şi cinci kilometri lăţime. Malurile sale dinspre răsărit, dominate de lanţurile munţilor Carn-Tual, sunt

---

[1] Geometral (fr.) – care reprezintă un obiect cu dimensiunile sale relative exacte, fără a ţine seama de perspectivă. (n.t.).

[2] Palmiped (fr. palmipède) – orice pasăre acvatică având picioarele palmate (cu degetele unite printr-o membrană). (n.t.).

[3] Orografie (fr. orographie) – ştiinţa care se ocupă cu studierea munţilor. (n.t.).

[4]În realitate, debarcarea nu a avut loc: pornităîn decembrie l796, flota franceză comandată de Hoche a fost împrăştiată de furtună. (n.t.).

încadrate de păduri înverzite, ce aparţin, în cea mai mare parte, domeniului Muckross. La suprafaţa lui răsar din apă un şir de insule — Brown, Lamb, Heron, Mouse[1] şi altele, dintre care insula Ross este cea mai însemnată, iar Innisfallen — cea mai frumoasă.

Ambarcaţia s-a îndreptat mai întâi spre aceasta din urmă. Vremea era minunată, soarele îşi dăruia din belşug razele, cu care este preaadesea zgârcit în acea regiune. O briză uşoară încreţea suprafaţa apei. Prichindel se simţea îmbătat de aceste salvatoare efluvii, în timp ce privirile sale admirau încântătoarele privelişti ce se tot schimbau o dată cu deplasarea bărcii. El s-a ferit cu străşnicie să-şi exprime simţămintele prin interjecţii nelalocul lor, căci, oricum, ar fi fost rugat numaidecât să tacă.

Şi, într-adevăr, lordul şi lady Piborne s-ar fi putut mira că o fiinţă lipsită de educaţie şi de o naştere aleasă se dovedeşte simţitoare în faţa unor asemenea frumuseţi ale naturii, create anume pentru plăcerea ochilor aristocratici. De altfel, Înălţimile Lor plecaseră în această excursie — nu aţi uitat, fireşte — pentru că se cuvenea ca oamenii de rangul lor să fi făcut-o şi se prea poate că nu avea să le rămână nici o amintire despre cele văzute. Cât despre contele Ashton, iată unul pe care asemenea lucruri nu-l priveau câtuşi de puţin!Îşi adusese cu sine câteva undiţe şi se hotărâse să pescuiască, în timp ce auguştii săi părinţi urmau să meargă — din datorie — să viziteze vilele şi ruinele din împrejurimi.

Tocmai acest lucru l-a întristat mai cu seamă pe Prichindel. Căci, de îndată ce ambarcaţia a acostat la malul lui Innisfallen, marchizul şi marchiza au debarcat şi, atunci când s-au adresat fiului lor, cerându-i să-i însoţcască:

— Mulţumesc, a răspuns acel fermecător băiat, prefer să pescuiesc în timpul promenadei domniilor voastre!

— Totuşi, a reluat lordul Piborne, se află aici ruinele unei abaţii vestite şi prietenul meu, lordul Kenmare, căruia îi aparţine această insulă, nu mi-ar ierta-o dacă...

— Ei, dacă asta preferă contele... a făcut marchiza cu nepăsare.

— Desigur... asta prefer, a răspuns contele Ashton, iar *groom*-ul meu va rămâne ca să-mi pregătească momelile pentru undiţă.

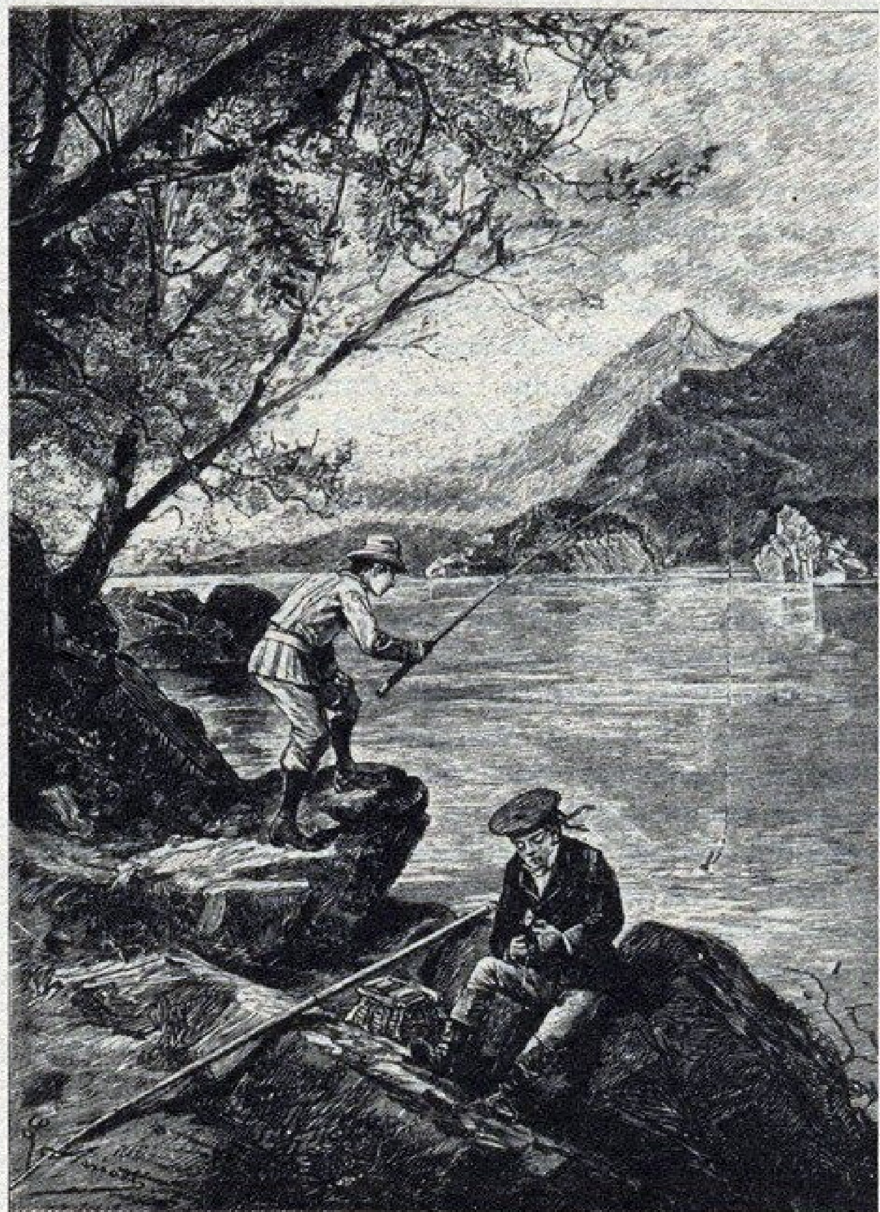
Marchizul şi marchiza au plecat, aşadar, urmaţi de Marion şi de John şi, iată pentru ce, spre marea lui nemulţumire, Prichindel n-a putut vedea nici una dintre curiozităţile

---

[1]Brown (engl.) — brun(et); Lamb — miel; Heron — bâtlan; Mouse — şoarece. (n.t.).

arheologice de pe Innisfallen. Pe deasupra, marchizul şi marchiza n-au adus cu dânşii nici un fel de impresie, nici serioasă şi nici durabilă. Căci, într-adevăr, ce putuseră spune minţilor lor nepăsătoare sau dezgustate frumuseţile acelei mânăstiri, ale cărei temelii au fost puse în secolul al Vl-lea, aşezarea celor

Iar Prichindel a fost nevoit să-i stea la dispoziţie

patru clădiri impunătoare ce o alcătuiesc, paraclisul în stil roman cu bolta fin dăltuită în piatră, întreg ansamblul înghiţit de o vegetaţie luxuriantă, în mijlocul pâlcurilor de ilice, de lise, de frasini şi de strugurii-ursului, cu exemplare dintre cele mai remarcabile ce par să aparţină doar ,,insulei sfinţilor" cum a botezat — pe dreptcuvânt — domnişoara de Bovet această bijuterie a ţinutului Killarney?

Însă, dacă tânărul conte Ashton refuzase să le însoţească pe Înălţimile Lor în ceasul pe care dumnealor l-au dedicat explorării insulei Innisfallen, nu trebuie să credeţi cumva că el şi-a pierdut vremea de pomană. Fără îndoială, un frumos păstrăv scăpase chiar din vina lui, dar el şi-a vărsat necazul în capul micului *groom*, prin nesfârşite dojeni, pe cât de nemeritate, pe atât de grosolane. În schimb, cele două sau trei anghile agăţate de cârligul undiţei sale i se păreau de preferat acestei ruine imbecile, de care nu-i păsa nici cât negru sub unghie.

Şi asemenea îndeletnicire i se părea într-atâta de vrednică să-i ocupe timpul liber, încât nici măcar n-a vrut să străbată insula Ross atunci când ambarcaţia s-a oprit la ţărmul ei, o oră mai târziu. El şi-a cufundat din nou undiţa în acele ape limpezi, iar Prichindel a fost nevoit să-i stea la dispoziţie în timp ce lordul şi lady Piborne îşi preumblau maiestuoasa indiferenţă pe sub măreţele umbrare ale lordului Kenmare.

Căci, din superbul domeniu cu acelaşi nume face parte şi această insulă de douăzeci şi patru de hectare, pe care proprietarul a unit-o printr-o şosea cu malul răsăritean al lacului, nu departe de castelul său, o veche fortăreaţă feudală din veacul al XlV-lea. Însă, ceea ce i-a scandalizat de bună seamă pe marchiz şi pe marchiză este faptul că atât insula Ross cât şi parcul castelului sunt lăsate la dispoziţia locuitorilor ţinutului, excursioniştilor, oricărui om ce iubeşte covoarele de verdeaţă smălţate de mentă şi de crini, printre tufe de azalee şi de rododendroni, pe sub ramurile copacilor seculari.

După o explorare de două ore, întretăiată de popasuri dese,Înălţimile Lor s-auîntors în micuţul port unde îi aştepta ambarcaţia. Contele Ashton tocmai îl dojenea pe *groom*, căruia marchizul şi marchiza n-au întârziat să-i aducă nedrepte învinuiri, fără a mai catadicsi să-l asculte. Iar vina lui Prichindel se trăgea din faptul că pescuitul nu fusese cine ştie ce rodnic, peştele ferindu-se să muşte cârligele undiţelor gentlemanului. De aici, o proastă dispoziţie ce avea să dureze până seara.

S-au îmbarcat iarăşi cu toţii şi barcagiii s-au îndreptat către mijlocul lacului, pentru a vizita cascada şoptitoare O'Sullivan de pe malul apusean. Înainte de-a ajunge la gura canalului

Lough-Range, în apropierca căreia se înălţa vila unde lordul Piborne socotea să-şi petreacă noaptea.

Prichindel îşi ocupase din nou locul din faţă, cu inima grea din cauza nedreptăţilor cu care era copleşit. Însă, curând le şi uitase, lăsându-şi închipuirea să-l poarte pe apele acelea stătătoare. Oare nu citise el în *Ghid* legenda aceea ciudată despre lacurile din Killarney? Aici, odinioară, se întindea o vale fericită, pe care un baraj o apăra de prea-plinul apelor din vecinătate. Dar, într-o zi, tânăra fată ce păzea vana, o coborâse din nesocotinţă şi apele au dat năvală în torente. Satele şi locuitorii au fost înghiţiţi împreună cu şeful lor, *thanist*[1].Începând din această epocă, se pare că ei trăiesc pe fundul lacului format atunci şi, ascultând cu atenţie, îi poţi auzi cum îşi sărbătoresc duminicile, în acel regat al anghilelor şi al păstrăvilor, sub întinderile de ape, nemişcate, ale lui Lough-Leane.

Era ora patru după-amiaza atunci când Înălţimile Lor au acostat la Dinish-cottage, în apropiere de gura canalului Lough-Range, pe malul său stâng,în fundul golfului Glena, Domniile Lor au luat hotărârea să se culce, în condiţii destul de acceptabile însă, când Prichindel a fost poftit să iasă, pe la nouă seara, el a primit ordinul să se ducă în camera lui, astfel încât n-a avut, nici măcar atunci, câteva ceasuri de libertate.

Ziua următoare a fost închinată explorării lacului Muckross, Acest lac, lung de patru kilometri şi având lăţimea mijlocie cam pe jumătate, nu este, la drept vorbind, decât un vast eleşteu, având o formă regulată, în mijlocul unui domeniu unde proprietarii nu mai locuiesc şi ai cărui codri măreţi nu-şi pierd cu nimic din farmec pentru că s-au întors la starea lor naturală.

De data aceasta, contele Ashton a catadicsit să-i însoţească pe marchiz şi pe marchiză. Şi, dacă *groom*-ul a luat parte la excursie, asta a fost cu putinţă pentru că stăpânul său îl însărcinase să-i care puşca de vânătoare şi tolba. Pe vremuri, aceste păduri adăposteau un mare număr de mistreţi şi porci sălbăticiţi. În prezent, asemenea animale au dispărut aproape cu desăvârşire, lăsând locul acelor mari căprioare roşii, a căror rasă nu va întârzia să dispară şi dânsa din codrii Regatului Unit.

Aşadar, contele Ashton ar fi săvârşit cu siguranţă vreo ispravă cinegetică dacă aceste căprioare, atât de neîncrezătoare de obicei, ar fi binevoit să intre în bătaia puştii. Mare decepţie pentru el, în ciuda faptului că doi dintre barcagii făcuseră pe

---

[1]Thanist (corect tanist, cuvânt de origine celtică) — şef de clan; mic nobil, căpetenie de război a satului, cu dreptul de a primi dijme în natură sau în zile-muncă. (n.t.).

hăitaşii, iar Prichindel pe câinele de vânătoare. Astfel încât, dânsul a fost lipsit de plăcerea de-a vedea cascada pitorească Tore şi o veche abaţie de călugări franciscani din secolul al XIII-lea, cu biserica şi mânăstirea căzute în ruine, pe care Înălţimile Lor ar fi dat dovadă de mai multă chibzuinţă dacă nu ar fi vizitat-o.

Într-adevăr, această mânăstire posedă o tisă cu o dezvoltare extraordinară, întrucât are o circumferinţă ce măsoară mai bine de patru metri şi jumătate. Dând ascultare nu ştiu cărei fantezii, ori poate pentru a putea păstra o amintire din cursul promenadei sale la abaţia Muckross, iată că marchizei i-a venit ideea să desprindă o frunză din tisa aceea. Apucase să întindă mâna spre copac, când a fost oprită de un strigăt al călăuzei:

— Înălţimea Voastră să ia seama!...

— Să ia seama?... a repetat lordul Piborne.

— Fără îndoială, *mylord*! Dacă doamna marchiză ar fi cules una dintre aceste frunze...

— Oare este un lucru oprit de proprietarul de la Muckross-castle? a întrebat marchizul pe un ton plin de semeţie.

— Nu, domnule marchiz, i-a răspuns călăuza. Însă, orice persoană care culege una dintre aceste frunze moare în cursul aceluiaşi an...

— Chiar şi o marchiză?...

— Chiar şi o marchiză!

Şi, numaidecât, lady Piborne a fost atât de impresionată, încât era cât pe ce să leşine. O clipă numai, şi ea ar fi smuls frunza fatală. Adevărul este că, în Insula de Smarald, aceşti urmaşi ai vechilor seminţii, nu mai puţin superstiţioşi decât Paddys de la oraşe şi de la ţară, cred cu putere în asemenea legende, luându-le drept adevărate.

Lady Piborne s-a întors aşadar peste măsură de tulburată la Dinish-cottage, tot gândindu-se la primejdia prin care trecuse. Astfel încât, în ciuda faptului că nu era decât ora două după-amiaza, lordul Piborne a hotărât să amâne pentru a doua zi explorarea lacului Superior.

În ceea ce îl priveşte pe junele Ashton, el nu era mai puţin înciudat că se întorsese mofluz de la vânătoare. Şi, dacă se simţea frânt de oboseală, în ce măsură trebuie să fi fost câinele său — adică vrem să spunem micul *groom* — căruianu-i lăsase nici o clipă de răgaz. Însă câinii nu se plâng niciodată şi, de altminteri, Prichindel era prea mândru ca să o facă.

Ziua următoare, după micul dejun, înălţimile Lor au luat loc în ambarcaţie. Barcagiii „s-au opintit din greu la vâsle”, cum ar fi zis Pat Mac Carthy, ca să urce în susul apei pe Lough-Range. Căci, gâtuitura gurii canalului dă naştere la vâltori şi la contracurenţi, iar, pe alocuri, apa se prăvăleşte cu violenţa

unui torent. Pasagerii au fost zdravăn zgâlţâiţi şi, dacă asta a însemnat o adevărată plăcere pentru eroul nostru, lordul şi lady Piborne n-o împărtăşeau câtuşi de puţin. Marchizul era chiar cât pe ce să dea poruncă să se întoarcă îndărăt, într-atât păreau marchiza înspăimântată şi contele Ashton că se simte prost. Însă, câteva lovituri zdravene de ramă le-au îngăduit să depăşcască valurile brizante, iar ambarcaţia s-a regăsit în ape mai domoale, printre maluri tivite cu flori de nufăr. La vreo trei kilometri mai departe, se înălţa un munte de o mie opt sute de picioare[1], bântuit de vulturi şi numit Cuibul Vulturului.

Barcagiii le-au încunoştiinţat pe Înălţimile Lor că, dacă ar catadicsi să se adreseze acestui munte, el s-ar grăbi să le răspundă. Există acolo, într-adevăr, fenomene de răsfrângere a sunetelor, foarte admirate de turişti. De bună seamă că marchizul şi marchiza au socotit ca fiind sub demnitatea lor să intre în conversaţie cu acest ecou care „nu le fusese prezentat". Însă, contele Ashton nu putea pierde o ocazie atât de frumoasă de a arunca două sau trei fraze inepte. La sfârşit, el a întrebat cine este.

„Un mic prost!" i-a răspuns muntele prin gura vreunui plimbăreţ, ascuns îndărătul unui tufiş gros de ienupăr aflat la jumătatea muntelui.

Înălţimile Lor, foarte jignite, au declarat că acest ecou prost crescut ar fi fost pedepsit după cum se cuvenea pentru impertinenţa lui, pe vremuri, atunci când castelanii exercitau justiţia majoră şi minoră pe domeniile lor feudale. Îndată după aceea, barcagiii au imprimat ambarcaţiei o viteză sporită şi, pe la ora unu,ea atingea lacul Superior.

Suprafaţa sa este aproape egală cu aceea a lacului Muckross. Are o formă mai neregulată, ceea ce îi dă un spor de frumuseţe. Spre sud, se înalţă, ţepene, taluzurile de la Cromaglans. La nord se etajează coamele lanţului muntos Tomie şi a Muntelui Purpuriu, acoperit cu tufe roşii-stacojii de trandafiri sălbatici. Pe malul meridional se ridică o pădure întreagă alcătuită din arborii aceia falnici care umbresc valea Killarney. Însă, oricât de încântătoare ar fi fost înfăţişarea acestui lac, Înălţimile Lor nu i-au dat prea mare atenţie şi, cu excepţia lui Prichindel, nimănui nu i-a făcut plăcere această explorare. Astfel încât, lordul Piborne a poruncit să se îndrepte spre gura râului Geanhmeen, spre a ajunge la Brandons-cottage, unde aveau să se odihnească înainte de a vizita regiunea litoralului.

Ca urmare a atâtor osteneli, era cu totul firesc ca Înălţimile Lor să aibă nevoie de odihnă. Pentru dânşii, această traversare a lacurilor fusese tot una cu străbaterea Oceanului. Cei doi

---

[1]550 de metri. (n.t.).

servitori şi *groom*-ul au trebuit să rămână la hotel şi, dacă Prichindel n-a primit douăzeci de ordine incoerente, asta s-a datorat faptului că, încă de la al nouăsprezecelea, contele Ashton adormise adânc.

A doua zi a fost nevoie ca toată lumea să se scoale devreme, căci itinerarul lordului Piborne cuprindea o etapă destul de lungă. Marchiza s-a lăsat rugată. Marion găsea că este cam palidă, cam trasă la faţă. De aici, o discuţie privind problema dacă să continue călătoria sau să se întoarcă în aceeaşi zi la Trelingar-castle. Lady Piborne înclina spre această soluţie; însă lordul Piborne, arătând că prietenii lor intimi, ducele de Francastar şi ducesa de Wersgalber împinseseră excursia până la Valentia[1], s-a luat hotărârea, în cele din urmă, ca itinerarul să nu fie modificat. Mare satisfacţie pentru Prichindel, care de nimic nu se temea mai tare decât să se întoarcă la castel fără să fi văzut din nou marea!

Caii fuseseră înhămaţi la landou încă de la ora nouă dimineaţa. Marchizul şi marchiza s-au aşezat în fundul trăsurii, contele Ashton în faţă. John şi Marion ocupau scaunul dindărăt, în timp ce *groom*-ul a luat loc pe capră, lângă vizitiu. Landoul a fost lăsat descoperit, chiar dacă urma să fie închis în caz de vreme rea. În sfârşit, nobilii călători, de îndată ce au primit omagiile respectuoase ale personalului de la Brandons-cottage, au pornit la drum.

Pe o distanţă de vreo patru-cinci sute de metri, cei doi cai vânjoşi au urmat malul stâng al râului Doogary, unul dintre afluenţii lacului Superior, apoi au apucat-o de-a lungul pantelor pline de hârtoape ale lanţului muntos Gillyenddy-Reeks. Trăsura mergea acum numai la pas, urcând acele coame abrupte. La fiecare cotitură a acestui drum în serpentină, noi locuri pitoreşti se ofereau privirilor. Prichindel era, probabil, singurul care le admira. Călătorii străbăteau atunci partea cea mai accidentată a comitatului Kerry, ba chiar a întregii Irlande. La vreo paisprezece-cincisprezece kilometri spre sud-vest, dincolo de Gillyenddy-Reeks, muntele Carrantuohill îşi subţia piscul pierdut printre nori la trei mii de picioare înălţime[2]. În josul munţilor zăceau numeroase morene împrăştiate, un haos de blocuri neregulate, strânse laolaltă de împingerea lentă şi neîncetată a gheţarilor de odinioară.

În miezul zilei, lăsând lanţul Tomie şi Muntele Purpuriu la dreapta, landoul a apucat-o pe clina unei strâmte spărturi a

---

[1]Valentia — nume desemnând un mic fluviu, un mic golfşi o insulă situateîn sud-vestul Irlandei, la sud de intrarea în golful Dingle. (n.t.).

[2]915 metri. (n.t.).

lanţului muntos Gillyenddy-Reeks. Aceasta este o străpungere vestită în toată ţara, trecătoarea Dunloe. Ici şi colo, frumoase lacuri făceau să varieze înfăţişarea acestor meleaguri sălbatice şi, dacă le-ar fi interesat cât de puţin pe Înălţimile Lor, Prichindel le-ar fi putut povesti legendele ţinutului, căci avusese grijă să-şi studieze *Ghidul* înainte de plecare, însă ştia dinainte că nu le-ar fi făcut nici o plăcere cu asta.

Dincolo de acea trecătoare, landoul a coborât cu o iuţeală mai mare pantele dinspre nord-vest.Încă de la ora două, călătorii ajunseseră pe malul drept al râului Lawne, a cărui albie slujeşte drept deversor prea plinului lacurilor din Killarney, îndreptându-le apele spre golful Dingle. Au mers de-a lungul râului cam şase kilometri şi jumătate şi era ora şase seara când au făcut popas în micul târguşor Kilgobinet, obosiţi după o etapă măsurând numai paisprezece-cincisprezece kilometri.

A urmat o noapte liniştită, în cursul căreia confortul, cam neîndestulător, a fost înlocuit cu numeroase menajamente şi respectuoase atenţii, primite cu nepăsarea aceea ce ţi-o dă obişnuinţa înaltelor situaţii în societate. Apoi, spre nemăsurata nelinişte a lui Prichindel, au urmat noi şovăieli cu privire la direcţia în care urma s-o apuce landoul a doua zi dis-de-dimineaţă: fie la dreapta, spre a reveni la Killarney, fie la stânga, ca să ajungă la estuarul fluviului Valentia. Însă, deoarece hotelierul afirmase că prinţul şi prinţesa de Kardigan străbătuseră acest ultim traseu cu două luni în urmă, lordul Piborne a făcut-o pe lady Piborne să înţeleagă că se cuvenea să meargă şi ei pe urmele acestor auguste personaje.

Plecarea din Kilgobinet a avut loc la ora nouă dimineaţa. În ziua aceea, vremea era ploioasă. A fost nevoie să se ridice capota landoului. Aşezat lângă vizitiu, micul *groom* nu se putea adăposti nicicum de rafale. Mare pagubă! Întâmpinase el altele şi mai rele!

Tânărul nostru băiat n-a pierdut, aşadar, nici una dintre priveliştile ce se cuvenea să fie admirate — lanţurile de munţi învăluite în ceaţă dinspre răsărit, văile lungi şi adânci dinspre soare-apune, coborând spre litoral. Simţământul frumuseţilor naturii se dezvolta treptat-treptat în sufletul său şi amintirea lor n-avea să i se mai şteargă niciodată din minte.

În cursul după-amiezii, pe măsură ce munţii dominaţi de piscul Carrantuohill dădeau îndărăt spre est, munţii Iveragh s-au înălţat la orizont de cealaltă parte. Dincolo de ei, dacă dăm crezare Ghidului lui Prichindel, un drum mai uşorde străbătut cobora până la micul port Cahersiveen.

Înălţimile Lor au ajuns pe înserat în târguşorul Carramore, după ce străbătuseră o etapă de vreo şaisprezece kilometri. Întrucât regiunea este frecventată de excursionişti, din hoteluri

— întreţinute cum se cuvine — nu lipseşte nimic din cele de trebuinţă. Iată de ce n-a mai fost nevoie să se foloscască rezervele din landou.

A doua zi, trăsura a pornit iar la drum pe o vreme ploioasă, cu un cer brăzdat de nori repezi, pe care vântul mării îi mătura cu rafale puternice. Spărturi largi lăsau din când în când să străbată razele soarelui. Prichindel trăgea adânc în piept aerul acela încărcat de sărăturile mării din apropiere.

Cu puţin înainte de amiază, landoul, întorcându-se brusc la o cotitură a drumului, a revenit în linie dreaptă spre apus. După ce a străbătut, nu fără câteva sforţări mai serioase, o strâmtă trecătoare prin munţii Iveragh, n-a mai avut decât să se rostogolească, înfrânând roţile, până la estuarul Valentiei. Încă nu sunase ora cinci după-amiază când trăsura s-a oprit, la capătul călătoriei, în faţa unui hotel din Cahersiveen.

„Oare ce or fi putut vedea Înălţimile Lor din toată natura asta frumoasă?" se întreba Prichindel.

Habar n-avea dânsul că numeroşi oameni — şi încă dintre cei mai onorabili — nu călătoresc decât ca să poată spune că au călătorit.

Târguşorul Cahersiveen este tupilat pe malul stâng al fluviului Valentia, care se lărgeşte în acest loc astfel încât să dea naştere unui mic port de escală, căruia i s-a dat numele de Valentia-*harbour*. Dincolo de el se află insula cu acelaşi nume, unde se găseşte unul dintre punctele cele mai înaintate ale Irlandei înspre vest şi anume capul Brag-Head. Cât despre micul târguşor Cahersiveen, nici un irlandez nu va putea uita vreodată căel este oraşul natal al marelui O'Connell.

A doua zi, încăpăţânându-se să-şi îndeplinească până la capăt programul de excursionişti, Înălţimile Lor au fost silite să-şi dedice câteva ceasuri vizitării insulei Valentia. Contelui Ashton i-a venit cheful să tragă cu puşca în pescăruşi şi Prichindel, spre nespusa lui încântare, a primit porunca să-l însoţcască

Un *fery-boat* face legătura între Cahersiveen şi insulă, situată la un kilometru şi jumătate în faţa estuarului. Lordul Piborne, lady Piborne şi suita lor s-au îmbarcat îndată după micul dejun şi *fery-hoat*-ul i-a depus în micul port,în rada căruia vasele de pescuit vin să se adăpostească de violentele tălăzuiri din larg.

Foarte sălbatică, foarte grosolană în contururi, foarte aspră ca înfăţişare, această insulă nu este lipsită de resurse minerale, căci posedă renumite cariere de ardezie.În cuprinsul ei se găseşte un sat, în care se poate vedea că o parte dintre case au zidurile şi acoperişul întocmite din câte o singură placă de ardezie. Turiştii, dacă au poftă, pot să-şi petreacă o vreme în acel sat; un han cât se poate de bun le oferă casă şi masă. Dar, pentru ce ar rămâne ei acolo? Căci, după ce au vizitat, aşa cum

au făcut-o şi Înălţimile Lor, ruinele vechiului port construit de Cromwell, după ce au urcat în turnul farului ce luminează calea navelor sosite din largul mării, după ce au admirat cele două conuri stâncoase care ţâşnesc din apă la douăzeci şi cinci de kilometri depărtare de ţărm, acele recife pe care focurile farului le semnalează drept o regiune de coastă periculoasă, pentru ce ar mai rămâne ei pe Valentia? Nu este vorba, aşadar, decât despre o insulă oarecare, dintre acelea ce se numără cu sutele pe coasta de vest a Irlandei.

Aşa este, fără îndoială, atâta doar că Valentia se bucură de o întreită celebritate, cu totul şi cu totul personală.

Astfel, ea a slujit drept punct de plecare pentru lucrările de triangulaţie ce au avut în vedere măsurarea acelui arc de cerc trasat de-a curmezişul Europei până în munţiiUrali.

În sfârşit, se mai găseşte aici o clădire izolată, în care au fost conduşi lordul şi lady Piborne. Este locul unde fusese legat primul cablu transatlantic, ce a fost coborât pe fundul oceanului spre a lega Lumea Veche cu Lumea Nouă. În anul 1858, căpitanul Anderson l-a târât în siajul vasului Great-Eastern şi el a început să funcţioneze în l866 — singur pe atunci, până când alte şi alte fire să fi legat Europa cu America.

Aşadar, aici a sosit prima telegramă expediată de la un continent la altul şi adresată de preşedintele Statelor-Unite, Buchanan, sub această formă evanghelică:

,,Slavă, lui Dumnezeu în ceruri şi pace oamenilor de bunăvoinţă de pe pământ!"

Sărmană Irlandă! Tu n-ai uitat niciodată să-l slăveşti pe Cel-de-Sus, însă oamenii de bunăvoinţă îţi vor asigura ei vreodată pacea socială, redându-ţi independenţa?

Capitolul V CÂINE CIOBĂNESC ŞI CÂINE DE VÂNĂTOARE

Plecat din Cahersiveen în dimineaţa zilei de 11 august, urmând şoseaua ce şerpuieşte de-a lungul litoralului, în vecinătatea primelor ramificaţii ale munţilor Iveragh, după un popas la Kells, modest târguşor situat pe ţărmul golfului Dingle, landoul a poposit, seara, în târgul Killorglin. Vremea fusese urâtă — ploaie şi vânt tot timpul drumului. A doua zi timpul a fost de-a dreptul mizerabil: averse de ploaie şi rafale bătând neîncetat de-a lungul celor cincizeci de kilometri ce despart orăşelul Valentia de Killarney, unde Înălţimile Lor, bântuite de o proastă dispoziţie nu mai puţin mizerabilă decât

vremea de afară, au fost nevoite să-şi petreacă ultima lor noapte de călătorie.

A doua zi, înaltele personaje au reluat drumul pe calea ferată şi, pe la ora trei după-amiază, s-au reîntors la Trelingar-castle, după o absenţă de zece zile.

Marchizul şi marchiza isprăviseră cu tradiţionala excursie în regiunea lacurilor de la Killarney şi prin ţinuturile muntoase ale comitatului Kerry.

— Că şi merita să ne expunem la atâtea oboseli! a făcut marchiza.

— Şi la atâtea supărări! a adăugat marchizul.

Cât despre Prichindel, el venise înapoi cu capul plin de atâtea amintiri.

Prima lui grijă a fost să ceară de la Kat veşti despre Birk.

Birk era sănătos. Kat nu-l uitase. În fiecare scară, câinele se întorcea în locul unde spălătoreasa stătea la pândă, aşteptându-l cu ceea ce pusese de o parte pentru dânsul.

În aceeaşi seară, înainte de a urca în camera lui, Prichindel s-a dus în acel loc anume,în preajma acareturilor castelului, undese întâlnea de obicei cu Birk. Esteuşor să ne închipuim cum s-a desfăşurat revederea celor doi prieteni şi ce de mângâieri au schimbat unul cu altul! Desigur, Birk era slab de-i numărai coastele — doar nu mâncase în fiecare zi pe săturate — dar nu se băga de seamăprea tare şi ochii îi străluceau cu sclipirea vie a inteligenţei. Stăpânul său i-a făgăduit să vină să-l vadă în fiecare seară — dacă va putea — şi i-a urat noapte bună. Birk, înţelegând că nu are dreptul să facă pe mofturosul, nici nu cerea mai mult. De altfel, băiatul nostru trebuia să umble cu multă băgare de seamă, să nu se observe prezenţa lui Birk prin împrejurimile lui Trelingar-castle, iar câinii dăduseră alarma în mai multe rânduri.

Castelul şi-a reluat existenţa obişnuită — o viaţă trândavă care convenea de minune unor stăpâni de o viţă atât de veche. Şederea lor aici avea să se prelungească până în ultima săptămână a lunii septembrie — perioadă în care Pibornii aveau obiceiul să se întoarcă la reşedinţele lor de iamă din Edinburgh şi apoi din Londra, pentru sesiunea parlamentului. Până atunci, marchizul şi marchiza urmau să se izoleze în plicticoasa lor măreţie. Vizitele vecinilor reîncepeau, cu o regularitate de-a dreptul dezgustătoare. Se vorbea, desigur, despre excursia la Killarney. Lordul şi lady Piborne au schimbat impresii de călătorie cu câţiva prieteni care vizitaseră lacurile mai înainte. Dar era cazul să se grăbească, deoarece toate câte văzuseră ajunseseră încă de pe acum să fie nedesluşite şi îndepărtate în memoria îndărătnică a marchizei. Aşa, spre exemplu, dânsa nu-şi mai aducea aminte de numele insulei de unde

pornea ,,cordonul electric" de care trăgea Europa ca să sune Statele-Unite — tot astfel cum îi suna dumneaei pe John şi pe Marion.

Totuşi, existenţa aceea monotonă nu înceta să fie apăsătoare pentru Prichindel, ba chiar dimpotrivă. El era veşnic expus relelor purtări ale intendentului Scarlett, care vedea într-însul un ţap ispăşitor. Pe de altă parte, toanele contelui Ashton nu-i lăsau o oră de răgaz. În fiecare clipă avea o poruncă de îndeplinit, o alergătură de făcut; urmau apoi contraordine, care îl sileau pe tânărul *groom* să fie într-un neîncetat du-te-vino. Simţea că parcă un fir tiranic îi trece prin mâini şi prin picioare şi îl pune tot timpul în mişcare. Personalul din anticameră şi de la bucătărie făcea haz văzându-l astfel chemat, trimis îndărăt, supunându-se tot timpul ordinelor date şi contramandate. De aceea, se simţea din cale-afară de umilit.

Astfel încât, seara, atunci când — în cele din urmă — putea să se întoarcă în camera lui, se lăsa pradă gândurilor cu privire la situaţia pe care fusese silit s-o accepte din cauza mizeriei. Căci, ce viitor avea el, ca *groom* al contelui Ashton? Nici unul. Se simţea născut pentru altceva mai de soi. Să nu fie decât servitor, cu alte cuvinte o maşină de îndeplinit porunci, asta îi jignea firea independentă şi punea piedici în calea arzătoarei năzuinţe ce-o simţea crescând într-însul. Cel puţin, atunci când trăia la fermă, se afla pe picior de egalitate cu ceilalţi, care îl socoteau drept copilul familiei. Unde erau dezmierdările cu care-l alinta Mama mare, dragostea Martinei şi a lui Kitty, încurajările domnului Martin şi ale fiilor săi? Căci, într-adevăr, el punea mai mult preţ pe pietricelele căpătate seară de seară şi îngropate acolo sub ruine decât pe guineele cu care aceşti Piborni îi plăteau, lunar, sclavia. În timp ce locuia la Kerwan se instruia, muncea, învăţa cum să trăiască într-o bună zi, fără să aibă nevoie de nimeni... Aici, nimic altceva decât această strădanie revoltătoare si lipsită de viitor, supunerea faţă de fanteziile unui copil răzgâiat, îngâmfat şi incult. El era întotdeauna ocupat să rânduiască — nu cărţi, căci nu exista măcar una singură — ci tot soiul de lucruri ce zăceau în dezordine prin întreg apartamentul.

Şi apoi, mai era cabrioleta tânărului gentleman care îl ducea la disperare. Oh, cabrioleta asta! Prichindel nu se putea uita la ea fără să se simtă cuprins de dezgust. Cu riscul de-a o răsturna într-o groapă, s-ar fi părut că tânărului conte Ashton îi plăcea să se repeadă cu dânsa pe drumurile cele mai proaste, ca să-şi zgâlţâie mai bine *groom*-ul agăţat de curelele capotei. Mai puţin nefericit atunci când vremea îngăduia mersul în

tilbury[1] sau docarul —celelalte vehicule ale feciorului Pibornilor — micul *groom* şedea, având un echilibru mai stabil. Dar se deschid atât de des baierile cerului asupra Insulei de Smarald!

Aşadar, rar trecea o zi fără să se repete cazna cu cabrioleta, fie spre a merge să se fălească prin Kanturk, fie în timpul lungilor plimbări în împrejurimile castelului Trelingar. De-a lungul acestor drumuri alergau şi ţopăiau, cu picioarele goale, jupuite de pietre, bande de puştani, cu trupul abia înfăşurat în zdrenţe şi strigând cu sufletul la gură: *„coppers... coppers!"* Prichindel simţea cum îl cuprinde jalea. Trăise şi dânsul asemenea mizerie şi îi compătimea din tot sufletul... Contele Ashton îi primea pe zdrenţăroşii ăştia cu glume proaste sau cu înjurături, ameninţându-i cu biciul atunci când se apropiau... Tânărului nostru băieţel îi venea atunci pofta să arunce vreo monedă măruntă de aramă... Dar nu îndrăznea, de teamă să nu stârnească mânia stăpânului său.

O singură data, totuşi, ispita a fost prea mare. O copilă de patru anişori, foarte gingaşă, foarte drăguţă, cu buclişoare blonde, l-a privit cu frumoşii ei ochi albaştri, cerându-i un *copper*... Acel *copper* a fost aruncat micuţei, care l-a luat de jos, scoţând un strigăt de bucurie.

Strigătul acesta l-a auzit însă şi contele Ashton. Iată dar că îl prinsese pe Prichindel în flagrant delict de milostenie.

— Cine ţi-a îngăduit să faci asta, *boy*?... a întrebat el.

— Domnule conte... fetiţa aceea... i-a făcut atâta plăcere... doar un *copper*...

— La fel cum ţi se arunca şi ţie, nu-i aşa, atunci când băteai drumurile?...

— Nu... niciodată!... a strigat Prichindel, revoltându-se ca întotdeauna când era acuzat că întinsese mâna să cerşească.

— Pentru ce i-ai dat de pomană acestei mici cerşetoare?

— Ca mă privea... ,eu o priveam...

— Îţi interzic să priveşti la copiii care umblă pe drumuri fără rost... Bagă de seamă, să nu-ţi mai spun şi a doua oară!

Şi Prichindel a fost nevoit să-i dea ascultare, însă îl scotea din minţi asemenea lipsă de omenie!

Dar, dacă a fost astfel constrâns să închidă în sine compătimirea pe care i-o stârneau aceşti copii, dacă n-a mai riscat să le arunce în dar câţiva *copper*, s-a ivit o ocazie când nu şi-a mai putut înfrâna imboldul lăuntric.

Lucrurile se petreceau pe 3 septembrie. În ziua aceea, contele Ashton poruncise să i se pregătească docarul ca să meargă la Kanturk. Prichindel îl însoţea ca de obicei, având de astă dată

---

[1]Tilbury (după numele inventatorului) — trăsurică uşoară pe două roate. (n.t.).

ordin să stea cu spatele, să ţină braţele încrucişate la piept şi să nu se clintească, întocmai ca un manechin.

Docarul a ajuns în târguşor fără nici un accident. Au urmat acolo superbe tropăituri cu picioarele dinainte ale calului cu gura înspumată şi linguşitoarea admiraţie a câtorva gură-cască. Tânărul Piborne s-a oprit în faţa magazinelor mai importante. Micul său *groom*, în picioare, lângă capul animalului, îl stăpânea cu mare greutate, spre înmărmurirea puştilor care îl invidiau pe acest tânăr servitor, galonat cu atâta măreţie.

Pe la trei după-amiaza, după ce se oferise contemplaţiei întregului târguşor, contele Ashton a reluat drumul spre Trelingar-castle. Mergea la pas, silindu-şi calul să facă volte. Pe drum defila obişnuita bandă a micilor cerşetori, cu strigătele lor obişnuite: *„coppers... coppers!"* Încurajaţi de iuţeala redusă cu care trecea docarul, au vrut să-l urmeze de aproape. Şfichiuitul biciului i-a ţinut la distanţă, astfel încât au început să rămână în urmă.

Unul singur a stăruit. Era un băiat de şapte ani, cu o înfăţişare dezgheţată, inteligentă, cu veselia întipărită pe figură — un chip mai tipic irlandez nici că s-ar fi putut. Deşi trăsura nu mergea prea repede, el era nevoit să alerge ca să se poată ţine pe lângă dânsa. Îşi stâlcea picioruşele pe pietre. Seîncăpăţâna cu toate acestea, înfruntând ameninţarea biciului. Ţinea în mână o crenguţă de afin, pe care o oferea în schimbul unei mici pomeni.

Prichindel, de teamă să nu se întâmple vreo nenorocire, în zadar îl tot îndemna, prin semne, s-o şteargă de acolo. Departe de asta însă, puştiul,încăpăţânat, continua să alerge pe lângă trăsură, cu riscul de a fi strivit de roţile ei.

Ar fi fost de ajuns să se slăbească un pic frâul calului, pentru ca acesta s-o pornească la trap. Însă junele Piborne nu înţelegea să facă aşa ceva. Lui îi convenea să meargă la pas, aveau să meargă la pas. Astfel încât, plictisit în cele din urmă de prezenţa copilului, l-a plesnit cu biciul.

Prost călăuzită, cureaua usturătoare s-a agăţat de gâtul micuţului, care a fost târât timp de câteva secunde în spatele trăsurii, pe jumătate sugrumat. În sfârşit, o ultimă scuturătură l-a eliberat şi el s-a rostogolit la pământ.

Prichindel, sărind jos din docar, a dat fuga spre copil. Acesta, cu gâtul încercuit de o dungă roşie, scotea strigăte de durere. Tânărului nostru băieţel i s-a umplut inima de indignare. Şi i-a venit o poftă nebună să se năpustească asupra contelui Ashton, care poate ar fi plătit scump pentru cruzimea lui, în ciuda faptului că era mai mare decât *groom*-ul său.

— Vino aici, *boy!* i-a strigat contele, după ce-şi oprise calul.

— Şi acest copil?...

— Vino aici, a repetat tânărul Piborne, care-şi rotea ameninţător biciul pe deasupra capului, că de nu, îţi croiesc şi ţie una la fel!

Fără îndoială, a fost bine inspirat că nu şi-a pus ameninţarea în practică, întrucât nu se ştie ce s-ar mai fi putut întâmpla. Fapt este că Prichindel a avut destulă stăpânire de sine ca să se înfrâneze şi, după ce a vârât câteva *pence* în buzunarul puştiului, s-a întors la locul lui, în partea din spate a docarului.

— Prima dată când îţi vei permite să cobori fără ordin, a spus contele Ashton, am să-ţi administrez o bătaie straşnică şi după aceea o să te dau afară din slujbă!

Prichindel n-a scos o vorbă, în ciuda faptului că o sclipire ca un fulger i-a trecut prin priviri. După aceea, docarul s-a îndepărtat rapid, lăsându-l pe sărmanul micuţ în mijlocul drumului, cu totul împăcat şi zăngănindu-şi *pencele* în mână.

Începând din ziua aceea, a ajuns bătător la ochi că relele instincte îl împingeau pe contele Ashton să-i facă viaţa tot mai grea micului său *groom*. Numărul jignirilor s-a dublat, nu era scutit de nici o umilinţă. Ceea ce altă dată simţise pe pielea lui, îndura acum din punet de vedere moral şi, oricum ar fi fost, el se

Prichindel a dat fuga spre copil

simţea la fel de nefericit ca odinioară în *cabin* la Hard sau sub biciul lui Thornpipe! Îi trecea tot mai des prin minte gândul să părăsească Trelingar-castle. Să plece… dar unde?… Să încerce să regăsească familia Mac Carthy?… Nu mai avea nici o ştire despre dânsa şi, oricum, cu ce l-ar mai fi putut ajuta dânşii acum, când rămăseseră pe drumuri? Şi, cu toate acestea, era hotărât să nu mai stea multă vreme în slujba moştenitorului Pibornilor.

De altfel, mai exista o anumită eventualitate, care îi dădea mari bătăi de cap.

O dată cu sfârşitul lunii septembrie se apropia momentul în care marchizul, marchiza şi fiul lor aveau obiceiul să părăsească domeniul Trelingar. Ca *groom*, obligat să-i urmeze în Anglia şi Scoţia, îşi pierdea astfel orice nădejde de-a regăsi familia Mac Carthy.

Pe de altă parte, mai exista şi Birk. Ce avea să se întâmple cu Birk? Niciodată nu va fi de acord să-l părăsească pe Birk!

— Am să-l păstrez, i-a spus într-o zi îndatoritoarea Kat, şi am să-l îngrijesc cum se cuvine.

— Da, căci dumneavoastră aveţi inimă bună, i-a răspuns Prichindel, şi vi l-aş putea încredinţa… plătindu-vă ce trebuie pentru hrană…

— Oh, a strigat atunci Kat, eu n-am înţeles astfel lucrurile!… Mie îmi este drag câinele ăsta, săracul…

— Ce-are a face… nu trebuie să rămână pe cheltuiala dumneavoastră. Dar, dacă plec, înseamnă că n-am să-l mai văd toată iarna şi chiar mai multă vreme… ba, poate, niciodată…

— De ce, copilul meu?… Când ai să te întorci…

— Când am să mă întorc, Kat?… Sunt eu sigur că am să mai revin la castel, odată ce l-am părăsit?… Acolo… unde merg ei, cine ştie dacă n-au să mă dea afară… sau dacă n-am să plec singur… de capul meu…

— Să pleci?

— Da… la voia întâmplării… unde oi vedea cu ochii… aşa cum am făcut întotdeauna!

— Sărman *boy*… sărman *boy!,* repeta buna femeie.

— Şi mă gândesc, Kat, dacă nu ar fi mai bine să isprăvesc numaidecât… să părăsesc castelul împreună cu Birk… să-mi caut de lucru pe la fermieri… în vreun sat sau într-un oraş… nu prea departe… înspre părţile mării…

— Dar tu nu ai nici unsprezece ani!

— Nu, Kat, încă nu!… Ah, dacă aş avea măcar doisprezece sau treisprezece… Am să fiu mare… voi avea braţe puternice… îmi voi găsi de lucru… Ah, ce încet mai vin anii când eşti nefericit!…

— Şi ce greu mai trec! i-ar fi putut răspunde buna Kat. Aşadar, astfel gândea Prichindel şi nu ştia ce hotărâre să ia.

O împrejurare neprevăzută a venit să pună capăt nehotărârii sale.

În data de l3 septembrie, lordul şi lady Piborne nu mai aveau de stat la Trelingar-castle decâtvreo cincisprezece zile. Încă de pe acum fuseseră începute pregătirile de plecare. Amintindu-şi de propunerea pe care i-o făcuse Kat cu privire la Birk, Prichindel avea motive să se întrebe dacă intendentul Scarlett urma să rămână la castel pe timpul iernii. Da, el rămânea pe loc, ca vechil al domeniului.

Or, n-ar fi putut să nu bage de seamă acest câine ce dădea târcoale prin împrejurimi şi niciodată nu i-ar fi îngăduit spălătoresei să-l ţină pe lângă dânsa. Kat avea să fie prin urmare silită să-l hrănească pe ascuns, aşa cum făcuse şi până atunci. Ah, dacă domnul Scarlett ar fi aflat că acest câine îi aparţine tânărului *groom*, cum s-ar mai fi grăbit să-l înştiinţeze pe contele Ashton şi cu câtă încântare i-ar fi rupt acesta şalele lui Birk, admiţând, desigur, că l-ar fi putut atinge cu un glonte!

Şi iată că în ziua aceea, Birk venise să dea târcoale pe lângă acareturi, în cursul după-amiezii, în ciuda obiceiurilor sale. Întâmplarea — nefericită întâmplare — a făcut ca unuia dintre câinii contelui Ashton, un prepelicar plin de arţag, să-i vină cheful să hoinărească la drumul mare.

De cum s-au zărit, de la mare distanţă, cele două animale şi-au vădit, printr-un mârâit surd, intenţiile duşmănoase. Exista între dânşii o ură ancestrală. Câinele-lord nu putea simţi decât dispreţ pentru câinele-ţăran. Însă, având o fire rea, cel dintâi s-a arătat a fi şi cel mai agresiv. De îndată ce l-a văzut pe Birk stând nemişcat în marginea pădurii, a alergat întins la dânsul, cu botul ridicat, cu colţii dezveliţi într-un rânjet şi foarte hotărât să se folosească de ei.

Birk l-a lăsat pe prepelicar să se apropie la jumătate distanţă, privindu-l pieziş, astfel încât să nu se lase luat pe neaşteptate, cu coada lăsată în jos şi bine proptit pe picioare.

Deodată, după două sau trei lătrături furioase, prepelicarul s-a năpustit asupra lui Birk şi l-a muşcat de un şold. Şi, ceea ce trebuia să se întâmple s-a întâmplat: Birk a sărit dintr-o dată la gâtul duşmanului său, pe care l-a rostogolit pe jos ca pe o minge cât ai clipi din ochi.

Încăierarea nu putea să aibă loc fără nişte urlete îngrozitoare. Ceilalţi doi câini, care se aflau în curtea de onoare, s-au amestecat în încăierare. S-a dat alarma şi contele Ashton a venit în fuga mare la faţa locului, însoţit de intendent.

De îndată ce a trecut de grilaj, el şi-a văzut prepelicarul cum horcăie sub colţii lui Birk.

Ce mai strigăt a scos atunci! Însă n-a îndrăznit să-i sară câinelui în ajutor, de teamă să nu-i împărtăşcască soarta! Imediat ce a dat cu ochii de el, Birk l-a dat gata pe prepelicar cu o ultimă muşcătură, apoi, fără a se grăbi câtuşi de puţin, s-a întors în pădure, îndărătul lăstărişului.

Junele Piborne, urmat de domnul Scarlett, a păşit înainte şi, atunci când amândoi au ajuns la locul crimei, n-au mai găsit acolo decât un cadavru.

— Scarlett... Scarlett! a strigat contele Ashton, câinele meu a fost ştrangulat!... Animalul ăsta mi-a sugrumat câinele!... Unde este acum?... Veniţi cu mine... Îl vom găsi... Eu am să-l ucid!

Intendentul nu ţinea câtuşi de puţin să-l urmărească pe ucigaşul prepelicarului. Nu i-a fost deloc greu, de altfel, să-l înfrâneze pe tânărul Piborne, căruia îi era la fel de teamă ca şi lui ca acest animal de temut să nu revină la atac.

— Luaţi seama, domnule conte, i-a spus el. Nu vă expuneţi primejdiei numai pentru a urmări această bestie feroce!... Au să-i vină de hac vânătorii în altă zi...

— Dar al cui este?

— Al nimănui!... Este unul dintre câinii aceia vagabonzi care bat drumurile...

— Atunci are să fugă...

— Nu, după cât s-ar părea, căci a fost văzut de mai multe săptâmâni încoace dând târcoale castelului...

— De mai multe săptămâni, Scarlett!... Şi eu nu am fost anunţat şi voi nu v-aţi descotorosit de el... şi animalul ăsta mi-a ucis cel mai bun *pointer* pe care-l aveam!

Trebuie să recunoaştem că acest băiat atât de egoist, atât de nesimţitor, nutrea pentru câinii lui o dragoste pe care nici o fiinţă omenească n-ar fi putut să i-o trezească. Prepelicarul ucis fusese favoritul său, tovarăşul său de vânătoare — sortit, fără îndoială, să piară de moarte violentă la vreo împuşcătură lipsită de dibăcie a stăpânului — şi colţii luiBirk nu făcuseră altceva decât să-i grăbească sfârşitul.

Oricum ar fi fost, foarte îndurerat, foarte furios, plănuind o răzbunare răsunătoare, contele Ashton s-a întors în curtea castelului, unde a dat poruncă să fie adus trupul neînsufleţit al prepelicarului.

O împrejurare fericită a făcut ca Prichindel să nu fie martor la acea scenă. Poate că, luat pe ncaşteptate, ar fi lăsat să-i scape taina intimei sale prietenii cu ucigaşul? Ba poate chiar că, văzându-l, Birk ar fi dat fuga spre dânsul, nu fără sumedenie de demonstraţii compromiţătoare. Însă el nu a întârziat să afle despre cele întâmplate, căci întreg castelul Trelingar a început curând să răsune de văicărelile nefericitului Ashton. Marchizul şi marchiza au încercat în zadar să-l calmeze pe moştenitorul

numelui lor. Dar acesta nu voia să audă nimic. Atâta vreme cât victima nu va fi fost răzbunată, el se lipsea bucuros de orice mângâiere. Durerea nu i s-a ostoit câtuşi de puţin nici măcar atunci când a văzut cu câtă exagerată respectabilitate, din porunca lordului Piborne, au fost îndeplinite funebrele îndatoriri faţă de defunct, în prezenţa servitorimii castelului. Şi, după ce fusese transportat într-un colţ al parcului şi ultima lopată de pământ i-a acoperit corpul neînsufleţit, contele Ashton s-a întors trist şi nemângâiat şi a urcat în camera lui, de unde n-a mai vrut să coboare toată seara.

Este uşor să ne închipuim cât de neliniştit trebuie să fi fost Prichindel. Înainte de-a merge la culcare, a putui sta de vorbă în secret cu Kat, la fel de îngrijorată ca şi dânsul în privinţa lui Birk.

„Trebuie să fii neîncrezător, *my boy*, i-a spus ea, şi mai ales, să iei seama bine să nu se afle că este câinele tău... Or să dea vina pe tine... şi nu ştiu ce se mai poate întâmpla..."

Prichindel nici măcar nu se gândea la posibilitatea de-a fi făcut răspunzător de moartea prepelicarului. El îşi spunea că, acum, îi va fi foarte greu — dacă nu imposibil — să se ocupe mai departe de Birk. Câinele nu se va mai putea apropia de acareturi, care vor fi neîncetat supravegheate din porunca intendentului. Cum ar fi putut să-l găsească buna Kat seară de seară?... Cum avea să se descurce ca ca să-l hrănească pe ascuns?

Tânărul nostru băiat a petrecut o noapte proastă — o noapte fără somn — fiind cu mult mai preocupat de soarta lui Birk decât de a sa proprie. Ba chiar până într-atâta, încât a ajuns să se întrebe dacă n-ar fi trebuit să părăsească serviciul la contele Ashton chiar de a doua zi. Având, după cum ştim, obişnuinţa de a reflecta, a examinat problema cu sânge rece, a cântărit toate argumentele pentru şi împotrivă şi, în cele din urmă, a hotărât să pună în aplicare planul care îi muncea cugetul de câteva săptămâni încoace.

N-a izbutit să adoarmă decât pe la trei dimineaţa. Când s-a deşteptat, ziua namiaza mare, a sărit din pat foarte uimit că nu fusese chemat ca de obicei de poruncitoarca sonerie a stăpânului său.

Mai întâi, de îndată ce i s-au limpezit gândurile, a chibzuit că nu era cazul să revină asupra hotărârii luate. Avea să plece chiar în aceeaşi zi, pe motiv că se simţea nepotrivit slujbei de *groom*. Nu aveau nici un drept să-i oprească şi se resemnase dinainte pentru cazul când la cererea lui urma să i se răspundă cu o insultă. Deci, în vederea unei izgoniri brutale şi neîntârziate, a avut grijă să se îmbrace cu hainele lui de la fermă, purtate cam mult, ce-i drept, dar curate, căci le păstrase

cu îngrijire şi să-şi ia punga, ce cuprindea simbria, strânsă de trei luni încoace. De altfel, după ce îi va fi expus politicos lordului Piborne hotărârea lui de-a părăsi castelul, intenţiona să-i ceară chenzina la care avea dreptul până la 15 septembrie. Urma apoi să caute să-şi ia rămas bun de la binevoitoarca Kat, fără a o pune în primejdie. În sfârşit, de îndată ce îl va fi regăsit pe Birk prin împrejurimi, aveau să plece amândoi, la fel de încântaţi şi unul şi celălalt să întoarcă spatele castelului Trelingar.

Să tot fi fost ora nouă când Prichindel a coborât în curte. A fost foarte uimit să afle despre contele Ashton că ieşise, o dată cu răsăritul soarelui. De obicei, dumnealui ar fi recurs la *groom* ca să se îmbrace — ceea ce nu se petrecea de obicei fără nenumărate lovituri de pumn şi vorbe jignitoare.

Dar uimirea i-a fost însoţită de o teamă cât se poate de îndreptăţită atunci când a băgat de seamă că nici Bill,hăitaşul, nici prepelicarii nu se aflau pe lângă cuşti.

În clipa aceea, Kat, care stătea în uşa spălătoriei, i-a făcut semn să se apropie şi i-a spus pe şoptite:

— Contele a plecat, împreună cu Bill şi cei doi câini... S-au dus să-l vâneze pe Birk!

Prichindel nu i-a putut răspunde numaidecât, gâtuit cum era de emoţie şi de furie.

— Ia seama, *my boy*! a adăugat spălătoreasa. Intendentul ne supraveghează şi nu trebuie...

— Nu trebuie ca ei să-l ucidă pe Birk, a strigat băiatul nostru în cele din urmă, şi am să mă pricep eu să...

Domnul Scarlett, care auzise întâmplător această conversaţie, i s-a adresat lui Prichindel pe un ton tăios:

— Ce tot spui tu, *groom*, a întrebat dânsul, şi ce faci tu acolo?...

Micul *groom*, nevoind să se iala ceartă cu intendentul, s-a mulţumit să-i răspundă:

— Doresc să-i vorbesc domnului conte.

— Ai să-i vorbeşti atunci când se va întoarce, i-a replicat domnul Scarlett, după ce va fi pus mâna pe blestematul acela de câine...

— N-are să poată pune mâna pe el, i-a răspuns Prichindel, care se străduia să-şi păstreze calmul.

— Nu zău!

— Nu, domnule Scarlett... şi, chiar dacă-l va prinde, vă spun eu că nu are să-l ucidă!

— Şi pentru ce, mă rog?

— Pentru că am să-l împiedic cu s-o facă!...

— Tu?...

— Eu însumi, domnule Scarlett. Câinele acesta este câinele meu şi nu am să-l las să mi-l omoare!

Şi, în timp ce intendentul rămânea uluit de asemenea răspuns, Prichindel, năpustindu-se în afara curţii castelului, a ajuns în scurtă vreme să străbată liziera pădurii.

Ajuns acolo, timp de o jumătate de oră, târându-se prin tufărişuri, oprindu-se din când în când ca să poată surprinde vreun zgomot care să-l pună pe urmele contelui Ashton, Prichindel a mers la voia întâmplării. Pădurea era tăcută şi, în depărtare, s-au făcut auzite în cele din urmă nişte lătrături. Nimic nu lăsa deci să se înţeleagă dacă Birk nu fusese stârnit întocmai ca o vulpe de prepelicarii tânărului Piborne şi nici ce direcţie se cuvenea să urmeze ca să dea de dânsul.

Deznădăjduitoare nesiguranţă! Se prea poate ca Birk să se fi aflat foarte departe acum în cazul că fusese fugărit de câini. În mai multe rânduri, Prichindel a strigat «Birk!... Birk!", nădăjduind că glasul are să-i fie auzit de credinciosul animal. Nici măcar nu se întrebase ce-ar fi putut face spre a-i împiedica pe contele Ashton şi pe hăitaşul său să-l ucidă pe Birk, dacă izbuteau să pună mâna pe el. Tot ce ştia băiatul acum era că avea să-l apere atâta vreme cât mai găsea într-însul puterea să-l apere.

În cele din urmă, tot umblând la voia întâmplării, ajunsese să se îndepărteze la vreo trei kilometri buni de castel, când, deodată, lătrăturile au răsunat iarăşi, la câteva sute de paşi, îndărătul unui pâlc de arbori falnici înşiraţi în lungul unui iaz întins.

Prichindel s-a oprit numaidecât: recunoscuse lătrăturile prepelicarilor. Nu mai avea acum nici o îndoială că Birk era hăituit, ba poate că în acel moment se şi încăierase cu cele două jivine, stârnite de strigătele hăitaşului. Aproape numaidecât, a putut auzi foarte desluşit următoarele cuvinte:

— Atenţie, domnule conte... Îl avem la cheremul nostru!

— Da. Bill... pe aici... pe aici!

— Şo pe el... căţeii tatii... şo pe el! striga Bill.

Prichindel a dat fuga spre pâlcul de copaci în dosul căruia se auzea toată hărmălaia asta. Abia făcuse douăzeci de paşi, că aerul a răsunat de zgomotul unei împuşcături.

— Am greşit ţinta... am greşit ţinta! a strigat contele Ashton. Este rândul tău, Bill, e rândul tău! Nu-l scăpa!...

A doua împuşcătură a răsunat atât de aproape, încât Prichindel a putut să-i vadă luminiţa prin frunziş.

— De astă dată l-am atins! a strigat Bill, în timp ce prepelicarii lătrau cuprinşi de furie.

Prichindel — ca şi cum ar fi fost el izbit de glontele hăitaşului — a simţit cum i se taie picioarele şi poate că ar fi căzut, dacă

nu s-ar fi auzit, la şase paşi de dânsul, un zgomot de crengi frânte şi nu s-ar fi ivit, printr-o spărtură din desiş, un câine cu blana udă leoarcă şi botul numai spume.

Era Birk, cu o rană pe o latură a trupului, care se aruncase în iaz după împuşcătura hăitaşului.

Birk şi-a recunoscut stăpânul, care l-a strâns de bot ca să-i înăbuşe vaietele şi l-a dus cu sine în mijlocul celui mai des hăţiş. Însă n-aveau oare să-i descopere prepelicarii pe amândoi?

Nu! Sleiţi de puteri din cauza alergăturii, slăbiţi din cauza muşcăturilor pricinuite de colţii lui Birk, prepelicarii mergeau agale în spatele lui Bill. Astfel încât, urmele micului *groom*şi ale lui Birk le-au scăpat. Şi, cu toate acestea, au trecut cu toţii atât de aproape de hăţiş, încât Prichindel l-a putut auzi pe contele Ashton întrebându-şi hăitaşul:

— Eşti sigur că l-ai ucis, Bill?

— Da, domnule conte... cu un glonte în cap, în clipa în care se arunca în iaz... Apa s-a înroşit toată şi el o să stea la fund până când are să se umfle şi o să iasă iarăşi la suprafaţă...

— Aş fi vrut să pun mâna pe el viu! a strigat junele Piborne.

Căci, într-adevăr, ce mai spectacol vrednic să-l înveselească pe moştenitorul domeniului Trelingar şi cât de deplină ar fi fost răzbunarea acestuia, dacă l-ar fi putut da pe Birk drept curcelcâinilor săi — la fel de *curée*[1] ca şi stăpânul lor — să-l devoreze!

Capitolul VI OPTSPREZECE ANI LA UN LOC

Prichindel a răsuflat uşurat, aşa cum nu mai respirase poate în întreaga sa viaţă, trăgând adânc aer în piept, umflându-şi plămânii cu aer curat, de îndată ce contele Ashton, hăitaşul şi câinii lui au dispărut. Să ne fie dar îngăduits-o spunem că şi Birk a făcut la fel, atunci când Prichindel a descleştat mâinile ce-i strângeau botul, zicându-i:

„Nu lătra... nu lătra,Birk!”

Şi Birk n-a lătrat.

Fusese un adevărat noroc în dimineaţa aceea că Prichindel, foarte hotărât să plece, se îmbrăcase cu hainele lui vechi, îşi strânsese şi îşi legase lucrurile într-o mică bocceluţă şi îşi vârâse punga cu bani într-un buzunar. Asta îl scutea de neplăcerea de-a se întoarce la castel, unde contele Ashton n-

---

[1]Curée — (fr., termen cinegetic) — bojocii şi măruntaiele animalului gonit şi ucis, date câinilor de vânătoare drept răsplată. (n.t.).

avea să întârzie să afle al cui era ucigaşul prepelicarului. Ne putem închipui cu uşurinţă cum l-ar fi întâmpinat toată lumea pe *groom*. Ce-i drept, nemaifăcându-şi apariţia, el îşi jertfea simbria pe cincisprezece zile, sumă ce i se cuvenea şi pe care socotea îndreptăţit s-o ceară. Dar prefera să renunţe la bani. Apucase să plece de la Trelingar-castle, departe de contele Ashton şi de intendentul Scarlett. Îl însoţea câinele lui — nici nu-şi dorea mai mult — şi nu se gândea decât cum să facă să se îndepărteze cât mai iute de acele locuri.

La ce valoare ajunsese să se ridice mica lui avere? Exact la patru lire, şaptesprezece şilingi şi şase *pence*. Era cea mai mare sumă pe care o avusese el vreodată. De altfel, nu i sepărea câtuşi de puţin că ar fi prea mare, nefăcând parte dintre acei copii ce s-ar fi crezut bogaţi având buzunarul atât de bine garnisit. Nu! El ştia prea bine că îşi va da gata foarte iute economiile dacă nu le va cheltui cu cea mai mare zgârcenie, până nu i se va oferi ocazia să se tocmească undeva — bineînţeles, păstrându-l pe Birk pe lângă sine.

Rana viteazului animal nu era, din fericire, deloc gravă — o simplă zgârietură, a cărei vindecare nu putea întârzia prea mult. Căci, trăgând asupra lui, hăitaşul nu fusese nici pe departe mai îndemânatic decât contele Ashton.

Cei doi prieteni au pornit la drum foarte repede, îndată ce au ajuns la şoseaua din spatele pădurii, Birk zbenguindu-se plin de voie-bună, Prichindel oarecum îngrijorat pentru viitor.

Cu toate acestea, el nu mergea deloc la întâmplare. Mai întâi îi trecuse prin minte gândul să se ducă la Kanturk sau la Newmarket. Cunoştea doar cele două târguşoare — unul, întrucât locuise într-însul, celălalt, pentru că îl însoţise deseori acolo pe tânărul Piborne. Însă ar fi avut de înfruntat primejdia unor întâlniri de care se cuvenea să se ferească. Astfel încât, apucând-o spre miazăzi, ştia bine ce face. Pe de o parte se îndepărta de Trelingar-castle, într-o direcţie în care nimeni nu ar fi încercat să-l urmărească; pe de alta, se apropia în acest fel de capitala comitatului Cork, aflată în fundul golfului cu acelaşi nume, unul dintre cele mai frecventate de pe coasta meridională a Irlandei... De acolo pornesc nave... vase comerciale... dintr-acelea mari... adevărate... îndreptându-se spre toate colţurile lumii... şi nu cabotierele de litoral sau bărcile de pescuit ca la Westport sau Galway... Asta îl atrăgea întotdeauna pe tânărul nostru băiat, mânat irezistibil de acel instinct al lucrurilor legate nemijlocit de negoţ.

Însă principalul era să ajungă la Cork — ceea ce avea să-i ia ceva timp. Or, Prichindel avea altceva mai bun de făcut decât să-şi cheltuiască banii pe trăsuri sau *railway* şi se gândea că ar fi cu putinţă să mai câştige câţiva şilingi prin târguşoarele şi

satele din drum, tot aşa cum făcuse şi între Limerick şi Newmarket. Fără îndoială, vreocincizeci de kilometri pentru picioarele unui copil de nici unsprezece ani înseamnă un drum bunicel şi i-ar lua cel puţin o săptămână, oricât de puţin s-ar fi oprit pe la ferme.

Vremea era frumoasă, dar începuse de pe acum să se simtă frigul, pe drum nu întâlneai nici noroi, nici praf, într-un cuvânt condiţii cât se poate de bune pentru mersul pe jos. Cu pălărie de fetru pe cap, cu haină, vestă şi pantaloni călduroşi de postav, pantofi buni de piele, cu bocceluţa subsuoară şi cuţitul în buzunar — acel cuţit primit în dar de la Mama mare —, ţinând în mână un baston pe care şi-l întocmise dintr-o creangă ruptă din crâng. Prichindel nu avea nici pe departe înfăţişarea unui sărăntoc. Trebuia, totuşi, să se păzească de întâlniri nedorite. De altfel, numai arătându-şi colţii, Birk putea să-i facă să se îndepărteze pe oamenii suspecţi.

Prima zi de călătorie, doar cu un popas de două ceasuri, a însemnat un traseu de opt kilometri şi o cheltuială de o jumătate de şiling. Pentru două fiinţe — un copil şi un câine — asta nu înseamnăprea mult şi tainul de slănină şi de cartofi este cam mititel la asemenea preţ. însă lui Prichindel nu i-a părut rău nici măcar o clipă după mâncărurile de la Trelingar-castle. La căderea serii, a mas dincolo de târgul Baunteer, dormind într-o şură — cu îngăduinţa fermierului, se înţelege — iar a doua zi, după un dejun ce nu l-a costat decât câteva *pence*, a pornit-o iar, voiniceşte, la drum.

Aproape în acelaşi timp se căscau spărturi printre nori. Mersul devenea anevoios, căci drumul începea să urce. Partea aceasta a comitatului Cork prezintă un relief muntos de oarecare însemnătate. Şoseaua care merge de la Kanturk la reşedinţa comitatului Cork traversează complicatul sistem al munţilor Boggeraghs. Ca urmare, costişe abrupte şi ocolişuri dese. În schimb, Prichindel nu avea altceva de făcut decât să meargă tot înainte, fără a fi în primejdie să se rătăcească. De altminteri, avea un dar înnăscut de-a şti să se orienteze. Şi, ceea ce îi dădea mai multă siguranţă, era faptul că umbla destulă lume pe drum: câţiva agricultori îşi părăseau ogoarele si se întorceau acasă, ici şi colo vedeai câte o şaretă mergând de la un sat la altul. La nevoie, oricând putea să afle de la cineva în ce direcţie s-o apuce. Cu toate acestea, el prefera să nu atragă atenţia şi să nu pună nimănui nici o întrebare.

După vreo zece kilometri, străbătuţi cu pas zorit, a ajuns la Derry-Grounva, mică localitate situată exact în locul unde şoseaua întretaie masivul munţilor Boggeraghs. Acolo, într-un han, un călător care îşi lua masa de seară i-a pus două sau trei întrebări — de unde vine, încotro se duce, când are de gând să

pornească iar la drum — şi, foarte încântat de răspunsurile lui, i-a propus să cineze împreună. Şi, întrucât o făcea cu toată prietenia, Prichindel a acceptat cu dragă inimă. S-a întremat astfel din plin, iar Birk n-a fost nici el uitat de mărinimoasa gazdă. Era păcat că acest irlandez vrednic de toată încrederea nu avea treabă la Cork, astfel i-ar fi oferit un loc în trăsura lui; din nefericire, dânsul mergea înspre părţile de nord ale comitatului.

După o noapte liniştită petrecută la han, Prichindel a părăsit Derry-Gounva de cum s-a luminat de ziuă şi a pătruns în defileul munţilor Boggeraghs.

Drumul a fost foarte obositor. Vântul sufla cu furie, năvălind printre povârnişurile împădurite. S-ar fi zis că bătea dinspre sud-vest, cu toate că el urma toate întortocherile defileului, indiferent cum erau acestea orientate. Prichindel îl întâlnea întotdeauna din faţă, fără să aibă, asemenea unei nave, posibilitatea de-a face câteva volte. Era deci silit să meargă înfruntând rafala, să dea îndărăt cinci sau şase paşi din doisprezece, să se prindă de mărăcinii agăţaţi de stânci, să se târască în anumite porţiuni mai expuse, în sfârşit, să se spetească pentru a nu străbate decât o mică bucată de drum. Într-adevăr, o şaretă sau un jaunting-car i-ar fi fost de mare ajutor, dar n-a întâlnit asemenea vehicule. Ce-i drept, această porţiune a munţilor Boggeraghs este foarte puţin umblată, întrucât poţi ajunge în satele din ţinut fără a fi nevoit să te primejduieşti prin acel labirint. Prichindel n-a văzut prin urmare nici un trecător şi, chiar de s-ar fi întâlnit cu vreunul, acesta ar fi mers în direcţia opusă.

Tânărul nostru băiat şi câinele său au fost nevoiţi, în mai multe rânduri, să se întindă prin tufişuri, la poalele copacilor, să se mai odihnească un pic. Însă, în cursul după-amiezii, umblând cu paşi mai zoriţi, au trecut de punctul cel mai înalt al regiunii. Dacă ridicai cu compasul pe o hartă distanţa străbătută, ea nu era mai mare de şapte-opt kilometri. Obositoare etapă! Dar trecuseră de partea cea mai grea şi, în două ore, ar fi putut ajunge la capătul de răsărit al defileului.

Ar fi fost poate o imprudenţă să îndrăznească să meargă mai departe după apusul soarelui. Între povârnişurile acelea înalte, noaptea se lasă devreme. Îndată după ora şase seara, întunericul ajunsese de nepătruns. Cel mai bun lucru ar fi fost să se oprească locului, deşi nu segăsea prin împrejurimi nici ferme, nici hanuri. Era o porţiune de drum foarte singuratică, aflată între pereţi abrupţi şi Prichindel avea motive să nu se simtă deloc liniştit. Din fericire, Birk era un paznicccredincios şi cu ochii în patru şi stăpânul său putea avea deplină încredere într-însul.

În noaptea aceea, el n-a avut alt adăpost decât o mică scobitură săpată în peretele stâncos al taluzului, deasupra căreia cădea ca operdea un tufiş de paracherniţă. S-a strecurat dar înăuntru şi s-a lungit pe o saltea de pământ moale şi uscat. Birk a venit să i se culce la picioare şi au adormit amândoi. A doua zi şi-au reluat drumul dis-de-dimineaţă. Vremea era nehotărâtă, umedă şi rece. Încă o etapă de douăzeci şi cinci de kilometri şi oraşul Cork urma să se ivească la orizont. La ora opt, ieşiseră din defileurile munţilor Boggeraghs şi coborau la vale pe o pantă din ce în ce mai înclinată. Mergeau iute, dar li sefăcuse foame. Desaga cu merinde începea să sune a gol. Birk alerga cu paşi mărunţi în dreapta şi în stânga, cu botul în pământ, în căutare de hrană; apoi, întorcându-se, părea să-şi întrebe stăpânul:

— Oare noi nu mai mâncăm în dimineaţa asta?

— În curând, îi răspundea Prichindel.

Într-adevăr, pe la zece, poposeau amândoi la Casa de la Mila l0.

În acel loc, punga tânărului nostru călător s-a uşurat de un şiling, într-un han modest, care i-a oferit meniul obişnuit al irlandezilor cartofi, slănină şi o bucată din brânza aceea roşie numită *cheddar*. Birk a căpătat şi el o porţie bună de pateu, bine scăldată în supă. După masă, odihnă şi, după ce s-au odihnit, şi-au reluat călătoria printr-un teritoriu accidentat, cultivat de o parte şi de cealaltă a şoselei.Ici şi colo vedeai ogoare de pe care ţăranii isprăveau de secerat orzulşi secara, recolte târzii în acest climat aspru.

Acum Prichindel nu se mai găsea singur pe drum. Se întâlnea cu oameni de la ţară, cărora le dădea ziua-bună şi ei îi răspundeau la fel. Copii nu se vedeau mai deloc — adică vrem să spunem dintr-aceia ce nu au altă ocupaţie decât să alerge îndărătul trăsurilor ca să cerşească. Asta se datora faptului că turiştii se aventurau rareori prin aceste părţi ale comitatului, astfel încâtei n-ar fi avut nici un profit dacă întindeau mâna. Nu-i mai puţin adevărat însă că, dacă vreun puşti ar fi venit să-i ceară de pomană lui Prichindel, ar fi căpătat unul sau doi *coppers*. Dar nu a fost cazul.

Pe la orele trei după-amiază a ajuns în punctul în care şoseaua începe să meargă de-a lungul unui râu, pe o distanţă de doisprezece sau treisprezece kilometri. Era Dripsey, un afluent al lui Lee, care merge să se piardă în fundul unuia dintre cele mai îndepărtate golfuri dinspre sud-vest ale Irlandei.

Dacă nu voia ca noaptea să se culce iar sub cerul liber, trebuia ca Prichindel să-şi prelungească drumul până la Woodside, un târg mare, situat la cinci-şase kilometri de Cork. Frumoasă etapă de străbătut până la căderea nopţii! Însă acest

lucru nu i s-a părut cu neputinţă şi Birk avea aerul că este de aceeaşi părere cu dânsul.

,,Haide, şi-a spus el, o ultimă sforţare. O să am tot timpul să mă odihnesc după ce ajung acolo."

Tot timpul, da! Căci nu timpul urma să-i lipsească, ci banii... Pentru ce s-ar îngrijora eroul nostru? Avea doar patru lire de aur curat, fără a mai socoti câte pence îi rămăseseră. Cu asemenea economii o putea duce săptămâni în şir şi săptămânile astea... însemnau o groază de zile...

La drum deci, şi lungeşte pasul, băiatul meu! Cerul este acoperit de nori, vântul s-a potolit. Dacă începe să plouă, nu ai altă scăpare decât să te ghemuieşti în vreo căpiţă, dar ăsta nu-i vreun motiv de bucurie pentru tine, atâta vreme cât există atâtea colţişoare plăcute ce te aşteaptă într-unul dintre hanurile din Woodside.

Prichindel şi Birk au luat-o iute la picior şi, un pic înainte de orele şase seara, când nu se găseau decât la cinci kilometri de târg, Birk s-a oprit deodată şi a scos un mârâit ciudat.

Prichindel, oprindu-se la rândul său, a privit în lungul drumului, însă n-a văzut nimic deosebit.

,,Ce ai, Birk?"

Birk a lătrat din nou. Apoi, năpustindu-se spre dreapta, a alergat în direcţia râului, al cărui mal segăsea la o distanţă de numai douăzeci de paşi,

„Îi este sete, fără îndoială, s-a gândit Prichindel, şi pe legea mea, mi-a făcut şi mie poftă să beau apă."

Tocmai se îndrepta şi el spre Dripsey, când câinele, scoţând o lătrătură mai ascuţită, s-a aruncat în râu.

Foarte uimit, Prichindel a ajuns pe mal din câteva salturi şi tocmai se pregătea să-şi cheme câinele înapoi, când...

Se găsea acolo un trup, târât de curentul rapid al râului. Era trupul unui copil. Câinele tocmai îl înşfăcase cu colţii de haine sau, mai bine zis, de zdrenţe. Însă Dripsey este plin de vâltori, care îi fac cursul foarte primejdios. Birk încerca să se întoarcă la mal... Abia dacă izbutea să se apropie, în timp ce copilul i se agăţa convulsiv de blană.

Prichindel ştia să înoate — ne reamintim că îl învăţase Grip. N-a şovăit nici o clipă şi tocmai începea să-şi scoată haina când, cu o ultimă sforţare, Birk a reuşit să se caţăre pe mal.

Prichindel n-a mai avut nevoie decât să se aplece, să apuce copilul de veşminte, să-l întindă la loc sigur, în timp ce câinele se scutura de apă lătrând.

Acest copil era un băiat — un băieţel de şase, cel mult şapte ani. Cu ochii închişi, cu capul bălăbănindu-i-se, el îşi pierduse cunoştinţa...

Mare a fost uimirea lui Prichindel atunci când, după ce i-a dat la o parte părul şiroind de apă, i-a privit chipul...

Era puştiul pe care contele Ashton, cu două săptămâni mai înainte, nu şovăise să-l lovească, plesnindu-l cu biciul, pe drumul dinspre Trelingar-castle, fapt ce i-a atras tânărului *groom* atâtea vorbe jignitoare pentru milostiva sa intervenţie.

De cincisprezece zile încoace, bietul micuţ mergea unde vedea cu ochii, rătăcind la întâmplare pe drumuri... În cursul după-amiezii ajunsese în acest loc, pe malul râului Dripsey... voise să-şi potolească setea şi,fără îndoială... îi alunecase piciorul... căzuse în curentul de apă şi — în lipsa lui Birk, mânat de instinctul său de salvator — el n-ar fiîntârziat să dispară în mijlocul vâltorii...

Acum era nevoie să fie readus la viaţă şi Prichindel i-a dat toate îngrijirile cu putinţă.

Nefericită şi jalnică fiinţă! Chipul lui prelung, trupul său slab şi descărnat vorbeau de la sine despre toate câte avusese de suferit — oboseala, frigul, foamea. Pipăindu-l cu mâna, simţeai căpântecele lui era fleşcăit ca un sac gol. Prin ce mijloc să-l facă să-şi revină în simţiri? Ah, da! Descotorosindu-l de apa pe care o înghiţise, prin apăsarea pe stomac, şi insuflându-i aer pe gură... Da, asta i-a venit în minte lui Prichindel... Câteva clipe mai târziu, copilul respira, deschidea ochii şi buzele lăsau să-i scape următoarele cuvinte:

— Mi-efoame... mi-e foame!

Acesta este strigătul irlandezului, strigătul întregii sale existente şi ultimul pe care-l scoate în clipa când moare!

Prichindel mai avea la dânsul ceva provizii. Dintr-un pic de pâine şi niţică slănină, a făcut două sau trei îmbucături pe care le-a vârât printre buzele copilului. Acesta le-a înghiţit cu atâta lăcomie, încât a fost nevoie să-l potolească, altfel s-ar fi înecat cu ele. Alimentele pătrundau într-însul întocmai ca aerul într-o sticlă în care ai făcut vid.

Apoi, ridicându-se în capul oaselor, copilul a simţit cum îi revin forţele. Privirile i s-au aţintit asupra lui Prichindel. A şovăit puţin, l-a recunoscut şi a murmurat;

— Tu... tu?...

— Da... Îţi mai aduci aminte?

— Pe şosea... dar nu mai ştiu când...

— Eu însă... eu ştiu... *my boy*...

— Oh! Să nu mă părăseşti!...

— Nu... am... am să te duc înapoi... Încotro mergeai?...

— Înainte... unde vedeam cu ochii...

— Unde locuieşti?...

— Nu ştiu nici eu... Nicăieri...

— Cum de-ai căzut în râu?...Ai vrut să bei apă, fără îndoială, nu-i aşa?

— Nu.

— Atunci, ai alunecat?

— Nu... am căzut... dinadins!

— Dinadins?...

— Da... da... Însă acum nu mai vreau... dacă tu ai să rămâi cu mine...

— Am să rămân... am să rămân!

Şi lui Prichindel i s-au umplut ochii de lacrimi. La şapte ani, să-ţi vină ideea asta înfiorătoare: să cauţi cu tot dinadinsul să mori!... Disperarea îl mânase pe acest *boy* la moarte, disperarea de-a se şti sărac lipit, pământului, părăsit de toată lumea, înfometat!

Copilul închisese iarăşi ochii. Prichindel şi-a spus că nu trebuie să-l înghesuie cu întrebări... Astea vor rămâne pentru mai târziu... Şi de altfel, îi ştia povestea pe dinafară... Era istoria tuturor acestor sărmane fiinţe... a lui însuşi... Însă lui, care fusese înzestrat cu o energie puţin obişnuită, nu-i trecuse niciodată prin minte gândul să isprăvească astfel cu toate mizeriile vieţii!...

Totuşi, se cuvenea să ia o hotărâre. Copilul nu era în stare să străbată cei câţiva kilometri până la Woodside. Prichindel nu l-ar fi putut căra în braţe până acolo. Şi, în afară de asta, se apropia noaptea şi lucrul cel mai însemnat era să găsească un adăpost. Prin împrejurimi nu se zărea nici un han, nu se vedea nici o fermă. De o parte a drumului, râul Dripsey, un curs de apă lung, fără vreun vas, fără vreo barcă. De cealaltă parte, păduri care se întindeau cât vedeai cu ochii. Aşadar, chiar în acel loc trebuiau să-şi petreacă noaptea, sub un copac, pe un aşternut de ierburi, lângă un foc de vreascuri uscate dacă era nevoie. După răsăritul soarelui, atunci când copilul îşi va fi recăpătat forţele, nu le va fi greu amândurora să ajungă la Woodside, ba poate chiar la Cork. Avea la el merinde îndeajuns ca să poată mânca în seara aceea cu toţii, păstrând câteva bucăţele şi pentru masa de a doua zi dimineaţa.

Prichindel l-a luatîn braţe pe copil, care, de oboseală, adormise din nou. Urmat de Birk, a traversat şoseaua şi a înaintat vreo douăzeci de paşi în codrul destul de întunecat încă de pe acum, printre fagii aceia seculari, care se numără cu miile prin părţile acestea ale Irlandei.

De câtă încântare a fost cuprins când a găsit unul dintre trunchiurile acelea groase, pe jumătate curbate, scobite de bătrâneţe! Era într-însul un soi de leagăn, un cuib dacă vreţi, în care îşi putea depune mica pasăre firavă. Scorbura aceasta era umplută cu o pulbere moale ca rumeguşul şi, adăugând un braţ

de iarbă, se putea întocmi un pat cât se poate de mulţumitor. Ba chiar, n-ar fi fost cu neputinţă să se ghemuiască acolo amândoi, să se culce la căldură. Chiar şi adormit, copilul avea să simtă că nu este singur.

Încă o clipă şi îl instalase în scorbură. Ochii nici măcar nu i se mai deschiseseră, dar respira încetişor şi, în scurtă vreme, micuţul a căzut într-un somn adânc.

Prichindel s-a apucat atunci să pună la uscat veşmintele pe care protejatul său — protejatul lui Prichindel, ce mai! — urma să le îmbrace a doua zi. După ce a aprins un foc de lemne uscate, a tot răsucit zdrenţele acelea,le-a ţinut pe lângă flăcările vioaie, apoi le-a întins pe o creangă de la poalele fagului uriaş.

Venise clipa să cineze — pâine, cartofi şi brânză cedar. Câinele n-a fost nici el uitat şi, cu toate că porţia lui nu era prea mare, dânsul nu se plângea deloc. Tânărul său stăpân a mers apoi să se întindă în scorbura fagului şi, cuprinzându-l pe băieţel în braţe, s-a lăsat pradă somnului, în timp ce Birk a rămas să vegheze asupra perechii adormite.

A doua zi, l8 septembrie, copilul s-a trezit cel dintâi, mirat din cale afară că se află culcat într-un pat atât de bun. Birk l-a întâmpinat cu un hămăit protector... Ce naiba! Oare el nu făcuse nimic pentru salvarea micuţului?

Prichindel a deschis ochii aproape numaidecât şi copilul i s-a aruncat de gât, sărutându-l.

— Cum te cheamă pe tine? l-a întrebat el.

— Prichindel. Dar pe tine?

— Bob.

— Ei bine, Bob, vino să te îmbraci!

Bob n-a aşteptat să i se spună de două ori. Foarte curajos din fire, abia dacă îşi mai aducea aminte că în ajun se aruncase în apele râului. Nu avea el acum o familie, un tată care n-avea să-l mai părăsească sau măcar un frate mai mare, ce-l mângâiase atunci când îi dăduse un pumn de *coppers* pe şoseaua dinspre Trelingar-castle? Se lăsa târât de încrederea aceea a vârstei fragede, nuanţată de familiaritatea firească atât de caracteristică pentru copiii irlandezi. Pe de altă parte, lui Prichindel i se părea că întâlnirea cu Bob îi crease noi îndatoriri: acelea de părinte.

Să ne mai întrebăm dacă Bob s-a arătat încântat atunci când s-a trezit cu o cămaşă albă pe sub veşmintele lui, bine uscate! Şi ce ochi mari a făcut, căscând şi gura de uimire, dinaintea unei felii groase de pâine, a unei bucăţi de brânză şi, a unui cartof gros, care tocmai fusese încălzit în spuza focului! Dejunul acesta în doi era poate cea mai bună masă pe care o luase de când se născuse şi până atunci...

Cât despre naşterea lui... El nu îşi cunoscuse tatăl, însă, mai norocos decât Prichindel, îşi cunoscuse mama... moartă de mizerie — în urmă cu doi ani... ba cu trei... Bob nu putea spune prea sigur... După aceea, fusese vârât la orfelinat într-un oraş, nu prea mare, al cărui nume nu-l ştia... Mai târziu, lipsind banii trebuincioşi, azilul fusese închis şi Bob se trezise aruncat în stradă — fără să ştie pentru ce — Bob nu ştia niciodată nimic! — împreună cu ceilalţi copii, cea mai mare parte dintre ei neavând familie. De atunci încoace trăise pe drumuri, culcându-se pe unde se nimerea, mâncând când putea — făcea şi el ce putea, bietul Bob! — până în ziua în care, după un post de patruzeci şi opt de ore, îşi pusese în gând să-şi curme zilele.

Aceasta era povestea vieţii lui, pe care a istorisit-o muşcând din cartoful lui şi povestea asta nu era un lucru nou pentru un fost pensionar al lui Hard, redus apoi la starea de manivelă sub biciul lui Thornpipe, şi ajuns „elev" la *ragged-school!*

Însă, la un moment dat, tocmai când flecărea mai abitir, iată că figura inteligentă a lui Bob s-a schimonosit dintr-o dată, ochii săi atât de vioi au devenit inerţi şi el s-a făcut alb la faţă.

— Ce-i cu tine? l-a întrebat Prichindel.

— Tu n-ai să mă laşi singur! a şoptit copilul. Căci de asta se temea el cel mai mult.

— Nu, Bob.

— Atunci... mă iei cu tine?

— Da... acolo unde mă duc şi eu!

Unde?... Bob nici măcar nu voia să ştie unde, cu condiţia ca Prichindel să-l ia cu dânsul.

— Dar mămica ta... tăticul tău... ce-au să zică?...

— Eu nu am părinţi...

— Ah! a făcut Bob. Eu am să te iubesc mult!

— Şi cu la fel, *my boy* şi vom încerca să ne descurcăm împreună.

— Oh, ai să vezi cum alerg după trăsuri, a strigat Bob, şi câţi *coppers* au să mi se arunce am să ţi-i dau ţie!

Puştiul ăsta nu avusese niciodată altă meserie decât cerşetoria.

— Nu, Bob, nu va trebui să mai alergi după trăsuri.

— Pentru ce?

— Pentru că nu este frumos să cerşeşti.

— Ah!... a făcut Bob şi a căzut pe gânduri.

— Ia spune-mi, tu ai picioarele zdravene?

— Da... dar încă nu-s prea mari!

— Ei bine, avem de făcut un drum lung astăzi, ca să ne culcăm deseară la Cork.

— La Cork?...

— Da... un oraş frumos, în partea aia... cu vapoare...

— Vapoare?... Ştiu eu ce-s alea...
— Şi pe urmă marea... Tu ai văzut vreodată marea?...
— Nu.
— Ai s-o vezi acum. Se întinde până departe... departe!... La drum!
Şi iată-i umblând, cu Birk înaintea lor, care ţopăia legănându-şi coada.
Trei kilometri mai departe,şoseaua părăseşte malul râului Dripsey şi merge de-a lungul fluviului Lee, care îşi aruncă apele în fundul golfului Cork.În drum, prietenii noştri s-au întâlnit cu mai multe trăsuri cu turişti, care se îndreptau spre partea muntoasă a comitatului.
Şi atunci Bob, după cum avea obiceiul, a luat-o la fugă, strigând:
— *Copper... copper!*
Prichindel l-a prins din urmă.
— Ţi-am spus să nu mai faci aşa ceva, i-a repetat el.
— Şi pentru ce?
— Pentru că este foarte rău să ceri de pomană!
— Chiar şi atunci când n-ai ce mânca?
Prichindel nu i-a răspuns şi Bob a fost foarte îngrijorat pentru prânzul lui, până în clipa în care s-a văzut aşezat la masă într-un han de pe marginca şoselei. Şi, pe legea mea, pentru şase *pence* s-au ospătat pe cinste cu toţii — fratele cel mare, fratele cel mic şi câinele.
Bob nu-şi putea crede ochilor. Prichindel avea o pungă de bani şi punga aceea conţinea şilingi adevăraţi şi a văzut că-i mai rămâneau destui atunci când i-a plătit hangiului consumaţia!
— Monedele astea frumoase, a întrebat dânsul, de unde le ai?
— Le-am câştigat prin muncă, Bob...
— Prin muncă?... Şi eu aş vrea să muncesc... dar nu ştiu cum...
— Am să te învăţ eu, Bob.
— Numaidecât... acum...
— Nu... după ce vom fi ajuns acolo.
Însă, dacă voiau să ajungă în aceeaşi seară, nu trebuia să piardă nici o clipă. Prichindel şi Bob au pornit iar la drum şi au mers cu atâta sârguinţă, încât au intrat în Woodside între orele patru şi cinci seara. În loc să se oprească la vreun han din acest târguşor, era mai bine să-şi prelungească drumul, deoarece până la Cork nu aveau de făcut mai mult de cinci kilometri.
— Tu nu eşti prea obosit, *my boy*? a întrebat Prichindel.
— Nu... Mă simt foarte bine... foarte bine! a răspuns copilul.
Şi, după o nouă masă care le-a refăcut forţele, amândoi şi-au continuat călătoria.

La ora şase, au ajuns în marginea uneia dintre mahalalele oraşului. Patronul unui hotel le-a oferit un pat şi cei doi copii au adormit unul în braţele celuilalt.

Capitolul VII ŞAPTE LUNI LA CORK

Oare în Cork, capitală a provinciei Munster, lui Prichindel avea să înceapă să-isurâdă norocul? Situat pe locul al treilea ca mărime în Irlanda, acest oraş este comercial, este industrial, are o viaţă literară. Or, care dintre aceste câmpuri deschise activităţii umane — litere, industrie, comerţ — ar fi putut sluji unui copilde unsprezece ani ca să-şi facă un rost în viaţă? Nu cumva sosise aici numai pentru a îngroşa rândurile acelor nenorociţi care mişună în mijlocul aşezărilor maritime ale Regatului-Unit?

Prichindel voise să ajungă la Cork. Acum se găsea la Cork, ce-i drept, în nişte condiţii câtuşi de puţin prielnice înfăptuirii planurilor sale de viitor. Altă dată, pe vremea când hoinărea pe plajele de la Galway sau pe când Pat Mac Carthy îi povestea istoria călătoriilor sale,imaginaţia lui copilărească se aprindea la gândul posibilităţilor pe care le oferea negoţul. Să cumperi din alte ţăriîncărcături de mărfuri pentru nave, să le revinzi în ţară la tine... ce vis frumos! Atâta doar că, după plecarea de la Trelingar-castle, chibzuise cât se poate de bine lucrurile. Pentru ca fostul copil ţinut de milă în Casa de caritate din Donegal să ajungă comandantul unui vas bun şi solid, navigând de la un continent la altul, era nevoie să se angajeze ca mus, la bordul unui *clipper*[1]sau *steamer*[2] apoi, cu trecerea timpului, să devină elev-marinar, matelot, maistru, locotenent, căpitan de cursă lungă! Şi acum, avându-i pe Bob şi pe Birk pe cap, se mai putea gândi să se îmbarce?... Dacă i-ar fi părăsit pe amândoi, ce avea să se aleagă de dânşii?... Deoarece — cu ajutorul lui Birk, se înţelege — îi salvase viaţa sărmanului Bob, era de datoria lui să se şi îngrijească de el de acum înainte.

A doua zi, Prichindel s-a târguit cu hangiul pentru închirierea unei cămăruţe de la mansardă, în care nu se găseadecât o simplă saltea din iarbă uscată. Făcea astfel un mare pas înainte. Dacă nu era la casa lui, măcar avea să stea în cameră mobilată. Preţul chiţimiei: două *pence*, care trebuiau plătite în fiecare dimineaţă. Cât priveşte mesele, Bob, Birk şi cu el urmau să le ia unde s-o nimeri — bucătărie la întâmplare, restaurant

---

[1]Clipper — navă cu vele,foarte rapidă.(n.t.).

[2]Steamer — navă cu aburi, vapor. (n.t.).

de ocazie. Tustrei au ieşit de la han în clipa când soarele începea să risipească ceţurile la orizont.

— Şi vapoarele?... a întrebat Bob.

— Care vapoare?...

— Acelea pe care mi le-ai făgăduit...

— Aşteaptă şi tu până când ne vom afla pe malul fluviului.

Astfel încât s-au dus în căutarea vapoarelor, umblând de-a lungul unei mahalale destul de întinse şi destul de mizerabile. De la un brutar au cumpărat o pâine mare, rotundă. În ce-l priveşte pe Birk, de prisos să vă neliniştiţi; el îşi rezolvase problema scormonind prin grămezile de gunoaie de pe stradă.

La cheiurile fluviului Cork — care cuprinde între cele două braţe ale sale oraşul Cork — erau trase doar câteva bărci, dar nu se vedeau deloc vapoare — vapoare dintr-acelea în stare să traverseze Canalul Sfântul Gheorghe[1] sau Marea Irlandei[2], apoi Oceanul Atlantic.

Ce-i drept, adevăratul port este mai în aval, mai bine zis la Queenstown, fostul Cowes, situat în golful Cork — unde *ferry-boats* rapide îţi îngăduie să cobori pe estuarul fluviului Lee până la mare.

Prichindel, ţinându-l pe Bob de mână, a pătruns în oraşul propriu-zis.

Înălţat pe cea mai mare insulă din estuarul fluviului, el este legat de malurile acestuia prin numeroase poduri. Alte insule, din susul şi din josul oraşului, au fost transformate în locuri de promenadă şi grădini — promenade foarte umbroase şi parcuri foarte înverzite. Diferite monumente se ridică ici şi colo, o catedrală ce nu aparţine nici unui stil arhitectonic, dar a cărei turlă este foarte veche, bisericile Sfânta Maria şi Sfântul Patrick. Căci bisericile nu lipsesc din oraşele Irlandei, ca şi azilurile, ospiciile şi *workhouses* de altfel. Deoarece, în Verdele Erin există un mare număr de credincioşi, dar şi un mare număr de oameni sărmani. Numai la gândul de-a mai intra vreodată într-un aşezământ de caritate, Prichindel se simţea cuprins de spaimă şi dezgust. Cât de mult ar fi dorit să meargă la *Queen's college*, care este o şcoală prestigioasă! Numai că, înainte de-a fi admis aici, trebuie să mai ştii şi altceva decât să scrii, să citeşti şi să socoteşti!

Era ceva animaţie pe străzile oraşului — mişcarea aceea a oamenilor care îşi încep munca devreme, magazinele ce-şi ridică obloanele, uşile caselor ce se deschid ca să iasă

---

[1]Canalul Sfântul Gheorghe desparte SE Republicii Irlanda de Ţara Galilor (Marea Britanie).(n.t.)

[2] Marea Irlandei, situată la nord de Canalul Sfântu Gheorghe, desparte Republica Irlanda şi Ulster de Anglia şi Scoţia. (n.t.).

servitoarele cu mătura în mână sau coşniţa sub braţ, şaretele care circulă încolo şi încoace, vânzătorii la mâna a doua ce-şi cară tarabele ambulante, pieţele în care se îngrămădesc mărfuri pentru o populaţie de o sută de mii de suflete, dacă o socotim şi pe aceea din Queenstown. Trecând prin cartierul comercial şi industrial, puteai vedea fabrici de pielărie, de hârtie, de postav, distilerii, fabrici de bere etc, dar nimic care să-ţi amintească de mare.

După o plimbare plăcută, Prichindel şi Bob s-au oprit să se odihnească pe o bancă de piatră, în colţul unei clădiri cu înfăţişare impunătoare. În locul acesta se simţea mirosul negoţului — de carne sărată, mirodenii aţâţătoare, articole coloniale, dar şi unt, pentru care Corkul reprezintă piaţa cea mai activă, nu numai din Regatul-Unit, ci chiar din întreaga Europă. Prichindel trăgea adânc în piept amestecul acesta de molecule îmbietoare.

Edificiul sus-pomenit se înălţa în locul unde se unesc braţele fluviului Lee, care nu mai formează apoi decât un singur curs de apă în drumul său spre golf. Era clădirea vămii, cu veşnica ei agitaţie, cu acel du-te-vino neîncetat la orice oră din zi şi din noapte. De-aici încolo, pornind de la confluenţă, nu mai întâlneşti nici un pod peste fluviu, albia lui fiind degajată de orice obstacol ce ar putea stânjeni libera circulaţie pe apă între Queenstown şi Cork.

Atunci, tot aşa cum întrebase „Şi vapoarele?", Bob a strigat:

— Şi marea?...

Da... marea, pe care fratele său mai mare i-o făgăduise...

— Marea este mai departe, Bob!... O să ajungem noi până la urmă şi acolo, cred.

Şi, de fapt, n-ar fi fost nevoie decât să cumpere bilete pentru unul dintre aceste *ferry-boats* care fac de serviciu pe estuarul fluviului. Asta le-ar fi scutit şi timp şi osteneală. Cât despre preţul celor două locuri, el nu era prea mare. Doar câteva *pence*, acolo. Îşi puteau îngădui asemenea cheltuială în prima zi şi, de altfel, Birk nu avea nimic de plătit.

Ce bucurie a simţit Prichindel coborând cursul lui Lee pe acest vaporaş care mergea cu toată viteza! S-a întors atunci cu gândul la nobila familie Piborne vizitând insula Valentia, la marea aceea pustie de acolo. Aici, spectacolul era foarte diferit. Vedeai încrucişându-se ambarcaţii de toate tonajele. Pe maluri rămâneau în urmă, unele după altele, magazine încăpătoare, stabilimente de băi, şantiere de construcţii, pe care cei doi copii, aşezaţi în partea din faţă a feribotului,le priveau cu încântare.

Au ajuns în cele din urmă la Queenstown, un port frumos, lung de treisprezece-paisprezece kilometri de la nord la sud şi lat de vreo nouă, de la est la vest.

— Asta este marea? a întrebat, de cum au ajuns, Bob.

— Nu... abia o bucăţică din ea, i-a răspuns Prichindel.

— Atunci este mult mai mare?

— Da!... Nici nu vezi unde se sfârşeşte.

Însă, cum feribotul nu mergea mai departe de Queenstown, Bob n-a putut vedea ceea ce dorea atât de mult să vadă.

În schimb, segăseau acolo cu sutele nave de toate soiurile — atât de cursă lungă, cât şi de cabotaj. Aceasta se explică prin faptul că Queenstown este, totodată, port de escală şi port de aprovizionare. Marile transatlantice ale liniilor maritime engleze sau americane, pornite din Statele Unite, îşi lasă aici depeşele, care câştigă astfel o jumătate de zi, fiind telegrafiate numaidecât. De aici, vasele cu aburi se îndreaptă spre Londra, Liverpool, Cardiff, Newcastle, Glasgow, Milford şi alte porturi ale Regatului-Unit — pe scurt, o mişcare maritimă ce se cifrează la mai mult de un milion două sute de mii de tone anual.

Şi Bob care întrebase de vapoare!... El nici măcar nu-şi închipuise că ar fi putut să existe atâtea — nici Prichindel, de altminteri — unele amarate sau ancorate, altele intrând sau ieşind din port, unele sosind din ţările de peste mare, altele pornind spre ţinuturi îndepărtate, acestea cu velatura lor elegantă umflată de briză, acelea tulburând cu puternicele lor elice apele domoale ale golfului Cork.

Iar, în timp ce Bob contempla cu ochii holbaţi toată forfoteala aceea din golf, Prichindel se gândea la agitaţia comercială ce se desfăşura sub privirile sale, la bogatele încărcături stivuite în calele navelor — baloturi de bumbac, baloţi de lână, butoaie cu vin, poloboace de alcool de 96^0, saci de zahăr, butoaie de cafea, şi îşi spunea că toate aceste mărfuri se vindeau... că toate astea se cumpărau... că ele însemnau a face afaceri.

Totuşi, la ce le-ar fi folosit lor să întârzie pe cheiurile din Queenstown, unde atâta mizerie se amestecă, vai!, cu atâta bogăţie? Ici şi colo se vedeau grupuri mari dintr-acei vagabonzi, mici sărăntoci şi femei bătrâne, ocupaţi cu toţii să scormonească prin mocirlele lăsate de reflux, caşi, pe lângă bornele de la marginea şoselei, o ceată de nefericiţi luptându-se cu câinii pentru câteva rămăşiţe de alimente culese din gunoaie.

Aşadar, au luat amândoi feribotul şi s-au întors la Cork. Plimbarea aceea fusese distractivă, fără îndoială, însă ea costase o groază de bani. A doua zi trebuiau născocite mijloacele de-a câştiga mai mult decât erau siliţi să cheltuiască,

altminteri preţioasele *guinee* se vor topi ca o bucată de gheaţă într-o mână ce o cuprinde strâns. Şi, până atunci, lucrul cel mai bun cu putinţă era să se culce pe patul lor mizerabil de la han, ceea ce de altfel s-a şi întâmplat de cum au ajuns.

Nu are rost să reluăm în amănunt care a fost existenţa lui Prichindel, sporită cu aceea a prietenului său Bob, în timpul primelor şase luni ce au urmat sosirii lui la Cork. Iarna, lungă şi grea, ar fi fost poate fatală unor copii nedeprinşi să îndure foamea şi frigul. Nevoia a făcut din acest băieţel de unsprezece ani un adevărat bărbat. Dacă, odinioară, în cocioaba lui Hard trăise din mai nimic, în momentul de faţă trăia din puţin şi a izbutit să facă în aşa fel încât să-şiducă zilele — şi Bob împreună cu el. Adeseori, când venea seara, nu aveau amândoi de împărţit decât un singur ou, în care; unul după altul, îşi întingea bucăţica de pâine. Şi, cu toate acestea, dânşii n-au cerut niciodată de pomană. Bob înţelesese că este ruşinos să cerşeşti. Stăteau, şi unul şi celălalt, la pândă după un mic comision de făcut — să caute o trăsură în staţie, să care bagajele — un pic cam grele uneori — pe care li le încredinţau călătorii la ieşirea din gară şi aşa mai departe.

Prichindel înţelegea să gospodărească rămăşiţele simbriei de la Trelingar-castle cu multă chibzuinţă. Căci, încă din primele zile ale sosirii sale la Cork, fusese silit să jertfească o parte dintr-însa. Era nevoie să îi cumpere haine şi pantofi lui Bob şi de câtă bucurie a fost cuprins acesta din urmă când a îmbrăcat un costum de haine de treisprezece şilingi, nou-nouţ! N-ar fi fost cuviincios să umble în zdrenţe, descoperit şi cu picioarele goale, în vreme ce fratele său mai mare era îmbrăcat atât de corect. Această cheltuială odată făcută, ei se străduiau din răsputeri să nu mai trăiască decât din cele câteva *pence*câştigate zilnic. Şi, cu burta goală, cât îl mai invidiau pe Birk care, cel puţin, ajungea să-şi găsească hrana umblând în dreapta şi în stânga.

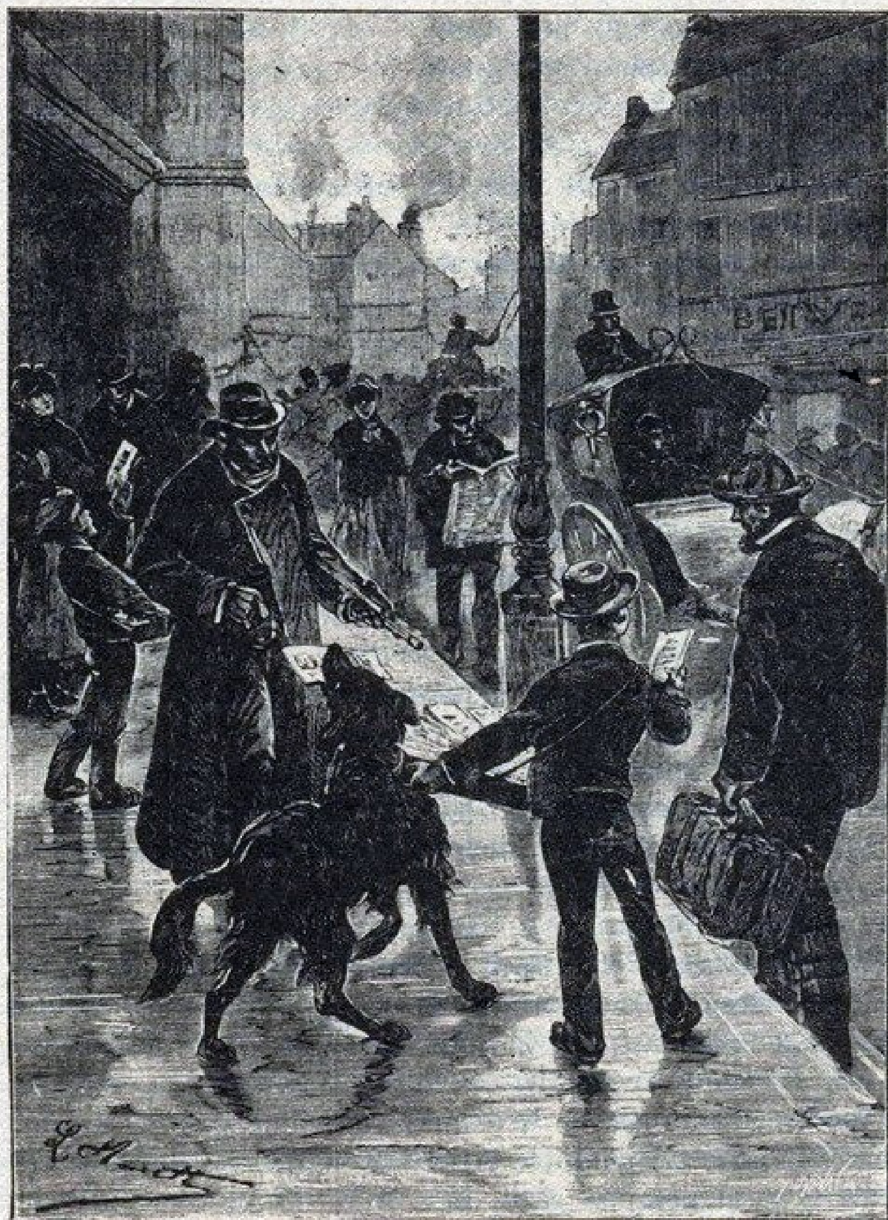
— Tare-aş mai fi vrut să fiu câine!... spunea Bob.

— Tu te mulţumeşti cu orice! îi răspundea Prichindel.

În ceea ce priveşte chiria cămăruţei din pod, ea n-a fost niciodată plătită cu întârziere. Astfel încât, proprietarul, care se interesa de viaţa celor doi copii,le dăruia din când în când,o supă bună, caldă... Hotărât lucru, le era îngăduit s-o accepte fără să roşească.

Dacă Prichindel ţinea cu tot dinadinsul să-şi păstreze cele două lire ce-i mai rămăseseră în buzunar după primele cumpărături, o făcea pentru că aştepta mereu ocazia de a le „vârî în afaceri”. Aceasta era formula de care se folosea. Bob căsca ochii mari de fiecare dată când îl auzea exprimându-se astfel. Atunci, Prichindel îi explica:

Din cînd în cînd, cu un ziar între dinți...

— Asta înseamnă să cumperi nişte lucruri şi să le vinzi apoi mai scump decât le-ai cumpărat.

— Lucruri care se mănâncă?... l-a întrebat, odată, Bob.

— Lucruri care se mănâncă sau lucruri care nu se mănâncă, depinde.

— Mie mi-ar plăcea mai mult lucrurile care se mănâncă...

— Pentru ce, Bob?

— Pentru că, dacă nu le vinzi, cel puţin te-ai putea hrăni cu ele!

— Ei, Bob, ai şi început să te cam pricepi la negoţ. Lucrul cel mai important este să alegi bine ceea ce cumperi ca să ajungi întotdeauna să vinzi cu profit.

Iată aşadar la ce se gândea fără încetare eroul nostru — şi a făcut câteva încercări menite să-i dea curaj să meargă mai departe. Hârtie de scrisori, creioane, chibrituri — a încercat genul acesta de comerţ ambulant, dar nu s-a ales aproape cu nici un profit din cauza concurenţei. A izbutit în schimb mai bine cu vânzarea de ziare, aţinându-se prin preajma gării. Bob şi Prichindel erau atât de interesanţi, aveau o înfăţişare atât de cinstită, îşi ofereau marfa cu atâta amabilitate, încât lumea nu se putea opri să nu cumpere de la dânşii gazetele ce apăreau de obicei, mersul trenurilor, orare de călătorie, diferite cărticele ieftine. La olună după ce se apucaseră de asemenea negoţ, Prichindel şi Bob aveau fiecare câte o mică tarabă, pe care ziarele şi broşurile erau orânduite cum se cuvine, cu titlurile scoase la iveală, cu ilustraţiile la vedere şi totdeauna cu mărunţiş la îndemână, ca să dea călătorilor restul. Este de la sine înţeles că Birk nu-şi părăsea niciodată stăpânul. Se socotea oare asociatul sau, cel puţin, angajatul copiilor? Din când în când, cu un jurnal între dinţi, dădea fuga dinaintea trecătorilor şi se prezenta, făcând nişte sărituri atât de insinuante, atât de demonstrative! În curând a fost văzut chiar şi purtând un coş în spate, în care publicaţiile erau aşezate cu multă grijă şi care putea fi învelit, în caz de ploaie, cu o pânză ceruită.

Fusese o idee de-a lui Prichindel şi defel proastă, la urma urmelor. Nici n-ar fi putut născoci ceva mai bun pentru a atrage clienţii decât să-l folosească pe Birk — atât de serios, atât de pătruns de importanţa funcţiilor sale. Însă atunci, spusese adio alergărilor smintite şi jocurilor cu câinii din vecini! Când aceştia din urmă se apropiau de inteligentul animal, ce mârâieli surde îi întâmpinau, ce mai colţi se iveau de sub buzele rânjite ale neguţătorului ambulant pe patru picioare! În oraş nu se mai vorbea decât despre câinele micilor negustori din vecinătatea gării. Clienţii mergeau bucuros direct la dânsul. Cumpărătorul lua din coş ziarul ce-i convenea şi

punea banii într-o puşculiţă pe care Birk o purta atârnată de gât.

Încurajat de succes, Prichindel s-a gândit să-şi extindă „afacerile”. La vânzarea de ziare şi broşuri, a adăugat cutii de chibrituri, pachete de tutun, ţigări de foi ieftine şi alte asemenea mărfuri. A urmat din asta că Birk căra în spinare o adevărată prăvălie. În unele zile, făcea mai mare vânzare decât stăpânul său, care nu se dovedea câtuşi de puţin invidios — ba dimpotrivă — încât Birk era răsplătit cu câte o bucăţică gustoasă, însoţită de o mângâiere plină de dragoste. Se simţeau de minune împreună aceste trei fiinţe. Măcar de-ar putea toate familiile să se simtă la fel de unite ca acel câine şi cei doi copii!

Prichindel a ajuns curând să bage de seamă că Bob este înzestrat cu o inteligenţă vie şi ascuţită. Acest *boy* de şapte ani şi jumătate, mai puţin dotat cu spirit practic decât fratele său mai mare, avea în schimb o fire mai voioasă, lăsând cu dragă inimă să i se reverse vioiciunca înnăscută.Întrucât nu ştia nici să citească, nici să scrie şi nici să socotească, se înţelege de la sine că Prichindel îşi impusese singur sarcina de-a-l învăţa mai întâi alfabetul. Nu se cuvenea oare ca dânsul să fie în stare să descifreze titlurile ziarelor care-i erau cerute de clienţi? Copilul a prins curând gust de învăţătură şi a făcut progrese cu atât mai rapide, cu cât profesorul lui dădea dovadă de multă răbdare iar el de mare sârguinţă. După literele mari ale titlurilor, a trecut la textele mai mărunte ale coloanelor. Apoi, s-a apucat de scris şi de socotit, ceea ce i-a dat ceva mai multă bătaie de cap. Dar, cu toate acestea, în ce măsură a avut de profitat! Mai ajutându-l şi imaginaţia, se şi vedea vânzător de librărie, conducând magazinul lui Prichindel, de pe cea mai frumoasă stradă din Cork, cu o vitrină superbă şi o minunată firmă: Bookseller. Trebuie să spunem că el căpăta de pe acum un mic procentaj din vânzare şi că în fundul buzunarului său zăngăneau câteva monede binemeritate, câştigate prin munca lui. Astfel încât, ocazional, nu refuza să dea de pomană un *copper* micuţilor care întindeau mâna să-i ceară. Ce, nu-şi mai aducea aminte de vremea când alerga pe şosele… îndărătul trăsurilor?…

Să nu ne mirăm dacă Prichindel, mulţumită unui instinct deosebit, îşi ţinuse contabilitatea zilnică cu cea mai mare regularitate: atâta pentru cămăruţa lui din podul hanului, atâta pentru mese, atâta pentru spălatul rufelor, încălzit şi luminat. În fiecare dimineaţă îşi scria în carnet suma hărăzită cumpărării mărfurilor, iar seara stabilea balanţa dintre cheltuieli şi încasări. Ştia să cumpere, ştia să vândă şi totul cu profit. Atât de bine, încât la sfârşitul acelui an 1882 ar fi avut vreo zece lire sterline în casa de bani, dacă ar fi avut şi casă de

bani. Ce-i drept, editorul, de la care se aproviziona de cele mai multe ori, i-o pusese la dispoziţie pe a lui, unde erau depuse în fiecare săptămână beneficiile săptămânale, care-i aduceau chiar şi o mică dobândă.

Nu vă vom ascunde faptul că, dinaintea acestui succes obţinut cu preţul economisirii şi cu ajutorul inteligenţei, tânărul nostru băieţel începea să fie muncit de o ambiţie şi anume — ambiţia bine chibzuită şiîndreptăţită — de a-şi spori afacerile. Poate că ar fi izbutit cu timpul, dacă s-ar fi stabilit definitiv la Cork. Însă el îşi spunea, şi nu fără temei, că un oraş mai important — Dublin, de exemplu, capitala Irlandei — i-ar oferi cu totul alte posibilităţi. Cork, după cum se ştie, nu este decât un port de pasaj, unde negoţul este destul de restrâns... în timp ce Dublin... Numai că se afla foarte departe Dublinul ăsta!... Cu toate acestea, n-ar fi fost un lucru cu neputinţă de îndeplinit... Ia seama bine, Prichindel!... Oare spiritul tău practic nu are cumva tendinţa să se amăgească singur?... Ai fi în stare să dai cioara din mână pe vrabia de pe gard, realitatea pe un vis?... Dar, la urma urmelor, nu îi este interzis unui copil să viseze...

Iarna aceea nu a fost prea aspră, niciîn timpul ultimelor luni ale anului 1882, nici în cursul primelor luni ale anului 1883. Prichindel şi Bob n-au avut prea mult de suferit bătând străzile de dimineaţă până seara. Şi, cu toate acestea, e greu să stai locului în zăpadă, în mijlocul vijeliei, prin pieţe şi pe la răscrucile drumurilor.

Amândoi erau deprinşi cu intemperiile din fragedă copilărie şi, dacă au fost uneori puşi la încercare de vremea nemiloasă, măcar nu s-au îmbolnăvit niciodată, în ciuda faptului că nu se cruţau câtuşi de puţin. În fiecare zi, fără a ţine seama de starea vremii, îşi părăseau culcuşul în zori, lăsând ultimele bucăţi de cărbune să ardă pe grătarul sobei şi dădeau fuga să cumpere marfaca s-o vândă după aceea pe peronul gării, în timpul plecării şi sosirii trenurilor şi apoi prin diferitele cartiere pe unde Birk le căra tejgheaua. Doar duminica, ziua în care nu se lucrează în satele, târgurile şi oraşele Regatului-Unit, ei îşi îngăduiau oarecare odihnă, cârpindu-şi hainele, gospodărind, făcându-şi cămăruţa cât mai curată cu putinţă, în plus unul punându-şi contabilitatea în ordine, iar celălalt luînd lecţii de citit, scris şi socotit. Şi după-amiaza, însoţiţi de Birk, hălăduiau prin împrejurimile oraşului Cork sau coborau iarăşi cursul fluviului Lee până la Queenstown, ca doi mici burghezi cumsecade care se plimbă după o săptămână întreagă de muncă!

Într-una din zile şi-au îngăduit să facă ocolul golfului cu vaporul, iar Bob, pentru întâia oarăîn viaţă, a putut să îmbrăţişeze cu privirea marea aceea fără de sfârşit.

— Şi, mai departe, a întrebat el, tot mergând înainte de apă... mereu... ce ai să nimereşti?...
— O ţară mare, Bob.
— Mai mare decât a noastră?...
— De mii de ori mai mare, Bob. Şi navele astea mari au nevoie, ca să ajungă până acolo, de cel puţin o săptămână de mers!
— Şi sunt ziare în ţara aia?...
— Ziare, Bob?... Oh, sunt cu sutele... Ziare care se vând până la şase *pence* bucata...
— Eşti sigur?...
— Foarte sigur... numai că ţi-ar trebui luni şi luni de zile ca să le citeşti de la un cap la altul!
Şi Bob se uita cuprins de admiraţie la acest uluitor Prichindel ce era în stare să afirme asemenea lucruri. Cât priveşte marile bastimente, aceste *steamers* care făceau escală la Queenstown, cea mai vie dorinţă a lui era să se repeadă pe punte, să se caţăre pe arboradă, în timp ce Prichindel ar fi preferat, de bună seamă, să le viziteze cala şi să le vadă încărcătura...
Însă, până în clipa aceea, nici unul nici celălalt nu îndrăznise să se urce la bordul unor asemenea nave fără îngăduinţa căpitanului — un personaj despre care îşi făceau o idee nemaipomenită!... Nici vorbă să-i ceară aşa ceva, asta ar fi fost cu mult peste curajul lor! Gândiţi-vă şi dumneavoastră, doar căpitanul era ,,al doilea stăpân după Dumnezeu", cum auzise Prichindel spunându-se şi cum i-o repetase el lui Bob!
Aşadar, această dorinţă a celor doi copii nu se îndeplinise încă. Să nădăjduim însă că au să şi-o împlinească într-o bună zi... ca, de altfel, atâteaalte năzuinţe care aveau să se mai trezească într-înşii.

Capitolul VIII FOCHISTUL-ŞEF

Astfel s-a încheiat anul l882, care s-a caracterizat — la activul şi pasivul lui Prichindel — prin atâtea alternăride noroc şi nenorociri — risipirea familiei Mac Carthy despre care nu mai avea nici o Ştire, cele trei luni petrecute la Trelingar-castle, întâlnirea cu Bob, instalarea lor la Cork, afacerile lui înfloritoare.
Si, dacă negoţul n-a ajuns să se micşoreze în timpul primelor luni ale noului an, părea în schimb că atinsese nivelul său cel mai înalt. Înţelegând că nu mai există posibilităţi să-l extindă,

Prichindel era tot timpul muncit de ideea de-a pune la cale vreo operaţie mai rodnică — nu la Cork, se înţelege, ci într-un oraş de seamă al Irlandei… Iar gândul său se îndrepta către Dublin… De ce nu s-ar ivi oare o împrejurare fericită?

S-au scurs astfel lunile ianuarie, februarie şi martie. Cei doi copii trăiau economisind *penny* cu *penny*. Din fericire, mica lor sumă de bani a crescut, mulţumită vânzării unui anumit articol, care le-a adus — pentru scurtă vreme, — un beneficiu frumuşel. Era vorba despre o broşură politică, în legătură cu alegerea domnului Parnell în Camera Comunelor, pe care Prichindelfusese singurul îndreptăţit s-o vândă pe străzile din Cork şi Queenstown. Voia cineva să cumpere această broşură, trebuia să i se adreseze lui şi numai lui, iar Birk o căra, teancuri-teancuri, în spinare. A fost un adevărat succes şi când, la începutul lui aprilie, au încheiat conturile, în casă existau treizeci de lire, optsprezece şilingi şi şase *pence*. Niciodată nu se văzuseră băieţii atât de bogaţi.

Atunci s-au iscat discuţii în legătură cu problema de-a închiria sau nu o mică prăvălioară în preajma gării. Ar fi fost atât de frumos să te afli la tine acasă! Drăcuşorul ăsta de Bob care nu se temea de nimic, se gândea că… Daţi-vă şi dumneavoastrăseama: acest magazin, cu tejgheaua lui cu ziare şi articole de librărie, cu un patron de unsprezece ani şi un vânzător de opt — negustori cu autorizaţie, la care perceptorul ar veni să încaseze taxele! Da, era cât se poate de ispititor şi cei doi copiiatât de vrednici de-a fi luaţi în seamă, ar fi găsit cu siguranţă credit… Clientela nu le-ar fi lipsit. Astfel încât, Prichindel se gândea la feluritele riscuri, cântărind argumentele pentru şi împotriva unei asemenea hotărâri… Şi apoi, gândul lui neabătut era să se ducă la Dublin, unde îl atrăgea nu ştiu ce soi de presimţire în privinţa propriei sale soarte…În sfârşit, şovăia, se lăsa greu la stăruinţele lui Bob, până când s-a ivit o anume împrejurare care avea să-i hotărască viitorul.

Era în 8 aprilie, o duminică. Prichindel şi Bob îşi făcuseră planul să-şi petreacă ziua la Queenstown. Cea mai de seamă atracţie a acestei partide de plăcere urma să fie masa de prânz şi cina, luate într-o modestă cârciumioară pentru marinari.

— Vom mânca peşte?… a întrebat Bob.

— Da, i-a răspuns Prichindel, ba chiar şi homari sau, în lipsa lor, crabi, dacă vrei tu…

— Oh, da… eu vreau!

Copiii şi-au pus hainele lor cele mai frumoase, bine curăţate, şi-au încălţat pantofii bine lustruiţi şi iată-i porniţi la drum dis-de-dimineaţă, împreună cu Birk, periat cum se cuvine.

Vremea era minunată, soarele strălucea primăvăratic, bătea o uşoară briză, destul de caldă. Drumul pe Lee în jos,la bordul unui feribot, a fost o adevărată încântare. Pe punte se aflau nişte muzicanţi, virtuozi ai străzii, a căror muzică a stârnit admiraţia lui Bob. Ziua se anunţa cât se poate de plăcută şi ar fi fost nemaipomenit dacă s-ar fi încheiat, la fel.

Abia debarcase pe cheiul din Queenstown, că Prichindel a şi zărit un han cu firma „La bătrânul marinar", gata pregătit, după cât se părea, să-i primească.

Chiar la uşă, într-un hârdău, o jumătate de duzină de crustacee îşi agitau cleştii şi labele, aşteptând ora clocotului final, dacă vreun consumator binevoia să plătească preţul cerut. De la o masă aşezată lângă fereastră, puteai vedea tot timpul navele amarate la estacadele portului.

Prichindel şi Bob se pregăteau deci să pătrundă în acest loc al desfătărilor, când, atenţia le-a fost atrasă de un mare bastiment, sosit din ajun, aflat în escală la Queenstown şi care-şi făcea toaleta duminicală.

Era *Vulcan*, un *steamer* de opt-nouă sute de tone, venind din America şi urmând să pornească iarăşi a doua zi în direcţia Dublin. Cel puţin aşa le-a spus un bătrân matelot purtând pe cap o pălărie din pânză impermeabilă de culoare gălbuie, răspunzând la întrebările ce-i fuseseră puse.

Or, pe când tocmai examinau amândoi această navă, ancorată la jumătate de cablu de chei, un flăcău înalt, cu chipul mânjit de cărbune, s-a apropiat de Prichindel, l-a privit, a căscat o gură cât o şură, apoi a strigat:

— Tu... tu!... Tu eşti?

Prichindel a rămas foarte tulburat şi Bob nu mai puţin decât dânsul. Auzi dumneata, individul ăsta îl tutuia!... Şi mai era şi un negru pe deasupra!... Fără îndoială, nu putea să fie decât o confuzie la mijloc.

Dar iată că presupusul negru, tot sucindu-şi şi răsucindu-şi capul, a devenit şi mai convingător.

— Eu sunt... Nu mă mai recunoşti?... Eu sunt... De la *ragged-school*.. Grip!

— Grip! a repetat Prichindel.

Grip era, într-adevăr, şi s-au aruncat unul în braţele celuilalt, sărutându-se cu atâta înfocare, încât Prichindel a ieşit din îmbrăţişare negru ca un cărbunar. Ce bucurie pe ei că se revedeau! Fostul supraveghetor de la *ragged-school* era acum un vlăjgan de douăzeci de ani, dezgheţat, viguros, bine făcut, care n-ar fi reamintit câtuşi de puţin de cel ce fusese ţapul ispăşitor al zdrenţăroşilor din Galway, dacă nu şi-ar fi păstrat înfăţişarca sa blajină de odinioară.

— Grip... Grip... Tu eşti... Tu eşti!... nu înceta să repete Prichindel.

— Da... eu... şi nu te-am uitat niciodată, *my boy!*

— Şi tu eşti matelot acum?...

— Nu... fochist la bordul lui Vulcan.

Denumirea de fochist l-a făcut pe Bob să fie foarte impresionat.

— Ce puneţi dumneavoastră la foc, domnule? a întrebat el. Supa?...

— Nu, puştiule, i-a răspuns Grip, eufac foc în căldarea cu aburi care face să ne meargă maşina, care face să ne meargă vaporu'!

Şi, în acel moment, Prichindel i l-a prezentat pe Bob fostului său protector de la ragged-school.

— Un soi de frate, i-a spus el, pe care l-am întâlnit la drumul mare... şi care te cunoaşte de minune, căci i-am povestit adesea istoria noastră a amândurora!... Ah, bunul meu Grip, ce de lucruri cred că ai să-mi spui... de mai bine de şase ani decând ne-am despărţit!

— Şi tu nu? l-a întrebat, la rândul său, fochistul.

— Ei bine, vino!... Hai să iei masa împreună cu noi... în cârciuma asta, unde tocmai era să intrăm...

— Ah, nu! a replicat Grip. Voi o să luaţi masa cu mine! Dar, mai înainte, urcaţi la bord...

— La bordul lui Vulcan?

— Da.

La bord... amândoi? Lui Bob şi lui Prichindel nu le venea să-l creadă pe Grip. Era ca şi cum le-ar fi propus să-i ducă în paradis!

— Dar câinele nostru?

— Care câine?

— Birk.

— Animalu' ăsta ce se tot învârte în juru' meu... e câinele vostru?

— El e prietenul nostru, Grip... Un prieten... cam în felul tău!

Vă rog să mă credeţi că Grip s-a simţit măgulit de comparaţie şi că Birk a primit din partea lui o mângâiere prietenească!

— Dar căpitanul?... a făcut Bob, care vădea o şovăială cât se poate de firească.

— Căpitanul a coborât pe ţărm şi şefu' de echipaj are să vă întâmpine ca pe nişte *milords*!

În privinţa asta, Bob nu se îndoia defel... în tovărăşia lui Grip, era de la sine înţeles... Un fochist şef... este cineva!

— Şi, de altminteri, a reluat Grip, trebuie să fac niţică toaletă: să mă spăl pe cap şi pe picioare, acum că tot mi-am isprăvit serviciu'.

— Aşadar, Grip, tu ai să fii liber toată ziulica?...

— Toată ziulica.

— Ce idee minunată am avut noi, Bob, să venim azi la Queenstown!

— Te cred şi eu, a făcut Bob.

— Şi ce-i mai rău, a spus Grip, e că şi tu tre' să te speli pe faţă, pentru că te-am înnegrit tot, Prichindel! Tot aşa te cheamă şi acum?...

— Da, Grip.

— Îmi place mai mult aşa.

— Grip... aş vrea să te mai sărut o dată...

— Nu te sfii, *my boy*, de vreme ce tot o să-ţi moi nasu' într-un hârdău!

— Am voie şi eu? a întrebat Bob.

— Şi tu la fel, puştiule!

Ceea ce s-a şi întâmplat şi a făcut ca Bob să arate la fel de negru ca şi Grip.

Aveau să fie chit dacă-şi săpuneau faţa şi mâinile la bordul lui *Vulcan*, în cabina unde se culca fochistul şef. La bord... în cabină... lui Bob nu-i venea să-şi creadă urechilor!

O clipă mai târziu, cei trei prieteni — fără a-l uita însă pe Birk — se îmbarcau în *youyou*[1] pe care Grip îl conducea vâslind cu rama din pupa — spre nemaipomenita încântare a lui Bob de-a fi balansat în acest chip — şi, în mai puţin de două minute, ajunseseră lângă *Vulcan*.

Şeful de echipaj i-a făcut lui Grip un semn cu mâna — un semn de sinceră prietenie — şi numaidecât fochistul şi-a îndemnat prietenii să coboare prin tambuchiul camerei cazanelor, lăsându-l pe Birk să alerge pe punte.

În cabină, un lighean pus la picioarele cuşetei lui Grip a fost umplut cu apă limpede şi curată— ceea ce le-a îngăduit tuturor să-şi recapete culoarea naturală. Apoi, în timp ce se îmbrăcau iar, Grip le-a spus povestea lui.

Cu ocazia incendiului de la *ragged-school*, destul de grav rănit, fusese internat în spital, unde a rămas vreo şase săptămâni. A ieşit de acolo perfect sănătos, dar la fel de lipsit de mijloace ca mai înainte. Oraşul se ocupa atunci de reinstalarea şcolii zdrenţăroşilor, căci aceşti nenorociţi nu puteau fi lăsaţi să stea pe stradă. Dar, aducându-şi aminte de cei câţiva ani petrecuţi în acel mediu îngrozitor, Grip nu mai simţea câtuşi de puţin dorinţa de-a se întoarce acolo. Nu-l trăgea deloc inima să-şi petreacă viaţa între domnul O'Bodkins

---

[1] Youyou (fr.) – pui, ambarcaţie mică, solidă şi uşoară, cu 1 – 2 perechi de rame, folosită pentru legătura între vas şi ţărm sau anumite servicii. (n.t.).

şi bătrâna Kriss, ca să-i supravegheze pe netrebnicul de Carker şi tovarăşii acestuia. Şi, de altfel, Prichindel nu se mai afla acolo. Grip ştia că fusese luat şi dus de o doamnă frumoasă. Unde anume?... Habar n-avea şi, după ce a ieşit din spital, toate cercetările făcute în această privinţă au rămas fără nici un rezultat.

Iată deci că Grip a părăsit oraşul Galway şi a început să bată drumurile districtului. Între timp, a mai găsit câte ceva de lucru pe la ferme, în perioada recoltării. Ceea ce îl neliniştea era faptul că nu găsea un loc permanent de muncă. A mers astfel, la voia întâmplării, din târg în târg, abia izbutind să se descurce, dar se simţea mai puţin nefericit decât fusese pe vremea când era la *ragged-school*.

Un an mai târziu, Grip ajunsese la Dublin. Atunci i-a venit ideea să navigheze, să se facă marinar. Meseria asta i se părea mai sigură, mai „hrănitoare" decât oricare alta. Însă, la optsprezece ani, este prea târziu ca să te faci mus, ba chiar şi elev-marinar. Ei bine, pentru că nu mai era la vârsta să se îmbarce ca matelot, întrucât nu ştia nimic despre ceea ce ar fi avut de făcut, urma să se angajeze ca rujar[1]. Asta şi făcuse, la bordul lui *Vulcan*. Să locuieşti în fundul buncărelor, să respiri un aer sufocant, poate că acesta nu era un ideal de bunăstare. Bine! Grip era curajos, muncitor, hotărât şi avea viaţa asigurată. Cumpătat, sârguincios, el s-a obişnuit iute cu disciplina de la bord. Niciodată nu şi-a atras vreo mustrare. A cucerit respectul căpitanului şi al ofiţerilor săi, care au început să se intereseze de acest nefericit fără familie.

Vulcan naviga de la Dublin spre New York sau către alte porturi de pe litoralul răsăritean al Americii. Timp de doi ani, Grip a traversat de nenumărate ori Oceanul, fiind însărcinat cu nivelarea cărbunelui în buncăre şi cu transportul combustibilului. Apoi, a devenit ambiţios. A cerut să fie folosit ca fochist, sub ordinele maşiniştilor. L-au pus la încercare şi el n-a întârziat să-şi mulţumească şefii. Astfel încât, după ce şi-a isprăvit ucenicia, i s-a încredinţat postul de fochist-şef şi, în această calitate, l-a regăsit Prichindel, pe fostul său tovarăş de suferinţă de la *ragged-school* pe cheiurile din Queenstown.

Se înţelege de la sine că bunul băiat, dând dovadă de o purtare fără cusur şi neavând defel gust pentru chiolhanurile de pe uscat şi nici poftă să ajungă un chefliu înrăit cum sunt atâţia în marina comercială, vrusese întotdeauna să pună deoparte ceea ce câştiga. Avea, aşadar, câteva economii pe

---

[1]Rujar — lucrător (portuar) specializat în rujare — nivelarea încărcăturii navelor — minereu, fosfaţi, cereale, cărbuni, etc. (n.t.).

care le vedea sporind lună de lună — vreo şaizeci de lire, ce nu intenţionase niciodată să le investească. Îi venise însă ideea să scoată un profit de pe urma banilor lui. Nu-i aşa că era ceva de nemaipomenit ca Grip să aibă parale de investit în afaceri?

Aceasta a fost povestea pe care Grip a istorisit-o plin de voie bună, la care Prichindel a replicat istorisindu-i-o pe a lui. Ei, aceasta era mult mai plină de frământări şi Grip nu-şi putea crede urechilor când a auzit vorbindu-i-se despre succesele dramatice ale domnişoarei Anna Waston, despre viaţa cinstită şi fericită a fermierilor de la Kerwan, despre nenorocirile ce loviseră familia, acum risipită care încotro şi despre care nu mai avea veşti, apoi despre belşugul de la Trelingar-castle şi despre isprăvile contelui Ashton şi, în sfârşit, despre modul cum luaseră sfârşit toate astea.

Bob a trebuit să dea şi el câteva desluşiri asupra biografiei sale. Biografia lui Bob!... Dumnezeule, cât era de simplă; nu avea nici una. Viaţa lui nu începea cu adevărat decât din ziua în care fusese cules de pe drumuri sau, mai curând, pescuit din râu, atunci când vrusese cu tot dinadinsul să moară...

În ce-l priveşte pe Birk, povestea lui era aceea a tânărului său stăpân. Atâta doar că el s-a abţinut să le-o istoriscască, lucru pe care l-ar fi făcut — fără îndoială — dacă ar fi fost rugat frumos.

— Şi,în prezent, este timpu' să mergem să prânzim! a spus fochistul-şef de pe *Vulcan*.

— Nu mai înainte de a fi vizitat nava! i-a răspuns Prichindel cu vioiciune.

— Şi de a ne fi căţărat în vârful catargelor! a adăugat Bob.

— După cum veţi dori, *boys*! a replicat Grip.

La început au coborât în cală, trecând prin panourile punţii. De ce încântare a mai fost cuprins tânărul nostru neguţător să vadă asemenea impunător arimaj de mărfuri: baloturi de bumbac, butoaie de zahăr, saci de cafea, lăzi de toate soiurile cuprinzând produsele exotice ale Noului-Continent. Trăgea adânc în piept mirosul acesta pătrunzător de comerţ. Şi când te gândeşti că toate mărfurile-astea fuseseră cumpărate în depărtări pe contul armatorilor lui Vulcan, care aveau să le vândă iarăşi pe pieţele Regatului-Unit... Ah! dacă, vreodată, şi Prichindel...

Grip i-a întrerupt acest frumos vis, invitându-l pe *boy* să urce înapoi pe punte, spre a-l conduce la cabinele căpitanului şi ale ofiţerilor, rânduite sub dunetă, în timp ce Bob, căţărându-se pe grilele şarturilor, călărea pe barele arborelui trinchet. Nu, niciodată în viaţa lui nu fusese mai fericit, mai voios, mai mlădios, nu se maimuţărise mai mult! Şi poate că avea întrînsul stofă de mus?...

La ora unsprezece, Grip, Prichindel şi Bob erau aşezaţi dinaintea unei mese în circiuma *Old Seeman*, iar Birk şedea în fund, cu botul la înălţimea feţei de masă. Şi vă puteţi închipui ce poftă de mâncare aveau cu toţii!

Dar ce prânz vrusese Grip să le ofere pe cheltuiala lui: ouă cu unt încins, jambon rece întovărăşit de un fremătător aspic de culoarea aurului, brânză de Chester, totul stropit cu o excelentă bere spumoasă! Ei au mai mâncat homar — nu vulgarul crab al săracului — ci homar adevărat deculoare albă-roz în carapacea sa înroşită de apa clocotită, homarul bogătaşilor, pe care Bob l-a declarat superior a tot ceea ce s-ar putea născoci ca „să-ţi vâri în burtă!"

Este de la sine înţeles că mâncarca bună nu-i împiedica defel să stea de vorbă. S-a vorbit cu gura plină şi, dacă asta nu se face la oamenii bine crescuţi, tinerii noştri convivi s-ar fi dezvinovăţit, dacă li s-ar fi atras atenţia, spunând că nu aveau deloc timp de pierdut.

Şi atunci, ce de amintiri au mai schimbat între dânşii Grip şi Prichindel, de pe vremea când sufereau existenţa aceea degradantă de la *ragged-school*. Şi întâmplarea cu sărmanul pescăruş... şi faimoasa vestă de lână primită în dar... şi mârşăviile lui Carker!...

— Ce s-a mai întâmplat cu ticălosu’ ăla? a întrebat Grip.

— Nu ştiu şi nici nu vreau să ştiu, i-a răspuns Prichindel. Cea mai mare nenorocire ce mi s-ar putea întâmpla ar fi să mă întâlnesc iar cu el.

— Fii liniştit, n-ai să te întâlneşti cu el neam! Da’, pentru că tu vinzi maldăre de ziare, *my boy*, te sfătuiesc să le şi citeşti din când în când!

— Asta şi fac.

— Ei bine... ai să citeşti într-una din zilele-astea că potlogaru' ăla a murit de... cânepă!

— Spânzurat adică?... Oh, Grip!...

— Da... spânzurat! Şi funia asta... n-are cum s-o mai fure!

Apoi, le-au venit iar în minte amănunte privitoare la incendiul şcolii. Grip îl salvase pe copil cu riscul propriei sale vieţi şi acum era pentru prima oară când acesta avea ocazia să-i mulţumească şi i-a mulţumit strângându-i mâinile.

— Dar să ştii că m-am gândit mereu la tine de când ne-am despărţit! a spus el.

— Şi ai avut dreptate, *my boy*!

— Numai eu nu m-am gândit la Grip! a strigat Bob cu o intonaţie vădind o adâncă părere de rău.

— Peniru că tu nu mă cunoşteai decât după nume, săracu' Bob! i-a răspuns Grip. Acum mă cunoşti...

— Da, şi am să vorbesc totdeauna despre tine, când o să stau de vorbă cu Birk!

Birk i-a răspuns cu un lătrat ce adeverea cele spuse de Bob — ceea ce i-a adus în dar un sandviş gros cu slănină, pe care l-a hăpăit dintr-o îmbucătură. Căci, in ciuda a ceea ce îl asigurase Bob, nu preapărea să-i placă homarul.

Lui Grip i s-au pus atunci întrebări despre călătoriile sale în America. El le-a vorbit despre marile oraşe din Statele Unite, despre industriile lor, despre comerţul lor şi Prichindel îl asculta cu atâta lăcomie, încât uita să mai înghită ceea ce avea în gură.

— Şi apoi, a băgat de seamă Grip, există oraşe dintr-astea mari şi în Anglia şi, dacă ai merge vreodată la Londra, la Liverpool, la Glasgow…

— Da, Grip... ştiu şi eu... Am citit prin ziare... oraşe în care se face negoţ... Dar sunt departe...

— Nu... nu-s cine ştie ce departe.

— Nu sunt prea departe pentru marinarii care merg acolo cu vaporul, în timp ce, pentru ceilalţi oameni...

— Ei bine... şi Dublinul... a strigat Grip. Nu-i decât la patru sute optzeci de kilometri de aici... Trenurile te dau jos acolo într-o singură zi... şi nu mai ai nici marea de traversat...

— Da... Dublin! a murmurat Prichindel.

Şi, întrucât asta răspundea direct dorinţei sale celei mai arzătoare, a căzut pe gânduri.

— Vezi tu, a reluat Grip, e un oraş frumos, unde se fac mii de afaceri... Navele nu se mulţumesc să facă escală, aşa, ca aici, la Cork... ele iau încărcături... se întorc cu încărcături...

Prichindel îl tot asculta şi gândul îl purta cu sine... îl purta departe...

— Tu ar trebui să vii să te instalezi la Dublin, a spus Grip. Sunt sigur că ai face lucruri mult mai bune ca aici... şi dacă ai avea nevoie de ceva bani...

— Avem economiile noastre, Bob şi cu mine, i-a răspuns Prichindel.

— Te cred şi eu, l-a susţinut Bob, care a scos un şiling şi şase *pence* din buzunar.

— Şi eu am ceva bani puşi deoparte şi nu ştiu în ce să-i vâr!

— Pentru ce nu-i depui la o bancă? Nu-i investeşti undeva?...

— N-am încredere.

— Dar atunci pierzi ceea ce ţi-ar putea aduce banii ca profit, Grip...

— E mai bine-aşa decât să pierzi şi ce ai... Ei asta-i, păi, dacă n-am încredere în alţii, aş aveaîncredere în tine, *my boy* şi, dacă tu ai veni Ia Dublin, care e portu’ de înregistrare a lu' *Vulcan*, ne-am vedea adesea! ...Ce fericire... Şi, îţi repet, dacă

ţi-ar trebui niscai parale ca să începi un negoţ, ţi-aş da bucuros tot ce am,..

Minunatul băiat era gata s-o facă, numaidecât. Era doar atât de fericit, atât de fericit că l-a regăsit pe Prichindel al lui... Oare asta nu dovedea că prietenia ce-i legase unul de celălalt fusese atât de strânsă încât nici o împrejurare neaşteptată n-ar fi putut vreodată s-o distrugă?

— Vino, deci, la Dublin, a repetat Grip. Vrei să-ţi spun ce gândesc eu?

— Spune, dragă Grip.

— Ei bine... întotdeauna am avut ideea asta în cap... aşa... că tu ai să faci avere...

— Şi eu la fel, am avut întotdeauna ideea asta! i-a răspuns simplu Prichindel, ai cărui ochi sclipeau cu o strălucire nemaipomenită.

— Da... a continuat Grip, eu te văd bogat... într-o bună zi... foarte bogat... Atâta doar că nu la Cork ai să câştigi mulţi bani! Chibzuieşte bine la ce-ţi zic, că nu trebuie să acţionezi fără să chibzuieşti!

— Aşa cum se şi cuvine, Grip dragă.

— Şi acum, dacă nu mai e nimic de mâncat... a suspinat Bob ridicându-se în picioare.

— Vrei să spui, mus, că acum nu-ţi mai e foame...

— Da... poate... nu ştiu... E pentru prima oară că mi se întâmplă...

— Atunci, hai să ne plimbăm, a propus Prichindel.

Iată, deci, în ce chip s-a încheiat acea după-amiază. Şi ce de planuri de viitor şi-au mai făcut cei trei prieteni, în timp ce străbăteau cheiurile şi străzile din Queenstown, escortaţi de Birk!

Apoi, când a sosit momentul să se despartă, după ce Grip îi condusese pe cei doi copii la debarcaderul feribotului, le-a spus:

— O să ne revedem... Nu se poa’ să ne fi regăsit ca să nu ne mai revedem...

— Da, Grip... la Cork... prima oară când *Vulcan* va mai face escală...

— Şi de ce nu la Dublin, unde rămâne, uneori, cu săptămânile? Da... la Dublin, dacă te hotărăşti...

— Adio, Grip!

— La revedere, *my boy*!

S-au îmbrăţişat atunci cu toată dragostea şi nu fără o adâncă emoţie, de care nici unul nici celălalt nu căuta să se ferească.

Bob şi Birk şi-au luat şi ei rămas bun şi, după ce feribotul s-a desprins de ţărm, Grip l-a urmărit multă vreme cu privirea, în timp ce vaporaşul urca, gâfâind, cursul fluviului.

Capitolul IX O IDEE NEGUSTOREASCĂ A LUI BOB

O lună mai târziu, pe drumul ce coboară la sud-vest de Cork în direcţia oraşului Youghal, străbătând ţinuturile răsăritene ale comitatului, un băiat de unsprezece ani şi un băieţel de opt împingeau un căruţ pe două roate, pe care]l trăgea un câine mare, legat între hulube.

Cei doi copii erau Prichindel şi Bob. Câinele, desigur, era Birk.

Vorbele aţâţătoare ale lui Grip dăduseră, în sfârşit, roade. Prichindel visa şi înainte de-a se întâlni cu fochistul-şef de pe *Vulcan* — la Queenstown — să părăsească oraşul Cork pentru a-şi încerca norocul la Dublin. După această întâlnire, el s-a gândit să-şi transforme visul în realitate. Dar să nu vă închipuiţi cumva că nu cugetasecu luare-aminte la consecinţele unei hotărâri atât de însemnate. De ce să nu recunoască? Asta însemna să dea un lucru sigur pe ceva îndoielnic. Însă, laCork, situaţia lui nu mai avea cum să se îmbunătăţească. La Dublin, dimpotrivă, un câmp mult mai larg se deschidea în faţa activităţii sale.

Bob, căruia i s-a cerut să-şi dea cu părerea, s-a declarat gata să pornească la drum chiar a doua zi şi un sfat al lui Bob merita să fie luat în consideraţie.

A urmat de aici ca eroul nostru să-şi retragă economiile de la editor, care nu s-a sfiit câtuşi de puţin să-i facă unele observaţii în privinţa planurilor sale de viitor. Atât doar că dumnealui n-a izbutit să scoată nimic de la acest copil superior vârstei lui şi care nu avea obiceiul de-a se mulţumi cu himere — stare de spirit comună irlandezilor din toate vremurile. Nu! Prichindel era ferm hotărât să meargă numai şi numai pe căile care urcă. Era singurul mijloc de-a ajunge sus şi instinctul său precoce îi spunea că faptul de-a lăsa oraşul Cork pentru Dublin însemna să se înalţe pe drumul viitorului.

Şi acum, pe ce cale avea să apuce Prichindel şi ce mijloc de locomoţie urma să foloscască?

Drumul cel mai scurt este acela urmat de *railway* până la Limerick şi de la Limerick, de-a curmezişul provineiei Leinster, până la Dublin. Mijlocul de transport cel mai rapid era deci trenul, pe care să-l ia de la Cork şi să coboare dintr-însul de îndată ce se oprea în capitala Irlandei. Însă acest mijloc de locomoţie avea neajunsul de-a nu se putea folosi decât cheltuind câte o *guinee* de persoană şi Prichindel ţinea prea

mult la *guineele* lui. Când ai picioare, şi încă picioare zdravene, pentru ce să ţi le trambalezi prin vagoane, ca într-o tărăboanţă? În ceea ce priveşte timpul cât urma să dureze călătoria, de ce ar fi trebuit să se neliniştească? Nu era nici o grabă: când aveau să ajungă, erau buni ajunşi! Oricum, se aflau în sezonul călduros şi drumurile comitatului nu sunt deloc proaste din mai şi până în septembrie. Dar ce avantaj, ce început bun ar fi fost dacă această călătorie, în loc să-i coste din gros, le-ar aduce, dimpotrivă, ceva venituri!

Iată care fusese preocuparea tânărului nostru neguţător — să câştige bani în loc să-i irosească pe cheltuielile de călătorie, să continue din sat în sat, din târg în târg, comerţul ce-i izbutise atât de bine la Cork — adică să vândă ziare, broşuri, articole de librărie şi papetărie, într-un cuvânt să facă negoţ îndreptându-se spre Dublin.

Şi, pentru a urma acest gen de comerţ, de ce avea nevoie? De nimic altceva decât de un cărucior unde să fie pusă marfa aceea de mâna a doua a negustorului ambulant, şi de o bucată de pânză cerată care să îngăduie ca ea să fie ferită de praf sau de ploaie. Sus-pomenitul cărucior pe două roate la care fusese înhămat Birk, ce nu refuza să-l tragă înainte, urma să fie împins dindărăt de către cei doi copii. O porniseră prin urmare de-a lungul şoselelor litoralului, deoarece ele fac legătura între oraşe cu oarecare însemnătate — Waterford, Wexford, Wicklow de pildă — ca şi cu diferite staţiuni balneare, foarte frecventate în perioada aceea a anului. Fără îndoială, în asemenea condiţii, erau de străbătut aproape trei sute douăzeci de kilometri. Ei bine, de-ar fi avut nevoie pentru asta de două luni, de trei luni chiar, ce importanţă putea să aibă câtă vreme prăvălia ambulantă realiza câştiguri în drumul lor spre ţinta aleasă?

Iată pentru ce, în acea zi de l8 aprilie, la o lună după ce se întâlnise cu Grip la Queenstown[1], Prichindel, Bob şi Birk, unul trăgând, ceilalţi împingând căruţul,umblau pe şoseaua dintre Cork şi Youghal, unde au ajuns în cursul aceleiaşi dimineţi, fără a se simţi prea obosiţi de etapa străbătută.

Nu aveau nici un fel de motivede-a se plânge şi, în orice caz, lui Birk nici prin cap nu i-ar fi trecut să bombăne. De altminteri, copiii nu-l oboseau peste măsură, deoarece pe când urcau costişele, îşi dădeau la fel de multă osteneală ca şi dânsul. Căruciorul pe două roate fusese un adevărat chilipir şi Prichindel profitase de ocazie cumpărându-l de la un negustor din Cork. Cât despre marfă, ea era alcătuită din ziare cumpărate prin gări, broşuri politice — unele dintre acestea

---

[1]În realitate, la 10 zile, deoarece întâlnirea avusese loc la 8 aprilie.

doldora de idei şi de stil, totuşi! —, hârtie de scrisori, creioane, peniţe şi alte asemenea ustensile de birou, pachete de tutun din care aveau o mică rezervă, ce urma să fie reînnoită de la cei mai buni debitanţi cu firma înfăţişând un scoţian de la munte zugrăvit în culori ţipătoare, în sfârşit, diferite alte articole mărunte şi bibelouri. Toate acestea nu cântăreau prea mult, dar, toate, se vindeau cu uşurinţă şi cu un beneficiu frumuşel.

Ce vreţi? Oamenii de la ţară se interesau de aceşti doi copii, unul serios ca un negustor dintr-o bucată, celălalt cu o fizionomie atât de surâzătoare, încât ţi-ar fi fost şi ruşine să te târguieşti cu el!

Căruţul a ajuns aşadar la Youghal, un târg de şase mii de locuitori, dublat de un port de cabotaj, în fundul estuarului fluviului Blackwater. Iată un ţinut în care sfântul cartof este ţinut în mare cinste! Căci Paddy va putea oare uita vreodată că, în împrejurimile Youghalului, sir Walter Raleigh[1] a încercat pentru prima oară să cultive aceşti tuberculi, ce au devenit, în momentul de faţă, adevărata pâine a Irlandei?

Prichindel şi-a petrecut restul zilei Ia Youghal. El n-a consimţit să se odihnească decât după ce şi-a umplut iarăşi taraba ambulantă cu mărfuri, care aveau să se isprăvească iute pe drumul către Dungarvan. O cină consistentă la masa unui han, un pat pentru Bob şi pentru sine, o firidă pusă la dispoziţia câinelui — toate astea le-a obţinut ieftin. A doua zi s-au îndreptat cu toţii spre cătunul cel mai apropiat, oprindu-se pe la ferme, ce se aflau câte una-două la fiecare kilometru. De altfel, căruciorul staţiona cel mai adesea pe la ferme atunci când se apropia seara, căci era mai bine să nu rişte să colinde noaptea pe şosele. Da, era de preferat, în ciuda faptului că Birk putea să-şi apere, la nevoie, stăpânul şi taraba lui pe două roate.

Şi, atunci când Prichindel îşi aducea aminte cât avusese el altădată de îndurat pe drumurile din Connaught, se gândea ce schimbare se petrecuse cu dânsul faţă de epoca aceea! Şi ce deosebire între acest căruţ pe două roate şi cotiga brutalului Thornpipe, acea cutie întunecoasă unde se înghesuia, pe jumătate sufocat! Erau lucruri ce nu se asemănau câtuşi de puţin între ele, tot astfel cum Birk nu semăna defel cu câinele arţăgos al prezentatorului de marionete. Eroul nostru nu mai făcea acum să valseze familia regală şi înaltele personaje de la curtea Angliei, răsucind maşinăria... El nu mai trăia de pe urma

---

[1]Walter Raleigh (l552—l6l8) — poet, diplomat, om politic şi navigator englez, favorit al reginei Elisabeta I Tudor (l558—l603), executat în timpul domniei lui Iacob I Stuart (l603—l625). (n.t.).

pomenilor, ci din beneficiile realizate în fiecare zi. Şi apoi, ce încredere în viitor îl îmbărbăta în clipa de faţă şi ce nădejdecă avea să izbutească tot atât de bine la Dublin ca şi la Cork, dacă nu şi mai bine încă!

La ieşirea din Youghal, urmau să treacă peste un pod, ca să ajungă la şoseaua dinspre Dungarvan.

— Iată un pod! a strigat Bob. Niciodată n-am mai văzut unul atât de lung!

— Nici eu, i-a răspuns Prichindel.

Căci, într-adevăr, era vorba despre un pod de cinci sute douăzeci şi cinci de metri, aruncat pe deasupra golfului Blackwater şi în lipsa căruia copiii şi-ar fi prelungit călătoria cu o zi întreagă de mers pe jos.

Căruţul şi-a rostogolit, aşadar, roatele peste tablierul său de lemn, măturat de o briză răcoroasă, suflând dinspre apus.

— E ca şi cum te-ai afia pe un vapor! a băgat de seamă Bob, ca un fin observator ce era.

— Da... Bob... un vapor cu vântul din spate... simţi şi tu cum ne împinge de la spate!

Odată podul străbătut, fără nici o daună, nu le-a mai rămas altceva de făcut decât să pătrundă în cuprinsul comitatului Waterford, care se învecinează cu comitatul Kilkenny din provincia Leinster.

Prichindel şi Bob nu s-au ostenit peste măsură. Ei mergeau fară să se grăbească. Şi de ce s-ar fi zorit? Lucrul cel mai important era să vândă şi încă să vândă cu folos articolele cumpărate din Youghal înainte de a ajunge la Dungarvan, unde aveau să se aprovizioneze cu noi mărfuri. Este de la sine înţeles că, în două sau trei zile, căruciorul putea fi cărat de la Youghal la Dungarvan. Căci, patruzeci sau cincizeci de kilometri, dacă ţinem seama şi de ocolişuri, n-ar fi însemnat altceva decât o plimbare de câteva zile. Însă, dacă nu existau decât puţine sate în apropierea ţărmului, ei întâlneau în drum numeroase ferme şi această împrejurare oferea posibilităţi de vânzare şi se cuvenea să nu piardă ocazia. Calea ferată nu trece prin această zonă din preajma litoralului, astfel încât ţăranilor le vine greu să-şi facă rost de lucrurile cele mai obişnuite. Prin urmare, Prichindel era hotărât să-şi facă meseria de negustor ambulant cu conştiinciozitate.

Şi a izbutit, într-adevăr. Prăvălioara lui a fost pretutindeni bine primită. În fiecare seară, după ce-şi găseau un adăpost pentru noapte, Bob număra şilingii şi pencele câştigate peste zi, iar Prichindel le înscria în „Registrul de casă" în coloana încasărilor, faţă-n faţă cu coloana cheltuielilor, unde nu figurau decât acelea în scopuri personale — hrană, culcuş şi aşa mai departe. Nimic nu-i făcea mai mare plăcere lui Bob decât să

înşiruie aceşti bani, nimic nu-i plăcea mai mult lui Prichindel decât să-şi socotească averea, nimic nu-l încânta mai tare pe Birk decât să stea lungit pe lângă ei, în timp ce dânşii îşi puneau afacerile în bună rânduială, aşteptând ora ca să meargă la culcare!

Abia la 3 mai a ajuns căruciorul pe două roate în târgul Dungarvan. Şi era gol — nu târgul, ci căruţul — încât aprovizionarca cu marfă trebuia făcută pe de-a-ntregul. Lucru uşor de înfăptuit, de altfel, întrucât, cu cele şase mii cinci sute de suflete ale sale, Dungarvan nu este lipsit de oarecare însemnătate. Este un port de cabotaj, deschis spre golful cu acelaşi nume, ale cărui maluri sunt legate de o şosea lungă de mai bine de un kilometru. Şi aici, acelaşi avantaj ca şi la Youghal: poţi traversa golful fără a fi silit să-i dai ocol.

Prichindel a rămas două zile la Dungarvan. Îi venise acum o idee nemaipomenită şi anume să cumpere de pe nişte cabotiere un stoc de confecţii de lână la preţuri foarte mici care, după părerea sa, s-ar fi putut vinde bine la ţară. Nu erau nici grele şi nici stânjenitoare, încât Birk nu avea să sufere de pe urma sporului de încărcătură.

Astfel a continuat această călătorie aducătoare deprofit. Dacă norocul nu avea să-l părăsească, Prichindel ar fi ajuns un adevărat capitalist la sosirea lui în capitală! De altfel, nu numai că negoţul său ambulant se desfăşura fără incidente vrednice de-a fi povestite, dar era lipsit şi de accidente — lucru de care, într-adevăr, putea să se felicite. Vremea era, mereu, destul de prielnică. Nici o întâmplare neprevăzută la drumul mare. Cine ar fi dorit să-i maltrateze pe aceşti copii? Şi apoi, nu întâlneşti deloc oameni răi de-a lungul coastelor Irlandei de sud. Populaţia de pe aici este lipsită de instinctele acelea ce împing la fapte condamnabile. Căci, pe deasupra, ea nu trăieşte în cea mai neagră sărăcie ca aceea din multe comitate din provinciile Connaught şi Ulster, întrucât marea îi aduce câştig. Pescuitul şi cabotajul îi hrănesc din belşug pe pescar şi pe matelot, iar agricultorul are de câştigat de pe urma vecinătăţii cu dânşii.

În asemenea condiţii prielnice, căruţul pe două roate a trecut de Trenmore, situat la douăzeci şi şapte de kilometri de Dungarvan şi a ajuns, două săptămâni mai târziu, la Waterford, afiat la douăzeci şi şapte de kilometri de Trenmore, chiar la marginea Munsterului.

Prichindel urma să părăsească în sfârşit această provincie în care avusese de îndurat atâtea schimbări de situaţie — existenţa sa la Limerick, la ferma Kerwan, la Trelingar-castle, călătoria în zona lacurilor de la Killarney, începuturile lui negustoreşti la Cork. De altminteri, el şi uitase de zilele triste. Nu-şi mai aducea aminte decât de cei trei ani petrecuţi în

mijlocul familiei Mac Carthy[1] şi numai pe aceştia îi regreta, aşa cum îţi pare rău după bucuriile căminului părintesc.

— Bob, a întrebat dânsul, nu ţi-am făgăduit eu, oare, că o să ne odihnim la Waterford?

— Cred şi eu că da, i-a răspuns Bob, însă nu mă simt obosit şi, dacă vrei să mergem mai departe...

— Nu... Hai să rămânem câteva zile aici...

— Ca să nu facem nimic, aşadar?...

— Întotdeauna se găseşte câte ceva de făcut, Bob.

Şi, într-adevăr, e un lucru de nimic să vizitezi un oraş atrăgător, de douăzeci şi cinci de mii de locuitori, aşezat pe fluviul Suir, ce trece pe sub un pod impunător cu treizeci şi nouă de arcade? Să mai adăugăm şi faptul că Waterfordul este un port foarte frecventat — amănunt care îl interesa întotdeauna pe tânărul nostru neguţător — portul cel mai de seamă al Munsterului răsăritean, având linii permanente de navigaţie înspre Liverpool, Bristol şi Dublin.

După ce au ales un han potrivit unde şi-au lăsat căruţul, amândoi au pornit-o la plimbare pe cheiuri şi s-au preumblat câteva ceasuribune. Şi cum te-ai putea plictisi privind la navele care sosesc, la navele ce pleacă din port?

— Hei! a făcut Bob. Ce-ai zice dacă ne-am trezi pe nepusă masă cu Grip?...

— Nu, Bob, i-a răspuns Prichindel. *Vulcan* nu face escală la Waterford. Şi am calculat că acum trebuie să fie departe... prin părţile Americii...

— Acolo?... Acolo? a întrebat Bob, întinzând braţul înspre orizontul de cer şi apă.

— Da... cam aşa ceva... şi am motive să cred că se va întoarce când noi vom fi ajuns la Dublin.

— Ce plăcere să te întâlneşti cu Grip. Oare o fi tot aşa de negru la faţă?...

— Se prea poate.

— Oh! Asta nu te împiedică să-l iubeşti!...

— Ai dreptate, Bob, căci el m-a iubit, într-adevăr, mult, pe vremea când eram atât de nefericit...

— Da... tot aşa cum ai făcut şi tu cu mine! a răspuns copilul, ai cărui ochi străluceau de recunoştinţă.

Dacă Prichindel s-ar fi grăbit să ajungă la Dublin, ar fi fost deajuns să ia bilete pe pachebotul destinat transportului de călători între Waterford şi capitală. Asemenea traversări se fac la preţuri foarte reduse. Toată marfa fiind vândută, cărucioru l ar fi fost urcat la bord, cei doi băieţi şi câinele s-ar fi îmbarcat,

---

[1] În realitate, Prichindel petrecuse mai bine de patru ani la fermă. (n.t.).

plătind numai câţiva şilingi pentru nişte locuri la prova şi, în vreo douăsprezece ore, ar fi ajuns la destinaţie. Si ce plăcere le-ar fi făcut să navigheze pe Canalul Sfântul Gheorghe, la suprafaţa acestei admirabile Mări a Irlandei, în apropierca coastelor ce au un aspect atât de variat — ce mai, o adevărată traversadă, pe un adevărat pachebot!

Ispititor lucru, cu siguranţă. Atâta doar că Prichindel se apucase să chibzuiască, aşa cum făcea dânsul întotdeauna. Or, lui i se părea mai avantajos să nu ajungă la Dublin înainte de-a se reîntoarce Grip. Grip cunoştea oraşul, el avea să-i călăuzească pe cei doi copii în mijlocul acelei localităţi aşa de întinse, pe care închipuirea lor o prefăcea în ceva peste măsură de mare şi unde n-ar mai fi fost în primejdie să se rătăcească. Şi apoi, pentru ce să întrerupă o călătorie care începuse atât de rodnic? Spiritul de ordine ce-l caracteriza pe Prichindel îi învingea plăcerea pe care i-ar fi oferit-o atrăgătoarea excursie maritimă. După ce l-a adus pe Bob la o sănătoasă apreciere a împrejurărilor — nu fără oarecare caznă, de altfel — s-a luat hotărârea ca ei să-şi continue călătoria în aceleaşi condiţii, urcând până la Dublin de-a lungul litoralului provinciei Leinster.

Aşadar, să nu vă prindă mirarea dacă, la trei zile după aceea, căruţul pe două roate străbătea comitatul Wexford, încărcat din belşug, tras de vigurosul Birk cu neobosită vioiciune. Un măgar n-ar fi putut face mai mult, ba nici măcar un cal. Ce-i drept, pentru a se căţăra pe costişe, Bob se înhăma şi el la hulube, în timp ce Prichindel împingea voiniceşte de la spate.

În fundul golfului Waterford, drumul părăseşte litoralul pe care limanurile şi golfuleţele îl festonează atât de capricios. Însoţitorii căruciorului au fost atunci nevoiţi să piardă din vedere partea aceea a mării unde se conturează capul Carnsore, punctul cel mai înaintat al Verdelui Erin în apele Canalului Sfântul Gheorghe.

Însă copiii n-au avut motive prea mari să regrete acest lucru. Căci, departe de a trece printr-un ţinut sălbatic şi pustiu, acest drum străbate sate şi cătune, leagă fermele una de cealaltă, astfel încât feluritele articole din prăvălia aceea pe roate au fost vândute la preţuri ridicate. De aceea, Prichindel n-a ajuns la Wexford mai înainte de 27 mai, în ciuda faptului că distanţa în linie dreaptă de la Waterford şi până acolo nu măsoară nici cincizeci de kilometri. Dar ce de ocolişuri, ce de cotituri la dreapta şi la stânga mai fusese silit căruţul pe două roate să facă!

Wexfordul este mai mult decât un târg oarecare: este un oraş de douăsprezece până la treisprezece mii de locuitori, situat în preajma fluviului Slaney, în apropiere de vărsarea acestuia în

mare. Ai fi zis că este un orăşel englezesc care a fost transportat într-unul dintre comitatele Irlandei. Aceasta se explică prin faptul că Wexford a fost prima garnizoană pe care englezii au înfiinţat-o pe teritoriul irlandez şi, după ce aşezarea a devenit oraş, piaţa centrală şi-a păstrat înfăţişarea de la început. Poate că Prichindel va fi fost oarecum mirat să vadă atâtea ruine strânse laolaltă, metereze pe jumătate distruse, zidurile dintre bastioane sparte. Adevărul este că el nu cunoştea istoria acestui ţinut pe vremea lui George al III-lea, în timpul cumplitelor lupte dintre protestanţi şi catolici, oribilele măceluri făptuite şi de o parte şi de cealaltă, incendiile şi distrugerile care le însoţeau. Şi poate căera mai bine că habar n-avea, deoarece se păstrează aici înspăimântătoare amintiri, dintr-acelea ce însângerează prea multe pagini din trecutul Irlandei. Şi le-ar fi aflat prea curând, dacă şi-ar fi îngăduit măcar o singură zi de răgaz.

Părăsind oraşul Wexford, căruciorul, umplut iarăşi cu multă grijă, a trebuit să se îndepărteze din nou de coastă, pe care n-avea s-o regăsească decât douăzeci şi cinci de kilometri mai departe, în împrejurimile portului Arklow, însă asta nu era prilej de nemulţumire, din două motive.

Cel dintâi este acela că populaţia e mai deasă în partea aceea a comitatului, satele aproape învecinate, fermele destul de apropiate una de alta, mulţumită căii ferate care, trecând prin Arklow şi Wicklow, pune oraşul Wexford în legătură cu Dublinul.

Cel de al doilea e că ţinutul este încântător. Drumul pătrunde în mijlocul unor codri deşi — hăţişuri mari de stejari şi de fagi, printre care se înalţă stejarul negru, atât de bătător la ochi în pământul gaelic[1]. Câmpia este aici stropită din belşug de apele fluviului Slaney, ale fluviului Ovoca şi ale afluenţilor lor, la fel cum fusese scăldată — vai — în sânge, în perioada disensiunilor religioase! Şi când te gândeşti că tocmai în acest colţişor de sol irlandez, bogat în zăcăminte de sulf şi de cupru, însufleţit de cursurile de apă coborâte din munţii învecinaţi, cărând cu sine bucăţele de aur, fanatismul a dus la cutremurătoare violenţe! Urmele acestora se regăsesc şi astăzi la Enniscorthy, la Ferns şi în alte multe localităţi, ba chiar şi la Arklow, unde soldaţii regelui George, în anul l798, au înfrânt treizeci de mii de rebeli — astfel erau atunci numiţi aceia care îşi apărau patria şi credinţa!

Prichindel, care poposise în portul Arklow, a găsit de cuviinţă că trebuie să acorde o zi de odihnă personalului său de serviciu

[1] Gaelic (engl.) – celtic. (n.t.)

— cuvinte îndreptăţite dacă binevoim a-l considera pe Birk ca fiind o persoană.

Arklow, cu cei cinci mii şase sute de locuitori ai săi, alcătuieşte o aşezare pescărească unde domneşte întotdeauna o mare însufleţire. Portul este despărţit de largul mării prin mari bancuri de nisip. La poalele stâncilor, îmbrăcate în varec[1] verzui, se culeg stridii în cantităţi considerabile, astfel încât aici ele nu costă mult.

— Sunt sigur că n-ai mâncât niciodată stridii, nu-i aşa? l-a întrebat Prichindel pe mâncăciosul de Bob.

— Niciodată!

— Şi n-ai vrea să guşti?

— Ba aş vrea, cum să nu.

Bob vroia întotdeauna, cum să nu vrea? Atâta numai că doar a încercat, căci nu a mâncat decât una singură.

— Îmi place mai mult homarul! a spus el după aceea.

— Asta pentru că eşti încăprea tânăr, Bob!

La care, Bob i-a replicat cănici nu cere altceva decât să stingă vârsta judecăţii cumpănite, când poţi aprecia cum se cuvine asemenea moluşte.

La l9 iunie, în cursul dimineţii, amândoi şi-au încheiat etapa la Wicklow, capitala comitatului cu acelaşi nume, ce se învecinează cu comitatul Dublin.

Ce mai ţinut admirabil străbăteau ei acum, unul dintre cele mai neobişnuite din Irlanda, aproape la fel de frecventat ca şi regiunea lacurilor de la Killarney! Ce ansamblu plin de pitoresc şi varietate, parcă anume întocmit pentru încântarea privirilor! Ici şi colo munţi care se iau la întrecere cu cele mai frumoase înălţimi din Donegal şi Kerry, lacuri naturale ca Bray şi Dan de pildă, ale căror ape limpezi oglindesc monumentele rămase din vechime, risipite pe malurile lor; apoi, la confluenţa cu fluviul Ovoca, valea aceea a râului Glendalough, cu turnurile sale înlănţuite de iederă, cu vechile ei capele ridicate pe malul unui lac mărginit de morene scânteietoare şi vâlceaua îmbogăţită cu şapte biserici purtând hramul sfântului Kevin, unde dau năvală pelerinii din întregul Erin!

Dar ce se mai întâmpla cu turneul comercial?... Ei bine! acesta mergea din ce în ce mai bine. Tinerii negustori ambulanţi erau întâmpinaţi întotdeauna la fel! Ah, ce departe se aflau dânşii de comitatele sărace dinspre nord-vest, în această porţiune relativ bogată a Irlandei! Ca se resimţea de urmările apropierii de marea capitală! Căci, într-adevăr, pornind de la Arklow, drumul de coastă leagă între ele

---

[1] Varec (fr. varech) – nume sub care sunt cunoscute unele specii de alge marine brune. (n.t.)

numeroase staţiuni balneo-climaterice, frecventate încă din acel anotimp de familiile de *gentry* din Dublin. Toată această lume elegantă avea buzunarele doldora de bani, în staţiunile de aici circulau mai multe guinee decât circulă şilingii prin târgurile din comitatele Sligo şi Donegal. Era însă nevoie de ceva talent spre a le atrage în casa de bani a tânărului nostru neguţător. Or, asta se şi înfăptuia, puţin câte puţin şi, cu siguranţă, Prichindel avea să-şi dubleze averea înainte de-a ajunge la capătul călătoriei.

Şi apoi,lui Bob i-a venit o idee... da, o idee... foarte originală, o idee care nu-i trecuse prin cap fratelui său mai mare, dar care îi venise lui... o idee ce trebuia să producă sută la sută beneficii, trăgând foloase de pe urma ei în lumea aceea a copiilor bogaţi, oaspeţii obişnuiţi ai plajelor de la Wicklow — în sfârşit, o idee genială!

Bob, după cum o dovedise de nenumărate ori, se pricepea de minune să prindă păsările în cuib, iar cuiburile de păsări se găsesc din belşug prin copacii de pe marginea şoselelor Irlandei.

Până atunci nu trăsese nici un profit de pe urma talentelor sale de căţărător — de adevărată maimuţică, la drept vorbind! Numai o dată sau de două ori, fie culegând un cuib din vârful unui fag, fie înşfăcând o pasăre prinsă în capcană — o simplă scândurică sprijinită pe trei bucăţele de lemn aşezate în forma cifrei 4 — câştigase câteva monede vânzându-şi micuţii captivi. Dar, înainte de-a părăsi oraşul Wicklow, ideea despre care vorbeam îi încolţise în creier, şi, de aici, cererea aceea neaşteptată ca Prichindel să-i cumpere o colivie îndeajuns de mare ca să cuprindă vreo treizeci de vrăbii, piţigoi, sticleţi, cintezoi şi alte păsărele de talie mijlocie.

— Şi pentru ce, mă rog? l-a întrebat Prichindel. Nu cumva ai de gând să te apuci să creşti păsări?

— Deloc.

— Atunci, ce vrei să faci cu ele?

— Să le las să-şi ia zborul.

— Dacă-i aşa, la ce bun să le mai vâri în colivie?

Trebuie să recunoaşteţi şi dumneavoastră că Prichindel nu putea pricepe nimic din asemenea propunere. Dar a înţeles foarte iute, de îndată ce Bob a început să-i explice cum stăteau lucrurile.

Da, Bob îşi propunea să dea drumul păsărilor sale să zboare... în schimbul unei sume de bani, se înţelege. Purtându-şi colivia ciripitoare, el urma să umble printre copiii nu mai puţin ciripitori de pe plajele staţiunilor de pe litoral... Şi care ar fi fost acela dintre dânşii care să refuze să răscumpere, pentru câteva pence, libertatea drăgălaşilor prizonieri ai lui Bob?...

Este doar atât de plăcut să vezi cum îşi ia zborul o păsărică, atunci când ai plătit pentru ea preţul răscumpărării! Iată un lucru încântător pentru inima unui băieţel şi mai cu seamă a unei fetiţe!

Bob nu se îndoia de succesul ideii sale şi, pe legea mea, Prichindel i-a sesizat numaidecât latura cât se poate de practică. De altfel, nimic nu-i costa să încerce. Colivia a fost, aşadar, cumpărată şi Bob abia dacă străbătuse un kilometru şi jumătate dincolo de Wicklow, că o şi umpluse cu păsări, nerăbdătoare să-şi ia zborul.

Lucrurile au mers de minune în numeroasele staţiuni unde familiile bogate, aflate în călătorie balneară, dădeau năvală în acel an. Acolo, în timp ce Prichindel era ocupat cu vânzarea mărfurilor de pe tarabă, Bob, cu colivia în mână, mergea să solicite milostivirea tinerilor *gentlemen* şi a tinerelor *misses* pentru drăgălaşele sale prizoniere. Păsărelele îşi luau zborul în mijlocul unui ropot de aplauze, colivia se golea... şi pencele plouau în buzunarele isteţului băieţel!

Ce idee bună îi venise şi cu câtă încântare îşi număra seară de seară câştigurile, înainte de-a le adăuga încasărilor obişnuite!

Bray, o localitate pe care numai douăzeci şi trei, douăzeci şi patru de kilometri o despart de Dublin, este culcată la picioarele unui promontoriu desprins din sistemul munţilor Wicklow, dominat de piscul Lugnaquilla, înalt de peste nouă sute de metri. Mulţumită unor împrejurimi atât de minunate, târgul pare încă şi mai fermecător decât Brighton de pe coasta engleză. Cel puţin aceasta este părerea domnişoarei de Bovet care dă dovadă, descriind frumuseţile Insulei Verzi, de o simţire foarte delicată şi foarte artistică.Închipuiţi-vă o îngrămădire de hoteluri, de vile sclipitor de albe, de *cottages* fanteziste, unde localnici şi străinii veniţi pe timpul sezonului ajung, laolaltă, să numere cinci-şase mii de suflete. Casele, s-ar putea spune, mărginesc şoseaua spre Dublin fără întrerupere. Bray este legat de capitală printr-un *railway*, al cărui rambleu dispare uneori sub stropii valurilor aduse de hulă, ce pătrunde furioasă în strâmtul golf Killiney, închis spre miazăzi de un superb promontoriu. Ruinele se îngrămădesc primprejurul târgului Bray, dar ce oraş din Insula de Smarald este lipsit de ruine? Aici se găsesc ruinele unei vechi abaţii înălţate în cinstea sfântului Benedict, apoi un grup de turnuri, denumite *martello*, care slujeau pentru apărarea ţărmului în veacul al XVIII-lea, fără a mai vorbi despre bateriile de coastă care îl apără în secolul al XlX-lea. S-ar părea că, dacă te caţări pe pantele promontonului, o lunetă bună îţi îngăduie să zăreşti contururile munţilor din Ţara Galilor, dincolo de Marea Irlandei. Prichindel n-a putut să verifice această afirmaţie, mai

întâi pentru că nu avea lunetă şi, mai apoi, întrucât a fost nevoie să părăsească târgul Bray mai curând decât ar fi găsit dânsul de cuviinţă.

Lumea copiilor este foarte numeroasă pe plajele acelea nisipoase, mângâiate din plin de valuri şi de-a lungul digului de la Bray, parade cum mai este el numit. Acolo se adună micuţii aceia bogaţi, bucălaţi şi trandafirii, pentru care viaţa nu a fost altceva decât un şir de încântări din clipa în care au venit pe lume, băieţei certaţi cu şcoala, fetiţe zbenguindu-se sub ochii atenţi ai mamelor şi ai guvernantelor, însă nu ne-am afla în Irlanda dacă, la Bray chiar, mizeria tradiţională nu ar fi fost reprezentată de o ceată considerabil de mare de zdrenţăroşi care-şi petreceau timpul scormonind prin varecul de pe plajă.

Primele trei zile au fost cât se poate de fructuoase — din punct de vedere comercial, se înţelege, în acest târg. Marfa din căruciorul pe două roate a dispărut. De altfel, taraba fusese alcătuită în aşa fel, încât să poată plăcea copiilor, cuprinzând mai cu seamă jucării dintr-acelea simple, dar care aduc beneficii serioase. Păsărelele lui Bob s-au bucurat de un succes ce depăşea orice aşteptări. Începând de la patru dimineaţa, se ocupa cu întinsul capcanelor şi umplerea coliviei, pe care clientela de copii se grăbca s-o golească după-amiaza. Cu toate acestea, şederea la Bray nu trebuia să se mai prelungească. Ţelul călătoriei era oraşul Dublin şi ce bucurie i-ar fi cuprins pe prietenii noştri dacă l-ar fi găsit acolo pe *Vulcan*, ancorat în mijlocul portului, şi pe Grip la postul său — Grip de la care nu mai aveau veşti de mai bine de două luni de zile!

Prin urmare, Prichindel se gândea s-o pornească iar la drum chiar de a doua zi, însă nu avea cum să prevadă că o împrejurare neaşteptată avea să-i grăbească plecarea.

Lucrurile se petreceau în data de l3 iulie. Pe la opt dimineaţa, după ce îşi strânsese capcanele, Bob se întorcea spre port cu colivia plină de păsărele — ceea ce urma să-i asigure nişte încasări foarte frumoase pentru acea ultimă zi de şedere la Bray.

Nu se vedea încă nici ţipenie de om, nici pe plajă, nici pe *parade*.

În clipa în care dădea ocol acostamentului digului, Bob a dat nas în nas cu trei tineri băieţi de doisprezece până la paisprezece ani — nişte *gentlemen* plini de voie-bună, cu o ţinută foarte elegantă, cu bretele de marinari date pe ceafă şi bluze de uniformă din lână fină, stacojie, cu nasturi de aur, ştanţaţi cu ancora reglementară.

Mai întâi, Bob s-a gândit să se folosească de această ocazie ca să-şi desfacă marfa zburătoare, pe care ar fi avut timp să şi-o reînnoiască până la ora când urma să înceapă baia în mare. Cu

toate acestea, sus-pomeniţii *gentlemen*, cu aerul lor zeflemist, cu purtări prea puţin îmbietoare, l-au făcut oarecum să şovăie. Nu dintr-ăştia erau copiii — băieţei sau fetiţe — ce făceau de obicei o bună primire captivilor săi. Acest trio părea mai degrabă dispus să-şi bată joc de el şi de comerţul său, astfel încât i s-a părut mai cuminte să treacă mai departe.

Atâta doar că asta nu le convenea tinerilor băieţi şi, cel mai în vârstă dintre ei — un mic domnişor — a cărui privire vădea cât este de rău din fire, i-a tăiat calea lui Bob şi l-a întrebat pe un ton răstit unde merge.

— Mă întorc acasă, i-a răspuns copilul cu politeţe.

— Şi colivia asta?...

— Este a mea.

— Şi păsările astea?...

— Le-am prins în cursă astăzi, dis-de-dimineaţă.

— Eh, acesta e puştiul care colindă toată plaja, a strigat atunci unul dintre cei trei *gentlemen*. L-am mai văzut eu... îl recunosc... Pentru două sau trei *pence* pune în libertate una dintre aceste păsărele!

— Şi, de această dată, a reluat cel mai mare, îşi vor lua zborul cu toatele, pe de pomană!

Acestea fiind zise, a smuls colivia din mâinile lui Bob, a deschis-o şi toată lumea aceea cu fulgi şi pene şi-a luat zborul cât o ţineau aripile.

Iată o faptă foarte păgubitoare pentru Bob. Tocmai de aceea, băieţelul a început să strige în gura mare, repetând:

— Păsările mele!... Păsările mele!...

Iar tinerii domni s-au lăsat pradă unor hohote de râs pe cât de nestăpânite, pe atât de imbecile.

Apoi, din cale-afară de încântaţi de gluma lor proastă, se pregăteau s-o apuce pe *parade*, când s-au auzit interpelaţi în felul următor:

— Este foarte urât ce aţi făcut dumneavoastră acolo, domnilor!

Dar cine vorbea astfel?... Nimeni altul decât Prichindel, care tocmai se apropia, întovărăşit de Birk. El văzuse tot ce se petrecuse şi a reluat, cu o voce energică:

— Da, este foarte urât ce aţi făcut dumneavoastră acolo!

Şi atunci, după ce-l privise ţintă în ochi pe cel mai mare dintre cei trei tineri *gentlemen*, a adăugat:

— La urma urmelor, asemenea răutate nu mă miră din partea contelui Ashton!

Căci, într-adevăr, el era, moştenitorul marchizului şi al marchizei. Nobila familie a Pibornilor părăsise Trelingar-castle spre a veni în această staţiune de pe litoral şi ocupa, din ajun, una dintre cele mai confortabile vile din târg.

— Ah, acesta este ticălosul de groom! a răspuns, pe un ton ce vădea cel mai profund dispreţ, contele Ashton.

— În persoană.

— Şi, dacă nu mă înşel, iată şi câinele care a cauzat moartea prepelicarului meu, nu-i aşa?... Prin urmare, a reînviat?... Credeam, totuşi, că i-am făcut de petrecanie!

— Nu s-ar părea! a replicat Prichindel, care nu se zăpăcea defel dinaintea obrăzniciei fostului său stăpân.

— Ei bine, dacă tot ne-am reîntâlnit, *boy* rău ce eşti, am să-ţi plătesc ceea ce ţi-am rămas dator, a strigat contele Ashton, care a înaintat, plin de vioiciune, cu bastonul înălţat deasupra capului.

— Ba dimpotrivă, dumneavoastră aveţi să-i plătiţi lui Bob ceea ce i se cuvine pentru păsările lui, domnule Piborne!

— Ba nu... ţie mai întâi... Uite-aşa!

Şi, cu o lovitură de baston, l-a izbit pe Prichindel drept în piept. Acesta însă, deşi era mai tânăr decât adversarul său, era la fel de puternic ca şi dânsul si cu mult mai curajos. A făcut un salt, s-a năpustit asupra contelui Ashton, i-a smuls bastonul din mână şi l-a cadorisit cu două palme zdravene.

Urmaşul Pibornilor a vrut să riposteze... Nu aveaînsă destulă forţă. Cât ai clipi, a şi fost aruncat la pământ şi ţintuit locului de genunehiul lui Prichindel.

Cei doi tovarăşi ai săi au vrut să intervină ca să-l elibereze, însă şi lui Birk i-a venit atunci ideea să se amestece în încăierare, căci înălţându-şi capul, cu botul căscat şi colţii rânjiţi, i-ar fi învăţat el minte dacă stăpânul său, care între timp se ridicase, nu l-ar fi potolit.

Apoi, acesta din urmă, adresându-se lui Bob, i-a spus:

— Vino!

Şi fără să se neliniştească din pricina contelui Ashton şi a celorlalţi doi, care tot nu aveau de gând să intre în luptă cu Birk, Prichindel şi Bob s-au întors la hanul unde trăseseră.

Însă, drept urmare a unei scene atât de neplăcute pentru amorul-propriu al junelui Piborne, cel mai bun lucru pe care-l puteau face era să părăsească oraşul Bray cât mai curând cu putinţă. Nu de alta, dar ar fi fost o treabă supărătoare dacă persoana bătută ar fi depus plângere, indiferent care fusese agresorul. Poate că, dacă ar fi apreciat mai bine firea omencască, Prichindel ar fi trebuit să gândească astfel: că băiatul acela prost şi înfumurat s-ar păzi foarte tare să bată toba în privinţa unei aventuri care nu i-ar fi dat decât motive să roşească. Însă, nefiind câtuşi de puţin încredinţat că aşa stau lucrurile, şi-a achitat nota, l-a înhămat pe Birk la căruţul cu două roate, golit în clipa aceea de toată marfa şi, înainte de ora opt dimineaţa, părăseau târgul Bray.

În aceeaşi seară, foarte târziu, tinerii noştri călători au ajuns la Dublin, după un traseu de vreo patru sute de kilometri, străbătut într-un răstimp de trei luni de la plecarea lor din Cork.

Capitolul X LA DUBLIN

Dublin!... Prichindel se află, în sfârşit, la Dublin!... Ia uitaţi-vă la dânsul!... Este actorul care atacă marile roluri şi trece de la un teatru de târguşor la teatrul unui mare oraş.

Dublinul nu mai este o modestă reşedinţă de comitat, nu mai este Limerick cu cei patruzeci şi cinci de mii de locuitori, nici Cork, cu optzeci şi şase de mii de suflete. Este o capitală — capitala Irlandei — ce posedă o populaţie de trei sute de mii de oameni. Administrat de un lord-primar îndeplinind funcţia de guvernator atât militar cât şi civil şi care este al doilea funcţionar al insulei, asistat de douăzeci şi patru de aldermen[1], de doi sherifi şi de o sută patruzeci şi patru de consilieri. Dublinul se numără printre oraşele cele mai importante ale insulelor britanice. Dar, atâta vreme cât docurile îi asigură viaţa comercială, fabricile pe aceeaindustrial, Universitatea şi Academiile pe cea ştiinţifică, pentru ce trebuie atunci ca ale sale *workhouses* să fie încă neîndestulătoare pentru săracii săi şi ale lui *ragged-schools* — neîncăpătoare pentru zdrenţăroşii lui?

Neavând de gând să ceară ajutor nici de la *ragged-schools*, nici de la *workhouses*, nu-i mai rămânea lui Prichindel decât să devină savant, comerciant sau industriaş, aşteptând ziua când viitorul va fi făcut dintr-însul un rentier. Nimic mai simplu, după cum se vede!

Oare, în clipa aceasta, eroului nostru nu-i părea rău că a părăsit oraşul Cork? Nu credea cumva că a fost prea cutezător de a fi urmat sfaturile lui Grip — sfaturi care, de altfel, se potriveau cât se poate de bine cu propriile sale instincte? A avut el presimţirea că lupta pentru existenţă urma să fie într-alt fel mai anevoioasă în mijlocul acestei mulţimi de combatanţi?... Nu!... Pornise încrezător şi încrederea nu-i slăbise pe drum!

Comitatul Dublin ţine de provincia Leinster. Muntos în partea de sud, relieful său este neted şi vălurit înspre nord — se cultivă aici mai cu seamă in şi ovăz, cu producţii destul de mari. Dar nu acestea îi asigură bogăţia. Căci bogăţia dânsul i-o cere mării şi îndeosebi negoţului maritim care se cifrează la un deplasament de trei milioane şi jumătate de tone şi la un total

[1]Alderman (engl., aici) – magistrat municipal. (n.t.).

de douăsprezece mii de nave, ceea ce îi asigură capitalei Irlandei locul al şaptelea printre porturile Regatului-Unit.

Golful Dublin, în fundul căruia se înalţă oraşul, având un perimetru de aproape optsprezece kilometri, poate să fie comparat cu mult succes cu cele mai frumoase golfuri din Europa. El se întinde între portul meridional Kingstown şi portul septentrional Howth. În ce priveşte portul Dublin, el este alcătuit de estuarul fluviului Liffey. Două ziduri, prelungite până în mare spre a cuprinde între ele întreg ansamblul portuar, au distrus bara[1] care îngreuna pătrunderea navelor şi îngăduie acum pacheboturilor cu un pescaj de 6 metri să urce cursul fluviului până la primul pod — Carlisle-bridge.

Se cuvine să ajungi în această capitală venind dinspre mare, într-o zi însorită, atunci când perdeaua de neguri a eliberat orizontul în întregime, dacă vrei să îmbrăţişezi ansamblul dintr-o singură privire. Bob şi Prichindel nu avuseseră însă norocul ăsta. Noaptea era întunecoasă, atmosfera înceţoşată, atunci când dânşii au ajuns în dreptul primelor case ale unei mahalale, după ce urmaseră drumul de-a lungul căii ferate pe care trenul face numai douăzeci de minute între Kingstown şi Dublin.

Înfăţişarea pe care o prezentau cartierele de jos la ora aceea, în mijlocul negurilor, găurite pe alocuri de luminiţele câtorva becuri de gaz aerian, era prea puţin încântătoare şi încurajatoare. Căruţul acela pe două roate, tras de Birk, o apucase pe străzi înguste şi întortochcate. Ici şi colo se întrezăreau case mizere, prăvălii închise, cârciumi deschise. Pretutindeni, gloata celor lipsiţi de locuinţe, forfota familiilor în fundul magherniţelor lor, ticăloşia beţiei — aceea cauzată de *whiskey*, cea mai înspăimântătoare dintre toate — dând naştere la certuri, la înjurături, la violenţe...

Cei doi copii mai văzuseră asemenea triste lucruri şi prin alte părţi, astfel încât nu erau deloc miraţi, nici măcar neliniştiţi. Şi, cu toate acestea, prea mulţi copii de vârsta lor şedeau întinşi pe treptele din faţa uşilor, pe lângă stâlpii de la răspântii, îngrămădiţi unii peste alţii ca mormanele de gunoaie, desculţi, cu capetele goale, cu trupurile abia acoperite de zdrenţe! Prichindel şi Bob au trecut apoi pe dinaintea masei nedesluşite a unei biserici — una dintre cele două catedrale protestante ale oraşului — restaurată mulţumită milioanelor marelui fabricant de bere Lee Guiness şi a marelui fabricant de băuturi spirtoase Roe. Din turnul ei, deasupra căruia se înalţă o fleşă[2] octogonală, fremătând tot din cauza zgâlţâiturii celor opt

---

[1] Bară – obstacol subacvatic (prag de nisip, pietriş sau mâl) situate în apropierea ţărmului, care împiedică navigaţia navelor cu pescaje mari. (n.t.).

clopote ale carilonului[1] său, scăpau dangătele ce vesteau ora nouă seara.

Bob, foarte obosit după etapa aceea atât de lungă şi de rapid străbătută de la Bray încoace, se urcase în cărucior. Prichindel împingea căruţul de la spate, ca să-i mai uşureze lui Birk strădania. Era în căutarea unui hotel, a unei cămăruţe oarecare pentru noapte, chiar dacă avea să fie nevoit să umble după ceva mai bun a doua zi. Fără să ştie, traversa cartierul numit „Al Libertăţilor", începând cu principala lui arteră, strada Sf. Patrick, ce merge de la catedrala sus-pomenită până la cealaltă catedrală prostestantă, numită Christ-Church. Strada era largă, mărginită de case odinioară confortabile, acum paărăginite, din care porneau străduţe nesănătoase, nişte străduţe dezgustătoare unde se găseau nenumărate cocioabe — magherniţe atât de cumplite, încât te apucau părerile de rău până şi după acea *cabin* a lui Hard, nici mai mult nici mai puţin! Şi atunci, un soi de înspăimântătoare aducere aminte a trecut parcă prin capul lui Prichindel... Însă, cu toate acestea, el nu se mai găsea într-un cătun din comitatul Donegal, ci se afla la Dublin, capitala Insulei de Smarald, şi avea la dânsul mai multe *guinee*, câştigate cu negoţul său, decât avuseseră vreodată prin buzunare monede de un *farthing*[2] toţi coate-goale ăştia la un loc. Astfel încât, n-a căutat un loc de odihnă prin ungherele acelea suspecte, unde este îndoielnic să te poţi simţi în siguranţă, ci un han aproape cuviincios şi în care hrana şi patul să-ţi fie oferite la un preţ accesibil.

Norocul a făcut să găsească ceea ce căuta la mijlocul lui Saint-Patrick-street — un hotel cu o înfăţişare modestă şi destul de mulţumitor întreţinut, unde a fost adăpostit şi căruţul pe două roate. După cină, cei doi copii au urcat într-o cămăruţă strâmtă.În noaptea aceea, toate cariloanele catedralelor din lume şi toate zgomotele cartierului Libertăţilor laolaltă n-ar fi fost în stare să le strice somnul.

A doua zi, s-au trezit încă din zori. Se cuvenea să facă împreună o operaţie de recunoaştere, aşa cum un strateg cercetează terenul pe care urmează să dea bătălia. Trebuia, apoi, să meargă în căutarca lui Grip, căci nimic n-ar fi fost mai uşor de înfăptuit în cazul când *Vulcan* se întorsese la Dublin, portul său de înregistrare.

---

[2]Fleşă (fr, flèche) — săgeată,— acoperiş foarte înalt, în formă de con sau piramidă, ridicat deasupra turnului clopotniţei, îndeosebi la bisericile monumentale catolice medievale. (n.t.).

[1]Carilon (fr. carillon) — ansamblu de clopote, acordate pe diferite tonuri ce pot executa anumite arii muzicale. (n.t.)

[2]Farthing (engl.) — bănuţ valorând l/4 penny. (n.t.).

— Îl luăm şi pe Birk cu noi?... a întrebat Bob.

— Se înţelege, i-a răspuns Prichindel. Trebuie să înveţe să cunoască oraşul. Şi Birk nu s-a lăsat rugat câtuşi de puţin.

Oraşul Dublin descrie un oval al cărui diametru mare este de vreo cinci kilometri. Fluviul Liffey, intrând pe la apus şi ieşind pe la răsărit, îl taie în două părţi aproape egale. La vărsarea sa în mare, această arteră navigabilă se uneşte cu un dublu canal care încinge localitatea — spre miazănoapte Royal-Canal ce merge de-a lungul lui Midland-Great-Western-railway, iar spre miazăzi Grand-Canal, al cărui traseu, prelungindu-se până la Galway, pune în comunicare Oceanul Atlantic cu Marea Irlandei.

La o oră atât de matinală, foarte puţini oameni circulau pe străzi. Lumea se scoală destul de târziu dimineaţa la Dublin unde, de altfel, industria cunoaşte o dezvoltare destul de modestă. Există puţine uzine, chiar dacă am socoti printre ele şi întreprinderile ce prelucrează mătasea, inul, lâna şi mai cu seamă ţes poplin, al cărui secret de fabricaţie a fost adus odinioară de francezii emigranţi după revocarea Edictului din Nantes[1]. Nu-i mai puţin adevărat însă că fabricile de bere şi distileriile sunt înfloritoare. Astfel, aici se înalţă renumita fabrică de whisky a domnului Roe. Tot aici se întinde pe o mare suprafaţă fabrica de bere a domnului Guiness, valorând o sută cincizeci de milioane de franci, legată printr-o reţea de conducte subterane de docul Victoria, de unde pornesc o sută de nave ce-i distribuie berea pe cele două continente. Dar, dacă industria este primejduită, dimpotrivă, comerţul tinde să sporească fără încetare, iar Dublinul a devenit cea dintâi piaţă a Regatului-Unit în ceea ce priveşte exportul de porci şi de vite mari. Prichindel ştia toate lucrurile astea, deoarece le aflase de prin statistici şi liste de preţuri, pe care le citea tot făcând comerţ ambulant cu ziare şi broşuri.

Ajungând prin împrejurimile fluviului Liffey, Bob şi Prichindel nu pierdeau nimic din ceea ce li se oferea privirilor. Bob, foarte limbut de felul lui, pălăvrăgea după cum îi era obiceiul:

---

[1] Edictul din Nantes, care a pus capăt războaielor religioase din Franţa (1562-1589), a fost emis la 13 aprilie 1598, în favoarea protestanţilor (hughenoţilor) de către Henric al IV-lea cel Mare din dinastia de Burbon (1589-1610) şi revocat la 18 octombrie 1685 de către Ludovic al XIV-lea. Ca urmare prin interzicerea cultului protestant, un mare număr de hughenoţi, dintre cei mai activi şi muncitori, au emigrat, îndeosebi în ţările protestante învecinate (Elveţia, Olanda, Principatele germane, Regatul-Unit). (n.t.).

„Ah, biserica asta!... Ah, piaţa asta!... Ce mai clădire uriaşă... Ce scuar frumos!"

Clădirea aceea era Bursa, Royal-Exchange. În lungul lui Dame-street se înălţa Primăria, se afla Clubul comercianţilor, o sală de întrunire hărăzită numai negustorilor oraşului. Mai departe se ivea Castelul, cocoţat pe coama lui Cork-Hill[1], cu turnul său rotund, gros şi crenelat şi greoaiele sale construcţii din cărămidă. Odinioară fortăreaţă, restaurată de Elisabeth[2] dar căreia cu greu i-ai mai regăsi urmele, el serveşte drept reşedinţă lordului-locotenent şi drept sediu guvernământului civil şi militar. Dincolo de dânsul se desenează parcul Stephen, împodobit cu statuia ecvestră a lui George I-ul[3] turnată în bronz, cu peluze verzi şi umbrit de copaci frumoşi, mărginit de case pe cât de triste, pe atât de simetrice, printre care cele mai vaste sunt palatul arhiepiscopului protestant şi Board-room[4]Apoi, pe mâna dreaptă se întinde parcul Merrion, unde se înalţă străvechiul castel al casei de Leinster[5], palatul Societăţii Regale[6] cu faţada în stil corintic şi vestibul în stil doric, precum şi casa care l-a văzut venind pe lume pe marele O'Connell.

Prichindel, lăsându-l pe Bob să trăncănească verzi şi uscate, chibzuia. Căuta să scoată vreo idee practică din toate câte le observa în jur. Cum să facă să-şi fructifice mica sa avere?... Cărui soi de comerţ să i se dedice ca s-o dubleze, să o întreiască?...

De bună seamă că, mergând la voia întâmplării pe străzile mizerabile ce se învecinau cu cartierele bogate, cei doi copii s-au rătăcit în mai multe rânduri. Aceasta explică pentru ce, la o oră după ce părăsiseră Saint-Patrick-street, ei nu ajunseseră încă pe cheiurile fluviului Liffey.

— Nu este, aşadar, nici un râu pe-aici? tot repeta Bob.

— Ba da... este un râu care se varsă în port, îi răspundea Prichindel.

---

[1] Cork-Hill (engl.) – Dealul Dopului. (n.t.).

[2] Elisabeth — este vorba despre Elisabeta I Tudor (l558—l603). (n.t.).

[3] George I (1714-1727) - întemeietorul dinastiei de Hanovra. (n.t.).

[4]Board-room (engl.) — sală de consiliu (a unui minister, departament, comitet,etc.). (n.t.).

[5] Este vorba de regii ce au condus în Leister şi ai căror urmaşi au stăpânit comitatele Carlow şi Wexford până în secolul XVI. (n.t.).

[6] Societatea Regală (engl. Royal Society) – Academia regală britanică de ştiinţe naturale. (n.t.).

Şi îşi continuau excursia de recunoaştere a terenului, prelungită din cauza feluritelor ocoluri. Astfel încât, dincolo de Castel, s-au trezit dinaintea unui vast ansamblu de construcţii cu patru etaje din piatră de Portland[1], având o faţadă grecească lungă de o sută de metri. Un fronton susţinut de patru coloane corintice, două clădiri anexe, în colţuri, decorate cu pilaştri şi atice[2]. În jurul său se desfăşoară un adevărat parc, în care mai mulţi tineri se şi dedicau diferitelor exerciţii sportive. Să fi fost aşadar un gimnaziu?... Nu, era Universitatea, ce a fost înfiinţată încă pe vremea lui Elisabeth, Trinity-College pe numele ei oficial. Aceşti tineri erau, prin urmare, studenţi, sportmeni pătimaşi, ce rivalizează în îndrăzneală şi antren cu colegii lor de la Cambridge şi Oxford.Iată deci ceva

---

[1] Portland - oraş în NV Statelor Unite (statul Oregon), port fluvio-maritim pe cursul inferior al fluviului Columbia. (n.t.).

[2] Atică (fr. attique) – element architectural situate deasupra cornişei, adesea sub forma unui mic etaj superior, menit să ascundă acoperişul. (n.t.).

Prichindel traversa cartierul „Libertăților“

care nu semăna nici pe departe cu *ragged-school* din Galway, iar rectorul va fi fost, cu siguranţă, un cu totul alt personaj decât domnul O'Bodkins!

Bob şi Prichindel au cotit-o atunci la dreapta şi nu apucaseră să facă nici o sută de paşi, când băieţelul a strigat:

— Nişte catarge... Zăresc nişte catarge...

— După cum se vede, Bob... există şi un râu!

Însă, din arborada aceea nu se vedeau răsărind decât vârfurile, pe deasupra caselor înşiratede-a lungul cheiului. De aici izvora necesitatea de-a găsi o stradă care să coboare spre fluviul Liffey şi iată-i pe amândoi rupând-o la fugă în această direcţie, precedaţi de Birk, cu botul în pământ şi dând din coadă, de parcă luase urma cuiva.

În cele din urmă, Prichindel şi Bob au ajuns pe malul drept al fluviului Liffey.

— Cât este de frumos! a spus unul dintre dânşii.

— Niciodată n-am văzut ceva mai frumos! a răspuns celălalt.

Şi, într-adevăr, la Limerick sau la Cork, pe cursul lui Shannon sau al lui Lee, în zadar ai căuta această încântătoare privelişte a cheiurilor de granit, mărginite de superbe locuinţe — pe dreapta ale familiilor Ushers, Aleschant, Wood, Essex, iar pe stânga ale familiilor Ellis sau Aran şi hanul cu firma King's Inn, ca să nu le mai pomenim pe cele din amonte.

Atâta doar că nu în această parte a fluviului Liffey vin să acosteze navele. Pădurea lor de catarge nu se arată decât în aval, într-o crestătură adâncă de pe malul stâng mai cu seamă, loc unde pădurea aceasta pare a fi încă şi mai deasă.

— Fără îndoială, astea sunt docurile, nu-i aşa?... a făcut Prichindel.

— Hai într-acolo! i-a răspuns Bob, căruia cuvântul „doc” îi stârnea curiozitatea.

Nimic mai simplu pentru dânşii decât să traverseze fluviul Liffey. Cele două cartiere ale Dublinului sunt legate între ele prin nouă poduri, iar cel mai răsăritean dintre ele, Carlisle-bridge, pune în legătură Westmoreland-street cu Sacke-ville-street, care se numără printre cele mai frumoase străzi ale capitalei Irlandei.

Însă, cei doi copii n-au apucat-o pe Sackeville-street, căci aceasta i-ar fi îndepărtat de docuri, unde îi atrăgea acel talmeş-balmeş de clădiri. În primul rând au cercetat cu luare-aminte navele ancorate în apele fluviului Liffey, pe sub Carlisle-bridge. Poate că şi *Vulcan* îşi lăsase acolo ancora la apă? Numai că dânşii ar fi recunoscut dintr-o mie *steamer*-ul lui Grip, căci nu uiţi cu uşurinţă un bastiment pe care l-ai vizitat — şi mai cu seamă atunci când Grip este fochistul său şef.

Atâta doar că *Vulcan* nu era tras la cheiurile fluviului Liffey. Se prea poate ca el să nu se fi întors încă. Sau ar fi fost cu putinţă ca el să fie ancorat în mijlocul docurilor ori chiar în bazinul de andocare[1], pentru cine ştie ce operaţie de carenaj[2].

Prichindel a urmat atunci linia cheiului, coborând de-a lungul malului stâng al fluviului. Se prea poate ca unul dintre dânşii, fiind cu gândul numai la *Vulcan*, să nici nu fi zărit clădirea vămii, deşi ca este un vast edificiu dreptunghiular, având în vârf un turn înalt de peste treizeci de metri, împodobit cu statuia Speranţei. În ce-l priveşte pe celălalt, însă, el s-a oprit o clipă s-o contemple. Urma să aibă, vreodată, mărfuri ale lui, care să fie supuse aici controlului vamal?... Oare să existe ceva mai vrednic de jinduit decât a plăti taxe pentru încărcăturile aduse din ţări îndepărtate?... Avea să-i fie dat să simtă cândva asemenea satisfacţie?...

Tot umblând aşa, au ajuns în cele din urmă în docurile Victoria. În acest bazin, inima însăşi a oraşului negustoresc, ale cărei vine radiază pe nemărginirea mărilor globului, se putea vedea un grup de nave — unele în curs de încărcare, altele pe cale de-a fi descărcate.

La un moment dat, lui Bob i-a scăpat un strigăt:

— Uite-l pe *Vulcan*... acolo... acolo!

Şi nu se înşela, de bună seamă. Vulcan era tras la chei şi îmbarca sumedenie de mărfuri.

Câteva clipe mai târziu, Grip, pe care nici o ocupaţie nu-i reţinea la bord, s-a alăturat celor doi buni prieteni ai săi.

— În sfârşit, iată-vă... repeta dânsul, strângându-i în braţe, gata-gata să-i sufoce. Tustrei au apucat-o după aceea pe chei în sus şi, dornici să stea de vorbă mai în voie, au cotit pe malul lui Royal-Canal, în locul în care acesta îşi uneşte apele cu fluviul Liffey.

Locul acela era aproape pustiu.

— Şi de câtă vreme sunteţi la Dublin? a întrebat Grip, care-i ţinea pe câte unul sub fiecare braţ.

— De ieri seară, a răspuns Prichindel.

— Numa' de ieri?... Văd eu, *my boy*, că ai făcut ceva fasoane pân' să te hotărăşti să vii!

— Nu, Grip, căci îndată după plecarea ta am luat hotărârea să părăsesc oraşul Cork.

---

[1] Andocare (de la germ. eindocken) – operaţie de ridicare a navei pe suporţi, pentru controlul carenei, reparaţii şi lucrări de întreţinere. (n.t.).

[2] Carenaj (fr. carénage) – repararea sau curăţirea bordajului sub linia de plutire. (n.t.).

— Bun... Păi au şi trecut trei luni bune de atunci... şi eu am avut timp să mă duc de două ori în America şi să mă-ntorc. De fiecare dată când m-am aflat la Dublin, am străbătut oraşu'-n lung şi-n lat, tot sperând să te-ntâlnesc... Şi nici urmă de Prichindel... nici pomencală de musu' ăsta de Bob şi de animalu' ăsta bun de Birk!... Atunci ţi-am scris... N-ai primit scrisoarea mea?

— Nu, Grip, şi asta se explică prin faptul că n-aş crede că noi mai eram la Cork când a sosit scrisoarea ta. Sunt două luni şi mai bine de când am pornit la drum.

— Două luni? a strigat Grip. Vai de mine! Da' ce fel de tren aţi luat voi ca să veniţi încoace?

— Ce tren? a replicat Bob, uitându-se la fochist cu un ochi sclipind maliţios. Eh, trenul propriilor noastre picioare,

— Aţi făcut tot drumu' pe jos?...

— Pe jos şi pe drumul cel mai ocolit.

— O călătorie de peste două luni! a strigat uimit.

— Şi care nu ne-a costat nici o para chioară, a spus Bob.

— Ba care chiar ne-a făcut să câştigăm o sumă frumuşică! a adăugat Prichindel.

Au fost nevoiţi, bineînţeles, să-i spună lui Grip povestea acestei expediţii — căruţul pe două roate tras de Birk, vânzarea diferitelor articole prin sate şi pe la ferme, specularea eliberării păsărelelor închise în colivie — o idee de-a lui Bob, dacă nu vă supăraţi...

Şi pupilele domnului Bob străluceau ca două bucăţele de jeratic. Apoi, i-au istorisit lui Grip despre oprirea lor la Bray, întâlnirea cu moştenitorul Pibornilor, fapta rea a tânărului conte şi tot ce a mai urmat după aceea.

— Cel puţin l-ai cârpit bine?... a întrebat Grip.

— Nu, însă răul ăla de Ashton era mai umilit că se află la pământ, sub genunchiul meu, decât dacă l-aş fi pocnit zdravăn!

— Tot una-i... eu l-aş fi altoit când mă aflam deasupra lui! i-a răspuns fochistul-şef de pe *Vulcan*.

În timp ce se povesteau toate aceste interesante aventuri, voiosul trio urca din nou pe malul drept al canalului. Grip cerea mereu noi amănunte. Nu-şi ascundea deloc admiraţia faţă de Prichindel. Ce mai pricepere putea să aibă pentru lucrurile legate de comerţ!... Ce geniu, care ştia să cumpere şi să vândă, care ştia să socotească — pe puţin la fel de bine ca domnul O'Bodkins!... Şi, atunci când Prichindel i-a făcut cunoscută valoarca capitalului pe care-l avea „în casă", adică o sută cincizeci de lire sterline, a spus:

— Ia te uită, eşti la fel de bogat ca mine, *my boy*!... Numai că mie mi-a luat şase ani ca săcâştig cât ai agonisit tu în şase

luni!... Îţi repet acum ce ţi-am zis la Cork... că ai să reuşeşti în afaceri... că ai să faci avere...

— Unde anume?... l-a întrebat Prichindel.

— Oriunde te-ai duce, i-a răspuns Grip pe tonul celei mai nestrămutate convingeri. La Dublin, dac-ai să rămâi aici... într-altă parte, dac-ai să pleci în altă parte!

— Şi eu?... l-a întrebat Bob.

— Şi tu la fel, puştiule, cu condiţia să-ţi vină des idei ca ideea aia cu păsările.

— Au să-mi mai vină, Grip.

— Şi să nu faci nimic fără să-ţi consulţi patronul...

— Cine este... patronul?

— Prichindel!... Ce, ori nu-ţi face impresia că este unul dintr-ăştia, un patron?...

— Ei, bine, a spus acela din urmă, să stăm de vorbă despre toate astea...

— Da... numai că după ce prânzim, i-a răspuns Grip. Eu sunt liber toată ziulica. Şi cunosc oraşu' ca pe camera cazanelor sau ca buncărele de pe *Vulcan*... Trebuie să te pilotez şi să cutreierăm tot Dublinu' împreună... O să vezi şi tu de ce va fi mai bine să te apuci...

Au mâncat într-o cârciumă pentru marinari, pe chei. Lucrurile au fost făcute cum se cuvine, dar fără ca masa să fi fost la fel de grozavă ca festinul de neuitat de la Cork. Grip şi-a povestit călătoriile, spre marea încântare a lui Bob, Prichindel asculta, mereu pe gânduri, aşa cum îl ştim, mereu superior vârstei sale prin inteligenţa dezvoltată, seriozitatea ideilor şi puternica încordare a minţii. Ai fi zis că număra douăzeci de ani la naştere şi că acum avea pe puţin treizeci!

Grip şi-a condus apoi amândoi prietenii spre centrul oraşului, tot apropiindu-se de albia fluviului Liffey. Acolo se lăfăia bogăţia în toată strălucirea ei. Era o izbitoare deosebire între zona centrală şi cartierele sărăcăcioase, căci în capitala aceasta a Irlandei nu există nici o tranziţie. Clasa de mijloc lipseşte la Dublin. Luxul şi sărăcia îşi dau aici coate şi se bruftuluiesc. Cartierul lumii bune, după ce a păşit peste fluviu, se întinde până la Stephen's square. Aici locuieşte înalta burghezie, ce se remarcă printr-o educaţie binevoitoare, printr-o cultură aleasă, dar care este — din nefericire — învrăjbită din motive religioase şi politice.

O stradă splendidă, Sackeville-street, este mărginită de case cu faţade elegante, cu magazine somptuoase, cu apartamente cu ferestre mari. Această arteră largă este inundată de lumină atunci când vremea este frumoasă şi de aer,atunci când o străbate briza aspră dinspre răsărit. Şi, dacă în mod oficial ca se numeşte Sackeville-street, patriotic i se spune O'Connell-

street. Aici şi-a întemeiat Liga naţională comitetul său central, al cărui sediu are o firmă ce străluceşte cu litere de aur.

Dar, pe strada aceasta frumoasă, ce de sărmani în zdrenţe, culcaţi pe trotuare, şezând pe vine pe treptele din faţa caselor, rezemaţi în coate de piedestalurile statuilor! Atâta mizerie nu se putea să nu-l impresioneze pe Prichindel, oricât era el de deprins cu dânsa.

Într-adevăr, ceea ce părea aproape acceptabil în cartierul Sf. Patrick, îţi sărea în ochi în Sackeville-street.

O trăsătură specifică şi uimitoare totodată era numărul mare de copii ocupaţi cu vânzarea ziarelor — Gazeta din Dublin, Dublin Express, National Press, Freeman's Journal — principalele organe de presă catolice şi protestante — şi multe altele.

— Hm, a făcui Grip, o sumedenie de vânzători pe străzi, primprejuru' gărilor, pe malurile cheiurilor...

— O meserie cu care nu merită să-ţi încerci aici norocul, a băgat de seamă Prichindel. Dacă mi-a izbutit la Cork, n-are să-mi reuşească la Dublin!

Nimic mai adevărat. Concurenţa ar fi fost foarte de temut şi căruţul lui Birk, umplut dis-de-dimineaţă, era în primejdie să rămână şi seara la fel!

Mai departe au descoperit, continuîndu-şi preumblarea, alte străzi minunate, edificii fruntaşe — şi printre ele Post-office, al cărei portic central se sprijină pe coloane ionice. Şi Prichindel se gândea la uriaşa cantitate de scrisori ce se năpustesc asupra clădirii întocmai ca un nor de păsări ce-şi iau apoi zborul în lumea întreagă.

— Asta s-a clădit anume ca să te foloseşti de ea, *my boy*, şi ca să-ţi vină scrisori pe adresa ta: *Master*[1] Prichindel, negustor la Dublin.

În cele din urmă au zărit clădirea celor patru Curţi de justiţie strânse toate sub acelaşi acoperiş, cu faţada ei lungă de o sută douăzeci şi trei de metri şi cupola străpunsă de douăsprezece ferestre pe care soarele catadicsea să le lumineze în ziua aceea cu câteva raze firave.

— La naiba! a băgat de seamă Grip. Socot că n-ai să ai niciodată de-a face cu clădirea asta!

— Şi pentru ce, mă rog?...

— Pentru că e o adevărată cameră a cazanelor, la fel cu aia de pe Vulcan. Atâta doar că ea nu consumă cărbune, ci prăjeşte clienţii la foc scăzut. Şi pe ăştia, tot soiu' de *solicitors*, de *attorneys*, de *proctors*[2] şi alţi asemenea neguţători de legi îi vâră la cuptor... şi-i vâră... şi-i tot vâră...

---

[1] Master (engl.) – stăpân, proprietar, patron, domn. (n.t.).

— Nu poţi face afaceri fără să rişti să ai procese, Grip...

— În sfârşit, caută să ai cât mai puţin de-a face cu ei. Asta te costă scump atunci când câştigi procesu’ şi te ruinează când îl pierzi!

Şi Grip scutura din cap cu mutra unui om care ştie bine despre ce este vorba, însă cum a mai schimbat el tonul, de îndată ce tustrei s-au apucat să admire un edificiu circular, al cărui desen arhitectural reproducea splendorile stilului doric!

— Banca Irlandei! a strigat dânsul făcând o plecăciune. Uite, *my boy,* unde-ţi doresc să intri de douăzeci de ori pe zi... Clădirea asta are nişte seifuri mari cât o casă!... Ţi-ar plăcea să locuieşti într-una din casele-alea, Bob?

— Da' ce, sunt de aur?

— Nu, da’ tot ce-i înăuntru e de aur!... Şi trag nădejde că Prichindel are să-şi găzduiască acolo banii, într-o bună zi!

Veşnic aceleaşi exagerări ale lui Grip, care veneau din inimă, dintr-o profundă convingere! Prichindel îl asculta cu o jumătate de ureche, în timp ce privea acest spaţios edificiu, în care atâtea averi îngrămădite alcătuiau „mormane de milioane puse unele peste altele”, dacă ar fi fost să-l creadă pe fochistul-şef de pe *Vulcan*.

Plimbarea a fost apoi reluată, prietenii noştri trecând fără tranziţie de la străzile mizerabile la străzile fericite; ici bogătaşii, în cea mai mare parte căscând gura; colo săracii, întinzând mâna, dar fără a încerca să-i înduioşeze din cale-afară pe trecători. Şi, peste tot, policemeni cu bastonul în mână şi — pentru a asigura securitatea insulei-surori, cu revolverul la cingătoare. Iată urmarea clocotului pasiunilor politice care bântuie Irlanda!... Sunt fraţi, alde Paddy?... Da, atâta vreme cât o dispută religioasă sau o problemă legată de *home-rule* nu vine să-i stârnească pe unii împotriva celorlalţi! Atunci ei nu mai sunt în stare să se stăpânească! În vinele lor nu mai curge acelaşi sânge ca al vechilor gaeli şi ei ar fi în stare să meargă până acolo încât să îndreptăţească această zicală din ţara lor: Puneţi un irlandez la frigare şi veţi găsi întotdeauna un alt irlandez care s-o învârtească!

Şi ce de statui le-a arătat Grip celor doi prieteni ai lui în timpul acestei excursii! Încă o jumătate de veac şi ele vor ajunge să fie la fel de numeroase ca şi locuitorii capitalei! Închipuiţi-vă şi dumneavoastrăaceastă populaţie de bronz şi de marmură înfăţişându-i pe diverşi Wellington, O'Connell, O'Brien, Burke, Goldsmith, Grawan, Thomas Moore, Crampton, Nelson, Wilhelm de Orania, ca şi pe acei George, care, în epoca

---

[2] Solicitor – avocat pentru procese în instanţe inferioare; attorney – procuror; proctor – avocat. (n.t.).

aceea, nu erau numerotaţi încă decât de la unu la patru![1] Niciodată Prichindel şi Bob nu văzuseră asemenea mulţime de personaje ilustre înălţate pe piedestalurile lor!

Şi apoi, şi-au mai făcut cadou o excursie cu tramvaiul şi, în timp ce vehiculul tras de cai defila pe dinaintea atâtor edificii ce le atrăgcau atenţia prin mărime sau aşezare, copiii îi puneau întrebări lui Grip, iar Grip nu le rămânea niciodată dator cu răspunsurile. Când era vorba despre unul dintre penitenciarele acelea în care sunt închişi oamenii, când despre una dintre acele *workhouses* unde aceştia sunt siliţi să muncească în schimbul unei retribuţii cât se poate de neîndestulătoare.

— Dar asta?... a întrebat Bob, arătând o clădire uriaşă de pe Coombe-street.

— Asta?... i-a replicat Grip, asta este *ragged-school*!

Ce de amintiri dureroase a stârnit numele acesta în mintea lui Prichindel! Însă nu era mai puţin adevărat că, dacă într-un asemenea trist refugiu a avut atâta de suferit, acolo îl cunoscuse pe Grip... şi asta îl despăgubea pentru tot ceea ce îndurase. Aşadar, îndărătul acelor ziduri se găsea o întreagă lume de copii părăsiţi! Ce-i drept însă, cu jerseul lor albastru şi pantalonii bătând în cenuşiu, purtând pantofi buni în picioare şi beretă pe cap, ei nu semănau defel cu zdrenţăroşii din Galway de care domnul O'Bodkins se sinchisea atât de puţin! Aceasta se explică prin faptul că Societatea Misiunilor Bisericilor Irlandei, proprietara acestei şcoli, caută interni, atât pentru a-i creşte şi a-i hrăni, cât şi pentru ca să le insufle principiile bisericii anglicane. Să adăugăm că *ragged-schools* catolice, ţinute de călugăriţe, îi fac o concurenţă cât se poate de fericită.

În sfârşit, călăuziţi mai departe de ghidul lor, Prichindel şi Bob au coborât din tramvai la intrarea într-o grădină situată în partea de apus a oraşului şi mărginită de cursul fluviului Liffey, care-i alcătuieşte limita inferioară.

O grădină?... Ba, pe legea mea, este un ditamai parcul — un parc de o mie şapte sute cincizeci de acri — Phoenix-Park, cu care Dublinul are dreptul să se mândrească. Codri de ulmi cu o înfăţişare superbă, pajişti înverzite unde pasc oi şi vaci, desişuri adânci prin care ţopăie căprioarele, ronduri scânteind de flori, câmpuri de manevră pentru trecerea în revistă a trupelor, întinse locuri împrejmuite, amenajate pentru jocurile de polo şi de fotbal, ce-i mai lipseşte oare acestei bucăţi de câmpie de la ţară păstrată în mijlocul oraşului?

O plimbare prin Phoenix-Park, apoi până la grădina zoologică, care se găseşte alături, au încheiat această frumoasă excursie

---

[1] Aluzie la cei patru suverani britanici din dinastia de Hanovra purtând acest nume. (n.t.).

de-a curmezişul capitalei. Era ora cinci după-amiază când cei doi prieteni şi-au luat rămas bun de la Grip, pentru a se întoarce în camera lor mobilată din Saint-Patrick-street. Căzuseră de acord că trebuie să se revadă în fiecare zi, dacă acest lucru avea să fie cu putinţă, până la plecarca *steamer*-ului.

Dar, iată că Grip l-a întrebat pe Prichindel în clipa când erau gata să se despartă:

— Ei bine, *my boy*, ţi-a venit vreo idee bună în după-amiaza asta?

— O idee, Grip?...

— Da... ce te-ai hotărât să faci?

— Ce-am să fac, nu... Grip, dar ce n-am săfac, da! Căci, dacă am relua negoţul de la Cork, la Dublin n-am izbuti câtuşi de puţin... Ca să vindem ziare, ca să vindem broşuri, aici concurenţa ar fi prea mare!

— Asta-i şi părerea mea, a reluat Grip.

— Dar, dacă aş bate străzile, impingând căruciorul de la spate... nu ştiu nici eu ce să zic... Ce articole aş putea vinde?... Şi, la urma urmelor, e de groază câţi fac meseria asta!... Nu! Poate că ar fi de preferat să ne stabilim undeva... să închiriem o mică prăvălioară...

— Iată c-ai găsit soluţia, *my boy*!

— O prăvălie, într-un cartier prin care se perindă multă lume... Oameni nu prea bogaţi... pe una dintre străzile acelea — strada Libertăţilor, de exemplu...

— Nici nu puteai născoci altceva mai bun! a replicat Grip.

— Însă, ce-ar urma să vindem?... a întrebat Bob.

— Lucruri folositoare, i-a răspuns Prichindel, lucruri dintr-acelea obişnuite, de care ai cea mai mare nevoie...

— Lucruri care se mănâncă, în acest caz? s-a interesat numaidecât Bob. Prăjituri, nu-i aşa?

— Ce mai mâncăcios! a strigat Grip. Prăjiturile nu sunt deloc folositoare...

— Ba da, pentru că sunt bune...

— Asta nu-i de ajuns, trebuie mai cu seamă să vindem lucruri necesare, i-a răspuns Prichindel. În sfârşit... vom vedea... am să chibzuiesc... am să străbat tot cartierul acela... Există negustorii de lucruri de ocazie, şi comerţul lor pare înfloritor... M-aş gândi că un soi de bazar...

— Un bazar, asta era! a strigat Grip, care şi vedea cu ochii minţii magazinul lui Prichindel, cu o vitrină zugrăvită în culori ţipătoare şi o firmă cu litere de aur.

— Am să mă mai gândesc, Grip... Să nu fim pripiţi... Se cuvine să chibzuim înainte de-a lua o hotărâre...

— Şi nu cumva să uiţi, *my boy*, că toţi banii mei ţi-i pun la dispoziţie. Tot nu ştiu cum să mă folosesc de ei... şi mă încurcă de-a dreptul să-i port tot timpu' cu mine...

— Tot timpul?

— Da, tot timpu'... în cingătoare!

— De ce nu-i pui undeva cu dobândă, Grip?

— Da... la tine... Nu vrei?...

— O să vedem... mai târziu... dacă ne va merge bine comerţul... Nu de bani avem noi nevoie, ci de modul de-a ne folosi de ei cum se cuvine... fără preamulte riscuri, dar cu profit...

— Să nu-ţi fie frică, *my boy*!...Îţi repet, tu ai să faci avere, e lucru sigur! Am să te văd cu sute şi cu mii de lire...

— Când pleacă *Vulcan* la drum, Grip?

— Într-o săptămână.

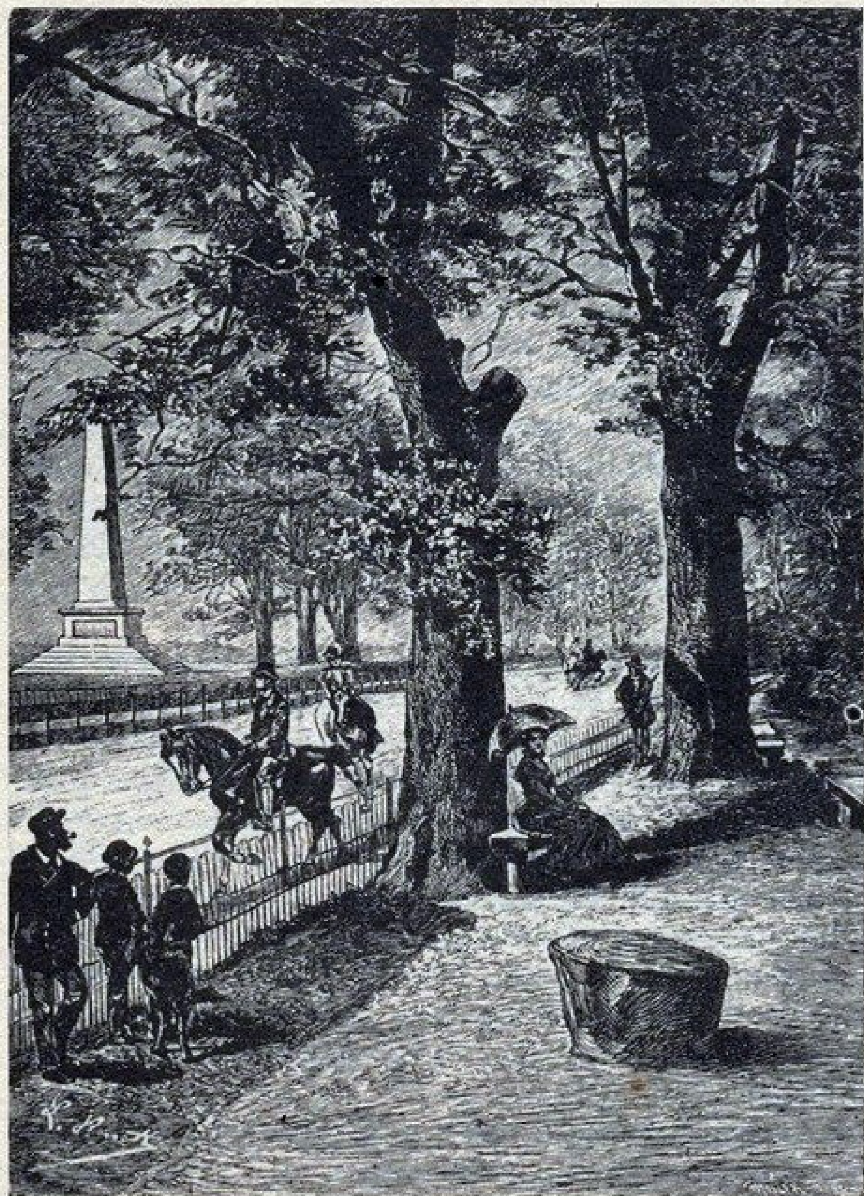
— Şi când urmează să se întoarcă?

— Nu mai devreme de două luni, căci va trebui să mergem la Boston, la Baltimore... şi mai ştiu şi eu unde... sau, mai degrabă... oriunde se va găsi o încărcătură de luat...

— Şi de adus înapoi!... i-a răspuns Prichindel cu un oftat de invidie.

În cele din urmă, s-au despărţit. Grip a apucat-o înspre docuri, în timp ce Prichindel, urmat de Bob şi de Birk, a traversat înapoi fluviul Liffey, spre a se reîntoarce în cartierul Sf. Patrick.

Phoenix-Park din Dublin

Capitolul XI BAZARUL „PUNGILOR SĂRACE”

Eroul nostru avea pe atunci unsprezece ani şi jumătate, iar Bob abia împlinise opt, ceea ce înseamnă că nici dacă puneai laolaltă vârstele amândurora nu ajungeai la majoratul legal. Să-l vezi pe Prichindel lansat în afaceri, întemeind o casă de comerţ... Trebuia să fii ca Grip, cu alte cuvinte o fiinţă care-l iubea cu o dragoste oarbă, lipsită de judecată, ca să poţi crede că avea să izbutească încă de la început, că negoţul lui urma să se extindă puţin câte puţin, că, însfârşit,avea să facă avere!

Un lucru este sigur şi anume acela că, la două luni de la sosirea celor doi copii în capitala Irlandei, cartierul Sf. Patrick se îmbogăţise cu un bazar, care avea darul de a atrage atenţia — atenţia aşadar, însă şi clientela din cartier.

Să nu mergeţi să căutaţi acest bazar pe una dintre străzile sărace — cum ar fi aceea a Libertăţilor, Prichindel căutase să se apropie de albia lui Liffey, stabilindu-se în Bedfort-street, în cartierul cu preţuri convenabile, unde se fac cumpărături, dar nu se iau lucruri de prisos, ci numai strictul necesar. Aici se găsesc întotdeauna cumpărători pentru articolele folosite în mod obişnuit, care sunt de bună calitate şi la preţuri accesibile. Iată ceea ce îl învăţase pe tânărul patron „marea experienţă comercială" de pe vremea când îşi plimba căruciorul pe două roate de-a lungul străzilor din Cork, apoi de-a curmezişul comitatelor din provinciile Munster şi Leinster.

Un adevărat magazin, pe legea mea, pe care Birk îl supraveghea cu credinţa unui bun câine de pază, în loc să-l târască după sine cu resemnarea unui măgăruş. Avea o firmă îmbietoare: *La Pungile sărace* — umilă invitaţie ce se adresa marii majorităţi a populaţiei — iar dedesubt stătea scris:*Little Boy and Co.*

Little Boy era Prichindel,*And Co* era Bob... împreună cu Birk, fără îndoială!

Casa din Bedfort-street era alcătuită din mai multe apartamente, aşezate pe trei etaje. Primul etaj era ocupat de proprietarul clădirii în persoană, domnul O'Brien, negustor de mărfuri coloniale, în momentul acela retras din afaceri după ce făcuse avere, un burlac viguros de şaizeci şi cinci de ani, ce se bucura de faima unui om cumsecade, pe care o merita din plin. Domnul O'Brien fusese din cale-afară de mirat când auzise un copil de unsprezece ani şi jumătate făcându-i propunerea să închirieze unul dintre magazinele de la parter, care rămăsese nefolosit de câteva luni de zile. Dar cum să nu se fi simţit încântat de răspunsurile înţelepte şi practice pe care acesta i le

dăduse la întrebările ce-i fuseseră puse? Cum să nu-l fi cuprins o adevărată simpatie faţă de acest băieţel care îi cerea să accepte un contract de închiriere pentru care se oferea să plătească pe un an înainte?

Nu trebuie să uităm însă faptul că eroul acestui roman — şi nu un erou de roman oarecare, a nu se confunda! — părea mai vârstnic decât era în realitate, mulţumită atât dezvoltării sale în înălţime, cât şi a faptului că era lat în spete. Acestea fiind zise, chiar dacă ar fi avut paisprezece sau cincisprezece ani, n-ar fi fost oare prea tânăr ca să întemeieze un negoţ, să înfiinţeze un magazin, fie şi sub o asemenea firmă modestă — *La Pungile sărace?*

Şi totuşi, domnul O'Brien n-a acţionat defel aşa cum s-ar fi purtat, poate, alţii, chiar din primul moment. Pe băiatul ăsta, îmbrăcat curăţel,prezentându-se cu o anume siguranţă de sine, exprimându-se în mod cuviincios, el l-a ascultat până la capăt. Povestea acestui copil părăsit,fără familie, lupta lui îndârjită impotriva mizeriei, încercările la care fusese supus, comerţul său cu ziare şi broşuri la Cork, turneul de negustor ambulant până în Capitală, într-un cuvânt tot ce i s-a istorisit, l-a interesat peste măsură. A recunoscut la Prichindel calităţi atât de serioase, l-a auzit judecând cu atâta limpezime şi bun-simţ, sprijinindu-se pe argumente solide, a văzut în trecutul său — trecutul unui copil de asemeneavârstă! — garanţii atât de sigure pentru viitor, încât a fost de-a dreptul fermecat. Fostul negustor i-a făcut, aşadar, o bună primire lui Prichindel, i-a făgăduit să-l ajute cu sfaturile lui la nevoie şi a luat hotărârea să urmărească îndeaproape încercările tânărului său locatar.

Contractul de închiriere odată semnat şi plata pe un an înainte făcută, iată că Prichindel a devenit unul dintre comercianţii cu patentă de pe Bedfort-street.

Spaţiul de la parter închiriat de *Little Boy and Co* era alcătuit din două încăperi, una dând spre stradă, cealaltă spre o curte interioară. Cea dintâiavea să slujească drept magazin, cea de-a doua drept cameră de culcare. În unghi drept faţă de acestea segăseau un mic birou şi o bucătărie înzestrată cu o maşină de gătit cu cocs, hărăzită bucătăresei, în ziua în care Prichindel avea să-şi tocmească una. Dar nu ajunsese el până acolo! Pentru câtă hrană le trebuia celor doi, asta ar fi însemnat o cheltuială de prisos. Oricum, urmau să mănânce atunci când nu mai aveau de servit clientela. Înainte de orice, clientela!

Şi de ce n-ar fi frecventat clienţii acest magazin amenajat cu atâta grijă, rânduit cu atâta inteligenţă şi, pe deasupra, atât de curat? El oferea un mare sortiment de articole. Din ceea ce îi mai rămăsese după ce achitase contractul de închiriere, Prichindel cumpărase, cu bani peşin de la negustorii cu ridicata

sau direct de la fabricanţi, obiectele înşiruite pe mesele şi în rafturile bazarului Pungilor sărace.

Întâi şi-ntâi, sala de vânzări la licitaţie din cartier le făcuse rost la un preţ foarte scăzut de şase scaune şi o tejghea... Da, o tejghea, având cartoane pe care erau lipite etichete şi sertare închise cu cheia, pupitru, pene de scris, călimară şi register.În ceea ce priveşte mobilierul din cealaltă cameră, el cuprindea un pat, o masă, un dulap menit să adăpostească veşmintele şi lenjeria, pe scurt numai strictul necesar, nimic în plus. Şi, cu toate acestea, din cele o sută cincizeci de lire sterline aduse la Dublin şi care alcătuiseră capitalul disponibil, două treimi fuseseră cheltuite. Astfel încât, era prudent să nu meargă mai departe, ci să-şi mai păstreze nişte bani de rezervă.

Mărfurile vândute urmau să fie înlocuite pe măsură ce se isprăvca stocul, în aşa fel încât bazarul să fie întotdeauna bine aprovizionat.

Este de la sine înţeles că, pentru a ţine contabilitatea în perfectă regulă, era nevoie de un jurnal pentru vânzările zilnice, apoi de un registru — registrul cel mare al lui Prichindel! — în care operaţiunile trebuiau puse în balanţă, astfel încât situaţia încasărilor şi a plăţilor făcute din casă — casa de bani a lui Prichindel! — să poată fi verificată în fiecare scară. Nici măcar domnul O'Bodkins de la *ragged-school* nu s-ar fi descurcat mai bine decât dânsul.

Şi acum, să vedem ce anume se găsea în bazarul lui *Little Boy?...* Câte un pic din tot ce se vindea în mod obişnuit în cartier. Dacă papetarul nu oferă clientului decât articole de papetărie, vânzătorul de produse de fierărie numai dintr-acestea, negustorul de feronerie — aşijderea, librarul — obiecte de librărie, aici, tânărul nostru comerciant îşi dăduse osteneala să adune laolaltă articole de birou, ustensile de menaj, cărţulii pentru folosinţa tuturor, almanahuri şi manuale ş.a.m.d. Te puteai aproviziona de la Pungile sărace fără mare cheltuială, la preţuri fixe, după cum o arătau pancartele din vitrmă. Apoi, alături de raionul cu lucruri utile, se afla raionul de jucării: corăbii, greble, lopăţele, mingi, rachete pentru toate vârstele — între cinci şi doisprezece ani, se înţelege, şi nu ceea ce ar fi fost pe potriva bravilor *gentlemen* majori din Regatul-Unit. Iată un raion pe care Bob îl supraveghea bucuros, a cărui marfă îi plăcea s-o pună la vedere! Cu câtă grijă mai ştergea de praf aceste jucării ce-l îmbiau atât de mult — navele mai cu seamă — nişte corăbii de câteva *pence* bucata! Ne grăbim să adăugăm că se străduia pe cât putea ca marfa patronului să nu-şi piardă luciul, cu atât mai mult cu cât acesta din urmă nu glumea deloc şi-i tot repeta:

„Fii serios, Bob!... Dacă nu eşti acum, lumea are să creadă că n-ai să fii niciodată serios!"

Într-adevăr, Bob mergea pe opt ani şi dacă nu te dovedeşti om cu judecată la vârsta asta, nu vei mai fi astfel nicicând.

Nu-şi are rostul să urmărim de-a fir-a-păr cum au sporit, zi de zi, respectul şi încrederea publicului pentru bazarul lui *Little Boy and Co*. Este de ajuns să ştim doar că succesul acestei întreprinderi s-a vădit foarte curând. Domnul O'Brien a fost cât se poate de încântat de înclinaţiile pe care le dovedea locatarul său pentru comerţ. Căci, este bine să cumperi şi să vinzi, dar să ştii cum să cumperi şi să vinzi este mai mult decât atâta: asta e totul! Asta fusese şi deviza fostului negustor ani de-a rândul — să acţioneze cu multă chibzuinţă şi multă economic, în scopul de a-şi agonisi averea. Ce-i drept, dânsul începuse la douăzeci sau la douăzeci şi cinci de ani şi nu la doisprezece. Astfel încât, împărtăşind în această privinţă ideile bunului Grip, prevedea că, în ceea ce îl priveşte, Prichindel avea să facă repede avere.

— În primul rând, nu te repezi, băiatul meu! nu înceta el să-i repete la sfârşitul fiecărei convorbiri.

— Nu, domnule, îi răspundea Prichindel, am să păşesc încetişor, cu prudenţă, întrucât am de străbătut un drum lung şi trebuie să-mi cruţ picioarele!

Se cuvine să mai observăm — spre a putea explica această reuşită aproape extraordinară — că faima Pungilor sărace se răspândise cu iuţeala vântului prin tot oraşul. Un bazar întemeiat şi ţinut de doi copii — şeful firmei la vârstă la care de obicei se merge la şcoală, asociatul — *And Co* — la vârsta la care te joci cu bilele — cum să nu forţeze atenţia publicului, să nu atragă clientela şi să nu facă din el un magazin la modă? De altfel, Prichindel nu pierduse din vedere să dea câteva anunţuri la ziare, pe care fusese nevoit să le plătească la un tarif de nu ştiu cât rândul. Însă, din fericire, fără a mai fi nevoit să dezlege baierilepungii s-a trezit cu nişte articole senzaţionale în prima pagină a Gazetei din Dublin, a lui *Freeman's Journal* şi a altor periodice din Capitală. Reporterii n-au întârziat să se intereseze de povestea asta şi lui *Little Boy and Co* — da, chiar şi lui Bob în persoană — li s-au luat interviuri cu tot atâta minuţiozitate ca şi admirabilului domn Gladstone. Nu vom merge până acolo încât să spunem că faima lui a pus-o în balanţă pe aceea a domnului Parnell, în ciuda faptului că s-a vorbit mult despre tânărul negustor din Bedfort-street, despre încercarca lui izbutită care-i atrăgea simpatiile tuturor. El a devenit eroul zilei şi — ceea ce avea importanţă din alt punet de vedere — bazarul său a fost vizitat de multă lume.

De prisos să vă mai spunem cu câtă politeţe, cu câtă binevoitoare atenţie era întâmpinată clientela. Prichindel, cu

pana după ureche, veghind la toate, Bob, cu o înfăţişare dezgheţată, cu ochii strălucitori, cu părul cârlionţat —un adevărat cap de caniş, pe care doamnele îl mângâiau ca pe un căţel. Da, nişte doamne adevărate, *ladies* şi *misses,* ce veneau tocmai din Sackeville-street, din Rutland-place, din diferitele cartiere locuite de lumea bună. Atunci raionul de jucării se golea în câteva ceasuri, trăsurile şi tărăboanţele luau calea parcurilor, corăbiile se îndreptau spre bazinele cu apă. Bob nu stătea de pomană! Toţi acei *babys* curăţei şi trandafirii, încântaţi să aibă de-a face cu un negustor de-o vârstă cu ei, nu voiau să fie serviţi decât de mâna lui.

Aşa se întâmplă cu toate lucrurile la modă şi succesul este asigurat cu condiţia ca moda să dureze! Avea să dureze, oare, reuşita lui *Little Boy and Co*? În orice caz, Prichindel era hotărât să nu-şi precupeţească nici timpul şi nici inteligenţa pentru asta.

Zadarnic să mai adăugăm că, îndată după sosirea lui *Vulcan* la Dublin, prima vizită pe care a făcut-o Grip a fost la prietenii săi. Dacă ne-am folosi de cuvântul „fermecat", n-am fi în stare să-i înfăţişăm cum se cuvine starea sufletească.Îl copleşca un simţământ de admiraţie fără egal, în viaţa lui nu mai văzuse ceva asemănător acestui magazin din Bedfort-street şi, dacă ar fi să ne luăm după dânsul, după instalarea Pungilor sărace, strada Bedfort putea fi pusă pe picior de egalitate cu Sackeville-street din Dublin, cu Strand din Londra, cu Broadway din New York sau cu Boulevard des Italiens din Paris! La fiecare nouă vizită,el se credea obligat să cumpere un lucru sau altul, pentru „a face să meargă comerţu’" care, de altfel, mergea bine şi fără ajutorul lui. Într-o zi a luat un portotel, menit să-l înlocuiască pe acela pe care nu-l avusese niciodată, în alta un bric vopsit în culori ţipătoare, pe care trebuia să-l dea copiilor unuia dintre tovarăşii săi de pe *Vulcan,* care nu fusese tată în viaţa lui. Şi, spre exemplu, articolul cel mai costisitor cumpărat de el a fost o admirabilă pipă din spumă de mare falsă, înzestrată cu un minunat muştiuc din chihlimbar, făcut din sticlă galbenă.

El îi tot repeta lui Prichindel, de fiecare dată când îl silea să primească banii pentru cumpărăturile sale:

— Hei, *my boy,* e-n regulă!... Merge chiar cu mai mult de o sută de ture de elice, nu-i aşa?... Iată-te comandant la bordu’ Pungilor sărace... şi nu mai ai altceva de făcut decât să-ţi aţâţi focurile!... Îs departe vremurile în care umblam amândoi în zdrenţe pe străzile din Galway... unde crăpam de foame şi de frig în pod la *ragged-school*!... Şi, fiindcă tot veni vorba, ia spune-mi, ticălosu’ ăla de Carker a fost spânzurat?...

— Încă nu, după câte ştiu eu, Grip.

— Vine şi asta... vine şi asta! Şi tu o să ai grijă să-mi pui deoparte ziarul care va povesti ceremonia!

Apoi Grip se întorcea la bord,Vulcan ieşea din nou în larg şi, câteva săptămâni mai târziu, îl puteai vedea pe fochist înfiinţându-se iarăşi la bazar, unde se ruina făcând noi cumpărături.

Într-o bună zi, Prichindel l-a întrebat:

— Grip, tu tot mai crezi că eu am să fac avere?

— Dacă eu cred asta, *my boy*?... Tot aşa de tare cum cred că tovarăşu' nostru Carker o să sfârşească în capătul unei frânghii!

Era pentru dânsul dovada celei mai nestrămutate convingeri la care putuse să ajungă în lumea aceasta.

— Ei bine, dar tu, bunul meu Grip, tu nu te gândeşti deloc la viitor?

— Eu?... Pentru ce m-aş gândi?... Oare n-am o meserie pe care n-aş schimba-o cu nici una?

— O meserie anevoioasă şi de pe urma căreia nu câştigi mai nimic!

— Mai nimic?... Patru lire pe lună... şi masă... şi casă... şi încălzire... că sunt chiar prăjit de-a binelea uneori!...

— Şi încă pe un vapor! a băgat de seamă Bob, care ar fi fost cel mai fericit să navigheze la bordul navelor ce le vindea tinerilor gentlemeni.

— N-are nici o importanţă, Grip, a reluat Prichindel. Să fii fochist înseamnă să n-ajungi niciodată să ai avere. Şi, căzând pe gânduri, cu minţile rătăcind aiurea, poate că tânărul nostru băiat vedea trecându-i prin faţa ochilor pe Sissy, tovarăşa lui din *cabin* pe vremea lui Hard, pe membrii familiei Mac Carthy, căreia nu putuse să-i dea de urmă, şi pe fină-sa Jenny, cu toţii în mizerie, fără îndoială... în timp ce dânsul...

— Haide, Grip, a reluat el, gândeşte-te bine la ce ai să-mi răspunzi! Pentru ce n-ai rămâne pe pământ?...

— Să plec de pe *Vulcan*?

— Da... Să pleci, pentru ca să te asociezi cu mine... Ştii bine doar... *Little Boy and Co*,.. Ei bine, *And Co* poate că nu este îndeajuns reprezentată numai de Bob... Şi întovărăşindu-mă cu tine...

— Oh!... Prietenul meu, Grip!... a făcut Bob. Asta ne-ar face atâta plăcere la amândoi!...

— Şi mie, copiii mei, a replicat Grip, foarte emoţionat de asemenea propunere. Da' vreţi să vă spun ceva?...

— Spune, dragă Grip.

— Ei bine... eu sunt prea mare!

— Prea mare?...

— Da!... Dacă m-ar vedea oamenii în prăvălie, un găligan ca mine, n-ar mai fi acelaşi lucru... Asta n-ar mai însemna *Little Boy and Co*!... Trebuie ca *And Co* să fie mititel, ca să atragă lumea!... Eu aş sluţi societatea voastră... V-aş pricinui numa' ncajunsuri!... Afacerea voastră merge aşa de bine tocmai pentru că voi sunteţi copii...

— Poate că ai dreptate, Grip, i-a răspuns Prichindel. Dar noi o să creştem...

— O să creştem! a replicat şi Bob, înălţându-se în vârful picioarelor.

— Cu siguranţă, ba chiar luaţi seama să nu vă dezvoltaţi prea repede!

— Nu ne putem împiedica s-o facem! a băgat de seamă Bob.

— Nu... după cum se şi cuvine... Aşa că, încercaţi să vă faceţi afacerea cât timp mai sunteţi încă*boys*!... Ce dracu'! Eu am cinci picioare şi şase degete şi mai înalt de cinci picioare nu mai e bun de nimic într-o meserie ca a voastră! De altfel, dacă nu-ţi pot fi asociat, Prichindel, tu ştii bine că banii mei sunt şi ai tăi...

— Nu am nevoie de ei!

— În sfârşit, ţi-ar putea fi de folos dacă-ţi vine chefu' să-ţi extinzi comerţu'...

— La ce-avem acum, abia dacă mai putem face faţă amândoi...

— Ei bine... pentru ce nu vă luaţi o femeie să vă facă menaju'?

— Chiar mă şi gândisem, Grip, şi preabunul domn O'Brien m-a sfătuit acelaşi lucru.

— Are dreptate, bunul domn O'Brien. Nu cunoşti vreo servitoare cumsecade, în care să ai încredere?...

— Nu, Grip...

— Cine caută, găseşte...

— Ia stai puţin... să mă gândesc... O veche prietenă... Kat...

Acest nume astârnit pe dată nişte lătrături voioase. Era felul în care Birk se amesteca în conversaţie. Auzind că vine vorba despre spălătoreasa de la Trelingar-castle el a făcut două sau trei salturi nemaipomenite, coada a început să i se învârtă ca o elice care se răsuceşte în vid şi ochii lui au prins o strălucire extraordinară.

— Ah, îţi aduci aminte de dânsa, dragul meu Birk! i-a spus tânărul său stăpân. Kat... nu-i aşa?... Buna Kat!

Şi, auzind acestea, Birk, zgrepţănând la uşă, părea că nu aşteaptă decât un ordin ca s-o pornească, gonind cât îl ţineau picioarele, în direcţia castelului.

Lui Grip i s-a spus numaidecât despre ce era vorba. Nu puteau găsi o persoană mai potrivită decât Kat... Trebuia s-o cheme de îndată pe Kat... Kat ar fi fost cât se poate de nimerită ca să le ţină menajul... Kat urma să se ocupe de bucătărie...

Prezenţa ei nu putea compromite în nici un caz firma *Little Boy and Co*.

Dar, se mai găsea dânsa la Trelingar-castle?... Şi, oare, mai era ea în viaţă?...

Prichindel i-a expediat o scrisoare cu prima poştă. Peste două zile a şi primit răspunsul — cu o scriere groasă, foarte citeaţă — şi, după mai puţin de patruzeci şi opt de ore, Kat debarca în gara Dublin.

Este uşor să ne închipuim ce mai primire i-a făcut fostul ei protejat, după o despărţire de optsprezece luni! Prichindel i-a căzut în braţe iar Birk i-a sărit cu labele în piept. Ea nu ştia cui să-i răspundă mai intâi... A început atunci să plângă şi, după ce s-a văzut instalată în bucătăria ei, când a făcut cunoştinţă cu Bob, s-a pus pe plâns şi mai tare.

Şi, în ziua aceea, Grip a avut onoarea şi fericirea de-a împărţi cu tinerii săi prieteni cea dintâi cină pregătită de buna Kat! Iar în dimineaţa următoare, când a ieşit din nou în larg, *Vulcan* ducea cu sine un fochist mai încântat ca oricând de soarta lui!

Vă veţi întreba, poate, dacă lui Kat i se plătea simbrie, de vreme ce dânsa se mulţumea numai cu casă şi masă, întrucât era hrănită şi găzduită de scumpul său copil? Sigur că da, ba încă una la fel de mare ca a oricărei servitoare din cartier şi aceasta urma să-i fie sporită dacă avea să-şi facă bine serviciul! Slujba la Little Boy, după slugărnicia de la Trelingar-castle, nu însemna câtuşi de puţin o decădere, ne puteţi crede pe cuvânt de onoare. Iată, de exemplu, dânsa n-a mai vrut niciodată să-şi tutuiască noul stăpân, aşa cum o făcuse mai înainte. Căci, acum nu mai era *groom*-ul contelui Ashton, ci devenise patronul Pungilor sărace. Până şi Bob, în caliratea lui de *And Co*, n-a mai fost numit altfel decât „domnul Bob", astfel încât Kat nu-l mai tutuia decât pe Birk, care nu avea de ce să se simtă jignit din această pricină. Si apoi, Birk şi Kat se iubeau atât de mult!

Ce mare avantaj însemna s-o aibă pe femeia aceea cumsecade în casă! Cu câtă rânduială era ţinută gospodăria, cât de curate erau camerele de locuit şi magazinul! De altfel, să mergi să iei masa într-un restaurant din apropiere este mai curând treabă de vânzător decât de patron. Buna cuviinţă îl obligă pe negustor să aibă în casă tot ce-i este de trebuinţă, să mănânce la masa lui. Asta nu numai că îl ajuta să-şi ţină rangul, dar este şi un lucru bun pentru propria-i sănătate, atunci când are o bucătărcasă pricepută. Şi Kat sepricepea la fel de bine să gătească, să spele rufele, să calce şi să cârpească lenjeria, ca şi să îngrijească de haine — era, într-un cuvânt, o slujitoare model, foarte econoamă şi de o cinste... de care şi-ar fi bătut joc cu dragă inimă toată servitorimea de la Trelingar-castle. Însă, la ce bun să vă mai atragem atenţia asupra familiei Piborne?

Fie ca marchizul şi marchiza să continue a vegeta în luxoasa lor zădărnicie şi să nu mai fie vorba despre ei de-acum înainte!

Ceea ce se cuvine să menţionăm este faptul că anul l883 s-a încheiat cu un bilanţ cât se poate de avantajos în folosul lui *Little Boy andCo.*În timpul ultimei săptămâni, bazarul abia dacă a mai putut face faţă comenzilor pentru sărbători. A fost nevoie ca stocul raionului de jucării să fie reînnoit de douăzeci de ori. Ca să nu mai vorbim despre alte obiecte spre folosinţa copiilor: cu greu ne-am putea închipui ce puzderie de şalupe, cutere, goelete, bricuri, nave cu trei catarge şi chiar pacheboturi mecanice a putut Bob să vândă! Numeroase alte articole au dispărut într-un ritm la fel de viu. În lumea mare ajunsese o dovadă de bun gust să-ţi faci cumpărăturile la Pungile sărace. Un cadou nu era cu adevărat select decât cu condiţia să poarte marca lui *Little Boy and Co.* Ah, ce-ţi e şi cu moda atunci când o fac *babys* şi părinţii le dau ascultare, aşa cum şi este de datoria lor, de altminteri!

Prichindel nu avea deloc motive să se căiască pentru că părăsise oraşul Cork şi lăsase vânzarea de ziare. El făcuse bine când hotărâse să vină în capitala Irlandei ca să caute aici o piaţă mai mare. Mulţumită hărniciei şi prudenţei sale, vădite prin însăşi înflorirea crescândă a afacerilor — şi asta doar prin propriile-i posibilităţi — îşi câştigase încuviinţarea domnului O'Brien. Bătrânul negustor fusese uimit de faptul că acest băiat îşi impusese o asemenea linie de conduită, de la care nu se îndepărtase niciodată. De altfel, sfaturile sale erau primite cu mult respect, nu tot astfel şi banii pe care îi oferise în mai multe rânduri, ca şi Grip, după cum bine ştim cu toţii.

Pe scurt, după ce şi-a încheiat primul său inventar de sfârşit de an — inventar despre care domnul O'Brien însuşi a recunoscut că este cât se poate de corect — Prichindel avea într-adevăr de ce să fie satisfăcut: la şase luni de la sosirea lui la Dublin el îşi întreise capitalul.

Capitolul XII CUM POŢI REÎNTÂLNI O VECHE CUNOŞTINŢĂ

„Persoanele care se află în posesia unor informaţii oarecare privitoare la familia Mac Carthy, foştii arendaşi ai fermei Kerwan, comitatul Kerry, parohia Silton, sunt rugate insistent să le transmită la *Little Boy and Co*, Bedfort-street, Dublin."

Dacă eroul nostru a putut citi acest anunţ în Gazeta Dublinului, la data de 3 aprilie a anului 1884, este pentru că el însuşi îl redactase, îl dusese la redacţia ziarului şi îl plătise cu doi şilingi rândul. În mintea lui era clar că ar fi fost cu neputinţă să foloseşti o jumătate de guinee într-un chip mai nimerit. Căci, să uite această familie cinstită şi nefericită — pe Martin şi pe Martina Mac Carthy, pe Murdock, Kitty şi fetiţa lor, ca şi pe Pat şi pe Sim — i-ar fi fost oare îngăduit aceluia din care dânşii făcuseră copilul lor adoptiv? Era de datoria lui să încerce a face totul spre a-i regăsi, pentru a le veni într-ajutor. Şi câtă bucurie i s-ar revărsa din inimă dacă ar ajunge vreodată să-i răsplătească, dăruindu-le tot atâta fericire câtă dragoste primise de la dânşii!

Oare unde ajunseseră aceşti oameni cumsecade să-şi caute adăpost după distrugerea fermei? Rămăseseră cumva în Irlanda, câştigându-şi anevoios pâinea de pe o zi pe alta? Sau, ca să poată scăpa de prigoană, Murdock îşi luase bilet la bordul unei nave de emigranţi, iar taică-său, maică-sa şi cei doi fraţi îi împărtăşeau exilul în cine ştie ce ţinut îndepărtat din Australia sau din America? Dar Pat o mai naviga încă? La gândul că mizeria copleşea această familie, pe Prichindel îl cuprindea o mare amărăciune.

Astfel încât, a aşteptat cu multă nerăbdare urmarea acestei note ce a fost publicată de toate ziarele din Dublin în fiecare sâmbătă, timp de mai multe săptămâni... N-a căpătat însă nici un fel de informaţie. Fără îndoială că, dacă Murdock ar fi fost şi acum închis în vreo puşcărie din Irlanda, ar fi aflat veşti despre dânsul. Se putea trage de aici concluzia că domnul Martin Mac Carthy, părăsind ferma Kerwan, se îmbarcase împreună cu întreaga familie în direcţia Americii sau a Australiei. Aveau oare să se mai întoarcă vreodată dacă ajungeau să-şi găsească acolo o a doua patrie? Căci, nu cumva şi-o părăsiseră pe cea dintâi ca să nu mai vină niciodată înapoi?

De altfel, bănuiala de la început că emigraseră în Australia s-a adeverit, o dată cu informaţiile căpătate de domnul O'Brien prin mijlocirea mai multora dintre foştii săi corespondenţi. O scrisoare pe care dumnealui a primit-o de la Belfast nu mai lăsa nici o îndoială asupra soartei familiei. După cum reieşea din nişte notiţe extrase din registrele unei agenţii pentru emigranţi din acel port, alde Mac Carthy — în număr de şase, trei bărbaţi, două femei şi un copil — se îmbarcaseră pentru Melbourne cu aproape doi ani în urmă. Dar a fost cu neputinţă să le dea de urmă în acest întins continent şi demersurile făcute de domnul O'Brien n-au dus la nici un rezultat. Prichindel nu mai putea conta aşadar decât pe cel de-al doilea dintre feciorii lui Martin Mac Carthy, cu condiţia ca acesta să mai navigheze ca marinar

pe vreunul dintre bastimentele firmei Marcuard din Liverpool. Prin urmare, s-a adresat în scris şefului acestei case de comerţ, însă răspunsul pe care l-a primit a fost acela că Pat părăsise serviciul cu cincisprezece luni în urmă şi nu se mai ştia pe ce navă se îmbarcase după aceea. Nu mai rămânea decât o singură posibilitate şi anume ca Pat, întorcându-se în cine ştie care dintre porturile Irlandei, să ia cunoştinţă de anunţul privitor la familia lui... O posibilitate destul de mică, trebuie s-o recunoaştem, dar de care el a vrut să-şi lege speranţele, atâta vreme cât tot nu putea face altceva mai bun în această privinţă.

Domnul O'Brien a încercat zadarnic că-i redea o scânteie de nădejde tânărului său locatar. Şi, într-o bună zi, pe când conversaţia lor se abătuse asupra aceleiaşi eventualităţi, i-a spus:

— Aş fi foarte mirat, băiatul meu, dacă — mai curând sau mai târziu — nu te vei reîntâlni cu membrii familiei Mac Carthy.

— Dar ei sunt în Australia... la mii de mile de aici, domnule O'Brien!

— Cum de poţi vorbi aşa, copilul meu? Păi ce, Australia nu este în propriul nostru cartier?... Oare nu se află ca la uşa casei noastre?... Astăzi nu mai există distanţe... Vaporul le-a desfiinţat pe toate... Domnul Martin, soţia şi copiii săi se vor întoarce în ţară, sunt sigur de asta!... Irlandezii nu-şi părăsesc Irlanda lor şi, în caz că ei nu au izbutit acolo...

— Este oare înţelept din partea mea să nădăjduiesc, domnule O'Brien? a întrebat Prichindel clătinând din cap a îndoială.

— Da... dacă dânşii sunt oamenii muncitori, curajoşi şi inteligenţi despre care mi-ai vorbit atâta.

— Curajul şi inteligenţa nu sunt întotdeauna de ajuns, domnule O'Brien! Mai este nevoie şi de noroc şi alde Mac Carthy n-au avut nici fir până acum!

— Ceea ce n-ai avut, poţi să ai de la un moment dat încolo, băiatul meu! Crezi tu că, în ce mă priveşte, eu am fost tot timpul fericit? Nu! Am trecut prin numeroase suferinţe, au mai fost şi afaceri care mergcau prost, dăţi când am sărăcit peste noapte... până în ziua în care m-am simţit stăpân pe situaţie... Nu eşti, tu însuţi, un bun exemplu? Cum, n-ai fost, la început, o jucărie sărmană, la bunul plac al mizeriei?... În timp ce astăzi...

— Este adevărat ceea ce spuneţi, domnule O'Brien, şi câteodată mă întreb dacă toate astea nu sunt un vis...

— Nu, scumpul meu copil, este adevărulgol-goluţ! Şi, ceea ce este cu adevărat extraordinar, e că ai depăşit cu mult tot ce s-ar fi putut aştepta de la un copil, întrucât de-abia acum ai păşit în cel de-al doisprezecelea an de viaţă! Însă judecata nu se măsoară cu vârsta şi numai dânsa te-a călăuzit neîncetat.

— Judecata?... Da... poate! Şi, cu toate acestea, atunci când stau să mă gândesc la situaţia mea actuală, mi se pare că întâmplarea a slujit şi ea la ceva...

— Există mai puţine lucruri întâmplătoare în viaţă decât îţi închipui şi totul se înlănţuie după o logică mai riguroasă decât crede lumea în general. Ai să bagi şi tu de seamă, cu timpul, că rareori o nenorocire nu e înlocuită de o bucurie...

— Aşa credeţi dumneavoastră, domnule O'Bricn?...

— Da, cu atât mai mult cu cât acesta este un lucru neîndoielnic în ce te priveşte, băiatul meu. Chibzuiesc adesea la asta, de fiecare dată când mă gândesc la ceea ce a însemnat existenţa ta de până acum. Aşadar, ai încăput pe mâinile lui Hard — era o nenorocire...

— Şi a fost un adevărat noroc că am cunoscut-o pe Sissy, ale cărei mângâieri — primele pe care le-am primit în viaţa mea — nu le-am uitat niciodată! Ce s-o fi întâmplat cu ea, sărmana, micuţa mea tovarăşă de suferinţă? O voi mai revedea, oare, vreodată?... Da, ăsta a fost într-adevăr un noroc pentru mine...

— Şi a mai fost un noroc, că Hard era o megeră atât de mârşavă, fără de care ai fi rămas în cătunul Rindock până în clipa în care ea te-ar fi trimis înapoi la casa de caritate din Donegal. Atunci, tu ai luat-o la fugă... şi fuga te-a făcut să pici în mâinile acelui prezentator de marionete...

— Oh, monstrul! a strigat Prichindel.

— Şi a fost iarăşi un adevărat noroc că era aşa, căci ai mai fi bătut şi astăzi drumurile, dacă nu într-o cuşcă rotitoare, cel puţin tot în slujba aceluiaşi om atât de brutal, Thornpipe. Scăpând de acolo, ai intrat la *ragged-school*, în Galway...

— Unde l-am întâlnit pe Grip... Grip care a fost atât de bun cu mine, căruia îi datorez viaţa, căci m-a salvat — fiindelînsuşi în primejdie să piară...

— Fapt care te-a condus la comediana aceea extravagantă... O existenţă cu totul deosebită de cea dinainte, trebuie să mărturisesc, dar care nu ţi-ar fi asigurat o situaţie onorabilă şi socotesc că a fost un noroc că, după ce s-a distrat puţin cu tine, într-o bună zi te-a părăsit...

— Să ştiţi că nu-i port pică pentru asta, domnule O'Brien. La urma urmelor,ea m-a cules de pe drumuri, ea a fost bună cu mine... şi, după aceea... eu am înţeles multe lucruri! De altfel, urmând raţionamentul dumneavoastră, mulţumită faptului că dânsa m-a lăsat de izbelişte, familia Mac Carthy mi-a dat adăpost la ferma Kerwan...

— Drept ai vorbit, băiatul meu! Şi acolo, iar...

— Oh, acolo, domnule O'Brien, veţi avea de furcă să mă convingeţi că nenorocirea acestor oameni cumsecade a putut să însemne o împrejurare norocoasă!...

— Da şi nu, i-a răspuns domnul O'Brien.

— Nu, domnule O'Brien, nu! a afirmat cu hotărâre în glas Prichindel. Şi, dacă am să fac cumva avere, voi avea întotdeauna mari păreri de rău, întrucât punctul de plecare al acelei averi a fost ruina familiei Mac Carthy! Mi-aş fi petrecut bucuros toată viaţa la ferma aceea, unde eram copilul casei… Aş fi văzut cu ochii mei cum creşte Jenny, fină-mea, şi n-aş fi putut visa la o fericire mai mare decât aceea a familiei mele adoptive...

— Te înţeleg prea bine, copilul meu. Nu este însă mai puţin adevărat că această înlănţuire de împrejurări îţi va îngădui, sper, ca într-o bună zi să te arăţi recunoscător pentru tot ceea ce au făcut dânşii pentru tine…

— Domnule O'Brien, mai bine-ar fi ca ei să n-aibă niciodată nevoie să recurgă la ajutorul cuiva, fie şi al meu!

— Nu am să stărui şi îţi respect simţămintele, care îţi fac multă cinste... Dar să continuăm să judecăm şi să ajungem la Trelingar-castle.

— Oh, ticăloşi oameni — acest marchiz, această marchiză şi fiul lor Ashton. Ce de umilinţe am mai avut de îndurat!... Acolo s-a desfăşurat partea cea mai urâtă a existenţei mele...

— Dar, pentru a reveni la sistemul nostru de deducţii, a fost un adevărat noroc că s-a întâmplat astfel. Dacă ai fi fost mai bine tratatla Trelingar-castle, poate că ai fi rămas mai departe acolo...

— Nu, domnule O'Brien! Slujbă de *groom*? Nu!... Niciodată... niciodată!... Nu mă aflam acolo decât în aşteptare... şi, de îndată ce aş fi făcut ceva economii…

— De exemplu, a băgat de seamă domnul O'Brien, o persoană care trebuie să fi fost încântată că ai ajuns la acest castel a fost Kat.

— Oh, ce femeie minunată!

— Şi cineva care a fost desigur încântat că tu ai plecat de acolo e Bob, căci altminteri tu nu l-ai fi întâlnit hoinărind pe drumuri, nu l-ai fi salvat... nu l-ai fi luat cu tine la Cork unde aţi muncit amândoi cu atâta curaj, unde l-aţi regăsit pe Grip şi fără de care, în acest moment, tu nu te-ai găsi la Dublin...

— Stând de vorbă cu cel mai bun dintre oameni, care a legat prietenie cu noi! a răspuns Prichindel, strângând mâna bătrânului negustor.

— Şi care nu-şi va economisi sfaturile, atunci când vei avea nevoie de ele!

— Mulţumesc, domnule O'Brien, vă mulţumesc!... Da, aveţi dreptate şi experienţa dumneavoastră nu vă poate înşela!... Lucrurile se înlănţuie în viaţă... Măcar să pot fi de folos tuturor acelora pe care-i iubesc şi care m-au iubit!

Dar afacerile lui *Little Boy*?... Ele erau înfloritoare, să nu aveţi nici o îndoială în această privinţă. Comerţul lui Prichindel nu ieşise din modă, căci interesul publicului, departe de-a da îndărăt, creştea văzând cu ochii. Ba, s-a ivit chiar o nouă sursă de beneficii. La sfatul domnului O'Brien, bazarului i-a fost adăugat un fond de articole de băcănie cu amănuntul şi ştim bine ce de mărfuri au ajuns să sevândă sub această denumire. Magazinul s-a dovedit în scurtă vreme neîncăpător şi a fost nevoie să fie închiriate şi alte încăperi de la parterul clădirii. Ah, ce proprietar îngăduitor, domnul O'Brien, şi ce mai locatar recunoscător, Prichindel al nostru! Tot cartierul a dorit să-şi procure de-ale gurii de la Pungile sărace. A fost nevoie să se apuce de treabă şi Kat, iar buna femeie a făcut-o din toată inima. Şi totul era atât de curat, atât de bine rânduit, atât de îmbietor! Dar câtă trudă însemnau toate acestea — de cumpărat marfa, de făcut livrările atât dimineaţa cât şi după-amiaza, de servit o clientelă numeroasă, de completat registrele, de ţinut conturile, de verificat casa în fiecare seară! Ziua întreagă abia era de-ajuns şi, de câte ori, fără intervenţia fostului negustor, *Little Boy and Co* ar fi fost de-a dreptul copleşiţi!

Desigur, ar fi trebuit să-şi mai angajeze un funcţionar priceput în asemenea negoţ, însă, în cine s-ar fi putut încrede? Tânărului patron îi era silă să vâre un străin în casă. Şi, cu toate acestea, s-ar fi putut găsi un om cinstit, muncitor şi serios. De pildă, un contabil priceput, ce putea fi instalat într-un birou dindărătul celui de al doilea magazin. Ar fi însemnat să scape de o bună parte din muncă. Ah, dacă Grip ar fi fost de acord!... Osteneală zadarnică! De prisos să-l tot piseze, Grip nu se hotăra, în ciuda faptului că părea să fie cât se poate de potrivit pentru a ocupa acest post, şezând pe un scaun înalt la o masă vopsită în negru, cu pana după ureche, cu creionul în mână, în mijlocul cartoanelor sale, urmărindcâte un cont deschis fiecărui furnizor... I-ar fi mers mult mai bine astfel, decât să-şi prăjească burta dinaintea cazanelor de pe *Vulcan*! De pomană se tot rugau de dânsul! Se înţelege însă de la sine că, între două călătorii, fochistul-şef consacra bazarului toate ceasurile de răgaz. Se apuca de lucru cu multă plăcere. Numai că asta dura o săptămână, apoi *Vulcan* ieşea iarăşi în larg şi, după patruzeci şi opt de ore, Grip segăsea la sute de mile de Insula de Smarald. Plecarca lui provoca întotdeauna întristare — întoarcerea, de fiecare dată, bucurie. S-ar fi zis că este un frate mai mare care tot vine şi pleacă. Haide, rămâi, prietene Grip, rămâi împreună cu ei!

De altminteri, fratele mai mare continua să-şi facă toate cumpărăturile de la *Little Boy and Co*. Sosea mereu, ca-

ntotdeauna, cu toată averea în chimir. Abia în epoca aceea, la sfaturile domnului O'Brien şi ale lui Prichindel, dânsul a consimţit să se despartă de comoară. Să nu ajungeţi însă până acolo încât să credeţi că patronul Pungilor sărace ar fi acceptat ca Grip să-i dea fonduri cu împrumut sau să-i fie comanditar.[1] Nu, el nu avea nevoie de banii lui Grip! Dânsul făcuse economii serioase, depuse la banca Irlandei, astfel încât paralele fochistului-şef au fost plasate la Casa de economii, o instituţie foarte solidă, ale cărei depuneri se ridicau atunci la peste patru milioane de lire sterline. Grip putea acum să doarmă liniştit: capitalul lui se afla în siguranţă şi urma să crească în fiecare an prin adăugarea dobânzilor. Pe toţi sfinţii Irlandei, Casa de economii nu era cu nimic mai prejos decât cingătoarea lui!

Vom face o observaţie: dacă încăpăţânatul de Grip refuza să schimbe bluza groasă de marinar pe vestonul cu mânecuţe de lustrin al contabilului, dânsul a contribuit totuşi la sporirea clientelei lui *Little Boy*. Toţi tovarăşii săi de pe *Vulcan* şi familiile lor veneau să sc aprovizioneze cu cele trebuincioase de la bazar. El făcuse şi printre mateloţii din port o propagandă de nemaipomenit, de parcă ar fi fost comis-voiajorul casei Pungilor sărace.

— Ai să vezi, i-a spus fochistul într-o bună zi lui Prichindel, ai să vezi tu că până la urmă şi armatorii or să ajungă să se aprovizioneze de la tine! Atunci are să fie nevoie de lăzi cu băcănie şi cu conserve pentru călătoriile-alea de cursă lungă!... Şi tu ai să devii un angrosist...

— Angrosist? l-a întrebat Bob care lua şi el parte la conversaţie.

— Da... angrosist... cu magazine, pivniţe, antrepozite... nici mai mult nici mai puţin decât domnu’ Roe sau domnu’ Guiness.

— Oh! a făcut Bob.

— Cu siguranţă,*And Co*, i-a răspuns Grip, căruia îi plăcea să-i dea această poreclă lui Bob. Şi să v-aduceţi amândoi aminte de ce vă zic...

— La fiecare călătorie... a băgat de seamă Prichindel.

— Da, la fiecare călătorie, a replicat Grip. Tu ai să faci avere, ba încă o mare avere...

— Atunci, Grip, de ce nu vrei tu să te asociezi cu mine?

— Eu?... Ce, să-mi las meseria?...

— Tragi cumva nădejde să ajungi mai sus şi din fochist-şef să ajungi, de pildă, mecanic?

---

[1] Comanditar (fr. commanditaire) – persoană care împrumută bani într-o Societate, fără a avea drepturi de asociat sau anumite obligaţii. (n.t.).

— Mecanic?... Oh, sigur că nu... Nu-s eu până-ntr-atâta de ambiţios... Şi ar fi trebuit să învăţ carte... În prezent, n-aş mai putea... E prea târziu!... Mă mulţumesc cu ceea ce sunt...

— Ascultă, Grip, eu stărui... Noi avem neapărat nevoie de un funcţionar în care să ne putem încrede cu desăvârşire... Pentru ce refuzi să fii de-al nostru?

— Eu nu pricep o boabă din contabilitatea voastră.

— Ai putea să înveţi fără mare greutate.

— La drept vorbind, atâta l-am văzut pe domnul O'Bodkins îndeplinindu-şi funcţia, acolo, la *ragged-school*!... Dar nu, *my boy*, nu! Am fost atâta de nefericit pe pământ şi sunt aşa de fericit pe mare!... Pământu' pe mine mă-nspăimântă!... Ah, când ai să ajungi un mare comerciant şi o să posezi propriile tale nave, ei bine... am să navighez pentru casa ta de negoţ, ţi-o făgăduiesc...

— Haide, Grip, să fim serioşi! Şigândeşte-te că te vei găsi foarte singur mai târziu!... Să admitem că, într-o bună zi, îţi vine cheful să te căsătoreşti.

— Să mă căsătoresc... Eu?...

— Da... tu!

— Deşelatu' ăsta de Grip să aibă o nevastă a lui... şi copii?

— Fără îndoială... ca toată lumea, i-a răspuns Bob, pe tonul unui om ce are o mare experienţă de viaţă.

— Toată lumea, zici?...

— Fără doar şi poate, Grip. Şi eu însumi...

— Ascultaţi-l pe musu’ ăsta... care se bagă în vorbă!

— El are dreptate, a spus Prichindel.

— Şi tu, *my boy*, tu la fel te gândeşti că...?

— Poate că are să mi se întâmple şi mie.

— Bun! Ia uite la ei, ăsta n-are nici treişpe ani, ălălalt nici n-a-mplinit nouă şi s-au apucat amândoi să vorbească de căsătorie!

— Nu esfc vorba despre noi, Grip, ci despre tine, care vei împlini în curând douăzeci şi cinei de ani!

— Ia stai şi tu şi te gândeşte un piculeţ,*my boy*! Cum să mă-nsor eu, un fochist... un om care-i tuciuriu ca un negru din Africa timp de două treimi din existenţa lui!

— Ah, bun! a strigat Bob. Aşadar lui Grip îi e teamă că feciorii lui au să fie nişte negrişori?

— Ar fi foarte cu putinţă, i-a răspuns Grip. Eu nu sunt bun decât să mă-nsor cu o negresă ori cel mult cu o piele-roşie... acolo... în străfundu’ fundului Statelor Unite!

— Grip, a reluat Prichindel, rău faci că iei lucrurile în glumă!... Doar spre binele tău vorbim noi aici... Vine o vârstă când ai să te căieşti că nu m-ai ascultat...

— Ce vrei tu, *my boy*... o ştiu prea bine... Eşti om cu judecată... şi ar fi o adevărată fericire să putem trăilaolaltă...

Însă meseria asta a mea m-a hrănit până acum… şi are să mă mai hrănească şi de-acum încolo... Nici nu-mi poate trece prin cap s-o părăsesc!

— În sfârşit... atunci când vei voi, Grip... Aici se va găsi întotdeauna un loc pentru tine. Şi m-aş mira foarte tare dacă într-o bună zi n-ai să te vezi instalat dinaintea unui birou confortabil… cu o tichie pe cap, cu pană după ureche… şi fiind la parte cu noi în afaceri…

— Eh, pentru asta ar trebui să mă fi schimbat foarte mult…

— Păi, ai să te schimbi, Grip!... Toată lumea se schimbă... Şi este înţelept să te schimbi... atunci când o faci ca să-ţi meargă mai bine…

Toți tovarășii săi de pe Vulcan *și familiile lor veneau să se aprovizioneze*

Totuşi, în ciuda insistenţelor, Grip nu s-a dat deloc bătut. Adevărul este că îşi iubea meseria, că armatorii navei *Vulcan* îi dădeau dovezi de simpatie, că era stimat de căpitanul său, iubit de tovarăşii lui de muncă. Astfel încât, nedorind să-l întristeze pe Prichindel, i-a spus:

— La întoarcere… la întoarcere o să vedem!

Apoi, când se întorcea din cursă, el nu mai adăuga nimic faţă de cele spuse la plecare:

— O să vedem… O să vedem!

A urmat de aici că firma *Little Boy and Co* a fost silită să-şi angajeze un funcţionar care să ţină socotelile. Domnul O'Brien a găsit un fost contabil, domnul Balfour, de cinstea căruia răspundea personal. Acesta îşi cunoştea temeinic meseria. Dar, ce să mai vorbim, nu era Grip!

Anul s-a încheiat în condiţii excelente iar inventarul, stabilit de sus-pomenitul Balfour, a dat — atât în mărfuri cât şi în bani — plasaţi după cum ştim la Banca Irlandei — un total superb, de o mie de lire.

În epoca aceea — ianuarie l885 — Prichindel tocmai păşise în cel de al paisprezecelea an de viaţă, iar Bob avea nouă ani şi jumătate. Sănătoşi, viguroşi pentru vârsta lor, ei nu mai simţeau câtuşi de puţin urmările mizeriei de odinioară. Un sânge generos, sângele gaelic,lecurgea prin vine, întocmai cum Shannon, Lee sau Liffey curg de-a curmezişul Irlandei ca s-o însufleţească.

Bazarul se găsea într-o situaţie înfloritoare, în mod cât se poate de vădit. Prichindel înainta pe calea bogăţiei. Nici o îndoială în această privinţă, afacerile lui nefiind dintr-acelea care să-l târască în speculaţii riscante. De altfel, prudenţa lui înnăscută l-ar fi oprit s-o facă, deşi n-ar fi fost el omul — putem folosi pe deplin acest cuvânt în cazul său — să lase să-i scape o ocazie bună, dacă i s-ar fi ivit pe neaşteptate.

Însă, soarta familiei Mac Carthy nu înceta să-l neliniştească. Urmând sfatul domnului O'Brien, el scrisese în Australia, la Melbourne. Răspunsul agentului de emigrare a fost însă acela că i se pierduse urma — ceea ce se întâmplă prea adesea în ţara aceasta uriaşă, ale cărei regiuni centrale erau aproape necunoscute în epoca aceea. Lipsiţi de bani, se prea poate ca domnul Martin şi fiii săi să nu fi putut găsi de lucru decât pe la fermele îndepărtate, unde se cresc turme mari de oi!… Dar în ce provincie, în care district al acestui vast continent?

Nu se mai ştia nimic nici despre Pat de când ieşise din slujba casei Marcuard şi n-ar fi fost lucru de mirare ca el să-şi fi urmat părinţii în Australia.

Se înţelege de la sine că, din toţi aceia pe care-i cunoscuse altădată, alde Mac Carthy şi Sissy, tovarăşalui de suferinţă de

la Hard, erau singurii cărora le păstra un loc în amintire. De îngrozitoarca megeră din cătunul Rindock, de cumplitul Thornpipe, de augusta familie a Pibornilor nici nu se mai sinchisea. Cât despre *miss* Anna Waston, se şi mira că n-o văzuse încă făcându-şi apariţia la vreunul din teatrele din Dublin. S-ar fi dus oare s-o viziteze? Poate că da, poate că nu. În orice caz, nu avusese prilejul să se pronunţe, căci, după nefericita scenă de la Limerick, celebra comediană se hotărâse să părăscască Irlanda şi chiar Marea Britanie pentru a face un „turneu bernhardtian"[1]în străinătate.

— Şi Carker... n-a fost încă spânzurat?

Aceasta era întrebarea invariabilă pe care Grip i-o punea de fiecare dată când se întorcea cu *Vulcan* din cursă, de îndată ce păşea în magazinele Pungilor sărace. Şi, la fel de invariabil, i se răspundea că nu se mai auzise vorbindu-se despre Carker. Grip răsfoia atunci ziarele vechi, fără să găsească nimic care să fi avut cea mai mică legătură cu „cel mai faimos netrebnic de la *ragged-school*!”.

— Să aşteptăm, spunea tot el, trebuie să avem răbdare!

— Dar de ce nu crezi căacest Carker putea să fi ajuns un băiat vrednic de stimă?

— El, a strigat Grip, el?... Ticălosu’ ăsta?... Păi, ţi s-ar face de-a dreptu’ scârbă să fie ăsta cinstit!

Până şi Kat, care cunoştea istoria zdrenţăroşilor din Galway, era de aceeaşi părere cu Grip. De altfel, femeia aceasta cumsecade şi fochistul se împăcau de minune, în afară de un singur punct şi anume: Kat îl tot presa pe Grip să părăsească navigaţia, iar Grip refuza cu încăpăţânare să îndeplinească dorinţele bunei Kat. De aici urmau discuţii aprinse de zăngăneau geamurile de la bucătărie. Astfel încât, spre sfârşitul anului, problema nu înaintase nici măcar cu un pas şi fochistul plecase iarăşi la bordul lui *Vulcan* unde, dacă stăteai să-l asculţi, aprindea focurile cazanelor „numai uitându-se la ele”.

Au ajuns astfel până în data de 25 noiembrie, aşadar în plină iarnă. Ningea cu fulgi mari de zăpadă, pe care briza îi purta învârtejindu-i până la suprafaţa pământului, ca pe nişte fulgi albi de porumbei. Era una dintre zilele acelea friguroase, când ai fi fost fericit să stai în casă la căldură.

Şi, cu toate acestea, Prichindel n-a rămas la bazar. Încă de dimineaţă primise o scrisoare de la unul dintre furnizorii săi de la Belfast. O încurcătură în privinţa unei facturi care, dacă nu era pusă la punct la timp, putea să dea naştere unui proces, iar procesele se cuvine să fie evitate pe cât posibil, chiar şi atunci când se desfăşoară dinaintea judecătorilor purtând perucă din

---

[1]Aluzie la celebra actriţă franceză Sarah Bernhardt. (n.t.).

Regatul-Unit. Cel puţin aceasta era părerea domnului O'Brien care, ştiind el bine despre ce era vorba, l-a sfătuit numaidecât pe tânărul nostru băiat să plece la Belfast fără întârziere, pentru a încheia afacerea în cele mai bune condiţii.

Prichindel a recunoscut înţelepciunea unui asemenea sfat şi s-a hotărât să-i dea ascultare, fără a mai întârzia nici măcar o singură zi. Nu era vorba decât despre o călătorie pe *railway* de vreo sută şi şaizeci de kilometri. Dacă lua trenul de ora nouă, avea să ajungă încă în cursul dimineţii în capitala comitatului Antrim[1]. Fără îndoială că după-amiaza i-ar fi fost de ajuns ca să se pună de acord cu corespondentul său şi, cu trenul de seară, putea să ajungă înapoi acasă până la miezul nopţii.

Bob şi Kat urmau deci să aibă grijă de *Little Boy* şi patronul lor, după ce i-a îmbrăţişat, s-a dus la gară, aflată în apropierea clădirii ce adăposteşte vama, spre a-şi cumpăra biletul de tren pentru Belfast.

Pe o asemenea vreme, un călător nu poate să mai aibă mare interes pentru amănuntele drumului. Şi, pe deasupra, trenul mergca cu viteză mare, când de-a lungul litoralului, când întorcându-se spre interiorul insulei. Ieşind din comitatul Dublin, el a traversat comitatul Meath şi a oprit pentru câteva minute la Drogheda, un port destul de important, din care Prichindel n-a văzut nimic, după cum n-a putut zări deloc, la vreun kilometru şi jumătate depărtare, faimosul câmp de luptă de la Boyne, unde a dispărut pentru totdeauna dinastia Stuarţilor[2]. A urmat apoi comitatul Louth, unde trenul a oprit la Dundalk, unul dintre cele mai vechi oraşe ale Insulei Verzi, locul de încoronare al celebrului Robert Bruce[3]. El a pătruns după aceea pe teritoriul provinciei Ulster — această provincie în care era cuprins şi comitatul Donegal, legat, pentru tânărul nostru călător, de amintirea dureroasă a primelor sale mizerii.În sfârşit, după ce serveşte drept mijloc de legătură

---

[1] În prezent, oraşul Belfast, capitala provinciei britanice Ulster, alcătuieşte un comitat aparte: Belfast County Borough (Oraşul-comitat Belfast). (n.t.).

[2] Fugind, la 11 decembrie 1688, din faţa trupelor lui Wilhelm de Orania, încoronat în 1689 ca rege sub numele de Wilhelm al III-lea, Iacob II Stuart a fost înfrânt lângă râul Boyne la 1 iulie 1690. (n.t.).

[3]Autorul îl confundă pe Robert De Brus (Bruce), devenit rege al Scoţiei sub numele de Robert I (l306—l329) cu fratele acestuia, Eduard, care, chemat în l3l5 de clanurile irlandeze răsculate împotriva englezilor să le vină în ajutor cu trupe scoţiene, este încoronat rege al Irlandei (l3l6—l3l8); a fost însă înfrânt şt ucis în luptă la Dundalk. (n.t.).

între comitatele Armagh şi Down, calea ferată străbate graniţa comitatului Antrim.

Antrimul, cu un teren Vulcanic, un sălbatic ţinut al peşterilor, are drept localitate de reşedinţă Belfastul. Este cel de-al doilea oraş al Irlandei din punctul de vedere al negoţului şi are o flotă comercială de trei milioane de tone. Tot pe locul al doilea se numără printre oraşele insulei şi prin populaţia sa, care va atinge în curând cifra de două sute de mii de locuitori, prin traficul mărfurilor de obârşie agricolă, aproape în întregime obţinute pe baza cultivării inului, prin industria lui, ce dă de lucru la nu mai puţin de şaizeci de mii de muncitori, împărţiţi la cele peste o sută şaizeci de filaturi, în sfârşit, prin gusturile sale literare, cărora Queen's College le confirmă înalta valoare. Ei bine, aţi putea crede aşa ceva? Acest oraş aparţine, încă, unuia dintre urmaşii unui favorit al regelui lacob I. Trebuie să te afli în Irlanda ca să te întâlneşti cu asemenea anomalii sociale.

Belfastul este situat la gura fluviului Lagan, îngustă, pe care un şenal o prelungeşte până în largul mării, printre nesfârşite bancuri de nisip. Veţi fi desigur de acord că, într-un centru industrial atât de însemnat, unde patimile politice se hrănesc din contactul sau, mai bine spus, din ciocnirea unor interese personale, se desfăşoară o luptă necurmată între protestanţi şi catolici. Cei dintâi sunt vrăjmaşii înnăscuţi ai independenţei, cerută sus şi tare de ceilalţi. Unii, cu strigătul casei de Orania pentru strângerea laolaltă, ceilalţi cu o panglică galbenă drept semn distinctiv, se dedau la tradiţionalele încăierări, mai ales la 7 iulie, când se aniversează faimoasa bătălie de la Boyne.

În ciuda faptului că nu era 7 iulie şi cu toate că temperatura atingea patru grade sub zero, oraşul se găsea în mare fierbere. Agitaţia stârnită de oamenii lui Parnell crea primejdia unor ciocniri între partizanii lui Land League şi aceia ai landlordismului. Fusese chiar nevoie să se pună pază dinaintea sediului *Societăţii pentru dezvoltarea culturii inului*, de care erau strâns legate cea mai mare parte a fabricilor din oraş.

Totuşi Prichindel, care venise pentru cu totul alt soi de afaceri decât acelea politice, s-a ocupat din capul locului de furnizorul său, pe care a avut norocul să-l găsească acasă.

Negustorul s-a arătat niţel uimit la vederea tânărului băiat ce i se înfăţişase în birou şi n-a fost mai puţin mirat de inteligenţa de care acesta dădea dovadă apărându-şi interesele. În cele din urmă, totul s-a sfârşit cu bine, spre folosul ambelor părţi. Două ore fuseseră de-ajuns pentru a încheia înţelegerea, iar Prichindel, care voia să cineze înainte de-a lua trenul de seară înapoi către Dublin, s-a îndreptat spre un restaurant din cartierul gării. Însă, dacă nu avea motive să regrete acea

călătorie, întrucât izbutise să scape de un proces, vizita la Belfast aveasă-i aducă în dar ceva cu totul deosebit.

Începea să se lase noaptea. Nu mai ningea. Cu toate acestea, datorită brizei aspre ce se prăvălea în estuarul fluviului Lagan, frigul se făcuse aproape de neîndurat.

În faţa uneia dintre cele mai însemnate fabrici din oraş, drumul lui Prichindel a fost tăiat de un mare grup de oameni. O mulţime compactă oprea trecerea pe stradă. El a fost silit să se strecoare prin masa aceea zgomotoasă. Era zi de plată. Se aflau acolo un mare număr de muncitori şi de muncitoare. O scădere de salariu, anunţată pentru săptămâna următoare, îi adusese în culmea indignării.

Este neapărat nevoie să aflaţi că această industrie a inului — atât cultura, cât şi filatura — a fost odinioară importată în Irlanda şi mai cu seamă la Belfast, de către protestanţii emigraţi din Franţa după revocarea edictului din Nantes. Familiile lor şi-au păstrat pentru ele profituri foarte mari în cele mai multe dintre aceste întreprinderi. Iar fabrica aceea aparţinea, tocmai, unei Companii anglicane. Or, cum cea mai mare parte dintre muncitorii săi erau catolici, vă veţi explica de ce dânşii îşi susţineau reclamaţiile cu o violenţă vrednică de temut.

În scurtă vreme, ameninţările au fost urmate de strigăte şi uşile şi ferestrele uzinei au fost izbite cu o ploaie de pietre. Imediat mai multe grupuri de *policemen* au dat năvală în stradă, ca să împrăştie mulţimea şi să-i aresteze pe conducătorii răzmeriţei.

Prichindel, temându-se să nu scape trenul, a vrut să se elibereze din strânsoare; dar nu a izbutit. Aflat în primejdie să fie răsturnat, călcat în picioare, chiar strivit de năvala agenţilor, a fost nevoit să se ghemuiască în intrândul unei uşi, tocmai în clipa în care cinci sau şase muncitori, loviţi cu brutalitate, se prăbuşeau de-a lungul zidurilor.

În apropierca lui zăcea o fată — una dintre acele sărmane lucrătoare de fabrică — albă la faţă, plăpândă, sfrijită, bolnăvicioasă, care, în ciuda faptului că era în vârsta de optsprezece ani, nu părea să aibă mai mult de doisprezece. Abia fusese răsturnată pe jos şi striga:

„Ajutor!... Săriţi!...”

Lui Prichindel i se părea că recunoaşte această voce!... Ajungea până la dânsul ca dintr-o îndepărtată aducere aminte... N-ar fi putut spune a cui era... dar inima îi bătea cu putere...

Şi atunci când mulţimea, în bună parte dată îndărăt, lăsase strada ceva mai liberă, el s-a aplecat deasupra bietei fete... Ea zăcea în nesimţire. Prichindel i-a ridicat capul şi l-a aplecat în

aşa fel încât razele unui felinar cu gaz aerian să-i lu-mineze trăsăturile chipului.

„Sissy... Sissy!..." a şoptit el.

Într-adevăr, Sissy era, însă dânsa nu mai era în stare să-l audă.

Atunci, fără să mai chibzuiască la ce face, dispunând de persoana ei de parcă i-ar fi aparţinut, întocmai cum ar fi făcut un frate cu propria lui soră, a ridicat-o de pe jos şi a dus-o cu sine la gară, aşa cum segăsea, inconştientă la toate câte se petreceau în jur.

Iar atunci când trenul a pornit, Sissy, instalată într-un compartiment de clasa I, lungită pe perne, încă nu-şi revenise în simţiri. Îngenuncheat lângă dânsa, Prichindel o striga... îi vorbea... o strângea în braţe.

Ei bine! Oare nu avea dreptul s-o ia cu sine pe Sissy, tovarăşa lui de mizerie din fragedă copilărie?... Şi pe cine s-ar fi putut bizui sărmana fată dacă nu pe băieţelul pe care în atâtea rânduri îl apărase de bătăile pe care le avusese de îndurat în inspăimântătoarea *cabin* a lui Hard?

Capitolul XIII CUM ÎŞI SCHIMBĂ OMUL STAREA ŞI CULOAREA CHIPULUI

La data de 26 noiembrie exista oare în Irlanda — dar ce spunem noi — în toate insulele britanice, în întreaga Europă, în universul întreg chiar, un loc să cuprindă o mai mare cantitate de fericire decât bazarul Pungilor sărace, firmă cunoscută în lumea bursei şi a comerţului sub denumirca de *Little Boy and Co?...* Refuzăm s-o credem, fără numai dacă acest locşor n-o fi fost situat în cel mai minunat colţ al paradisului.

Sissy ocupa cea mai bună cameră din casă. Prichindel stătea la căpătâiul patului ei. Dânsa îl recunoscuse în celedin urmă pe copilul ce se strecurase printr-o gaură de şoarece din şandramaua lui Hard — acum un băiat viguros şi cu o sănătate înfloritoare.

Iar ea, care în perioada când se despărţiseră unul de celălalt număra abia şapte anişori, avea astăzi optsprezece ani.Însă, vlăguită cum era de atâta muncă, zdrobită de lipsurile îndurate, avea oare să redevină fetiţa frumoasă de altădată şi care ar fi rămas la fel dacă nu ar fi trăit în atmosfera vătămătoare a fabricilor?

Iată, trecuseră aproape unsprezece ani de când nu se mai văzuseră şi, cu toate acestea, Prichindel o recunoscuse pe Sissy numai după voce şi mult mai sigur decât dacă ar fi făcut-o după

chip. În ce-o priveşte, Sissy regăsea în inimă tot ceea ce păstrase din amintirile despre copilul de odinioară.

Despre asemenea lucruri stăteau acum de vorbă amândoi.

Ţinându-se pe lângă ei, Kat nu putea să-şi ascundă înduioşarea. Cât despre Bob, bucuria lui se manifesta prin nişte interjecţii uimitoare, cărora Birk le răspundea prin câte un „hau... hau" nu mai puţin extraordinar. Domnul O'Brien, foarte emoţionat, a fost de faţă la această convorbire. Şi, fără îndoială că funcţionarul, domnul Balfour, ar fi împărtăşit emoţia generală dacă nu ar fi stat la biroul său, cufundat în socotelile casei *Little Boy and Co.* Auziseră cu toţii vorbindu-se atât de des despre Sissy — la fel de mult ca şi despre familia Mac Carthy — încât n-ar mai fi fost nevoie să li se fi făcut cunoştinţă cu dânsa. Pentru toţi Sissy era o soră mai mare a lui Prichindel care se întorcea acasă, de unde s-ar fi părut că nu plecase decât în ajun.

Numai Grip nu fusese de faţă la această scenă, dar se poate afirma că — în ciuda faptului că n-o văzuse niciodată — el ar fi recunoscut-o pe tânăra fată, soră cu al său *boy*, dintr-o singură privire. De altfel, *Vulcan* urma să fie semnalat cât de curând în zona stâncilor submarine ale Canalului Sfântul Gheorghe. Familia ar fi fost atunci strânsă toată laolaltă.

În ce priveşte viaţa pe care o dusese fetiţa, o puteţi ghici cu uşurinţă — întocmai ca existenţa tuturor acelor sărmani copii din Irlanda. La şase luni după fuga lui Prichindel, Hard murise de pe urma unui acces de beţie, astfel încât a fost nevoie ca Sissy să fie trimisă înapoi la casa de caritate din Donegal, unde a mai rămas încă doi ani încheiaţi. Însă nu putea să fie ţinută acolo la nesfârşit. Erau doar atâţia alţi nefericiţi ce-şi aşteptau rândul!... Avea atunci aproape nouă ani şi,la nouă ani trebuie să ştii să nu mai ai nevoie de alţii pentru a te întreţine. Dacă nu poţi intra în slujbă, adică să devii o maid[1] a cărei leafă se reduce adesea la casă şi masă, nu se găseşte de lucru prin atâtea fabrici? Sissy a fost deci trimisă la Belfast, unde filaturile oferă locuri pentru o lume întreagă de muncitori. Acolo, şi-a dus traiul cu cele câteva pence câştigate în fiecare zi, în mijlocul pulberii nesănătoase de in, bruftuluită, lovită, neavând pe nimeni care s-o apere şi, cu toate acestea, mereu bună, blândă, serviabilă, căci — de altfel — era deprinsă de mult cu brutalităţile vieţii.

Vieţuind în mijlocul acestei stări de lucruri, Sissy nu mai vedea nici o posibilitate de îmbunătăţire a situaţiei. Era parcă într-o prăpastie în care se înfunda tot mai mult. Şi, chiar în clipa când se îndoia că vreodată va mai putea s-o scoată cineva

[1] Maid (engl.) – fată în casă, servitoare. (n.t.).

de-acolo, iată o mânăce-o înşfăca... mâna micuţului ce-i datorase primele mângâieri, ajuns acum şeful unei case de comerţ! Da, el o smulsese din acel infern de la Belfast, iar acum dânsa se găsea la el — acasă la el! — unde avea să devină doamna acelei întreprinderi comerciale — da, doamna, i-o repeta Prichindel, doamna şi nu servitoarea!...

Cum, ea... să fie servitoare?... Oare Kat ar fi îngăduit aşa ceva?... Sau Bob, ar fi lăsat-o să-i facă munca lui?... Şi ce, Prichindel i-ar fi dat voie?

— Aşadar, vrei să mă ţii la tine? a întrebat ea.

— Da,vreau, Sissy dragă!

— Dar, cel puţin, am să pot munci în aşa fel încât să nu-ţi fiu o povară?

— Da, Sissy.

— Ei, şi atunci ce am să fac?

— Nimic, Sissy.

Şi nu putea să fie convins în nici un fel. Adevărul este însă că, o săptămână mai târziu — şi asta după ce spusese sus şi tare că e dorinţa ei neabătută — Sissy era instalată îndărătul tejghelei, după ce fusese pusă la curent cu noile ei atribuţii. Şi, pe legea mea, pentru clientelă a însemnat o atracţie în plus această graţioasă fată, reînsufleţită de noua ei existenţă, înzestrată cu o fizionomie atât de amabilă şi de inteligentă, după cum se şi cuvenea pentru patroana firmei *Little Boy and Co!*

Una dintre cele mai vii dorinţe ale lui Sissy era de a-l vedea ivindu-se în prag pe fochistul-şef de pe *Vulcan*. Ea aflase despre comportarea lui Grip în timpul anilor de *ragged-school*. Ştia că el moştenise îndatoririle ei de protectoare a copilului, pe care-l scăpa de brutalităţile lui Hard. Ceea ce făcuse dânsa, spre a-l apăra de acea cumplită megeră, făptuiseşi Grip ca să-l păzească de Carker şi de banda lui. Şi apoi, fără devotamentul acestui băiat viteaz, sărmanul micuţ ar fi pierit în timpul incendiului şcolii. Fochistul-şef se putea deci bizui pe o bună primire la întoarcere. Însă călătoria i se prelungise de astă dată datorită unor necesităţi comerciale şi anul l885 s-a încheiat mai înainte ca Vulcan să fi revenit la ţărmurile Mării Irlandei.

În rest, când se mai amestecă şi norocul, totul duce la succes. Inventarul, stabilit la 3l decembrie, a dat rezultate superioare celor dinainte. Mai mult de două mii de lire sterline, asta era în clipa aceea averea casei Pungilor sărace, scutită de orice fel de datorii, lucru recunoscut ca fiind exact de către domnul O’Brien. Cinstitul neguţător n-a putut decât să-l felicite pe tânărul patron, îndemnându-l să acţioneze întotdeauna cu cea mai mare prudenţă.

— Este uneori mai greu să-ţi poţi păstra avutul decât a fost să ţi-l agoniseşti, i-a spus el, înmânându-i actele inventarului.

— Aveţi dreptate, i-a răspuns Prichindel şi, vă rogsă mă credeţi, domnule O'Brien, că nu o să mă las târât de lăcomie. Totuşi, îmi pare rău că banii depuşi la Banca Irlandei nu au o folosinţă mai rentabilă... Sunt bani care dorm şi, atunci când dormi, nu lucrezi...

— Nu, băiatul meu, ei se odihnesc şi odihna le este la fel de trebuincioasă banilor ca şi oamenilor.

— Şi, cutoate acestea, domnule O'Brien, dacă s-ar ivi o ocazie bună...

—N-ar fi de ajuns să fie bună, ar trebui să fie excelentă.

— De acord, şi în acest caz sunt sigur că dumneavoastră aţi fi cel dintâi să mă sfătuiţi...

— Să profiţi de ea?... Cu siguranţă, băiatul meu, dar cu condiţia ca asta să intre în genul tău de afaceri.

— Tot aşa înţeleg şi eu, domnule O'Brien, căci niciodată nu are să-mi vină ideea să înfrunt riscul de-a mă vârî în operaţiuni la care nu mă pricep. Însă, acţionând întotdeauna cu prudenţă, poţi căuta să-ţi dezvolţi propriul negoţ...

— Iar, în asemenea Condiţii, n-aş avea dreptate să nu te aprob, băiatul meu, şi dacă am să aflu de vreo afacere foarte sigură.... da... poate... În sfârşit, vom mai vedea!

Căci, în înţelepeiunca sa, fostul negustor nu voia să se angajeze mai mult.

O dată vrednică de pomenit între toate — o dată ce merită să fie însemnată cu creionul roşu pe calendarul bazarului Pungilor sărace — a fost aceea de 23 februarie.

În acea zi, Bob, căţărat în vârful unei scări, în fundul magazinului de jucării, era cât pe ce să se rostogolească pe podea când s-a auzit strigat în felul următor:

— Oh, vergi de zburător[1]... Oh!

— Grip! a strigat Bob, dându-şi drumul să alunece până jos, întocmai ca un puşti pe-o balustradă.

— Eu însumi. *And Co!...* Prichindel îi sănătos?... Kat e sănătoasă?... Domnul O'Brien este sănătos?... Mi se pare că n-am uitat pe nimeni, nu?

— Pe nimeni?... Dar pe mine, Grip?

Cine rostise aceste cuvinte?... O tânără, strălucind de voie-bună, care a păşit în întâmpinarca fochistului-şef de pe *Vulcan* şi, fără să se sinchisească vreun pic de etichetă, l-a sărutat zgomotos pe amândoi obrajii.

— Poftim? a strigat Grip, cât se poate de tulburat de întâmplare. ...Do'n-'şoară... Eu nu vă cunosc... Cum?... Prin urmare, aici sărutaţi oamenii fără să-i cunoaşteţi?...

---

[1]Bare ce susţin vela zburător, cea de a patra velă la catargul cu cinci vele,învergată sub vela rândunică. (n.t.).

— Atunci, am s-o iau de la început, până ce-o să facem cunoştinţă...

— Păi, ea este Sissy, Grip... Sissy!... Sissy! repeta Bob hohotind de râs. Prichindel şi Kat tocmai pătrundeau şi dânşii în magazin. Or, iată că împieliţatul ăsta de Grip — şmecher nevoie mare, se vede treaba — n-a vrut să priceapă nimic din explicaţiile ce i s-au dat, până când n-a înapoiat domnişoarei în cauză sărutările pe care le primise de la aceeaşi domnişoară. Cât de fermecătoare, de fragedă şi de voioasă i s-a mai părut Sissy! Şi, cum tocmai adusese din America o frumoasă trusă de călătorie, el a susţinut pe dată că o luase ca să i-o ofere lui Sissy... că avusese el presimţirea că avea s-o întâlnească la bazarul lui *Little Boy...*încât Sissy a fost de-a dreptul forţată să-i accepte cadoul — lucru pentru care adevăratul său destinatar nu s-a arătat câtuşi de puţin nemulţumit.

Cât de plăcut se scurgeau acum zilele în magazinul din Bedfort-street! De fiecare dată când nu era reţinut la bord, Grip „nu mai demara" — ca să folosim una dintre propriile lui expresii. Neîndoielnic, se afla îndărătul tejghelei Pungilor sărace o atracţie — ca să nu spunem un magnet — a cărei înrâurire se făcea simţită până în docuri şi care îl reţinea pe lângă Sissy după ce îl atrăsese spre dânsa. Ce vreţi? Este greu să rezişti acestor legi ale naturii. Şi, de bună seamă, Prichindel nu putuse să nu bage de seamă ce se petrecea între dânşii.

— Nu-i aşa că e drăguţă sora mea mai mare? l-a întrebat el într-o bună zi pe Grip.

— Sora ta mai mare, *my boy*? Păi, să nu fi fost ea drăguţă şi tot ar fi fost!... Să fi fost ea urâtă şi tot n-ar fi fost! Să fi fost ea rea...

— Să fi fost rea... Sissy?... Oh, Grip!

— Da... spun numai tâmpenii!... Asta-i din cauză că nu ştiu să mă exprim... Da' dac-aş şti eu să mă exprim...

Ba, dimpotrivă, el se exprima cât se poate de bine — cel puţin astfel gândea Kat. Şi nu trecuseră nici trei săptămâni de la întoarcerca lui Grip de pe mare, că ea îi şi spunea lui Prichindel:

— Grip al nostru e întocmai ca animalele care-şi schimbă blana... Din cenuşiu cum era, este pe cale să-şi reia culoarea naturală... culoarea lui albă... şi nu cred să mai rămână multă vreme la bordul lui *Vulcan!*...

Domnul O'Brien era şi el de aceeaşi părere.

Totuşi, la l5 martie, când *Vulcan* se pregătea să pornească în cursă spre America, fochistul său şef, pe care întreaga familie îl însoţise până în port, se găsea la postul lui. Să fi fost oare adevărat — cel puţin aşa pretindea dânsul — că *Vulcan* nu se putea lipsi de el?

Atunci când s-a întors, la 3 mai, după şapte săptămâni de absenţă, ai fi zis că schimbarea lui de culoare era şi mai vădită. Desigur, i s-a făcut aceeaşi primire călduroasă, ca de obicei.Rând pe rând, Prichindel, Kat şi Bob l-au strâns în braţe cu toată dragostea. Dar îmbrăţişările sale nu mai erau la fel de convingătoare şi el s-a mulţumit să depună o singură sărutare pe obrazul drept al lui Sissy care, de altfel, nu l-a sărutat decât o singură dată pe obrazul stâng. Ce însemna, a drept vorbind, această reţinere?... Grip avea un aer mai grav, Sissy devenea mai serioasă atunci când se găseau faţă-n faţă,ceea ce făcea să se strecoare o oarecare stânjeneală în atmosfera micilor reuniuni de seară ale familiei. Şi, la ora când Grip se retrăgea spre a se reîntoarce la bord, atunci când Prichindel îl întreba:

— Pe mâine, nu-i aşa, bunul meu Grip?! El răspundea, cel mai adesea:

— Nu... mâine... e zor mare în camera cazanelor... O să-mi fie cu neputinţă să vin!

Însă, a doua zi, bunul Grip revenea întocmai ca şi în ajun, ba chiar cu un ceas mai devreme. Şi, fenomen extraordinar, era lucru sigur că pielea lui se făcea din zi în zi tot mai albă.

Vă veţi gândi, fără îndoială, că Grip se găsea într-o stare psihologică numai bună să accepte propunerea de a-şi părăsi meseria de fochist, ca să intre ca asociat la casa *Little Boy and Co.* Cel puţin asta era părerea lui Prichindel; însă el s-a ferit să-i dezvăluie lui Grip ce gândeşte în această privinţă. I se părea că ar fi mai bine să-l lase să se hotărască singur să vină.

Şi asta mai-mai că s-a întâmplat, pe la începutul lunii mai.

— Merg bine afacerile, în continuare?... întrebase Grip numaidecât.

— După cum poţi judeca şi singur, i-a răspuns Prichindel. Magazinele noastre nu se golesc niciodată.

— Da... e ceva lume!...

— Multă, Grip, şi mai cu seamă de când s-a instalat Sissy la tejghea.

— Asta nu mă miră, *my boy*! Nu pot pricepe cum cineva din Dublin, ba chiar din toată Irlanda, să vrea să cumpere ceva care să nu fie vândut de mâna ei!

— Adevărul este că ar fi şi greu să fii servit de o tânără mai amabilă...

— Şi mai... şi mai... a replicat Grip, care n-a mai izbutit să găsească altă comparaţie vrednică de Sissy.

— Şi mai inteligentă! a adăugat Prichindel.

— Aşadar, e bine, sănătoasă?... a reluat Grip.

— Dacă-ţi spun!

— Şi domnu’ Balfour?

— Tot aşa şi domnul Balfour.

— Da’ nu de sănătatea lui vorbesc eu! a răspuns Grip, poate niţel cam prea repezit. Ce mă interesează pe mine sănătatea lu’ domnu’ Balfour?

— Însă pe mine nu mă lasă indiferent, Grip! Domnul Balfour ne este de mare folos... Este un contabil nemaipomenit...

— Da’ se pricepe la meseria lui?

— Perfect.

— Nu crezi că e niţel cam bătrân?

— Nu... nu arată deloc bătrân!

— Hm!

Şi acest „hm" părea să spună că domnul Balfour nu va întârzia să atingă limitele extremei bătrâneţi.

Conversaţia s-a oprit aici. Însă, atunci când Prichindel a crezut că este de datoria lui să le repete ce vorbiseră, buna Kat şi domnul O'Brien au început să zâmbească.

Ba surâdea până şi puştiul de Bob, care se vâra, ca întotdeauna, unde nu-i fierbea oala. Tot dânsul, după cinci sau şase zile, îl întreba pe Grip:

— Oare *Vulcan* nu urmează să plece în curând pe mare?

— Aşa se vorbeşte, după cât s-ar părea, a replicat Grip, a cărui frunte s-a întunecat întocmai ca marea ce se acoperă de nori când suflă briza dinspresud-vest.

— Şi atunci, a reluat *And Co.* tu ai să aprinzi iar focul la cazane numai uitându-te la ele?...

Este cât se poate de adevărat că ochii fochistului-şef străluceau de mândrie. Dar, fără îndoială, asta nu a durat decât până în clipa în care Sissy a străbătut magazinul, graţioasă şi surâzătoare, oprindu-se o clipă ca să spună:

— Domnule Grip, n-aţi vrea să-mi daţi cutia aceea de ciocolată?... Eu nu sunt de ajuns de înaltă...

Şi Grip ajungea până la acea cutie. Sau:

— Nu vreţi să-mi daţi jos căpăţâna aceea de zahăr?... Eu nu sunt de-ajuns de puternică...

Şi Grip dădea jos căpăţâna de zahăr.

— Are să fie lungă călătoria asta? l-a întrebat iarăşi Bob, care, cu înfăţişarea lui de pişicher şi cu privirile sale piezişe, părea că îşi bate joc de bunul prieten Grip.

— Foarte lungă, după cât cred! i-a răspuns fochistul scuturând din cap. Pe puţin patru-cinci săptămâni...

— Aş! Cinci săptămâni zboară iute!... Am crezut că ai să-mi spui cinci luni!

— Cinci luni?... De ce nu cinci ani! a strigat Grip, la fel de zdruncinat ca un biet nenorocit care s-a căpătuit cu cinci ani de puşcărie.

— Atunci... tu eşti într-adevăr fericit, Grip?

— Păi... cum ai vrea să fiu?... Da! Sunt...

— Un mare prost, asta da!

Şi, îndată după aceea, Bob a rupt-o la fugă, făcând o strâmbătură cât se poate de semnificativă.

La drept vorbind, Grip nici nu mai trăia, căci asta nu înseamnă viaţă să-ţi petreci vremea izbindu-te cu capul prin toate ungherele, aşa cum se loveşte o muscă de abajurul unei lămpi. Era deci cât se poate de nimerit să plece, dacă tot nu se hotăra să rămână, lucru care s-a petrecut pe data de 22 iunie.

Pe durata acestei noi absenţe a lui Grip, casa *Little Boy* s-a ocupat de o anumită afacere, aprobată de domnul O'Brien, şi care avea să-i aducă frumoase beneficii. Era vorba despre o jucărie pe care un inventator tocmai o născocise şi căreia Prichindel n-a şovăit să-i cumpere brevetul.

Jucăria s-a bucurat de un succes cu atât mai mare cu cât firma *Little Boyand Co*, adică doi băieţi tineri, îi monopolizase vânzarea. Înainte de a pleca la mare, întreaga*gentry* puştească dorea să-şi ofere acest nou cadou care era destul de costisitor şi Bob, anume pus să vândă acel articol, n-a mai izbutit să facă faţă nerăbdării clientelei sale. A fost nevoie ca Sissy să-i sară în ajutor, iar vânzarea n-a mers mai rău, ba dimpotrivă! Cât priveşte băcănia, în ciuda faptului că avea un vad atât de bun, şi-a văzut încasările depăşite de acelea ale raionului de jucării. La urma urmelor, întrucât totul se însuma în casa Pungilor sărace, casierul nu s-a arătat câtuşi de puţin întristat. Numai prin asta, capitalul a sporit cu câteva sute de *guinee*. Era chiar foarte probabil că, dacă vânzările nu aveau să scadă şi se mai adăugau şi beneficiile obţinute de obicei în preajma Crăciunului, inventarul încheiat la 3l decembrie urma să se cifreze la trei mii de lire sterline.

Iată, aşadar, ce îi îngăduia tânărului patron al Pungilor sărace să-i întocmească o zestre frumoasă patroanei de la *Little Boy and Co.* dacă i-ar fi venit într-o bună zi cheful să se mărite! Şi de ce să nu mărturisim că Grip, un tânăr ce arăta bine ca persoană şi ar fi fost un soţ desăvârşit, îi plăcea, cu toate că dânsa n-ar fi vrut s-o recunoască în ruptul capului? Nu este mai puţin adevărat că toată lumea din casă ştia acest lucru. Dar, vedeţi dumneavoastră, avea oare Grip să se hotărască să-i ceară mâna?... Ar fi putut cumva să se lipsească de dânsul cei dinmarina comercială?... Iar cazanele de pe *Vulcan* ar mai fi fost în stare să funcţioneze dacă el nu se afla la post?... Şi, pe urmă, nu râsese dânsul de mai-mai să-şi scrântească fălcile atunci când Prichindel îi spusese că poate i-ar veni şi lui pofta să se însoare?...

După întoarcerca lui *Vulcan*, carese petrecuse la 29 iulie, fochistul-şef s-a arătat şi mai stingherit, mai stângaci, mai trist, mai întunecat la faţă... în sfârşit, mai nefericit ca oricând

înainte. Nava lui trebuia să iasă iar în larg la l5 septembrie... Oare, de astă dată avea să plece din nou şi el?

Lucrul acesta ar fi fost cu putinţă, întrucât Prichindel — v-aţi fi putut aştepta la atâta răutate din partea lui? — era ferm hotărât să nu zorească deloc un deznodământ, inevitabil de altfel, atâta vreme cât Grip nu-şi asuma răspunderea s-o ceară oficial pe Sissy în căsătorie. La urma urmelor, era vorba despre sora lui mai mare, a cărei existenţă depindea de dânsul, căreia avea datoria să-i asigure o viaţă fericită... Or, cea dintâi condiţie şi care se impunea de la sine — o condiţie *sine qua non* adică — urma să fie aceea ca Grip să-şi părăsească meseria de marinar şi să fie de acord să intre în casă în calitate de asociat... Dacă nu, nu!

Totuşi, de astă dată, Grip a fost atât de tare strâns cu uşa, încât normal ar fi fost să.se pronunţe şt nu să se încăpăţâneze mai departe.

Şi, într-adevăr, într-o bună zi, pe când îi tot dădea târcoale lui Kat — căci dinaintea acestei vrednice femei el îşi deschidea mai bucuros sufletul — bătrâna i-a spus, fără a da de bănuit că o face într-adins:

— N-aţi băgat de seamă, domnu' Grip, că Sissy a noastră se face din ce în ce mai fermecătoare?

— Nu... i-a răspuns Grip... eu n-am băgat de seamă... Pentru ce-aş fi băgat de seamă?... Eu nici nu mă uit...

— Ah, dumneavoastră nici nu vă uitaţi?... Ei bine, deschideţi ochii şi veţi vedea ce fată frumoasă avem noi aici!... Ştiţi că merge pe nouăsprezece ani?...

— Cum adică?... De pe acum?... a replicat Grip, care ştia ce vârstă are Sissy, cu aproximaţie de cel mult o oră-două. Mai mult ca sigur că vă înşelaţi, doamna Kat...

— Nu mă înşel deloc... nouăsprezece anişori... Şi va trebui în curând s-o măritām... Prichindel are să-i găsească un băiat bun... aşa, la vreo douăzeci şi şase, douăzeci şi şapte de ani... Tii, ia te uită, cam de vârstadumneavoastră!... Tot ce ne-am dori noi ar fi să fie un om în care să poţi avea deplină încredere... Da' nu din marină, de exemplu, nu... nu din marină!.,. Ce vreţi, lume care călătoreşte... Ei, sigur că da, n-au decât să se înfăţişeze!... Marinarii şi miri! Aşa ceva nu se potriveştenicicicum!...Şi, pe deasupra, întrucât Sissy va avea o zestre frumoasă...

— La drept vorbind, nici n-ar avea nevoie... a băgat de seamă Grip.

— Este adevărat... o persoană atât de binevoitoare... Dar zestrea nu strică deloc, pentru a încropi o gospodărie... Aşa că, tânărul nostru stăpân nu va întârzia să-i găsească...

— Şi are pe vreunu’ în vedere?...

— Cred şi eu!
— Unu' care dă des p-aici pe la bazar?...
— Destul de des.
— Eu îl cunosc?
— Nu... după cât s-ar părea, dumneavoastră nu-l cunoaşteţi! a răspuns Kat, privindu-l ţintă pe Grip, care şi-a lăsat ochii în pământ.
— Şi... do'n'şoara Sissy îl place pe omu' ăsta? a întrebat el, cu vocea gâtuită de emoţie, încât vorbele îi ieşeau cu greu dingâtlej.
— Păi... nu prea se ştie... Cu indivizi dintr-ăştia, care nu se mai hotărăsc odată să se pronunţe...
— Doamne, ce de proşti mai sunt pe lume! a făcut Grip…
— Asta e şi părerea mea, i-a răspuns buna Kat.
Însă răspunsul ei, spus verde-n faţă fochistului, nu l-a împiedicat câtuşi de puţin pe acesta s-o pornească iarăşi pe mare, o săptămână mai târziu, adică la l5 septembrie. În sfârşit, atunci când s-a întors din cursă, la 29 octombrie, era cât se poate de vădit că luase între timp o mare hotărâre; atât doar că se păzea foarte tare s-o şi formuleze în cuvinte.
Ce-i drept, avea şi timp: *Vulcan* urma să rămână cel puţin două luni în portul său de înregistrare. Se socotise că era nevoie să i se facă reparaţii importante, să i se modifice maşinile, să i se schimbe cazanele. S-ar fi putut întâmpla ca ochii lui Grip să fi degajat prea multă căldură în cursulultimei călătorii, căci tolele[1] acestora din urmă parcă fuseseră străpunse de câte două sau trei puncte de foc.
Două luni sunt mai mult decât este nevoie, mai cu seamă atunci când nu ai de pronunţat decât un singur cuvânt.
— Do'n'şoara Sissy nu e măritată? o întrebase el pe Kat, de cum pătrunsese în magazin.
— Nu încă, dar asta nu are să întârzie mult... Arde de nerăbdare! — aşa îi răspunsese buna femeie.
Se înţelege de la sine, nu-i aşa, că, dacă *Vulcan* era dezarmat[2], fochistul nu mai avea nimic de făcut la bord. Astfel încât, să nu ne prindă mirarea dacă el se afla adesea — ca să nu spunem întotdeauna — la bazarul lui *Little Boy*. Numai dacă ar fi locuit acolo ar fi putut rămâne mai mult timp. Ei bine, nici în toată vremea asta lucrurile nu au înaintat câtuşi de puţin.
Reparaţiile lui *Vulcan* fiind încheiate la capătul răstimpului pomenit mai sus, plecarea în cursă fusese fixată pentru o

[1] Tolă (fr.tôle) – foaie de tablă groasă. (n.t.).
[2] A dezarma nava (fr. désarmer) – a scoate de la bord instalaţiile, manevrele fixe şi curente, combustibilul, proviziile, etc. şi a debarca echipajul. (n.t.).

săptâmână mai târziu. Şi nătărăul ăsta de Grip încă nu deschisese gura — cel puţin ca să spună ceea ce toată lumea aştepta de la dânsul.

Or, iată că în prima săptămână a lunii decembrie s-a petrecut un incident neaşteptat.

O scrisoare din Australia, adresată domnului O'Brien, ca răspuns la ultima pe care o expediase dumnealui acolo, cuprindea următoarea ştire:

Doamna şi domnul Martin Mac Carthy, Murdock, soţia acestuia şi fetiţa lor, ca şi Sim şi Pat, care li s-au alăturat, s-au îmbarcat la Melbourne, ca să se întoarcă în Irlanda. Norocul nu le surâsese şi ei se întorceau în ţară la fel de nevoiaşi ca şi în perioada în care o părăsiseră. Îmbarcaţi pe o navă de emigranţi — un vas cu pânze, anume *Queensland*, ce nu avea să poată face traversarea decât anevoie şi în timp îndelungat — ei nu urmau să ajungă la Queenstown mai devreme de trei luni de zile.

Câtă amărăciune l-a cuprins pe Prichindel la primirea acestor veşti! Cei din familia Mac Carthy rămăseseră la fel de nefericiţi, îşi pierduseră locurile de muncă, erau lipsiţi de mijloace... Dar, în sfârşit, el putea acum să-şi revadă familia adoptivă... Avea să le vină în ajutor... Ah, de ce nu ajunsese de zece ori mai bogat, ca să le îmbunătăţească situaţia de zece ori mai mult!

După ce l-a rugat pe domnul O'Bricn să-i încredinţeze această scrisoare, a încuiat-o în biroul său şi, — lucru cât se poate de ciudat — începând din ziua aceea n-a mai adus vorba despre dânşii. Ai fi zis că, de la primirca sus-pomenitei scrisori, s-ar fi păzit să mai vorbcască despre foştii fermieri de la Kerwan.

Scrisoarea aceea a avut un efect neaşteptat asupra lui Grip. Cine s-ar fi aşteptat la aşa ceva? O, inimă omenească, tu nu te schimbi, chiar dacă baţi în pieptul unui fochist-şef! Alde Mac Carthy erau pe punctul de-a se întoarce în ţară; se prea poate ca Pat şi Sim să fie doi flăcăi cât se poate de arătoşi, iar Prichindel îi iubea atât de mult... îi erau ca fraţii... Poţi să ştii dacă n-o să vrea s-o dea după unul dintre ei pe aceea care îi era ca osoră bună?... Pe scurt, Grip a devenit gelos, îngrozitor de gelos, astfel încât, într-o zi de 9 decembrie, s-a hotărât să pună capăt acestei stări de lucruri. Însă, chiar în aceeaşi dimineaţă, Prichindel, luîndu-l la o parte, i-a spus:

— Vino în biroul meu, Grip... Trebuie să-ţi vorbesc.

Grip s-a făcut dintr-o dată alb la faţă — să fi avut presimţirea vreunei grave situaţii viitoare? — şi l-a urmat pe Prichindel.

De îndată ce s-au aflat singuri, aşezaţi faţă-n faţă, patronul Pungilor sărace i s-a adresat fochistului pe un ton aspru:

— Probabil că voi avea de încheiat o afacere destul de însemnată şi o să am nevoie de banii tăi.

— În sfârşit, i-a răspuns Grip, n-aş zice că-i prea devreme! Şi de câţi ai nevoie?

— De tot ce ai depus la Casa de economii.

— Ia-ţi cât îţi trebuie.

— Uite, aici e livretul tău... Semnează-l ca să-i pot ridica astăzi, nu mai târziu...

Grip a deschis livretul de economii şi a semnat.

— Cât priveşte beneficiul tău, n-am să-ţi mai spun nimic.

— Nici că merită osteneala!

— Deoarece, cu începere din această zi, tu faci parte din casa *Little Boy and*

Co.

— În ce calitate?...

— În calitate de asociat.

— Da'... vaporu' meu?

— Vei cere să fii concediat!

— Păi... şi meseria mea?

— Ai să renunţi la dânsa.

— Da' de ce să renunţ la ea?

— Pentru că te vei căsători cu Sissy.

— Mă voi căsători... cu... cu do'n'şoara Sissy! a repetat Grip, care părea că nu mai pricepe nimic.

— Da... pentru că aşa doreşte dânsa.

— Ah... dânsa doreşte ca să...

— Da... Şi, cum şi tu vrei la fel, să...

— Eu!... Vreau eu?...

Grip nu ştia ce răspunde; el nu mai înţelegea o iotă din tot ce-i spunea Prichindel. Atunci şi-a luat bereta, a pus-o pe cap, a scos-o iar, a lăsat-o pe un scaun, s-a aşezat peste ea, toate astea fără ca măcar să-şi dea seama ce face.

— Haide, i-a spus Prichindel, vei fi silit să-ţi cumperi alta pentru cununie. Desigur că avea să-şi cumpere alta, dar nu a izbutit să afle niciodată cum se hotărâse căsătoria lui. Vreo douăzeci de zile în şir n-a mai putut nimeni să-l scoată din buimăceală — nici măcar Sissy! Asta urma să-i treacă... după ceremonie.

Ceea ce s-a şi adeverit. Fapt este că, în 24 decembrie, într-o frumoasă dimineaţă, Grip a îmbrăcat un costum negru, de parcă ar fi mers la priveghi, iar Sissy o rochie albă, ca şi cum s-ar fi dus la bal. Domnul O'Brien, Prichindel, Bob şi Kat şi-au pus hainele de duminică, în ciuda faptului că era într-o vineri. Apoi, două trăsuri au tras la uşa Pungilor sărace, pentru a conduce toate aceste persoane la capela catolică şi romană din Bedfort-street. Şi, atunci când Grip şi Sissy au ieşit din capelă, după o

jumătate de oră, iată, nu numai că erau căsătoriţi, ba, lucru care nu va mira pe nimeni, chiar unul cu altul!

În afară de asta, nimic nu se schimbase în clipa când voioasa societate s-a întors la bazarul firmei *Little Boy and Co*. Iar vânzărilc au fost reluate, căci nu puteau închide, în ajunul Crăciunului şi în nasul numeroasei lor clientele, un bazar cu un vad atât de bun.

Capitolul XIV CU MAREA IZBIND FURIOASĂ DIN TREI PĂRŢI

La l5 martie — cam la trei luni după cununia lui Grip cu Sissy — vasul cu pânze *Doris* părăsea portul Londonderry şi ieşea în larg, mânat de o briză prielnică dinspre nord-est.

Londonderry este capitala comitatului cu acelaşi nume, care se învecinează cu comitatul Donegal în partea septentrională a Irlandei. Locuitorii Londrei îi spun Londunderry,întrucât acest comitat aparţine aproape în întregime corporaţiilor din capitala Insulelor Britanice, ca urmare a confiscărilor de pământuri de odinioară şi pentru că banii londonezilor au reînălţat oraşul din ruine. Însă Paddy, de vreme ce nu poate protesta altcum, îl numeşte pur şi simplu Derry, lucru pentru care n-ai avea de ce să-l ţii de rău.

Reşedinţa sus-pomenitului comitat este un oraş important, situat în apropierea malului stâng şi a vărsării fluviului Foyle în mare. Străzile sale sunt largi, aerisite, curat întreţinute, nu prea animate, în ciuda faptului că populaţia lui numără cincisprezece mii de locuitori. Pot fi văzute promenade pe locul unde erau amplasate fostele fortificaţii, o catedrală episcopală cocoţată în vârful colinei urbane ca şi câteva vestigii — aproape de nerecunoscut — ale abaţiei Sfânta Colomba şi ale lui Tempal More, remarcabil edificiu construit în veacul al XII-lea.

Activitatea portului, care este însemnată, cuprinde exportul unor mari cantităţi de mărfuri — ardezie, bere, vite — şi, trebuie neapărat s-o spunem, a unui mare număr de emigranţi. Şi câţi oare dintre aceşti nefericiţi irlandezi, alungaţi de mizerie, se mai întorc în ţara lor de baştină?

Nu-i deloc lucru de mirare, fără îndoială, că un schooner — altminteri spus, o goeletă — a părăsit portul Londonderry, deoarece sute de vase coboară sau urcă zilnic prin intrarea îngustă a golfului Lough-Foyle. Şi pentru ce ar fi fost luată în seamă plecarca corăbiei *Doris* in mijlocul unui du-te-vino de nave maritime care atinge, anual, cifra de şase sute de mii de tone?

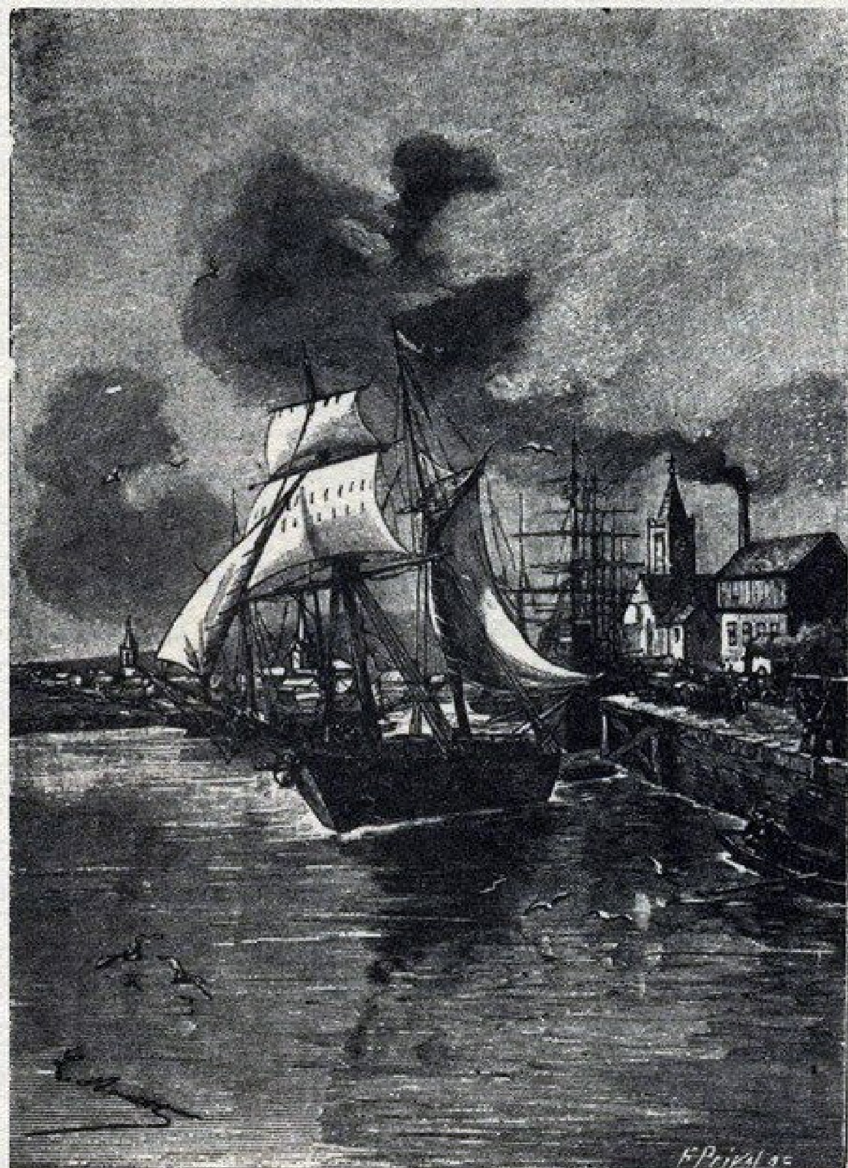
Asemenea observaţie este întemeiată. Dar, dacă această goeletă merită să ne atragă atenţia în chip deosebit, este pentru că ca îl poartă pe Cezar şi norocul său. Cezar este de astă dată Prichindel, iar norocul — încărcătura pe care nava o transportă la Dublin.

Însă din ce cauză tânărul patron al lui *Little Boy and Co* se afla atunci la bordul lui *Doris*?

Iată dar ce se petrecuse:

După cununia lui Sissy cu Grip, cei de la Pungile sărace fuseseră foarte ocupaţi ţinând seama de afacerile prilejuite de Anul nou — inventarul de sfârşit de an, năvala clientelei, pe zi ce trecea tot mai numeroasă, înfiinţarca unor noi raioane

Doris *părăsea portul Londonderry*

în bazar ş.a.m.d. Grip se pusese foarte serios pe treabă, în ciuda faptului că încă nu-şi revenise din uluirea sa matrimonială. Ce-i drept, împrejurarea că ajunsese soţul acestei fermecătoare Sissy i se părea un adevărat vis, ce avea să se spulbere la trezire.

— Te asigur eu că eşti căsătorit, îi tot repeta Bob.

— Da... mi se pare şi mie că aşa-i, Bob... Şi, cu toate astea... uneori... parcă nici nu-mi vine să cred!

Anul l887 a început deci în condiţii cât se poate de bune. Una peste alta, Prichindel nu şi-ar fi putut dori altceva decât ca această stare de lucruri să continue, dacă n-ar fi fost preocuparea serioasă, care nu-i dădea pace o clipă, şi anume să le asigure o soartă mai bună celor din familia Mac Carthy, de îndată ce sărmanii oameni aveau să păşească iarăşi pe pământul Irlandei.

Mai sosiseră ceva ştiri despre *Queensland*, la bordul căreia alde Mac Carthy se îmbarcaseră la Melbourne? Nu, şi în timpul primelor două luni ale noului an urmărirea stăruitoare a corespondenţelor maritime nu adusese nimic nou, până când la data de l4 martie au putut fi citite următoarele rânduri în *Shipping-Gazette:*

„*Steamer*-ul*Burnside* a întâlnit velierul *Queensland* în 3 curent, la travers[1] de Asuncion.[2]"

Bastimentele cu vele care vin din mările Sudului nu-şi pot scurta parcursul străbătând Canalul Suez, căci este greu, fără impulsul unei maşini, să urce în Marea Roşie. A urmat aşadar că, pentru traversada din Australia până în Europa,*Queensland* a fost nevoit să urmeze ruta ce ocoleşte Capul Bunei Speranţe şi, în epoca aceasta, segăseaîncăîn plin Ocean Atlantic. Dacă vântul avea să-i fie prielnic, urma să mai facă între cincisprezece zile şi trei săptămâni ca să ajungă la Queenstown. Deci, până atunci, era nevoie de multă răbdare.

Totuşi, această întâlnire dintre *Queensland* şi *Burnside* fusese un lucru liniştitor. Cu siguranţă că Prichindel avusese o idee foarte bună să citească acest număr al lui *Shipping-Gazette* şi făcuse cu atât mai bine cu cât, parcurgând ştirile comerciale, dăduse peste un anunţ redactat în felul următor:

„Londonderry, l3 martie. Poimâine, l5 curent, va fi pusă în vânzare prin licitaţie publică încărcătura *schooner*-ului*Doris* din Hamburg cuprinzând o sută cincizeci de tone de mărfuri

---

[1] Latravers (fr. travers) — aflat în poziţie perpendiculară faţa de nava proprie sau faţă de un reper oarecare. (n.t.).

[2]Asuncion — oraş-port din America de Sud, situat pe malul stâng al fluviului Paraguay, capitală a Republicii Paraguay. (n.t).

diverse — poloboace de alcool, butoaie mari de vin, cutii cu săpun, butoaie de cafea, saci cu mirodenii — totul la cererea domnilor Harrington-fraţii, creditori etc." Prichindel căzuse pe gânduri citind acest anunţ. I-a trecut atunci prin minte că avea, poate, ocazia să încerce o operaţie avantajoasă. În împrejurările în care avea să fie vândută *Doris,*încărcătura ei putea să ajungă la un preţ de nimic. Nu era oare un prilej să cumpere asemenea articole ce se desfac de obicei cu amănuntul — acele poloboace cu alcool, aceste butoaie mari cu vin, care puteau fi adăugate comerţului de băcănie?... Gândul îi muncea atât de tare creierii, încât eroul nostru s-a dus să se consulte cu domnul O'Brien.

Fostul negustor a citit anunţul, a ascultat raţionamentele tânărului băiat, a chibzuit ca un om care nu se angajează niciodată în mod uşuratic, şi în cele din urmă i-a răspuns:

— Da... este o afacere... Toate aceste mărfuri, dacă faci rost de ele ieftin, pot fi vândute cu un mare beneficiu... Însă cu două condiţii: să fie de o calitate excelentă şi să le obţii cu cincizeci sau şaizeci la sută sub preţul pieţii.

— Cred acelaşi lucru ca şi dumneavoastră, domnule O'Brien, a făcut Prichindel, însă adaug că nu m-aş pronunţa atâta vreme cât n-am văzut încărcătura de pe Doris... Am să plec deseară la Londonderry.

— Ai dreptate şi eu te voi însoţi, băiatul meu, i-a spus domnul O'Brien.

— Aţi avea atâta amabilitate?...

— Da... Vreau să văd cu ochii mei... Mă pricep la astfel de mărfuri... Încărcături dintr-astea am cumpărat şi am vândut toată viaţa...

— Vă mulţumesc, domnule O'Brien, şi nu ştiu cum să vă dovedesc recunoştinţa mea...

— Să încercăm să obţinem un profit frumos din această afacere, nici nu-mi doresc altceva mai bun.

— Nu e timp de pierdut... a reluat Prichindel. Vânzarea este anunţată pentru poimâine,fără nici o amânare...

— Şi eu sunt gata de plecare, băiatul meu... Numai o clipă, să-mi iau sacul de călătorie... asta nu durează mult! Mâine vom proceda cu toată luarea-aminte la examinarea încărcăturii de pe Doris.— Poimâine, o cumpărăm sau nu, în funcţie de calitatea şi de preţul ei, iar seara, la drum înapoi la Dublin!

Prichindel s-a dus apoi în cea mai mare grabă să-i vestească pe Grip şi pe Sissy că avea de gând să plece în cursul aceleiaşi seri la Londonderry... Pentru o anumită operaţie ce-şi pusese în gând s-o ducă la bun sfârşit, desigur, cu aprobarca domnului O'Brien... Fără îndoială că-şi va investi într-însa cea mai mare parte a capitalului, dar avea s-o facă în deplină cunoştinţă de

cauză, nu altcum... Le încredinţa, prin urmare, conducerea bazarului Pungilor sărace pe timp de douăzeci şi patru de ore.

Această despărţire, oricât de scurtă ar fi fost, era atât de neaşteptată, încât Grip şi Bob s-au arătat de-a dreptul întristaţi... şi mai cu seamă băieţelul. Doar era pentru prima oară, după patru ani şi jumătate, când urmau să se despartă... Fraţi să fi fost şi tot nu s-ar fi simţit mai strâns legaţi unul de celălalt... Cât despre Sissy, ea nu-l putea vedea pe scumpul ei copil pornind la drum fără i se strângă inima, cu toate că n-ar fi avut de ce să se neliniştească pentru o absenţă de două sau trei zile... În ceea ce priveşte afacerea în sine, Prichindel, sfătuit de domnul O'Brien, n-ar fi făcut niciodată nimic de natură să-i primejduiască situaţia, să-l arunce într-o speculaţie riscantă...

Cei doi negustori, cel bătrân şi cel tânăr, au luat trenul de zece seara. De astă data, Prichindel trecea dincolo de capitala comitatului Down, oraşul Belfast, acolo unde o regăsise pe scumpa lui Sissy. Iar a doua zi, la ora opt dimineaţa, călătorii noştri coborau în gară la Londonderry.

Ce-ţi este şi cu întâmplările pe care ţi le hărăzeşte ursita! La Londonderry, unde avea să se petreacă un lucru plin de însemnătate pentru cariera lui comercială, Prichindel se găseala nici cincizeci de kilometri depărtare de cătunul Rindock, pierdut în fundul comitatului Donegal, loc în care îşi începuse viaţa în mijlocul atâtor mizerii! Se scurseseră vreo doisprezece ani de atunci şi el apucase să facă între timp turul Irlandei, dar căzând pradă câtor suferinţe, câtor schimbări succesive de fericire şi nefericire!... S-o fi gândit el oare la cele petrecute până atunci?... O fi băgat cumva de seamă această ciudată apropiere?... Nu ştim, desigur, dar să ne fie îngăduit să facem noi asemenea observaţii în locul lui.

Încărcătura de pe *Doris* a fost cercetată cu toată străşnicia de către domnul O'Brien. Atât în privinţa calităţii cât şi a sortimentelor, diferitele articole ce o alcătuiau i-au convenit de minune patronului Pungilor sărace. Dacă i-ar fi fost cedată la un preţ scăzut, ar fi putut rcaliza un beneficiu considerabil şi împătrirea — pe puţin — a capitalului. Însuşi fostul negustor n-ar fi şovăit să încheie afacerea pe cont propriu. De aceea, l-a sfătuit pe Prichindel s-o ia înaintea vânzării la licitaţie, încercând să pice la învoială cu Harrington-fraţii.

Sfatul era foarte nimerit şi a fost urmat întocmai. Prichindel a ajuns la o înţelegere cu creditorii lui *Doris*. El a obţinut încărcătura la un preţ cu atât mai avantajos, cu cât s-a oferit să-l plătească îndată, cu bani peşin. Şi, dacă tinereţea lui i-a cam mirat pe domnii Harrington, inteligenţa cu care îşi apăra interesele li s-a părut şi mai uimitoare. De altfel, domnul O'Brien s-a pus chezaş, încât afacerca a mers de la sine şi s-a

încheiat numaidecât cu ajutorul unui cec ce putea fi încasat prin Banca Irlandei.

Trei mii cinci sute de lire — aproape întreaga avere a lui Prichindel — iată suma la care a fost nevoit să cumpere încărcătura de pe *Doris*. Astfel încât, operaţia odată încheiată, a fost cuprins de oarecari emoţii, pe care nici măcar n-a încercat să şi le înfrâneze.

În ceea ce priveşte transportul acestei încărcături la Dublin, cel mai simplu era să se foloscască tot de *Doris*, spre a evita transbordarea mărfurilor. Căpitanul nici nu şi-ar fi dorit ceva mai bun, de vreme ce i se asigurase navlul[1] şi, cu un vânt prielnic, drumul nu putea să dureze mai mult de două zile.

Odată luată această hotărâre, domnul O'Brien şi tânărul său tovarăş nu mai aveau altceva de făcut decât să ia înapoi trenul de seară. În asemenea condiţii, absenţa lor n-ar fi durat mai mult de treizeci şi şase de ore în cap.

În clipa aceea, lui Prichindel i-a venit o idee: i-a propus domnului O'Brien să se întoarcă împreună la Dublin la bordul lui Doris.

— Îţi mulţumesc, băiatul meu, i-a răspuns fostul negustor, dar trebuie să-ţi mărturisesc că marea şi cu mine nu ne-am putut pune niciodată de acord şi întotdeauna dânsa a fost aceea care a avut până la urmă dreptate! La urma urmelor, dacă ţie inima îţi spune aşa...

— Mă ispiteşte să fac acest lucru, domnule O'Brien... Pe un traseu atât de scurt, nu-i un risc prea mare de întâmpinat şi mi-ar plăcea, pe deasupra, să nu-mi părăsesc încărcătura!

A urmat de aici că domnul O'Brien s-a întors de unul singur la Dublin, unde avea să ajungă o dată cu primele luciri ale zorilor.

Chiar în momentul când dânsul o pornca la drum, Doris părăsca canalul navigabil al fluviului Foyle şi sc îndrepta către locul în care strimta intrare in golf face legătura cu Canalul de Nord.

Briza era prielnică, intrucât bătea dinspre nord-vest. Dacă urma să ţină tot aşa, călătoria avea să se desfăşoare in condiţii excelente. Schooner-ul putea să navigheze de-a lungul litoralului unde marca, adăpostită de înălţimea uscatului, este Întotdeauna mai puţin agitată. Cu toate acestea, în luna martie, în locurile acelea scăldate de Marca Irlandei, în apropierca echinocţiului de primăvară, niciodată nu poţi fi sigur ce vreme poate să vină. .

Nava Doris era comaodată de un căpitan de cabotaj, John Clear pe numele său. având în subordine un echipaj de opt matcloţi. Păreau cu toţii foarte price-puţi în meserie şi

[1]Navlu — costul transportului unor mărfuri cu o navă. (n.t.).

cunoşteau.de minune coastele Irlandei. Ar fi putut să urmeze ruta de la Londonderry la Dublin cu ochii înehişi.

Doris ieşca din golf cu toate pânzele întinse. Odată ajunşi pe mare. Prichindel a izbutit să zărcască, spre apus, portul Innishaven, la intrarea într-un golf adăpostit de o limbă de pământ ce prelungeşte în marc comitatul Donegal şi. dincolo de dinsa, lungul promontoriu ce se isprăveşte cu capul Mălin, cel mai înaintat din toate câte azvârle Irlanda către miazănoapte.

Prima zi de călătorie se anunţa norocoasă. A fost o adevărată îneîntare pentru tânărul nostru băiat să sc simtă purtat pe aripile lui Doris de-a curmezişul acestei mări, puţin vălurită de hulă în larg, pe care se putea naviga cu uşurinţă datorită vântului prielnic. Nici umbră de nelinişte în sufletul lui. Un mus n-ar fi avut în piept o inimă mai marinărcască, tn ciuda acestui lucru, câte un gând îi trecea prin minte la răstimpuri: medita la încărcătura cuprinsă intre bordurile goeletei, la acele abisuri ce n-aveau decât să se întredeschidă ca să îi înghită întreaga avere...

Dar, de unde şi până unde asemenea îngrijorare? *Doris* era un bastiment solid, un velier cât se poate de bun, pe care căpitanul îl stăpânea de minune şi care înfrunta marea cu îndrăzneală.

Cât de rău îi părea că nu se afla şi Bob la bord! De câtă bucurie ar fi fost cuprins *And Co* să navigheze, de astă dată „de-adevărat" şi nu pe puntea lui *Vulcan*, amarat la chei, în port la Cork sau la Dublin! Dacă Prichindel ar fi fost în stare să prevadă că-şi va face călătoria de întoarcere pe mare, l-ar fi luat cu sine pe Bob, iar Bob ar fi fost în culmea fericirii, împlinindu-şi astfel cele mai arzătoare dorinţe.

Este vrednic de admirat litoralul acesta care se prelungeşte în marginea comitatului Antrim, arătându-şi zidăriile albe de calcar şi peşterile adânci, ce ar fi fost în stare să găzduiască toate personajele mitologiei gaelice. Acolo se înalţă acele „coşuri de sobă", al căror fum nu este alcătuit decât din spuma stropilor de val purtaţi de vânt şi falezele acelea stâncoase, într-atâta de asemănătoare unor ziduri de fortăreaţă, cu creneluri şi metereze, încât spaniolii din Armada le-au bătut cu tunurile. Acolo se desfăşoară acea Şosea a Giganţilor, alcătuită din coloane verticale — monstruoşi stâlpi de bazalt, cărora violentele valuri le transmit o sonoritate metalică şi al căror număr depăşeşte patruzeci de mii, dacă le dăm crezare turiştilor îndrăgostiţi de aritmetică. Toate acestea aveau o înfăţişare minunată. Însă *Doris* s-a ferit să se apropie de liniile de recife şi, pe la patru după-amiază, lăsând înspre nord promontoriul scoţian Cantire de la intrarea în Clyde-Bay, s-a năpustit printre capul Fair şi insula Rathlin ca să se angajeze în Canalul de Nord.

Briza dinspre nord-vest a suflat până la ora trei după-amiaza, împrăştiind norii din zonele înalte ale atmosferei. În timp ce *schooner*-ul continua să lunece de-a lungul litoralului la o distanţă de patru-cinci kilometri, abia dacă era zgâlţâit de o uşoară mişcare de ruliu, iar tangajul mai că nu se simţea. Prichindel nu părăsise puntea nici măcar o clipă. Acolo îşi luase masa de prânz, acolo urma să cineze, acolo socotea să rămână, atâta vreme cât frigul nopţii nu avea să-l silească să coboare în cabina căpitanului. Hotărât lucru, această primă traversare maritimă nu putea să-i lase decât amintiri cât se poate de plăcute şi se felicita că-i venise o idee atât de bună ca aceea de a-şi însoţi încărcătura. Se gândea cu destulă mândrie că va intra în portul Dublin la bordul lui *Doris* şi nu se îndoia că, în clipa aceea, Grip şi cu Sissy, Bob şi Kat, anunţaţi de domnul O'Brien, se vor afla la capătul cheiului, ba chiar pe South-Wall sau, poate, în porţiunea cea mai largă a digului, la baza farului Poolbeg...

Între orele patru şi cinci după-amiază ghemotoace mari de vapori începeau să se rotunjească înspre răsărit. În curând, cerul a căpătat o înfăţişare rău-prevestitoare. Norii aceştia, cu marginile grosolan conturate, masivi ca aparenţă, împinşi de o briză ce sufla din sens contrar, se înălţau cu repeziciune. Nici un ochi de cer senin nu arăta că vântul ce-i mâna din urmă avea să se potolească până la căderea nopţii.

,,Fiţi cu ochii în patru" părea că stă scris ca un avertisment acolo, la marginea cea mai îndepărtată a mării. John Clear a priceput înştiinţarea, căci fruntea i s-a încruntat în clipa când a început să cerceteze orizontul mai cu luare-aminte.

— Ei bine, domnule căpitan?... a întrebat Prichindel, pe care atitudinea comandantului şi nu mai puţin aceea a mateloţilor ajunsese să-l cam neliniştească.

— Asta nu-mi place deloc! i-a răspuns căpitanul, întorcându-şi faţa înspre soare-apune.

Într-adevăr, briza, ce suflase până atunci, prindea să slăbească. Pânzele, dezumflate, începeau să izbească arborada. Scotele[1] trincăi[2] şi brigantinei[3] atârnau, slăbite. Focurile[4]

---

[1]Scotă — parâmă cu care se manevrează marginea de jos a unei vele,fixând-o într-o poziţie favorabilă faţă de vânt. (n.t.).

[2]Trincă — velă pătrată, cea mai de jos învergată, prinsă la arborele trinchet, la prova navei. (n.t.).

[3]Brigantină — velă trapezoidală, arborată la nava numită brigantină sau bric-goeletă. (n.t.).

[4] Foc – velă triunghiulară prinsă la catargul trinchet şi purtând diverse denumiri după poziţie, dimensiuni, utilizare: focul mare, focul mic, focul săgeţii, focul de furtună. (n.t.).

fluturau, în timp ce gabierul[1] şi săgeata[2] primeau ultimele adieri ale vântului dinspre apus. *Doris*, rămasă fără ajutorul pânzelor, a suferit atunci de pe urma unui violent ruliu, sub acţiunea unei hule lungi ce se propaga din largul mării. Cârma, nemaiavând decât o mică posibilitate de acţiune, prin încetarea marşului, guvernarea navei devenea anevoioasă.

Cu toate acestea, Prichindel n-a avut prea mult de suferit de pe urma ruliului, care este mai supărător pe o mare calmă, astfel încât nu a coborât în cabină, în ciuda faptului că John Clear îl tot îmbiase s-o facă.

Între timp, rafalele dinspre soare-răsare se îndeseau tot mai mult, deveneau tot mai repezi, spulberând picăturile de apă la suprafaţa Canalului. Acum două treimi din linia orizontului erau acoperite de pături lungi şi destrămate de nori stratus pe care razele soarelui în asfinţit le făceau parcă şi mai negre, prin contrast de culori cu restul peisajului, scăldat în lumină.Într-un cuvânt, un aspect foarte ameninţător.

Căpitanul Clear a luat măsurile de precauţie ce i le impunea prudenţa; el a pus să se strângă săgeata şi gabierul, nemailăsând decât focul de furtună şi focul mic, iar echipajul navei a ridicat, în partea dindărăt a navei, vela de capă indispensabilă vasului care ar vrea să ţină piept furtunii. Mai înainte *schooner*-ul se depărtase la patru-cinci kilometri de litoral, de teamă că, dacă n-avea să poată veni cu prova în vânt, ar fi fost azvârlit pe ţărm, în clipa când vijelia s-ar fi prăvălit pe punte.

Orice marinar ştie că, în epoca aceasta a echinocţiului de primăvară, tulburările atmosferice se desfăşoară cu o extremă violenţă, mai cu seamă în zonele acelea apropiate de coastă din nordul Europei. Aşa se face că nici nu se înnoptase bine şi rafala s-a abătut asupra lui *Doris* cu o furie pe care cu greu şi-ar putea-o închipui şi admite acei oameni ce nu au fost niciodată martori la asemenea lupte atmosferice. După apusul soarelui, cerul s-a întunecat peste măsură. Văzduhul s-a umplut de şuierături ascuţite, în mijlocul cărora goelanzii şi pescăruşii zburau înnebuniţi spre pământ. Într-o clipă, *schooner*-ul a fost zguduit de la chilă şi până în vârful catargelor. Marea, după cum se spune, „venea din trei părţi”, adică lamele crestelor talazurilor, ce se spărgeau rostogolindu-se, împiedicate în ondularea lor, răvăşite de vijelie, se năpusteau din faţă şi din flancuri asupra lui *Doris*,învăluind-o în spume. Totul a fost

---

[1] Gabier – velă trapezoidală sau pătrată din etajele doi şi trei când arborele are patru sau mai multe etaje de vele. (n.t.).

[2] Săgeată – velă arborată în partea de sus a catargului mare sau a arborelui trinchet. (n.t.).

întors cu susul în jos, de la cabestan şi până la timonă şi începea să fie foarte greu să te poţi menţine pe punte. Timonierul a fost nevoit să se lege cu o parâmă, iar matcloţii siliţi să se adăpostească îndărătul parapetului.

— Coborâţi, domnule, i-a spus John Clear lui Prichindel.

— Domnule căpitan, îngăduiţi-mi...

— Nu... Coborâţi sub punte, vă zic, ori veţi fi târât de un val peste bord! Prichindel i-a dat ascultare. A pătruns în cabină, foarte neliniştit, mai puţin pentru el însuşi decât pentru încărcătură. Întreaga lui avere, la bordul unui vas aflat în pericol de-a se scufunda. Şi toate acele binefaceri pe care nu le-ar mai putea înfăptui dacă ea avea să se prăpădească!...

Lucrurile luau o întorsătură foarte gravă. În zadar încercase căpitanul s-o pună pe *Doris* în capă curentă[1], astfel încât crestele valurilor să nu-i izbească decât prova,spre a se putea îndepărta mai tare de coastă sau de a se menţine la o distanţă bună de ea. Din nefericire, cam pe la unu noaptea, focul mic şi vela de capă au fost smulse de vijelie. O oră mai târziu, catargele au fost, la rândul lor, doborâte de vânt. Pe neaşteptate, *Doris* s-a culcat pe tribord şi, deoarece încărcătura ei se deplasase în cală, nemaiputând a se repune pe linia de plutire, se găsea în primejdia de-a se umple de apa pătrunsă pe deasupra parapetului.

Prichindel, care fusese izbit de pereţii cabinei, s-a ridicat de jos pe pipăite.

În aceeaşi clipă, într-un scurt răstimp de linişte, au ajuns până la dânsul nişte strigăte. Pe punte era zarvă mare. Să fi fost oare străpunsă de furia talazurilor dezlănţuite?...

Nu! John Clear, nemaiavând posibilitatea să repună goeleta pe linia de plutire, se pregătea s-o părăsească, în ciuda înclinării navei, care făcea manevra deosebit de periculoasă, şalupa fusese lansată la apă. Oamenii nu mai aveau nici măcar un singur minut de pierdut, trebuiau să se îmbarce numaidecât. Prichindel a înţeles acest lucru de îndată ce s-a auzit strigat de căpitan, prin capacul tambuchiului, rămas întredeschis.

Să părăsească goeleta cu tot ceea ce cuprindea dânsa în cală?... Nu... Aşa ceva ar fî fost cu neputinţă! De n-ar fi avut decât o posibilitate cât de mică s-o salveze. Prichindel era hotărât să se foloscască de ea, fie şi cu riscul vieţii... Cunoştea doar legea: dacă nu se scufundă, o navă abandonată aparţine primei persoane ce urcă la bord... Codul maritim englez este

---

[1] Capă curentă – navigaţia unui velier pe timp de furtună cu cât mai puţine vele desfăşurate (de regulă, numai cu vela gabier de la primul arbore, vela trincă fiind pliată) şi cu cârma pusă în bordul de sub vânt. (n.t.).

categoric în această privinţă: el declară ca fiind proprietatea salvatorului orice bastiment găsit pe mare fără echipaj...

Strigătele se înteţeau. John Clear continua să-l cheme ca să părăsească vasul.

— Unde o fi?... repeta acesta.

— O să ne scufundăm! ţipau mateloţii.

— Bine... dar băiatul ăsta?...

— Nu mai putem aştepta...

— Ah! Am să-l găsesc eu!...

Şi căpitanul s-a năpustit în jos pe scara tambuchiului... însă Prichindel nu se mai afla în cabină.

Într-adevăr, aproape fără să judece, călăuzit doar de un soi de instinct, el pătrunsese înlăuntrul calei printr-unul dintre pereţii despărţitori, pe care izbitura unei lăzi grele îl sfărâmase.

— Unde este?... Unde o fi? repeta căpitanul strigându-l din răsputeri.

— S-o fi urcat pe punte... a spus atunci un matelot.

— O fi fost aruncat în mare... a adăugat altul.

— Ne scufundăm... Ne scufundăm!... răcneau ceilalţi.

Acest schimb de cuvinte s-a petrecut în mijlocul unei buimăceli înspăimântătoare. Nu-i mai puţin adevărat că *Doris* tocmai se înclinase şi mai mult, sub o formidabilă lovitură de ruliu, încât exista posibilitatea să se răstoarne, întorcându-se cu chila în sus.

Nu mai era timp de pierdut. Întrucât Prichindel nu răspundea, ar fi fost cu putinţă fie să se fi urcat pe punte, fără să-l fi văzut cineva în întunecimea aceea îngrozitoare, fie să fi fost aruncat peste bord... Ceea ce, după toate aparenţele, părea să fie cât se poate de adevărat!

Căpitanul Clear şi-a făcut din nou apariţia pe punte chiar în clipa când goeleta se cufunda şi mai adânc, în hăul dintre două talazuri uriaşe. Echipajul său şi el însuşi s-au repezit în şalupă, a cărei amară[1] a fost desfăcută numaidecât. Oricât de mică era speranţa că ambarcaţia avea să reziste pe această mare dezlănţuită, părea a fi singura posibilitate de salvare. Astfel încâtea s-a îndepărtat — marinarii vâslind cât îi ţineau puterile — pentru a nu fi târâtă în vâltoarea stârnită de *schooner* atunci când acesta s-ar fi scufundat.

Doris rămăsese aşadar fără căpitan, fără echipaj... Însă nu era o navă abandonată, nu era o epavă, întrucât Prichindel nu plecase de la bordul ei!

Sigur, el era singur, ameninţat să fie înghiţit de ape dintr-o clipă în alta... Nu s-a lăsat însă cuprins de disperare, căci se

---

[1] Amară – parâmă folosită pentru amarare – imobilizarea obiectelor sau a instalaţiilor de la bord. (n.t.).

simţea susţinut de un nemaipomenit simţământ de încredere. Urcându-se iarăşi pe punte, s-a strecurat la adăpostul parapetului de sub vânt, într-un loc unde sabordurile de furtună nu îngăduiau pătrunderea valurilor. Ce de gânduri l-au luat atunci cu asalt! Era poate pentru ultima oară când îi pomenea în minte pe toţi cei pe care îi iubise — alde Mac Carthy, familia aceasta pe care şi-o înfiripase stringându-i laolaltă pe Grip, Sissy, Bob, Kat, domnul O'Brien...

Înclinarea lui *Doris* nu sporea, ceea ce înlătura, pentru moment, orice primejdie. Din fericire, coca foarte solidă din construcţie, rezistase până atunci. Nu se ivise nici o spărtură în bordaj. Dacă goeleta se afla pe ruta vreunei nave oarecare, dacă salvatorii ar fi reclamat proprietatea vasului, Prichindel se găsea acolo ca să-şi revendice încărcătura rămasă neatinsă, căci izbiturile mării dezlănţuite nu ajunseseră până la dânsa.

În cele din urmă, noaptea a luat sfârşit. Furtuna aceea înfiorătoare s-a mai domolit, o dată cu primele raze ale soarelui. Cu toate acestea, marea, agitată încă de o hulă persistentă, nu se domolise.

Dar înspre apus nu se vedea nimic, nu se zăreau nici măcar contururile coastei. Era limpede că *Doris*, împinsă de rafalele din cursul nopţii, ieşise din Canalul de Nord şi se găsea acum în plină Mare a Irlandei — poate la travers de Dundalk sau de Drogheda, însă, la ce distanţă de ele?

Iar în larg, nimic — nici un bastiment, nici măcar o barcă de pescuit! De altfel, chiar dacă s-ar fi aflat prin preajmă o navă, marinarilor le-ar fi fost greu să târască această cocă aplecată, în cea mai mare parte a timpului cufundată între crestele a două talazuri.

Totuşi, singura posibilitate de salvare era tot întâlnirea cu o navă oarecare. Căci, dacă avea să continue să meargă în derivă, *Doris* urma să naufragieze cu marfă cu tot deasupra recifelor ce mărginesc litoralul.

Dar nu ar fi fost oare cu putinţă să-i imprime o direcţie, astfel încât să o facă să ajungă prin locurile frecventate de pescari? Zadarnic a încercat Prichindel să întindă o bucată de pânză pe o prăjină legată cu frânghii. Nu mai putea deci să se bizuie pe propriile sale puteri. Se găsea în voia soartei.

Ziua s-a scurs fără ca situaţia să se înrăutăţească. Lui Prichindel nu-i mai era acum teamă că *Doris*avea să dispară în valuri. Întrucât gradul înclinării sale la tribord nu părea să mai fi crescut. Nu mai avea aşadar decât un singur lucru de flăcut: să privcască în larg, doar-doar o avea norocul să zărească ivindu-se o navă.

Până una-alta, tânărul nostru băiat a mâncat ceva ca să-şi refacă forţele şi nici măcar o clipă — stăruim asupra acestui

punct — nici măcar o clipă n-a simţit disperarea punând stăpânire pe dânsul, nu s-a pierdut cu firea câtuşi de puţin. Nu se gândea decât la un singur lucru: să-şi apere bunurile primejduite.

Pe la trei după-amiaza, o dâră de fum s-a desfăşurat înspre răsărit. O jumătate de oră mai târziu, un mare *steamer* s-a văzut foarte desluşit, îndreptându-se spre nord şi urmându-şi neabătut ruta, la nouă-zece kilometri depărtare de *Doris*.

Prichindel a făcut semne în direcţia lui, folosindu-se de un pavilion prins în vârful unei căngi. Atâta doar că nici el, nici nava lui nu au fost văzuţi de cei de pe vapor.

Ne întrebăm dar, cu câtă energie nemaipomenită era înzestrat acest copil, de vreme ce nici măcar atunci nu s-a lăsat copleşit de descurajare? La căderea serii, el nu se mai putea aştepta la o nouă întâlnire cu un vas în ziua aceea. Nici un semn nu-i îngăduia să creadă că se mai apropiase de ţărm. Noaptea, fără lună, cu cerul acoperit de nori groşi, urma să fie foarte întunecoasă. Cu toate acestea, vântul nu dădea nici un semn că ar spori în intensitate, iar marea se domolise încă în cursul dimineţii.

Întrucât temperatura eradestul de scăzută, cel mai bine ar fi fost pentru dânsul să coboare în cabină. Zadarnic ar mai fi rămas pe-afară, cu atât mai mult cu cât nu se putea zări nimic, nici măcar până la o jumătate de cablu. Foarte obosit după atâtea ore de nelinişte, nemaiputându-se ţine pe picioare de somn, Prichindel a luat cuvertura de pe cuşetă, unde tot nu s-ar fi putut culca din cauza înclinării navei şi, după ce s-a înfăşurat într-însa, s-a lungit lângă peretele despărţitor şi a adormit numaidecât.

Somnul lui a durat cea mai mare parte a nopţii. Începea tocmai să se lumineze de ziuă, când a fost trezit de zgomotul iscat de nişte voci răstite. S-a sculat în picioare, a stat să asculte... *Doris* ajunsese, aşadar, aproape de coastă?... Sau se întâlnise cu vreun vas o dată cu primele raze ale soarelui?

— Noi... am ajuns primii! se auzeau glasuri întărâtate de bărbaţi.

— Ba nu... noi! le-au răspuns alţii la fel de furioşi.

Prichindel a înţeles foarte repede despre ce era vorba. Nu mai încăpea nici o îndoială că *Doris* fusese zărită de la primele raze ale zorilor. Nişte echipaje se grăbiscră s-o abordeze şi acum se certau, care dintre ele s-o ia în stăpânire... Iată că se căţăraseră pe cocă, dăduseră buzna pe punte, începuseră să se încaiere... Salvatorii schimbau între dânşii lovituri de pumni.

Prichindel n-ar fi avut altceva de făcut decât să se înfăţişeze, pentru a pune cele două tabere de acord. Numai că el s-a ferit înadins de aşa ceva. Aceşti oameni s-ar fi întors cu toţii

împotriva lui. Ei nu ar fi şovăit să-l azvârle peste bord, pentru a fi scutiţi de urmările oricărei reclamaţii. Trebuia să se ascundă fără cea mai mică întârziere. Astfel încât, s-a dus să seînghemuiască în fundul calei, printre mărfuri.

Câteva minute mai târziu zarva încetase, dovadă că se făcuse pace. Noii veniţi se înţeleseseră între ei să împartă banii câştigaţi de pe urma vânzării încărcăturii, după ce vor fi remorcat nava abandonată până în port.

Într-adevăr, aşa s-au şi petrecut lucrurile. Două şalupe de pescuit, ieşind când se crăpa de ziuă din portul Dublin, zăriseră *schooner*-ul plutind în derivă la cinci-şase kilometri de ţărm. Echipajele lor se îndreptaseră de îndată spre această cocă pe jumătate scufundată, luându-sce la întrecere care ajunge mai întâi, căci tradiţia — care are mai multă putere decât legea — este că epava aparţine aceluia care pune cel dintâi mâna pe ea. Or, ambarcaţiile ajunseseră în acelaşi timp. De aici certuri, ameninţări, lovituri şi, în cele din urmă, învoiala în ce priveşte împărţeala prăzii. Ei! Grozav peşte mai prinseseră aceşti primejdioşi pescari de litoral!

Abia se refugiase Prichindel în cală, că patronii celor două şalupe au şi coborât scara tambuchiului, ca să cerceteze cabina. Şi, judecaţi şi dumneavoastră, cât trebuie să se fi felicitat Prichindel că se ferise de privirile lor, atunci când i-a auzit schimbând intre dânşii următoarele cuvinte:

— Ce noroc că n-a fost nici un singur om la bordul *schooner*-ului.

— Ei, nu ar fi rămas el multă vreme aici!

Căci, într-adevăr, aceşti sălbateci nu s-ar fi dat îndărăt să făptuiască o crimă pentru a-şi asigura proprietatea epavei.

O jumătate de oră mai târziu, coca lui *Doris* era luată la remorcă de cele două şalupe care, cu pânzele întinse şi cu echipajele vâslind din răsputeri, zoreau în direcţia Dublinului.

La ora nouă şi jumătate, pescarii segăseau la intrarea în golf. Dar, cu marea la reflux, le-ar fi venit greu s-o facă pe *Doris* să pătrundă până în port, astfel încât s-au îndreptat spre Kingstown unde, în curând, acostau la estacadă.

Acolo se afla adunată o mare mulţime de oameni. Sosirea lui *Doris* le atrăsese atenţia tuturor. Domnul O'Brien, Grip şi Sissy, Bob şi Kat fuseseră anunţaţi de salvarca epavei, luaseră trenul spre Kingstown şi se aflau acum pe estacadă...

Dar cât de mare le-a fost îngrijorarca când au aflat că pescarii nu aduceau la ţărm decât o cocă abandonată!... Prichindel nu se găsea, aşadar, la bord... De bună seamă că Prichindel pierise... Şi cu toţii, Grip şi Sissy, Bob şi Kat, plângeau cu lacrimi fierbinţi...

În clipa aceea şi-a făcut apariţia căpitanul portului, însărcinat să conducă ancheta privitoare la salvare, având calitatea de-a hotărî cui anume aparţine nava împreună cu încărcătura ce-o cuprindea... Era un adevărat noroc pentru salvatori...

Însă, pe neaşteptate, prin capacul tambuchiului, a ieşit la iveală un băiat. Ce mai strigăte de bucurie au scos ai săi şi cu ce strigăte de furie le-au răspuns pescarii!

Cât ai clipi, Prichindel şi sărise pe chei. Grip, domnul O'Brien, cu toţii îl strângeau în braţe... Şi, îndată după aceea, înaintând spre căpitanul portului, el a rostit cu o voce sigură de sine:

,,Nava *Doris* n-a fost niciodată abandonată şi ceea ce conţine dânsa îmi aparţine mie!"

Într-adevăr, el salvase această bogată încărcătură numai şi numai prin simpla sa prezenţă la bord.

Orice discuţie ar fi fost acum zadarnică. Dreptul lui Prichindel era de netăgăduit. Proprietatea încărcăturii nu i-a fost pusă la îndoială, în timp ce stăpânirea lui *Doris* râmânea pe seama căpitanului Clear şi a oamenilor săi, care fuseseră culeşi de pe mare încă din ajun. Pescarii aveau a se mulţumi doar cu prima pe care erau îndreptăţiţi s-o primească.

Ce încântare pentru toată această mică lume de-a se regăsi, o oră mai târziu, în bazarul lui *Little Boy and Co*! Cât de primejdioasă se dovedise prima traversadă a lui Prichindel! Şi, cu toate acestea. Bob i-a spus:

— Ah, ce mult aş fi dorit să mă aflu împreună cu tine la bord!

— Chiar şi în asemenea condiţii, Bob?

— Chiar şi în asemenea condiţii!

Capitolul XV ŞI DE CE NU?...

Hotărât lucru, tot soiul de bucurii veneau una după alta în existenţa lui Prichindel, începând din ziua în care părăsise Trelingar-castle: bucuria de a-l fi salvat şi de a-l fi adoptat pe Bob, bucuria de a-i fi reîntilnit pe Grip şi pe Sissy, bucuria de a-i fi făcut să se căsătorească, fără a mai vorbi despre afacerile bănoase pe care le încheia tânărul patron al Pungilor sărace. El se îndrepta fără ocolişuri şi neîndoios pe calea ce duce către bogăţie, mulţumită inteligenţei şi — de ce să n-o spunem — curajului său. Comportarea lui la bordul lui *Doris* o dovedise cu prisosinţă.

Era însă lipsit de o singură bucurie, fără de care nu se putea simţi cu adevărat fericit şi anume de aceea de-a răsplăti familia Mac Carthy pentru tot binele ce i-l făcuse.

Astfel încât, este lesne de înţeles cu câtă nerăbdare aştepta dânsul sosirea corăbiei *Queensland*! Traversada însă se prelungea. Velierele, care se află la cheremul vânturilor, mai cu seamă în acest sezon al echinocţiului de primăvară, te silesc să te înarmezi cu multă răbdare. De altminteri, el nu aveaîncă nici un motiv de îngrijorare. Prichindel se îngrijise din vreme să scrie la Queenstown, iar armatorii lui *Queensland*, domnii Benett, urmau să-l anunţe printr-o telegramă de îndată ce bastimentul avea să se apropie de port.

Între timp, nimeni nu stătea de pomană la firma *Little Boy*. Prichindel devenise un erou — un erou de cincisprezece ani! Aventurile sale la bordul lui *Doris*, puterca voinţei lui, nemaipomenita dârzenie de care dăduse dovadă în asemenea împrejurări făcuseră să crească şi mai mult simpatia cu care oraşul îl înconjura încă dinainte. Această încărcătură, apărată cu riscul propriei sale vieţi, era tocmai ce-i trebuia acum pentru a încropi o mică avere. Lucrurile s-au petrecut întocmai, datorită clientelei Pungilor sărace. Îmbulzcala ajunsese să fie de neînchipuit. Magazinele nu se mai goleau de lume, decât pentru a se umple la loc, numaidecât. Căci ajunsese o adevărată modă să cumperi ceai de pe *Doris*, zahăr de pe *Doris*, articole de băcănie de pe *Doris*, vinuri de pe *Doris*. Raionul de jucării s-a văzut niţel neglijat. Astfel încât Bob a fost nevoit să-i vină in ajutor lui Prichindel, lui Grip, ba chiar şi celor doi vânzători angajaţi suplimentar, în vreme ce Sissy, instalată la tejghea, abia dacă mai prididea să întocmească facturile. După părerea domnului O'Brien, în doar câteva luni de zile, capitalul investit în afacerea cu încărcătura urma să fie împătrit, dacă nu chiar încincit. Cele trei mii cinci sute de lire sterline aveau să aducă pe puţin cincisprezece mii. Fostul negustor nu se înşela prevăzând un asemenea rezultat. El susţinca sus şi tare, de altfel, că întreaga cinste pentru o acţiune atât de îndrăzneaţă îi revenea lui Prichindel. Că dânsul îl încurajase, mai treacă-meargă! Însă tânărul patron venise mai întâi cu ideea, citind anunţul din *Shipping-Gazette* şi se ştie doar cu câtă energie o dusese la bun sfârşit.

Să nu ne prindă deci mirarca dacă bazarul lui *Little Boy* ajunsese să fie nu numai magazinul cu cel mai bun vad, ci şi cel mai frumos din Bedfort-street, ba chiar din tot cartierul. Se cunoştea că aici este o mână de femeie şi, apoi, Sissy era ajutată cu atâta hărnicie de Grip! Nimic mai adevărat! Grip începea să se deprindă cu gândul că-i era bărbat, mai cu seamă din clipa în care credea că întrevăzuse — o, mândria de a fi părinte! —că dinastia întemeiată de strămoşii săi nu avea să se stingă o dată cu propria-i persoană. Ce soţ bun, acest băiat cumsecade — atât de devotat, atât de atent, atât de... Le-am

dori să aibă unul la fel tuturor femeilor care ţin să fie, să nu zicem adorate, ci idolatrizate pe acest pământ!

Şi când te gândeşti ce copilărie avuseseră cu toţii — Sissy în maghernіţa iui Hard, Grip la ragged-school. Bob bătând drumurile. Birk însuşi dând târcoale primprejurul lui Trelingar-castle! Şi cât de fericiţi erau acum — datorându-şi această fericire unui băiat de cincisprezece ani! Nu trebuie să vă miraţi dacă îl numărăm şi pe Birk printre persoanele acelea privilegiate... Oare nu era şi el cu-prins în firma Little Boy and Co, iar buna Kat nu-l privca ca pe unul dintre asociaţi?

În ceea ce priveşte soarta prezentă sau viitoare a acelora cu care avusese de-a face în viaţă, Prichindel nu mai voia să-şi facă nici un fel de griji. Fără îndoială, Thornpipe continua să străbată comitatele Irlandei prezentându-şi marionetele regale, ce-şi vor fi pierdut toată prospeţimea, domnul O'Bodkins să se îndobitocească de prea multe socoteli contabiliceşti, marchizul şi marchiza Piborne să se zaharisească în această augustă imbecilitate pe care fiul lor, contele Ashton, o moştenise încă de la naştere, domnul Scarlett să administreze în propriu-i folos domeniul de la Trelingar, *miss* Anna Waston să moară în al cincilea act al dramelor sale! Pe scurt, nu mai avusese nici o ştire despre toţi aceşti oameni, cu excepţia lordului Piborne care, după cum citise în ziarul Times, sc hotărâse în sfârşit să ţină un discurs în Camera lorzilor, însă fusese nevoit să renunţe la cuvânt, întrucât proteza dentară a înălţimii Sale funcţiona prost. Cât despre Carker, el nu fusese încă spânzurat, însă se apropia în mod vădit de spânzurătoare, întrucât fusese arestat în cursul unei razii împreună cu alţi tineri de teapa lui.

Oricum, noi nu vom mai avea ocazia să ne ocupăm de aceste personaje de obârşie înaltă sau modestă.

Mai rămâneau alde Mac Carthy, la care Prichindel se gândea fără încetare şi a căror întoarcere o aştepta plin de nerăbdare. Rapoartele sosite de pe mare nu mai pomeneau nici un cuvânt despre Queensland. Dacă urma să întârzie câteva săptămâni în plus, ce de nelinişti putea dânsul să mai aibă de înfruntat!... Furtuni violente bântuiseră Atlanticul de câtva timp încoace... Şi telegrama făgăduită de armatorii din Queenstown carenu mai sosea odată!

Funcţionarul de la telegraf a adus-o, în cele din urmă, la 5 aprilie, în cursul dimineţii. S-a nimerit ca Bob să fie acela care a primit-o. Numaidecât, strigătele lui au răsunat până în fundul bazarului.

„O telegramă de la Queenstown... repeta Bob, o telegramă de la Queenstown!”...

Aveau deci şi ceilalţi să-i cunoască pe aceşti cinstiţi Mac Carthy... Se întorcea în Irlanda familia adoptivă a lui Prichindel... singura pe care o avusese dânsul vreodată!...

El şi dăduse fuga, atras de strigătele lui Bob. Apoi Sissy, Grip, Kat, domnul O'Brien, pe scurt toată lumea i s-a alăturat.

Iată ce cuprindea această telegramă:

Queenstown, 5 aprilie, 9.25 dimineaţa

Little Boy, Bedfort-street,
Dublin

Queensland intră astăzi dimineaţăîn docuri. Familia Mac Carthy la bord. Aşteptăm dispoziţiile dumneavoastră.

Benett".

Pe Prichindel l-a apucat un soi de sufocare. O clipă, inima încetase să-i mai bată. Un şuvoi de lacrimi i-a alinat tulburarea de care fusese cuprins şi s-a mulţumit să spună, după ce a vârât telegrama în buzunar:

,,E bine".

După aceea n-a mai adus defel vorba despre familia Mac Carthy, ceea ce i-a mirat peste măsură pe Mr. şi Mrs. Grip, pe Bob, Kat şi pe domnul O'Brien. Prichindel s-a întors, ca de obicei, la treburile lui. Doar domnul Balfour a trebuit să completeze un cec de o sută de lire, pe care i l-a dat tânărului său patron, anume la cererea lui, nespunându-i în ce scop are de gând să-l folosească.

S-au mai scurs încă patru zile.

Sîmbătă de dimineaţă, Prichindel şi-a adunat personalul şi a spus:

— Bazarul va fi închis până marţi seara.

Asta însemna că le dă concediu domnului Balfour şi celor doi vânzători. Bob, Grip şi Sissy tocmai se gândeau să profite şi ei de ocazie, când Prichindel i-a întrebat dacă nu ar vrea să călătorcască împreună, în timpul celor trei zile de vacanţă.

— Să călătorim?... a strigat Bob. Vin şi eu... Unde vom merge?

— În comitatul Kerry... pe care doresc să-l revăd, i-a răspuns Prichindel. Sissy l-a privit drept în ochi.

— Şi ai vrea ca noi să te însoţim? l-a întrebat dânsa.

— Mi-ar face plăcere.

— Atunci, o să mă iei şi pe mine?... a făcut Grip.

— De bună seamă.

— Şi pe Birk?... a adăugat Bob.

— Da, Birk merge cu noi.

Iată, prin urmare, ce s-a hotărât atunci. Bazarul urma să rămână în paza lui Kat, iar ei aveau să se ocupe numaidecât de pregătirile ce le impunea o absenţă de trei zile...În continuare,

vor lua trenul expres de patru după-amiaza, vor ajunge la Tralee pe la unsprezece seara, se vor culca acolo peste noapte, iar a doua zi... Ei bine, de dimineaţă, Prichindel are să le aducă la cunoştinţă programul zilei.

La ora patru călătorii se aflau la gară — Grip şi Bob foarte veseli — şi de ce n-ar fi fost, la urma urmelor — în timp ce Sissy, mai puţin voioasă, îl observa pe Prichindel, a cărui înfăţişare era de nepătruns.

„Tralee, îşi spuneatânăra femeie, se găseşte foarte aproape de ferma Kerwan... Vrea, prin urmare, să se întoarcă la fermă?"

Birk ar fi fost în măsură să-i răspundă; însă, ştiindu-l discret din fire, dânsa nu i-a pus această întrebare.

Câinele a fost aşezat în cel mai bun coteţ din vagonul de bagaje, împreună cu un şir de recomandări speciale din partea lui Bob, susţinute de dăruirea unui şiling nou-nouţ şi de cea mai bună calitate. Apoi, Prichindel şi tovarăşii săi de călătorie au urcat într-un compartiment — de clasa I, dacă nu vă este cu supărare.

Cei peste două sute şaptezeci de kilometri ce despart Dublinul de Tralee au fost străbătuţi în şapte ceasuri. A existat un nume de gară, rostit pe parcurs de conductor, care l-a emoţionat puternic pe tânărul nostru băiat. Acest nume era Limerick. El îi aducea aminte de debutul său în teatru, în drama *Remuşcările unei mame* şi de scena în care se agăţa cu atâta disperare de ducesa de Kendalle, în persoana domnişoarei Anna Waston... Nu a fost însă decât o amintire ce s-a şters întocmai ca imaginile fugare ale unui vis!

Prichindel, care cunoştea bine oraşul Tralee, şi-a condus prietenii la cel mai bun hotel din oraş, unde au cinat cu toţii cum se cuvine şi au avut un somn liniştit.

A doua zi — în prima zi de Paşti — Prichindel s-a sculat din zori. În timp ce Sissy îşi făcea toaleta şi Grip rămânea la ordinele soţiei sale, iar Bob deschidea ochii şi se întindea căscând, el s-a pornit să străbată târguşorul. A recunoscut rând pe rând hanul la care trăgea domnul Martin împreună cu dânsul, locul anume din piaţă unde prinsese gust pentru treburile negoţului, prăvălia farmacistului în care cheltuise o parte din *guineea* lui pentru doctoria lui Mama mare.

La ora şapte, un *jaunting-car* trăgea în faţa uşii hotelului. Un cal bun şi un vizitiu pe măsură, angajaţi pe răspunderea chelnerului şef, în schimbul unui preţ dezbătut cu conştiinciozitate: atâta pentru animalul care trage la ham, atâta pentru omul ce-l mână, atâta pentru bacşişuri — aşa cum se face de obicei în Irlanda — aveau să asigure continuarea călătoriei.

Au pornit la şapte şi jumătate, după un dejun cumpătat. Era o vreme frumoasă, însorită, nu prea călduroasă, cu o briză nu prea tăioasă, un cer cu nori pufoşi. O duminică de Paşti fără ploaie, iată, desigur, un lucru prea puţin obişnuit pentru Insula de Smarald! Primăvara, destul de timpurie în anul acela, îngăduia de pe acum dezvoltarea vegetaţiei. Câmpurileaveau în curând să înverzească, arborii să înmugurească.

Numai vreo treizeci de kilometri despart orăşelul Tralee de parohia Silton. De câte ori nu străbătuse Prichindel acest drum, în brişca domnului Mac Carthy! Ul-tima oară, însă, fusese singur... se întorcea de la Tralee la fermă... se ascunsese îndărătul unui tufiş în clipa când îşi făceau apariţia sergenţii şi portăreii... Impre-siile de atunci îi reveneau... În rest, drumul nu suferise nici o modificare. Ici şi colo câte un han, pământuri în paragină. Lui Paddy nu-i prea plac schimbările şi nimic nu se schimbă în Irlanda — nici măcar mizeria!

La ora zece, sus-pomenitul *jaunting-car* s-a oprit în satul Silton. Era în timpul liturghiei. Clopotele băteau şi bisericuţa aceea modestă rămăsese la fel, clădită strâmb, cu acoperişul ei umflat şi zidurile hâite. Acolo fusese săvârşit îndoitul botez al lui Prichindel şi al finei sale. El a pătruns în biserică, împreună cu Sissy, Grip şi Bob, lăsându-l pe Birk dinaintea pridvorului. Nu l-a recunoscut nimeni, nici vreunul din cei de faţă, nici bătrânul preot. Lumea se întreba ce fel de familie o fi asta, dacă nici unul dintre membrii ei nu seamănă unul cu altul.

Prichindel, cu ochii plecaţi, retrăia în mijlocul amintirilor în care se amestecau atâtea zile fericite şi nenorocite.

După masa de prinz. servită la cel mai bun han din Silton, s-au îndreptat, din nou în JQunting-car, către ferma Kerwan, afiatâ la o distanţă de numai cinei kilometri.

Prichindel simţea cum i se umezesc ochii la vederea acestui drum urmat atât de des duminica, în tovărăşia Martinei şi a lui Kitty, ca de altfel şi a lui Mama mare, atunci când şi dânsa putea să meargă. Ce înfăţişare posomorâtă avea totul! Pretutindeni case în ruine — şi ce mai ruine, făcute înadins pentru ca oamenii alungaţi să-şi părăsească ultimul adăpost!

În mai multe locuri, pancarte atârnate de ziduri, înştiinţau că anume fermă, cutare colibă, nu ştiu care ogor erau de înechiriat sau de vânzare... Dar cine ar mai fi avut curajul să le cumpere sau să le arendeze, de vreme ce aici nu se culesese decât mizerie?

În sfârşit, pe la unu şi jumătate, ferma Kerwan s-a ivit la cotitura şoselei. Un oftat prelung a scăpat din pieptul lui Prichindel.

„Aici era!...” a şoptit dânsul.

În ce stare jalnică segăsea această fermă!... Gardurile vii distruse, poarta cea mare sfărâmată, clădirile anexe de pe dreapta şi de pe stânga pe jumătate dărâmate, curtea năpădită de urzici şi de mărăcini... iar în fund, casa de locuit lipsită de acoperiş, cu uşile fără canaturi, cu ferestrele fără cercevele! De cinci ani încoace, ploaia, zăpada, vântul, soarele chiar, toţi aceşti factori de distrugere îşi desăvârşiseră opera. Nimic mai vrednic de plâns decât aceste camere nemobilate, lăsate vraişte, pradă tuturor intemperiilor; iar acolo, încăperea în care Prichindel se culca, în patul lipit de acela al lui Mama mare...

„Da, este Kerwan!" repeta dânsul şi ai fi zis că nu îndrăzneşte să intre.

Bob, Grip şi Sissy rămăseseră tăcuţi, un pic mai la o parte. Birk umbla de colo-colo, venind şi plecând, neliniştit, adulmecând pământul, regăsind şi el locurile de altă dată...

Dar, pe neaşteptate, câinele s-a oprit locului, cu botul întins, cu ochi scânteietori, dând din coadă...

Un grup de oameni tocmai se apropia de poarta dinspre curte — patru bărbaţi, două femei şi o fetiţă. Erau îmbrăcaţi sărăcăcios şi păreau să fi trecut prin nenumărate suferinţe. Bărbatul mai în vârstă se desprinse din grup şi înainta spre Grip, cel ce, după vârstă, părea să fie şeful acestor străini.

— Domnule, i-a spus dânsul, ni s-a dat întâlnire în acest loc... Dumneavoastră... fără îndoială... ne-aţi chemat aici?...

— Eu? a făcut Grip, care nu-l cunoştea pe omul acela şi îl privea cu destulă uimire.

— Da... atunci când am debarcat la Queenstown, armatorul ne-a înmânat suma de o sută de lire sterline; avea ordin să ne îndrume spre Tralee...

În clipa aceea, Birk a lăsat să-i scape o lătrătură plină de bucurie şi a dat buzna spre cea mai în vârstă dintre cele două femei, dând nenumărate dovezi de prietenie.

— Ah, a strigat aceasta din urmă, Birk... câinele nostru Birk!... Îl recunosc acum...

— Si pe mine nu mă recunoaşteţi, mamă Martina, a întrebat Prichindel, pe mine nu mă mai recunoaşteţi?

— El e... copilul nostru.

Cum să putem exprima ceea ce nu poate fi cuprins în cuvinte? Cum să zugrăvim scena care a urmat? Domnul Martin, Murdock, Pat, Sim l-au strâns rând pe rând în braţe... Şi acum el le acoperea de sărutări pe Martina şi pe Kitty. Apoi, înşfăcând fetiţa, o ridica în sus, o săruta cu lăcomie, o prezenta lui Sissy, lui Grip, lui Bob, strigând:

— Jenny a mea... fina mea!

După aceste dovezi de dragoste fierbinte, s-au aşezat cu toţii pe pietrele prăvălite în fundul curţii. Au stat de vorbă multă

vreme. Alde Mac Carthy au fost siliţi să-şi istoriscască povestea vrednică de milă. Ca urmare a evacuării, ei fuseseră conduşi la Limerick, unde Murdock a fost condamnat la câteva luni închisoare. Pedeapsa odată ispăşită, domnul Martin şi familia lui au plecat la Belfast. O navă de emigranţi îi transportase apoi în Australia, la Melbourne, unde Pat, părăsindu-şi meseria, s-a grăbit să li se alăture. Şi, în continuare, ce de alergătură, ce de cazne care n-au dus la nimica bun, căutând de lucru, din fermă în fermă, când muncind laolaltă — dar în ce condiţii mizerabile! — când despărţiţi unii de alţii, în slujba crescătorilor de animale. Şi, în cele din urmă, după cinci ani, izbutiseră să părăsească acele ţinuturi, la fel de aspre pentru dânşii ca şi pământul lor de baştină!

Cu câtă emoţie îi privea Prichindel pe aceşti sărmani oameni — domnul Martin îmbătrânit înainte de vreme, Murdock tot atât de întunecat la faţă cum îl ştiuse şi mai înainte, Pat şi Sim istoviţi de oboseală şi de lipsurile întimpinate, Martina nemaipăstrând nimic din înfăţişarea aceea de fermier sprintenă şi vioaie pe care o avusese cu câţiva ani în urmă, Kitty ce părea măcinată de o neîncetată fierbinţeală şi Jenny, gălbejită şi sfrijită de atâtea suferinţe îndurate până la vârsta aceea fragedă!... Simţeai că ţi se sfâşie inima de durere, nu alta!

Vă mai aduceţi aminte?

Sissy, aşezată lingă cei doi fermieri şi fetiţă, îşi amesteca lacrimile cu ale lor şi încerca să-i mângâie, spunându-le:

— Nenorocirile dumneavoastră au luat sfârşit, doamnă Martina... S-au isprăvit, ca şi ale noastre... mulţumită copilului dumneavoastră adoptiv...

— El?... a strigat Martina. Şi ce-ar putea el să facă pentru noi?

— Tu... Băiatul meu?... a repetat domnul Martin.

Prichindel nu era în stare să le răspundă, într-atât de tare îl gâtuia emoţia.

— De ce ne-ai adus iar în acest loc, care ne aminteşte trecutul atât de vrednic de plâns? a întrebat Murdock. Pentru ce ne aflăm la această fermă, unde familia mea şi cu mine am suferit atât de îndelung şi de cumplit? Prichindel, de ce ai vrut să ne pui iar faţă-n faţă cu acele triste amintiri?...

Şi întrebarea aceasta stătea nerostită pe buzele tuturor, nu numai ale celor din familia Mac Carthy, ci şi ale lui Sissy, Grip şi Bob. Chiar aşa, care fusese oare gândul ascuns al lui Prichindel dându-le, şi unora şi celorlalţi, întâlnire la ferma Kerwan?

— Pentru ce?... a rostit dânsul, stăpânindu-şi nu fără greutate înduioşarea. Veniţi, tată, mamă, fraţi ai mei, veniţi cu toţii încoace!

Şi toţi cei ce se aflau acolo l-au urmat în mijlocul curţii.

Acolo, în mijlocul ciulinilor şi al mărăcinilor, se înălţa un mic brad verde.

— Jenny, a făcut el, adresându-se fetiţei, vezi acest copac?... Eu l-am sădit, în ziua în care te-ai născut... El are acum opt ani, ca şi tine!

Kitty, căreia asta îi aducea aminte de vremurile când fusese fericită, când putuse nădăjdui măcar că fericirea avea să dureze câtva timp încă, a izbucnit în hohote de plâns.

— Jenny, scumpa mea fetiţă... a reluat Prichindel. Uită-te bine la acest cuţit... Şi i-a arătat un cuţit pe care-l scosese din teaca lui de piele.

— Este primul dar pe care mi l-a făcut Mama mare... străbunica ta şi pe care tu abia dacă ai apucat s-o cunoşti...

Pomenirea acelui nume în mijlocul atâtor ruine i-a făcut pe domnul Martin, pe soţia şi pe copiii săi să-şi simtă inima zdrobită de durere.

— Jenny, a continuat Prichindel, ia acest cuţit şi sapă cu el pământul de la rădăcina bradului.

Fără să priceapă nimic, după ce a îngenuncheat, Jenny a dat la o parte mărăcinişul şi a săpat o groapă în locul care-i fusese arătat. Curând, lama cuţitului s-a izbit de ceva tare.

Se găsea acolo o oală de gresie, rămasă întreagă sub stratul gros de pământ cu care fusese acoperită.

— Scoate oala aceea, Jenny, şi desfă-o la gură!

Fetiţa i-a dat ascultare şi toată lumea o privea fără să scoată o vorbă.

De îndată ce capacul oalei a fost dat la o parte, s-a văzut că ea conţinea numeroase pietricele, dintre acelea ce se găsesc din belşug în albia râului Cashen care curge prin apropiere,

— Domnule Martin, a intrebat Prichindel, vă mai aduceţi aminte?... În fiecare seară îmi dăruiaţi câte o pietricică, de fiecare dată când eraţi mulţumit de mine.

— Da, băiatul meu, şi n-a trecut măcar o singură zi în care tu să nu fi meritat una!...

— Aceste pietricele înseamnă timpul pe care l-am petrecut la ferma Kerwan. Ei bine, numără-le, Jenny... Tu ştii să numeri, nu-i aşa?

— Ah, da! i-a răspuns micuţa.

Şi ea s-a apucat să numere pietricelele, făcând grămăjoare de câte o sută de bucăţi.

— O mie cinci sute patruzeci, a spus dânsa la sfârşit.

— Aşa este, într-adevăr, i-a răspuns Prichindel. Asta înseamnă mai mult de patru ani, adică atâta timp cât am vieţuit cu familia ta, Jenny... cu familia ta care devenise şi a mea!

— Şi aceste pietricele, a făcut domnul Martin, lăsând capul în pământ, sunt singura simbrie ce-ai primit-o vreodată de la mine, pietricelele astea pe care nădăjduiam să ţi le preschimb în şilingi...

— Şi care, pentru dumneavoastră, tatăl meu, se vor preschimba în *guinee*!

Nici domnul Martin şi nici unul dintre ai săi nu-şi puteau crede urechilor auzind asemenea cuvinte, nu izbuteau să priceapă ceea ce auziseră. O asemenea avere? Nu cumva Prichindel înnebunise între timp?

Sissy a înţeles numaidecât ce gânduri le treceau prin cap şi s-a grăbit să le spună:

— Nu, prieteni, el are şi inima, şi mintea la fel de sănătoase şi, în clipa de faţă, vorbeşte cu glasul inimii!

— Da, tatăl meu Martin, mama mea Martina, fraţii mei Murdock, Pat şi Sim, şi tu Kitty, şi tu, fina mea, Jenny, da... Mă simt destul de fericit să vă înapoiez măcar o parte din binele pe care mi l-aţi făcut cu toţii!... Pământul acesta este acum de vânzare... Îl veţi cumpăra... O să înălţaţi iarăşi ferma, reclădind-o din temelii... Banii n-or să vă lipsească... Nu veţi mai avea niciodată de îndurat persecuţiile unuia ca Harbert... Veţi fi la dumneavoastră acasă... Veţi fi proprii dumneavoastră stăpâni!...

Şi atunci Prichindel le-a făcut cunoscută întreaga lui existenţă, începând din ziua când părăsise ferma Kerwan şi le-a

arătat în ce situaţie bună se afla în prezent. Suma pe care dânsul o punea la dispoziţia celor din familia Mac Carthy, sumă reprezentată de cele o mie cinci sute şi patruzeci de pietricele şi preschimbată în guinee, însemna, adică, o mie cinci sute patruzeci de lire sterline, o adevărată avere pentru sărmanii irlandezi!

Şi a fost poate pentru prima oară când, pe acest pământ stropit din belşug cu lacrimi de durere, au căzut lacrimi de bucurie şi de recunoştinţă!

....

Cei din familia Mac Carthy au rămas, în timpul celor trei zile de Paşti, în satul Silton, împreună cu Prichindel, Bob, Sissy şi Grip. Şi, după un înduioşător rămas-bun, aceştia din urmă s-au întors la Dublin, unde, în dimineaţa de 13 aprilie, bazarul şi-a redeschis porţile.

Încă un an avea să se încheie — acel an 1887, ce urma să se numere printre cei mai fericiţi din existenţa acestei mici lumi. Tânărul patron avea atunci şaisprezece ani împliniţi. Ajunsese, în sfârşit, să facă avere. Rezultatele afacerii cu încărcătura de pe nava *Doris* întrecuseră toate aşteptările domnului O'Brien şi capitalul lui *Little Boy and Co* se ridica acum la douăzeci de mii de lire sterline. Ce-i drept, o parte din această avuţie aparţinea lui Mr. şi Mrs. Grip, ca şi lui Bob, asociaţii casei Pungilor sărace. Dar oare nu alcătuiau cu toţii o singură şi nedespărţită familie?

În ceea ce îi priveşte pe alde Mac Carthy, după ce cumpăraseră două sute de acri de pământîn condiţii foarte avantajoase,îşi reclădiseră ferma şi o înzestraseră iarăşi cu toate cele de trebuinţă, îşi răscumpăraseră animalele. Se înţelege de la sine că forţele şi sănătatea şi le recâştigaseră în acelaşi timp cu bunăstarea şi fericirea. Păi, judecaţi şi dumneavoastră: aceşti irlandezi, simpli arendaşi mărunţi, care pătimiseră îndelungată vreme sub biciul landlordismului, erau acum la ei acasă, nu mai trudeau pentru nişte stăpâni nemiloşi!

Cât despre Prichindel, el nu uită şi nici nu va uita vreodată că este copilul lor adoptiv şi s-ar putea intâmpla ca, într-o bună zi, el să se unească prin legături încă şi mai strânse cu dânşii. Într-adevăr, Jenny merge pe zece ani şi făgăduieşte să fie o foarte frumoasă fată...

Dar este fina lui, are să zică lumea... Ei bine, ce importanţă are asta? Şi, la o adică, de ce nu?

Cel puţin, aceasta este părerea lui Birk.

Sfârşitul celei de a doua şi ultime părţi

Cuprins

PARTEA ÎNTÂI PRIMII PAŞI....3

Capitolul I ÎNTR-UN COLŢ ÎNDEPĂRTAT AL PROVINCIEI CONNAUGHT....3
Capitolul II MARIONETE REGALE....9
Capitolul III RAGGED-SCHOOL....17
Capitolul IV ÎNMORMÂNTAREA UNUI PESCĂRUŞ....25
Capitolul V DIN NOU LA *RAGGED-SCHOOL*....32
Capitolul VI LIMERICK....39
Capitolul VII SITUAŢIE PRIMEJDUITĂ....47
Capitolul VIII FERMA KERWAN....58
Capitolul IX FERMA KERWAN (CONTINUARE)....64
Capitolul X CE SE PETRECUSE ÎN COMITATUL DONEGAL....74
Capitolul XI O PRIMĂ UŞOR DE CÂŞTIGAT....79

Capitolul XII ÎNTOARCEREA..85
Capitolul XIII DOUĂ BOTEZURI....................................93
Capitolul XIV ŞI ÎNCĂ NU ÎMPLINISE NOUĂ ANI..........110
Capitolul XV UN AN PROST..118
Capitolul XVI IZGONIREA..129

PARTEA A DOUA ULTIMELE ETAPE...............................137

Capitolul I ÎNĂLŢIMILE LOR..137
Capitolul II VREME DE PATRU LUNI............................145
Capitolul III LA TRELINGAR-CASTLE............................152
Capitolul IV LACURILE DE LA KILLARNEY..................159
Capitolul V CÂINE CIOBĂNESC ŞI CÂINE DE VÂNĂTOARE...172
Capitolul VI OPTSPREZECE ANI LA UN LOC.................182
Capitolul VII ŞAPTE LUNI LA CORK.............................191
Capitolul VIII FOCHISTUL-ŞEF....................................199
Capitolul IX O IDEE NEGUSTOREASCĂ A LUI BOB.......206
Capitolul X LA DUBLIN..217
Capitolul XI BAZARUL „PUNGILOR SĂRACE”................231
Capitolul XII CUM POŢI REÎNTÂLNI O VECHE CUNOŞTINŢĂ..238
Capitolul XIII CUM ÎŞI SCHIMBĂ OMUL STAREA ŞI CULOAREA CHIPULUI..249
Capitolul XIV CU MAREA IZBIND FURIOASĂ DIN TREI PĂRŢI..259
Capitolul XV ŞI DE CE NU?..271

JULES VERNE

1. O CĂLĂTORIE SPRE CENTRUL PĂMÎNTULUI
2. OCOLUL PĂMÎNTULUI ÎN OPTZECI DE ZILE
3. CINCI SĂPTĂMÎNI ÎN BALON
4. STEAUA SUDULUI
5. CĂPITANUL HATTERAS
6. ŞCOALA ROBINSONILOR. RAZA VERDE
7. DOCTORUL OX
8. DOI ANI DE VACANTĂ
9. UN BILET DE LOTERIE. FARUL DE LA CAPĂTUL LUMII
10. UIMITOAREA AVENTURĂ A MISIUNII BARSAC
11. CELE 500 MILIOANE ALE BEGUMEI. ŞARPELE DE MARE
12. VULCANUL DE AUR
13. 20 000 DE LEGHE SUB MĂRI
14. DE LA PĂMÎNT LA LUNĂ. ÎN JURUL LUMII
15. UIMITOARELE PERIPEŢII ALE JUPÎNULUI ANTIFER
16. INSULA CU ELICE
17. BURSE DE CĂLĂTORIE
18. CASA CU ABURI
19. INDIILE NEGRE. GOANA DUPĂ METEOR
20. INSULA MISTERIOASĂ (voL. I)
21. INSULA MISTERIOASĂ (voL. II)
22. MINUNATUL ORINOCO
23. CASTELUL DIN CARPAŢI. ÎNTÎMPLĂRI NEOBIŞNUITE
24. ŢINUTUL BLĂNURILOR (voL. I)
25. ŢINUTUL BLĂNURILOR (voL. II)
26. CĂPITAN LA CINCISPREZECE ANI
27. 800 LEGHE PE AMAZON
28. COPIII CĂPITANULUI GRANT (voL. I)
29. COPIII CĂPITANULUI GRANT (voL. II)
30. TESTAMENTUL UNUI EXCENTRIC
31. ROBUR CUCERITORUL. STĂPÎNUL LUMII
32. CLOVIS DARDENTOR. SECRETUL LUI WILHELM STORITZ
33. AGENJIA THOMPSON
34. HECTOR SERVADAC
35. UN ORAŞ PLUTITOR. SPĂRGĂTORII BLOCADEI. INVAZIA MĂRII
36. PILOTUL DE PE DUNĂRE
37. SATUL AERIAN. ÎNCHIPUIRILE LUI JEAN MARIE CABIDOULIN
38. PRICHINDEL
39. CESAR CASCABEL
40. CLAUDIUS BOMBARNAC. KERABAN ÎNCĂPĂŢÎNATUL

EDITURA ION CREANGĂ